

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

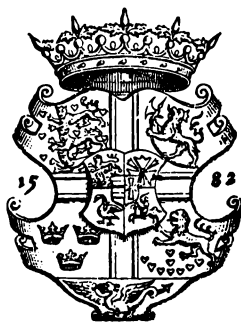
I UDDRAG

UDGIVNE VED

E. MARQUARD

AF

RIGSARKIVET.

1640—1641

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS C. A. REITZELS FORLAG
AXEL SANDAL
1950

**NIELSEN & LYDICHE (M. SIMMELKJÆR)
KØBENHAVN**

FORORD

Netop som de sidste ark af nærværende bind af „Kancelliets Brevbøger“ var i færd med at blive restrykt, afgik udgiveren, fhv. arkivar *E. Marquard*, pludselig og uventet ved døden 10. Juli 1950. Siden han (efter rigsarkivar *L. Laurson*) overtog udgaven af værket, har Rigsarkivet fra 1929—50 kunnet udsende ialt 6 store bind omfattende årene 1627—41. De mange, som har haft nytte af det, vil forstå, hvilket opbud af pligtro udholdenhed, flid, omhu og uselviskhed, som har været forbundet med gennemførelsen af dette store foretagende. Som rigsarkivar føler jeg trang til på dette sted, og nu da arkivar *Marquards* lange arbejdsdag er til ende, at give udtryk for Rigsarkivets taknemmelighed. Jeg føler mig overbevist om, at danske historikere nu og i fremtiden vil erkende, hvad de skylder ham.

Rigsarkivet, oktober 1950.

Axel Linvald.

1640.

1. Jan. (Haderslev). Miss. til Rentemestrene om snarest at gøre Afregning med afdøde Mester Hans Stenwinckels Enke, for at Kongen kan vide, om der tilkommer hende noget eller ikke. Sj. T. 27, 1¹.

— Aab. Brev, hvorved Laurids Pogwisch til N² faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Sønder og Nørbor Sogn i Lundenæs Len for tilbørligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, naar den bliver ledig. F. R. 4, 209.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Hindsgavl, faar Bevilling paa den Korntiende, der ligger til hans Hovedgaard Vraa i Vendssyssel i Jylland, og som en Bonde, ved Navn Anders Kierull, der nu er død, har haft i Fæste, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 10, 1³. K.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Laurits Skinkel til Gierskouf. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Sophie Oldeland, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde paa samme Skifte, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 44.

¹ Udenfor er skrevet: Kiøld Krags Skrift. ² Skrumsager, Sønderbork Sogn. ³ Udenfor er skrevet: Ifver Krabbe Jacobsens Skrift. Dette er atter slettet.

1. Jan. (Haderslev). Miss. til Johan Brockenhuus og Henrik Rantzau. Hans Markdanner til Siøgaard har berettet, at Envold Clemmensen, Borger i Horsens, den 19. April 1626 har faaet Indførsel i afdøde Hans Pogwisch's Gods i en Mølle, kaldet Tueskoufs¹ Mølle, som foruden Mølleskylden giver særlig Landgilde af Ejendom, som han har i Brug, og i 2 Boliger for 1318 Rdlr. 1 Ort 2 Sk. Indførslen lyder bl. a. paa, at hvert Pund Hartkorn, som Envold Clemensen skal have, saavidt han bliver berettiget til, skal sættes til 200 Rdlr., men hvis Godset er bedre og mere værd end denne Sum, skal det efter rigtig Likvidation komme Hans Pogwisch's Kreditorer eller hvem der lovlig er berettiget dertil, til Gode. Den 3. Juli derefter har Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzovs Enke, faaet Indførsel i samme Gods for 950 Rdlr., og denne lød udtrykkeligt paa den øvrige Rest, saavidt samme Gods efter rigtig Likvidation fandtes bedre og mere værd end Envold Clemensens Indførsel, hvilket saa skulde komme hende til Gode. Denne hendes Indførsel er ordret indført i Rigens Raads Dom af 22. Juni 1631², konfirmeret af Kongen paa Kongens Retterting paa Københavns Slot. Da fornævnte Hans Markdanner er fuldtud berettiget til samme hendes Indførselsdom og Rettighed og desuden ved en af ham selv gjort Indførsel deri, og da det befindes, at samme Gods er henved 350 Rigsdaler mere værd, bortset fra de mange Aars Indtægter, end Envold Clemensen er berettiget til, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne de to Parter for sig at møde til en bestemt Tid og Sted inden 6 Uger efter dette Brevs Overlevering, uden Undskyldning, likvidere dem imellem Godset og de i Mellemtiden forfaldne Oppebørsler og Indtægter og fastsætte, hvad der tilkommer hver af dem med Rette i samme Gods af Vist og Uvist, bilægge Tvistighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom uden Hensyn til, hvem der nu maatte have samme Gods med mere, som Fru Anne Lykkes Indførsel formelder om, imod den af Kongen konfirmerede Indførsel, og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde

¹ Ment er: Tværskov Mølle, Vigerslev S., Skovby H,

² Herredags-

dombog 1631 Fol. 525—29.

til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 159.

2. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Hening Pogwisch til Holegaard¹ faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Stensløs² Sogn i Odense Herred for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar den bliver ledig. F. R. 4, 209.

3. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved nærværende Rasmus Jensen, der har forset sig med Lejermaal, da han endnu var under Disciplin i Skolen, faar denne Forseelse eftergivet og faar Bevilling til at kaldes til et Degnekald, hvor og naar han lovlig kan blive kaldet. J. R. 10, 1.

4. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Albert Baltser Bernts faar Bevilling til i Tiden indtil Mikkelsdag 1641 at føre henved 20,000 Planker og 1000 Barkholter gennem Øresund, dog at der gives den tilbørlige Told deraf. Endvidere tillader Kongen, at han i Stedet for at erlægge Tolden maa levere ovennævnte Planker paa Bremerholm i København efter den Pris, de dér vurderes til, til Kongens Behov. Dersom de, der leveres, i Prisen beløber sig til mere end Tolden udgør, skal han betales derfor. Sj. R. 20, 178 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen har bevilget, at Albert Baltzar Berns maa føre 20,000 Planker og 1000 Barkholter gennem Øresund og erlægge Tolden i Planker paa Bremerholm i København, skal de lade antegne, hvor høj Tolden af dem kan være, og give ham et underskrevet Bevis med, for at dette kan haves i Agt, naar der gøres Regnskab med ham. Sj. T. 27, 1. K.

— Miss. til Hr. Just Høg. Da han efter Kongens Befaling paa Antvorskov Slot har ladet gøre Udkast til nogle Breve, skal han snarest sende Kopier af dem til Kancelliet med Oplysning om, til hvem disse Breve, da de var underskrevet og forseglet, er overleveret. Sj. T. 27, 1 b. K.

— Følgebrev for Hanebal Sehested til Nøragergaard til Bønderne paa Lavind, som ligger til Tranekær Slot og Len, efter afdøde Peder Basse, at de skal svare Hanebal Sehested fra den Tid, da Peder Basse døde. F. R. 4, 209.

¹ Hollufgaard. ² Stenløse.

4. Jan. (Haderslev). Miss. til Bernt Pedersen til Skoufsboe og Sti Pors til Skoufsgaard. Da Kongen har forlenet Hanebal Sehested til Nøragergaard med Tranekær Slot og Len, gives der dem Befaling og Fuldmagt til, naar afdøde Peder Basses Arvinger vil levere Slottet og Lenet fra sig, hvilket Kongen har befaleet skal ske straks, da at være til Stede, overlevere det til Hanebal Sehested med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Lenet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Haand og Sogl. F. R. 4, 209 b.

— Miss. til Peder Basses Arvinger. Kongen har anset det for godt, at Hannebal Sehested til Nøragergaard skal nyde al Indkomsten af Tranekær Len, hvormed afdøde Peder Basse har været forlenet, saavidt den ikke var forfalden, da han døde, og ikke med Rette tilhørte Peder Basse. De skal straks gøre Slottet ryddeligt for ham, saavidt det tilkommer dem, og erstatte ham alt, hvad der er udgivet, fortæret og oppebaaret af dette Aars Landgilde, Avl og Indkomst efter Peder Basses Død. Rostjenesten skal Hannebal Sehested gøre og udrede fra den Tid af, da Peder Basse døde. F. T. 5, 44.

— Kgl. Konfirmation paa det af Kongens Farfader Kong Christian III paa Koldinghus Aar 1545 Mandagen næst efter Midfaste Søndag [16. Marts] udstedte aab. Brev om, at al Udførsel skal foregaa gennem Kolding og Ribe og ingen andre Steder til Skade for Kronens Told. J. R. 10, 1 b. K. (Tr.: CCD. V, 49¹. Peter Adler: Bidrag til Skildring af Byen Ribe i de forrige Aarh. X, S. 21 ff. og i Udt. i J. J. Fyhn: Efterretn. om Kolding S. 200).

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden² forundt Niels Munk, bestalter Kaptejn, en Gaard i Borup i Skanderborg Len paa Livstid for aarlig Landgilde efter det Brev, som Kongen har givet ham derpaa. Kongen erfarer nu, at Adressaten har stedet Gaarden til en anden Mand,

¹ I Gengivelsen af Brevet af 1545 i CCD. skal der i Stedet for Falkevad og Asdropmølle vad læses: Halkevad, Esdropmølle vad. ² 11. Nov. 1639.

ved Navn Peter Bie, i Horsens. Han skal lade Niels Munk faa Gaarden efter det af Kongen udstødte Brev. J. T. 10, 160 b.

4. Jan. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand om straks at sende Christen Skouf dér i Kolding eller en anden af de ældste Tømmermænd sammesteds til Stønderup Skove i Haderslevhus Len, hvor de skal lade tilhugge Tømmer efter Jens Tømmermands Befaling. J. T. 10, 160 b.

— Miss. til samme. Niels Ibsen af Jerløf i Andst Herred har berettet, at Kongen for nogle Aar siden¹ har bevilget hans Hustru Kronens og Kirkens Part af Korntienden i Jerløf Sogn, og Adressaten har siden fæstet Tienden til Andrageren, men kort Tid efter er der gjort ham Indpas paa den, og han har derfor under Henviſning til Kongens Bevilling og Adressatens Fæstebrev andraget om at maatte beholde denne Tiende og tilbudt aarlig i rette Tid at levere Afgift af den. Ernst Normand skal ordne det saaledes, at samme Tiende efter Kongens Brev til hans Hustru og det til ham selv meddelte Fæstebrev bliver ham følgagtig, dog saaledes at hvis Kirken paa Grund af hans Forsømmelse er bragt i Vidtløftighed, skal der derom gaas, hvad der er Lov og Ret. Hvis han er Kirken noget skyldig, skal han sætte nøjagtig Borgen for, at han vil betale det, saa at Kirken ikke lider nogen Skade. J. T. 10, 161.

Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Missive om af Bønderne i hans Len [Riberhus] at modtage 4 Sletdlr. for hver smal Td. Rug, men beretter nu, at nogle Bønder, allerede før dette Missive kom ham i Hænde, har ydet deres Ruglandgilde. Kongen til-lader, at det maa forblive derved. Dersom nogen endnu vil yde ustraffelig Rug, der er saa god, at den kan sælges til Købmænd, skal Adressaten blot lade den modtage. Han skal underrette Rentemestrene om, hvor meget Rug der findes i Forraad hos ham, de skal saa anordne, hvorhen det skal føres. J. T. 10, 161 b.

5. Jan. (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har forordnet Laurits Lauritsen, Indvaaner i København,

¹ 14. Maj 1635 fik Morten Bondesens Hustru Bodel Christensdatter i Jerlev Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Jerlev Sogns Tiende efter hans Død. ² Miss. af 5. Nov. 1639 til Lensmændene i Jylland.

til alene at være Tolder dér, skal Adressaten lade ham aflægge Ed og stille Borgen med vederhæftige Dannemænd sammesteds for, at han vil forestaa sin Bestilling troligt, som det sig bør. Sj. T. 27, 1 b. K.

5. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved denne Peder Bundesen, Borger i Malmø, faar Bevilling til at indgaa Ægteskab med en af Døtrene af Jacob Claussen, Borgemester i Malmø, uanset at bemeldte Peder Bundesens forrige Kvinde og nævnte Borgemesters Datter, som han nu begærer til Ægte, er Næstsøskendebørn, dog at de tilsammen straks betaler 50 Rdlr. in specie til Hospitalet i Malmø og leverer dem til Hospitalsforstanderne. Sk. R. 5, 307.

— Aab. Brev om, at der i Kalslund Herred ved Follingbro findes to store Broer, som aarlig vedligeholdes af Kronen med Tømmer og Egefjæle; Arbejdsløn og Jerntøj, som behøves dertil, betales af Haderslevhus Slots aarlige Indkomst, medens derimod efter gammel Sædvane hver Helgaardsmænd, som bor i Molte¹ Herred, aarlig paa St. Povlsdag [25. Jan.] i Follingbro skal give en Skp. Byg, som siden beregnes Kongen i Haderslevhus's aarlige Indkomst. Da det nu berettes, at mange i Molte Herred ikke vil yde Kongen deres Byg i rette Tid, men lader meget staa til Rest fra et Aar til det andet, fastsætter Kongen følgende: 1. Alle Adelspersoner og Kanniker, som har Tjenere i Molte Herred, skal levere fra sig et rigtigt Mandtalsregister med Navnene paa alle deres Tjenere, som nu bor i Molte Herred og som aarlig bør give Kronen Brokorn. 2. Dersom der i fornævnte Molte Herred findes gamle Kongebreve, som omhandler fornævnte Byg og Brokorn, skal de levere en rigtig Kopi af dem, som siden sammen med Mandtalsregistrene skal forvares i Haderslevhus's Skriverstue til Efterretning. 3. Skal enhver alvorligt tilholde sine Tjenere at give Kronen det Byg og Brokorn, som de resterer med til denne Dag, og herefter at yde det i rette Tid, eller ogsaa skal Husbonden selv yde det og staa Kongen til Rette derfor. J. R. 10, 2. K².

¹ Malt H.; K. har Molt.
Malt Herred S. 34 f.

² Tr.: O. Nielsen: Hist. Efterretn. om

6. Jan. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. To af Kronens Bønder, ved Navn Christen Gottsesen¹ og Anders Jensen, begge paa en Gaard i Lille Gesten i Andst Herred i Koldinghus Len, har berettet, at de ikke kan saa og avle mere end deres Naboer i fornævnte By, men at de dog giver dobbelt saa meget i Landgilde som de, og af Adressatens Erklæring ses det, at deres Opgivelse er sandfærdig og at Adressaten har fastsat, hvad de i Stedet kan taale at give, nemlig i Stedet for 1 Fjerding Smør 1 Otting Smør, for 2 Ørte Rug 1 Ørte, efter 12 Skpr. Bygsæd $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, 1 Brændsvin, for 2 Fødenød 1 Fødenød og i Stedet for 1 Dlr. $\frac{1}{2}$ Dlr. De har andraget om at maatte nyde dette Afslag. Kongen bevilger det, hvilket Ernst Normand skal indføre i Jordebogen og derefter aarlig gøre Regnskab for. J. T. 10, 162.

7. Jan. (—). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Afdøde Peder Basses og Fru Sophiæ Parsbergs Arvinger har andraget om at faa bevilget saa mange Vogne, som de behøver til at føre det Gods og Løsøre, som findes paa Jungskouf² og som er tilfaldet dem som Arv, til deres Hovedgaard Sørup. Naar der sker Henvendelse til ham hermed, skal han skaffe dem de nødtørftige Vogne dertil. Sj. T. 27, 1 b.

— Miss. til en Del Lensmænd. Da der til Foraaret skal udrustes en Flaade, hvortil der behøves en Del Bartskårere, har Kongen fastsat, at Købstæderne N. N. skal stille N. Bartskårere, hver med en vel stafferet Kiste; de skal være til Stede i København 8 Dage før førstkommende Paaske og siden lade sig bruge paa Flaaden tilkommende Sommer. Adressaten skal tilholde Borgemestre og Raad i N. N. sammen med Borgemestre og Raad i N. N.³ at sørge for, at samme Bartskår med en vel stafferet Kiste er til Stede i København til nævnte Tid uden Forsømmelse og begiver sig til Skibs, naar det anordnes. Ligeledes skal Adressaterne tilholde

¹ Efter Koldinghus Lens Jordebog hed han: Godskesen. Den bevilgede Nedsættelse af Landgilden er først indført i Jordebogen for 1642—43. ² Jungshoved, hvormed Peder Basse og Fru Sofie Parsberg var forlenet paa Livstid. ³ K. har: Borgemestre og Raad i Roskilde sammen med Borgemestre og Raad i Ringsted og Vordingborg. Disse tre Byer skulde tilsammen stille en Bartskår.

fornævnte Borgemestre og Raad til samme Tid at fremsende N. Trompetere og, dersom de ikke kan fremskaffe saa mange Trømpetere, da ligesaa mange Pibere eller Skalmøjblæsere i Trompeternes Sted. Næmlich¹ Bartskærere: København 4, Helsingør 2, Køge 2, Roskilde, Ringsted og Vordingborg 1, Slagelse, Korsør og Skelskør 1, Kalundborg og Holbæk 1, Næstved og Præstø 1, Helsingborg og Landskrone 1, Malmø og Lund 1, Odense og Bogense 1, Nyborg og Kerteminde 1, Assens, Svendborg og Middelfart 1, Kolding og Vejle 1, Ribe og Varde 1, Viborg og Skive 1, Aalborg og Thisted 1, Aarhus og Horsens 1, Ringkøbing og Holstebro 1; Trompetere og Pibere: København 4, Helsingør 2, Malmø 2 samt Køge, Landskrone, Kolding, Ribe, Viborg, Aalborg og Aarhus hver 1. Sj. T. 27, 2. K. Orig. (til Henning Valkendorf, m. Datum: 4. Jan.²) i Landsark. i Odense.

7. Jan. (Haderslev). Beskærmelsesbrev for denne Niels Søfrensen af Stouby Sogn af Bjærgø Herred, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet til Ulykke og, som han mener, i Nødværge har dræbt en Person, ved Navn Niels Thomisen, hvorfor han af Sandemænd er svoret fra sin Fred. Han mener, at Sandemændene har gjort ham stor Uret heri og vil stævne dem derfor, saafremt der meddeles ham Beskærmelsesbrev. Der gives ham sikkert og frit Lejde til at møde i Retten i egen Person for at føre denne Sag. J. K. 10, 3.

— Lignende Beskærmelsesbrev for Niels Mickelsen af Vester Vanderup i Koldinghus Len til Retten for et Drab, som han har begaaet paa Esben Ifversen. Udt. i J. R. 10, 3.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Just Friis til Madskergaard³ har begæret 1 Gaard⁴ i Torring⁵ Sogn i Skodborg Herred og 1 Bol i Hofve Sogn i Vandfuld Herred, alt i Bøvling Len og alt liggende til Vestervig Kloster, til Mageskifte for

¹ I K. er Bartskærerne opført for sig, Trompetere og Pibere for sig, i Sj. T. er de slaaet sammen i en Kolonne. Her er Opstillingen i K. fulgt. De Byer, der nævnes sammen om en Bartskær, skulde skaffe en saadan i Fællesskab. ² Ogsaa paa Bagsiden af Orig. er Datoen: 4.

Januar opført. ³ Fejlskrift i J. T. for: Vadskærgaard. ⁴ J. T. har: en Gaard med Kier. I et senere Miss. af 19. Maj 1640 om samme Mageskifte mangler de 2 sidste Ord: Hvad der er ment, kan ikke ses. ⁵ Tørring.

1 Gaard i Staxtrup By og Sogn i Hassing Herred i Thyeland og 1 Gaard, kaldet Gammelgaard, i Vandborg Sogn i Vandfuld Herred i Bøvling Len, skal han undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet Vestervig Kloster. J. T. 10, 162 b.

8. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Eyler Berider paa Antvorskov Slot faar Bevilling paa Livstid paa den aarlige Løn, som han nu nyder, og paa at være skattefri, om saa skete, at han ikke længer kunde forestaa denne Bestilling paa Grund af Alder eller noget andet ulykkeligt Tilfælde. Dog skal han lade sig bruge i samme Bestilling, saa længe det er muligt og han kan forestaa den med Nytte. Sj. R. 20, 179. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Bestallingsbrev for Goridts Goridtsen, Sadelmager i Slagelse, som Sadelmager og Remsnider paa Antvorskov Slot med en aarlig Løn af 100 Rdlr., fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Lensmanden paa Antvorskov Slot. Han skal efter sit eget Tilbud forfærdige alt Sadelmager- og Remsniderarbejde, baade nyt og Flikkeri, der gøres fornødent i Kongens Ridestald og Folestald dér paa Antvorskov Slot, og skal dertil selv skaffe sig Lærred, Gjordegarn, Talg, Haar, Lim, Søm, Ringe, store og smaa, fortinnede og ufortinnede, samt alt andet, hvad der hører til, undtagen raa Oksehuder, som Berideren skal skaffe ham, men disse skal han selv berede og levere dem tilbage til Berideren. Han skal forfærdige alt det Arbejde, som kan forefalde i Kongens Stalde, undtagen de Sadler, der skal laves af ny, dem skal han have Betaling for efter billig Værd. Ligeledes skal han være forpligtet til i Folestalden at vedligeholde Krybbegrimer, Klappegrimer, Dækkengjorde, 2 Sadler, som bruges til Stodhestene, og alt andet, som kan mangle i Staldene, alt af sit eget, undtagen fornævnte raa Huder, som Berideren skal levere ham. Sj. R. 20, 179 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har bevilget, at denne Hans Vilhelm von Harstal skal have den Slags Heste, som staar paa Antvorskov Slot, under Hænder¹, som har

¹ D. v. s. være Berider.

været betroet Adressatens afgangne Broder Høndrik Rotkirk, med Løn som Hofjunker fra dette Brevs Datum at regne, at udbetale aarlig af Adressaten, som skal føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 3. K.

8. Jan. (Haderslev). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Ernst Normand faa 400 Stkr. Pipholt til Vandværket paa Koldinghus, naar han sender Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 6, 383 b.

— Bestalling for denne Brevviser Johan Hansen som Visitør¹ om Faaborg og deromkring med en aarlig Løn af 30 Rdlr., at betales af Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, fra dette Brevs Datum at regne. Desuden skal han være fri for Skat og al anden Bys Tyngge og Besværing og skal nyde en Femtedel af alt det, der befindes at udskibes fra ulovlige Havne. Det berettes, at mange i Fyen tilforhandler sig Øksne og andet, hvormed de siden stjæler sig bort ved Faaborg og forløber de dertil forordnede Toldsteder for at besvige Kongens Told og Rettighed, og Johan Hansen skal derfor ved Faaborg og déromkring paase, at de rette forordnede Toldsteder ikke forbiløbes, og at intet udskibes fra ulovlige Havne til Afbræk for Kongens Told. F. R. 4, 210. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. V.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om, at Kongen har bestilt Johan Hansen til at have Tilsyn ved Faaborg med, at ingen fra ulovlige Havne udskiber Øksne eller andet for at forkrænke Kongens Told. Adressaten skal sørge for, at der til ham forfærdiges en Baad saa stor, at fire Karle kan ro derpaa, at den holdes i Beredskab, og at han har de nødvendige Folk dertil og kan faa dem, naar det gøres fornødent. F. T. 5, 44 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Pedersen, Indvaaner i Nyborg, faar Bevilling til at arrestere en Skotskmand, ved Navn Walter Dallin, og hans Gods, hvorsomhelst det kan opspørges i Danmark og Norge; dog skal Peder Pedersen være forpligtet til i sin Tid selv at svare dertil, saafremt der

¹ Han kaldes kun i Overskriften: Visiterer. Bestallingen er en Udvildelse af hans Bestalling af 23. Maj 1638 som Strandfoged ved Faaborg.

fremkommer Klage over denne Arrest og den findes at være ulovlig erhvervet. Peder Pedersen har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet i Handel med denne Skotskmand Walter Dallin, som for det meste opholder sig i Stockholm, om nogle Varer, som han havde solgt til Skotskmanden, der havde givet ham 2 Haandskrifter derpaa, begge lydende paa 607 Rdlr. in specie, og for disse Penge overgav Walter Dallin ham en Veksel paa Lunden. Den skulde forgangen Aar have været betalt i Januar af en Mand, ved Navn Robert Ingles, men denne lod samme Vekselbrev gaa tilbage igen og vilde ikke akceptere det, hvilket var til stor Skade for Peder Pedersen. Skønt Peder Pedersen nogle Gange har skrevet til ovennævnte Skotskmand om sin Betaling, har han aldrig kunnet faa noget Svar af denne, og han har derfor set sig nødsaget til at begære denne Arrest over ham og hans Gods, hvor han maatte finde det. F. R. 4, 210 b.

8. Jan. (Haderslev). Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at Claus Mule har en Gaard, der ligger belejlig for Uldrik Christians Gaard Skinderup, skal Adressaten paa Uldrik Christians Vegne forhandle med ham om samme Gaard og snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt han vil afhænde den for Betaling og hvad han forlanger for den. F. T. 5, 45.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Da Erik Bilde til Kiersgaard har begæret 5 Gaarde i Brønderup By, 5 Gaarde i Fielsted By, 3 Gaarde i Høyrup, 1 Gaard i Graarup¹ og 1 Gaard i Kionstrup² By, med tilhørende Huse, alt i Hindsgavl Len paa Fyen, til Mageskifte for en Gaard i Rogle³ By, 4 Gaarde i Svendstrup By, 1 Gaard i Asperup By, 1 Gaard i Borringe⁴, 2 Gaarde, hvoraf den ene kaldes Pillegaard, i Vibye, 3 Gaarde i Ubbye⁵, 3 Gaarde i Balslef By, Gesten Gaard i Nør Obbye⁶, 1 Gaard i Voldbye og 1 Gaard i Rolund By, alt i samme Herred⁷ og Len i Fyen, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere af hans Gods, skal han undersøge dette Gods

¹ Graderup, Brønderup S., Vends H.

² Kjøstrup, Brønderup S.

³ Røgle, Vejlby S. ⁴ Baaring, Asperup S.

⁵ Udby. ⁶ Nørre-Aaby.

⁷ Vends H., som ikke er nævnt i F. T.

Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 5, 45.

8. Jan. (Haderslev). Beskærmelsesbrev for denne Jørgen Jensen Smed i Klackering i Stjernholms Len, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet til Ulykke og, som han mener, i Nødværge har dræbt en Person, ved Navn Jep Jørgensen, hvorfor han af Sandemænd er svoret fra sin Fred, hvilket er konfirmeret paa Landstinget. Han mener, at der er sket ham stor Uret og vil derfor stævne, saafremt der meddeles ham Beskærmelsesbrev. Der gives ham sikkert og frit Lejde til at møde i Retten i egen Person for at føre denne Sag. J. R. 10, 3 b.

— Forleningsbrev for Christian Vind paa Livstid paa det Kanonikat i Ribe, hvormed hans Fader, Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Embedsmand paa Lundønæs Slot, nu er forlenet og som han har opladt til Sønnen, med Senium, Option, Fællesgods og al anden Herlighed og Rettighed ligesom de andre residerende Kanniker dér sammesteds og ligesom Ifver Vind har haft det før ham. Dog skal Christian Vind være forpligtet til, naar han kommer til Skelsaar og Alder, at tjene Kongen. Dersom Christian Vind skulde dø før hans Fader, maa Ifver Vind straks faa samme Kannikedomme tilbage og nyde det som tilforn. J. R. 10, 3 b. K.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Hendrik Ernst, forrige Præceptor hos Kongens Søn Grev Voldemar Christian, har berettet, at en Mand, ved Navn Johannis Borchsenius, Apoteker i Viborg, i nogen Tid har været hans Befuldmægtigede for det Kanonikat dér, hvormed han er forlenet, men at han siden Aaret 1639 ikke har gjort ham Regnskab derfor, og Hendrik Ernst har derfor andraget om, at Adressaten skal tilholde ham at klarere det, for hvilket han endnu ikke har gjort Regnskab. Jørgen Seefeld skal tilholde fornævnte Apoteker at gøre dette. J. T. 10, 163.

— Miss. til Christen Krag til Lydumgaard, Hendrik Lange til Deibergelund, Malte Juul til Giesinggaard, Befalingsmand paa Bøvling Slot, og Hertvig Sax til Sifvandt. Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand paa Lundønæs

Slot, har berettet, at han paa Grund af den store Skade, som hvert Aar tilføjes hans Korn ved Lundenæs af omliggende Bønders Kvæg, ser sig højlig forarsaget til at lade Lundenæs Slotsmark inddige, og for at det ikke skal kunne siges, at han indtager eller inddiger mere end Birkeskellet tilsteder og udviser og der med Rette hører til Slottet, har han begæret denne Befaling til Adressaterne om at udvise, hvorvidt Lundenæs Slotsmark strækker sig mod Østerbølling og Faster Marker efter Skellet¹, som Birkebrevet udviser. De skal med det Allerførste samles paa Lundenæs, udvise til Ifver Vind, hvorvidt Lundenæs Slotsmark strækker sig mod Østerbølling og Faster Marker efter Skellet, som Birkebrevet udviser, og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 18, 163 b.

8. Jan. (Haderslev). Miss. til Dr. Morten Matsen. Der er berettet adskillige Uskikkeligheder om Jomfru Lisbet Friis, og han har derfor faaet Kongens Missive, dateret Haderslevhus den 9. Febr. 1639, om at skaffe sig nøje Underretning derom og snarest indsende Erklæring derom. Da dette endnu ikke er sket, befales det ham alvorligt nu straks at efterkomme Kongens forrige Befaling og med det Allerførste indberette, hvorfor dette ikke er sket og om hendes Forseelser er saa store, som de er angivet til Kongen, da det ikke er forsvarligt længere at lade saadant hengaa ustraffet. J. T. 10, 164.

— Miss. til Erik Kaas. Da der med det Allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Niels Friis til Krastrup, skal han paa samme Skifte paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Friis til Margaard, paase, at der paa Skiftet kun vederfares hende, hvad der er ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, levere hendes Værgemaal til hendes Værges. J. T. 10, 164 b.

9. Jan. (—). Aab. Brev om, at Børsmesteren og de, der bor ved Børsen og paa Slotspladsen for Københavns

¹ J. T. har her: mod Østerbølling og fester marker efter marker efter skellet som Birkebreve udviser; længere nede hedder det: mod Øster Bølling og Faster marker efter skellet, som Birkebrevet udviser. Der maa være ment Stednavnet Faster (Sogn, Bølling H.).

Slot, skal høre under Christianshavn. Sj. R. 20, 180 b. K. Orig. p. Papir i Kbhvns. Stadsark. (Tr.: KD. I, 655.)

9. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Kongen konfirmerer den Henrik Buchmand¹ Kok af Borgemestre og Raad i København tildelte Eneret til at beværte i det danske Kompagni ved Bryllupper og andre Gæstebud. Sj. R. 20, 181. (Tr.: KD. III, 208 f.).

— Aab. Brev, hvorved M. Erick Bredal, Skolemester i Nykøbing i Falster, beskikkes til Sognepræst i Christianshavn. Sj. R. 20, 181 b. (Tr.: KD. III, 209.).

— Miss. til Dr. Jesper [Brochmand] om, at M. Erik Bredal, Skolemester i Nykøbing F., skal beskikkes til Kapellan ved Kirken paa Christianshavn. Sj. T. 27, 3 b. K. (Tr.: KD. V, 221 f.).

— Miss. til Niels Trolle om Inventariet til Christianshavns Kirke. Sj. T. 27, 3. K. (Tr.: KD. V, 221. Bloch Suhr: Vor Frelzers Kirkes Hist. S. 1.).

— Aab. Brev, hvorved Hermand Thuresen, Borger i København, faar Bevilling til til sit Bryllup med Margrethe, afgangne Christen Pedersens Enke, at byde flere Folk, end Forordningen tillader, og skænke Vin. Sj. R. 20, 182 b. (Tr.: KD. III, 209.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at fremsende en Kopi af deres Stadsret under deres Bys Signet til Niels Trolle til Trolholmb, Embedsmand paa Københavns Slot. Sj. T. 27, 4. K².

— Miss. til Tygge Brahe. Christian Holck til Hasdorf³, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at en Borger i Køge, ved Navn Jørgen Frantsen, i nogle Aar har haft det Kannekegods (hvormed Christian Holck er forlenet i Ros-

¹ Han kaldes i Teksten (og i KD.) Busmand, i Overskriften Buchmand og i Navneregistret til Sj. R. Henrik Bochman. Muligvis var hans Navn Henrik Bøchman, jvfr. KD. IV, Navneregistret, og III, 692.

² K. har først haft følgende Tekst: Eftersom de efter Kongens Befaling har meddelt Købstaden Christianshavn en Kopi af deres Bys Privilegier, som Kongen har bevilget den [Christianshavn] at bruge, skal Adressaterne nu straks indsende en Kopi af deres Stadsret under deres Bys Segl til Kancelliet. Dette er forandret til ovenstaaende Tekst. ³ Hustrup, Nørvang H.

kilde Kapitel) i Forvaltning mod at gøre Regnskab derfor efter den Forpligtelse, som han har udstedt, og at han ikke har villet efterkomme denne, men kun fremsendt sine Regnskaber og det ved et af Christian Holck affærdiget Bud, medens han ikke har givet Møde selv for at gøre Rigtighed, skønt han er dømt dertil paa Sjællands Landsting. Da denne Jørgen Frantsen nu skal opholde sig i Tygge Brahes Len [Tryggevælde] paa en Gaard, kaldet Jonstrup, som han har forpagtet af Erik Sparres¹ Enke, skal Tygge Brahe straks tilholde Jørgen Frantsen med det Allersnæreste at begive sig her over til Landet og personlig give Møde hos Christian Holck, for at denne Urigtighed kan komme til Ende og han kan faa tilbørlig Kvittering. Sj. T. 27, 4.

9. Jan. (Haderslev). Miss. til Tønne Friis og Erik Grubbe. Christian Holck til Hasdorf², Embedsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og hans forrige Foged, ved Navn Jørgen Frandsen, om det Kannedømme i Roskilde Kapitel, hvormed Christian Holck er forlenet, og at Jørgen Frandsen ikke vil give Møde personlig for at klarere sine Regnskaber, hvorfor Kongen har befalet ham personlig at begive sig til Jylland og indfinde sig hos Christian Holck. Det befales Adressaterne at rette deres Løjlighed efter at være til Stede, naar fornævnte Regnskaber skal klareres, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 165.

— Miss. til Rentemestrene. Da det berettes, at Johan Bødker von Delden og Jørgen von Delden endnu har til Gode hver 100 Lod Rusølv, hvormed de har forstrakt Kongen, ligesom en Del af Borgerskabet i København, skal Adressaterne afbetale dette Sølv til dem, som har Ret til at fordre det. Sj. T. 27, 4 b. K.

— Miss. til Bispen i Skaane [Dr. Peter Vinstrup]. M. Ifver Vandel, Professor i Logik og Metafysik i Gymnasiet i Lund,

¹ Fejlskrift i Sj. T. for Emmike Sparre. Hans Enke var Birgitte Klavsdatter Mylting. ² Hastrup, Nørvang H.

har berettet, at den Indkomst, som han har af det gejstlige Gods, hvormed han er forlenet for sin Stilling, er saa ringe, at han ikke kan have det nødtørftige Ophold deraf for sig med Hustru og Børn, og han har derfor begæret at maatte kaldes til Hoby og Hostedt¹ Sogne, som er ledige. Da Kongen af den af Hr. Tagge Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, indsendte Erklæring erfarer, at han kun har en passelig Indkomst af de Vikarier, som er tillagt ham til Embedet, skal Adressaten med det allersnarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt M. Ifver Vandel bekvemt tillige kan forestaa og betjene bemeldte 2 Sogne udenfor Byen sammen med den Stilling, hvortil han er kaldet i Gymnasiet, saa at Guds-tjeneste og Prædiken ikke forsømmes. Sk. T. 6, 383 b.

9. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Tagge Thott. Da Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret 1 Gaard, kaldet Fullesang, i Torne Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Ønnerup i Vemmenhøgs Herred i samme Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 384 b.

— Miss. til Sten Bilde. Da han har faaet Kongens Befaling² til at forvalte Dalum Kloster, hvormed Kongen har forlenet Grev Valdemar Christian, Kongens Søn, skal han, naar der kræves Rostjeneste af den, enten til Tog eller Mønstring, henvende sig derom til Ventsel Rotkirk, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, som har faaet Kongens Befaling til at opbringe den. F. T. 5, 46.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en Overenskomst, som Erik Grubbe til Tiell, Befalingsmand paa Havreballegaard, efter Kongens Befaling har afsluttet paa Aarhusgaard den 2. Novbr. 1637 med Hans Lauritsen i Aaboe, forrige Skriver paa Aarhusgaard, om Landgilden, Ægt og Arbejde af den Gaard i Aaboe, som han bebor, saaledes at han giver Penge i Stedet for Landgilden og for Ægt og Arbejde, at betale aarlig hver St. Mortensdag, nemlig for 1 Td. Rug 9 Mark, 1 Td. Byg 7 M., 1 Td. Havre 3 M., 1 Brændsvin 6 M.,

¹ Haastad, Torne H. - ² 13. Nov. 1639.

1 Td. Salt 9 M., for en Tredjedel i en Ko 2 Dlr. og for Frihed for Ægt og Arbejde 3 Dlr., alt i slette Penge. Kongen stadfæster denne Overenskomst i alle Punkter saaledes, at Hans Lauritsen maa beholde denne Gaard paa Livstid for nævnte Afgift. J. R. 10, 4. K.

9. Jan. (Haderslev). Beskærmelsesbrev for denne Sifvert¹ Nielsen i Linderup, der har berettet, at han og hans Broder er blevet angivet for at have dræbt 2 Personer, ved Navn Niels Krabbe og Christen Krabbe, og at han af Sandemænd derfor er svoret fra sin Fred, hvori han mener, at Sandemændene har gjort ham stor Uret. Der gives ham sikkert og frit Lejde til at møde i Retten i egen Person og føre Sagen, dog at han straks tager Stævning i Sagen. Hvis det ikke sker, skal dette Brev være som Intet. J. R. 10, 5.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Mariager Kirkes Reparation skal foretages med det første og Kirken ikke vel kan taale at leje de fornødne Vogne til at fremage alle Materialier, har Kongen bestemt, at alle de Bønder i Dronningborg Len, som bor indtil 3 Mil fra Mariager, skal age Kalk, Sten eller Sand til Kirken, hver Helgaardsmand 6 Læs og hver Halvgaardsmand 3 Læs. Han skal lade de Bønder i Dronningborg Len, der bor indenfor en Afstand af 3 Mil fra Mariager, age Kalk, Sten og Sand til fornævnte Kirkes Reparation, som ovenfor sagt. J. T. 10, 165 b².

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe [Nielsen] paa Mariager om at tilholde Bønderne i Mariager Len, der bor indenfor en Afstand af 3 Mil fra Mariager, at age Kalk, Sten og Sand til Mariager Kirkes Reparation. Udt. i J. T. 10, 166.

— Miss. til Viborg Kapitel. Kongen har under 24. Febr. 1637 sendt Kapitlet et Missive, i hvilket han har anmodet det om at lade Hendrik Ernst Due, Tugtemester for Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten, nyde samme Privilegier og Friheder, saavel i at optere og i andre Maader, som de residerende Kanniker ved Viborgs Kapitel. Da han nu af Kongen er forordnet til Professor Juris og Ethices ved

¹ Overskriften har: Søfren.
D. Mag. VI, 251 f.

² Tr., sammen med det følgende, i

det kongelige adelige Akademi Sorø, anmoder Kongen efter hans Begæring Kapitlet om fremdeles at tilstede ham at optere og nyde alt det, der tilkommer residerende Kanniker dér, af Hensyn til de ham betroede Professioner at undervise adelige. Han skal derimod være forpligtet til af yderste Formue at bære de Byrder, der er ved Kapitlet. Naar han ikke længere beklæder disse Stillinger, skal han residere ved Domkirken. J. T. 10, 166.

9. Jan. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand om hver Maaned at udbetale Kostpenge til Jacob Johansen, Husfoged paa Koldinghus Slot, i Stedet for at lade ham gaa til Bords hos Adressaten paa Slottet. J. T. 10, 166 b.

10. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene om straks til Kongens eget Kammer at sende de Penge, som de har modtaget af Unionsskatten og Kontributionen, og sørge for at det sker, førend Vinteren tiltager for meget. Sj. T. 27, 4 b. K. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Henning Valkendorf om straks at levere det, han har optaget af Unionsskatten og Kontributionen, i Kongens eget Kammer. F. T. 5, 46 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Tønne Friis om at levere alle de Penge, som han har modtaget af Unionsskatten og Kontributionen, til Knud Ulfeldt til Svendstrup, Generalkrigskommissarius. J. T. 10, 167 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz B[ørgesen] om at lade Lauridts Ebbesen faa 500 Stkr. Pipholt til Vandværket paa Skanderborg. Udt. i Sk. T. 6, 385.

— Aab. Brev, hvorved denne Claus Knudsen, Amtsskriver paa Haderslevhus Slot, som for nogle Aar siden har faaet noget Gods i Riberhus Len udlagt for sit Tilgodehavende efter afdøde Fredrik Munk, faar Bevilling til at mageskifte dette Gods for noget Bondegods i Haderslevhus Len, som Maren, Enke efter afdøde Otte Rasmussen, Borgemester i Varde, ligeledes for nogle Aar siden har faaet udlagt for sit Tilgodehavende hos afdøde Frederik Munk, dog skal fornævnte Maren Otte Rasmussens være forpligtet til, da det Gods, som hun faar i Riberhus Len, er frit Adelsgods, at

sælge det til hvem af Adelen, som begærer det af hende, for rimelig Betaling. J. R. 10, 5 b.

10. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved denne Claus Christensen, Borger i Viborg, som har berettet, at han har forset sig med sin ægtetrolovede Fæstemø, saa at hun er kommet nogle Uger for tidligt i Barselseng, faar Bevilling til, at saavel han som hun maa være fri for aabenbart Skrifte, dog at de betaler 100 Rdlr. til Kongen og 100 Rdlr. til Hospitalet i Viborg, og erlægger dem til førstkommende Mauriti [22. Septbr.]. J. R. 10, 6.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Kongen har eftergivet Claus Christensen¹, Borger i Viborg, og hans Hustru den Forseelse, som de har begaaet, idet hun er gaaet nogle Uger for tidlig i Barselseng, og har bevilget, at de skal være fri for at staa aabenbart Skrifte, dog at de betaler 100 Rdlr. in specie til Kongen og 100 Speciedlr. til Hospitalet i Viborg. Adressaten skal til førstkommende Mauriti [22. Septbr.] lade disse Penge indkræve af ham, levere det ene Hundrede til Hospitalsforstanderen dér og føre det andet Hundrede Kongen til Regnskab. J. T. 10, 167.

11. Jan. (—). Miss. til Villats N., Mestersvend ved det Skib, som bygges ved Neyenstadt², om straks ufortøvet at begive sig til Krømpen³ til Adam Henrik Pentz og dér forrette, hvad han paa Kongens Vegne har at befale ham. Sj. T. 27, 5. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Hans Nielsen Friis, forrige Borgemester i Ribe, der for nogen Tid siden efter Bevilling af afdøde Hr. Albret Skeel, forrige Befalingsmand paa Riberhus Slot, for Skrøbeligheds og anden Aarsags Skyld har frasagt sig sin Stilling, faar Kongens Tilladelse til at være fri for denne saavel som al anden Byens Bestilling, med mindre det sker med hans Vilje. Ligeledes bevilger Kongen, at han for sin lange og tro Tjeneste herefter maa være forskaanet for al Indkvartering og Vagt, Byens Arbejde og anden

¹ I Overskriften kaldes han Claus Christensen Skriver. har som Adresse kun: Villats N., Skibsbygningssvend.

² Sj. T.
³ Forment-

lig: Krempe.

borgerlig Tyngde, ligesom tilforn, da han forvaltede Borgemesterbestillingen, dog tilbørlig Skat og Told ikke ment hermed. J. R. 10, 6 b.

11. Jan. (Haderslev). Miss. til Niels Krag til Trudsholmb, og Mogens Høg til Kiergaardholmb, Befalingsmand paa Lunde-gaard i Mors. Da Frederik Rantzau til Kraberup paa sin afdøde Broder Johan Rantzaus Børns Vegne og Jørgen Munk paa sine Søstres og Medarvingers Vegne har begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd, som kunde skifte Stubergaard Hoved-gaard med Tilliggende mellem de Interesserede, skal Adressaterne indstævne de Interesserede til sig til belejlig Tid og Sted, skifte fornævnte Hovedgaard med Tilliggende mellem dem, bilægge de muligt opstaaende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 167 b.

12. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. M. Hendrick Mickelsen, forrige Provst i Haderslev, er af Herredagen i København 1636 blevet dømt til at staa Hospitalet i Odense paa Rickert Knudsens Enke Lisbeths Vegne til Rette for 100 Rdlr. Denne Dom har han efterkommet, men beretter, at da han ikke kunde faa noget andet Vederlag hos hende, har han for disse 100 Rdlr. og for andre 150 Rdlr., som hun desuden skyldte ham, ladet sig indføre i hendes Gaard, som hun havde pantsat til ham. Det befindes nu, at denne Gaard er pantsat til Hr. Jens¹ i Flemløs for 1200 Rdlr., hvorfor M. Hendrik har maattet lade Gaardeu sætte og taksere til Ting, hvor den er vurderet til 2000 Rdlr. Desuagtet tilholder Hr. Jens sig alene samme Gaard, og M. Hendrik har derfor andraget om, at Adressaterne skal udvise ham hans Part i Gaarden. Adressaterne skal udvise ham den Part i Gaarden, som han er berettiget til. F. T. 5, 46 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. M. Hendrik Mickelsen, forrige Provst i Haderslev, er af Herredagen i København 1636 dømt til for afdøde Hospitalsmester

¹ Jens Nielsen Bang, Sognepræst til Flemløse, Baag H.

Hans Knudsen at betale 724 Sletdlr. foruden andre paaløbne Omkostninger. Endvidere er forskrevne Hans Knudsens Register og Restancer samt hans efterladte Formue blevet i Hospitalet til Inventarium, men er ikke blevet takseret. Desuden har M. Hendrik gjort nogle Rejser for Hospitalet, som ikke er blevet betalt ham, paa nær én. Han har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at dømme mellem ham og Hospitalet, hvad han med Ret og Billighed kan have at fordré af det, og ligeledes dømme mellem ham og Hospitalsmester Lauridts Hansen i, hvad han har at betale denne for. Adressaterne skal begive sig til Odense og dømme som ovenfor sagt. F. T. 5, 47.

12. Jan. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. En Kroens Bonde, ved Navn Anders Pedersen, i Bøgvad By i Egtou Sogn i hans Len [Koldinghus] har berettet, at Adressaten har forundt ham en øde Gaard i Bøgvad By paa Betingelse af, at han med vederhæftige Dannemænd skulde sætte Loven og Vissen for, at han inden 3 Aar vilde opbygge den øde Gaard, og har nu begæret at maatte forskaanes for Landgilde, Ægt og Arbejde i 3 Aar, medens han opbygger Gaarden. Kongen bevilger dette (saafremt han efterkommer sit Løfte). Desuden maa Ernst Normand lade ham faa noget Bygnings-tømmer til Istandsættelse af denne øde Gaard, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 10, 168 b.

16. Jan. (—). Miss. til Henrik Ramel og Jockim Beck. Da det berettes, at der efter afdøde Fru Vivicke Griis endnu findes en Del Breve under Forsegling paa Sandbygaard, hvoriblandt der formodentlig er adskillige vedrørende Sandbygaards Ejendom, skal de med det allerførste begive sig til Sandbygaard, dér aabne de forseglede Breve og tilstille Christian Sinklar til Sinklarsholm, hvad der vedrører Sandbygaards Ejendom, dog at de igen nedlægger en af dem underskrevet Fortegnelse over de Breve, som udtages, i deres Sted og saa igen forseglér dem. Sk. T. 6, 385.

— Aab. Brev, hvorved denne Hans Mickelsen i Havneved¹ og Mette Villatsdatter i Obleling faar Bevilling til

¹ Det ses ikke, hvad der er ment.

at indgaa Ægteskab, skønt de er beslægtet i 3. Lød, dog at de begge betaler 50 Rdlr. til Kronen og 50 Rdlr. til Hospitalet, at erlægge til St. Hansdag førstkommende. J. R. 10, 7.

16. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Jens Rasmussen, German Jonsen og Jens Lauritsen¹, Egto Sognemænd, som nu har Nygaards Mark i Forpagtning af Kongen, faar Bevilling til at beholde fornævnte Nygaards Mark i Forpagtning i 12 Aar for den nuværende Afgift, 500 Sletdlr., fra dette Brevs Datum at regne. J. R. 10, 7 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om, at Peder Mickelsen i Skierup i hans Len [Koldinghus], hvis Gaard og Formue for største Delen er brændt, faar Bevilling til i et Aar at forskaanes for Landgilde, Ægt og Arbejde og maa faa noget Bygningstømmer fra de Steder, hvor det bedst kan udvises uden Skade for Skoven. J. T. 10, 169.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at befordre Mogens Galt til den første Bestilling, som bliver ledig og hvortil Jørgen Urne finder ham dygtig, da han baade har tjent Kongen selv i den svenske Fejde og han i Krigen har tjent saavel de Kejserslige som Svenskerne som Officer. J. T. 10, 169.

— Miss. til Ifver Vind. Han har efter Kongens Befaling² aftinget³ med M. Jens Skøtte, Sognepræst til Lønborg og Evad Sogne for de Forseelser, som denne har begaaet mod Adressaten paa Kongens Vegne, og Adressaten intercederer nu selv for ham, at Aftingningen maa forblive ved 100 Rdlr. Kongen tillader dette. Ifver Vind skal modtage disse 100 Rdlr. og føre dem til Regnskab. J. T. 10, 169 b.

17. Jan. (—). Miss. til alle Lensmænd⁴ paa Sjælland (Statholderen undtagen). Da der til Flaadens Reparation fattes en Del Tømmer, har Kongen befalet Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, at lade dette Tømmer hugge ved Kongens Tømmer-

¹ K. har først haft: Jens Rasmussen paa Hjælmedrup, vores Kaptejn, og German Jonsen og Jens Lauritsen i Bølling samt menige Egtoe Sognemænd. Dette er derefter rettet til ovenstaaende Tekst, dog at der først har staaet: og Egtoe Sognemænd; dette „og“ er atter slettet og er ikke medtaget i J. R. ² 14. Nov. 1639. ³ J. T. har, formentlig ved en Fejlskrift: angivet. ⁴ De opregnes alle i K.

mænd i Lenenes Skove i Sjælland, eftersom hvert Lens Skove kan taale. Naar Statholderen sender en Tømmermand til Adressaterne, skal denne lade Tømmermanden i hvert Lens Skove hugge det Tømmer, som hans Befaling siger skal hugges, og siden straks lade Bønderne age det til Bremerholm for København. Grene og andet Affald skal føres til Lensslottet, for at Skovene siden desto bedre kan skaanes. Sj. T. 27, 5. K.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Naar Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, henvender sig til ham hermed, skal han lade ham faa det Redskab og Anker, som han har fornøden til den Pram, som bruges ved Thosing. Sj. T. 27, 6. K.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lade den Pram, som bruges ved Thosing, forhøje. Hvad Redskab og Anker, der er fornødent dertil, er Hr. Corfits Ulfeldt til Egenskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, beordret til at lade Adressaten faa, naar han begærer det. Med Bygningen paa Valdemars Slot skal der fortsættes til Foraaret. F. T. 5, 48 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da en Raadmand af Rostock, ved Navn Marcus Luschav, har Rettergang med Bartholomeus Haagensen, Borger i København, skal Adressaten tilholde Borgemestre og Raad sammesteds at dømme i Sagen, som det er forsvarligt. Sj. T. 27, 6 b.

— Aab. Brev til Bønderne og Almuen i Smidstrup Sogn i Laholms Len saavelsom i Fielgiemme Fjering og Ofrebye i Halmstads Len. Kongen har befalet Christian Bülow til Ingelstedgaard og Niels Krabbe til Skiellinge, Befalingsmænd paa Laholm og Halmstad Slotte, at gøre en Anordning om, hvorledes Flyvesandet paa Frenderup Mark bedst kunde dæmpes og forebygges. Af deres Erklæring har Kongen set, at det med Fru Elisabet Bilde, Enke efter Sifvert Beck til Førsløfs egne Bønder i Laholms Len kan forebygges og holdes under Magt dér i Lenet i fornødent Omfang, og at Sandet i Fielgiemme Fjering og Ofrebye i Halmstads Len kan dæmpes og holdes under Magt ved Sandgærder af de dér boende, saavidt som det er fornødent i Halmstads Len. Det befales ovennævnte Bønder strængelig at rette sig efter hver af dem at hjælpe til at dæmpe samme Flyvesand og vedligeholde Gærderne tilbørligt,

saa tit som det er fornødent, saafremt de ikke vil tiltales og straffes og staa til Rette for den Skade, der kan ske paa Grund af deres Forsømmelse. Sk. T. 6, 385 b.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Als-
løf, Rigens Marsk, Hr. Claus Daa til Raufnstrup, Rigens Ad-
miral, Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm og Niels Trolle
til Trolholmb, Embedsmænd i Vestervig Kloster, paa Dragsholm,
Malmøhus og Københavns Slotte. Der er opstaaet Trætte mel-
lem Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalings-
mand i Herrisvad Kloster, for hans Torper og Huse i Magle-
bye i Maglebye Birk og Roerspields¹ Gaard paa den ene
Side og Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Tøns-
berg og Egger Len, paa den anden Side om ret Markeskel
mellem Tommerup Hovedgaard og Kvidinge By, i hvil-
ken Sag der efter Rigens Raads Dom allerede er gransket af
8 Mænd, hvorefter den nu igen efter ovennævnte Dom og Par-
ternes Begæring af Landsdommeren er indfundet for gode
Mænd til Besigtelse. Fornævnte Ofve Gedde og Hr. Christoffer
Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, for
Præsten og Degnen i Kvidinge og Jomfru Karen Grubbe for
hendes Bønder i Smidstrup har af Jørgen Vind faaet tilbudt
denne Befaling, men da de ikke har villet samtykke deri, har
Jørgen Vind efter Recessen taget den alene. Der gives Adres-
saterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til de
omstridte Aasteder, indstævne Parterne for sig dér, besigte for-
nævnte Steder, om det Markeskel og de Aasteder befindes som
Vidisset af Lunde Kapitels Landbog, kaldet Palterne, udviser
og er afstabet efter Landslovene, som det nu og i fordums Tid
har været Skik og Brug, hvilket er befundet nogenledes af de
forrige 8 Granskningsmænd og endnu ydermere med samme
Vidisse og Aastederne samt overensstemmende Vidnesbyrd skal være
at bekræfte, saavel som ogsaa, om det er Maglebye, Roerspield-
gaard og de Torper og Huse i Maglebye Birks rette Drifter og
Fællesmark, som omtvistet. Endvidere skal de besigte de Aa-
steder, som bemeldte Ofve Gedde vil have som Markeskel og

¹ Jørgen Vinds Ansøgning har: Røerspield, se D. Kanc. Indl. til Reg. og henlagte Sager 30. Dec. 1639.

Enemærke, om der kan forevises at være gjort og afstabet noget andet retmæssigt Markeskel mellem de omtvistede Byer og Torper end det omrørte Markeskel af Landbogen, saa at de grangivelig erfarer, ved hvilken Adkomst forskrevne Ofve Gedde kan tilholde sig disse Aasteder som Markeskel eller Enemærke. Fremdeles skal de undersøge, hvad Fællede og Fædrifter Tømmerup Hovedgaard, Kvidinge By samt Præst og Degn nu har og har haft fra Arilds Tid og af hvem den nu bruges; ligeledes skal de nøje undersøge, hvilke Aasteder der bør eragtes som ret Markeskel, eller om der bør gøres noget andet Markeskel end det, som Vidisset af Landbogen udviser, eller ikke. Endelig skal de besigte de Huspladser, som Ofve Gedde trættes om med Jørgen Vind, om samme Jordsmon ligger inden Markeskallet paa den Gaards Grund i Thørslet¹, som Jørgen Vind har tilforhandlet sig af Jacob Grubbe til Kabel, eller udenfor den, hvilket Jordsmon Ofve Gedde nu tilholder sig, fordi der for over 20 Aar siden har staaet et Hus, kaldet Mortenstrup, derpaa, som er bygget under én Ejermannd med Gaarden og paa de Tider blev brugt til Tommerup, eller om samme Jordsmon ikke bør følge Jørgen Vind efter hans Skødes Indhold som tilforn. De skal give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Det befales begge Parter saavel som Hr. Christoffer Ulfeldt at give Møde paa Kongens Vegne for Præsten og Degnen i Kvidinge samt Jomfru Karen Grubbe med hendes Lavvørge, om han kunde have noget at svare hertil paa hendes Bønders Vegne i Smidstrup. De skal rette deres Lejlighed efter at møde forskrevne gode Mænd paa de omtvistede Aasteder, naar disse tilsiger dem, medtage de Breve og Beviser, de kan have mod hverandre, og da at lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 6, 386 b.

18. Jan. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Claus Mule, som efter Kongens Begæring for Betaling har afstaaet noget Gods, der ligger helt belejligt for Skinderup Gaard, til Uldrik Christian, og som aarlig har faaet sit Brændsel deraf, faar

¹ Kiørslet, nu: Kørslett.

Bevilling for sig og sin Hustru Ingeborre Jensdatter paa deres Livstid paa 100 gode Læs Ved aarlig af St. Knuds Klosters Skove. Bønderne, som ligger til St. Knuds Kloster, skal levere det i rette Tid i deres Gaard i Odense. Lensmanden over St. Knuds Kloster skal lade disse 100 Læs Ved levere aarlig. F. R. 4, 211.

18. Jan. (Rendsborg). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et af Selvejerbonden Peder Hansen i Skaarup udstødt Skøde, ved hvilket denne til Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, skøder et Hus i Skoruper i Skoruppe Sogn med 2 smaa Løkker og derhos liggende Kohave, saalydende:

Mads Pedersen i Trunderup, Herredsfoged i Sunds Herred, Casper Hansen, Tingskriver, Niels Jørgensen i Slebeckesgaard og Jep Rasmusen i Høie gør vitterligt, at Aar 1639 Onsdagen den 4. September mødte paa fornævnte Ting for Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, hans Befuld-mægtigede Hans Krafd, Foged paa Klintrop, og begærede og fik et fuldt Tingsvidne af otte Dannemænd, som er Anders Hansen i Holmdruppe, Jens Ibsen og Rasmus Lauridsen i Skorupe, Jens Pedersen i Kautved¹, Peder Clausen i Rudme², Frans Rasmussen i Stenstrup, Rasmus Christophersen paa Holmen³ i Skieringbølle og Rasmus Pedersen i Høie, hvilke alle endrægteligen vidnede paa Tro og Sandhed, at de samme Dag paa forskrevne Ting saa og hørte, at Peder Hansen i Findtsen⁴ i Skorupe samme Dag mødte inden Tinge og med sin fri Vilje og velberaadt skødede fra sig, sin Hustru og deres Arvinger et Hus og Ejendom, liggende i Skorupøer i Skoruppe Sogn med de to smaa Løkker og derhos liggende Kohafve, som ligger Østen langs op ved Peder Jensens Vænge, som Hening Valkendorf har magelagt sig af Jørgen Mund, Vesten langs op ved Jørgen Hockis Teglgaard og Vænge, stødende med den nordre Ende paa „Berten“⁵, som løber ned mellem Skregebergit paa Obyskouf⁶

¹ Formentlig Fejlskrift i F. R. for Løjtved, Stenstrup S. ² Formentlig Fejlskrift i F. R. for: Rødme, Stenstrup S., Sunds H. Rudme ligger i Herringe S. i Salling H. ³ Holmen ligger i Øster-Skerninge S. ⁴ Han kaldes længere nede i Brevet blot: Peder Findtsen. ⁵ Maaske Fejllæsning i F. R. for: Becken? ⁶ Aabyskov, Skaarup S.

og Skarupers¹ Vænge, og med den søndre Ende paa Stranden, hvilket Hus med Tilliggende Hening Valkendorf skal have til Ejendom, fordi Peder Findtsen og hans Hustru af Hening Valkendorf har faaet Fyldest derfor i Penge etc.

Hening Valkendorf har andraget om at faa Kongens Konfirmation paa dette Skøde. F. R. 4, 211 b.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Henrik Lange. Lucas og Hans Villombsen, Borgere i Odense, har berettet, at hans Hustrus Søster Margrette Ahlefeldt skylder dem en Sum Penge for Varer, som hun har udtaget i deres Bo, dengang hun var Jomfru² og var sin egen Værge. Disse Penge har de endnu ikke faaet, hvorfor de har andraget om uden Vidtløftighed at blive hjulpet til deres Betaling. Han skal uden videre Forhaling lade Lucas og Hans Villumsen faa deres Betaling for, hvad de billig kan have at fordre af ham paa hans Hustrus Søsters Vegne, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. F. T. 5, 47 b.

— Miss. til Henning Pogwisch. For nogen Tid siden er der udgaaet Befaling til Palle Rodsten til Lundsgaard om at sidde i Landsdommers Sted i Fyen, naar der blev indstævnet Sager, som Landsdommeren selv var interesseret i. Da Palle Rodsten mere holder Hus i Jylland end i Fyen, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter, naar der herefter til Landstinget indstævnes Sager, i hvilke Claus Brockenhuus til Brohollum, Landsdommer i Fyen, er interesseret, at sidde i Landsdommers Sted og dømme i de Sager, som indstævnes. F. T. 5, 48.

— Miss. til Tygge Brahe. Han har berettet, at 3 Misdædere for nogle Aar siden i hans Len [Tryggvælde] af Herredsfogden, Herredsskriveren og de otte Mænd er dømt til Galge og Gren, og at disse Dommere samt de otte Mænd af Danmarks Riges Raad er dømt til selv personlig at nedtage disse henrettede Personer og lade dem hæderlig begrave, hvilket kun er efterkommet af de otte Mænd, idet Fogden er rømt sammen med Skriveren. Adressaten har nu be-

¹ Maaske Fejlskrift i F. R. for: Skarupørs.

² D. v. s. ugift; hun

rømte 1634 med en gift Mand.

rettet, at Skriveren er paagrebet, og har begæret at vide, hvorledes han skal forholde sig. Han skal lade tage Dom over Herredsskriveren og siden indhente Kongens Vilje derom. Sj. T. 27, 5 b. K.

18. Jan. (Haderslev). Ekspektancebrev for Hans Clausen Mule paa det første ledige Vikarie i Aarhus Kapitel ad gratias, dog de tidligere udstedte Ekspektancebreve dermed uforkrænket. [Med Art. 1—2.]. J. R. 10, 8.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Da Christian Rantzau til Bredenborg, holstensk Raad og Embedsmand paa Rendsborghus Slot, har begæret 1 Gaard og 1 Bol i Tuesterup, 3 Gaarde, Herligheden af Præstens Anneksgaard¹ og 3 Gadehuse i Nørager By og Sogn, 1 Gaard, 1 Bol og 1 Gadehus i Lemmer By, 1 Bol i Aande² og 1 Bol i Koed, alle i Hald Herred, 2 Gaarde, af hvilke den ene er en Selvejergaard, i Tøstrup By og 2 Gaarde i Skiffart, alle i Tøstrup Sogn i Nørre Herred i Kalø Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Lyngsbeck, 1 Gaard i Allesløf³, 1 Bol i Alby⁴, 1 Gaard i Veilbye, 1 Gaard i Foulsløf⁵ og 1 Gaard i Siøbøe⁶, alle i Sønderherred, 1 Gaard i Hammelløf, 7 Gaarde og 1 Gadehus i Vaabye⁷, alle i Nørherred, alt i Kalø Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i en Gaard i Strands paa Mols, som ligger nær ved Kalø Slot, skal Adressaten undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Bejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Kalø]. J. T. 10, 169 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Fru Sofia Below, Enke efter Christian Thott til Boltinggaard, har begæret Skoufdals Mølle i Jelling Sogn og 2 Gaarde⁸ i Lilballe⁹ Sogn, alt i Tør-

¹ J. T. har — med Rettelser i Ordene — Auedesgaard; af et Miss. af 7. Marts 1641 om samme Mageskifte fremgaar det, at der skal staa: Anneksgaard. ² Læsninger er usikker. Maaske er ment: Andi, Skøring S., Sønderhald H. ³ I Miss. af 7. Marts 1641 kaldes Sognet rigtig: Allesløf. ⁴ Dette findes ikke i ovennævnte Miss. Maaske er der ment: Albøge. ⁵ Fuglslev. ⁶ Søby, Albøge S., Sønder H., Dyrs. ⁷ Efter Miss. 7. Marts 1641 er der ment: Voldby. ⁸ Der nævnes kun Navne paa 2 Beboere; muligvis er det kun én Gaard. ⁹ Maaske Fejlskrift i J. T. for Lindeballe.

rild Herred i Koldinghus Len, til Mageskifte for Oxenbiørg i Nykirke Sogn i Nørvang Herred i samme Len, skal han med det Allererste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 171 b.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Der tilsendes ham en Fortegnelse paa noget Tømmer, som Jens Skibbygger af Kolding har hugget i Stenderup Nørskov til Bygning af 2 Galejer og som efter Kongens Befaling skal føres til Kolding. Ernst Normand skal lade det modtage af Fogden, som siden skal paase, at intet deraf bortkommer eller stjæles, men at det altsammen anvendes til samme Galejers Bygning. Han skal befale Fogden at holde nøje Tilsyn med, at Tømmermændene arbejder flittigt, da de faar deres Dagløn. Hvad der ikke bliver brugt til Bygningen af de to Galejer, men bliver tilovers, vil Kongen med sine Skibe lade hente derfra til København. J. T. 10, 171.

— Miss. til Dr. Hans Vandal, [Biskop over Aalborgs Stift]. Denne Brevviser Anders Jensen Skaboe, boende paa Læsø, har berettet, at der ingen Skoler er paa Læsø, som det kan ses af hans hosfølgende Supplikation. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Kongen om, ved hvilke Midler der bedst kan stiftes en Skole dér og om Anders Jensen Skaboe er dygtig nok til at forestaa og betjene den. J. R. 10, 171.

Miss. til Tygge Brahe om at lade Staffen Rodes Enke i København faa de Staldøksne, som staar paa Vallø. Sj. T. 27, 6. K. (Tr.: KD. V, 222.).

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om at lade samme Staffen Rodes Enke faa de Staldøksne, som staar paa Thosing. Udt. i Sj. T. 27, 6. K. (Tr.: KD. V, 222.).

— Lignende Miss. til samme om at lade Staffen Rodes Enke faa Staldøksnene paa Dalum. Udt. i Sj. T. 27, 6. K. (Tr.: KD. V, 222.).

19. Jan. (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Maren, Staffen Rodes Enke, for en rimelig Betaling, som han bedst kan eragte gavnlig, maa faa alle Kongens Øksne og egne Opfødnings i Sjælland, Skaane og Fyen, skal Adressaten lade hende faa samme Øksne. Sj. T. 27, 6 b. (Se KD. V, 222.).

19. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har forordnet denne Hans Hvid til Toldskriver i Drammen, skal Adressaten, naar Hans Hvid henvender sig til ham hermed, tage Ed af ham som Toldskriver. Sj. T. 27, 7. K.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at Fru Jytte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Søstrup, paa Tosing har 2 Halvgaarde i Nybyd, skal han forhandle med hende om for Betaling at afstaa dem til Kongens Søn Grev Voldemor Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc. F. T. 5, 49.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Kongen agter at give sin Søn Grev Voldemor Christian, Greve til Slesvig, Holsten, Jus patronatus til Kirkerne paa Thosing, Kronens Part af Korntienden sammesteds og det Gods, som endnu tilhører Kronen og ligger under Nyborg Slot, nemlig 1 Gaard og 1 Bol i Bregninge, hvoraf Landgilden tilhører Bregninge Kirke, medens Herligheden hører under Nyborg Slot, 2 Bol i Lundbye, 1 Bol i Strannedse¹, hvoraf Landgilden tilhører Lamd² Kirke, men Herligheden Nyborg Slot, 2 Halvgaarde i Bierbj i Nerby Sogn³, hvoraf fornævnte Kirke nyder Landgilden og Kongen selv Herligheden, samt et Degnebol, der ligger til fornævnte Kirke og hvoraf Degnen nyder Landgilden og Herligheden. Adressaten skal forhøre sig om, hvorvidt der i Fyen er noget for Nyborg Slot belejligt Gods, som er at faa, som Grev Voldemor Christian kan tilforhandle sig og udlægge til Kronen for fornævnte Kirkegods og Tiende. Da Skolen i Svendborg har 1 Gaard dér paa Landet i Strammelse⁴ og Lappelandet sammesteds, 1 Gaard i Stiol⁵, St. Knuds Kloster én i Geissinge⁶ og Præsten i Ringe én sammesteds, skal Adressaten ligeledes forhøre, om der i Fyen er noget Gods at faa til Købs, som Kongens Søn kunde tilkøbe sig og udlægge til Præsten i Ringe for fornævnte Gods. F. T. 5, 49.

— Miss. til Henning Valkendorf. Han har berettet, at saavel Kronen som andre endnu har noget Gods paa Thosing, og da Kongen gerne saa, at hans Søn Grev Voldemor Christian,

¹ Føjlskrift i F. T. for: Strammelse. ² Landet. ³ Bjerreby Sogn
 Det ses ikke, hvad der menes med Nerby. ⁴ D. v. s.: i Strammelse i
 Landet S. ⁵ Stjøvl, Bjerreby S. ⁶ Giesinge, Bjerreby S.

Greve til Slesvig, Holsten, fik hele Landet alene, skal han med Flid lade undersøge, om der i Fyen er noget Gods at faa, som Kongens Søn kunde tilforhandle sig og udlægge til de andre og Kronen, og saaledes faa hele dette Land alene. F. T. 5, 50.

19. Jan. (Haderslev). Miss. til Henning Valkendorf. M. Jørgen Bertelsen, Professor i Gymnasiet i Odense, har be-rettet, at afdøde Jørgen Skriver, fordum Borgemester, for sig, sin Hustru og deres længstlevende Barn for en aarlig Afgift af 4 Mark danske af Borgemestre og Raad sammesteds har fæstet nogle Jorder, som er indhegnet i en Have, og har andraget om, at han, da han har afdøde Jørgen Skrivers Hustru til Ægte, maa beholde disse Jorder for den sædvanlige Afgift paa hendes og sin egen Livstid. Adressaten skal paa hans Vegne forhandle med Borgemestre og Raad om, at de skal lade ham fremfor nogen anden beholde disse Jorder, da han tjener dem alle med at undervise Ungdommen. F. T. 5, 50 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Niels Søfrensen, Kongens forrige Køkkenskriver, nu Renteriskriver, faar Bevilling paa Stillingen som Tolder i Aarhus, naar Søfren Frost, som nu har den, dør eller i andre Maader forløves fra denne Bestilling. J. R. 10, 8 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bestiller og antager i sin Tjeneste denne Brevviser Lauridts Pedersen, Indvaaner i Vejle, til at have nøje Tilsyn med, at Vejfarende og andre ikke skyder eller ødelægger Dyr, smaa eller store, i Kongens Skove omkring Vejle i Koldinghus Len. Dersom han kan betræde nogen, som understaar sig heri paa Kongens Skove omkring Vejle og drager igennem Vejle eller dér omkring, skal han anvende sin yderste Flid paa at gribe dem og føre dem til Koldinghus Slot, hvortil Lensmændene, Fogderne og Borgmestre og Raad skal være pligtige at yde ham al Assistance. For denne Tjeneste maa han være fri for al borgerlig Skat og Tynge i Vejle, da han dog kun bruger ringe Handel dér, og desuden skal han, saa længe han tjener Kongen, aarlig have 12 Læs Ved frit og uden Betaling af Vindfælder og forraadne Træer. J. R. 10, 9. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede IV (med Paaskrift paa Bagsiden Læst paa Vejle Byting for

Dom 30. Jan., 27. Febr., 30. Marts, 23. April 1640, 26. Aug. 1641, 15. Sept. 1642, 30. Nov. 1643 og 21. Febr. 1650).

19. Jan. (Haderslev). Miss. til Laurits Ebbesen. Jens Christensen har berettet, at et Hus i Ringkloster, som han har i Fæste af Kongen, forrige Sommer er brændt, og har andraget om at faa forundt det Tømmer og de Sten, som er blevet tilovers af det nedbrændte Hus. Kongen bevilger, at han maa faa saa meget Tømmer og Sten af det nedbrændte Hus, som gøres fornødent til at opbygge et Hus i Ladegaarden. J. T. 10, 172.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Da Fru Birgette Bilde, Enke efter Jens Mogensen til Sindinggaard, har begæret følgende Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde, nemlig 3 Gaarde¹ i Hedensted By og Sogn i Hatting Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Sønder Allum i Stenderup Sogn og 1 Gaard i Oense i Ølsted Sogn, alt i Hatting Herred, og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, da for yderligere af hendes Gods i Stenderup, skal Kapitlet med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 10, 172 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Da det berettes, at der i hans Len [Riberhus] findes mange søfarende Folk, som lader sig antage af Fremmede og tjener dem for Løn, skal han af saadanne søfarende Folk hverve 400 Mand og give hver af dem paa Haanden, hvad han kan blive enig med dem om og de er dygtige til. Saasnart Vandet bliver aabent, skal han med sin befuldmægtigede Tjener sende dem til København og levere dem til Erik Ottesen til Vobne, Tilsynsmand paa Bremerholm. Ligeledes skal han have nøje Tilsyn med, at ingen af Kongens Undersaatter i hans Len begiver sig i nogen fremmed og udenlandsk Herres Tjeneste; Forbudet herom tilsendes ham hoslagt. De Penge, der skal gives paa Haanden, skal tages af Toldkisten. J. T. 10, 173.

— Miss. til Malte Juul [Bøvling Len]. Der tilsendes ham Kongens Forbudsbrev om, at ingen af Kongens Undersaatter maa begive sig i nogen fremmed Herres Tjene-

¹ I J. T. nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.

ste. Han skal lade det forkynde paa de tilbørlige Steder og alvorligt overholde det. J. T. 10, 174.

19. Jan. (Haderslev). Aab. Brev om, at da Kongen agter at lade udskrive et Antal Skibsfolk her i Riget, forbydes det herved Kongens Undersaatter i Bøvling Len at begive sig i nogen fremmed Herres eller i udenlandsk Tjeneste, paa hvad Sted det end kan være. Saafremt nogen handler herimod, skal der først tages Dom over dem som Overtrædere af Kongens Mandat, siden skal de fængslet sendes til Bremerholm. J. T. 10, 173 b.

20. Jan. (—). Bestalling for Willem von Pattberg¹ som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 183.

— Miss. til Sten Bilde. Claus Mule, boende i Odense, har til Uldrik Christian til Skinderup afhændet noget af sit Jordegods i Fyen, liggende ved Skinderup. For dette Gods sender Kongen Adressaten 2730 Rdrlr. med Anmodning om at levere disse Penge til Claus Mule, dog skal han først tage Skøde af denne paa samme Gods. Tillige skal han snarest gøre Regnskab paa Rentekammeret for det af Uldrik Christians Gods, som han har forestaaet, fra den Tid, da han modtog det, og indtil nu. F. T. 5, 51.

— Miss. til Ernst Normand om straks paa det første Marked i Kolding at købe 4 store, stærke Heste, som kan bruges for Arbejdsvognene for Haderslevhus Slot. J. T. 10, 174.

— Miss. til Rentemestrene om at betale Staffen Rodes Enke 5000 Rdrlr. Sj. T. 27, 7. K. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V, 222.).

21. Jan. (Voldemorstoft). Patent for Stendtzal von Jasmund, Skibshøvedsmand, hvorved der gives ham Befaling og Fuldmagt til i Danmark at hverve Skibsfolk, som for Besolding vil lade sig antage paa nogle Maaneders Tid, da der

¹ Han kaldes Pattberg, Pattenberg, Podtberg o.s.v. H. D. Lind: Christian IV og hans Mænd kalder ham: Pudtberg.

behøves en Del Skibsfolk til Kongens Skibe, som skal forskikkes til et og andet Sted. Sj. R. 20, 184.

23. Jan. (Flensborg). Aab. Brev, hvorved denne David Stampel af Hamborg, der sammen med sine Brødre paa adskillige Steder har Tilgodehavender at fordrø efter deres afdøde Fader Jochim Stampel, faar Bevilling til selv eller ved sin Fuldmægtig at lade indkræve i Danmark samme Tilgodehavender efter rigtige Haandskrifter og Beviser, som han kan gøre nøjagtig bevislig tilkommer dem efter deres Fader, dog skal det ikke være ham tilladt¹ paa Hamburgeres eller andres Vegne at indkræve noget andet Tilgodehavende for disse. J. R. 10, 9 b.

24. Jan. (Bendsborg). Miss. til Knud Ulfeldt. Da Kongen har befalet Axel Urup til Vogne, Guvernør over Christianpris Fæstning, og Olluf Brockenhuus, Kongens Sekretær, straks at mønstre de Folk, der hører under det danske Regiment og ligger her i Holsten, skal han, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, gøre Afregning med Generalmajor Rantzau og de andre Officerer. Naar Likvideringen er sket, skal han sende den til Kongen, hvor han er at finde, hvorefter Kongen vil give dem Restsedler. J. T. 10, 174.

26. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Borgemester Hans Nielsen i Odense faar Bevilling til at gøre sin Datters Bryllup større, end Forordningen fastsætter, og til at skænke Vin. Udt. i F. R. 4, 213.

4. Febr. (Glückstadt)². Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Lykke Hansdatter, som ejer noget vidtspredt Strøgods i Vendsyssel og Himmersyssel i Jylland, faar Bevilling til at sælge eller bortbytte det, dog paa Betingelse af, at hun tilforhandler sig andet samlet belejligt Gods, og at hendes rette Værge paaser, at det gaar ligeligt og ret til. J. R. 10, 10 b.

— Aab. Brev, hvorved Giertrud Olufsdatter Munk af Atterup i Vendsyssel, som ved Arv efter sine to Brødre er blevet berettiget til omtrent $\frac{1}{16}$ af en Selvejergaard, kaldet Kornumbgaard, faar Bevilling til at bortskøde denne 16. Part,

¹ J. R. har: forment. ² Brevbøgerne har snart Glückstadt, snart Glücksborg. Det gengives her, ligesom tidligere, altid ved: Glückstadt.

af hvilken hun kun har ringe Nytte, til hvem hun lyster og som vil give flest Penge derfor, og sætte Pengene paa Rente, dog at det sker med hendes Venners Raad og Samtykke og Kronens Højhed og Rettighed uforkrænket i alle Maader. J. R. 10, 10 b.

5. Febr. (Glückstadt). Miss. til Gregers Krabbe. Berendt de Beer af Thonder¹ har berettet, at han for nogle Aar siden er kommet i Trætte med en Skipper, ved Navn Thomas Nommensen i Thunder, fordi Skipperen ved sin Forsømmelse har skilt ham ved en Del af hans bedste Gods og Velfærd. Berendt de Beer har derefter hos Fyrsten af Holsten erhvervet Dom om, at Thomas Nommensen og hans Broder Hans Nommensen begge med samt deres Skibe skulde blive liggende i personlig Arrest i en Havn ved Øen Sild, saa længe til de nøjagtigt havde tilfredsstillet ham. Desuagtet er Thomas Nommensen undvejet Arresten og har lagt sig i Kongens Have og Strømme, nemlig i Lister Dyb, uden Fyrstens Vidende. Berendt de Beer er derved blevet nødsaget til at begære denne Befaling til Adressaten om, at han skal tilholde Kongens Strandfogder paa Lister at være ham behjælpelig med, hvad han med Rette kan søge fornævnte Nommensen for, være sig med Arrest eller andet. Adressaten skal meddele Strandfogederne paa Lister, at de skal hjælpe Berendt de Beer med, hvad han billig kan have at sige mod dem, indtil han efter Fyrstens Dom er blevet betalt. J. T. 10, 174 b.

6. Febr. (—). Miss. til Henning Valkendorf og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Det berettes, at en af Indvaanerne i Odense har en Mølle, kaldet Færuskouf² Mølle, som er udlagt til ham for Tilgodehavende og som han vil afhænde for en rimelig Pris, nemlig for 50 Rdlr. for hver Td. Hartkorn, og at Hospitalet i Odense ikke alene har Behov for denne Mølle, men ogsaa har Formue til at købe den uden Skade for Hospitalet. Adressaterne skal skaffe sig at vide, hvem der har samme Mølle, og siden paa Hospitalets Vegne forhandle med ham, saa at Hospitalet kan faa Møllen til en rimelig Pris, da Hospitalet

¹ I Miss. af 17. April s. A. ndfr. kaldes det: Lunder.

² Favrskov

Mølle, Kerte S., Baag H.

er bedre sikret og tjent med Møllen end med at sætte Penge paa Rente. F. T. 5, 52 b.

6. Febr. (Haderslev). Miss. til Knud Ulfeldt. Han har faaet Kongens Befaling¹ til at gøre Afregning med Generalmajor Rantzau og de andre Officerer. Han skal regne hver Maaned til 31 Dage², hvorefter der skal godtgøres dem. J. T. 10, 175 b.

7. Febr. (Glückstadt). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Axel Urup til Vognøe, Guvernør over Christianpris, har begæret Ormestrup, 1 Gaard i Otterup og 1 Gaard i Kingelsted i Helsingborg Len til Mageskifte for ligesaa godt Gods i Kvistofte og Boersløf i samme Len, skal han med det Allererste undersøge dette Godses Løjlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 389.

10. Febr. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Marcus Radeband, Indvaaner i København, har berettet, at den Residens, som ligger til det Vikarie i Roskilde, som han har faaet efter afdøde Hans Brokroge, er ganske slet forfalden til Grunden, saa at den næppe kan opbygges tilbørligt igen for 5—6 Aars Indkomst af Vikariet. Han har derfor begæret Kongens Tilladelse til, at samme Plads maa sælges efter Vurdering og Pengene udsættes paa Rente af Kapitlet. Kongen tillader, at Pladsen sælges og Pengene af Kapitlet udsættes paa Rente til Bedste for Vikariet. Sj. T. 27, 7. K.

12. Febr. (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne. Kongen tillader, at denne Christen Jacobsen, som en Tid lang har været i Kongens Hoftjeneste som Enspænder og ellers tilforn har tjent Kongen paa andre Steder, maa faa en Stilling under Landfolket, saafremt der er en Plads ledig, dog skal Adressaten først eksaminere ham, om han kan kendes dygtig til at forestaa nogen Bestilling. J. T. 10, 175 b.

17. Febr. (—)³. Aab. Brev, hvorved Anders Søfrensen, kgl. Renteriskriver, faar Bevilling til at skænke Vin og

¹ 24. Jan. s. A. ² Se herom 26. Febr. ndfr. ³ K. har først været dateret Haderslev.

byde nogle flere Folk til sit Bryllup, end Forordningen tillader. Sj. R. 20, 184 b. K. (Tr.: KD. III, 209 f.).

17. Febr. (Glückstadt). Miss. til Georg von Ahlefeldt om nu straks efterhaanden til Kongens Hofholdning paa Haderslevhus Slot for Penge at lade indkøbe 15 gode Slagteøksne og endvidere ugentlig i 9 Ugerstid købe 20 Stkr. ret gode Gældvæddere, hvor de kan faas, og føre det til Regnskab. J. T. 10, 176.

— Lignende Miss. til Gregers Krabbe [Riberhus] om straks til Kongens Hofholdning at købe 15 gode Slagteøksne og ugentlig i omtrent 9 Ugerstid 30 Gældvæddere, 24 Par Høns og 3 Tønder ferske Østers, som er ret gode og skal forspises ved Kongens eget Bord. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 176.

— Lignende Miss. til Ernst Normand [Koldinghus] om at købe 15 gode Slagteøksne til Hofholdningen paa Haderslevhus. Udt. i J. T. 10, 176 b.

18. Febr. (—). Miss. til Hans Lindenov. Da det berettes, at afdøde Fru Sophiæ Parsbergs Arvinger ikke endnu har efterkommet Kongens Befaling om straks at ryddeliggøre Tranekær Slot til Hannibal Sehested til Nøragergaard, som Kongen har forlenet med det, med hvad Befalingen videre indeholder, skal Adressaten hos Frederik Parsberg til Vogenstrup som Hovedmand for Arvingerne lade forespørge, af hvilken Aarsag de ikke har efterkommet Kongens Befaling, og dersom de endda ikke har gjort Slottet ryddeligt og i alle Maader efterkommet Befalingen tilbørligt eller tilbyder straks uden Ophold at fuldføre den i alle sine Ord og Punkter, skal han lade Frederik Parsberg forstaa, at der er tilstillet ham, Adressaten, en kongelig Stævning, som han skal lade forkynde for Frederik Parsberg og som gaar ud paa, at denne skal rette sin Lejlighed efter at møde til Herredagene i København for Danmarks Riges Raad og svare til det, som de paa Kongens Vegne dertil forordnede kan tiltale ham for. Hans Lindenov skal rette sin Lejlighed efter paa Kongens Vegne at gaa i Rette mod fornævnte Frederik Parsberg, naar han møder i Rette efter ovennævnte Befaling. Sj. T. 27, 7 b. K.

— Miss. til Stie Pors og Erik Kaas. Kongen har for-

lenet¹ Hannibal Sehested til Nørager Gaard med Trane-kær Slot og har befalet² Stie Pors og Berent Peitersen til N. at overlevere samme Len med Inventarium, Jordebøger og andet til ham. Da denne Befaling paa Grund af Berent Peitersens Svaghed endnu ikke er efterkommet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest, naar der sker Henvendelse til dem hermed, at overlevere Lenet til Hannibal Sehested og i alle Maader rette sig efter Befalingen til Stie Pors og Berent Peitersen. Endvidere gives der dem Befaling og Fuldmagt til hos afdøde Peder Basses og Fru Sophie Parsbergs Arvinger at søge fuldkommen Rigtighed om Kirkernes Penge og udestaaende Tilgødehavende og efterse Regnskabet mellem Arvingerne og Skrивeren paa Slottet om deres Folks Fortæring og Udfodring til Heste og hvad der ellers i andre Maader hidtil er oppebaaret af forrige Aars Avl og Indkomst, saa at der straks gøres nøjagtig Betaling. F. T. 5, 51.

18. Febr. (Glückstadt). Miss. til Erik Kaas. Han skal rette sin Lejlighed efter sammen med Stie Pors til Skufsgaard i Stedet for Berent Peitersen til Skabo³ at overlevere Trane-kær Slot til Hannibal Sehested til Nørager Gaard, naar der sker Henvendelse til ham med Kongens Befaling, og da efterkomme den sammen med Stie Pors i alle Maader, da Bernt Peitersen paa Grund af Svaghed ikke kan give Møde. F. T. 5, 52.

19. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved denne Anders Mortensen i Sne faar Bevilling paa nogen Kirkejord paa Sne og Bostrup⁴ Mark, som ligger til Sne Kirke og som i gammel Tid er givet fra den Gaard, han nu bor paa, til fornævnte Sne Kirke og altid siden har været fæstet og brugt til nævnte Gaard, som han kan bevise med gamle Fæstebreve og Domme. Han maa beholde denne Jord i sin og sine nærmeste Arvingers Livstid for tilbørligt Fæste og den sædvanlige aarlige Afgift. J. R. 10, 11. K.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Hendrik Danton, Engelskmand, har berettet, at han har indgaaet Ægteskab med en dansk Kvinde, ved Navn Gierterup Andersdatter, Datter af Anders

¹ 20. Nov. 1639. ² 4. Jan. 1640. ³ Fejlskrift i F. T. for: Skovsbo p. Langeland. ⁴ Baastrup, Øster-Snede S., Nørvang H.

Nygaard, forrige Raadmand i Kolding. Da hun var med ham i Rusland i nogen Tid, afhændede hendes Formynder en Del af hendes Gods, men vil aldeles ikke gøre Hendrik Danton nogen Rigtighed for en Del af dette Gods, som han videre kan se af hosfølgende Supplikation. Ernst Normand skal tilholde Hendrik Dantons Hustrus Formynder og Venner, som har haft hendes Gods i Hænde, uden videre Forhaling straks at klarere deres Regnskaber for Hendrik Danton, for at denne, der som en Fremmed ikke forstaar Landsens Manér, ikke derved skal geraade i for stor Vidtløftighed. J. T. 10, 176 b.

22. Febr. (Glückstadt). Ekspektancebrev for Jockim Jørgens, Kongens Kammertjener, paa det første ledige Kanonikat, Prælatur eller Provsti i Danmark eller Norge, som han kan være tjent med, dog de forrige udgivne Breve dermed uforkrænket. [Med Art. 1—2 i omvendt Orden]. Sj. R. 20, 185. K.

— Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at en Mand fra Lübeck, ved Navn Hans Daue¹, skylder en engelsk Købmand, ved Navn Henrick Krisp², en Sum Penge, nemlig 223 Rdlr. sp. 24 Sk. lybsk, efter den af ham udstedte Obligation. og Hendrik Krisp klager nu over, at han endnu ikke har faaet disse Penge. Han paastaar endvidere, at samme Person opholder sig meget i Kolding, hvorfor han har begæret dette Missive til Adressaten om at tilholde samme Person at betale Engelskmanden. Naar Hans Daue befinder sig i Kolding, skal Adressaten foreholde ham efter nævnte Obligation at betale Engelskmanden forskrevne Sum, og hvis han findes modvillig og ikke vil klarere den, skal Adressaten lade gøre Arrest paa ham, indtil han betaler Engelskmanden, hvad han lovlig skylder denne. J. T. 10, 177.

25. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Else Svendsdatter³, Enke efter Dr. Christen, forrige Hofprædiker, som med det

¹ Han kaldes i 2 senere Miss. af 19/4 1640 og 17/12 1642 Hans Due og er da bosiddende i Kolding. ² Han kaldes i det anførte Miss. af 19/4 1640 Henrik Krespe og i Navneregistret til J. T.: Henrik Kreper, og betegnes som bosiddende i Hamborg. ³ Sj. R. har i Overskriften og én Gang i Teksten: Else Dr. Christens. I Begyndelsen af Brevet har Sj. R.: Else Svendsdatter, afgangne Dr. Christens forrige Hofprædikers

Allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, faar Bevilling til at skænke Vin og indbyde flere Folk til dette Bryllup end Forordningen tillader. Sj. R. 20, 186. K. (Tr.: KD. III, 210.).

25. Febr. (Glückstadt). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Denne Samuel le Conte af Hamborg har berettet, at han har en Gældsfordring hos nogle af Kongens Under-saatter i Odense, nemlig Knud Ottesen Lucas og Hans Vil-lomsen, og har begæret at maatte indkræve denne Gæld, som de videre kan se af hosfølgende Supplikation. De skal hjælpe ham til Rette, saa at han kan faa sin Betaling, dog at han først sætter dem Loven og Vissen for, at han, naar Gælden efter rigtig Dokumentation er indfordret, da lader den blive in Deposito hos Adressaterne, indtil Kongen tilsiger anderledes. F. T. 5, 53 b.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Assens om at hjælpe Samuel le Conte af Hamborg til Rette med Indkrævning af hans Tilgodehavende hos Cort Cølen i Assens, dog at han efter sit Tilbud indtil videre deponerer Pen-gene hos Adressaterne. Det skal paases, at han ikke indkræver nogen andens Tilgodehavende. F. T. 5, 53 b.

26. Febr. (—). Miss. til Knud Ulfeldt. Naar han gør Afregning¹ med Officererne, skal han regne hver Maaned til 30 Dage og godtgøre dem derefter. J. T. 10, 177 b.

27. Febr. (—). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Fru Margrette von der Lyhe til Sebret Kloster², Enke efter Jørgen Brockenhuus, har begæret at faa bevilget Gambtofte Kirkes Indkomst indtil den Tid, da hendes Husbonde døde, da han har haft Jus til den, men der ikke er gjort Regnskab, idet hun som Eksempel anfører, at

Efterleverske. K. har: Else Suane datter, afgangne Det. Christens for-rige Hofprædikants Efterleverske. K. har oprindeligt haft en aaben Plads mellem Else og datter, og her er der med en anden Haand senere ind-føjet: Suane. Hun var Datter af Borgemester i Horsens Hans Olufsen Riber († 1615) og Søster til Professor, senere Biskop Hans Svane, der efter sin Morfader kgl. Historiograf Hans Svanning fik Navnet Svanning, som han senere forandrede til Svane.

¹ J. F. har Overskriften: Afregning paa Folket.

² Sebbekloster.

Fru Berette Bilde, Enke efter Jens Mogensen, ogsaa har nydt nogen tilsvarende. For at Kongen kan faa rigtig Underretning herom, skal Adressaterne undersøge, hvorledes der skal forholdes hermed, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 5, 53.

28. Febr. (Glückstadt). Proklama for Fru Susanne Krabbe, Enke efter afdøde Niels Friis til Krastrup, der har berettet, at hendes afdøde Husbonde har efterladt sig stor Gæld, hvorfor hun har begæret dette Proklama, saa at enhver, som han maatte være noget skyldig, kan vide at indstille sig inden Aar og Dag. Kongen paabyder herved alle, som har nogen Gæld at kræve efter afdøde Niels Friis, enten for Løfter, Haandskrifter eller i andre Maader, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstingene i Danmark enten selv eller ved deres Fuldmægtig at fremvise selve Hovedbrevene for Landsdommerne, saafremt de ikke vil have forbrudt deres Ret til at kræve Pengene. Landsdommerne skal siden give afdøde Niels Friis's Arvinger skriftlig Underretning herom. (Nedenunder er skrevet:) Saadanne fire Proklamata udgik i én Mening, som samme Frue fik. J. R. 10, 23 b.

— Miss. til Mogens Høg og Jørgen Orning. Fru Susanne Krabbe til Krastrup, Niels Friis's Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Arvinger paa Viborg Landsting har fragaaet Arv og Gæld efter ham, hvorfor hun ikke tør overtage Fællesboet igen, før denne Frasigelse er stævnet til Herredagen og der er afsagt Dom om, hvorvidt samme Arvegælds Frasigelse er lovlig eller ikke. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at registrere alt Løsøre, enten under Forsegling eller udenfor, som hendes afdøde Husbonde har efterladt sig, og lade det føre til Krastrup. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til snarest at registrere alt det Løsøre, som hendes afdøde Husbonde har efterladt, enten det er under Forsegling eller udenfor, og lade det føre til Krastrup, undtagen Kvæget, som der ikke er Husrum til paa Krastrup, men de skal alligevel registrere det og mærke det med et særligt Brændemærke, og ligeledes skal de registrere og vurdere Bryggerredskabet, for at Slottet¹ kan blive gjort ryddeligt

¹ Sejlstrup, hvor Niels Friis var Lensmand ved sin Død.

for den, som igen faar det. De skal give beskrevet, alt hvad de gør heri. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 177 b.

28. Febr. (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alslev, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundtsbeck, Landsdommere i Jylland, og Tyge Brahe til Torstrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard. Da der er opstaaet Trætte mellem Niels Friis til Farskouf paa den ene Side og Fru Christentse Lindenov til Biedstrup, Axel Gyldenstjernes Enke, paa den anden Side om nogen Ejendom paa Beckegaards¹ Mark, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det Allerførste at begive sig til de omtvistede Aasteder, undersøge Sagen nøje, bilægge Tvistighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 178 b.

— Miss. til Ernst Normand. Anders Hansen, forrige Skriver paa Koldinghus Slot, har berettet, at Bønderne dér i Lenet fra den Tid, da han var Slotsskriver dér, endnu er i Restance med en stor Del af deres Landgilde og andet, som de skulde yde og som der skulde gøres aarligt Røgnskab for i Renteriet. Dette er ogsaa sket, som hans Kvittansiarum viser, men en Del af Bønderne har paa Grund af den Armod, de er kommet i i Fejdens Tid, ikke været i Stand til at yde deres Landgilde og andet uden alt for stor Skade og Afbræk. For denne hans gode Vilje tribuleres han nu meget af sine Kreditorer, hvorfor han, som han beretter, har laant Penge paa andre Steder til at klarere med, til største Vidtløftighed for ham selv. Han har derfor begæret at blive hjulpet til Rette, saa at han uden vidtløftig Trætte igen kan faa samme Restance af Bønderne. Ernst Normand skal alvorligt tilholde Bønderne dér i Lenet endelig at betale Anders Hansen, hvad han lovligt kan have at fordre hos dem, og ogsaa ellers hjælpe ham til Rette. J. T. 10, 179 b.

¹ Formentlig: Bægaarde, Lyngaa S., i hvilket ogsaa Favrskov ligger.

1. **Marts** (Kbhvn.). Bestalling for Hans Saur von Eysenach som Krudtmager i Kongens Krudtmølle i Københavnens Len. [Enslydende med Bestallingen af 5. Sept. 1638 for Gert von Lybke.]. Sj. R. 20, 186 b. K.¹.

—² (**Rendsborg**). Aab. Brev om Afgørelse af Trætter mellem Borgerne og [de indkvarterede] Ryttere og Straf for saadanne. K. J. R. 10, 11 b (med Datum: 9. Marts). (Tr.: CCD. V, 49 f.).

— Miss. til Axel Urup. Han har berettet, at en Tømmermand, ved Navn Caspar Jan, har tilbudt ved Render at lede det ferske Vand ind i Fæstningen Christianpris, saa at det kan springe, hvor det begæres i Fæstningen, og det for den samme Bekostning, som ellers tilforn er blevet anvendt paa at age det ind, nemlig 250 Rdlr. Adressaten skal slutte den nøjeste Akkord med Caspar Jan om samme Arbejde og lade ham begynde derpaa jo før jo bedre. J. T. 10, 180.

— Miss. til samme. Han skal med det Allerførste tilsende Kongen den Model paa Rendsborg Fæstning, som han sidst fik Befaling til at gøre, og lægge Fossebrædder efter den sidste Besked. J. T. 10, 180 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Borgemestre, Raad og Borgere i Ribe har af gamle, fremfarne Konger været privilegeret paa at tage ud fra Ribe og ind i Aalborghus Len, Vendsyssel og overalt i Ribe Stift og købe Staldøksne dér og ellers købslaa paa Landet og sælge og handle med Bønderne efter deres Privilegiens videre Lydelse og paa at sætte samme Øksne paa Foder hos Kronens og Kapitlets Bønder omkring Ribe og paa deres eget Foder, Kronens Told dog dermed uforkrænket i alle Maader, som det formeldes videre i det af Kongen udstedte Brev, dateret København, den 27. Juni 1603.

¹ Som K. er benyttet en til Underskrift renskrevet Bestalling for Gert von Lybke, idet Navnet Gert von Lybke er slettet og Hans Saur's Navn indsat i Stedet og Dateringen er forandret fra 5. Sept. 1638 til 1. Marts 1640. Af K. fremgaar det, at det i Gert von Lybkes Bestalling forskrevne Sted (se K. Brb. 1637—38 S. 469 Note 1) skal læses: Haver, Eng og Vang. ² K. har saavel under Teksten som paa Bagsiden Datoen 1. Marts. Dateringen 9. Marts i J. R. skyldes derfor sikkert en Fejlskrift i J. R.

Adressaten skal efter deres Privilegier og Kongens Ratifikation og saaledes udsendte Missiver lade dem drive samme Øksenhandel og herefter uhindret sætte dem paa Foder, da Kongen ikke er til Sinds i nogen Maade at svække deres Privilegier. J. T. 10, 180 b.

5. Marts (Haderslev). Miss. til Niels Friis og Christofer Skade. Da Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har begæret 2 Aarhus Hospital tilhørende Gaarde, den ene i Lingbjerg i Støvring Herred, den anden i Trolstrup By i Rinds Herred, til Mageskifte for hans Gaard i Aastrup i Jylland, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Erik Grubbe til Tiele, Embedsmand paa Aarhusgaard, at give Møde ved Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 10, 181.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Han skal til Kongens Behov lade købe 7 Svædfukser, de stærkeste, som det er muligt at faa, og snarest lade dem levere paa Københavns Slot. Hvad der udgives for dem, skal straks blive givet ham igen. J. T. 10, 182.

— Miss. til Ernst Normand. Jens Diricksen Angel har berettet, at han for nogen Tid siden i en Landsby i hans Len, kaldet Toulou Nebel, har tilforhandlet sig 6 Heste, som han straks har opgivet til Tolderen i Kolding, men denne har ikke villet modtage Tolden, fordi samme Heste var købt imod nævnte Bys Privilegier. Andrageren erklærer, at det er sket af Misforstand, og at han ikke har kendt Byens Privilegier, hvorfor han har begæret, at Kongen for denne Gang vil tillade ham at udføre disse 6 Heste. Kongen bevilger dette, dog at han giver den tilbørlige Told i Kolding. J. T. 10, 182 b.

6. Marts (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen i denne Vinter har ladet sætte paa Foder og stalde 200 Øksne, af hvilke de fleste er jyske Fæ¹, skal han² lade en af de Købmænd, som har Tilgodehavende at fordre hos Kon-

¹ K. har her haft: og har kostet os første Indkøb af samme Øksne hvert Par 26 Rdlr. ² K. har her først haft: at I samme Øksne til

en af Leverancegørerne dér i København nu straks afhænder, og paa det I des bedre Eder kan vide at rette og har hvert Par af dem til første Indkøb kostet os 26 Rdlr. osv.

gen, faa Indvisning i disse Øksne, og have i Agt, at der blandt samme Øksne er 140 jydsk Fæ. Sj. T. 27, 8. K.

6. Marts (Haderslev). Miss. til Henning Valkendorf. Claus Mule, Indvaaner i Odense, har berettet, at han efter Loven skulde være Værge for sin afdøde Broder Dr. Jens Mules Børn, og har begæret at maatte være forskaanet for dette Værgemaal paa Grund af sin høje Alder og Svaghed. Adressaten skal i Claus Mules Sted forordne en anden vederhæftig Mand til fornævnte Børns Værge. F. T. 5, 54 b.

7. Marts (—). Miss. til Professorerne i København. Mag. Johannes Johannis Adolphi Zoega har andraget om at blive forfremmet til et ledigt Professorat i Sprog eller andre Videnskaber. De skal forfremme ham til det første ledige Professorat, som de anser ham for egnet til. Sj. T. 27, 8 b. K. Orig. i Univers. Ark. Nr. 142. (Tr.: D. Mag. 4. R. V, 12 f.).

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at optage denne Hans Oelsen, som en Tid lang har tjent i Kongens Rustvognstald som Kudsk, i Hospitalet, naar der sker Henvendelse til dem hermed. Sj. T. 27, 8 b.

— Miss. til Jockim Beck. Jockim Klie, Underskriver paa Lundenæs Slot, har berettet, at hans Broder i Juli Maaned sidstforleden er blevet dræbt i Fæstningen Christiansstad af en Bonde, ved Navn Mogens Clemendtsen, i Hanneskof. Han blev grebet paa fersk Gerning og fængslet dér, men dog har 15 Mænd svoret Manddraberen til at have handlet i Nødværge og svoret ham til hans Fred, hvilket siden er blevet stadfæstet af Landsdommeren. Denne Dom agter Jockim Klie at indstævne for Danmarks Riges Raad til førstkommende Herredag. Da Bonden fornam dette, undveg han fra sit Fængsel og rømte bort, skønt han har stillet Borgen for at ville blive til Stede til Sagens Uddrag. Adressaten skal anvende sin største Flid paa igen at faa fat i samme Manddraber eller ogsaa lade de Mænd, som har borget for ham, at han ikke vilde undvige fra Fængslet, være i Stedet for ham, dersom de har borget saaledes. Sk. T. 6, 389 b.

— Miss. til Axel Urne og Erik Lunov¹. Da Erik Pors til

¹ J. T. har: Luono.

Nørgaard og Jomfru Inger Pors med det Allerførste vil skifte efter deres afdøde Forældre Hans Pors og Fru Anne Floridtsdatter¹, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 182 b.

7. Marts (Haderslev). Miss. til Hans Krabbe. Da Erik Pors til Nørgaard og Jomfru Inger Pors med det Allerførste agter at holde Skifte efter deres afdøde Forældre Hands Pors og Fru Anne Floridtsdatter, skal han rette sin Lejlighed efter at være Jomfru Inger Pors's Væрге, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og siden levere samme Værgemaal til hendes nærmeste Slægt, som efter Loven skal forvalte det. J. T. 10, 184 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden² bevilget Anne Eriksdatter, Enke efter afdøde M. Jørgen Pedersen, forrige Slotsprædikant i Skanderborg, det Hus, som staar tilbage af den Gaard ved Skanderborg Slot, i hvilken Hofprædikanten plejer at logere, naar Kongens Hoflejr holdes dér. Dette Hus har hun nu begæret at faa overladt til Ejendom mod at betale, hvad det med Rimelighed kan vurderes til, hvorefter hun vil lade det reparere, saa at der kan have Værelser deri. Kongen bevilger, at samme Hus med tiliggende Jord overlades hende for Betaling efter rigtig Vurdering og mod at hun siden lader det nøjagtigt reparere, saa at Hofprædikanten ogsaa kan have sit Ophold hos hende. Adressaten skal lade Huset vurdere og siden give hende Skøde derpaa under Forbehold af Kongens Ratifikation. J. T. 10, 183.

— Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at Hans Palle- sen, som har boet i Holmands Herred i Koldinghus Len og som har været forordnet til Strandfoged i Holmands Herred, er død. Han skulde som Strandfoged tage Vare paa, at ingen skulde stjæle sig over Stranden for at skyde Dyr i Kongens

¹ Anne Florisdatter Rønnov.

² 3. Jan. 1639.

Vildtbane, og skulde desuden sammen med Skovfogderne tage Vare paa Vildtbanen i samme Herred. For denne Bestilling har han og hans Formænd i Stedet for deres aarlige Landgilde aarlig i rede Penge betalt 12 Rdlr. og desuden været forskaanet for Ægt og Arbejde. Da det for samme Omstændigheders Skyld er nødvendigt at faa en anden Strandfoged i hans Sted, tillader Kongen, at denne Peder Thommesen maa faa samme Gaard i Fæste og forordnes til Strandfoged paa samme Betingelser som hans Formand og mod at han, ligesom denne, tilser Vildtbanen og ellers forholder sig som hans Formand. J. T. 10, 184.

7. Marts (Haderslev). Miss. til Ernst Normand om straks i sit Len [Koldinghus] at købe 12 stærke Øksne til Kongen for det bedst mulige Køb og straks sende dem til Haderslev. Udgiften for dem vil blive betalt ham tilbage. J. T. 10, 184 b.

8. Marts (—). Bestalling for Niels Lange til Fredtsøe som Kaptajn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 187 b.

— Miss. til Corfits Ulfeldt. Hvad Claus Buesing, Bartskær i Haderslev, har berettet om Adressatens Stifsøn, afdøde Hans Lindenov¹, som han har helet og kureret, men ikke faaet nogen Betaling af, kan Adressaten se af hoføjede Supplikation. Han skal uden Viddløftighed betale ham, hvad han med Rette har fortjent, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sj. T. 27, 9.

— Miss. til Frederik Urne. To af Kronens Bønder i Herløf By og Sogn i Frederiksborg Len, ved Navn Laurits Truelsen og Villom Oelsen, har berettet, at deres Gaarde nu i Vinter er brændt ved Vaadeild, og har derfor begæret at blive forskaanet for dette Aars Landgilde og Ekkepenge. Da Kongen af hans Erklæring ser, at deres Opgivelse er sanddru, tillader han, at de maa forskaanes for nævnte Landgilde og Ekkepenge, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 9.

¹ Søn af Hans Hansen Lindenov († 1620 i Ostindien) og Else Andersdatter Thott, som g. 2. m. Korfits Ulfeldt Mogensen til Selsø.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Erik Lykke Hansen. Han har for nogen Tid siden ved et ulykkeligt Tilfælde dræbt en Mand, ved Navn Ambrosius Leppelmand, Fiolist i Kolding. Da Kongen nu erfarer, at han har tilfredsstillet hans efterladte Hustru og Arvinger, saa at de intet har at klage over ham, og det tilmed af Vidnesbyrdene erfares, at samme Gerning ugerne er sket af ham, har Kongen tilgivet ham samme Forseelse og bevilget, at han igen maa indtræde i sin forrige Stilling i Kancelliet, dog skal han staa aabenbart Skrifte i sin Sognekirke. Sj. T. 27, 9 b. K.

— Aab. Brev, hvorved en Datter af Hans Jensen, Indvaaner i Varberg, ved Navn Marta Hansdatter, faar Bevilling paa Livstid paa Lindbjerg og Torp Tiender, som hendes Fader nu har, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift efter hendes Faders Død paa samme Betingelser, som han har dem. Afdøde Mogens Gyldenstjerne til Fulletofte havde, da han var forlenet med Varberg Slot, paa Kongens Vegne stedt og bortfæstet til Hans Jensen, Indvaaner i Varberg, Kirkens Part af Korntienderne af Lindbjerg og Torp Sogne, som samtlige Lindbjerg og Torp Sognemænd i mange Aar selv havde brugt uden nogen Øvrigheds Minde eller Tilladelse og uden Stede eller Fæste. Kongen har derefter bevilget, at forskrevne Hans Jensen maatte faa og aarlig maatte oppebære Kirkens Part af Korntienden af forskrevne Lindbjerg og Torp Sogne paa Livstid, dog vil Kongen have sig forbeholdt, at dersom Kongen vil lade samme Tiender bruge til noget af sine Slotte, Klostre eller Gaarde, forbeholder han sig at tage dem tilbage mod at give ham hans Stedsmaal tilbage. Han skal yde en aarlig Afgift af 44 Kurantdlr. af Lindbjerg Tiende og 13 Kurantdlr. af Torp Tiende, at betale hvert Aar til Mortensdag til Kirkeværgerne for Lindbjerg og Torp Kirker paa Kirkernes Vegne, saafremt Tienderne ikke skal være forbrudt. Lindbjerg og Torp Sognemænd skal rette sig efter at tiende retfærdigt, yde Tienden i Kærven og levere den paa de Steder, som han tilsiger dem. Dersom der findes nogen, som tiender uretfærdigt, skal Hans Jensen eller hans Fuldmægtig have Fuldmagt til i Overværelse af Lensmanden eller dennes Fuldmægtig at lade deres Korn kaste, og dersom det befindes, at de har gjort sig skyldig i noget, skal de deles, tiltales og straffes derfor efter Recessen. Sk. R. 5, 307.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm, hvorved han fik Bevilling til at begive sig fra Landet 14 Dage før Herredagen for at gøre klart og fordre Kvittansiarum af Halmstad Len efter afdøde Erik Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 390.

— Miss. til Alexander Kückelsom. Det er befalet, at der af alle Kirker i det Provsti¹ i Fyen, som han har i Forlening, skal oppebæres deres Beholdning og Forraad til Opbygning af de Kirker i København, som er i Værk, og leveres paa de dertil fastsatte Steder. Han har nu berettet, at en af Kirkerne i samme Provsti, ved Navn Vidtofte², er noget brøstfældig, og han har derfor begæret, at Kirkerne i Provstiet maa bidrage noget til samme Kirkes Reparation. Kongen tillader, at de Kirker i hans Provsti, som har Formue, først til Vidtofte Kirke maa kontribuere en eller i det højeste 2 Rdlr., dog at Halvparten af deres Forraad leveres paa de forordnede Steder. Da han har berettet, at han ikke kan faa Kirkernes Forraad indkrævet og leveret paa de befalede Steder til 1. Maj førstkommende efter Kongens Befaling, skal de indkræves, eftersom Tiden falder, og siden straks leveres paa de tilbørlige Steder. Han har endvidere berettet, at Kirkerne i hans Provsti har noget uvist tilgodehavende, som han mener ikke er til at faa. Han skal anvende sin største Flid paa, at Kirkerne faar, hvad der tilkommer dem, da det er befalet ham at forestaa Provstiet. F. T. 5, 54 b.

— Miss. til Christian Holck. Kongen har bestemt³, at Bønderne i hans Len [Silkeborg] i Stedet for hver Td. Rug Landgilde i forrige Aar 1639 maa give Kongen 4 Sletdlr. Han har nu berettet, at Bønderne klager over, at de ikke kan tilvejebringe disse Penge, og tilbyder at yde Rug. Kongen tillader ham at modtage Ruglandgilden af dem af Kronens Bønder, som ikke kan skaffe disse Penge, dog at de yder saadan Rug, som kan sælges til Købmænd. Hvad Tienderugen angaar, da skal han modtage, hvad Kærven kan give. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 185.

¹ Assens Provsti. ² Vedtofte, Baag H. ³ Se Miss. til Lensmændene i Jylland af 5. Nov. 1639.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Ifver Vind. Det berettes, at Adelen og andre, som har Kongens Tiender i Fæste i hans Len [Lundenæs], klager over, at de ikke er i Stand til at yde 4 Sletdlr. for hver Td. Rug, som Kongen bevilgede forrige Aar, men at de tilbyder at ville yde Rug. Kongen tillader, at Adressaten af dem maa modtage Rug, saadan som Kærven kan give. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 186.

— Miss. til Otte Marsvin. Hr. Otte Thomesen, Sognepræst til Haslum og Øldst i Dronningborg Len, har berettet, at hans Præstegaard er meget forfalden og at den for nogle Aar siden i hans Formands Tid for største Delen er brændt, og han har nu ansøgt om at faa noget Tømmer af Dronningborg Lens Skove til Præstegaardens Reparation. Da Kongen af Adressatens Erklæring ser, at Præstegaarden er meget forfalden, skal han lade Præsten faa noget Tømmer af Dronningborgs Skove til Hjælp til Præstegaardens Reparation, dog saavidt muligt uden Skade for Skovene. J. T. 10, 185 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har for over Aar og Dag siden faaet Befaling til sammen med Herredsprovsten at gøre en skikkelig Ordning af Stolestaderne i Øster Sneek Kirke, da Jørgen Juel til Agersbøl, hvis Sognekirke det er, havde berettet, at der i nævnte Kirke var stor Usikkerhed med Stolestaderne. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, skal han snarest efterkomme den og indsende Erklæring om, hvorfor det ikke allerede er sket. J. T. 10, 186.

— Miss. til Gunde Lange. M. Hendrik [Andersen] Brun, Sognepræst til Vesterby og Nørlund¹ Sogne, har berettet, at en Borger i Aalborg, ved Navn Hans Borthuus², i Aaret 1632 er passeret gennem Haderslev med 410 Øksne og har anmeldt sig hos hans Broder Niels Andersen, Kongens Tolder sammesteds, men da Hans Borthuus ikke havde saa mange Penge hos sig, at han kunde betale Tolden for sine Øksne, maatte han sætte Pant derfor hos fornævnte Tolder, hvilket dog ikke kunde forslaa til at betale Tolden med, saa at han

¹ Fejlskrift i J. T. for: Nordlunde.

² Kaldes ellers Hans Porthuus.

endda blev 53¹/₂ Rdlr. 10 Sk. lybsk skyldig paa samme Told. Da Gunde Lange tilforn¹ har faaet Befaling til at tilholde Hans Borthuus at betale denne hans Restance og det berettes, at den ikke er efterkommet, men at M. Henrik A. Brun paa sin Broders Vegne har klareret derfor i Renteriet, skal Gunde Lange alvorligt tilholde ham at erlægge samme 53¹/₂ Rdlr. 10 Sk. lybsk til M. Henrik A. Brun, med mindre han har andet at lægge paa², for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 10, 186 b.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Gregers Krabbe. Samtlige Herredsmænd i Hvidding Herred i Haderslevhus Len har berettet, at de besværes med at age Riberhus's Tjeneres Tiende (saa mange som der bor i Hvidding Herred) til de Steder, hvor den skal hen, skønt de selv aarlig kontribuerer deres Fripenge, som de andre er fri for, til Haderslevhus Slot. Gregers Krabbe skal tilholde fornævnte Riberhus's Tjenere, ligesom Haderslevhus's Tjenere, der bor i Hvidding Herred, aarlig at age deres Tiende til de Steder, hvortil den skal føres, medmindre han befinder, at Riberhus's Bønder har nogen særlig Frihed i denne Henseende. J. T. 10, 187 b.

— Lignende Miss. til Kapitlet i Ribe med Befaling om at erklære sig om Bønderne i deres Herred. Udt. i J. T. 10, 188.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Det berettes, at Kongens Mølle ved Møgeltønder, kaldet Lindskov Mølle, er brøstfældig paa Tømmeret og at den efter Kongens Befaling skal repareres, men da der dér paa Egnen ikke findes noget Tømmer, som er tjenligt dertil, skal Adressaten for Betaling lade levere noget Tømmer dertil her fra Lenet [Haderslevhus]. J. T. 10, 188.

9. Marts (Rendsborg). J. R. 10, 11 b se 1. Marts.

11. Marts (Nyborg). Miss. til Gregers Krabbe. Det berettes, at han har henvist den af Kongen til Tolder i Ribe antagne Madts Lassen til at aflægge sin Toldered til Hr. Corfidts Ulfeldt til Ageskouf, Statholder i København og Befalingsmand

¹ 26. Febr. 1636. ² Gøre Krav paa.

paa Møen. Da Tiden for hans Bestilling nu er nær forestaaende¹, og han tilmed ikke kan rejse over til Statholderen, skal Grøgers Krabbe lade ham aflægge sin Toldered for sig og tage nøjagtig Kavtion af ham for, at han vil forestaa Tolderbestillingen troeligt og skadeløst for Kongen. J. T. 10, 188 b.

12. Marts (Nyborg). Aab. Brev om, at Fru Ellin Mar-svin til Ellensborig, Knud Ruds Enke, har berettet, at hun paa Thorøe har ladet opbygge en lille Kirke², da det Kapel, som tilforn var dér, er ganske forfaldent og øde, tilmed da de paa Øen boende tit om Vinteren ikke godt kan komme til Svendborg Kirke paa Grund af Is og Uvej. Hun har derfor begæret, at der efter Tilbud af Sognepræsten til St. Nikolaj Kirke i Svendborg maa holdes Tjeneste dér, og at de Døde maa begraves i Kirkegaarden, som er lagt dertil, samt at den Tiende, som de (paa Thorøe boende) giver til fornævnte Svendborg Kirke, maa ydes til den nyopbyggede Kirke paa Thorøe til Vin og Brød og til dens Vedligeholdelse. Af den Erklæring, der er indsendt af Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, erfares det, at Thorøe Mænd fra Arilds Tid har søgt Svendborg Kirke, hvilket paa Grund af den korte Vej er dem belejligt, saa at de gerne vil søge Svendborg Kirke, dersom de ikke faar Kirketjeneste i deres Kapel. Og Sognepræsten til St. Nikolaj Kirke i Svendborg har selv tilbudt at holde Tjeneste for dem hver anden Søndag om Sommeren og hver fjerde Søndag om Vinteren og ellers døbe deres Børn, begrave deres Døde og besøge de Syge, naar han tilsiges, og lade sig nøje med det, som han tilforn har haft, da de søgte hans Kirke, som deres sædvanlige Offer og Tiende, og at saadant kan være til Guds Ære og Almuen til Salighed. Kongen tillader derfor, at forskrevne Thorøe Mænd herefter skal søge den nyopbyggede Kirke sammesteds som deres rette Sognekirke, dog at Sognepræsten til forskrevne St. Nikolaj Kirke efter sit eget Tilbud skal lade sig nøje med det, som han tilforn har haft, dengang da de søgte hans Kirke; de skal lade deres Børn døbe dér, deres Døde

¹ D. v. s. Begyndelsen af hans Embedsvirksomhed, maaske med Vinterens Slutning og Skibsfartens Begyndelse. ² Jvfr. 13. Nov. 1639.

begrave i den dertil indrettede Kirkegaard og til Kirken give deres aarlige Tiende, som de tilforn har givet til Svendborg Kirke. De skal rette deres Lejlighed efter at søge den nye Kirke paa Thorøe hver anden Søndag om Sommeren og hver fjerde Søndag om Vinteren. Fru Ellin Marsvin skal oppebære den aarlige Kirketiende til Bedste for Kirken. F. R. 4, 213. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Hist. Tidsskr. 3. R. I, 413 f., jvfr. Dsk. KL. III, 280 f.).

12. Marts (Nyborg). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Nogle af Kronens Bønder i hans Len [Nyborg], Peder Hansen, Diynis Søfrensen, Niels Hansen og Hans Nielsen, alle i Vixtrup¹, har begæret at faa eftergivet nogle Aars resterende Landgilde, fordi deres ringe Gaarde er sat for højt i Land-skyld og paa Grund af anden Armod, der er kommet til. Adres-saten skal snarest indsende en udførlig Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 5, 54.

19. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Piper, Visitør i Øresund, som paa Grund af Svaghed ikke altid selv kan besøge de til Sundet ankommende Skibe, efter Andragende faar Bevilling til i sit Sted at antage og anordne en Mand, som, naar nogen Svaghed paakommer Hans Piper, sam-men med den anden Visitør kan besøge Skibene, dog at Hans Piper selv underholder ham og indestaar for de Klager, der kan fremkomme ved denne Mands Forseelse eller Forsømmelse. Sj. R. 20, 188. K.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at en Del Købmænd nu lader drive Øksne, og det er at befrygte, at naar de kommer til Korsør, Færgerne dér saa skal være optaget af Hestekøbere og Prangere, saa Tiden derved forløber og de af den Grund ikke skal komme tidnok med deres Øksne til Markedet, skal Ventsel Rotkirk, naar de med deres Øksne ankommer til Korsør, straks anordne, at de maa faa Færgerne dér, og dersom der er nogle med Heste dér, skal disse forblive dér saa længe, til Øksnene er kommet over. Sj. T. 27, 9 b. K.

¹ De opføres ogsaa i Nyborg Lens Jordebog under Bynavnet Vixtrup; nu: Vejstrup, Gudme H.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper Brochmand, [Biskop i Sjællands Stift], om, at han maa ordinere Valentin Hansen Marchel¹ som Sognepræst i Lyngbye, skønt han ikke har den fulde Alder. Sj. T. 27, 10. (Tr.: Dsk. KL. III, 281.).

22. Marts (—)². Bestalling for Gotfried Klitzing som Urtegaardsmand i Kongens Have i Fæstningen Glückstadt med en aarlig Løn af 32 Rdlr. og 4 Kurantdlr. maanedlig i Kostpenge, fra Bestallingsdagen at regne. Han skal forholde sig trolig, flittig og vel med Ympen, Poden og Planten og hvad der ellers hører til hans Bestilling og ikke forvende noget til Unytte eller til andre Steder, men kun til Kongens Nytte og Brug. J. R. 10, 12. K.

— Sj. R. 20, 211 b se 22. Maj³.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden⁴ faaet Befaling om, at der i Stedet for hver Td. Rug, som Bønderne i hans Len [Riberhus] skulde levere, skulde betales 4 Sletdlr., men efter hvad der berettes, har Bønderne dog leveret Rugen. Niels Auhsen, Borger i København, der har faaet bevilget Byggen af Lenet, har nu andraget om ogsaa at faa bevilget Rugen og Havren efter den paabudte Takst, nemlig 4 Sletdlr. for en Td. Rug og 5 Sletdlr. for en Td. Havre, især da han maa anvende næsten lige saa meget i Omkostning derpaa. Gregers Krabbe skal lade ham faa fornævnte Rug og Havre, som er leveret af Bønderne, for fornævnte Køb, naar han kræver den, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, frit til Skibet med godt Landgildemaal, og føre det til Regnskab. J. T. 10, 189.

26. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Jørgen Rasch, Kongens Lutenist, faar Bevilling til paa sin Bekostning alene at lade trykke en Traktat, kaldet Troens Kamp og Sejr, som han har oversat fra Tysk og som afdøde Dr. Jens Dinesen, forrige Superintendent over Ribe Stift, har sammenskrevet. Bogen er gennemset og approberet af M. Niels Pofvelsen, Professor theologiæ i Universitetet i København. Sj. R. 20, 189. K.

¹ Valentin Hansen Merkel. ² I J. R. er Dateringen og Sted glemt.
³ Brevet er i Sj. R. indført bagved Registeret med Datum 22. Marts, men begge Koncepterne er dateret 22. Maj. ⁴ 5. Novbr. 1639.

26. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved M. Niels Mickelsen, forrige Sognepræst til Kirken ved Bremerholm, hvem Kongen for rum Tid siden har forlenet med et Præbende i Lunde Kapitel, kaldet Store Hammer, faar Bevilling til at nyde samme Præbende med mensalia, bona communia og al anden Rettighed, ligesom de andre residerende Kanniker samme-steds. Han har andraget herom, da det vilde være meget besværligt for ham i hans høje Alderdom at flytte¹. Sk. R. 5, 308 b.

28. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Søfren Christensen af Malmø faar Bevilling til at gøre sin Søn Hack Søfrensens og sin Datter Mette Søfrensdatters Bryllupper efter sin egen Vilje og Lejlighed. Udt. i Sk. R. 5, 309.

— Bestalling for denne Jockim Reihmers von Møhlen som Arkelimester paa Fæstningen Laholm med en aarlig Løn af 24 Rdlr., en Hofklædning til en Værdi af 10 Rdlr., frit Ophold og fri Bolig og 6 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, som Lensmanden paa Laholm skal lade udbetale til ham af Skrivestuen, fra den 25. November 1639 at regne. Han skal have nøje Tilsyn med Slottets Arkeli af Stykker, Krudt, Lod og andet Gevær, hvad det end kan være, som skal overleveres ham nu og herefter, saa at intet deraf bortkommer til Unytte, men over det, der udleveres og indleveres, skal han holde Bøger og Regnskaber. Han skal være Lensmanden og hans Efterfølgere hørig og lydige i, hvad denne paa Kongens Vegne befaler ham vedrørende hans Bestilling, have nøje Tilsyn med alting, at der ikke sker nogen Skade ved Ild, holde Krudtet i god Tørke, holde Stykkerne og andet Gevær, som det bør være, og have alt i godt Beredskab, om noget hastigt Opløb paakom. Ligeledes skal han tilholde de ham undergivne Bøsseskytter og Haandlangere i Synderlighed at eksercere sig med Stykkernes Ladning og nøjagtig Sigtning, saa at de kan bestaa dermed, og ellers at forrette, hvad de bør gøre. Dersom der er Mangel eller Brøst paa nogen Slags Ting, skal han give Lensmanden det til Kende, for at der kan raades Bod derpaa og det i Tide kan forekommes. Han maa ikke aabenbare noget andet Menneske Befæstningens

¹ Han blev afskediget 1639 og skulde derfor rettelig residere ved Domkirken i Lund.

Lejlighed, Forraad, „Endreen“¹, Brøst eller Mangel, men holde det tavst hos sig selv indtil sin Dødsdag. Han skal trolig og uførtroden saavel som tapper og mandhaftig lade sig bruge til Lands og til Vands, paa Befæstning eller udenfor, hvor og naar det udkræves. (Nedenunder er skrevet:) NB. er omgjort og dateret den 3. Maj 1640². Sk. R. 5, 309.

28. Marts (Kbhvn.). Lignende Bestalling for Tygge Pedersen som Arkelimester paa Halmstad. Udt. i Sk. R. 5, 310 b.

— Lignende Bestalling for Christen Nielsen som Arkelimester paa Baahus. Udt. i Sk. R. 5, 310 b.

— Lignende Bestalling for Peder Pofvelsen Suder som Arkelimester paa Christianopol. Udt. i Sk. R. 5, 310 b.

29. Marts (—). Oprejsningsbrev³ for Niels Rasmussen, forrige Bytjener i Køge, der for nogen Tid siden sammen med nogle flere af Byfogden sammesteds er blevet dømt til Jern paa Bremerholm i 16 Uger, fordi de ikke har haft tilbørligt nøje Tilsyn med en Misdæder, som var anholdt dér og som ombragte sig selv i Fængslet. Da Niels Rasmussen nu har udstaaet sin Straf, bevilger Kongen, at han maa være gild og gæv, gaa i Lov og Tov med andre ærlige Folk og nyde sin forrige Plads og Bestilling igen. Det forbydes alle og enhver at forekaste ham hans forrige Forseelse eller i nogen Maade at hindre herimod under Kongens Hyldest og Naade. Sj. R. 20, 189 b.

— Aab. Brev, hvorved Pofvel Lauridtsen, Kongens Altist, beskikkes til Degn og Klokker ved Kirken paa Christianshavn, dog at han alligevel forbliver i sin Stilling i Kongens Kapel. Sj. R. 20, 190. K. (Tr.: KD. III, 210.).

— Aab. Brev, hvorved M. Christian Madtsen Tausen, Slotspræst paa Københavns Slot, faar Bevilling til straks at overtage Værgemaalet for sin Søster og herefter forestaa det, dog at han holder sit Løfte om i alle Maader

¹ Maaske = Entreen. ² Det ses ikke, om den omhandlede Ændring bestaar i andet end den ændrede Datering. Heller ikke kan det ses, om Omdateringen ogsaa gælder for de 3 følgende Bestallinger. ³ Brevet kaldes i Overskriften: Beskærmelsesbrev.

at ville forsørge hende med tilbørlig Fornødenhed, saa at ingen med Rette kan besvære sig derover. Han har berettet, at hans umyndige Søster i København har en tilforordnet Formynder, som er fremmed og aldeles ikke beslægtet med hende, som tilmed ikke selv har Hus og Vaaning og heller ikke har nogen synderlig Formue, og han har derfor begæret, at hans Søsters Formynderskab nu straks maa overleveres til ham. Han vil ikke tage Værgpenge herfor, men lover at optage hende i sit Hus til førstkommende Paaske og i alle Maader forsørge hende tilbørligt. Sj. R. 20, 190 b.

29. Marts (Kbhvn.). Ekspektancebrev for M. Knud Hansen¹, Rektor i Slagelse Skole, som i lang Tid flittigt har betjent og forestaaet ikke blot Skolen dér, men ogsaa den i København, paa det første ledige Kald i Danmark, som han kan være tjent med, dog at alting gaar skikkeligt til efter Ordinansen. Sj. R. 20, 191 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Jacob Petz, Borger i København, faar Bevilling til at opføre en Smedie, Bore-, Slibe- og Poleremølle til Fremstilling af Musketter og Pistoler i Lyngbye tvært overfor Lyngbye Mølle. Sj. R. 20, 192. (Tr.: KD. III, 210 f.).

— Aab. Brev om, at M. Peder Spormand, Professor paa Universitetet i København, for nogen Tid siden² har erhvervet Kongens Befaling til Hans Haagesen, Biørn Bentsen, Hermand Turesen og Peder Christensen, Borgere i København, om at revidere hans afdøde Morfaders og Mormoders Regnskab over hans Formynderskab og Skiftet efter hans afdøde Fader³, hvilket Regnskab og Formynderskab Peder Svendsen, Borgemester i Helsingør og M. Peder Spormands Stiffader, siden har overtaget og forestaaet. Peder Svendsen mener nu, at fornævnte Befaling af hans Stifsøn er erhvervet ved en vrang Beretning og har derfor begæret, at han paa Grund af sin store Alder og Skrøbelighed maa forskaanes for

¹ K. har først overalt haft: Hans Knudsen. Dette er i Brevets Begyndelse rettet til: Knud Hansen, men ikke i Brevets Slutning, og Fejlen er blevet staaende i Sj. R. ² 13. Febr. 1639. ³ Hans Peder- sen Spormand, Borgemester i Helsingør.

videre Vidtløftighed og forblive ved sit rette Værneting, og at de Tvistigheder, der kunde opstaa om samme Værgemaal og Skifte mellem ham og hans Stifson, maa forhøres og blive endelig paadømt dér. Kongen tillader, at samme Regnskab og Formynderskab maa foretages i Helsingør, hvor Peder Svendsen mener, at hans rette Værneting er, og at alle de Tvistigheder, der maatte opstaa mellem ham og M. Peder Spormand, maa blive endelig paadømt dér. Sj. R. 20, 193.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til 11 Borgere i København om at revidere de Regnskaber, som er aflagt af Hans Trægaard og Hans Haumand, forrige Forvaltere for det ostindiske Kompagni. Sj. T. 27, 11. K. (Tr.: KD. V, 223.).

— Miss. til Tønne Friis om at levere de Penge, som han har oppebaaret af Unionsskatten, til Knud Ulfeldt til Svendstrup, Generalkrigskommissarius, mod dennes Bevis for, at Pengene er modtaget af Kongens eget Kammer. Siden skal Tønne Friis igen forlange Kongens Bevis herpaa. J. T. 10, 189 b.

1. April (Haderslev). Miss. til Tønne Bilde. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Sophie Oldeland, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, naar og paa hvad Sted det holdes, og sammen med Melkior Oldeland til Ugerslef, Kongens Sekretær, paatage sig Værgemaalet for afdøde Fredrik Markdanners to Børn, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, levere det til deres rette Lavværgemand. F. T. 5, 55 b.

— Lignende Miss. til Melkior Oldeland om at være Væрге for Frederik Markdanners Børn tilligemed Tønne Bilde. Udt. i F. T. 5, 55 b.

3. April (—). Miss. til Erik Grubbe, Bispen [Dr. Morten Madsen] og Hospitalsforstanderne i Aarhus. Da Jørgen Kruse til Hiermetsløfgaard har begæret 2 Aarhus Hospital tilhørende Bol i Nimtofte By og Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Pederstrup By i Nørager¹ Sogn i Sønder Herred og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for andet Gods sammesteds, skal de med det Allererste undersøge dette Gods Lejlighed og ind-

¹ Nødager.

sende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 10, 190.

4. April (Haderslev). Miss. til Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov Len]. Det berettes, at han har forlagt¹ den gamle Vej², som gaar til Assens, saa den Rejsende ikke kan komme ad den. Han skal lade den gamle Vej istandsætte igen og udlægge den. Dersom der skal anlægges en anden Vej, bør det ske efter Recessen. F. T. 5, 56.

— Aab. Brev om, at Købmændene i Varde har berettet, at de Skibe, som de havde ventet skulde ankomme til Varde og udføre deres Øksne, som de har tilforhandlet sig af Adelen og opstaldet paa deres eget indavlede Foder, til Holland, er udeblevet, hvorfor de har begæret Tilladelse til at drive disse Øksne, som de ellers vilde have udskibet, til Lands. Skøndt den Tid er forløbet, da det er tilstedt at drive Øksne, bevilger Kongen dog, at fornævnte Øksenkøbmænd i Varde maa lade drive til Lands samme Øksne, som de har tilforhandlet sig af Adelen og som i den forløbne Vinter har været opstaldet paa Kongens og Adelen Ladegaarde, saavel som dem, de har staldet paa deres eget indavlede Foder, dog at der erlægges den tilbørlige Told og Rettighed til Kronen. J. T. 10, 12 b. K.

5. April (—). Miss. til Tygge Brahe om at sende Christen Bagger, forrige Herredsskriver i Fakse Herred, som er dømt i Kongens Naade og Unaade, velforvaret til Bremerholm for København, hvor han indtil videre Besked skal gaa i Jern og arbejde. Sj. T. 27, 11.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland³. Da et Skrin⁴ med Guldkæder og andet gjort Guld, hvorpaa der hoslagt sendes dem en Fortegnelse, nu nylig er bortkommet ved Korsør, skal de alvorlig tilholde Guldsmedene i deres Len, dersom de træffer paa noget deraf⁵, da straks at underrette Lensmanden derom, for at de, som hidindtil saa længe har fordulgt det, kan blive straffet tilbørligt derfor.

¹ Forlægge = spærre. ² Mellem Odense og Assens, se Miss. af 29. Maj 1640 ndfr. ³ De opregnes alle i K. ⁴ K. har derefter haft Ordene: Os selv tilhørig. ⁵ K. har først haft: noget Guld, enten til Købs eller ellers.

Fortegnelse over det, der fandtes i samme Skrin¹:

Først et Guldbælte, er gjort med to Murseler tilsammen og med Panser i Mallen; nok en Halskæde med et Rubinkors i; en Balsambøsse, besat med Diamanter, og samme Balsambøsse hænger i en Guldkæde; en Ring med 3 Rosendiamanter; en Safiring; en Ring med 3 Smaragder i; to Koralarmbaand indlagt i Guld; to Koralarmbaand, som gaar 5 Gange omkring en Arm, og hver Koral er saa stor som en lille Nød; en Guldknippels-hue, besat med Guldstifter og store Perler, henved 200; en Pung, vævet af Guld, hvorved der hænger et Signet. Endvidere findes samme Skrin fuldt af Linklæder og et stort Spejl med sort Ibenholt omkring. Sj. T. 27, 11. K.

5. April (Haderslev). Miss. til Hr. Just Høg. Han har berettet, at der dér i Børglum Klosters Len er et Kvindfolk, som har givet sig et andet Navn end hendes rette Døbenavn, endvidere at hun har ladet sig beligge 2 Gange, har gjort sig stum og har brugt at vise igen, foruden anden Ugudelighed, som hun har begaaet, hvorfor hun er dømt i Kongens Naade og Unaade. Kongen bestemmer, at Adressaten skal lade hende straffe paa hendes Hals. Sj. T. 27, 12. K.

— Bestalling for denne Matis Bolt som Visitør i Bæltet for de Skibe og Skuder, som farer dér igennem og fortøler i Nyborg, med samme Løn som hans Formand. Tolderen i Nyborg skal levere ham de Toldsedler, som han udsteder, for at han kan visitere efter dem. Kongens Kaptejn og Udligger i Bæltet og Borgemestre og Raad i Nyborg skal hjælpe ham med Folk, naar det gøres Behov, ved Skibenes Visitering. F. R. 4, 214.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Da Kongen har tilladt Dr. Christoffer Schult, Adelens bestalter Medikus i Fyen, at overtage og forestaa Værgemaalet for hans Stifbørn, skal Adressaten lade ham faa en Genpart af de Registreringer og Skiftebreve, der efter Kongens Befaling er udfærdiget af [Adressaten]² og Dr. Henderik Cøster over det, som er tilfaldet dem som Arv efter deres afdøde Fader, af Claus Mule, som

¹ K. har Overskriften: Hvad som haver været udi mit Skrin. ² F. T. har: gjort af og os elsk. D. Henderik Cøster. Af det følgende Miss. fremgaar, at Ordet: „Eder“ er sprunget over.

hidtil har forestaaet deres Værgemaal, og forvare dem i Skiftets Kiste til Efterretning. F. T. 5, 56.

5. April (Haderslev). Miss. til Claus Mule i Odense. Da Kongen har tilladt Dr. Christoffer Schult at forestaa Værgemaal for sine Stifbørn, som Claus Mule hidtil har forestaaet, skal denne tilstille ham de Registreringer og Skifte-registre, som er udfærdiget af Dr. Hans Mickelsen, Bisp i Fyens Stift, og Dr. Henderik Cøster over det, der er tilfaldet Børnene som Arv efter deres afdøde Fader. F. T. 5, 56 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har bevilget, at Claus Mule til N. for sin Skrøbeligheds Skyld maa forløves fra Værgemaal for hans afdøde Broder Dr. Jens Mules Børn. Da Dr. Jørgen Schult, Adelens bestalter Medikus i Fyen, Børnenes Stiffader, nu har tilbudt at paatage sig dette Værgemaal uden at forlange Tredjepenge af dem derfor, skal Adressaten forordne ham til Værge for hans Stifbørn, dog at han giver dem nøjagtig Forvaring for, at han vil forestaa Værgemaal vel og til Børnenes Fremtarv og efter hans eget Tilbud ikke begære eller modtage noget derfor. F. T. 5, 56 b.

— Beskærmelsesbrev for denne Peder Madtsen, Knivsmed i Hjørring, der har berettet, at han forleden Mikkelsdag er kommet for Skade at slaa en Person, der tjente som Skriversvend paa Sejlstrup Slot og som døde om-trent 3 Uger efter, hvorfor han af Sandemænd er svoret fra sin Fred. Han mener, at der er sket ham Uret heri, da han, som døde, hverken fik Saar eller Skade af ham og ikke heller klagede paa ham til Tinge i nogen Maade, og han vil derfor stævne samme Sandemænd, saafremt der meddeles ham Beskærmelsesbrev. Der gives ham sikkert og frit Lejde til at møde i Retten i egen Person, dog at han stævner i Sagen saa snart som muligt. J. R. 10, 13.

— Aab. Brev, hvorved denne Laurits Thomisen i Døstrup, som har forset sig med Lejermaal og har besøvet en Pige, ved Navn Anne Brodersdatter, med hvem han er beslægtet i 3. Led, faar denne Forseelse eftergivet og faar Bevil-ling til at ægte hende, dog at han skal give 100 Rdlr. in specie til Hospitalet i Ribe og desuden stille sit Herskab tilfreds. J. R. 10, 13 b.

5. April (Haderslev). Miss. til Borgemestre og Raad i Varde. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem Fru Christentse Krag til Aslou¹, Enke efter Fasti Staverskov², og Hospitalsforstanderne i Ribe paa Hospitalets Vegne paa den ene Side og Borgerne i Varde paa den anden Side om Listrup³ Hede og Mark, hvor Borgerne i Varde i nogle Aar har gravet Tørv, uanset at Fru Christentse Krag og Hospitalsforstanderne i Ribe mener og agter at bevise, at Borgerne ikke har Lod eller Del i den, hvorfor de ogsaa agter at tilkalde Sandemænd og lade fornævnte Byers Marker adskille ved Loven. Da de som den af Kongen betroede Øvrighed skal svare paa Borgernes Vegne i Varde, paalægges det dem at staa Fru Christentse Krag og Hospitalsforstanderne for Varsel i denne Sag⁴, indtil den er lovlig fulddrevet. J. T. 10, 190 b. Orig. i Landsark. i Viborg (med 2 Paategn.: Læst paa Varde Byting for Dom den 18. Maj 1640. — Læst paa Skadsherreds Ting for Dom udi de 6 Sandemænd i Skadsherred deres Paahørelse saavel som paa Marken i alle Sandemænds Paahørelse Tirsdagen den 14. Juli 1640).

— Miss. til Mogens Sehested. Han har berettet, at en Præst i hans Len [Skivehus], ved Navn Hr. Madts, i Roslef har forset sig med Sakramentets Uddeling. Han skal lade Præsten tiltale ved Retten og tage Dom over ham. J. T. 10, 191 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at der hersker stor Uskikkelighed med Stolestaderne i Hornstrup Kirke, som er den rette Sognekirke for Niels Vind til Grundet, Hofjunker, idet der skal være 8 Stolestader sat op i Altergulvet overfor Niels Vinds Stol, 4 Stole paa hver Side, saa at han for de 8 Stole⁵ ikke kan se Præsten. Da det berettes, at der er Rum nok nede i Kirken til, at de 8 Stole bekvemt kan flyttes derned, skal Ernst Normand med Herredsprovsten gøre den Anordning, at samme 8 Stole sættes ned i Kirken. J. T. 10, 191.

¹ Orig. har: Olou. Ment er Øllufgaard, V.-Nebel S., Skads H. ² I J. T., hvor hans Fornavn er glemt, kaldes han: Stafverhouf. ³ Orig. har: Libstrup. Ment er Lifstrup i V.-Nebel S. ⁴ J. T. har: I de forn. Fru Christentse Krag og Hospitalsforstandere skal ske Forvarsel udi forn. Sag. ⁵ J. T. har, formentlig ved en Fejlskrift: Schole.

5. April (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Naar Arnt von der Kula, Kongens Staldmester, henvender sig til ham om 30 Vogne til at føre Staldtøjet herfra, skal han skaffe disse Vogne hertil. J. T. 10, 192.

— Lignende Miss. til samme om at skaffe 30 Vogne dertil til Kancelliet og Kancelliherremændene. Udt. i J. T. 10, 192.

— Miss. til Ifver Vind. Kongen har af Medlidenhed bevilget¹, at Hr. Hans Søfrensen, Sognepræst til Ølgoed og Stresløf Sogne og Provst i Østerherred, som for nogle Aar siden har mistet sit Syn, indtil videre maa faa 3 Ørte Rug og 3 Ørte Byg aarlig af Afgiften af Ølgoed Korntiende, og Bevillingen formelder, at samme Korn først skal ydes til Fastelavn næstkommende. Kongens Mening er, at Hr. Hans Søfrensen skal nyde disse 6 Ørte Korn af Afgiften af Korntienden for Aaret 1639, som er forfalden og skulde ydes nu til sidste Fastelavn. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 192 b.

— Miss. til samme. Han har berettet, at Afgiften af Tienderne i hans Len [Lundenæs] af Rugen er leveret ham og at han ikke kan sælge Tønden for 4 Sletdlr., som Bønderne giver for deres Landgilde. Kongen tillader, at han sælger den efter Landekøbet, dog til den højst mulige Pris, og fører det til Regnskab. J. T. 10, 192.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Missive om, at Bønderne i Dronningborg Len, som har lidt Misvækst paa deres Rug, maatte give 4 Dlr. for hver Td. Bønderne har nu beklaget sig over, at de ikke uden stor Skade kan betale saa meget for samme Korn, da Kornet i deres Egn ikke sælges til højere Pris end 3 Dlr. Da Kongen af hans Erklæring erfarer, at der gives 24 Sk. for Skæppen, hvilket højst beløber sig til 3 Dlr. Tønden, tillader Kongen ham at tage 3 Dlr. for hver Td. Rug af dem og føre det til Regnskab. J. T. 10, 193.

6. April (—). Bestalling for denne Brevviser Ditmer Bollicke som Kongens Berider med en aarlig Løn af 100

¹ 19. Dec. 1639.

² 5. Nov. 1639.

Rdlr. og 12 Kurantdlr. i Maanedspenge fra denne Paaskedag¹ at regne. Han skal altid følge med Kongens [Hoflager]² og i alting være Kongens Staldmester hørig og lydige. Sj. R. 20, 193 b.

6. April (Haderslev). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om straks at anordne, at et af Kongens Orlogskibe af Størrelse som Svanen, Fides eller Delmenhorst, kommer til Elben for Fæstningen Glückstadt, hvor det skal faa Kongens videre Befaling. De Skibe, som Kongen har befalet skulde fremsendes for at konvojere Øksenskibene, behøves ikke nu. Endvidere skal han bestille 20 Alen gule og grønne Frantser³ til Omhæng om en Himmel og 12 Alen gule og hvide til Omhæng om en Seng, gjort af ostindisk Tøj. Sj. T. 27, 12. K.

— Miss. til Vintsens Stensen til Stensgaard, Landsdommer paa Langeland, og Sti Pors til Skoufsgaard. Da Kongen har forlenet Otte Thott til Nes med Tranekær Slot og Len, skal de være til Stede, naar Hanebal Sehested til Nøragergaard vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere dem til Otte Thott med Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Lenet liggende Skove og give alt beskrevet. F. R. 4, 214 b. Orig. i Vincents Stensens og Anne Holcks Priv. Ark. R. A.

— Lignende Miss. til Gerlof Nettelhorst og Ifver Krabbe paa Varberg om at overlevere Baahus til Hanebal Sehested. Udt. i F. R. 4, 214 b.

— Følgebrev for Otte Thott til Nes til Bønderne i Tranekær Len efter Hanebal Sehested til Nøragergaard, at de skal svare Otte Thott fra 1. Maj. F. R. 4, 215 b.

— Lignende Følgebrev for [Hanebal Sehested⁴ til Nøragergaard] til Bønderne i Baahus Len. Udt. i F. R. 4, 216.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Laurids Skinke til Gierskouf. Da Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, paa Christian Gyldenløve til Skinderups Vegne har begæret 6 Gaarde i Ladbye i Kielstrup⁵ Sogn i Nyborg Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Feritslef, 1 Gaard i Ollund, 1 Gaard

¹ Sj. R. har: fra Paaske da I nerverende. ² Dette eller et lignende Ord er glemt i Sj. R. ³ Frynser. ⁴ F. R. har ved en Fejlskrift: Otte Thott. ⁵ Kølstrup.

i Dasterup¹, alle i Nyborg Len, og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard i Kiølstrup, skal de med det Allererste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, at overvære Besigtelsen og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. R. 4, 214 b.

6. April (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens [Kaas, Lensmand paa Nyborg Slot] om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt, i F. R. 4, 215 b.

— Miss. til Sten Bilde om paa Ulderik Christian Gyldenløve til Skinderups Vegne at købe Trellerupgaard med underliggende Bønder og Tjenere. F. T. 5, 57.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Afdøde Steffen Rodes Arvinger har tilforhandlet sig 25 Par Øksne af Hr. Christofver Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, 11 Par af Lauridts Ulfeldt til Egeskouf og 12 Par af Otte Krafse til Egholumb, hvorpaa han² har Bevis af Hr. Christofver Ulfeldt selv, af Lauridts Ulfeldts og af Otte Krafses Foged, men Kongens Tolder vil ikke lade ham passere med dem i Henhold til Kongens sidste derom udgangne Forordning. Da det med fornævnte Beviser noksom godtgøres, at han har tilforhandlet sig dem paa de nævnte Steder, og at de er opstaldet hos forskrevne Hr. Christofver Ulfeldt, Lauridts Ulfeldt og Otte Krafse, tillader Kongen, at han denne Gang maa passere med disse Øksne, naar Kongens Told for dem rigtigt erlægges. F. T. 5, 57.

— Miss. til samme om at skaffe saa mange Skibstømmermænd, som det er muligt at faa i Assens, og sende dem til Kolding, hvor de skal arbejde paa Kongens Skib, som bygges dér. F. T. 5, 57 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Tyge Brahe til Matteturp, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har begæret 5 Gaarde i Hersneb, som ligger i Nyborg Len, men under Odensegaard, 3 Gaarde, 1 Gadehus og 1 Kirkebol i Dalbye, hvoraf Herligheden og gaaende Hovning følger Nyborg Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Daustrup, 1 Gaard i Lind Bye Torup³, Nesbyhofvids

¹ Daugstrup.
Taarup, Lunde H.

² D. v. s. Arvingernes Fuldmægtig.

³ Lumby-

Birk, 2 Gaarde i Allesøe og 1 Gaard og 4 Bol i Røndør, alle i Lunde Herred, samt 2 Gaarde i Veringe i Odense Herred, alt i Odensegaard Len, skal han med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra [Odensegaards] Len. F. T. 5, 58.

6. April (Haderslev). Miss. til Henning Valkendorf. Da Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb har tilbudt at ville afstaa en Gaard i Kiørsinge til Uldrik Christian Gyldenløve til Skinderup, mod at faa bevilget Jus patronatus til Østerlof Kirke, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvor meget samme Kirkes Indkomst og Kronens Part af Tienden aarlig beløber sig til, for at Kongen kan give tilbørligt Svar paa hans Anmodning. F. T. 5, 58 f.

— Aab. Brev, hvorved denne Brevviser Hans Jespersen, Borger i Haderslev, faar Bevilling til fra Sjælland at udføre 2 Hopper, dog at han yder den tilbørlige Told og Rettighed. J. R., 10, 14.

— Aab. Brev om, at den seneste Forordning¹ om Øksenhandel ikke skal komme Ribe Borgere til Skade paa deres Handel med Øksne efter ældre Privilegier. J. R. 10, 14 b. K. (Tr.: CCD. V. 50 f.).

— Miss. til Gregers Krabbe. Han skal paase, at der ikke² vederfares Indbyggerne i Ribe noget imod deres Privilegier, men at de opretholdes derved i alle Maader, eftersom Privilegierne udviser. J. T. 10, 194. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Forleningsbrev for M. Anders Romdrop paa det efter afdøde Dr. Christen Borumb³ ledige Kanonikat og Prælatur i Ribe Domkirke efter Kongens sidste i 1639 derom udstedte Anordning og Fundation. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R., 10, 15. K.

— Miss. til M. Anders Rundrup. Borgemestre og Raad i Ribe har berettet, at St. Katrine Kirke dér er kommet i stor Gæld, hvoraf den maa give stor Rente, hvortil dens ringe

¹ 8. Juni 1639 § 4. ² Ordet „intet“ er glemt i J. T. ³ K. har: Kresten Borning; ment er Dr. Kresten Lavridsen Bording († ^{28/2} 1640), Medikus i Ribe.

faste aarlige Indtægt næppe er tilstrækkelig, meget mindre til Istandsættelse af dens Bygfældighed inden- og udenpaa Taget, Mur og Vinduer, som Kirken i høj Grad trænger til. Kirken selv har ingen Midler dertil, medmindre den selv herefter maa beholde Herligheden og Fæstet af de af nævnte Kirkes Enge, som ligger dér for Byen og som Præsterne nu tilholder sig, efterhaanden som de falder¹. Da det er rimeligt, at Kirken selv nyder Udbyttet af det, der er tillagt den, skal Adressaten, naar disse Enge bliver ledige, fremtidig anvende Fæstet og anden Indkomst deraf til Kirkens Bedste. J. T. 10, 195 b.

6. April (Haderslev). Miss til Mogens Høg og Christoffer Hvas. De skal med det Allerførste besigte Klastrup Bys Mark, om den nu igen kan yde den sædvanlige aarlige Landgilde eller om den endnu ikke er kommet sig ganske, og i saa Tilfælde taksere, hvor meget der kan gives af den aarlige Landgilde indtil videre og til den er kommet ganske paa Fode, og indsende denne Erklæring og Taksation til Kancelliet. J. T. 10, 194 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen og Otte Marsvin. Da Hr. Olluf Parsberg til Sorit², Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, som til Kronen har afstaaet 1 Gaard i Ris By i Vildtbanen i Skanderborg Len, til Mageskifte for denne har begæret 1 Gaard, kaldet Aldrup³, i Hovlbjærg Herred i Skanderborg Len, og ydermere har tilbudt 1 Gaard i Aasbye⁴ i Skanderborg Len til Vederlag, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kongen. Selv om Kronens Gods skulde beløbe sig lidt højere end Hr. Oluf Parsbergs, tillader Kongen alligevel, at han faar det, da hans Gods, som Kongen begærer, ligger i Kongens Vildtbane. J. T. 10, 193 b.

— Miss. til Jørgen Krag. Han har berettet, at der blandt Dueholms Klosters Enge er en Eng, som er blevet forbeholdt Kongen ved et Mageskifte, som Kongen har bevilget Erik Juel

¹ D. v. s. efterhaanden som de bliver ledige. ² Formentlig Fejlskrift i J. T. for: Jernit. ³ J. T. har: Aldrup og Allerup. Ment er Aldrup, Hvorslev S., Hovlbjærg H.

⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: Ansbye. Oluf Parsberg opgiver i sit Indlæg (ved Mageskiftet af 22. Dec. 1640), at baade Ris og Aas ligger i Yding S.; af Skanderborg Lens Ekstraskatter for $\frac{1}{3}$ 1641, hvor begge Gaardes Beboere findes opført, fremgaar det, at Ris ligger i Ovsted S., Aas i Søvind S., begge i Vor H.

til Hunsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og han har begæret at denne Eng maa sættes til en aarlig Afgift og lægges under Dueholms Kloster. Han skal lade fastsætte, hvor meget der aarlig kan gives af denne Eng, og føre det til Regnskab. J. T. 10, 194 b.

6. April (Haderslev). Miss. til Jørgen Krag. Det berettes, at Dueholms Klosters Bønder er meget efterladende i Hø- og Kornhøstens Tider og naar der skal foretages andet Arbejde, der skal skiftes mellem dem, og at de ikke møder betids, saa at Arbejdet bliver forsømt derved. Han skal fastsætte en bestemt Tid, til hvilken Bønderne skal møde. Dersom de da ikke møder, skal hver den, som findes forsømmelig og efterladende, give 4 Sk. danske for hver Time, som de forsømmer, hvilken Straf aarlig skal føres til Regnskab. Desuden skal de staa Adressaten til Rette for den Skade, han maatte lide som Følge af deres Udeblivelse. Han skal lade det forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. J. T. 10, 195.

7. April (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskat. Sj. T. 27, 12 b. Orig. (til Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. V, 51.).

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge¹ om en mulig Hjælp, at erlægge til St. Hansdag Midsommer førstkommende. Sj. T. 27, 23 b. Origg. (til Kalundborg) i Landsark. i Kbhvn. og (til Aarhus, Horsens, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 51 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Drengeskatten. [Enslydende, mutatis mutandis, med Miss. af 12. Juni 1639 til samme.]. Sj. T. 27, 24 b. (Tr.: KD. V, 223.).

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 21. (Tr.: CCD. V, 52 f.).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp paa 8 enkende Rdlr. in specie, i Danmark til

¹ Nedenunder er skrevet: NB. Den norske Skat i alle disse Breve blev indført at skulde udgives til St. Michaëlis. For Falsterbo er Skatten, sikkert ved en Fejlskrift, angivet til 70 Rdlr. i Stedet for 10 Rdlr., som det er opført i CCD. V, 676.

St. Hansdag Midsommer førstkommende og i Norge til Mikkelsdag. (I Brevet til Trondhjem blev indført, at Præsterne i Finmarken, som ingen Decimas¹ har, skal forskaanes, og de andre, som har Decimas, skal udgive, eftersom de har Formue til.) Sj. T. 27, 21 b. Orig. (Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. Afskr. i Kgl. Bibl. Gl. kgl. Saml. 4to Nr. 3180. (Tr.: CCD. V, 52.).

7. April (Haderslev). Miss. til Bisperne i Danmark og Norge, hvorved ovenstaaende aabne Breve til Provsterne og Præsterne om en Pengeskat tilstilles dem. De skal indkræve Skatten og levere den til følgende Lensmænd: Dr. Jesper Rasmusen Brochmand [Sjællands Stift] paa Rentekammeret, Dr. Peder Vinstrup (Skaane Stift), til Hr. Tagge Thott Ottsen, Dr. Hans Mickelsen (Fyens Stift), til Henning Valkendorf, Dr. Morten Madtsen (Aarhus Stift), Dr. Hans Vandal (Viborg Stift), Dr. Jahan Borckorsen (Ribe Stift) og M. Christen Hansen (Vendelbo Stift) til Tønne Friis, M. Oluf Fock (Gullands Stift) til Holger Rosenkrantz, M. Oluf Boesen (Opsloe Stift), M. Thomas Chortsen (Stavanger Stift), M. Lodvig Munte (Bergens Stift) og M. Peder Schielderup (Trondhjems Stift) til Hr. Christoffer Urne. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 12. Juni 1639 til samme.]. Sj. T. 27, 22 b. Orig. (til Dr. Johan Borckersen, Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om Præsteskatte. Han skal levere Pengene i rette Tid til Hr. Tagge Thott Ottsen. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 12. Juni 1639 til samme.]. Sj. T. 27, 23.

— Miss. til Lensmændene i Danmark² om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til Tønne Friis, (i Skaane til Hr. Tagge Thott og i Fyen til Henning Valkendorf) inden St. Hansdag Midsommer. [Iøvrigt enslydende med de tilsvarende Miss. af 12. Juni 1639.]. Sj. T. 27, 16. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense og (til Iver Krabbe) i Varberg Lens Arkiv i RA.

¹ Tiendeydere. ² De opregnes alle med deres Len sammen med Lensmændene i Norge efter Miss. til de sidstnævnte i Sj. T. 27, 19 f.

7. April (Haderslev). Miss. til Tønne Friis, Kommissarius i Jylland, om at modtage ovennævnte Skat fra Lensmændene i Jylland, kvittere for den og snarest indlevere den i Kongens eget Kammer mod tilbørlig Kvittans. Sj. T. 27, 20.

— Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om at modtage Skatten fra Lensmændene i Skaane, Halland, Blekinge, Bornholm og Gulland. Udt. i Sj. T. 27, 20 b.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om at modtage Skatten fra Lensmændene i Fyen. Udt. i Sj. T. 27, 20 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskate. Hver Odelsbonde skal give en Fjerdepart af sin Rente i Aar. Hvis han ikke har saa megen Indkomst, at Skatten beløber sig til 1 enkende Dlr., skal han alligevel som en Lejending give 1 enkende Dlr. Hver 10 Kronens og Lejendinge Bønder skal give 10 enkende Dlr., hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver Løskar, som bruger nogen Næring, skal give $\frac{1}{2}$ Rdlr., hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, skal give 1 Rigsort og hver Ødegaardsmænd $\frac{1}{2}$ Rdlr. Hver Mand ved Søsiden, som bruger Fiskeri, skal give $1\frac{1}{2}$ Rdlr., hvor Fiskeriet er i sin fulde Gang, men kun 3 Rigsort, hvor det er slapt. Hver Udrorskar, som er kommet til sin Lavalder, skal give 3 Rigsort, hver Tjenestedreng, som udror og som ikke er kommet til sin Lavalder, $1\frac{1}{2}$ Rigsort. Hver Nordfarsskipper, som selv har Skib og sejler i Nordlandene, og hver Styrmand, som sejler paa Nordfars Skibe, skal give 2 Rdlr. Af Savene skal de, som har Save, af hver Aargangssav give 3 enkende Dlr., af hver Flomsav, som gaar den største Del af Aaret, 2 Rdlr. og de andre 2 eller 1, eftersom der er ringe Lejlighed hos. Desuden skal de give Tiendeparten af de Deler, som skæres paa Savene. Samme Skat skal være udgivet inden St. Mikkelsdag førstkommende. [Iøvrigt enslydende med aab. Brev til samme af 12. Juni 1639.]. Sj. T. 27, 14.

— Miss. til Lensmændene i Norge¹ om at lade ovenstaaende aabne Brev om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til Hr

¹ De opregnes alle med deres Len.

Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge, inden Mikkelsdag førstkommende. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 12. Juni 1639.]. Sj. T. 27, 17 b.

7. April (Haderslev). Miss. til Hr. Christoffer Urne om at modtage ovennævnte Skat i Norge, baade fra Lensmændene, Gejstligheden og Købstæderne, og straks sende den med klart Register og Mandtal til Rentekammeret i København, Rentemestrene til Hænde, hvor der vil blive givet ham nøjagtigt Bevis derfor. Sj. T. 27, 20 b.

— Miss. til Rentemestrene om at modtage ovennævnte Landeskatt og give Kvittans for den. [Enslydende, mutatis mutandis, med Miss. af 12. Juni 1639 til samme.]. Sj. T. 27, 25 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at tilholde M. Jørgen Schuffel med det Allerførste at skaffe en Mestersvend og andre Folk over til det Arbejde¹ paa Thosinge, saa Arbejdet kan gaa for sig. Endvidere skal Adressaten skaffe gullandske Sten og andre Materialier, som er fornødne til samme Bygning. Sj. T. 27, 12 b. K.

— Miss. til Iver Krabbe Mogensen. Da der er opstaaet Trætte mellem Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand over Herridsvad Kloster, og Oufve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Tønsberg Len, og da Jomfru Karen Grubbe er interesseret i samme Trætte, skal han rette sig efter at være hendes Værge, medens denne Trætte staar paa. Sk. T. 6, 390 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen [Dr. Hans Mikelsen] om at give Møde, naar Anne Villemisdatter, Dr. Christoffer Skultis, vil holde Skifte med sine Børn, og paase, at der kun vederfares Børnene, hvad der er Ret. F. T. 5, 59.

Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Pogwisch. Kongen har bevilget, at Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, maa faa følgende Gods paa Tosinge, der ligger til Nyborg Slot, nemlig: Kronens Part af Korntienden af Bregninge Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Bregninge, hvoraf Kirken

¹ Overskriften har: Bygningen.

faar Landgilden, medens Herligheden følger Nyborg Slot, dernæst Kronens Part af Korntienden af Lande Sogn og 2 Gaarde i Lundby og 1 Gaard i Strammelse, som giver deres Landgilde til Kirken, medens Herligheden følger Nyborg Slot, endvidere Kronens Part af Korntienden af Bierby Sogn, 2 halve Gaarde i Bierby, hvoraf Kirken faar Landgilden, medens de gør deres Herlighed til Nyborg Slot, samt 1 Degnebol i Bierby, hvoraf Degnen nyder Landgilden og Herligheden, 1 Gaard i Lundtballe i Strammelse, som tjener til Skolen i Svendborg, 1 Gaard i Stiol, som tjener til Kapellaniet i Svendborg, 2 Gaarde i Giesinge, hvoraf den ene tjener til St. Knuds Kloster i Odense og den anden til Præsten i Ringe, til Mageskifte for følgende Gods, som Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, har tilforhandlet sig paa hans Vegne, nemlig: 1 Gaard og 1 Gadehus i Ullersløf, 1 Gaard i Auffnsløf og 1 Gaard i Rynkeby, alle i Vindinge Herred og til hvilke der hører Skov til 10 Svins Olden, 1 Gaard i Brendkild og 1 Gaard i Brylle i Odense Herred, 3 Gaarde i Frøbjerg, 1 Gaard og 5 Gadehuse i Orte, 1 Gaard i Skiudebjerg, 1 Gaard i Fieldsted og 1 Gaard i Østerlunde. Adressaterne skal med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 5, 59 b.

7. April (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 5, 59 b.

— Følgebrev for Sten Bilde til Bønderne i Sejlstrup Len efter afdøde Niels Friis, at de skal svare Sten Bilde fra 1. Maj. J. R. 10, 15 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas til Aas og Hans Basse til Hierumgaard. Da Kongen har forlenet Sten Bilde med Sejlstrup Slot og Len, skal de være til Stede, naar afdøde Niels Friis's Arvinger vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere det til Sten Bilde med Breve, Registre, Jordebøger, Inventarium og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de tilliggende Skove, give det beskrevet og siden levere det til Niels Friis. J. R. 10, 16. K.

— Oprejsningsbrev for Anders Pofvelsen, Toldskriver i Nykøbing i Mors, der har berettet, at han eftertragtes for nogen Forseelse ved Modtagelsen af Tolden sammesteds,

som er sket for nogen Tid siden, da han paa Grund af Sygdom og Skrøbelighed ikke selv kunde være til Stede. Han har med Tingsvidner bevist, at denne Forseelse med Tolden er sket, medens han var syg, og ikke saa meget ved hans som ved Tolderens Forsømmelse, idet denne tog Tolden til sig i sit Hus og ikke straks lagde den ned i Toldkisten den Dag og Tid, da han havde modtaget den. Kongen har tilgivet ham denne Forseelse. J. R. 10, 16 b.

7. April (Haderslev). Miss. til Fru Birget Lindenov. Da Dueholms Klosters Breve ved det sidste fjendtlige Indfald i Jylland er bortkommet, skal hun lade Jørgen Krag til Buderupholm, Befalingsmand i Dueholms Kloster faa en af hende underskrevet Genpart af den Reversal, Registering og andre Breve vedrørende samme Klosters Ejendom og Frihed, som findes i hendes Værge efter afdøde Hr. Otte Skeel, for at han deraf kan erfare, hvad der tilforn har hørt til dette Kronens Kloster og hvorvidt det er berettiget til at fiske i Fjorden og andet. J. T. 10, 196.

— Lignende Miss. til Jørgen Kruse til Himmeslofgaard samt andre Arvinger efter afdøde Lauridts Kruse om det samme. Udt. i J. T. 10, 196 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Nebstrup. Denne Albret Renicke, Borger i Holstebro, har berettet, at Adressatens afdøde Broder Claus Kaas til Søegaard er blevet ham en Sum Penge skyldig, eftersom hans underskrevne Gældsbevis og Albret Renickes Regnskabsbog udviser. Denne Gæld, Hovedstol med Rente, har han ofte forlangt af Mogens Kaas som rette Lavværge for Claus Kaas's Børn, men har ikke faaet noget af den. Det paalægges ham snarest at betale, hvad Albret Renicke i saa Maade har at fordre, paa hans Broderbørns Vegne, for at Kongen kan forskaanes for videre Overløb. J. T. 10, 196 b.

10. April (Flensborg). Aab. Brev, hvorved Maren, Henrik Berens Enke, Borgerske i København, faar Bevilling til at skænke Vin og byde flere Gæster¹ end Forordningen tillader. Udt. i Sj. R. 20, 194. (Tr.: KD, III, 211.).

¹ Formentlig til et Bryllup, men dette er glemt i Sj. R.

10. April (Flensborg). Ordinants for Hans Petersen¹, bestalter Major. Han skal med sit Kompagni straks begive sig til Assens² og derfra straks til Odense, hvor han hos Rigens Marsk eller i hans Fraværelse hos Henning Valkendorf skal søge Ordre om, hvor Folket bedst kan fordeles og oplægges, eftersom Stederne kan taale det. J. R. 10, 17. K.

11. April (Haderslev). Miss. til Hans Boysen om straks at begive sig til Flensborg og medtage Designationen over de Penge, der er optaget til Omslag, og den Rigtighed³, der findes hos ham vedrørende det af afdøde Hr. Gert Rantzau, forrige Statholder i Fyrstendømmet Holsten, oprettede Testamente. Sj. T. 27, 25 b. K.

— (Flensborg). Aab. Brev om, at Claus Madsen, Borgemester i Middelfart, for Betaling aarlig maa faa 20 Læs Ved af Stenderup Skov efter Udvisning. F. R. 4, 216. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da der snarest skal overføres omtrent 900 Mand af det holsteinske Folk fra Hellige Hafn til Skibs over til Lolland og siden over til Sjælland til København, skal han straks beordre saa mange Skuder fra den lollandske Side derover, som skal til for at overføre disse Folk, og ligeledes fra den falsterske Side over til Sjælland, saa at de kan komme afsted snarest muligt. Sm. T. 6, 491.

— Miss. til Christoffer Stensen. Da der med det Allerførste til Lolland ankommer 3 Kompagnier af det holstenske Folk, som skal over til København, skal han som Kommissarius konvojere dem gennem Lolland, Falster og Sjælland til København og nøje paase, at der hverken under Marschen eller Nattekvartererne tilføjes nogen af Kongens Undersaatter nogen Skade ved Plyndring eller paa anden Maade. Sm. T. 6, 492.

— Beskærmelsesbrev for denne Christen Christensen Smed, forrige Staldmester paa Rantzausholm, der for rum Tid siden er kommet i Ulykke og har ihjelslaaet en Mand, ved Navn Peder Ifversen, i Faaborg i Fyen og som derfor af 8 Mænd er sagt fra sin Fred. Dette deres Tov vil han gendrive og vil

¹ I K. kaldes han Pettersen og Peitersen. Kolding.

² D. v. s. det Regnskab.

³ K. har først haft:

ved Vidnesbyrd forsvare sig saa lovligt, at Retten billigen skal bifalde ham, men han frygter for, at han ikke kan udføre sin Sag sikkert og frit, men kan blive forhindret deri af Modparten ved Fængsel eller paa anden Maade. Kongen bevilger ham denne Beskærmelse, saa at han fri og uhindret uden nogen Indsigelse kan fare til og fra Ting, sikker og fri forfølge sin Sag. Derksom der ellers er noget deri, om hvilket der ikke er begyndt lovlig Paatale, som det burde, maa han igen lade det paatale, som om det nylig var sket, og det maa ikke tilstedes, at han overiles ved Retten. Dog skal han være forpligtet til efter sin derom udstedte Obligation selv at blive til Stede for at føre Sagen til Ende og undgælde, hvad Lov og Ret medfører. J. R. 10, 17.

11. April (Flensborg). Aab. Brev, hvorved denne Hr. Oluf Knudsen, forrige Præst ved Bølv¹, som for rum Tid siden er afsat fra sit Kald for nogen Trættes Skyld, som han var geraadet i, faar Bevilling til igen at faa Kald i Danmark, hvor han kan kaldes lovligt efter Ordinansen. J. R. 10, 18.

12. April (—). Miss. til Palle Urne til N. og Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Helnekirke og Froste Herred. Da Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret til Mageskifte 1 Gaard, kaldet Fullesang, i Torne Herred i Malmøhus Len, hvorved der skal have i Agt, at Fullesangs Fælle skyder sig ind i Kongens Vildtbane, og at han ikke maa have noget Skytteri dér, og at han til Gengæld derfor vil udlægge en af 3 Gaarde i Oxie By, Sogn og Herred, hvilken der nu er Kronen bedst belejlig, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 6, 390 b.

— Aab. Brev, hvorved Jost Moltzan faar Tilladelse til fra Danmark at udføre 10 Par Øksne, dog for den tilbørlige Told og Rettighed. J. R. 10, 18.

13. April (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Sara Heidenstrup faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv

¹ Formodentlig: Boller, Ut S., Bjærgø H., Jylland. En Ole Knudsen var Præst indtil 1638 i Ut og Tyrsted Sogne.

forestaa sit Gods, dog at hun ikke maa sælge deraf uden sin Værges Samtykke. F. R. 4, 216 b.

13. April (Flensborg). Miss. til Sten Bilde Eriksen. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte efter Regholdt Heidenstrup, skal han rette sin Lejlighed efter at være Væрге for Jomfru Sara Heidenstrup, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere det til hende selv. F. T. 5, 61 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Kongen eragter det for godt og gavnligt, at der i Danmark holdes en Generalmønstring, baade til Hest og til Fods, skal han paa de Tider, som han anser for bedst, og paa de bekvemmeligste Steder afholde en saadan Generalmønstring til Hest og til Fods. Han skal have i Agt, at de Folk, som Adelen har lovet at holde, ogsaa møder ved Mønstringen, saa at man kan bruge dem, hvor det gøres fornødent. J. T. 10, 197.

14. April (—). Aab. Brev, hvorved Claus Mule i Odense, hvem Kongen for nogen Tid siden har bevilget en Kronen tilhørende Løkke udenfor Odense, hvoraf han skal holde en Hest til Rigets Forsvar, faar Bevilling til at være forskaanet for partikulær Mønstring. Men naar der holdes Generalmønstring, skal han være forpligtet til at lade sin Karl og Hest med alt Tilbehør møde paa Mønstringen, og, dersom der paakommer Riget noget fjendtligt, skal samme Hest idelig holdes, som Kongens andre adelige Undersaatter er pligtige til. F. R. 4, 216 b.

15. April (—). Miss. til Jørgen Mund og Erik Qvitzov. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at være Væрге for Landsdommer i Fyen Claus Brockenhuus til Brohollums Datter² paa Skiftet. Han har nu berettet, at de vægrer sig ved at gaa ind i Boet og aabne, hvad der findes under Forsegling. For at dette Skifte endelig kan komme til Ende, befales det dem sammen med de andre Arvinger at drage ind i Boet, aabne de Breve og andet, som findes under Forsegling baade paa Brohollum og i Klosteret i Svendborg, saa at det af Breve og Regnskaber kan erfares, hvad der er erlagt til Kreditorerne,

¹ 2. Novbr. 1639.

² Henholdsvis for Jomfru Margrete og Jomfru

Emerentse Brockenhuus.

saa at hver, som har rigtigt Tilgodehavende, kan blive betalt og det, der bliver tilovers, kan komme samtlige Arvinger til Gavn og Bedste. F. T. 5, 61 b.

15. April (Flensborg). Pas for Hendrik Ouy, Indvaaner i Flensborg, eller hans Fuldmægtig for en Rejse denne ene Gang i næstkommende Sommer med hans Skib, kaldet de Fortuna, stort 30 Læster, hvorpaa Peder Boysen er Skipper, til at besøge Kronens Strømme Norden omkring Vardøhus til Malmis, Corvage, St. Nicolay eller andetsteds, hvor Vinden vil føje ham under Rysland og han bedst kan begive sig for at forhandle det Gods og de Varer, som han fører med sig, og igen tilforhandle sig de Varer, der er at faa dér. Dog maa han eller hans Fuldmægtig ikke bruge Købmandsskab med Kongens Undersaatter mellem Bergen og Vardøhus mod Bergen Borgeres Kontors og Trondhjems Borgeres Privilegier. Han skal give Kongens Embedsmand paa Vardøhus den Told og Rettighed, som tilkommer Kongen og Norges Krone deraf. (Bagpaa er skrevet:) Anno 1640 d. 27. Juli er denne Hans Mayst. Skrivelse fremvist her paa Vardehus Slot og registerit. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestallinger, Bevillinger og Benaadninger samt Pas 2.

16. April (—). Forordning, hvorved det paabydes, at Kongens Undersaatter, specielt søfarende Folk, som trods Kongens Paabud er gaaet i fremmed Tjeneste, straks skal begive sig tilbage til Kongens Riger og Lande under Forbødelse af deres Gods eller Livsstraf. Sj. T. 27, 28. K. (Tr.: CCD. V, 53 f.).

— Beskærmelsesbrev for Villem Brun, Feltskær under Ritmester Hendrik Rantzaus Kompagni, der for nogen Tid siden af Vaade har skudt [en Mand]¹ gennem Armen, hvoraf denne nogen Tid efter er død, til Sagens Afslutning, dog at han overfor Fredrik von Buchwald, Kongens bestalter Oberstløjtnant, forpligter sig til at blive til Stede til Sagens Afslutning, for at man af Dommen kan erfare, hvad der billigt bør ske for saadan Gerning. J. R. 10, 18.

¹ Stedet er forskrevet i J. R., som har: Eftersom Villem Brun, Feltskær o.s.v., for nogen Tid siden er kommet i Ulykke og af Vaade en skudt gennem Armen, hvoraf han nogen Tid derefter skal være død.

16. April (Flensborg). Miss. til Frederik von Buchwald. Han skal straks give Niels Lykke, bestalter Ritmester, Ordre til med sit Kompagni at begive sig til Kolding og blive liggende dér indtil videre. J. T. 10, 197 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Johan Brockenhuus til Lierbeck paa Halvparten af Kronens Tiende af Malling Sogn, som Malling Sognemænd tilforn har haft i Fæste, mod en aarlig Afgift af 8¹/₂ Td. 2 Skpr. Rug, 9 Tdr. Byg og 7¹/₂ Td. Havre, at levere til Fastelavn. Udt. i Tb. 131.

17. April (—). Miss. til Jørgen Seefeld. Denne Maren Eriksdatter, Enke efter M. Niels, fordum Sognepræst i Slagelse, har begæret at maatte nyde de Benaadninger, som det efter Ordinansen og andre kongelige Forordninger og Privilegier er forundt andre Præstekvinder at nyde efter deres Husbonders Død, og at hjælpes til Rette med hendes afdøde Husbondes Arvinger, for at der kan vederfares hende, hvad der er Ret. Saafremt det kan eragtes, at hun med Rimelighed efter hans Død bør nyde Enkebenaadninger trods deres forrige indbyrdes Levnet, Trætte og Sager, skal Jørgen Seefeld hjælpe hende og Medarvingerne til Rette heri, saavidt det er kristeligt og ret. Sj. T. 27, 26.

— Miss. til Jørgen Vind om snarest at revidere Hofmønsterskriver Hans Boysens sidste Omslagsregnskab. Sj. T. 27, 26. K.

— Miss. til Melkior Oldeland. Da Diderik Wachtmand Scheinefeld¹ har faaet Befaling til at indsende sine Proviantregnskaber til Renteriet, skal Adressaten nøje revidere disse Regnskaber. Sj. T. 27, 26 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Katrina Guden, Enke efter Nicolai Guden, har berettet, at en Mand, ved Navn Marx Schrøder, som tilforn boede i Eckelnförde og nu har nedsat sig paa Gulland, skylder hendes Husbonde en Sum Penge, som han selv kan se af hendes hosfølgende Supplikation, Breve og Dokumenter. Han skal hjælpe hende til Rette i alle Maader, saa hun uden videre Ophold kan komme

¹ Sj. T. kalder ham, formentlig som Følge af en Fejllæsning af K.: Scheniefeld.

til sin Betaling, saa vidt det er Lov og Ret og hun kan bevise han er hende eller hendes afdøde Husbonde skyldig, saafremt han ikke vil straffes derfor som vedbør, saa at Kongen kan være forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 6, 392.

17. April (Flensborg). Miss. til Hr. Thagge Thott. Denne Christen Simensen, forrige Byfoged i Lund, har berettet, at der er tilvurderet ham et Par Stude af Boet af en Tyv, som er blevet henrettet for hans Tyveris Skyld, men at denne Vurdering siden er blevet underkendt, og at han af Danmarks Riges Raad er dømt til at lide som den, der har faaet Studene uden Minde, hvilket forstaas saaledes, at han bør aftinge for dem, og at det efter Loven gaar paa hans Ære. Han har nu bedt om Naade og ikke Retten og har tilbudt (for at hans Ære kan blive forskaanet) straks at betale Studenes Værdi dobbelt og desuden at erstatte Adressaten (som Lensmand) al den Omkostning, som er anvendt paa Trætten, for at det efter Dommen ikke skal tilregnes ham paa hans Ære, ærlige Navn og Rygte. Kongen bevilger, at forskrevne Christen Simensen maa betale samme Studes Værdi dobbelt og erstatte Adressaten den af ham anvendte Bekostning billigt. Naar Christen Simensen har betalt Studenes Værdi dobbelt og hans Omkostninger, skal han lade Christen Simensen være fri for den Sag og have den aldeles efterladt. Sk. T. 6, 392 b.

— Miss. til Lauridts Skinkel til Gierskouf og Hennig Pogwisch til Hollegaard. Da Tyge Brahe til Thostrup, Befalingsmand paa Tryggvælde Slot, har begæret 5 Gaarde i Hersnep, som ligger i Nyborg Len, men under Odensegaard, og 2 Gaarde, 1 Gadehus og 1 Kirkebol i Dalbye, hvoraf Herligheden og gaaende Hovning følger Nyborg Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Daugstrup, 1 Gaard i Lundebye Thorup i Nesbyehofvidts Birk, 2 Gaarde i Allesøe, 1 Gaard og 4 Bol i Rendøre og 2 Gaarde i Verninge, alt i Lunde Herred, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere andet af hans Gods, skal de med det Første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 5, 62.

— Aab. Brev om, at Knud Jensen Buck, boende i Hiarup, har berettet, at han har en Trætte med en Mand, ved Navn Ebbe Gregersen, i N., og at denne ikke vil tiltale førstnævnte ved hans Værneting, som han burde, men lader ham

tiltale ved et andet Værneting, hvor han ikke bør svare, medens han tilbyder at svare ved sit rette Værneting efter Lov og Ret. Det befales Ebbe Gregersen, dersom han har noget at tiltale Knud Jensen Buck for, da at søge ham ved hans Værneting, hvor han efter Loven skal svare og undgælde, hvad Lov og Dom medfører. J. R. 10, 18 b.

17. April (Flensborg). Miss. til Gregers Krabbe. Berendt de Beer af Lunder har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe ham til at holde i Arrest paa Kongens Strømme Thommes Nommensen, dennes Broder Hans Nommensen, deres Svoger, Anders Clemmentsen og deres Skibe, som var løbet fra Sild, skønt Fyrsten af Gottorp havde udstedt en Dom om Arrest paa samme Personer og Skibe, indtil han blev tilfredsstillet for, hvad han havde at fordrø hos dem. Det ses nu af andre Domme, som Fyrsten har udstedt siden, at denne Arrest ikke er erhvervet ved en rigtig Beretning, idet han, som fik Arresten, ikke opgav, at han havde taget Borgen for samme Mænd, og dog tog baade Arrest og Borgen, førend der gik Dom, hvilket ikke burde ske. Fyrsten har derfor ogsaa tilbagekaldt denne Arrest og ophævet den, og Gregers Krabbe skal derfor ligeledes ophæve den af Kongen paa Grundlag af Fyrstens erhvervede Arrest og lade den være magtesløs, da den ikke er angivet rigtig eller ikke erhvervet tilbørligt. J. T. 10, 197 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Jørgen Vind til Gundestrup og Stien Beck til Vybygaard, Befalingsmand over Herrisvad og Backe Klostre, Rentemestre. Da det berettes, at en Del af Kronens Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len har haft Misvækst paa deres Kornsted samt at en Del Gaarde er brændt og der ellers er en Del forarmet Gods, som de videre kan se af medfølgende Fortegnelse², skal de godtgøre Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, nævnte Fortegnelser i hans Røgnskaber. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

19. April (Flensborg). Aab. Brev, hvorved Jomfru Margrette Aschersleben faar Bevilling til at være sin egen

¹ 5. Febr. 1640.

² Den ligger som Bilag til Orig.

Værge. [Indført efter det aabne Brev af 13. April for Jomfru Sara Heidenstrup som enslydende med dette.]. Udt. i F. R. 4, 216 b.

19. April (Flensborg). Miss. til Hr. Mogens Kaas. De Folk, som er beordret til at ligge i Fyen, og de Folk, der er ankommet til Odense, skal han fordele og omkvartere i Købstæderne, eftersom disse kan taale det. F. T. 5, 63 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at hjælpe en engelsk Købmand i Hamborg, ved Navn Hendrik Krespe, til et Tilgodehavende paa 223 Rdlr. 24 Sk. hos en Mand i Kolding, ved Navn Hans Due. Det berettes nu, at Hans Due ikke kan betale med Penge, men vil tilfredsstille ham med Varer og Gods efter Taksering, men denne Taksering vil Engelskmanden ikke nøjes med, fordi den er sat saa højt, at det er til største Skade for ham. Ernst Normand skal undersøge, om der ikke er Penge i Boet, som han kunde betales med, hvis han ikke ved Takseringen faar billigt Vederlag i sin Betaling, eftersom det kan ske rimeligt, lempeligt og bedst. J. T. 10, 198 b.

20. April² (—). Instruktion for denne N. N., Skibs. Han skal med Skibet N. N. begive sig til Weseren og dér nøje have i Agt, om nogen vil passere dér forbi med Salpeter. Da skal han bemægtige sig samme Salpeter, tage det slet fra dem, som fører det, og straks sende det til Fæstningen Glückstadt. Sj. R. 20, 182 b.

21. April (—). Miss. til Jockim Beck. Han har i nogen Tid været Værge for afdøde Claus v. Andersens Børn, og det berettes, at en af dennes Sønner, ved Navn Hans Jürgen von Andersen i en 7 Aars Tid har været hos Sognepræsten i Slesvig M. Henricus Cladovius³, hvor han er blevet optugtet og har haft sin Underholdning. Da forskrevne Magister nu beretter, at der endnu resterer ham noget i hans Betaling, paalægges det Jockim Beck at betale Magisteren, hvad der endnu maatte restere ham i Betalingen for Hans Jürgen v. Andersen. Sk. T. 6, 393.

¹ 22. Febr. 1640. ² Indført mellem 9. og 20. Jan. 1640. ³ Mag. Hinricus Gladovius var Archidiakon ved Domkirken i Slesvig.

22. April (Flensborg). Miss. til Hr. Just Høg om at optage Jockumb Moltzaens Søn frit i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og siden frit i Akademiet, naar han kan eragtes dygtig nok dertil, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre adelige Børn. Sj. T. 27, 26 b.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at Hans Rantzau til Neuenhus, Hofjunker, maa sende en af sine Tjenere til Sorø for dér at lære at ride. Adressaten skal lade ham lære dér paa Stedet hos Berideren. Sj. T. 27, 26 b.

— Miss. til Jockim Beck med Tilladelse til i nogen Tid at begive sig fra Fæstningen [Kristianstad] til Herredagen. Udt. i Sk. T. 6, 393 b.

— Aab. Brev, hvorved Frants Lykke til Ofvergaard, som gerne med det Allerførste vil sende sin Søn Kay, der endnu ikke har naaet de Aar, som Kongens Forordning fastsætter, udenlands, faar Bevilling til at sende denne Søn udenlands, hvor og naar ham selv lyster. J. R. 10, 19.

— Aab. Brev, hvorved det paalægges enhver, der paa Kongens Vegne har noget at befale, at hjælpe de Befuldmægtigede for Hertug Hans Christian af Sønderborg med at faa Hertugens Undersaatter, der kan bevises at være undveget fra hans Omraade, til igen at indfinde sig under deres rette Herre og paa hans Omraade. Hertugen har berettet, at en Del af hans Undersaatter imod hans Vidende og Vilje er draget bort fra hans Omraade og med Hustru og Børn har nedsat sig under Kongen, og han har derfor begæret Kongens Befaling til dennes Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre, som har at befale paa Kongens Vegne, om at hjælpe Hertugen til Rette, naar det begæres af dem, til at bemægtige sig Hertugens Undersaatter, hvor de kan opspørges paa Kongens Omraade, saa de igen forføjer sig med Hustru, Børn og medhavende Gods ind paa Hertugens Omraade. J. R. 10, 19 b.

— Aab. Brev, hvorved Jacob Thomisen, Kongens forrige Vinskænk, nu Herredsfoged i El Herred, faar kgl. Konfirmation paa Livstid paa en Kronens Gaard, kaldet Holmbgaard¹ som Hans Jensen tilforn har beboet, paa Kronens

¹ Gaarden kaldes her og i Miss. af 6. Nov. 1636 til Ernst Normand om Overdragelse af Gaarden til Jakob Thomsen paa de her nævnte Be-

og Kirkens Part af Korntienden af Taulov Sogn og paa Kronens Part af Korntienden af Ullerup Sogn, som hans Formand har haft i Brug, for sædvanlig Afgift og fri for Fæste efter Kongens Tilladelse. J. R. 10, 20.

23. April (Flensborg). Toldordinans. Sj. T. 27, 27, K. (Tr.: CCD. V, 54 f.).

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Kongen af Frankrigs Fuldmægtig passere gennem Øresund med 100,000 Pd. Salpeter for den gamle Told, naar der sker Henvendelse til dem hermed. Sj. T. 27, 27, K.

— Kgl. Konfirmation paa et af Borgemestre og Raad i Odense udstedt Brev, dateret Odense den 16. Jan 1632, hvori de bevilger, at Hans Nielsen, Raadmand¹, for sit Besvær og sin Umage med at bringe Byens Poste og Render til Rette, faar Tilladelse til til sin Nytte og Brug, fri for al Afgift, men paa sin egen Bekostning, at lade lægge Render fra Byens Render og ind i den Gaard, han bebor i Vestergade. Samme Herlighed skal altid herefter følge Hans Niensens Gaard. Da Hans Nielsen har begæret et Raadstuevidne herom, har de ladet Stadens Segl trykke her nedenfor. F. R. 4, 217.

— Kgl. Konfirmation paa et af Borgemestre og Raad i Odense udstedt Brev, dateret Odense den 24. Novbr. 1634, hvorved de til Hans Nielsen, Borgemester i Odense, og hans Arvinger, dog under Forbehold af Byens Rettighed, overdrager en Byens Jord og Have, liggende udenfor Vesterport for Odense paa Hjørnet ud til Jørgen Mands Bro mellem Raadmand Jørgen Mortensens Have paa den ene Side og Cornelius v. d. Amersforts Have paa den anden Side. Den var forundt afdøde Raadmand Hans Sommer til Brug, men han har ikke efterladt sig nogen Livsarvinger, og hans rette Arvinger har fragaaet Arv og Gæld efter ham, hvorfor samme Have igen er fri til Byen. Dog skal

tingelser, Holmgaard, men i Koldinghus Lens Jordebøger (1640—41), hvor han er opført som Fæster, kaldes den Søholm. Den hedder nu Søholme-
gaard.

¹ I Kongebrevets Tekst kaldes han Borgemester, i det Afsnit, der omfatter det konfirmerede Brev, Raadmand.

Hans Nielsen eller hans Arvinger ikke have Magt til at oplade eller afhænde samme Have til andre, uden at det sker paa Odense Raadhus for Borgemestre og Raad og med deres Samtykke og til dem der er Borgere i Byen og skatter og skylder dér. F. R. 4, 217 b.

25. April (Flensborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Joachimus Mancinus, Dr. phil. og med. i Flensborg, har klaget over afdøde Staffen Rhodes Hustru og Arvinger i København, baade over den ham tilkommende Gæld og i andre Maader, som de kan se af hans hosføjede udførlige Supplikation. De skal foreholde afdøde Staffen Rhodes Hustru og Arvinger at tilfredsstille fornævnte Dr. Joachimus Mancinus for det, som han efter rigtige Obligationer og fuldkomne Dokumenter billig har at fordrø hos dem, og ellers desuden hjælpe ham til Rette i alt, hvad han retmæssig begærer af dem, for at Kongen kan være forskaanet for videre Molestation. Sj. T. 27, 29.

— Aab. Brev om, at afdøde Niels Jacobsens Enke for nogen Tid siden har erhvervet Kongens Brev¹ paa Arrest hos Otte Brahe Pedersen paa 2000 Rdlr., som han [skyldte]² afdøde Claus Rantzau paa Newendorf efter rigtig Haand og Segl, fordi en vis Sum af disse Penge efter rigtige Haandskrifter var tildømt at skulle betales hende, hvilken Arrest nu begæres ophævet. Da Otte Pogwisch, boende i Barsholm³, og Pofvel Rantzau, boende i Itzehoe, nu med Haand og Segl har kavtioneret for den Gæld, som tilkommer afdøde Niels Jacobsens Enke, idet de vil betale hende efter Dommen, saa snart Arresten ophæves, ophæver Kongen denne Arrest paa fornævnte 2000 Rdlr. ganske og aldeles, dog saa at fornævnte Enke bliver betalt efter Dommen og Kavtionen. Derimod skal Otte Pogwisch og Pofvel Rantzau være forpligtet til efter deres Kavtion at deponere hos Landrettens Notarius til Underpant det Brev, som Otte Brahe Pedersen har udstedt paa fornævnte Penge, og ellers efter deres udstedte Forpligtelse undgælde⁴ alt, hvad den ellers tilholder dem at gøre i alle Maader. J. R. 10, 20. K.

¹ Se aab. Brev af 9. Juni 1636. ² Stedet synes forskrevet. ³ Bords-holm. ⁴ Dette Ord er glemt i J. R.

25. April (Flensborg). Miss. til Jørgen von Ahlefeldt og Bispen i Ribe. Lenne Ifversdatter har berettet, at Hr. Søfren Pedersen Hegelund, nu Sognepræst i Skerebeck Præstegaard, har forpligtet sig aarlig at give hende noget at leve af¹, men at han nu ikke vil efterkomme denne Kontrakt tilbørligt, uanset at han tit og ofte er beordret dertil af Adressaten og Bispen, som det kan ses af hendes hosfølgende Supplikation. De skal tilholde Hr. Søfren Pedersen at efterkomme samme sin Kontrakt og desuden erstatte hende de Omkostninger, hun har anvendt herpaa, saafremt han ikke vil straffes derfor som vedbør og som den, der ikke vil efterkomme Kongens Befaling. J. T. 10, 199.

— Miss. til Knud Ulfeldt, Krigskommissarius. Borgemestre og Raad i Flensborg har berettet, at Major Hans Pettersens Kompagni endnu skylder Borgerne dér for Fortæring 401 M. 8 Sk. l., som han videre kan se af medfølgende Fortegnelse over Udlæggene og Borgemestre og Raads Supplikation, i hvilken de begærer, at maatte blive betalt af Adressaten. Han skal trække fra Soldaterne saa meget, som det med Rigtighed kan bevises resterer Borgerne, hvilket skal betales uden Overløb. J. T. 10, 199 b.

26. April (—). Aab. Brev, hvorved Rasmus Bentzen, Indvaaner i Randers, fritages for al borgerlig og Bys Tyng og Bestillinger, da han for det Meste har boet i Lübeck og derfor ikke har Kendskab derom; dog skal han lige med andre være ordentlig Skat undergivet. J. R. 10, 21.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Vedby, faar Bevilling til at faa Glimminge² Kald, der ligger i Antvorskov Len, saafremt han overlever Glimminge-Præsten og dersom han kan kaldes dertil lovligt efter Ordinansen og det ikke strider imod andre af Kongen udstedte Breve. Han har for nogen Tid siden³ faaet Kongens aabne Brev om at maatte kaldes til det første ledige Kald i Sjælland, om det kan ske lovligt efter Ordinanseu, da han, som han klager over, ikke uden

¹ Stedet er forskrevet i J. T., Meningen maa dog være som ovfr. gengivet.

² Det kaldes i J. R. Glimminge og Glemminge. Ment er Gimlinge, V. Flakkebjerg H., Korsør Len.

³ 11. Maj 1639.

stor Besværing kan leve af det Kald, han nu har. Han har berettiget, at et Kald, ved Navn Glemminge, som ligger i Antvorskov Len, nu betjenes af en gammel, bedaget Mand, ved Navn Hr. Thomas¹, og at der ikke er nogen Kvinde i dette Kald, saa at det siden ikke skulde give stor Besværing. Han har derfor andraget om at maatte lade sig høre og blive kaldet til dette Kald, naar det bliver ledigt. J. R. 10, 21.

26. April (Flensborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Øster Snee Sogn altid maa følge Sognemændene i fornævnte Snee Sogn for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift, saafremt ingen anden har Kongens Bevilling derpaa. De maa nyde og beholde dem Mand efter anden, med mindre Kongen selv vil bruge dem til sine egne Slotte og Gaarde. Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har under Forbehold af Kongens Godkendelse fæstet Kronens Part af Korntienden af Øster Snee Sogn, som Jørgen Jensen i Krallerup² tilforn har haft i Fæste, til Søren Christiansen i Baastrup og Peder Mogensen i Kragelund paa menige Sognemænd i Snee Sogns Vegne, og ligeledes har Clemens Sørensen, Provst i Jelling Syssel og Laugmand i Tønsberg Len, fæstet Kirkens Part af Korntienden af fornævnte Snee Sogn til Hans Nielsen i Basterup, Kirkeværge for Snee Sogn, paa fornævnte Sognemænds Vegne, efter de af begge udstødte Fæstebreve, og Sognemændene har berettiget, at disse Tiender altid og af Arildstid har ligget til menige Øster Snee Sognemænd, hvorfor de har andraget om Kongens Bevilling til, at samme Tiender altid maa følge Sognemændene dér i Sognet Mand efter anden for Fæste og Afgift. J. R., 10, 21 b K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal i Rigens Marsks Fraværelse give Ordre til Kaptejn Spieses og Kaptejn Hendrik Roedts 2 Kompagnier, som nu ankommer til Kolding, om at begive sig til Snoghøj, som ellers kaldes Jyllandsbye, og kampere derved, og give dem Straa og hvad de ellers behøver til Hytter. J. T. 10, 200.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Kongen anser det for godt, at det danske gevorbne Fodfolk, som ligger i Jylland

¹ Thomas Hansen († 1640).

² Krøllerup, Ø.-Snee S., Nørvang H.

og Fyen, i denne Tid, da det er Sommer, kamperer paa visse bekvemme Steder, hvorfra man i en Hast kan faa dem samlet, naar det gøres fornødent, skal han snarest muligt give dem Ordre til at samles og kampere, hvor det er bekvemmeligst og bedst egnet, saa at man derfra kan faa dem samlet i rette Tid, naar det gøres Behov. Han skal lade Lensmændene vide, at de skal lade dem faa Straa og andet til Hytter. Kongen mener, at Snoghøj, som ellers kaldes Jyllandsbye, er en god og belejlig Plads for de Jydske til at kampere, og at de, som ligger i Fyen, kan kampere mellem Nyborg og Knudshoved. J. T. 10, 200.

26. April (Flensborg). Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz. Udt. i J. T. 10, 200 b.

— Miss. til Axel Urne. Ifver Krabbe Nielsen til Albeck, Befalingsmand over Mariager Kloster, har berettet, at Adressaten sammen med Niels Friis til Krastrup har gjort Indførsel i Peder Bildes Gods for en Flensborger, ved Navn Cort Kellinghusen. Denne Indførsel har Ifver Krabbe tilforhandlet sig af fornævnte Flensborger for nogen Gæld, som denne skyldte Ifver Krabbe, og denne har nu begæret, at Axel Urne skal give ham Indførselen beskrevet under sin Haand, da den dog er fyldstgjort, men blot ikke underskrevet af Niels Friis før hans Død. Kongen tillader Axel Urne at give Ifver Krabbe samme Indførsel beskrevet under sin Haand til videre Underretning, da den dog allerede er fyldstgjort. J. T. 10, 200 b.

— (Kbhvn.). Bestalling for denne Brevviser Frants Rasmussen som Skovrider i Kalundborg Len med en aarlig Løn af 16 gamle Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Lensmanden paa Kalundborg. Han skal nøje paase, at der ikke holdes Geder, som kan løbe ind i Kronens Skove og dér gøre Skade paa Underskoven. Dersom han antræffer Geder, efter at det tilforn er aflyst og forbudt, maa han enten skyde dem ihjel eller drive dem til Kalundborg Slot. Dersom han finder Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem ihjel, hvem de end tilhører. Han skal have nøje Tilsyn med, at der aldeles ikke hugges noget i Kronens Skove uden Lensmandens Bevilling, og skal nøje have Agt paa, at ingen af Skovfogderne lader hugge Træer i Skovene i Lenet, uden at de tilforn

er mærket og udvist. Han skal efter den Ed og Forpligt, med hvilken han er Kongen forpligtet, forholde sig rolig og flittig i sin Bestilling, ikke vise nogen Forsømmelighed og være Lensmanden paa Kalundborg Slot hørig og lydlig. [Løvrigt med Artickl. 1—4 og 6.]. Sj. R. 20, 194 b.

26. April (Flensborg). Instruktion for Kaptejn Hendrik Roedts. Han skal med sit Kompagni begive sig til Kolding, hvor han skal afvente Ordre fra Rigens Marsk, Hr. Jørgen Urne til Alslof, Befalingsmand i Vestervig Kloster. Sj. R. 20, 196 b.

— Lignende Ordinans for Kaptejn Spies. Udt. i Sj. R. 20, 196 b.

27. April (—). Miss. til Henning Valkendorf. Claus Mule i Odense, der har en Sag paa førstkommende Herredag mod afdøde Dr. Olluf Jacobsens Arvinger, beretter, at han paa Grund af Svaghed ikke selv kan møde i Retten og har talt med en anden Mand dér i Byen, ved Navn N. N., som kan møde i Retten for ham, men at denne Mand ikke tør understaa sig dertil, med mindre det udtrykkelig befales ham. Adressaten skal lade denne Mand forstaa, at Kongen tillader, at han møder i Retten paa Claus Mules Vegne. F. T. 5, 64.

— Aab. Brev, hvorved Christian Rantzau til Bredenborg, Amtmand paa Rendsborg Slot, faar Bevilling til i Danmark at købe 150 Foderøksne og udføre dem ved Mikkelsdagstide mod at betale den tilbørlige Told og Rettighed. J. R. 10, 22.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Rantzau til Smoel, holstensk Raad, faar Bevilling til fra sin Gaard i Jylland at udføre 6 Øksne og fra sin Gaard i Lolland 25 Øksne, som han sidste Vinter har ladet overfodre paa disse Gaarde, fra Danmark efter 1. Maj mod den tilbørlige Told og Rettighed. J. R. 10, 23 b.

— Aab. Brev, hvorved Niels Nimb, Borgemester i Vejle, faar Bevilling til at være Tolder i Vejle indtil videre eller til der kommer billig Klage over ham. Han skal oppebære den Told, der kan falde dér i Byen, aarlig i rette Tid gøre nøjagtigt Regnskab for den og derfor nyde samme Tolderi saaledes, som hans Formænd har nydt det. Kongen har for nogen Tid siden¹ betroet

¹ 9. Jan. 1634.

Søfren Knudsen Kylholt¹, Borger i Vejle, at være Tolder sammesteds, og det berettes nu, at denne Søfren Knudsen har afstaaet samme Bestilling til fornævnte Niels Nimb, som nu har begæret Kongens Samtykke hertil. Da Søfren Knudsen har afstaaet den godvilligt til Niels Nimb, giver Kongen sit Samtykke. J. R. 10, 22 b.

27. April (Flønsborg)². Miss. til Knud Ulfeldt. Kongen tillader, at denne Henrik Roedt maa faa godtgjort Kaptejnstraktement fra den Tid, da han blev forestillet for sit Kompagni som Kaptejn, og siden efter. J. T. 10, 190 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Af hans Erklæring erfarer Kongen, at Kronens Bønder i Ballum Birk under Riberhus Len, som har faaet Bevilling til at købe 3 andre Gaarde, kaldet Ballum Marsk, mod at give den sædvanlige aarlige Rettighed af dem, har baade Trængsel og daglig Kiv af den fjerde Gaard, hvorfor de har begæret Tilladelse til ogsaa at købe den. Da Gregers Krabbe har berettet, at han er kommet overens med Manden paa samme fjerde Gaard i fornævnte Marsk, tillader Kongen dem at købe ogsaa denne Gaard til de andre, dog at de gør den sædvanlige aarlige Rettighed af den ligesom af de andre 3 og køber en anden ligesaa god Gaard til Manden til at besidde hos dem. J. T. 10, 201.

— Miss. til Erik Grubbe. Friderich von Buchwald, bestalter Oberstlieutenant, har klaget over, at han ikke for Betaling kan faa det fornødne Foder til sit Rytteri, som er indkvarteret i Aarhus, og han beretter, at Borgerskabet i Aarhus for en vis aarlig Afgift har nogle Haver eller Enge dér ved Byen, som de bruger til deres Nytte, og begærer nu, saa længe han er dér med sit Folk, at maatte benytte dem til sine og sine Folks Hestes Underholdning for samme Afgift og Leje. Kongen tillader, at Erik Grubbe lader ham faa disse Haver og Enge for samme Afgift, dog skal det sættes for en vis Tid, saa at han skal forpligte sig til at erlægge den udlovede Leje, selvom han ikke bliver der Tiden ud. J. T. 10, 202.

28. April (—). Aab. Brev om, at Hendrik Rantzau til Smøel, holstensk Raad, har berettet, at Hr. Palle Rosenkrantz

¹ Kaldes i Bestillingen: Kølholdt.

² Indført mellem 3. og 5. April.

til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, paa Kongens og egne Vegne har stævnet ham til førstkommende Herredag, som er berammet til at afholdes i København, men at han, Hendrik Rantzau, ikke kan møde til den af forskellige Aarsager, særlig fordi Stævningen er forkyndt ham saa sent, og han har derfor begæret, at Sagen maa bero til næste¹ Herredag, hvor han da tilbyder at ville svare til, hvad der er Lov og Ret. Kongen bevilger, at det maa bero med samme Sag til den næstkommende Herredag, der holdes i Danmark, hvor Hendrik Rantzau da efter rigtig Stævnings Forkyndelse skal møde i Rette og svare til, hvad han lovlige kunde beskyldes for, saavidt Lov og Ret medfører. J. R. 10, 23.

1. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jørgen Nielsen Tømmer i Nacke i Rørvig Sogn, som er fængslet paa Dragsholm Slot, fordi han har forset sig med Lejermaal i 2. og 3. Led med et Kvindfolk Cidtsle Nielsdatter, med hvem han var trolovet, faar denne Forseelse aldeles eftergivet. Hun var besvogret med hans forrige, afdøde Hustru Cidtsel Pedersdatter, hvorom de dog begge var uvidende, og de var siden, efter Trolovelsen, af den Aarsag blevet skilt af Roskilde Kapitel. Sj. R. 20, 196 b.

— Sj. R. 20, 217 b se 1. Juni.

2. Maj (—). Instruktion for Albert Jacques, Kongens Skibskaptejn, paa Skibet Gabriel. Han skal med dette begive sig til Weseren og dér nøje paase, at han af de passerende Skibe, som har Salpeter inde, modtager 6 Rdlr. i Told af hver Centner Salpeter. Dersom nogen anstiller sig modvillig, skal han bemægtige sig Skibene med deres Last og sende dem til Fæstningen Glückstadt. Sj. R. 20, 197. K.

— Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge ved Sø-kanten. Der tilsendes dem en Forordning³, hvis Indhold de selv kan se af den. De skal lade den læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og overholde den. Sj. T. 26, 29 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf m. Paategn. paa Bagsiden: Miss. anlang. Forordn. om, at de indfødte Personer her i Riget, som er i

¹ J. R. har her og senere: førstkommende, hvormed maa være ment den følgende Herredag. ² De opregnes alle med deres Len. ³ Om Hjemkaldelse af Kongens Undersaatter i fremmed Tjeneste af 16. April s. A.

Tjeneste hos fremmede Herrer udenlands, snarest skal indstille sig.) i Landsark. i Odense.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, og Cristen Skeel til Vallø foretager Besigtelse af noget Gods, som Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, har begæret til Mageskifte, og han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 27, 31. K.

— Miss. til Jan Jansen, Skibskaptejn og Kommandant i Østersøen¹. Det befales ham herefter ikke at anholde noget Salpeter, som er de Lybskes Ejendom og bevisligt tilhører dem. Dersom han allerede har anholdt noget Salpeter, der tilhører de Lybske, skal han straks frigive dem det. Sj. T. 27, 35 b. K.

4. Maj (—). Miss. til Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld, Jacob Grubbe til Røgløe, Gabriel Laxmand til Forsløf og Melckior Oldeland til Trellerup. Dorrete Mortensdatter, Enke efter afdøde Jens Pedersen, forrige Fyringsforvalter, har berettet, at hun paa sine egne og sine Børns Vegne har nogen Regnskabsfordring hos afdøde Mogens Gyldenstjernes Enke Fru Sophia Rantzau og hans andre Arvinger, som hun lovligt har anmeldt paa Skiftet efter Mogens Gyldenstjerne med Begæring om at faa det rigtig klareret og likvideret, hvilket hidtil under nogen Undskyldning er blevet afslaaet. Fornævnte Dorrete Mortensdatter har derfor af afdøde Mogens Gyldenstjernes Arvinger begæret, at de skulde anmode om en Befaling til gode Mænd, som enten skulde bilægge Sagen mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til (naar Fru Sophia Rantzau og hendes Medarvinger har faaet Kvittansiarum for Varberg Len, som afdøde Mogens Gyldenstjerne har haft i Forlening, for at man deraf kan vide, om der resterer noget, som det kunde tilkomme fornævnte Dorretes Husbonde at klarere), at samles til bestemt Tid og Sted, indstævne afdøde Mogens Gyldenstjernes Arvinger og Dorrete Mortensdatter for sig og bilægge Sagen om fornævnte Regnskaber

¹ Saaledes K. Sj. T. har kun: Johan Jansen.

mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Sj. T. 27, 31.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Termo om at lade Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, for Betaling faa 4 store Dyr, 4 Daadyr, 10 Raadyr og 34 Harer til sin Datters Bryllup, som han agter at gøre med det Første i København. Sj. T. 27, 32.

— Aab. Brev, hvorved M. Hendrick Eriksen faar Bevilling til at „gøre Bryllup mere end Forordningen om formelder“. Udt. i F. R. 4, 218 b.

— Miss. til Fru Elline Marsvin om straks og ufortøvet at begive sig til København, hvor hun vil faa Kongens Vilje at vide. F. T. 5, 64.

— Aab. Brev, hvorved denne Hr. Lafve Gundesen, Præst til Hospitalet i Randers, faar Bevilling til at kaldes til hvilket Kald i Danmark, han lovligt efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald kan kaldes til. J. R. 10, 24 b.

5. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Otte Thott til Nes paa Tranekær Slot og Len. [Enslidende med Forleningsbrev af 20. Decbr. 1639 for Hannibal Sehested.]. F. R. 4, 218 b.

6. Maj (—). Aab. Brev, hvorved denne Hybert Promanditz af Lothringen faar Bevilling til at arrestere en Person, ved Navn Daniel David, hvor han træffer ham i Kongens Riger og Lande, indtil denne har opfyldt sin Kontrakt, dog at alting foregaar efter Lov og Ret. Daniel David har tilforn tjent Hybert Promanditz, som har betroet ham adskillige Købmandsvarer, som Daniel David havde lovet at sælge til Bedste for ham. Dette gjorde han dog ikke, men bedrog ham. Sj. R. 20, 197 b.

— Aab. Brev, hvorved Anne, Nicolai Eggebrets Enke, faar Bevilling til at være fri for al kongelig Skat og Bys Tyngge, saa længe hun forbliver i sit Enkesæde og ikke bruger borgerlig Næring. Sj. T. 27, 32. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen har bevilget, at Kongen af Polens Fuldmægtig maa føre 24 Foder Rhinskvin toldfri gennem Sundet, skal de lade dem passere toldfrit, naar de ankommer dertil. Sj. T. 27, 32 b. K.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Da Fru Anna, født til Stettin, Pommeren, Hertuginde til Croy og Arschatt, Markgrevinde til Hafverne etc., har begæret Bevilling til at føre 12 Foder Rhinskvin til hendes egen Hofholdning toldfrit gennem Øresund, skal de, naar der sker Henvendelse til dem hermed, lade hendes Fuldmægtig for denne ene Gang passere toldfrit gennem Øresund med disse 12 Foder Rhinskvin. Sj. T. 27, 32 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Denne Adolf Frederik von Hagen har berettet, at der efter hans afdøde Fader er tilfaldet ham 4000 meckelburgiske Gylden eller 2000 Rdlr. med Renter efter det Haandskrift, som fandtes hos afdøde Frans Hendrik von Kettenburg, som en Tidlang har opholdt sig her i Sjælland, men som nu er død i Adressatens Len [Holbæk]. Han paastaar, at dennes efterladte Hustru¹ og Arvinger har Midler til at betale ham, at Hovedstolen allerede er opsagt og Renten ikke erlagt i nogle Aar, og at den afdødes efterladte Hustru og Arvinger desuden nu agter med al deres Formue at begive sig ud af Kongens Riger og Lande til Meckelburg, hvor det vil være helt besværligt for ham paany at søge dem. Mogens Pax skal, saavidt muligt, hjælpe ham til Rette, saa at han faar betalt denne Gæld og den resterende Rente for nogle Aar og Kongen kan blive forskaanet for hans videre Overløb, da det i sig selv er rimeligt. Sj. T. 27, 33.

• — Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at hans afdøde Mundkok M. Adolfs Barn maa faa 40 Rdlr. mere end den afdøde Mundkoks aarlige Gage var i de to Aar, i hvilke bemeldte Adolf tjente Kongen i den sidste Føjde. De skal snarest levere disse 40 Rdlr. til Barnets Formyndere. Sj. T. 27, 33 b.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Kongen tillader, at Rasmus Kræmmer, Borger i Næstved, maa faa udleveret noget Kramgods, som han for nogen Tid siden har lovet skulde blive til Stede, og som en Hamborger har faaet til Udlæg efter afdøde Mathis Dabers, dog at han til Kongen betaler de 108 Dir.

¹ Hun kaldes 8. Maj ndfr.: Dorothea Zühlo.

Mønt, som det var vurderet til. Hans Kavtion kan igen tilstilles ham, naar han har betalt Gælden. Sj. T. 27, 33 b.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Christoffer Ifversen, øverste Renteriskriver, har berettet, at han og Villem Klinckhammer, Borger i København, paa Grund af hans Forløfte er geraadet i en vidtløftig Proces med Lauridts Lauridtsen, Tolder i Bergen, for Borgemestre og Raad i København om en stor Sum Penge af Kommissarietolden, som endnu resterer fra Aar 1637 til 1638, og han mener, at han i denne er forurettet af fornævnte Borgemestre og Raad ved deres Dom i denne Sag, fordi Kommissarietolderens Regnskab, af hvilket Sagens Beskaffenhed bedst kan erfares, ikke uden Kongens Bevilling kan forelægges for dem. Da Sagen nu er indstævnet til Herredagen for Danmarks Riges Raad, har han begæret Kongens Tilladelse til, at Kommissarieskriveren Bendix Mortensen maa tilholdes at fremlægge sit Regnskab for forskrevne Aar for Retten og være til Stede, naar Sagen behandles. De skal tilholde Bendix Mortensen at møde med sit Regnskab for fornævnte Aar til samme Tid og være til Stede under Sagens Behandling. Sk. T. 6, 393 b.

— Miss. til Kün Jockim Grabow om at modtage Jerrestad Herred, hvormed Kongen har forlenet ham, og som Gabriel Laxmand skal overlevere til ham. Udt. i Sk. T. 6, 394.

— Miss. til Gabriel Laxmand om at paatage sig Værgemaal for afdøde Jürgen Hondorfs Børn og til Bedste for dem afhænde og gøre i Penge det Kvæg og det Løsøre, som de begærer afhændet, da der i Boet skal findes meget, som ikke uden stor Skade kan gemmes længe, og ellers i alle Maader forestaa samme Værgemaal forsvarligt. Ligeledes skal han rette sin Lejlighed efter snarest at overlevere Jerrestad Herred, hvormed afdøde Jürgen Hondorf har været forlenet, til Kiøn Jockimb Grabow, Skibskaptejn. Sk. T. 6, 394.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Hvad denne Margrete M. Jørgens¹ af Stockemark Præstegaard i Lolland har andraget om vedrørende en Trætte, som hun har haft med en

¹ Margrete Madsdatter Bruun, g. m. Mag. Jørgen Theophilussen Sado-
lin, Præst i Stokkemark, Lollands Sdr. H.

Mand af Nakskov i Anledning af nogen Skælden, kan han se af hendes hosfølgende Supplikation. Han skal hjælpe hende til Rette, saavidt det er Retten gemæs, saa hun én Gang for alle kan komme til Ende dermed og Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Overløb. Sm. T. 6, 492.

7. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Rasmus Hansen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdr. og en Hofklædning for sig selvanden fra den 5. April sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 198. K.

— Lignende Bestallinger for Hans Chelmejer¹ og Johan Henrichsen, begge fra 5. April at regne, Unge Axel Mott² fra 3. Marts, Henrik Brun fra 20. April, Jørgen Holgersen fra 27. April og Christian Brandt fra 30. April at regne, alle med en aarlig Løn af 150 Dr. Udt. i Sj. R. 20, 199.

— Aab. Brev, hvorved Marie, Enke efter Steffen Rode, faar Bevilling til fra Danmark at udføre 100 Staldøksen mod Erlæggelse af den tilbørlige Told og Rettighed, dog at hun gør bevisligt, hvor samme Øksne i Vinter har været overstaldet. Sj. R. 20, 199 b.

— Oprejsningsbrev for Oluf Andersen, forrige Bytjener i Køge, der for nogen Tid siden er dømt til at gaa i Jern paa Bremerholm, fordi han ikke har haft tilbørligt nøje Tilsyn med en Misdæder, som ombragte sig selv i Fængslet dér. Han har nu udstaaet sin Straf. Han maa faa sin forrige Bestilling igen, om han er dygtig dertil³. [Løvrigt enslydende med Oprejsningsbrev for Niels Rasmussen i Køge af 29. Marts 1640.]. Sj. R. 20, 199 b. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, skal de lade Fru Hedeveg af Stettin Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit gennem Sundet denne ene Gang med 12 Foder Rhinskvin. Sj. T. 27, 34.

— Miss. til Otte Termo om at lade Else, Enke efter Kongens forrige Hofprædikant Dr. Christen⁴, i Malmøhus

¹ K. kalder ham: Gelmeier. ² K. kalder ham rigtigt: Mouat (Movat).

³ Denne Bisætning er senere tilføjet i K. ⁴ Dr. Kristen Jensen († 1635), g. m. Else Hansdatter Riber eller Svane.

Len, faa 2 store Dyr og 4 Raadyr for Betaling til sin Datters Bryllup som hun agter at gøre med det Første. Han skal lade hende faa Dyrene, naar hun anmoder derom, paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Sj. T. 27, 34.

7. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Lene Pedersdatter af Syllidtsborg faar Bevilling til at være fri for Ægteskabet med sin Mand Niels Pofvelsen og faar Tilladelse til igen at indlade sig i Ægteskab med hvilken Person Gud og Lykken vil tilføje hende. Hun har berettet, at hendes Mand Niels Pofvelsen har ihjelslaaet hendes egen Mor søstersøn, ved Navn Matthis Putkammer, derfor er rømt og siden for denne Gerning er dømt fra sin Fred. Han har været borte fra hende paa fjerde Aar, og i den Tid har hun intet hørt eller spurgt fra ham, hvorfor hun har ladet ham indstævne for Kapitlet i Lund og for dette fremsat det Spørgsmaal, om hun ikke burde være fri for Ægteskabet med bemeldte sin Mand. Da Kapitlet har henstillet dette til Kongen, har hun andraget om at faa dette bevilget og Tilladelse til at begive sig i Ægteskab igen. Sk. R. 5, 310 b.

—¹ Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg om, at Kongen har bevilget, at denne Oluf Nielsen i Birckholdt i Varberg Len for sin Skrøbeligheds og sine fattige Vilkaars Skyld maa være forskaanet for det Aars Landgilde, hvormed han resterer, hvilket er 2 Pd. Smør og 11¹/₂ slette Mark Gæsteri; dog skal han være forpligtet til siden at yde sin rette Landgilde aarlig efter Jordebogen. Ligeledes har Kongen bevilget, at han i 2 Aar maa være fri for Ægt og Arbejde Sk. T. 6, 394 b.

— Aab. Brev, hvorved Mads Nielsen Kock, Borger i Nyborg, fritages for Indkvartering og al anden borgerlig Bys Tyng og Bestillinger, dog skal han med andre være ordentlig Skat undergivet. F. R. 4 222.

8. Maj (—). Bestalling for Lauridts Madtsen som Toldskriver i Helsingør. [Ensydende med Bestallingen af 21. Maj 1635 for Mikkell Berntsen.]. Sj. R. 20, 200 b. K.²).

¹ Sk. T. har, sikkert ved en Fejlskrift, 7. Marts. I Marts Maaned var Kongen i Haderslev. ² Som K. er benyttet K. til Bestallingen for de 5 under 21. Maj 1635 ansatte Toldskrivere med Overstregning af deres Navne og Rettelse af Datoen.

8. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Fru Dorethea Zühlo af Mecklenburg, Enke efter Frants Henrik von Kettenburg, faar Tilladelse til at føre sin afdøde Husbondes Lig her fra Landet til Mecklenburg og medtage alt det Kvæg, Heste (Hopper og Køer dog ikke ment hermed) og hvad han ellers har efterladt sig, naar den tilbørlige Told af Kvæget og Hestene er erlagt, dog at hun og hendes Medarvinger tilfredsstiller enhver, som billigt har noget at fordre hos dem. Hun har andraget om at maatte føre sin Husbondes Lig til Mecklenburg, hvor de tilforn har resideret, for at hun og hendes Venner kan stede hans Lig hæderligt til Jorden, og da hun og hendes Medarvinger agter slet at begive sig her fra Landet, har de andraget om Tilladelse til at medtage Kvæg, Heste og hvad hendes Husbonde ellers har efterladt sig. Sj. R. 20, 201 b.

— Miss. til Frederik Urne. Da Kongen har antaget Lavrids Madtsen Lime til Toldskriver i Helsingør i afdøde Povvel Søfrensens Sted, skal Adressaten tage Ed af ham og indsætte ham i Bestillingen. Sj. T. 27, 34. K.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane om at forpagte den Del af Akcisen af fremmed Øl, der leveres til dem, til de Personer, som har forpagtet Kongens Part af samme Akcise, da Kongen eragter, at det er fordelagtigt. Sk. T. 6, 394 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen og Gunde Rosenkrantz. Da der er opstaaet Trætte mellem Henrik Lindenov til Øfvidskloster og Knud Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand over Tønsberg Len, om en Jordebog paa 500 Tdr. Korn, som Knud Ulfeldt med Borrebyesgaard skal udlægge til sine Stifbørn¹ efter en tilforn mellem dem sluttet Kontrakt, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det Allerførste at indstævne forskrevne Henrik Lindenov og Knud Ulfeldt for sig, bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Sk. T. 6, 395.

— Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden² har bevilget Hans Nielsen, Borgemester i Odense, Hans Villumsen

¹ Otte, Helvig og Christian Lindenov, Børn af Otte Ottosen Lindenov († 1632) til Borreby og Vibeke Podebusk, som 1639 g. 2) med Knud Ulfeldt Kristoffersen. ² 16. Febr. 1638.

og Just Hansen, Borgere sammesteds, Eneret til at falholde Rostocker Øl i Odense. Det berettes nu, at Just Hansen er kommet noget til agters, saa at han ikke kan fuldkomme det, og denne Peder Olufsen, Borger sammesteds, har derfor andraget om at maatte falholde Rostocker Øl dér i Stedet for Just Hansen sammen med de to andre. Kongen bevilger dette; dog skal Just Hansens Privilegium tilbagekaldes. Kongen bevilger endvidere, at Hans Nielsen, Hans Velumsen og Peder Olufsen hver for sig selv maa falholde Rostocker Øl i hver sin Kælder; dog skal de være forpligtet til at holde godt og ustraffeligt Øl efter det forrige Privilegium, saafremt de ikke vil have deres Privilegium forbrudt. F. R. 4, 222.

8. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Johan Brant, Borger i Aalborg, faar Bevilling til paa Aalborg Kompagnihus uhindret at gøre sine tre¹ Børns Bryllup, skænke Vin og indbyde flere til dette Bryllup, end Forordningen tillader. J. T. 10, 24 b.

9. Maj (—). Bestalling for Peder Hansen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 202. K.

— Miss. til Vincents Bilde. Det berettes, at han til en Bonde, ved Navn Jens Jensen, i Bandsbøl i Lundenes Len har solgt en fri Bondegaard, hvilket er imod Recessen. Adressaten skal tage denne fri Bondegaard tilbage og tilbagegive Bonden det, som han har betalt derfor, for at Kongen ikke skal nødes at bruge anden Proces mod ham. Sj. T. 27, 34 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen, Hr. Jørgen Urne, Hr. Claus Daa og Hr. Corfits Ulfeldt. Nogle Kronens Bønder i Jempteland har suppliceret om adskillige Poster, og da det berettes, at de har henvendt sig dermed til Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard og over Jempteland, og at han har erklæret sig om hver Post især, skal

¹ J. R. har i Teksten først: en sine Børns Bryllup, og derefter: samme sine Børns Bryllup, sine tre Børns Bryllup, og, i Overskriften: sine Børns Bryllup.

Adressaterne stævne fornævnte Jemptelands Bønder for sig, forhøre dem om deres Opgivelser i Hr. Oluf Parsbergs Nærværelse og siden indberette derom til Kongen. Sj. T. 27, 34 b. K.

9. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Hr. Lauridts Jensen, Sognepræst til Bierresøe og Oxsie Sogne i Malmøhus Len, faar Bevilling til at blive kaldet til hvilket Kald her i Danmark, hvortil han kan blive kaldet efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald. Sk. R. 5, 311.

— Miss. til Bjørn Ulfeldt. Da Kongen har forløvet Niels Krabbe til Skiellinge, Embedsmand paa Halmstad Slot, til paa en 14 Dagestid at begive sig fra Fæstningen til København, skal han i denne Tid ligge i Slotsloven og have Tilsyn med, at der ikke bliver noget forsømt dér. Dersom der paakommer noget (hvad Kongen dog, med Guds Hjælp, ikke haaber), skal han straks igen forføje sig til Kompagniet og fluks lade Niels Krabbe det vide, saa at han straks uden Forsømmelse igen kan begive sig dertil. Sk. T. 6, 395 b.

— Miss. til Niels Krabbe om, at han forløves paa en 14 Dagestid fra Fæstningen [Halmstad] og at Bjørn Ulfeldt imidlertid skal ligge i Slotsloven. Udt. i Sk. T. 6, 395 b.

— Miss. til samme. Da Barbara, Enke efter Gert Osorin, har andraget om at faa bevilget en Bondegaard i Halmstad Len kvit og frit, skal han lade undersøge, om der i Lenet nu er nogen Gaard ledig, hvoraf der kun afgaar Kronen en føje Ting, og snarest indsende Erklæring herom til Kongen. Dersom der findes en saadan, maa han ikke bortfæste den, før han har faaet Kongens videre Resolution. Sk. T. 6, 395 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Else Heidenstrup faar Bevilling til at være sin egen Værge, dog at hendes rette Lavværge skal paase, at hun ikke bortvender noget deraf til Unytte. Udt. i F. R. 4, 222 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Torben Gabriel. Da der med det Første skal holdes Skifte efter afdøde Reinholdt Heidenstrup, skal de give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt mellem Arvingerne opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 64 b.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Mund. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Reinholdt Heidenstrup og Jomfru Else Heidenstrup har berettet, at han har været hendes Væрге, siden hendes Fader Erik Heidenstrup døde, og ikke har gjort hende Regnskab hverken for det, som er tilfaldet hende efter hendes afdøde Fader eller efter hendes afdøde Broder Niels Heidenstrup, skal Jørgen Mund paatage sig Værgemaalet for hende paa samme Skifte, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, fordre Regnskab for det, som Reinholdt Heidenstrup har haft under sit Værgemaal, og efter Skiftet overlevere Værgemaalet til hende selv, da hun har faaet Bevilling til at være sin egen Væрге. F. T. 5, 65.

— Kvittansiarum til Fru Berte Friis, Enke efter Hr. Albret Skeel til Fusing, for de Unions-skatter, som hendes afdøde Husbonde efter Kongens Befaling har oppebaaret i Aarene 1637, 1638 og 1639 af Lenene, Købstæderne og Gejstligheden i Jylland og for hvilke hun har leveret rigtigt Regnskab og Register paa Renteriet efter de Beviser og Kvittanser, som Rentemestrene har givet hende derpaa. Hun og hendes Arvinger skal i alle Maader holdes kravesløs for dem. J. R. 10, 25. K.

— Miss. til Erik Grubbe. Borgemestre og Raad i Aarhus har andraget om at blive fritaget for den Skat, som Borgerne resterer med fra Aar 1630 og 1631 og som Kongens Kommissarier paa Kongens Vegne skal have eftergivet Byen paa Grund af Borgernes Uformuenhed og fattige Tilstand dengang. Af hans Erklæring ses det, at der i Aarhusgaards Skriverstue findes en med afdøde Laurits Lindenovs [Foged¹] Hans Lauridsens Haand underskrevet Genpart af Jordebogen fra Aar 1629 til 1630, hvori fornævnte Kommissarier har skrevet, at Borgerne i Aarhus under Forbehold af Kongens Samtykke skal forskaanes det første Aar for Skat og Bøsseskyttehold. Kongen tillader, at Borgerne i Aarhus maa være forskaanet for samme Skat. J. T. 10, 202 b².

11. Maj (—). Bestalling for Hans Jacobsen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr., fra

¹ J. T. har kun Bogstaverne: ff og en aaben Plads. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, 78 f.

² Tr.: J. R.

Bestallingsdagen at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen for Rasmus Hansen af 7. Maj.]. Udt. i Sj. R. 20, 199.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mathis Zitzewitz. Da Knud Gabrielsen til Hyllerød, Landsdommer i Halland, har berettet, at han er behæftet med stor Sygdom og Skrøbelighed, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter, indtil han bliver bedre tilpas, at betjene hans Bestilling og dømme i de Sager, som indstævnes for ham. Sk. T, 6, 396.

— Miss. til Henrik Ramel om at ligge i Slotsloven i Christianstad i Jockim Becks Sted og have nøje Tilsyn med, at alting gaar ret til. Udt. i Sk. T. 6, 396 b.

— Miss. til Jens Høg og Stehn Bilde. Da Fru Ide Gjõe, Enke efter Jens Juel til Lindbjerg, har begæret en Gaard, kaldet Saxagger, i Vrelef Sogn i Børglum Herred i Sejlstrup Len i Vendsyssel til Mageskifte for Vederlag i hendes Jordegods i Hassing By og Sogn i Kær Herred i Aalborghus Len i Vendsyssel, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Gunde Lange til Brening, Befalingsmand paa Aalborghus, om Besigtelsen, for at han eller hans Fuldmægtig kan give Møde paa Kongens Vegne og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 203.

12. Maj (—). Miss. til Hr. Just Høg om at optage Christoffer Jørgensens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 27, 35.

— Følgebrev for Kiøn Joackim Graboe, Skibskaptejn, til Bønderne i Jerrestad Herred efter afdøde Jørgen Hondorf, at de herefter skal svare Kiøn Joackim Graboe. Sk. R. 5, 311 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Niels Nielsen, som med det Allerførste agter at holde Bryllup i Kolding med Karen Pofvældatter sammesteds, faar Bevilling til at gøre sit Bryllup paa Raadhuset i Kolding, holde det i 2 Dage, skænke Vin og indbyde flere Personer, end Forordningen tillader. J. R. 10, 25.

— J. R. 10, 25 b se 22. Maj.

13. Maj (—). Aab. Brev, hvorved denne Jacob Pødtz, Borger i København, som for nogen Tid siden¹ har faaet Bevilling til at forfærdige Musketter til Kongens Fornødenhed, med Tilladelse til at sælge dem, som han fremstiller

¹ 29. Marts 1640.

ud over dem, som Kongen behøver, naar de først har været tilbuddt Kongen, faar Tilladelse til at sælge til andre 300 Musketter, som han har forfærdiget, da Kongen ikke har Brug for dem nu. Sj. R. 20, 203. K.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Just Høg om, at Kongen har forløvet Abraham Wuchters, Kontrafejer paa Sorø, til for en lang Tid at begive sig ud af Landet og forsøge sig paa andre Steder, dog skal han straks paa sin egen Bekostning skaffe en dygtig Person, som i hans Sted kan forestaa hans Bestilling, medens han er ude. Sj. T. 27, 35. K¹.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget², at der skulde gives Reinhold Heidenstrup 1100 Speciedlr. aarlig af Sejlstrup Len, og at afdøde Niels Friis³ skulde betale ham disse Penge aarligt, saa længe Reinhold Heidenstrup levede. Da denne er død nogle Maaneder før Aaret var udløbet, skal Rentemestrene have Agt paa, at hans Arvinger ikke faar mere af Niels Friis's Arvinger, end der med Rette tilkom ham. Resten skal leveres paa Rentekammeret. Sj. T. 27, 35. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Naar Hr. Palle Rosenkrantz til Krenckerup og Just Frederik von Pappenheim til Libanov, Befalingsmænd paa Nykøbing og Halsted Kloster og nu tilforordnede Kommissarier i Lolland, sender ham 200 Mand af det gevorbne Folk, skal han lade dem indkvartere i Vordingborg og Præstø. Sj. T. 27, 35 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Ifver Krabbe Mogensen til Vegholm, som for nogen Tid siden⁴ har faaet Bevilling paa Livstid, for Fæste og Afgift, paa Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Vellinge Sogn, Kirkens Part af Tienden af Strøbelstrup Sogn i Helsingborg Len og Bispetienden af Ausaas Sogn under Herrisvad Klosters Len, og som nu har begæret, at han og hans Hustru Fru Edelle Grubbe for Fæste maa beholde samme Tiender paa begge Livstid, faar Bevilling paa Livstid for sig og

¹ Tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Chr. IV og Fred. III. Aktst. S. XXV. F. R. Friis: Saml. til dansk Bygnings- og Kunsthist. S. 149. ² Ved aab. Brev af 8. April 1632. ³ Han var Lensmand paa Sejlstrup efter Reinhold Heidenstrup fra 1632 til sin Død 1639. De døde begge 1639. ⁴ 21. Dec. 1637.

sin Hustru paa nævnte Tiender, dog at lfver Krabbe straks paa sin Hustrus Vegne erlægger Fæstet. Sk. R. 5, 312.

13. Maj (Kbhvn.). Ekspektancebrev for denne M. Søfren Jacobsen Grønbeck, Rektor for Skolen i Malmø, paa det første ledige Vikarie i Lunde Kapitel, dog de tidligere udstedte Ekspektancebreve dermed uforkrænket. Han har berettet, at han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed tvinges til at resignere sin Bestilling, som han har forestaaet i lang Tid, og har derfor ansøgt om det første ledige Vikarie i Lunde Kapitel. Da han har sit gode Testimonium for, at han har forholdt sig flittig i samme Bestilling, bevilger Kongen dette. Sk. R. 5, 312 b.

. — Anordning om Stolestaderne i Ronneby Kirke. Sk. R. 5, 313. (Tr.: CCD. V. 56.).

— Aab. Brev, hvorved denne Hr. Henrik Lauritssen, forrige Sognepræst til Tyelse og Klogstrup Sogne i Malmøhus Len, som for 7 Aar siden i sit Enkemandssæde har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk og derfor har mistet sit Kald, og som nu paa Grund af Fattigdom og anden Skade, som han har lidt, har andraget om at komme til Præstekald igen, faar Bevilling til igen at stedes til Præstekald, hvortil han lovlig efter Forordningen om Præstekald kan blive kaldet, da han for Kongen har gjort bevisligt, at han siden den Tid har forholdt sig skikkelig og vel, og Kongen derfor har efterladt ham samme Forseelse. Sk. R. 5, 313 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. En Kronens Bonde, ved Navn Peder Jensen, i Kulling i Brøndbye Sogn i hans Len [Helsingborg] har berettet, at Anders Mogensen i Kullinggaard for nogle Aar siden har ladet sig bygge en Skude, med hvilken han nogle Gange er taget til København med en Del Brændved, som han har ladet hugge i den Kronen tilhørende Kullebjerg Skov, og som han har solgt i København. Adressaten skal nøje undersøge, om Peder Jensens Angivelse mod Anders Mogensen er sandfærdig og, saafremt det kan erfares, at Anders Mogensen har hugget noget Brændved i Kronens Skove og afhændet det, skal Adressaten lade ham tiltale derfor og tage Dom over ham. Sk. T. 6, 396 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen om at skaffe denne Aage Skrædder, nu bosat (som han beretter) i Malmø, en Prokurator, der ved Retten kan føre en vidtløftig Trætte,

som han er geraadet i, efter hvad han siger, dog at det sker paa forskrevne Aages egen Bekostning. Sk. T. 6, 397.

13. Maj (Kbhvn.)¹. Mageskifte mellem Tyge Brahe til Thostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, og Kronen. F. R. 4, 222 b. Orig. Samtidig Kopi i Landsark. i Odense. (Se Kr. Sk.).

—² Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har udlagt til Kronen 1 Gaard i Verninge i Fyen, som skylder 1 Pd. Rug og 2 Mark Erritspenge, til Mageskifte for 1 Kronens Gaard i Torup i Messing Sogn i Fyen, som skylder 1 Pd. 6 Skpr. Byg til Dalbye Kirke, medens Herligheden og Ganghøvningen af den hidtil er gaaet til Nyborg Slot, skal Adressaten lægge samme Gaard i Verninge ind under Nyborg Len, indskrive den i Jordebogen og lade Herligheden følge dertil, men Landgilden til Dalbye Kirke. F. T. 5, 65 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz og Just Friderich von Papenheim. Kongen har anset det for godt, at de skal være Kommissarier over det gevorbne Folk, som skal logeres i Lolland, og paase, at der ikke vederfares nogen Overlast. De skal for Betaling skaffe Folket, hvad de behøver. Saa fremt det skulde ske, at der begyndte at grassere Sygdom blandt Folket, eller det skulde være gavnligere for Landet og Købstæderne at kampere med dem, skal de lade Folkene indkvartere i Købstæderne i Lolland og Falster og 200 Mand af dem i Vordingborg og Præstø, hvorom Hr. Frederik Reedtz til Tyggstrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, har faaet Befaling. Der skal skaffes Folkene Lægter og Straa eller Brædder, dersom de skal kampere i Butenverk³ ved Nakskov eller et andet belejligt Sted dér. Sm. T. 6, 493.

— Aab. Brev, hvorved Hans Brotmand⁴, Toldskriver i Viborg, for sin lange og tro Tjeneste fritages for Skat og al anden borgerlig og Bys Tyngte paa Livstid. J. R. 10, 25 b.

¹ I F. R. er Genbrevet dateret 11. Maj. ² Stedet er glemt i F. T.

³ Fæstningens Udenværk. ⁴ Overskriften har: Grotmand. Efter Miss. af 10/6 1616 og 10/6 1620 hed han Brotmand.

13. Måj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning. Han har indsendt Erklæring i Mageskiftet, som Fru Ide Gjõe, Enke efter Jens Juel til Lindbjerg, har begæret i hans Len Aastrup i Vendsyssel, at der vil kunne ske Kronen Fyldest for det Gods, som hun begærer, dersom hun yderligere vil udlægge en af sine Gaarde, kaldet Søndergaard, med tilhørende Skov og Ejendom til Kronen. Hun har nu erklæret, at dersom fornævnte hendes Gaard Søndergaard skal udlægges til Kronen udover det tidligere af hende tilbudte Gods, vil det af hende tilbudte Gods beløbe sig meget højere end det Gods, som hun faar igen, og hun har derfor begæret yderligere 1 Bol, kaldet Mynderup, i Vredlef Sogn i Aastrup Len. Jørgen Orning skal med det Allerførste besigte dette Bol og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 205 b.

— Miss. til Gunde Lange om at give Møde, enten selv eller hans Fuldmægtig, paa Kongens Vegne, naar Jens Høg til Vang og Stehn Bilde, Befalingsmand paa Sejlstrup, foretager Besigtelsen af det Gods, som Fru Idde Gjõe, Enke efter Jens Juel til Lindberge, har begæret til Mageskifte, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 206.

— Miss. til samme. Vagen Pedersen i Notten i hans Len [Aalborghus] har berettet, at hans Gaard er brændt, og af Gunde Langes Erklæring ses det, at hans Opgivelse er sand. Han har derfor begæret at maatte være forskaanet for 1 Aars Landgilde. Gunde Lange skal lade ham være forskaanet for 1 Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 204.

— Lignende Miss. til samme om at lade Espen Christensen i Jølstrup¹ i hans Len [Aalborghus], hvis Gaard er brændt, være forskaanet for forrige Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 205.

— Miss. til Ernst Normand. Jørgen Møller i Nebel Mølle i Koldinghus Len har berettet, at hans Mølle er brændt, hvilket Ernst Normand i sin Erklæring bekræfter, og har begæret at maatte være fri for 1 Aars Landgilde af samme Mølle og at maatte faa 2 smaa Møllesten og Bygningstømmer

¹ I Overskriften kaldes han fejlagtigt Jespersen.

til at genopbygge Møllen, hvorimod han saa vil genopbygge den paa sin egen Bekostning. Kongen bevilger dette saaledes, at Ernst Normand skal paase, at Møllen bliver genopbygget efter Tilbudet, og føre det øvrige til Regnskab. J. T. 10, 204 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis's Arvinger. De skal af de 1100 Rdlr., som Kongen har bevilget afdøde Reinhold Heidenstrup af Sejlstrup Len, levere hans Arvinger saa meget, som kan eragtes at tilkomme ham for Tiden indtil den Tid, da han døde. Resten skal de erlægge paa Rentekammeret. J. T. 10, 206 b.

14. Maj (—). Oprejsningsbrev for denne Hans Stub, Borger i Næstved, der for nogen Tid siden er kommet i Trætte med sin Nabo, Friderich Lauridtsen i Næstved, fordi han har bygget sit Hus saaledes, at det var til Hinder for Naboens Udsigt, hvorfor han af Danmarks Riges Raad er dømt til at bøde efter Stadsretten. Denne Dom har Hans Stub tilbudt straks at fyldestgøre; hans Nabo vilde dog ikke samtykke heri, men nu har Borgemestre og Raad i Næstved forligt ham og hans Nabo herom. Sj. R. 20, 203 b.

— Aab. Brev, hvorved den af Døtrene af Fru Anna Basse, Enke efter Corfits Thott til Sanderup, hvem forskrevne Sanderup Gaard tilfalder efter Fru Anne Basses Død, for Stedsmaal og sædvanlig Afgift faar Bevilling paa Livstid paa Arstad og Assager Kirketiender, som i langsommelig Tid har ligget til samme Gaard. Sk. R. 5, 314 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Kønne Jockim Graboe paa Kronens Gods i Gisløf, Vifverup, Borrebye, Simbris, Karlebye, Grødstrup, Stibye, Valdbye, Tagerup, Tulstrup og Nøbølle Byer og Sogne i Jerrestad Herred, som afdøde Jørgen Hondorf til Rønneholm sidst har haft. Stiftens visse og uvisse Indkomst saavel som al Told, Sise og Vrag skal komme Kongen alene til Bedste efter klart Regnskab, og Skovene maa ikke forhugges i nogen Maade. Han skal nøje paase, at Veje og Broer dér i Lenet holdes tilbørlig vedlige. Han maa ikke tilskrive Kongen nogen Fortæring paa hans Tjenere, hvilken han sender dem paa Kongens Vegne. [Med Artikl. 18]. Sk. R. 5, 314 b.

— Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg. To Kronens Bønder, nemlig Lauridts Svenningsen og Svend Mogensen, i

Kraxerødt¹ i Varberg Len har berettet, at deres Gaard, som de bebod, er ganske ringe paa Ejendom, Ager og Eng, saa at de til den kun kan saa 4 Tdr. Sæd af Byg og Havre, at den ene Td. Sæd² er udygtig og nedlagt til Engjord, at de ikke heller kan høste mere end 14 Læs Hø og at der kun er ringe Udmark. Efter Jordebogen skylder samme Gaard 4 Skpr. 1 Fjerdingskar Rug, 4^{1/2} Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Pd. 8 Mark Smør, 9^{1/2} Mark Gæsteri og 1 Gaas aarlig foruden anden Kvægskat, som forandres hvert tredje Aar, idet de det første Aar giver 1 Skatteko, det andet Aar intet og det tredje Aar 2 Faar. De erklærer nu, at de ikke kan yde den Landgilde og blive ved Gaarden, hvilket er bevist med Tingsvidne. Af Adressatens Erklæring fremgaar det, at deres Opgivelse er sandfærdig, og han udtaler derhos, at hverken de eller nogen anden kan yde deres Landgilde eller Rettighed, hverken den hele eller Halvparten, men hvis Kongen vilde eftergive dem indtil en Tredjedel af deres Landgilde³ og den halve Kvægskat, som de skal yde, kunde de blive ved Magt. Kongen tillader, at de aarlig kun skal yde en Tredjedel af deres Landgilde og den halve Kvægskat, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. Sk. T. 6, 397.

14. Måj (Kbhvn.). Miss. til Stalder Kaas og Ifver Krabbe. Da Gabriel Kruse til Hiullebjerg har begæret 6 Gaarde, hvoraf en kaldes Hvenedig og en anden Skafterup, alle i Vandsted i Bjærgø Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for Gods i Rubelbjerg By og Sogn og i Hiernerup Sogn i samme Herred i Skaane, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Christoffer Ulfeldt at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 398 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 398.

— Miss. til Eyller Holck og Ifver Krabbe Mogensen. Da Axel Urup til Belteberg, Guvernør over Christianpris, har begæret 5 Gaarde i Ornestrup, Kingelstrup og Ottrup i Helsingborg Len til Mageskifte for Jordegods i Kvistofte i Landskrone

¹ Krogerød, Aarstad H. ² D. v. s. Sædejord. ³ D. v. s. de to Tredjedele.

Len og i Baasløf¹ i Helsingborg Len, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette de Lensmænd, under hvilke Godset ligger, om, naar Besigtelsen skal foretages, for at de eller deres Fuldmægtige kan give Møde paa Kongens Vegne og give til Kende, hvad de har at bemærke. Sk. T. 6, 399 b.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott. Denne Pofvel Jørgensen, Indvaaner i Bergen, har berettet, at han er kommet i Ægteskab med en Kvinde i Bergen, som tilforn har været gift med en Mand, nemlig Søfren Morup, som nu er død og har efterladt sig en stor Gæld. Blandt hans Kreditorer er Ingebret Bertelsen, Indvaaner i Malmø, som ikke vil give Møde med de andre Kreditorer for at modtage sin Betaling, saavidt den tilkommer ham, hvorved han opholder dem. Adressaten skal tilholde Ingebret Bertelsen og hans Medkonsorter i Malmø straks at begive sig derop eller sende deres Fuldmægtig og sammen med de andre Kreditorer søge deres Betaling i den afdøde Mands nu registrerede Gods, da fornævnte Pofvel Jørgensen ikke kan begynde noget Brug eller Næring, fordi Skiftet ikke kan blive sluttet. Sk. T. 6, 400 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Christen Ifversen Aarøe, Skipper og Borger i Kolding, har berettet, at han for kort Tid siden med sin Skude er sejlet fra Næstved, hvor han havde indtaget sin Ladning, hvormed han agtede sig til Norge, som hans Toldseddel efter Kongens Forordning udviser, men paa Grund af stor Storm og „kaad“ Vande² er han ført ned til Vedenø³ og har ikke kunnet komme ind for Nyborg og melde sig hos Visitøren dér. Han meldte sig dog straks hos Kongens Kaptejn ved Venø og lod ham se sin Toldseddel og sit Søpas. Det tog imidlertid denne og senere Borgemestre og Raad i Nyborg ikke Hensyn til, fordi han tilforn havde passeret Nyborg, men hans Skude med indehavende Gods blev arresteret af dem og prisedømt. Han andrager nu om, at der maa blive taget Hensyn hertil og Skib og Gods igen maa blive udleveret til ham. Da Christen Ifversen

¹ Borslev, Luggude H. ² F. T. har Formerne: kaud Vande, kaad Vande og Koedvande. I Miss. af 21. Maj ndfr. bruges Udtrykket: koed Strømme. ³ Det kaldes Vedenøe, Venøe, Vederøe og, i Miss. af 19. Maj ndfr., Verøe Sund. Ment er Vejrø og Vejrø Sund ved Samsø.

ikke med Forsæt, men paa Grund af Storm, Uvejr og kaad Vande er løbet forbi Nyborg, bevilger Kongen, at han maa faa sin Skude med indehavende Gods tilbage igen. Adressaten skal tilholde Borgemestre og Raad i Nyborg herefter, naar en saadan Hændelse forekommer, at iagttage, om Vejr, Vind og Strømmen har været saaledes, at man ikke kunde komme ind, ti da bør samme Skibe undskyldes og forskaanes for videre Op- hold. F. T. 5, 66.

14. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss.¹ til Hr. Mogens Kaas om, at Anders Bendtsen af Skelskør igen maa faa sin Skude og Gods, som paa Grund af stor Storm, Uvejr og Koedvande er ført ned til Vederøe, da han vilde gennem Bæltet. Udt. i F. T. 5, 67.

— Kvittansiarum til Arvingerne efter afdøde Laurits Grubbe til Gammelgaard, som nu endelig har gjort Regnskab for Told og Akcise, som han har oppebaaret i Havnene i Halsted Klosters og Ravensborg Len i Lolland fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1632 og endvidere for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter i samme Len. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 213.

— Lignende Kvittansiarum til samme for Told og Akcise i Havnene i Aalholms Len i Lolland fra 1. Maj 1616 til 1. Maj 1627 og for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter i samme Len. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 214.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Sten Bilde Holgersen til N. paa Sejlstrup Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 300 Kurantdlr., 3¹/₂ Læst 14 Tdr. Rug og Mel, regnet 30 Tdr. i Læsten, 10 Læster Byg, regnet 36 Tdr. i Læsten, 400 Tdr. Havre, 6 Tdr. Smør, 12 Slagtenød eller 5 Rdlr. for hvert Slagtenød, 85 Brændsvin, 100 Lam eller 1¹/₂ Ort for hvert Lam, 100 Gæs eller 1¹/₂ Rigsort for hver Gaas og 200 Høns og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal aarlig gøre Regnskab for Kirkernes Indkomst

¹ Overskriften har: I lige Maade fik Anders Bendtsen, Skibber af Skelskør Miss. til Hr. Mogens Kaas.

i Rentekammeret, for at man deraf kan se, hvad hver Kirkes Indkomst og Forraad er og at der omgaas retfærdigt og tilbørligt dermed. Han skal nøje paase, at Vejene og Broerne i Lenet vedligeholdes tilbørligt, og skal lade alle Bøder for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. Hvad der bliver tilovers af Lenets Indkomst ud over hans Genant, skal han aarlig til Mortensdag sende til Provianthuset for København og iøvrigt forholde sig efter Kongens Missive, dat. Odense den 6. April 1632. Han skal aarlig af Lenets Indkomst dér i Lenet købe 30 Slagteøksne og den 8. August sende dem til Skanderborg, hvor de skal slagtes. [Iøvrigt med Artikl. 1—5, 8—14, 16—18 og den nye Artik. C, dog med den Ændring, at der i Afsnittet [9] om Brevdragere og andre med fri Pas er fastsat Underhold for dem paa en Nats Tid eller tre.]. J. R. 10, 30.

14. Maj (Kbhvn.)¹. Aab. Brev, hvorved Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard, som af Kongen er blevet forlenet² med et Prælatur i Viborg Domkirke, men som ikke residerer dér, faar Bevilling til at nyde de samme Privilegier og Friheder, baade Portion, Mensalia, Fællesgods og alt andet, der kan falde i Kapitlet, som de residerende Kanniker. Men da han ogsaa er bosat i Nørrejylland og saa nær Kapitlet, at han, naar der forefalder noget vigtigt og han advares derom, kan være til Stede, skal han være forpligtet til at give Møde dér hver Tamperdag og ellers ogsaa møde i Kapitlet, saa ofte der forefalder noget vigtigt, med mindre han har lovligt Forfald, saa at han ikke kan møde. Ligeledes skal han forvalte Læssø Procuratur, naar det tilkommer ham. J. R. 10, 77. K.

— Mageskifte mellem Otte Skeel Albretsen til Kattholmb og Kronen. J. R. 10, 26. K. Orig. (Se Kr. Sk.)

—³ Mageskifte mellem Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard og Kronen. J. R. 10, 32 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.)

— Miss. til Peder Lange og Hendrik Lange. De har efter Kongens Befaling, dateret Københavns Slot den 15. Marts 1639, besigtet noget Gods i Riberhus Len, som Christofer

¹ Indført som første Brev i Oktbr. 1640.

² 9. Nov. 1639.

³ Genbrevet og K. dertil er dateret 16. Maj.

Hvas til Hennegaard, Embedsmand paa Ørum Slot, har begæret til Mageskifte af Kronen, saavel som det, han vil give til Vederlag. Men da Kongen af deres til Kancelliet indsendte Besigtelse herom erfarer, at Besigtelsen er sket, uden at Lensmanden paa Riberhus var til Stede, skal de paany foretage denne Besigtelse i Nærværelse af Kongens Lensmand Gregers Krabbe til Thostelund, Embedsmand paa Riberhus Slot, som skal give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke, og ellers i alting forholde sig efter Kongens forrige Befaling og snarest indsende Besigtelsen i Kancelliet. J. T. 10, 207.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 206 b.

— Miss. til Hr. Just Høg om at lægge 1 Halvgaard i Krarup i Nørager¹ Sogn i Sønderherred i Jylland, som Otte Skeel Albretsen til Katholmb nu i Mageskifte har udlagt til Sorø Kloster, ind under Klostret, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 10, 208.

— Lignende Miss. til Kansleren [Hr. Just Høg] om at lægge 3 Gaarde i Pederstrup i Nørager² Sogn i Sønderherred i Kalø Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel Albretsen til Katholmb, ind under Kalø Len. Dog skal der af den ene af dem aarlig ydes 1 Td. 1 Skp. Byg til Havreballegaards Skrivestue og af den anden aarlig $\frac{1}{2}$ Td. 3 Skpr. $\frac{1}{2}$ Fjerdingskar Byg til Mariager Kloster. J. T. 10, 210.

— Lignende Miss. til Erik Grubbe om at lægge 1 Gaard i Togerboe i Vestofte Sogn i Mols Herred og 1 Td. N. Skpr. Byg i en Gaard i Pederstrup By i Nørager² Sogn i Sønderherred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel Albretsen til Katholm, det sidste fordi det Gods, han fik fra Skriverstuen, beløb sig til saa meget mere end det, som han vilde udlægge til Skriverstuen, ind under Lenet [Aarhusgaard]. J. T. 10, 208 b.

¹ Krarup, Nødager S., Sønder H. Dyr. ² Nødager.

14. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ifver Krabbe om at lægge 1 Gaard i Refve¹ By i Veyelbye Sogn i Sønderherred og $\frac{1}{2}$ Td. 3 Skpr. $\frac{1}{2}$ Fjerdingskar Byg af 1 Gaard i Pederstrup By i Nørager² Sogn i Nørreherred i Mariager Klosters Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel Albretsen til Katholmb, det sidste fordi det Gods, han faar fra Mariager Kloster, beløber sig til saa meget mere end det, som han udlægger til Klostret, ind under Mariager Klosters Len. J. T. 10, 211.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld paa Hald om at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Møgeltorum By, 2 Gaarde og 1 øde Gadehus i Lille Torum, alle i Torum Sogn i Harre Herred, 2 Gaarde i Greterup By i Jungit Sogn og Hestbeck i Rybergh Sogn, alle i Nørre Herred, alt i Salling i Nørrejylland, ind under Halds Len. J. T. 10, 209.

15. Maj (—). Skøde til Rasmus Jensen, Borger i København, paa en Grund i Christianshavn. Sj. R. 20, 204 b. K. (Tr. KD. III, 211.).

— Miss. til Henning Valkendorf om at lægge 1 Gaard i Dagstrup, 1 Gaard i Lundbye Torup, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Allese, 1 Gaard og 4 Bol i Rendøre og 1 Gaard i Verninge, alt i Lunde Herred i St. Hans Klosters Len i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, ind under St. Hans Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 5, 67.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard, Tønne Friis til Heselager, Embedsmand paa Stiernholm Slot, Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Aalborg Slot, og Viffert Seefeld til Viffertsholmb. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte mellem Fru Anne Kaas, Enke efter Albret Rostrup til Vorgaard, Laxmand Gyldenstjerne til Biershgaard og Fru Sophie Rantzau til Fuldtoft om Restrup Hovedgaard's Jord og Avling, Hus og Bygning, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde til bestemt Tid og Sted eller til at begive sig til fornævnte Restrupgaard, indstævne for sig dér Parterne

¹ Revn. ² Nødager.

og desuden afdøde Fru Sibille Gyldenstjernes, Fru Karen Gyldenstjernes og Fru Hilleborge Gyldenstjernes Arvinger, om de har noget at sige deri, skifte saaledes mellem dem, at hver faar sin Lod og Del i forskrevne Bygning, Gaard og Jord, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. J. T. 10, 211 b.

16. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Peder Knudtsen Skaaning som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Udt. i Sj. R. 20, 203. K.

— Bestalling for Søfren Christensen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Bestallingsdagen at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 9. Maj for Peder Hansen]. Udt. i Sj. R. 20, 203 og i K¹.

— Kvittansiarum til Niels Krabbe til Skiellinge. Befalingsmand paa Halmstad Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laholms Løn fra 1. Maj 1636 til 1. Maj 1637, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 315 b.

17. Maj (—). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at give Møde paa Kongens Vegne enten selv eller ved sin Fuldmægtig, naar det Gods, som Axel Urup har begæret til Mage-skifte, skal besigtes af Eyler Holck og Ifver Krabbe M[ogensen], og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i Sk. T. 6, 401.

18. Maj (—). Aab. Brev, hvorved en af Fru Birgette Gyldenstjernes Tjenere, ved Navn Jens Bang, fritages for Tiltale for Harejagt i Kongens Vildtbane. Fru Birgette Gyldenstjerne til Rygaard, Enke efter Axel Urne, har berettet,

¹ Udt. er i K. skrevet paa K. til Bestallingen for Peder Hansen.

at han tiltales for en Harejagt, som han skal have begaaet i Kongens Vildtbane, og har andraget Kongen om at lade denne Tiltale falde. Sj. R. 20, 205 b. K.

18. Maj (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 22. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Villem Davidtsen, Borgemester i Næstved, under Forbehold af Kongens Godkendelse afsluttet Akkord, hvorved Villem Davidtsen faar overdraget at oppebære, nyde og beholde den Told, som i Næstved kan falde af fremmed Øl, Danskøl¹, Maltøl, Mjød, dansk Eddike og dansk Brændevin, som Tolderen dér hidtil har oppebaaret, efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 280 Rdlr., som han aarlig den 1. Maj skal levere i Rentekammeret, dog at der deri afkortes det Rostocker Øl, som Adelen og andre privilegerede faar sise frit. Om saa skete, at Rostock i denne Tid blev ramt af Krig eller anden mærkelig Ulejlighed, hvorved Søfarten og Rostocker Øllets Brug og Tilførsel blev forhindret, skal der ligeledes tages Hensyn dertil og gøres Afkortning, ham til Gode. Alt dette under Forbehold af Kongens Godkendelse, hvorfor han skal skaffe Kongens Konfirmationsbrev herpaa. Sj. R. 20, 206. K.

— Lignende kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 22. April 1640 mellem ovennævnte Hr. Corfits Ulfeldt og David Danielsen, Borger i Stege, afsluttet Akkord, hvorved David Danielsen faar overdraget Tolden af fremmed Øl, som Tolderen sammesteds har oppebaaret, for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 110 Rdlr., at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. Sj. R. 20, 207. K. (med vedlagt orig. Akkord, beseglet og underskrevet af Korfits Ulfeldt).

— Lignende kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 29. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt og Knud Pedersen, Borgemester i Ronneby, under Forbehold

¹ K. har: Danstøl, Sj. R.: Danskøl, d. v. s. Danziger Øl. Ligeledes er der ved dansk Eddike og dansk Brændevin ment danziger. Overskriften over Brevet lyder paa Forpagtning paa Tystøttet.

af Kongens Godkendelse afsluttet Akkord, hvorved Knud Pedersen faar overdraget Tolden af fremmed Øl, Danskøl, Maltøl¹, Mjød, dansk Eddike og dansk Brændevin i Ronneby efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 125 Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. Sk. R. 5, 316 b.

18. Maj (Kbhvn.). Lignende kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 22. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Egeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Christoffer Bring, forrige Skriver paa Malmøhus Slot, nu Borger i Malmø, under Forbehold af Kongens Godkendelse afsluttet Akkord, hvorved Christoffer Bring faar overdraget Tolden af fremmed Øl, Danskøl, Maltøl¹, Mjød, dansk Eddike og dansk Brændevin i Malmø, som Tolderne sammesteds hidtil har oppebaaret, efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 780 Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. Sk. R. 5, 318.

— Lignende kgl. Konfirmation paa en Akkord med forskrevne Christoffer Bring paa Forpagtning af Tolden af Ystad mod en aarlig Betaling af 460 Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret, „lydendes ellers Ord fra Ord som det forrige“. Udt. i Sk. R. 5, 319.

— Lignende kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 22. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Egeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Anders Lydersen, Borger i Aarhus, under Forbehold af Kongens Godkendelse afsluttet Akkord, hvorved Niels Lydersen faar overdraget Tolden af fremmed Øl, Danskøl, Maltøl², Mjød, dansk Eddike og dansk Brændevin i Aarhus, som Tolderen sammesteds hidtil har oppebaaret, efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 780 Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. J. R. 10, 35. K.

¹ Sk. R. har ved en Fejlskrift: Malttold.

² J. R. har ved en Fejlskrift: Malttold.

18. Maj (Kbhvn.). Forordning om Nedsættelse af Guldmonterens Værdi til den forrige Værdi, som den havde før Forordningen af 8. Juni 1639. Sj. T. 27, 36. K. (Tr.: CCD. V, 56 f.).

— Miss. til alle Lensmændene¹ i Danmark om at lade Kongens Mandat om Guldmonterens Nedsættelse, som tilsendes hoslagt, forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 36 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Anders Friis. Da der med det Allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Hr. Christian Friis til Kragerup, skal han rette sin Løjlighed efter at give Møde ved samme Skifte, naar og paa hvad Sted det skal holdes, paatage sig Værgemaalet for hans tre Sønner Jørgen, Hans og Gregers Friis, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til deres Lavværge. Sj. T. 27, 36 b.

— Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas om at være Værges for Jomfru Anne Kathrine Friis, medens Skiftet staar paa. Udt. i Sj. T. 27, 37.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Fru Barbara Wittrup, Enke efter Hr. Christian Friis til Kragerup, med det Første agter at holde Skifte med sine Børn for at enhver kan vide sin Del og Lod efter deres afdøde Fader, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 26, 37.

— Miss. til Tygge Brahe om at rette sin Løjlighed efter at være Værges for Fru Anne Brahe, Eiler Qvitzovs Enke, medens Skiftet efter hendes afdøde Husbonde staar paa. Sj. T. 27, 38.

— Miss. til Mogens Pax og Frederik Parsberg. Denne Adolf Frederik von Hagen af Meckelborg har berettet, at han

¹ De opregnes alle i K.

efter rigtig Haandskrift har at fordre 2000 Speciedlr. med efterstaaende Rente hos Arvingerne efter afdøde Frandts Hendrik von Kettenburg, som for kort Tid siden er død paa Hørbygaard, men at Arvingerne ikke vil betale, skønt der efter fornævnte Kettenburg findes tilstrækkelig Formue til, at denne Gæld kan betales deraf og navnlig med Gældsbreve. Arvingerne paastaar, at disse findes i Kister og Skrin, som er forseglede og som de ikke tør aabne, da ikke alle Arvingerne er til Stede her. Da det er rimeligt, at fornævnte Kettenburgs Arvinger betaler enhver, hvad de er skyldige, førend de med Liget rejser her fra Landet, især da der (som det berettes) er Formue nok efter ham dertil, skal Adressaterne straks begive sig til fornævnte Hørbygaard eller hvor hans efterladte Gods nu er her i Landet, aabne de Skrin og Kister, i hvilke Gældsbrevene findes, og gøre fornævnte von Hagen betalt i gode, sikre Gældsbreve, som findes efter von Kettenburg, for de 2000 Rdlr. med efterstaaende Rente og for den anvendte Bekostning, som de eragter det billigt, saa at fornævnte von Hagen bliver rimeligt betalt. De skal give beskrevet, hvad der udtages, for at samtlige Arvinger kan vide at rette sig derefter, og siden igen forsegle de Kister og Skrin, som de har aabnet. Sj. T. 27, 37 b. K.

18. Måj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Hendrik Rafn, Borger i Kolding, har berettet, at han til afdøde Pofvel Søfrensen, forrige Toldskriver i Øresund, paa egne og Medrederes Vegne har solgt en Krejert, hvorom de har afsluttet en Kontrakt saaledes, at Hendrik i Betalingen skulde modtage en Pofvel Søfrensen tilhørende Gaard i Kolding. Men da samme Gaard ikke var den fulde Sum værd eller kunde koste saa meget som Krejerten, er Pofvel Søfrensen blevet Hendrik Rafn 400 Rdlr. skyldig, som han lovede at erstatte denne efter deres Kontrakt, naar det blev paaæsket. Da nu Hendrik Rafn vilde indkræve disse 400 Rdlr., fik han at vide, at Pofvel Søfrensen var død. Han havde slaaet sin fuldkomne Lid til, at han vilde faa disse Penge efter Kontrakten til dermed at betale sine Kreditorer efter sine dem givne Løfter, men dette mislykkedes altsaa. Da det er til ikke ringe Skade for Hendrik Rafn, at han ikke, som han havde regnet med, kan efterkomme sine Løfter til sine Kreditorer og han van-

skeligt kan blive fra sit Hus, indtil Skiftet skal holdes, hvad der muligvis kan vare langsommelig Tid, skal Adressaterne hjælpe ham til Rette, saavidt det er efter Lov og Ret, saa at han kan faa sin Betaling uden nogen Vidtløftighed, da det berettes, at Pofvel Søfrensen har efterladt sig saa megen Formue, at han kan betale sine Kreditorer. Sj. T. 27, 38 b.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Diderik von Ham, Borger i Korsør, har berettet, at der for omtrent 2¹/₂ Aar siden er tilfaldet hans Svoger Hr. Jahan Ferber, Sognepræst til Egbeck Sogn i Flensborghus Len, en Arvepart i Skelskør efter en Person, ved Navn Jahan Feddersen, som var Foged paa Borrebye. Da der var stor Vidtløftighed efter ham, baade med hans Regnskab og i andre Maader, kunde hans Svoger ikke være borte fra sit Kald indtil Skiftets Afslutning, hvorfor han overdrog sin Arvepart til Diderik von Ham. Borge-mestre og Raad i Skelskør gør nu Fordring paa Sjette- og Tiendeparten heraf, medens denne begærer at forskaanes derfor. Da denne Arvepart tilhører én, som er bosiddende i Fyrstendømmet Slesvig, som er under Kronen, og Forordningen om Sjette- og Tiendepenge kun gælder for dem, der er bosiddende udenfor Riget, skal Ventsel Rotkirk tilholde Borgemestre og Raad i Skelskør at lade fornævnte Diderik von Ham utiltalt for Betalingen af Sjette- og Tiendeparten. Sj. T. 27, 39 b.

— Miss. til Fru Sophie Rantzau. Dorrette Mortensdatter, Enke efter Jens Pedersen i Helsingør, har berettet, at hun paa sine egne og sine Børns Vegne har en Regnskabsfordring paa Adressaten og de andre Arvinger efter hendes Husbonde, afdøde Mogens Gyldenstjerne. Denne Fordring er (som hun beretter) blevet lovlig anmeldt paa Skiftet efter ham med Begæring om, at den maatte blive rigtig klareret og likvideret, saa at man engang kunde komme til Ende med den. Dette er under forskellige Undskyldninger hidtil blevet afslaaet. Hun har derefter af Adressaten begæret, at hun skulde gaa med til en Befaling til gode Mænd, som kunde bilægge Sagen i Minde-lighed mellem dem eller afgøre den ved Dom, men da hun heller ikke har villet samtykke deri, skal hun indsende en Erklæring til Kancelliet om, hvorfor hun ikke vil gaa med til denne Befaling, da hun og hendes Medarvinger er bosiddende vidt fra hverandre, saa at det vil falde helt besværligt for Dorrette Mor-

tensdatter og hendes Børn at søge hver af dem især og det ogsaa vilde komme hende selv og hendes Medarvinger til Pengespilde. Sj. T. 27, 40.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg. Denne Arfvidt Marquordtson i Algudstrup i Varberg Len har berettet, at han har en Gaard i Algudstrup, som har været slet øde, og paa hvilken ingen før ham har kunnet ernære sig eller yde den aarlige Landgilde, Skat eller anden Rettighed, som han nu har ydet paa 9 Aarstid, men at han nu, baade for sin Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld og fordi han i nogle Aar er blevet ramt af stor Misvækst paa Kornet og han tilmed ikke kan bruge sit Haandværk (idet han er Tømmermand), som han tidligere har gjort, ikke mere kan sidde paa den Gaard, hvis han ikke kan faa nogen Forskaansel og Afslag. Da det af Adressatens Erklæring ses, at hans Opgivelser er sandfærdige og at han ikke kan blive ved Magt, med mindre han faar nogen Lindring paa sin aarlige Afgift af Gaarden, bevilger Kongen, at han maa forskaanes for Kvægskatten, naar den paakommer ham, og at han herefter kun skal give halv Skat og kun gøre halvt Arbejde. Sk. T. 6, 401. Orig. i Varberg Lens Ark. i RA.

— Miss. til Otte Marsvin. Til ham og Tønne Friis til Heselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, er der for nogle Aar siden udsendt Befaling om at erklære sig om Randers Kirke¹. Da det berettes, at denne Erklæring endnu ikke er indkommet i Kancelliet, og det muligvis af den Aarsag, at deres Betænkninger ikke har været overensstemmende, skal Otte Marsvin med det Allerførste tilstille Kongen sin særskilte Betænkning derom. Tønne Friis har ligeledes faaet Befaling til at indsende sin særskilte Betænkning derom. J. T. 10, 212 b.

— Lignende Miss. til Tønne Friis mutatis mutandis. Udt. i J. T. 10, 213.

— Miss. til Christian Holck. To af Kronens Bønder, nemlig Niels Thommesen og Rasmus Thommesen, i Themb Sogn i Silkeborg Len har berettet, at deres Gaarde for nogen Tid siden er brændt. Da Kongen af hans Beretning ser, at dette er sandfærdigt, skal han efter deres Andragende lade dem være

¹ Overskriften har: Randers Kirke, Teksten: Randers Mølle.

forskaanet for 1 Aars Landgilde og Ægt og Arbejde i et Aarstid og skal lade dem faa noget Bygningstømmer til Hjælp. J. T. 10, 213.

18. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til [Christen Holck]¹ om Anders Pedersen i Mousinge i Silkeborg Len. Udt. i J. T. 10, 213 b.

— Lignende Miss. til samme om Gregers Simensen i Rue. Udt. i J. T. 10, 213 b.

— Skøde fra Bergette Gyldenstjerne, Enke efter Axel Urne til Ryegaard, til Kongen. Orig. (Se Kr. Sk.)

19. Maj (—). Miss. til Mogens Pax og Frederik Parsberg. De har faaet Kongens Befaling² til af de Breve, som findes i Boet efter afdøde v. Kettenburg, som nylig er død paa Høybygaard, at udlevere til Frederik v. Hagen af Meckelburg for 2000 Rdlr. Hovedstol med efterstaaende Rente og rimelig Omkostning. Fornævnte v. Hagen har nu andraget om at maatte faa Renten og Omkostningerne betalt med Boskab, for at han dermed kan tilfredsstille Folk her i Byen, hvem han er noget skyldig. Adressaterne skal skaffe ham Bohave for den resterende Rente og de Omkostninger, som han med Rimelighed kan fordre, for at Godtfolk her i Byen kan blive betalt. Sj. T. 27, 40 b.

— Miss. til Hr. Oluf Parsberg, Jørgen Vind, Jørgen Seefeld og Hannibal Sehested. De skal med det Allerførste revidere de af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, aflagte Regnskaber over de Penge, som han forrige Aar har udgivet til Kongens Soldateska. Sj. T. 27, 41. K.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Kongen har befalet Gunde Lange til Bredninge, Befalingsmand paa Aalborghus Slot, at sende en stor Klokke til København. Naar den ankommer dertil, skal Adressaten lade den veje og vurdere og derefter betale Gunde Lange. Sj. T. 27, 41. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund om af det første svenske Jern, som kommer til Øresund, at indkøbe 100 Skippd. til Kongens Behov og siden, efterhaanden som de ser Købet, yder-

¹ Adressatens Navn er ikke nævnt, ² 18. Maj ovfr.

ligere 400 Skippd., og skaffe det til København. De skal betale det af Tolden. Sj. T. 27, 41 b. K.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at en Del af Kronens Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len i Aaret 1638 har haft Misvækst paa deres Kornsæd, at en Del Gaarde er brændt og at der ellers er en Del forarmet Gods, som de kan se af medfølgende Fortegnelse. De skal godtgøre Frederik Urne til Brentved dette efter Fortegnelsen i hans Røgnskaber. Sj. T. 27, 41 b. K.

— Miss. til Hr. Just Høg om straks at optage en ung Adelsperson af Slægten Stralendorp i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 27, 42.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen, Hr. Corfits Ulfeldt og Jørgen Vind om snarest at afgive Beretning om, hvad Penge der er indkommet til Opførelsen af den Kirke¹ i København og hvad der er udgivet deraf. Sj. T. 27, 42. K. (Tr.: KD. V, 223.).

— Miss. til Niels Trolle om, at Kongen har bevilget, at denne Brevviser Thomes² Gynter, Søn af den forrige Fuglefænger i Emdrup Lund, maa være Fuglefænger i hans afdøde Faders Sted og nyde Huset sammesteds, dog at Adressaten paa-ser, at han fanger Fugle, naar Tid er og, naar Kongen er til Stede, skaffer dem til Kongens Køkken; naar Kongen ikke er til Stede, maa de, der fanges, sælges til andre. Sj. T. 27, 42 b. K.

— Aab. Brev om, at Hr. Jens Pallesen, Sognepræst i Solbjerg og Hasleboserup i Vemmenhøgs Herred, har et ganske ringe Kald, saa at han ikke vel kan ernære sig deraf med Hustru og Børn, og da det i den skaanske Landebog befindes, at Torsøe Hofgaard, som nu bebos af Bønder, sammen med de Bøndergaarde, som ligger til den og som nu gaar til Ørse Kirke, i fordums Tid har gaaet til fornævnte Solbjerg Kirke, eftersom samme Gaarde ligger mellem Solbjerg og dets Anneks Hasleboserup, saa at Præsten endelig maa komme forbi disse Gaarde

¹ Trinitatis Kirke.

² Af Underskriften paa hans Ansøgning af 14. Maj 1640 i D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager ses det, at han hed Thønīs Gunter.

naar han skal rejse mellem sine Sogne, bevilger Kongen, at forskrevne Torse Hofgaard med tilliggende Bøndergaarde herefter igen skal lægges til Solbjerg fra Ørse, da Ørs ellers er et godt Sogn. Men dersom samme Gaarde er kommet fra Solbjerg Kald til Ørse ved en kongelig Benaadning, skal de andre Gaarde af Torsøe By (eftersom der er flere dér i Byen end den Gaard, som har været Hovgaard tilforn, og disse Bønder har fulgt den) følge til Solbjerg. Sk. R. 5, 319.

19. M^{aj} (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Peder Badt¹ i Malmøhus Len, som anden Gang har forset sig i sit Ægteskab med Hor, og som derfor er dømt til at lide efter Recessen, faar Bevilling til at blive i Landet og ved sin Gaard, der nylig er nedbrændt og staar øde, dog at han straks genopbygger Gaarden og bebor den; ellers skal han forholde sig efter den over ham afsagte Dom. Sk. R. 5, 319 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Denne Brevviser Olluf Hansen af Sundbye i Lolland har berettet, at han har ladet sig fragte med sin Baad at løbe til Jylland med 20 Tdr. Rug, 12 Tdr. Ærter og 2 Skippd. Flæsk for at forhandle dem dér, men da han kom under Knudshofvit, kunde han paa Grund af Guds Vejr og koed Vande² ikke komme til Nyborg, men er under stor Livsfare indkommet for Rombste³ og har siden begivet sig til Kiertemind og har dér solgt en Del af Varerne. Da han siden vilde begive sig til Aalborg Fjord, er han kommet til Kongens Skib Trost i Verøe Sund, hvorfra Kaptejnen har sendt ham tilbage til Nyborg, hvor der er gaaet Dom over ham og han er prisdømt. Da han med sin højeste Ed har bekræftet, at han for stor Strøm og koed Vande ikke har kunnet komme ind til Nyborg dengang, bevilger Kongen, at han maa faa Baaden med indehavende Gods tilbage denne Gang. Adressaten skal straks lade ham faa det. F. T. 5, 68.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Henning Pogwisch til Hollegaard. Da Rubek Pors til Ølingsø, Jørgen Kaas til Østergaard og Erik Kaas til Tøygstrop agter med det Allerførste i Odense at give

¹ Han kaldes Peder Bandt, Badt, Boedt og i Navneregistret til Sk. R.: Boedt. ² D. v. s. kaad. ³ Romsø.

hverandre Afkald paa Skiftet efter deres Forældre¹ og ellers tilendebringe andet, som kan være dem imellem, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til en bestemt Tid, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald udebliver, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. F. T. 5, 68 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rubek Pors og Erik Kaas. Da Jørgen Kaas til Østergaard har berettet, at han og Adressaterne med det Første agter at give hverandre Afkald paa Skiftet efter deres afdøde Forældre, gives der dem Befaling til paa samme Tid og Sted, hvor Afkaldet gives, at tilfredsstille ham for det, som han endnu har at fordre hos dem paa hans umyndige Broder Niels Kaas's Vegne. F. T. 5, 69 b.

— Aab. Brev om, at da det berettes, at 30 Gaarde er brændt i Stubbekøbing, bevilger Kongen, for at bringe Byen og Borgerne desto bedre paa Fode igen, at de Borgere, for hvem det er brændt, i 3 Aar maa forskaanes for deres aarlige Skat efter forrige Aaringers Takster, hvilket efter rigtigt Bevis skal afkortes i Byens Skatter i fornævnte 3 Aar. Sm. T. 5, 214 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at der til ikke ringe Skade for Kongens Toldrettighed findes adskillige smaa Toldsteder i Lolland og Falster, hvor der ind- og udskibes, skal han afskaffe disse smaa Toldsteder og anordne, at der herefter fortoldes hos Tolderne i de nærmeste Købstæder, hvor Havnefogder kan have Indseende dermed. Sm. T. 6, 494.

— Livsbrev for M. Hans Egidesen², Skolemester i Aalborg, der i langsommelig Tid har betjent Skolen dér, paa Øster og Vester Hassing Sognetiender for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift efter Else Pedersdatters Død. J. R. 10, 35 b. K.

¹ Hans Andersen Kaas (†1632), g. m. 1) Birgitte Nordby, 2) Vibeke Ahlefeldt (†1628). Erik, Jørgen og Rudbek Pors's Hustru Sofie Kirstine Kaas var Børn af det første Ægteskab, Niels Kaas (f. 1628) af hans 2. Ægteskab. ² K. har: Hans Egidiisen.

19. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Lassen Salgaard, Raadmand i Holstebro, har berettet, at han har Bonderet i en Gaard, kaldet Dalgaard, i Nafver Sogn, hvoraf dog Herligheden tilkommer Kongen, og at denne Gaard er sat saa højt i Skyld og Landgilde, at den ikke kan taale at yde den aarlige Landgilde, hvorfor han har begæret at faa eftergivet Halvparten af den Skyld, som ydes til Kongen af samme Gaard, og som er 2 Grot Leding, 3 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Faar, 1 Gaas, 2 Høns, $\frac{1}{2}$ Dlr., 12 Skpr. Havre Gæsteri og 4 Sk. Spindepenge, for at den kan besiddes og holdes ved Magt. Han hævder, at ingen af ovennævnte Grunde hidtil har villet fæste den eller besidde den, og at den ikke heller har betalt den Afgift, for hvilken den nu er sat; tilmed er det paa fjerde Aar siden, at den Mand, som sidst beboede den, paa Grund af Armod maatte flytte bort fra den. Da det af Tingsvidner, som er gaaet derom, ses, at dette er sandt, bevilger Kongen, at der af Gaarden kun skal ydes Kongen Halvparten af fornævnte Landgilde, nemlig: 1 Grot Leding, $1\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $\frac{1}{2}$ Skovsvin, $\frac{1}{2}$ Faar, $\frac{1}{2}$ Gaas, 1 Høne, 1 Ort og 6 Skpr. Havre Hestegæsteri, for at Gaarden igen kan blive besat og holdes ved Magt. J. R. 10, 36. K¹.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Helvig Sandberg² faar Bevilling til med sin nærmeste Værges Raad og Samtykke at sælge det Strøgods, som er tilfaldet hende ved Arv, og sætte Pengene, som hun faar derfor, paa Rente, indtil hun kan opspørge et Stykke samlet Gods, som hun igen kan købe til større Nytte for sig selv. J. R. 10, 36 b.

— Miss. til Ifver Vind. Da Fru Birgette Gyldenstjerne, Enke efter Axel Urne til Ryegaard, har faaet efterskrevne sit Arve-gods, nemlig: 1 Gaard, kaldet Esingkier, i Vildbjerg Sogn i Hammerum Herred og 1 Bol i Bredal, alt i Lundensæs Len, skal han lægge denne Gaard og dette Bol³ ind under sit

¹ Som K. er benyttet en formentlig Renskrift til aab. Brev om samme Sag, af 22. Nov. 1638, i hvilken Dateringen er rettet og Afslaget ved Rettelser og Tilføjelser i Margenen, er nedsat til Halvdelen af Landgilden. Dette Brev af 22. Nov. 1638 synes saaledes ikke at være udfærdiget. ² Navnet findes kun i Overskriften, men er glemt i Teksten.

³ Fru Birgitte Gyldenstjerne havde afstaaet dem til Kongen ved Skøde af 18. Maj s. A. (Se Kr. Sk.)

Len [Lundenæs] og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 10, 216.

19. Maj. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen om at give Møde, naar noget Gods, som Hr. Tagge Thott A[ndersen] har begæret til Mageskifte, besigtes af Erik Krabbe og Jockim Beck. Udt. i Sk. T. 6, 401 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard med Præstens Samtykke har begæret Præstegaarden i Selde Sogn i Salling i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard i Lendem By i samme Sogn, som han vil gøre ligesaa god paa Ejendom og Bygning som den, Præsten bebor, og da han endvidere har begæret 1 Gaard, kaldet Kindgaard, i Thue By og Sogn i Skivehus Len i Salling i Nørrejylland for 1 Gaard i Tise By og Sogn i Salling, skal han med det Allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet og om Præsten kan tilfredsstilles derved. J. T. 10, 214.

— Miss. til Jørgen Orning og Stehn Bilde. Da Jørgen Kruse til Hiemesløf har begæret 1 Gaard, kaldet Agdrup, i Vester Brendersløf Sogn i Jerslev Herred i Aastrup Len i Vendsyssel i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Broegaard, i Svenstrup Sogn i Han Herred og 2 Gaarde i Øster Brendersløf By og Sogn i Jerslev Herred, alt i Aalborghus Len i Vendsyssel i Nørrejylland og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, mod Gods andre Steder, skal de med det Allerførste besøge begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Gunde Lande til Bredning, Embedsmand paa Aalborghus Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 10, 214 b.

— Miss. til Gunde Lange om at give Møde ved ovenstaaende Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 218.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Hans Krabbe til Søgaard har begæret 1 Gaard i Røykert, 1 Bol, kaldet Ludtskier og 1 Bol i Gammelsogn, der alle ligger til Ribe Skole, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Billund, i Grein Sogn i Slavs Herred og 1 Gaard, kaldet Alleg, i Gørding Herred, skal Kapitlet med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for

Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Ribe Skole. J. T. 10, 216 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Jost Friis til Vaskergaard har begæret 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Seiberig, i Tøring Sogn i Skodborg Herred og 1 Bol i Hofve Sogn i Vandfuld Herred, alt liggende til Vestervig Kloster i Bøvling Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Saxstrop¹ By og Sogn i Ørum Len og 1 Gaard, kaldet Gammelgaard, i Vandborg Sogn i Vandfuld Herred i Bøvling Len i Jylland, skal han med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Vestervig Kloster]. J. T. 10, 217 b.

—² Miss. til Christoffer Hvas. Da Otte Lunov til Viskom har begæret 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Færgegaard, i Torup By og Sogn og 1 Stykke Eng ved Polsens Mølle med 1 tilhørende Gadehus i Bagiskier, alt i Hundborg Herred i Ørum Len i Jylland, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Bol i Sønderbye i Tved Sogn og 1 Gaard, kaldet Klep, i Øster Vandit Sogn, alt i Hillerslev Herred i Ørum Len, skal Adressaten med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 248.

20. Maj (—). Miss. til Tygge Brahe og Christen Skeel. Da Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, har begæret 1 Gaard i Stinckelstrup³ og 1 Bol i Haslef⁴ i Ringsted Herred i Ringsted Klosters Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Tierebye og 1 Gaard i Utterslef⁵, ligeledes i Sjælland, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke⁶. Sj. T. 27, 45. K.

¹ Der maa være ment: Stagstrup, Hassing H. ³ Indført mellem 7. og 25. Juni. ² Støngelstrup, Terslev S., Ringsted H. ⁴ Hasle. ⁵ Vettersev. ⁶ Sj. T. har derefter igen Slutningen om at indsende Besigtelsen til Kancelliet, der ved en Fejltagelse atter var tilføjet i K., men igen slettet dér.

20. Maj (Kbhvn.). Skadesløsbrev til Erik Bager, Tilsynsmand over Børnehuset i København, som er Værge for afdøde Madts Rafns Datter og paa hendes Vegne har udlovet 4000 Rdlr. in specie til Kongen for en Bevilling til, at hendes afdøde Faders Lig maatte begraves i kristen Jord. Han har andraget om at maatte holdes skadesløs og ikke lide nogen Tiltale i Fremtiden for disse 4000 Rdlr. Kongen bevilger dette, fordi disse Penge udgives paa Madts Rafns Datters Vegne og for at hendes Faders Lig maa blive begravet i kristen Jord (og dersom hans Lig var blevet henlagt paa andre Steder, havde det været hende til ikke ringe Spot). Sj. R. 20, 291¹. K.

— Miss. til Dr. Fabritius, Hofmedikus, Dr. Thomas Fincke, Dr. Oluf Worm, Dr. Niels Foss, Dr. Peder Pay, Dr. Otto Sperling og Dr. Christianus Fabritius om at samles og deliberere om, hvorledes den Sygdom, der er gængs i Børnehuset, bedst kan kureres og forebygges, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 27, 42. K. Orig. i Univers. Ark. Nr. 1460.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har befalet Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, at levere Afgiften af Dalum Len paa Renteriet og al anden Indkomst og Profit til Adressaten paa Kongens Søns, Grev Voldemar Christians, Vegne, skal Adressaten aarlig modtage, hvad der tilkommer denne, og siden anvende det paa Grev Voldemars Rejser og til anden Nytte for ham, eftersom det befales ham. Sj. T. 27, 42 b. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Der er udgaaet 2 Befalinger² til Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Frederik Parsberg til Vogenserup om at gøre Adolf Frederik von Hagen af Meckelburg Udlæg i afdøde v. Kettenburgs efterladte Bo for 2000 Rdlr. med Rente og videre Omkostninger. Da det berettes, at Frederik Parsberg ved andre Bestillinger er forhindret, saa at han ikke kan efterkomme disse Befalinger saa snart, som Lejligheden kræver, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at træde i Frederik Parsbergs Sted og snarest fyldestgøre Kongens Befaling sammen med Mogens Pax. Sj. T. 27, 43.

¹ Indført mellem 30. Sept. og 1. Okt. Nedenunder er skrevet: Denne Copia fandtes ikke, førend forskrevne Maaned var registreret. ² 18. og 19. Maj 1640, se ovfr.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, har berettet, at han forleden Aar efter Kongens Befaling har sendt al Skattetjæren og Lenets anden Indkomst til Bremerholm og Provianthuset, og at han derfor har været nødsaget til (da næsten alle Varer udover det sædvanlige skulde sendes ned og Indtægten af den Grund ikke kunde strække til til Udgiften), selv at betale baade Bispen, Landsdommeren, Tolderen, Havnefogderne og Slotets daglige Folk deres aarlige Løn, som hans Forleningsbrev tilholder ham. Han har derfor begæret, at han, naar hans Regnskab revideres, da maa faa betalt, hvad der kan tilkomme ham derpaa. Naar hans Regnskab revideres, skal Adressaterne betale ham, hvad der i saa Maade tilkommer ham Sj. T. 27, 43 b. K.

— Miss. til Otte Gjøe til Thurrbye og Rønnov Bilde til Sandbyegaard¹. Verner Parsberg til Lønderupgaard og Frederik Parsberg til Vogenserup har berettet, at de sammen med samtlige Arvinger efter afdøde Peder Basse og Fru Sophie Parsberg af de tilfornordnede Kommissarier er stævnet til at møde i København, til Skifte og Deling, hvor da Kommissarierne skulde bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da der ikke kan foretages Skifte om Jordegodset², med mindre der forevises dem³ rigtig underskrevne Jordebøger, Lodder, Mageskifter og andre Dokumenter, som staar under Forsegling i afdøde Peder Basses og hans Hustrus efterladte Bo, saavel som gode Mænds Besigtelse paa Tranekær Slots Brøstfældighed og Skove, har de begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd, som i Nærværelse af 2 eller 3 af Arvingerne kunde aabne de Skrin og Kister, hvori saadanne Jordebøger og Dokumenter findes, udtage dem og levere dem til dem til Under-

¹ Gaardene nævnes kun i K. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: om jordeiget Gods. ³ Læsningen i K. er meget vanskelig. K. har haft: med mindre rigtig underskrevne og forseglede Jordebøger Besigtelse paa vort Slot Tranekiers Brøstfældighed og Skove, derfor underdanigst begærendis . . . Ordet: derfor er saa slettet og ovenover skrevet nogle vanskeligt læselige Ord, der sikkert maa læses som: dennem bevisis, ere de underd. begærendis osv. Sj. T. har læst det: Brøstfældighed og Skovenes Forhug - ere de underd. begærendis osv.

retning. Der gives Adressaterne Befaling til snarest at begive sig til Sørupgaard og dér i Overværelse af 2 eller 3 Arvingerne eller deres Fuldmægtige aabne Forseglingen for de Døre, Kister og Skrin, hvori fornævnte fornødne Dokumenter findes, udtage dem og levere dem til Arvingerne. Siden, naar samme Jordebøger og Dokumenter er udtaget, skal Adressaterne igen forsegle alt, hvad de har aabnet, efter at de i Boet har indlagt deres Revers paa de Jordebøger og Dokumenter, som de har udtaget af Boet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den Møde have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 44. K.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten til Lundsgaard, Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, Falk Gjøe til Hvidkield og Jesper Friis til Ørbecklunde. Da der med det Første skal foretages Skifte mellem Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, paa Hans Basses, Anne Basses og Jomfru Kiersten Basses Vegne, som han har købt sammen med, saavel som Mickel Hvas til Søegaard og Fru Eddele Basse paa den ene Side og Tønne Bilde til Bildeskouf paa den anden Side om Sellebjerg Gaard, dens Ejendom, Bygninger og tilliggende Jordegods, som skal skiftes mellem afdøde Christoffer Basses og afdøde Fru Abel Norbys Arvinger, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at rette deres Lejlighed efter at give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt mellem Parterne opstaaende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom samt taksere Selleberggaards Bygning og give Parterne det alt beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de Møde have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. J. T. 10, 219.

— Miss. til Mogens Pax og Vincents Bilde. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte mellem Frederik Parsberg til Knapstrup og hans Børn efter deres Moder, afdøde Fru Mette Dresselberg, af saavel Jordegods som Bo, Boskab og Løsøre, rørligt og urørligt, der kan tilfalde dem, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde

til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 46.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Verner Parsberg. Da Frederik Parsberg til Kastrup med det Allerførste vil holde Skifte med sine Børn efter deres Møder Fru Mette Dresselberg om, hvad Jordegods, Bo, Boskab og Løsere der skal tilfalde dem som Arv, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for fornævnte Børn, nøje paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret og, naar Skiftet er overstaaet, overlevere deres Arveparter til Frederik Parsberg. J. T. 10, 218 b.

—¹ Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Han skal snarest til Tosing ved Fyen sende efterskrøvne Tømmer, som skal bruges til Valdemar Slots Bygning dér, nemlig: 164 Stkr. fuldkomment gullandsk Tømmer 16¹/₂ sjællandske Alen langt, 12 Tommer højt, 10 Tommer tykt, 156 Stkr. fuldkomment gullandsk Tømmer 16¹/₂ sjællandske Alen langt, 12 Tommer højt og 10 Tommer tykt, 58 Stkr. 20 Alen langt, 128 Stkr. 24 Alen langt, 112 Stkr. 20 Alen langt, 148 Stkr. 18 Alen langt, 116 Stkr. 24 Alen langt, 116 Stkr. 20 Alen langt, 116 Stkr. 18 Alen langt, 116 Stkr. 16 Alen langt, 224 Stkr. 24 Alen langt, 200 Stkr. 20 Alen langt, 140 Stkr. 18 Alen langt, 60 Stkr. 16 Alen langt, 216 Stkr. 18 sjællandske Alen langt, 12 Tommer højt og 10 Tommer tykt og 24 Stkr. 20 Alen langt, alt fuldkomment gullandsk Tømmer. Endvidere skal han sende derhen 5643 Foeder² gullandske Rusten³. Til at fremsende alt dette skal han fragte Skib og lade det levere paa forskrevne Sted. Sk. T. 6, 402.

— Miss. til samme. Han har berettet, at der paa Visborg Slot findes stor Brøstfældighed paa en stor Gavl paa den ene Ende i Fruerstuen, der er besigtet af Tømmermændene i Visbye; Træværket i den er forraadnet, saa det er at befrygte, at dersom denne Brøstfældighed ikke afhjælpes i Tide, den da vil falde og gøre stor Skade paa Hvælvingen over Fruerstuen. Ligeledes findes der andre Steder paa Slottet Brøstfældighed paa

¹ Sk. T. har, sikkert ved en Fejlskrift, 20. Marts. I Marts var Kongen i Haderslev. ² Formentlig = tysk: Fuder, Læs. ³ Formentlig Fejlskrift for: Rusten.

Tagene og paa Kornlofterne. Han skal lade denne Brøstfældighed, saavel paa Gavlen som paa Tagene og Kornlofterne, reparere. Det fornødne Tømmer og Kalk har han dér paa Landet; Mursten og Spiger skal han købe og føre til Regnskab. Han skal paase, at alt sker med den ringest mulige Bekostning. Sk. T. 6, 402 b.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christian Bülow og Ifver Krabbe M[ogensen]. Eyller Holck til Giedtsholmb har begæret 3 Gaarde i Thørkelstrup¹ By, 1 Gaard i Semb By, 2 halve Gaarde i Tollestrup, 1 Halvgaard Taaberød og 1 Halvgaard ved Aasagger Kirke, som begge giver deres Landgilde til Kirken, alt i Aasagger Sogn i Aasted Herred i Halland, til Mageskifte for 1 Gaard i Giellerup By, 1 Gaard i Skoufbye, 1 Gaard Brandenborg og 1 Gaard Borup², alle i Kvibilde Sogn i Halmstad Herred og Vadstad Hofgaard i Efterødt Sogn i Aastad Herred. Og da det Gods, som Eyller Holck vil udlægge, ikke er saa godt og belejligt som det, han begærer, tilbyder han yderligere at udlægge 2 Gaarde i Damstrup i Stedet for en Del af de andre. Adressaterne skal snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal advare Niels Krabbe til Skielinge, Embedsmand paa Halmstad Slot, om, naar Besigtelse skal foretages, for at han kan give Møde paa Kongens Vegne. Sk. T. 6, 403.

— Miss. til Niels Krabbe paa Halmstad om at give Møde paa Kongens Vegne, naar ovennævnte Besigtelse foretages, og tilkendegive, hvad han har at bemærke. Udt. i Sk. T. 6, 404 b.

— Miss. til Frederik Rantzau og Eyller Holck. Da Patrick Dumbar til Spanderup har begæret 1 Gaard, kaldet Raabyegaard, i Sønder Asbo Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet store Bransvig, i Tostrup Sogn i Nørre Asbo Herred i samme Len, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 405.

¹ Terkilstrup. ² Kaldes i Miss. af 11. Maj 1639: Baaerup. Om Navnene se iøvrigt anf. St.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe og Jockim Beck. Da Hr. Tagge Thott Andersen, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, har begæret Forkielle Gerd¹, Store Vambaasse Gerd, Lille Vambaasse Gerd, Trombtøe Gerd og Almøe Gerd med nogle smaa Øer og Holme, som ligger under samme Gerde, nemlig Yfve², Haufløe, Boeholmen, Vester Raaholmen, Øster Raaholmen, Knarholmen, Bendtsholmen og Udøe, alt i Forkielle Sogn i Medelstad Herred i Sølvitsborg Len i Blekinge i Skaane, til Mageskifte for 9 Gaarde, kaldet Korsemor, Bellingsholt³, Egebierig, Tostebro⁴, Biørnstrup, Braadbye Maale, Rue Maale, Brincke Maale og Vellyste, alle i Mørum Sogn i Lister Herred, og endvidere Løfvelunde⁵, Fullesang, Kieregaardt, Røfvelstrup⁶ og Hiordøe, alle i Medelstad Herred, alt i Sølvitsborg Len i Blekinge, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Tagge Thott Ottosen til Ericksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 406.

— Miss. til Henning Valkendorf. Han skal fortinge med en Tømmermand og en Stenhugger om det Arbejde, der skal udføres ved Opbygningen af Valdemarsslot, hvad de skal have derfor i Arbejdsløn, og gøre Fortingningen saa nøje som mulig. F. T. 5, 70.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Det berettes, at Tygge Christensen ved vrang Beretning har skaffet sig Kongens Fæstebrev paa Kastrup Kirketiende og Hammers Korntiende efter Borgemester i Vordingborg Eiler Jacobsens Død, men at disse Tiender nogle Aar tilforn af Adressaten⁷ er fæstet bort, nemlig Kastrup Kirketiende til Margrete, Eiler Jacobsens Hustru, efter hendes Husbondes Død og Hammers Kongetiende til Helvig Jacobsdatter. De Fæstebreve, som Adressaten har udstedt derpaa, skal blive ved Magt og det ved vrang Beretning af Tygge Christensen erhvervede Brev skal kasseres. Sm. T. 6. 492.

¹ Om Navnene se Miss. af 3. Nov. 1639 om samme Mageskifte ² Ivø.
³ Kaldes i Miss. af 3. Nov. 1639 og i Skødet: Bullingholt. ⁴ Kaldes anf. St.: Tosteboe. ⁵ Levelunde. ⁶ Rolstrup. ⁷ Han var Lensmand over Vordingborg Len 1616—1632.

20. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Peder Skouf, Borger i Randers, som har berettet, at hans Gaard er brændt ved en stor og skadelig Ildebrand forleden 3. December, faar Bevilling til at være fri for Skat i 4 Aar efter dette Brevs Datum og forskaanes for borgerlig Tynge i 4 Aar. J. R. 10, 36 b.

— Lignende Bevilling til at være fri for Skat i 3 Aar for følgende [i Randers], som det brændte for, nemlig: Knud Nielsen, Søfren Knudsen, Giertrud Bytemers, Søfren Jensen Lange, Dorethe Lauritsdatter, Bertel Hansen, Mads Jensen Østød, Dorethe Jørgensdatter, Laurits Christensen Skouboe, Anders Jensen Mamen og Mickel Jensen Verumb. Udt. i J. R. 10, 37.

—¹ Mageskifte mellem Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, og Kronen paa Aarhus Hospitals Vegne. J. R. 10, 79. K. (Se Kr. Sk.)

21. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Casper Ditmersen, Borger i Næstved, faar Bevilling til at foretage Arrest paa det Peter Widau og Peter Selmb's tilhørende Gods i Kongens Riger og Lande. Casper Ditmersen har berettet, at han er højlig forurettet af en Mand, ved Navn Peder Widau, hjemmehørende i Tønder, idet denne har søgt Udlæg for 400 Dlr. i Boet efter Matthis Dabber, uanset at det siden blev befundet, at samme Tilgodehavende tilhørte en Mand, ved Navn Peter Selmb's, som var bosat i Hamborg. Han fik umiddelbart ogsaa Pengene, efterat han havde bevist, at han var Borger og Handelsmand i Tønder. Casper Ditmersen derimod blev sagsøgt af Byfogden i Næstved, som den, der imod Kongens Forbud lod Hamburgeres Tilgodehavende følge dem, og blev dømt til at betale Kongen fornævnte 400 Dlr. Han har derfor ansøgt om at maatte gøre Arrest over Peter Widau og Peter Selmb's for at faa nogen Erstatning for den Skade paa 400 Dlr., for hvilken han er sagsøgt af Byfogden. Kongen bevilger dette, dog at han skal tage Dom derpaa. Sj. R. 20, 209 b.

— Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 28. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Anders Hansen, Borger i Helsingør, afsluttet Akkord, hvorved

¹ Indført mellem 21. Okt. og 21. Nov. 1640.

denne faar overdraget den Kongen forbeholdte Told, som kan falde i og for Helsingør, af fremmed Øl, Danskøl og Malttold, som Tolderen dér hidtil har oppebaaret, efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 1550 Rdlr, at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. [Iøvrigt enslydende med Akkorden af 18. Maj ovfr. med Villem Davidtsen i Næstved.] Sj. R. 20, 210 b. K¹.

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage denne Laurits Andersen, Hjulmand, i Vartov. Sj. T. 27, 46 b. (Tr.: KD. V, 223 f.).

— Mageskifte mellem Henrik Lindenov til Øfvidts Kloster og Kronen. Sk. R. 5, 320. Orig. (Se Kr. Sk.)

— Miss. til Hr. Tagge Thott. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenckerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret nogle Jorder af Præsten og Degnen i Høgested By i samme Bys Mark til Mageskifte for god Fyldest i andre dem belejlige Jorder, skal Adressaten, dersom Præsten og Degnen er tilfreds med dette Skifte, paa Kongens Vegne paase, at samme Mageskifte sker uden Skade for dem, og at der i alle Maader vederfares dem Skel og Fyldest, hvorpaa han skal tage lovligt Tingevidne. Sk. T. 6, 407 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen om at lægge 3 Gaarde i Ørmelle i Skiberup Sogn i Vemmenhøgs Herred i Malmøhus Len i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Henrik Lindenov til Øfvids Kloster, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 6, 408.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Mads Levki faar Bevilling til at gøre sit Bryllup [større end Forordningen tillader]². F. R. 4, 225 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Disse Brevvisere Denis Lydiksen og Erik Knudsen af Lesøe, Christen Ollufsen af Svin-sund i Norge og Anders Byrgesen af Holland³ har berettet, at de er blevet optaget af Kongens Kaptejn, som ligger i

¹ I K. er selve Akkorden ikke indført, men kun Konfirmationsbrevets indledende og afsluttende Tekst. ² Brevet er indført under det tilsvarende Brev af 22. Marts for Frederik Ammerbach: Lige saadant et Brev fik. . . .

³ Formentlig Fejlskrift i F. T. for: Halland.

Bæltet ved Eghollum Sund, med deres Skuder med Ladninger af Lægter, Deler og Tømmer og ført til Nyborg, hvor de er erklæret for Prise, fordi de ikke havde været i Nyborg og angivet sig efter Recessen, og de siger, at det er sket som Følge af stræng Modvind og koed Strøm og ikke af Modvillighed. De har derfor andraget om, at deres Skuder med Last maa blive tilbagegivet dem. Kongen bevilger, at deres Skuder med Last maa blive tilbagegivet dem, dog skal de til Straf miste de Deler og Lægter, der af Skuderne er leveret til Soldaternes Hytter, som ligger paa Øen for Nyborg, uden at der betales dem noget for dem, hvilket skal fordeles ligeligt over dem alle. Mogens Kaas skal ordne det saaledes. F. T. 5, 70.

21. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Bang, Borger i Aalborg, som har berettet, at han frygter for at skulle tiltales, fordi han har ladet sin afdøde Hustrus Ligkiste betække med Læder og beslaa med nogle Messingsøm, og som har begæret at faa eftergivet den Forseelse, han maatte have begaaet, faar den eftergivet, da han nu har tilfredsstillet Kongen for samme Forseelse. J. R. 10, 37¹.

— Aab. Brev, hvorved de nuværende Sandemænd i Hasløf Herred for den Besværingsskyld, som de har i deres Bestilling, faar Bevilling til at være fri for Ægt og Arbejde, saa længe de betjener denne Bestilling. J. R. 10, 37. K.

— J. R. 10, 38 b se 22. Maj.

— Miss. til Mogens Høg om med det Allerførste og uden Forsømmelse at begive sig til København, hvor han videre vil blive underrettet om Kongens Vilje. J. T. 10, 220 b.

22. Maj (—). Bestalling² for denne Rasmus Thyggensen som Over- og Overskipper paa Flaaden og paa Holmen med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra den 18. Marts 1640 at regne, en sædvanlig Hofklædning og Viktualier, fra Fastelavn til St. Mortensdag for 4 Ort om Ugen og fra St. Mortensdag til Fastelavn for 6 Ort om Ugen, og endvidere fri Vaaning for Københavns Slot, Lønningen at betale af Rentemestrene. Han skal

¹ Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang. S. 167. ² Bestallingen er med en langt senere Haand (fra det 18. Aarh.) indført efter Navnregistret i Sj. R., dog med en Henvisning paa fol. 211 b. Sj. R. har: 1740.

have nøje Tilsyn med, at Arbejdet daglig drives tilbørligt paa begge Steder. Om Vinteren skal han give Møde paa Mønsterpladsen, naar det begynder at dages, og om Sommeren om Morgenen Kl. 5 Slet og ellers altid til Kl. 12 Slet om Middagen, og dér fordele Skibsfolkene til hvert Skib og til Holmens Arbejde, eftersom Arbejdet kræver det. Da hans Bestilling som Overskipper kræver, at han bør forestaa de Materialer, som Skipperne aarlig og daglig kan have fornøden til Skibsbehov, betros og befales det ham at gennemse og medunderskrive Materiale-sedlerne paa Sejl, Takkel, Tov, Tjære, Hyssing, Merling, Liner, Sejlgarn, Pumpelæder, Redskab, Køkkentøj og Spigre, som medgives Orlogsskibene paa Rejserne, Blokke og alt løst Jernfang, som ikke hører til eller vedkommer Skibsbygmesterarbejdet. Han skal ogsaa have Tilsyn med Ugespisningen paa Holmen og Provianthuset, at der omgaaes rigtigt dermed efter Holmens Artikler og Skippersnes Instruks. Desuden skal han i alle Maader rette sig efter de af Kongen udstedte Artikler. Paa samme Maade skal han rette sig efter, hvad der befales ham af Admiralen paa Kongens Vegne. Det befales Kongens Orlogs- og Koffardiskippere at være ham horig og lydige i alt, hvad der sker paa Holmen og til Flaadens Gavn og Bedste. Sj. R. 20, „bag i Bogen efter Registret“ (med Datum: 22. Marts) med Henvisning fra fol. 211 b. K. (i 2 Eksp.).

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har berettet, at Hospitalet i Slagelse har nogle Huse, som ikke er nødvendige, og allehaande gammelt, ubrugeligt Tøj og Gods, og har begæret at maatte sælge de overflødige Huse og det ubrugelige Tøj, efterhaanden som man kan faa¹ Købere dertil, for den Værdi, som de bliver takseret til. Da saadant daglig forarges², skal han sælge det, efterhaanden som han kan faa Købere dertil, for Vurderingsprisen og anvende Pengene, som han faar derfor, til de fattiges Gavn. Sj. T. 27, 47. K.

— Miss. til samme. Efterskrevne Bønder, Laurits Jensen, Villats Andersen, Laurits Pedersen, Ifver Nielsen og Jens Olufsen, alle i Heininge, har berettet, at deres Gaarde for kort

¹ Dette Ord er glemt i Sj. T. ² D. v. s.: bliver daarligere.

Tid siden er brændt, og har derfor begæret noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at deres Opgivelse er sandfærdig, skal han lade hver af dem være forskaanet for et Aars Landgilde og Ægt og Arbejde og lade dem faa noget Bygningstømmer til Hjælp. Sj. T. 27, 47. K.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har for 4 Aar siden befalet Ventsel Rotkirk, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, at gøre Kongens forrige Sadelknægt Rasmus Ibsens Bryllup. De skal i Ventsel Rotkirks Regnskab godtgøre ham, hvad han med Rimelighed har bekostet derpaa. Sj. T. 27, 47 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Oluf Parsberg, Jørgen Vind, Jørgen Seefeld og Hannibal Sehested om snarest at revidere de af Knud Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand over Tønsberg Len, aflagte Krigskommissarieregnskaber¹ over de Penge, som han har udgivet til Kongens Soldateska. Sj. T. 27, 48.

— Aab. Brev, hvorved denne Lucie Jensdatter, der er skilt fra sin Husbonde, ved Navn Knud Nielsen, fordi hun har begaaet Lejermaal i sit Ægteskab, faar Bevilling til igen at indgaa i Ægteskab, da det af uryggede Tingsvidner ses, at hun har forholdt sig vel, medens hun har været skilt fra sin Husbonde. Sk. R. 5, 322 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Hr. Didrik Henriksen, Sognepræst i Hammindshøj og Hanæs Sogne i Malmøhus Len, har berettet, at han for rum Tid siden er kaldet til dette Kald, ved hvilket der er saare ringe Underhold, saa at han med Hustru og Børn kun er saare armelig forsørgt dermed, og han har derfor begæret, at Kongen vil tillade ham at bruge en Jord, som er lagt til Præstens Bord og har været øde i en 6 Aars Tid, uden at give Skat og uden at skulle opbygge Husene derpaa. Kongen bevilger, at han maa bruge denne øde Jord, for hans Kalds Ringheds Skyld, til Præstegaarden, dog uden at opsætte Huse derpaa. Sk. T. 6, 408 b.

¹ Saaledes Overskriften; Teksten har kun: de Regnskaber.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe Mogensen. Af hans Supplikation har Kongen erfaret, at 2 af hans Bøndersønner, Laurids Svendsen og Niels Svendsen, i deres Fader Svend Olsens Sag har vidnet falsk ved deres Ed for at fri Faderen, at de samtlig af Landsdommeren i Skaane er kendt nederfældige, og at denne Landsdommerens Dom siden er konfirmeret af Rigens Raad, og han har nu begæret, at Kongen vil benaade dem. Han skal straks lade Faderen med hans 2 Sønner paagribe og sende dem til Bremerholm, hvor de skal slaas i Jern. Sk. T. 6, 409.

— Aab. Brev, hvorved Frederik Amerbach faar Bevilling til at gøre sin Datters [Bryllup] „højere end som Forordningen om formelder“. Udt. i F. R. 4, 225 b.

— Miss. til Hendrik Podebusk og Henning Pogwisch. Da Falck Gjõe til Hvidhollum¹ har faaet Befaling til at modtage Værgemaalet for Jomfru Ide Skinkel af hendes Broder Pouel Skinkel, skal de være til Stede, naar Pouel Skinkel overleverer sin Søsters Værgemaal til Falck Gjõe, fastsætte en bestemt Tid og Sted, til hvilke de skal indstævne dem for sig, og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet. Selv om Pouel Skinkel ikke møder personligt, skal de alligevel dømme det, der bliver sat i Rette for dem. F. T. 5, 70 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe med flere². De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Jomfru Abel Skinkel, og det berettes nu, at der er afsagt adskillige Domme og forrettet adskilligt vedrørende samme Skifte, men Falck Gjõe til Hvidkiold besværer sig over, at han som Værge for Jomfru Ide Skinkel ofte har anmodet om at maatte faa disse Domme og Afgørelser, for at han kan rette sig efter dem og forebygge adskillig mulig Skade for hende og han selv ikke i Fremtiden skal geraade i Vidtløftighed og Skade for Forsømmelse med hendes Værgemaal. De skal give deres

¹ Formentlig Fejlskrift i F. T. for: Hvidkilde. ² Foruden Jørgen Brahe Klavs Brockenhuus, Henning Valkendorf og Hans Markdanner, der som Værge for Jomfru Ide Skinkel ⁵/₆ 1639 afløstes af Falck Gjõe. Jvfr. Miss. ¹/₆ 1638 og u. D. (mellem 4. og 13.) Okt. 1638.

Domme og hvad der ellers er forrettet i denne Sag beskrevet. F. T. 5, 71 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde. Han skal til Christofver van Offenberrig udstede Brev paa de 5000 Rdlr., som han er blevet denne skyldig paa det Gods, som han har afkøbt ham paa Oldrik Christians Vegne, da Christofver van Offenberrig er villig til at lade dem staa paa Rente hos Kongen. Naar han kræver dem, skal Adressaten underrette Kongen derom, saa vil denne betale dem. F. T. 5, 72.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Inger Pors til Ofvergaard faar Bevilling til at være sin egen Værge, oppebære Oppebørslen af sit Gods og selv forestaa sit Gods. Dog maa hun ikke afhænde noget af sit Gods uden sin Værges Samtykke. J. R. 10, 37 b.

—¹ Aab. Brev, hvorved Mogens Simensen, Ridefoged paa Aarhusgaard, faar Bevilling paa Gaarden Stadsgaard kvit og fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saa længe han betjener samme Ridefogderi. K. J. R. 10, 25 b. (med urigtig Datum: 12. Maj.).

—² Kgl. Konfirmation paa et af Erik Grubbe til Tiell, Befalingsmand paa Aarhusgaard, under Datum Aarhusgaard den 10. Marts 1640 udstedt Fæstebrev, hvorved han til Mogens Simensen i Stadsgaard og dennes Hustru Mergrete Jacobsdatter paa deres Livstid fæster en lille Kronetoft, kaldet Kongsgaard³, som ligger Vesten ved Viby Kirke og som ikke har været fæstet til nogen, ikke heller har Kongen faaet nogen Afgift eller Rettighed deraf. Erik Grubbe har nu, for at Kongens Jordebog og Indkomst kan forbedres, under Forbehold af Kongens Godkendelse fæstet den til de ovennævnte paa Livstid, dog saaledes at de aarlig deraf giver $\frac{1}{2}$ Td. Byg i Landgilde, hvilket straks er indført i Aarhusgaards Jordebog. J. R. 10, 37 b. K. (indlagt det originale, af Erik Grubbe underskrevne og beseglede Fæstebrev.).

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: 12. Maj. K. har først været dateret 21. Maj, hvilket er rettet til 22. Maj. ² K. har været dateret 21. Maj, hvilket er rettet til 22. Maj. ³ J. R. har ved en Fejlskrift: Kaysgaard.

22. Maj¹ (Kbhvn.). Kvittansiarum til Børnene og Arvingerne efter afdøde Mogens Kaas til Frøstrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Dueholms Klosters Len og Skarpenbergs Gods fra 1. Maj 1629 og til 1. Maj 1639, da han var død, og for den uvisse Indtægt, for det modtagne og igen overleverede Inventarium, ligesom de har indleveret deres Faders Forleningsbrev. De blev aldeles intet skyldig. J. R. 10, 38 b. K.

— Mageskifte mellem Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Jylland, og Kronen. J. R. 10, 39. K. Orig. (Se Kr. Sk.)

— Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at Borgemestre og Raad i Aalborg ikke i mange Aar har ladet Byens Regnskaber revidere, skal han, saa hurtigt, som det kan ske, fordre Byens Regnskaber for sig og nøje revidere dem. J. T. 10, 220b.

— Miss. til Ifver Kaas og Niels Arenfeldt. Da Arvingerne efter afdøde Christofer Lunov til Nystrup har berettet, at der med det Allerførste skal foretages Skifte efter ham, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 221.

— Miss. til Erik Grubbe. Denne Rasmus Jensen i Hielmager, der tjener til Aarhusgaard, har berettet, at han for kort Tid siden er kommet til en øde Gaard i Hielmager, som er meget forskyldet paa Landgilde, saa at de Mænd, som tilforn har været paa samme Gaard, er kommet derfra for Armods Skyld, og han har derfor begæret at faa noget Afslag paa sin Landgilde. Endvidere har han berettet, at der i Hielmager er et øde Bol, hvorpaa der ikke er nogen Bygning, og Ejendommen bruges ikke af nogen. Dette Bol, siger han, har Erik Grubbe opbudt til Tinge med nogle Aars Friheder, om nogen

¹ J. R. har: 21. Maj, K. og den ved K. liggende, af Renteskriverne Christopher Iversen og Peder Hanssen samt af Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck underskrevne Orig. er dateret 22. Maj.

vilde fæste det, men der var ingen, der meldte sig. Han har nu tilbudt, dersom han maa faa noget Afslag paa dette Bols Landgilde, da ogsaa at fæste det og siden give deraf, saavidt det kan taale. Af Erik Grubbes Erklæring ser Kongen, at Rasmus Jensens Opgivelser er sandfærdige, og at samme Gaard aarlig skylder 2 Ørte Rug, 2 Ørte Byg, 2 Ørte Havre, 1 Fjerding Smør, at stalde en Okse, 1 Svin og $1\frac{1}{2}$ Ørte Malt Gæsteri, saa at han ikke kan blive ved Magt, medmindre der aarlig gives ham et Afslag i Landgilden af 1 Ørte Rug, 2 Tdr. Byg, 14 Skpr. Havre, $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør og for at stalde en Okse. Kongen bevilger dette Afslag. Om det øde Bol i Hielmager erfarer Kongen af hans Erklæring, at der til Tinge ikke¹ er fremkommet nogen, som vil bo paa det, fordi det skylder $\frac{1}{2}$ Ørte Rug¹, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Svin, 9 Skpr. Malt Gæsteri, men dersom Kongen af samme Landgilde vil give et aarligt Afslag paa 1 Ørte Rug, 10 Skpr. Malt og 1 Svin, vil bemeldte Rasmus Jensen fæste det og siden give deraf, saavidt det kan taale. Kongen tillader, at han maa faa det for nævnte Landgilde, hvilket Erik Grubbe skal føre til Regnskab. J. T. 10, 221 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at Nebele Kirke i Koldinghus Len har været meget brøstfældig, saa at Kirkeværgen Anders Haar til Reparation af Brøstfældigheden ud over Kirkens aarlige Indkomst af sit eget har anvendt 230 Sletdlr. 4 Sk. At faa disse Penge igen, vil falde helt besværligt, da Kirkens Indkomst er helt ringe. Kongen tillader derfor, at Adressaten af de andre Kirker i hans Len, som har noget Forraad, lader udlægge 100 Speciedlr. til ham og siden tilholder Sognemændene i Nebele Sogn at hjælpe Kirken med at betale Resten. J. T. 10, 223.

— Miss. til Ifver Kaas og Niels Arenfeld. Erik Lunov til Viskum har berettet, at han en Tid lang har forestaaet Værgemaalet for Otte Lunovs Børn, men at han nu, da han er i Kongens Tjeneste og derfor ikke kan være deres Væрге, med det Første agter at overlevere Værgemaalet til Otte Lunov. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at give Møde ved Overleveringen, paase, at der kun sker Børnene,

¹ Stedet er forskrevet i J. T.

hvad der er Ret, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i den udeblivendes Sted. J. T. 10, 223 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otto Lunov. Erik Lunov, til Viskum har efter Kongens Befaling en Tid lang forestaaet Værgemaalet for hans, Otto Lunovs, Børn. Da han nu ved Kongens Tjeneste er forhindret i længere at forestaa samme Værgemaal, skal Adressaten selv overtage Værgemaallet for sine Børn. J. T. 10, 224.

— Miss. til Jørgen Krag om at lægge 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Lee Nørgaard, og 1 Bol i Soelberg By og Sogn, $\frac{1}{2}$ Gaard i Vils By i Verrislev¹ og Halvparten af 1 Bol i Seiersløf By og Sogn, alt i Nørreherred i Mors i Dueholms Klosters Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Juel til Hunsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, ind under Dueholms Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 10, 224 b.

23. Maj (—). Miss. til Sigvort Urne. Afdøde Nicolai Eggebrets² Enke har berettet, at hendes afdøde Husbonde i langsommelig Tid var beladen med stor Svaghed og Sygdom, saa at han anvendte stor Bekostning paa Doktor og Medicin, og at hun derfor ikke vel kan opdrage og fremholde sine faderløse Børn, med mindre Kongen vil bevilge hende noget, som hun og hendes Børn kan leve af. Kongen tillader, at naar der i Adressatens Len [Frederiksborg og Kronborg] bliver Tiender ledige, som ikke bruges til Kongens Ladegaarde eller er forundt Præster for deres Kalds Ringheds Skyld, maa han forunde fornævnte Anne Eggebrets 2 Tiender for rimelig og sædvanlig Fæste og Afgift, saa hun kan have nogen Hjælp deraf til at fremholde sine faderløse Børn. Sj. T. 27, 48. K.

¹ Vejerslev. ² Sj. har: Engelbret, Eggebret og Egebert, K. har: Engebret og Engelbretsen. Der menes Tyske Kancellis Forvalter Nikolaus Eggebrekt.

23. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Frederik Urne om at lade hende faa 2 Tiender for rimelig Fæste og Afgift [i Roskildegaards Len]. Udt. i Sj. T. 27, 48 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Pofvel Nielsen faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med Inger Nielsdatter, som han tilforn har besøvet. Udt. i Sk. R. 5, 322 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Niels Krag til Trudsholmb, paa Kronens Gaard Lundegaard paa Mors og Jegenø. Han skal svare 250 Speciedlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Avlen til Ladegaarden, men maa ikke tilskrive Kongen nogen Udgift paa denne. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 1 gerust Hest. Han skal lade alle Bøder for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. [Iøvrigt med Artickl. 7, 10—12, 18.]. J. R. 10, 41. K.

—¹ Miss. til Jockim Beck. Denne Jens Jensen, Degn i Raflunde og Brøserup Sogne i Christianstads Len, har beklaget sig over, at en Jord, kaldet Kirkejord, som hans Formand, den forrige Degn til Raflunde og Brøserup Sogne, har haft i Fæste, er stedt og bortfæstet til en Mand, ved Navn Niels Rasmussen Møller, og har begæret at faa bevilget denne Kirkejord i Fæste for hans Kalds Ringheds Skyld, da den fra Arilds Tid har ligget til Degnebolet. Jockim Beck skal lade ham faa denne Kirkejord for Fæste og sædvanlig Afgift, dog at han giver Fæstet tilbage til den Mand, som har fæstet denne Kirkejord. Sk. T. 6, 412 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Jesper Andersen, Hospitalsforstander i Vejle, faar Bevilling paa Kronens eller Kirkens Part af den første Korntiende, der bliver ledig omkring Vejle. Lensmanden paa Koldinghus Slot skal lade ham faa den for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 10, 42 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Miss. til Tønne Friis og Ifver Krabbe [Nielsen] paa Mar[iager]. De har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling

¹ Udenfor er skrevet: Skulde denne Copia have været indført in Majo.

om noget Gods mellem Kronen og Niels Friis til Farskouf, da Kronens Gods var langt højere end det, som Niels Friis tilbød til Mageskifte. Da Niels Friis saa har begæret 2 af de tidligere begærede Gaarde i Hallum By og Sogn og nogen Jord paa Vitten Mark, kaldet Thøers Jord, til Mageskifte for 1 Gaard i Hollum og 1 Gaard i Bedle, og da samme Likvidation ikke er bragt til Ende, skal Adressaterne med det Allerførste besigte fornævnte Gods og fuldføre Kongens forrige Befaling. J. T. 15, 225 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Knud Ulfeldt om at betale Borgerne i Kolding, hvad Hendrik Rantzau, bestalter Ritmester, og hans Underofficerer og Ryttere er blevet dem skyldig efter rigtig Haandskrift og anden retfærdig Fordring, da han havde sit Kvarter i Kolding. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 226.

24. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Peder Jensen i Malmø fik Bevilling til at indgaa Ægteskab med Margrette Clausdatter, eftersom hans første Fæstemø Elline Henriksdatter ikke har holdt sit Løfte med ham. Udt. i Sk. R. 5, 322 b.

25. Maj (—). Miss. til Professorerne i København om at levere M. Staffen Hansen paa Sorø alle de Dokumenter vedrørende de danske Historier, som de har i Biblioteket. NB. Og er at agte, at det Brev gik ud Anno 1639 den 20. Novembris, hvor det og i Tegnelsen er fuldkommen indført. Udt. i Sj. T. 27, 48 b. K¹.

— Miss. til Erik Kaas og Sti Pors om at overlevere Tranekær Slot [og Løn] til Otte Thott. Udt. i F. R. 4, 222.

—² Miss. til Mogens Sehested til Holmbgaard og Christoffer Hvas til Hennegaard, Embedsmænd paa Skivehus og Ørum Slotte.

¹ Paa Bagsiden af K. er skrevet: Udkastning paa den kong. Missive til Universitetet udi København om Dokumenterne, som M. Staffen behøver til Rigens Historier at beskrive. — Teksten i K. har samme Ordlyd som det ovenfor nævnte Miss. af 20. Nov. 1639 og synes at være tænkt som Renskrift. Der er saa senere foroven med en anden Haand tilføjet: Professorerne udi København. V. s. g. t. Efter Teksten er der, ligeledes med en anden Haand, tilføjet: Hafn. den 25. Maj 1640. Brevet er vel næppe udsendt igen. ² K. er under Teksten dateret 23. Maj, men paa Bagsiden 25. Maj, hvilket er gaaet over i J. R.

Da Kongen har forlenet Niels Krag til Trudsholmb med Kronens Gaard og Len Lund i Mors og Jegenøe, skal de være til Støde, naar Mogens Høg til Kiergaardsholmb vil levere Gaarden og Lenet fra sig, overlevere den til Niels Krag med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og de dertil liggende Skove og give alt beskrevet. J. R. 10, 42 b. K.

25. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Niels Krag til Trudsholmb til Bønderne i Lund Gaard i Mors og Jegenø efter Mogens Høg til Kiergaardsholmb, at de skal svare Niels Krag. J. R. 10, 43. K.

26. Maj (—). Miss. til Jørgen Seefeld om, at Kongen har anset det for godt, at Frederik Busk, øverste Hører i Skolen i Roskilde, skal være Sognepræst i Harrested¹ i Adressatens [Ringsted Klosters] Len i afdøde Hr. Hanses Sted. Sj. T. 27, 48 b.

— Miss. til Erik Ottesen om, at Kongen har bevilget, at efterskrevne 3 Personer, som blev paagrebet paa den Dynkierker Bojert, nemlig Petter Pettersen, Gert Skuldt og Jens Pedersen, maa løslades fra deres Fængsel paa Bremerholm, dog at de forpligter sig til at blive i Kongens Tjeneste og deri lade sig befinde flittig og trolig. Sj. T. 27, 48 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Stiftsskriveren i Nyborg Len har hidtil leveret Stiftets Korn paa Nyborg Slot og Pengene med Regnskabet i Rentekammeret. Da den derved opstaaede Bekostning kan undgaas, skal han tilholde Stiftsskriveren aarlig at levere Stiftets Korn, Penge og Regnskab til Adressaten, saa at det siden kan klareres til Rentekammeret sammen med Slottets Regnskaber under én Bekostning. F. T. 5, 72 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da Niels Friis til Krastrup, forrige Stiftskommissarius i Vendelbo Stift, for nogen Tid siden er død, og da det berettes, at der baade hos Ædle og Uædle dér i Stiftet resterer en Del af Kontributionen, som endnu ikke er indkommet i Landkisten, skal Gunde Lange overtage hans Bestilling og, naar han er aviseret af Landkommissarierne dér om Restancen, indkræve den og levere den

¹ Haraldsted, Ringsted H. Den afdøde Sognepræst hed Hans Jakobsen.

til dem, og iøvrigt udføre de videre Forretninger, som bemeldte Bestilling som Kommissarius udkræver. J. T. 10, 226 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle og Frederik Gynter. Da der er opstaaet Trætte mellem Hendrick Icking¹ og Borgemestre og Raad i Rostock om Moderation af visse Bekostninger, skal de tage denne Sag for sig og likvidere og moderere samme Bekostninger, saavidt det er Ret. Sj. T. 27, 49. K.

— Miss. til Knud Ulfeldt, Generalkrigskommissarius. Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskof, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har efter Kongens Anordning i nogle Maaneder betalt de 2 Kompagnier, som er indkvarteret i København og Helsingør, efter underskrevne Ruller og Beviser, hvorefter Kongen har kvitteret for de udlagte Penge. Da samme Mønsterruller og Beviser vedkommer Adressatens Krigsregnskaber, som de deputerede Rigsraader har faaet Befaling til at revidere, skal han lade disse Ruller og Beviser hente hos Kongens Kammerskriver, forklare dem ligesom hans andre Regnskaber for de deputerede Raader og kvittere for de udlagte Penge. Sj. T. 27, 49. K.

— Miss. til Rentemestrene. Hvad Kongen er blevet Kirkerne i Malmøhus Len skyldig efter afdøde Sigvort Grubbes Skrivers Regnskab, skal betales til Opførelsen af de nye Kirker i København. Christoffer Bringh er ogsaa samme Kirker en Del skyldig, men han beraaber sig paa, at en Del deraf er optaget til Prinsens Behov, foruden det, som han selv skylder. Kongen bestemmer, at han endelig skal klarøre om denne Gæld hos Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriks-holmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, før han faar sin Betaling i Kongens Renteri. Sj. T. 27, 50. K. Orig i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Som Bilag ved Orig. ligger følgende 2 Aktstykker: 1. Disse efterskrevne Kirkepenge af Malmøhus Len er optaget i sal. Sigverd Grubbes Tid til Kongens Behov, og

¹ K. har i Teksten en noget usædvanlig Form for I i dette Navn, der som Følge deraf paa Bagsiden af K. er misforstaaet og bleven til Rhinck. I Navnregistret til Sj. T. gengives det som Icking og i Sj. T. som Thinck. Efter en Ansøgning til Kongen, dat. Kbhvn. 8. Maj 1640, i D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager, med hans egenhændige Underskrift hed han Henricus Icking.

paa Renteriet af Sigverds Tjener Christophr Bring er gjort Regnskab, og haver standet uforrentet, mens eftersom H. M.s Befaling er udgangen, Halvparten af Kirkernes Penge i Malmøhus Len at overskikke hid til Dr. Thomas Finche og M. Niels Polsen til de ny Kirkers Bygning, da har Hs. M. befalet, forskrevne Penge til dem af Renteriet skulle leveres: Bare Herred: Af Thotterup Kirkes Penge 350 Dlr., Nefvidtshøi 212 Dlr., Braagerup 36 Dlr., Svedalle 242 $\frac{1}{2}$ Dlr. Oxie Herred: Af Serslev Kirkes Penge 96 Dlr., Sellerup 300 Dlr., Lockerup 166 Dlr. 3 Mark, Hyllie 60 Dlr., Bunckeflod 120 Dlr., Globstrup 100 Dlr. Skydts Herred: Af Fullie Kirkes Penge 100 Dlr., Boderup 200 Dlr., Hamerløf 100 Dlr. Vemindhøig Herred: Af Issie Kirkes Penge 133 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb. Ingelsted Herred: Af Løederup Kirke 100 Dlr., Hørup 300 Dlr. Dat. Kbhvn. den 28. Maj 1640. 2. Hvis i hans fyrstel. Naade Prinsens Tid er af Malmøhus Kirkers Indkomst af Christoffer Bring optagen, som han beretter at være kommet til hans fyrstelige Naades Behov, og findes saaledes i Kirkestolen: Bare Herred: Af Giørslef Kirke 125 Dlr. Oxie Herred: Af Serslef Kirke 83 Dlr., Lockerup 166 Dlr., Hyllie 126 Dlr. 1 Mark, Bunckeflod 177 Dlr. 1 Mark, Arrie 214 Dlr., Høikiøbing 175 Dlr., Gloustrup 342 Dlr. Herforuden, som Christoffer selv bliver Kirken skyldig, foruden Rente, efter Kirkestolens Indhold: Haaested Kirke 167 Dlr. 3 Sk., Giørslef 191 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mark 4 Sk., Husie 192 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mark, Hamerløf 126 Dlr. 1 Mark, Serslef 47 Dlr., Refvinge 43 Dlr., Thoetterup 5 $\frac{1}{2}$ Dlr., Biellerup 83 Dlr. 1 Mark, Biere-søe, 26 Dlr.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Fru Hilleborre Krause til Rafnholt, Enke efter Grev Holck, har berettet, at Kvittansiarum af Møens Len, hvormed hendes afdøde Husbonde var forlenet, forholdes hende, fordi Peder Helt, forrige Skriver sammesteds, har skrevet i Møens Kirkebøger, at afdøde Peder Basse skylder Kirkerne sammesteds en Sum Penge for Kirkernes Korn, som han har solgt billigere end Kapitelskøb var. Da det berettes, at Peder Basse har haft Kongens Befaling til at sælge Kirkernes Korn dér paa Landet for den Pris, som han solgte sit eget Korn for og som Kornkøbet var, fordi der kun bliver solgt lidt Korn dér, bestemmer Kongen, at hun for den Sags Skyld ikke maa forholdes Kvittansiarum af Lenet. Sj. T. 27, 50 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at tilstille Ifver Prip, Befalingsmand over Rinskloster¹, 100 Rdlr. in specie, som han paa Kongens Vegne skal betale til en Træbælgemager, som han har lovet at ville skaffe fra Landte Brunsvich. De skal føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 50 b. K.

—² Aab. Brev om, at Ifver Prip³, Provst over Thyholmbs Provsti, har berettet, at Christoffer Hvas til Hennegaard, Befalingsmand paa Ørum Slot, bortfæster Kirketienderne, der ligger under Ifver Prips Provsti, naar de bliver ledige, og at han ligeledes, naar der af Kirkerne i Provstiet skal ydes Kontribution, da ogsaa befatter sig dermed. Da Ifver Prip og hans Fuldmægtig bedst kender Kirkernes Forhold, forbydes det Befalingsmanden og hans Efterfølgere, Fogderne og alle andre heretter at befatte sig med Thyholmbs Provstis Kirketiender eller Kontribution, naar en saadan paabydes. J. T. 10, 44. K. Samtidig Afskrift⁴, bekræftet 22. Juli 1643 i Kongens Kobberbjærgværk i Norge af Ifver Prip, i D. Kanc. Diverse Breve, Dokum. og Akter sagligt ordnede. XII. 1 a.

— Miss. til Ifver Prip. Da han har berettet, at nogle Kirker i Tyholm Provsti, hvormed han er forlenet, er brøstfældige, skal han paalægge de Kirker i samme Provsti, som har Forraad, hver at betale noget til Reparation af samme Kirkers Brøstfældighed. J. T. 10, 227.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om straks at optage Christian Søfrensen i Vartov mod at hans Slægt betaler 100 Rdlr. Sj. T. 27, 49 b. (Tr.: KD. V, 224.).

— Aab. Brev, hvorved Christen Kregel faar Brev paa alene (og ingen anden) at være Broksnider i Halland, Blekinge og Skaane. Udt. i Sk. R. 5, 323.

— Aab. Brev, hvorved denne Anna Vestersdatter, som har berettet, at hun i sit Ægteskab har begaaet Hor, og som for denne Forseelse er blevet skilt fra sin Husbonde og dømt til ikke at gifte sig igen uden Kongens Tilladelse, faar Be-

¹ Reins Kloster i Norge.

² I J. R. har Maaneden været glemt.

Der er saa efter Datoen tilføjet: Ap., sikkert en Fejlskrift for: Maj.

³ I den bekræftede samtidige Afskrift kaldes han: Preip, i K. og J. R.: Prip.

⁴ Afskriften er fejlagtig dateret 1643, sikkert fordi Bekræftelsen er af 1643.

villing til igen at indgaa Ægteskab, da hun med Sognefolket i det Sogn, i hvilket hun siden har været, har bevist, at hun efter den Tid har forholdt sig ærlig og vel. Sk. R. 5, 323.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott. Da Kongen har bestemt, at Kaptejnen i Malmøhus Len og hans Efterfølgere herefter maa nyde den Gaard i Bare Herred, der kaldes Esserum¹, og at Gislogaard², som han hidtil har haft, igen skal lægges under Malmøhus Len, skal Adressaten lægge Gislogaard ind under Lenet og lade Esserum følge Kaptejnen. Sk. T. 6, 409.

— Miss. til Christian Bülow. En Kvinde af Rostock, ved Navn Elisabeth Heins, Enke efter Dr. Ernst Cothman, har haardelig beklaget sig over en Mand, ved Navn Anders Bugenhagen, som nu skal opholde sig i hans Len [Laholm], idet hun efter hans Haand og Segl har en Sum Penge at fordre hos ham, men ikke kan faa dem, skønt han, efter hvad hun hævder, nok har Midler, saa at han kan betale hende. Adressaten skal alvorligt tilholde forskrevne Bugenhagen at tilfredsstille hende og holde sin Haand og Segl, som det sig bør, for at Kongen kan være forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 6, 409 b.

— Miss. til Erik Krabbe. Da Kongen har bevilget, at Jens Nielsen skal være Vagtmester paa Fæstningen Christianopol i Aatte Jensens Sted, skal Adressaten paa Kongens Vegne antage ham og give ham ligesaa meget i Løn, som den forrige Vagtmester har haft. Sk. T. 6, 410.

— Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg. Marckus Lauridsen af Varberg dér i Varberg Len har berettet, at nogle af hans Grander og Naboer, boende i Byehiem³, godvillig har samtykt i at mageskifte med ham nogle Stykker Ager, Eng og Jorder, som ligger dem belejligt „for Vheingt“⁴ dersom Kongen vil bevilge det. Da Kongen af Adressatens Erklæring ser, at dette er med Grandernes og Naboernes Vilje og Begæring, skal han med det Første selv være til Stede paa Aastederne

¹ Formentlig Eserup, Bare H.

² Formentlig: Gislev, Skyts H.

³ Formentlig i Varberg By.

⁴ Uhegn, d. v. s.: uden Hegn.

for at besigte Ejendommene, saa at der vederfares enhver, hvad der er kristeligt. Sk. T. 6, 410.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen om at tilholde Kronens og de gejstlige Bønder i Medelstad¹ og Bregne Herreder, der ligger under Sølvitsborg Len, at arbejde paa Christianopels Befæstning, som de tilforn har gjort. Sk. T. 6, 410 b.

—² Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da Fru Anne Gyldenstjerne, Frederik Markdanners Enke, med det Allererste agter at holde Skifte med sine Børn, skal Adressaten give Møde paa Skiftet, naar og hvor det skal holdes, paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Gyldenstjerne, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere det til hendes rette Værge. F. T. 5, 72 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Bilde om at være Værge paa Skiftet mellem Fru Anne Gyldenstjerne, Frederik Markdanners Enke, og hendes Børn for hendes 2 Sønner og Hans Markdanner om at være Værge for hendes 3 Døtre. Udt. i F. T. 5, 73.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne til Skoufsboe og Falk Gjøe til Hvitkiøld. Da der med det Allererste skal foretages Skifte efter Frederik Markdanner, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede paa Skiftet, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 73.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Erik Qvitzov til Gielskouf har berettet, at hans Moder Fru Anna Brahe til Elved agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Husbonde Elle Qvitzov, deres Fader, skal Adressaten paatage sig Værgemaalet for Jomfruerne Mette, Birgitte og Ide Qvitzov, nøje paase, at der ikke sker dem for kort i nogen Maade, men at der kun vederfares dem, hvad der er Ret. F. T. 5, 74.

¹ Medelstad Herred laa under Kristianopels Len.

² Stedet er glemt

i F. T.

27. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hendrik Podebusk om at være Værge for Jomfru Beate Qvitzov, til Hendrik Gyldenstjerne for Jomfru Karen Qvitzov og Henning Pogwisch for Jomfruene Lisebet og Margrette Qvitzov. Udt. i F. T. 5, 74.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Mogens Juel. De skal senest inden 3 Ugers Forløb begive sig til Tanderup Gaard, taksere dens Bygning og give det beskrevet til Tyge Brahe til Mattrup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, paa hans Søsters Fru Anne Brahes, Eller Qvitzovs Enkes og de andre Interesseredes Vegne. J. T. 10, 227.

— Miss. til Hendrik Rantzau. Da Fru Birgette Lindenov til Bangsboe, Enke efter Hr. Otte Skeel, med det Allererste agter at skifte efter sine afdøde Sønner¹, skal han paa Skiftet paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Skeel, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er overstaaet, overlevere det til hendes Lavværge. J. T. 10, 227 b.

— Lignende Miss. til Otte Skeel om at være Værge for Jomfru Birte Skeel og til Hans Bild om at være Værge for Jomfru Sophie Skeel. Udt i J. T. 10, 228.

— Miss. til Gunde Lange og Manderup Due. Da Fru Birgette Lindenov til Bangsbo, Hr. Otte Skeels Enke, med det Allererste agter at skifte efter sine afdøde Sønner, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 229.

— Aab. Brev, hvorved denne Daniel Kalou faar Bevilling til at gøre sit Bryllup med sin trolovede Fæstemø paa Kompagnihuset i Aalborg, holde det i 2 Dage, skænke Vin og indbyde flere Folk end Forordningen tillader. J. R. 10, 43 b.

¹ Knud Skeel, †⁹/₁₀ 1638 i Saumur, og Hans Skeel, †¹⁴/₁₁ 1638 i Saumur, begge begravet ⁷/₁₀ 1639 i Vor Frue Kirke i Aalborg.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har antaget denne Christofer Pedersen til Skovrider i Hjerm¹ Herred² i hans Len [Skanderborg], skal han lade ham faa den Bolig, som hans Formand, afdøde Jacob Skovrider i Jenningye³, har haft. J. T. 10, 228.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Da Kongen har erfaret, at Niels Munk har søgt og brugt utilladte og af Kongen, den højeste Øvrighed, forbudte Midler med Signelse, Maning og Troldfolks Besættelse⁴, skal Jørgen Seefeld lade ham tiltale for denne hans store Forseelse, med største Flid undersøge Sagen, siden forfølge Sagen, eftersom der befindes at være omgaaedes med den, og tage Dom i den, da Kongen ingenlunde vil, at saadant skal hengaa upaatalt og ustraffet. J. T. 10, 228 b.

28. Maj (—). Miss. til Rentemestrene om, at Kongen har eftergivet Enken og Arvingerne efter afdøde Laurits Mus, der tidligere har boet i Varberg, Restancen af Akcisen af fremmed Øl, som han har haft i Forpagtning, nemlig 125 Rdlr. De skal slette samme Restance i Renteriet. Sj. T. 27, 51. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg. Kongen har udstedt Befaling om, at Arvingerne efter afdøde Lauridts Muus af Varberg skal tiltales for Restancen af Afgiften af Akcisen af fremmed Øl, som Lauridts Muus har haft i Forpagtning fra Mikkelsdag 1620 til 1. Marts 1621, nemlig 125 Rdlr. Af Adressatens Erklæring ses det, at Forpagtningsbrevet ikke er kommet derop eller offentliggjort før den 12. Juni 1620, efter hvad Paa-skriften paa Raadstuen formelder, og at Kongens Forbud mod Indførsel af fremmed Øl udgik den 16. Febr. 1621, saa at han ikke har haft denne Forpagtning af [Akcisen paa] Rostocker Øl eller fremmed Øl fuldt et Aar og at han heller ikke har kunnet gøre sig Forpagtningsbrevet nyttigt fra den 12. Juni, da det blev forkyndt, indtil Vinteren har forhindret det, og at det om Foraaret blev forbudt at føres i over et halvt Aar. Kongen har

¹ J. T. har: Jenkerit. ² Bestalling af 29. Maj, se ndfr. ³ Maaske Fejlskrift i J. T. for: Hiermbye? ⁴ Der er foretaget Rettelser i Ordet. Der har vistnok staaet: Besigtelse, og der skal formentlig læses: Besættelse.

eftergivet hans Arvinger denne Restance, og Adressaten skal derfor lade dem være fri for videre Tiltale. Sk. T. 6, 410 b.

28. Maj (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa den mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Niels Nielsen, Tolder i Nakskov, under Datum København, den 29. April 1640 under Forbehold af Kongens Approbation afsluttede Kontrakt, hvorved al den Kongen forbeholdte Told, der kan falde i Nakskov, af alt fremmed Øl, Danstøl, Malttold, Mjød, Danskeddike og Dansk Brændevin, overlades ham for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1. Maj 1643, for en Betaling af 360 Rdlr. in specie aarlig, at levere aarlig til hver 1. Maj i Rentekammeret. [Iøvrigt enslydende med kgl. Konfirmation af 18. Maj 1640 paa Akkorden med Villem Davidsen i Næstved.]. Sm. R. 5, 215.

— Miss. til Rentemestrene. Malte Juul til Giessinggaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har berettet, at 9 „goul“¹ Hus af Laden dér er blæst ned, og at han igen har ladet dem opsætte med en Bekostning af 60 Rdlr. Disse 60 Rdlr. maa godtgøres ham. Sj. T. 27, 51. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Mogens Sehested til Holmgaard, Befalingsmand paa Skivehus Slot, har berettet, at han af stor Fornødenhed har sat en ny „Amstue“² paa Skivehus, som ialt har kostet 101½ Sletdlr. 1 Mark, og har begæret, at dette Beløb maa blive ham godtgjort. Da Kongen erfarer, at dette er sket af stor Fornødenhed, skal de godtgøre ham disse 101½ Sletdlr. 1 Mark i hans Regnskab. Sj. T. 27, 51 b. K.

— Miss. til Otte Termo om at lade Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard til sin Datters³ Bryllup for Betaling faa

¹ Næppe = Gavl, snarere = guol, golv, Gulv = Fag. ² Sj. T. har: Amstube. I D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager findes den af Mogens Sehested indsendte Opgørelse over Udgifterne: Antegnelse paa hvis som er bekost paa en ambsstouffve, som af nye er opsaat paa Skivfvehus Anno 1639, med hans egenhændige Paategning: Eftersom jeg hafver verd af fornødenhed foromspurgd det lille udskur och quist af stuen at udbygge, formedelst jeg icke hafde pladts andetsteds til mine børn, saa er osv. Ordet maa vel altsaa forstaas som Ammestue. Fortegnelsen er dateret: Ex København den 24. Maj 1640. ³ Jfr. Sofie Kaas, g. 12/6 1640 m. Frederik Parsberg.

3 store Dyr og 6 Raadyr paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Udt. i Sj. T. 26, 51 b.

28. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Otte Termo om at lade Malte Sehested til sit Bryllup for Betaling faa 3 store Dyr og 10 Raadyr. Udt. i Sj. T. 27, 51 b.

— Miss. til Hr. Just Høg. Kongen har bevilget at en Søn af Hr. Hieronymus til Alsted, Provst i Sorø Len, ved Navn Troels, maatte optages i Sorø Skole. Da det berettes, at denne ikke er dygtig til Bogen, har han andraget om, at en anden af hans Sønner, ved Navn Daniel, maa optages i Sorø Skole i fornævntes Sted. Adressaten skal optage denne Daniel i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 27, 51 b.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Hvad M. Jørgen Bertelsen, Professor i Odense, har andraget om, kan de se af hans hosføjede Supplikation. De skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 27, 52.

— Aab. Brev, hvorved Just Leydeboe i Malmø faar Bevilling til at bede flere Folk til sin Søns Bryllup end Forordningen tillader. Udt. i Sk. R. 5, 323 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Han skal tilholde Bønderne i den nærmeste Omegn af Ystad, som hidtil har revet deres Sæd og sat den i Stakke, herefter at binde deres Sæd og sætte den i Nøg, som det ellers er brugeligt i hele Skaane. Sk. T. 6, 411.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Falk Gjøe. De skal med det Allerførste begive sig til Odense og dér registrere og nummerere de Breve, som findes i afdøde Frederik Markdanners Bo vedrørende Hans Oldeland eller hans Børn¹, og siden med særlig Nummerering og Registrering overlevere dem til Melkior Oldeland til Ugersløfgaard, Kongens Sekretær. F. T. 5, 74 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Venennes² FærgEGAARD paa Tosing er for nogen Tid siden brændt, og det berettes nu, at Færgemanden Niels Mortensen paa sin egen Bekostning har genopbygget den. Da Adressaten beretter, at han derved er kommet i stor Gæld og Besværing, tillader Kongen, at der

¹ Stedet er forskrevet i F. T.

² Fejlskrift i F. T. for: Vømmenæs.

for samme Bygning maa gives ham 200 Rdlr., som Adressaten skal udbetale ham og føre til Regnskab, dog at det paases, at Kongen, naar Færgegaarden skal bortfæstes, da faar desto større Fæste for den. F. T. 5, 74 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eyller Høg og Lauridts Pogwisch. Da der med det Allerførste skal foretages Skifte paa Elved efter afdøde Eiler Qvitzov¹, skal de med det Allerførste begive sig til Elved, dér opbryde de Brevkister, som maatte findes dér og som vedrører Eiler Qvitzov og hans Arvinger, registrere Brevene og derefter forsegle Kisterne, saa at de kan føres til de for Skiftet forordnede Kommissarier. Dersom der ogsaa mod Forventning skulde findes nogle Kister med Breve vedkommende Axel Brahes eller alle forbemeldte Eiler Qvitzovs Arvinger, skal de ligeledes opbryde disse Kister, udtage af dem, hvad der alene vedrører afdøde Eiler² Qvitzovs Arvinger, og registrere dem. De andre, som vedrører afdøde Axel Brahes Arvinger, skal de registrere, forvare dem igen i Kisten og lade dem blive dér velbeseglet. Endvidere skal de taksere Elved Hovedgaardens Bygning og give det altsammen beskrevet. F. T. 5, 75.

— Aab. Brev om, at Hr. Jacob Hansen, Kapellan i Maribo, har berettet, at der er fravendt ham 6 Pd. Korn, som Kongen har bevilget til Underholdning af Kapellanen sammesteds, men er kommet til Sognepræsten i al Retlighed, hvorved fornævnte Hr. Jacob er geraadet i Armod. Da Kongen af Erklæringen fra Hr. Just Høg til Giorsløf, Rigens Kansler, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har erfaret, at fornævnte Hr. Jacob Hansens Opgivelse er sandfærdig, bevilger Kongen, at fornævnte Kapellan og hans Efterkommere skal beholde de 6 Pd. Korn, som tilforn er bevilget til Kapellanens Underholdning. Sm. R. 5, 215 b³.

— Aab. Brev, hvorved Fru Jytte Brock til Estrup, Enke efter afdøde Hr. Jørgen Skeel, faar Bevilling til at lade sin Søn Christen Skeel rejse til fremmede Steder udenlands, uanset at han ikke efter Forordningen har været paa Sorø. J. R. 10, 44.

¹ Overskriften i F. T. har ved en Fejlskrift: Erik Qvitzov. ² F. T. har ved en Fejlskrift: Erik. ³ Tr. i Udt.: Kall-Rasmussen: Musse Herred S. 366.

28. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Erik Krabbe til Strandbjerggaard, Befalingsmand over Christianopels Len, og Kronen. J. T. 10, 44 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.)

— Miss. til Ifver Vind om at lægge en Mølle, kaldet Nafvers Mølle, i Nafver Sogn i Hjern Herred i Lundenes Len, Musholmb i Vandborg Sogn i Vandfuld Herred i Bøvling Len, som giver 1½ Td. Byg aarlig til Hygum Kirke, og 2 Gaarde i Fleng By i Baarberg Sogn i Hjern Herred i Lundenes Len, alt i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Krabbe til Strandberighgaard, Befalingsmand over Christianopels Len, ind under Lundenes Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 232.

— Aab. Brev om, at 3 Borgere i Lemvig, nemlig Simen Christensen, Svend Christensen og Jep Olufsen, der med Kongens Tilladelse har faaet Bevilling til af Christoffer Friis til Astrup og Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus, at tilforhandle sig 3 Gaarde og 2 Afbygger, kaldet Lembtorp, i Lemb Sogn, efter hvad der nu berettes, af egen Magt og Myndighed har lagt disse Gaarde og Afbygger under Lemvig, saa at de skal søge Kirken dér, og at deres rette Sognekirke fra Arilds Tid derfor ingen Tiende faar af disse Bønder og den tilforhandlede Ejendom, til stor Skade for Lemb Sognemænd. Kongen befaler, at fornævnte Bønder uden nogen Forsømmelse herefter skal søge deres rette Sognekirke Lemb, som de har søgt fra Arilds Tid, og at Lemb Kirke skal nyde sin Tiende af fornævnte Lembtorp og den tilforhandlede Ejendom, som en Del Lemvig Borgere bruger, efter den Dom, som er afsagt paa sidste Herredag i Kolding. J. R. 10, 46. K.

— Aab. Brev om, at kun Johan Utrecht, Organist ved Domkirken i Aarhus, maa holde Skole i Aarhus. J. R. 10, 46 b. (Tr.: Dsk. KL. III, 282. Hübertz: Aktst. om Aarhus II, 79 f.)

— Aab. Brev om, at Melkior Oldeland til Uggerslefgaard, Sekretær og Provst over Hanherreds og Mors Provstier, har berettet, at Gunde Lange til Bredning og Jørgen Seefeld til Visborggaard, Embedsmænd paa Aalborghus og Hald Slotte, hid-

til har bortfæstet Tienderne af Jorderne til Kirkerne under hans Provsti, naar de bliver ledige, og ligeledes at de paalægger Kontributionerne, naar Kirkerne skal yde en saadan. Da Melkior Oldeland og hans Fuldmægtig¹ bedst kender Kirkernes Forhold, forbydes det ovennævnte Befalingsmænd paa de nævnte Slotte og deres Efterfølgere, Fogderne og alle andre herefter at befatte sig med Han Herreds og Mors Provstiers Kirketiender og Jorder eller med Kontributionen, naar den paabydes. J. R. 10, 47. K.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Det berettes, at han hidtil har bortfæstet Kirketiender og dertil liggende Jorder under Han Herreds Provsti, hvormed Kongen har forlenet Melcker Oldeland til Uggerslefgaard, Kongens Sekretær, og at han har oppebaaret, hvad Kirkerne sammesteds efter det til Adressaten udstedte Missive skulde kontribuere til andre Kirkers Reparation, eller andet. Dermed var dog ikke ment det Provsti, hvormed Melcker Oldeland er forlenet. Da Melcker Oldeland er den, der bedst kender Kirkernes Tilstand (navnlig da han har faaet overdraget at revidere fornævnte Kirkers Regnskaber), maa Gunde Lange herefter hverken selv eller ved sine Fogder eller Deputerede bortfæste fornævnte Han Herreds Kirkers Tiender eller deres Jorder eller i ringeste Maade befatte sig med nogen Kirkerne paalagt Kontribution, da Kongen vil have dette overdraget til Melcker Oldeland eller hvem denne befuldmægtiger dertil. J. T. 10, 230.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om Hald Kirketiender i Mors, hvormed M[elkior] O[ldeland] er forlenet, og til Christoffer Hvas om Kirketienderne paa Tyholmb, som angaar Ifver Prip. Udt. i J. T. 10, 230 b.

— Miss. til Melckor Oldeland. Kongen har anset det for godt, at han enten selv eller ved sin Fuldmægtig herefter bortfæster Kirkernes Tiender og Jorder i hans Provsti, der ligger i Han Herred og Mors (hvormed Kongen har forlenet ham), naar de bliver ledige. Naar Kirkerne i hans

¹ Saaledes K. J. R. har ved en Fejlskrift: Melkior Oldelands Fuldmægtige.

Provsti skal yde Kontribution, skal han ligeledes enten selv eller ved sin Fuldmægtig ligne og lægge den Kirkerne imellem, eftersom han selv kan eragte deres Lejlighed til og kan se, at det er gavnligest for dem. J. T. 10, 231 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Melckor Oldeland om med det Allerførste at revidere afdøde Claus Ihms, Kongens forrige Konditors, Regnskaber, som han eragter det bedst, og siden kvittere derpaa. J. T. 10, 233.

— Miss. til Malte Juul. Da han har berettet, at Avlen til Bøvling Slot er helt ringe, tillader Kongen ham at lægge 2 Bøndergaarde ind under Avlen til Slottet, dog at han giver Bønderne deres Fæste tilbage eller steder dem andre Gaarde. J. T. 10, 229 b.

— Miss. til samme. Da han har berettet, at Stalden paa Bøvling Slot er blæst ned, tillader Kongen ham at lade opsætte en anden Stald, dog med den allerringeste Bekostning, hvormed det kan ske. Det Egetømmer, som behøves dertil, skal udvises ham i Skovene i Silkeborg Len; det Fyrretømmer, der skal til, skal han købe. J. T. 10, 229 b.

— Miss. til Christian Holck. Malti Juul til Gisinggaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har berettet, at Stalden paa Bøvling Slot er blæst ned, og at der til dens Opbyggelse skal bruges 8 Stkr. 14 Alen Egefodtræer, 40 Stkr. N¹. Alen Egestolper og 80 Stkr. 2¹/₂ Alen Egeløsholter. Naar Malti Juul henvender sig til Adressaten med dette Brev, skal denne af sit Len [Silkeborg] lade ham faa saa meget Egetømmer, som her er anført, og udvise det. Malti Juul skal selv lade det afhente. J. T. 10, 231.

— Miss. til Gunde Lange. Fru Margrette von der Lyhe til Sebberkloster, Enke efter Jørgen Brockenhuus, har berettet, at Fru Susanne Krabbe, Enke efter Niels Friis til Krastrup, har opladt Ouderup Tiende i Aalborghus Len til hende. Han skal lade fornævnte Fru Margrette von der Lyhe faa samme Ouderup Tiende for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 10, 231.

¹ Maalet er glemt i J. T

28. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Lisabet Pedersdatter i Frække¹ paa Kirkens Part af Korn-tienden af Maabjærg Sogn, som hendes Husbonde tilforn har haft i Fæste, mod en aarlig Afgift af 6 Ørte Rug og 6 Ørte Byg, at levere til Kirkeværgen inden Fastelavn. Udt. i Tb. 131.

29. Maj (—). Beskærmelsesbrev for Frants Hansen i Broby i Sorø Len, der har berettet, at han for 21 Aar siden kom i Perlement med en Mand, ved Navn Hans Madtsen, i Odense Len og dræbte ham. Han hævder, at det skete i Nødværge, hvilket han mener at kunne bevise med Tingsvidne, og har derfor begæret Beskærmelsesbrev, for at der kan blive opkrævet Sandemænd, som kan forhøre sig om Vidnesbyrd, hvor Drabet skete, og gøre deres Ting derpaa. Sj. R. 20, 211 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at en Mand, ved Navn Frandts Hansen, boende i Bradby² i Sorø Klosters Len, for 21 Aar siden har dræbt en Mand i Odensegaards Len, ved Navn Hans Madsen, som dengang tjente Anders Rasmussen i Thorupe³, og at Frandts Hansen hævder, at Drabet er sket i Nødværge, idet han beraaber sig paa et Tingsvidne, som han har. Han er ikke længer sigtet for denne Sag, hvorfor han ogsaa har faaet Kongens Beskærmelsesbrev til Sagens Afslutning. Henning Valkendorf skal lade Sagen undersøge i de gamle Tingbøger og føre den til Ende paa Kongens Vegne, saavidt Retten medfører. F. T. 5, 76. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen Seefeld, Erik Juel og Gunde Rosenkrantz⁴, Landsdommere i Sjælland, Jylland og Skaane. Kongen har befalet afdøde Hr. Christian Friis, Kongens forrige Kansler, at konferere Lovbøgerne, Recesserne og alle Forordningerne med hverandre, som de videre kan se af, hvad han har foretaget heri, hvilket tilsendes dem hoslagt. De skal alle gennemse det og siden tilstille Kongen deres Betænkning derom. Sj. T. 27, 52 b. K.

¹ Frøjk, Maabjerg S., Hjern H. ² Orig. har: Braby. Ment er antagelig Braaby, nu: Broby, Ringsted H. ³ Det ses ikke, hvilket Torup der er ment. I Odense Len findes der et Torup i Allerup S., Aasum H., i Møsinge S., Bjærg H. og i Skamby S., Skam H. Det er ikke lykkedes at finde ham i Lensregnskaberne. ⁴ Paa K. har som Modtager endvidere været opført Klavs Brockenhuus, men denne er atter slettet.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax og Sigvort Urne. De har faaet Kongens Befaling¹ til af afdøde Frandts von der Kettenburgs efterladte Bo og Formue at betale Adolph Frederik von Hagen, hvad afdøde Frandts von der Kettenburg var blevet denne skyldig efter hans Haandskrift, samt den resterende Rente og anvendte Bekostning. Adressaterne skal snarest efterkomme denne Befaling, behandle til Ende den mellem dem værende Gældssag og til hans efterladte Hustru overlevere en af dem underskrevet og forseget Fortegnelse over, hvad de udlægger til Frederik v. Hagen for hans Gældsbrev, for at hun siden kan forsvare sig dermed mod hendes afdøde Husbondes Arvinger, om de vil rejse Trætte mod hende derfor. Sj. T. 27, 52 b.

— Miss. til Hr. Just Høg. Alle Vallendsvids Bymænd i Sorø Len har berettet, at de er blevet saa forarmede af, at deres Landgilde er sat saa højt, at de ikke kan taale at yde den aarligt, og af Adressatens Erklæring har Kongen set, at det forholder sig saaledes, og at 8 Mænd har været paa deres Jorder, taget Syn paa dem og befundet, at samme Mænd ikke kan yde saa høj en Landgilde. Kongen tillader, at enhver Bonde i Vallendtsvid By efter Adressatens Erklæring aarlig maa faa afkortet 6 Skpr. Korn i deres Landgilde, for at de kan komme nogenledes til Rette igen, hvilket Adressaten skal afkorte i Jordebogen. Sj. T. 27, 53. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Han har underrettet Kongen om, at han efter Kongens mundtlige Befaling har ladet noget reparere paa Roskildegaard, og har begæret at maatte føre det til Regnskab og faa det godtgjort. Kongen tillader dette, naar det bevises, hvad der er repareret paa den. Sj. T. 27, 53 b. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Skaane, Halland og Blekinge. De skal alvorligt tilholde Borgemestrene og Bønderne i deres Len om at lade deres Vogne forlænge og gøre større, end de hidtil har været, saa at de bliver 3 sjællandske Alen lange. Vognene skal være færdige til førstkommende Mikkelsdag. Hvis nogen befindes efter den Dag at have andre Vogne end af denne Længde, skal Vognene, naar de kommer til

¹ Af 20. Maj 1640, jvfr. 18. og 19. Maj 1640.

Købstæderne, sønderslaas i Portene. Næmlic: Tagge Thott Ottesen [Malmø], Hr. Christoffer Ulfeldt [Helsingborg], Hr. Tagge Thott Andersen [Sølvitsborg], Hr. Henrik Hvitfeldt [Landskrone], Ifver Krabbe [Tagesen, Varberg], Niels Krabbe [Halmstad], Christian Bülow [Laholm], Jørgen Vind [Herrisvad Kloster], Jockim Beck [Kristianstad], Erik Krabbe [Kristianopel] og Gunde Rosenkrantz [Froste Herred og Helnekirke Len]. Sk. T. 6, 411 b. Orig. i Varberg Lens Ark. i RA.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas og Henning Valkendorf. Kongen har tilforn¹ befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, at lade vedligeholde Vejen mellem Assens og Odense, som efter 12 Mænds Sigelse var udlagt. Da det nu berettes, at den anden Vej er nærmere, skal Adressaterne opkræve 12 andre uvildige Mænd, som sammen med Adressaterne skal besigte begge Veje og fastslaa, hvilken der er den bedste, da den skal vedligeholdes, ikke alene af Kongens, men ogsaa af de andre Lodsejeres Tjenere, da de alle er forpligtet til at vedligeholde den af Vejene, der er den nærmeste og for den vejfarende bekvæmteste og bedst at vedligeholde for Bønderne. De skal snarest indsende denne Forretning til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare Sagens Lejlighed. F. T. 5, 76.

— Kgl. Konfirmation paa et af Kongens Søn Prinsen [Christian (V)] i 1626² under hans Regering i Kongens Fraværelse udstedt Brev, hvormed Fru Helvig Marsvin, Enke efter Gude Galde til Nørlund, paa sine Børns Vegne har faaet Bevilling paa alle de Tiender, som hendes afdøde Husbonde havde fæstet. Det, af hendes Børn, som efter hendes Død besidder Gaarden, maa beholde samme Tiender for Fæste og sædvanlig aarlig Afgift paa Livstid, saafremt ikke Kongen selv vil bruge dem til sine egne Slotte, Klostre og Gaarde. J. R. 10, 48. K.

— Bestalling for denne Brevviser Christoffer Pedersen som Skovrider i Hjerm Herred i Skanderborg Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at betale

¹ 4. April 1640. ² 31. Maj 1626.

af Lensmanden paa Skanderborg Slot. Denne skal udvise ham, hvorvidt han i Skoven skal have Tilsyn og Befaling, og han skal i alle Maader være Lensmanden hørig og lydlig i, hvad denne befaler ham. Han skal have Tilsyn med det, som udvises og hugges i Kronens Skove, selv være til Stede, naar Skovfogderne udviser, og selv afmærke det. [Iøvrigt med Art. 1—6.]. J. R. 10, 48 b. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget Biørnholmbs Sognemænd, at hver Gaardmand i Slet Herred i hans Len [Aalborghus] maa age hver 2 Læs Kalk og Tømmer fra Ligstøre¹ til Biørnholmbs Kirke, som kun skal være en lille Mil derfra. Naar det begæres af ham, skal han tilholde fornævnte [Gaardmænd] i Slet Herred at age 2 Læs Kalk og 2 Læs Tømmer fra Ligstørrer til Biørnholmbs Kirke. J. T. 10, 233.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kaptejn Niels Munk har faaet Bevilling paa en Gaard, ved Navn Borup, i Skanderborg Len, uden Fæste, Ægt og Arbejde. Da han nu er kasseret fra sin Kaptejnsbestalling, skal Adressaten igen lægge samme Gaard ind under Lenet og fæste den til ham, som tilforn havde fæstet den, førend Niels Munk fik den. Men hvis Niels Munk har givet Jomfru Sidsel Galt nogen Minde for den, skal den, som fæster Gaarden, give ham samme Minde tilbage. J. T. 10, 233 b.

— Kvittansiarum til Marquart Rantzau, Embedsmand paa Hanrou Gaard og Generalmajor, paa hans Regnskab for den visse og uvisse Indtægt og Udgift af Hanrou Gaard og Gods fra 1. Maj 1626, da han fik samme Gaard og Amt i Forlening efter Baltser von Ahlefeldt, til 1. Maj 1640. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 10, 47 b. K.

— Kvittansiarum til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som efter Kongens Befaling² har aflagt Regnskab til Hr. Oluf Parsberg til Jernit, Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, og Hannebal Sehested til Nøragergaard, Befalingsmænd paa Trondhjemsgaard, i Herridsvad og Ringsted Klostre

¹ Løgstøer.

² Stedet er forskrevet i F. R.

og paa Baahus Slot, for de Penge, som han har modtaget og udgivet paa Kongens Vegne i den Tid, i hvilken han har været Krigskommissarius, regnet fra 9. Marts 1639, da han blev forordnet til samme Bestilling, og til den 13. Juni næstefter, da han blev entlediget fra den. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 225 b.

30. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knud Ulfeldt til Østergaard, Generalkrigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, som efter Kongens Befaling har aflagt Regnskab til ovennævnte Hr. Oluf Parsberg, Jørgen Vind, Jørgen Seefeld og Hannibal Sehested for alle de Penge, som han har modtaget og udgivet paa Kongens Vegne, dengang han var Krigskommissarius, beregnet fra den 26. Maj 1639, da han blev forordnet til denne Bestilling, og til adskillige Tider i Maj 1640, dog at han staar Kongen til videre Rede og Regnskab for 151 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 6 Sk. dansk, som han bliver Kongen skyldig paa dette Regnskab. Sj. R. 20, 213.

— Aab. Brev om, at Duncks¹ Jensen paa Amager og Grete Jansen, som er beslægtede i 3. Led, maa komme i Ægteskab sammen, dog at Duncks Jensen først giver 30 Rdlr. til de fattige. Sj. R. 25, 212 b.

— Lignende aab. Brev om, at Peder Jacobsen og Birgette Mogensdatter maa begive sig i Ægteskab sammen, dog at de giver 30 Rdlr. til de fattige. Udt. i Sj. R. 20, 212 b.

31. Maj (—). Miss. til Hening Valkendorf til Glorup og Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmænd paa Odensegaard og Rugaard. Da Kongen har forlenet Hr. Christen Thomesen til Stougaard, Kansler, med St. Knuds Kloster og Len i Odense, som afdøde Christian Friis til Kragerup sidst har haft i Forlening, skal de være til Stede, naar Christian Friis's Arvinger vil levere Klostret fra sig, overlevere det til Hr. Christen Thomesen med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klostret og Ladegaarden og de dertil liggende Skove i Fyen og paa Langeland og give det beskrevet. F. R. 4, 226 b.

¹ Formentlig Fejlskrift for: Dircks.

31. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Johannes Ninicken, Tenorist, som hidtil i Løn kun har haft 136 Rdlr. aarlig og derfor har begæret at faa sit Salarium forbedret, herefter maa faa 200 Rdlr. aarlig, fra dette Brevs Datum at regne, at betales af Rentekammeret. Sj. R. 20, 213 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, faar Tilladelse til at sende sin Søn Sten Brahe her af Landet ud til fremmede Steder, uanset at han ikke har den fulde Alder dertil efter Forordningen, naar han, Jørgen Brahe, anser det for godt. F. R. 4, 226.

— Miss. til Hr. Claus Daa til Raufvenstrup, Rigens Admiral, Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmænd paa Dragsholm og Hagenskov Slotte, Falk Gjøe til Hvidkiøld og Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte mellem Fru Anna Brahe, Enke efter Eyller Qvitzov, og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde, deres Fader, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 76 b.

U. D. Juni¹ (—). Instruktion for Kongens Søn Volde-
mar Christian, Greve til Slesvig, Holsten, og Adam Henrick Pentz, Kongens Hofmand og i Hofmesters Sted tilforordnet paa denne Rejse, paa hvilken de er affærdiget til Ærkehertug Leopold. Først skal Greven nu som altid have Gud den Allersøjeste for alting for Øje som den, af hvem han alene kan have sig al timelig og evig Velsignelse at forvente. Dernæst skal han holde sig det som en bestemt Regel, at han ikke bør gaa uden om hans Raad, som nu er tilforordnet ham i Hofmesters Sted, men skal adlyde ham og erindre, at han er tilforordnet Greven som Hofmester, for at Greven ikke skal være selvraadig, men rette sig efter hans Raad og Betænkning. Han skal ogsaa lade

¹ Indført i Sj. R. under Juni før Brevene af 1. Juni.

sig være alvorlig befalet at sky al letfærdig Omgang og Horeri, hvorved hans Person allersnarest kan komme i Foragt og hans Gemyt blive forført og diverteret fra alt det, som er gudeligt og reputerligt. I lige Maade skal han altid befytte sig paa Ædruhed og sky Drik og Leg, hvoraf ellers lettelig mange uformodelige Inconvenientia kunde foraarsages, som ikke vel kunde anstaa hans Person og Stand. Han maa heller ikke nogen Nat afsondre sig fra sin Hofmester eller Kammerjunker eller foretage nogen Spilrejse uden deres Vidende, meget mindre skal Greven fordriste sig til at indlade sig i nogen Amour eller Giftermaal, hemmeligt eller aabenbart, hvilke Forhaabninger det end kunde synes at medføre, uden at Kongen betids bliver underrettet derom og Kongens Samtykke bliver bragt tilveje. Naar Greven kommer til Armeen eller Ærkehertugen, skal han med største Omhyggelighed befytte sig paa med saadan Respekt, Diskretion og Opvartning at insinuere sig hos Ærkehertugen, at han kan ¹og bevæge ham til at blive ham bevaagen, søge de fornemstes og bedstes Selskab, afholde sig fra al viderlig og fordægtig Discours, særlig om Kongens Søns, Hr. Uldricks hastige Død skal han fornuftigt og ¹gubernere. Han maa heller ikke understaa sig at indlade sig i nogen Tjeneste eller Bestalling ved Løfte eller i andre Maader, med hvad Navn det end kan nævnes, uden Kongens Samtykke. Heller ikke maa han uden at underrette sin Hofmester modtage nogen Duel til Hest eller til Fods, ikke heller maa han gaa paa noget Parti, hvor ikke enten Generalspersoner eller andre høje Officerer kommanderer, og maa heller ikke begive sig fra Armeen, førend han faar Ordre. I Mellemtiden skal han altid ved god Lejlighed underrette Kongen om sin Tilstand. Saa længe han er i Armeen, skal han lade sig være befalet med al Flid at give god Agt paa alt det, som det anstaa en Soldat og en Cavalier vel at lære, det være sig med Kamperen, Marcheren, Logeren eller Belejren, ligeledes i hvad Orden store og smaa Partier føres og Konvojer bestilles, og han maa ikke undlade noget, hvorved han i saadanne fornemme Occasioner kan gøre sig kapabel til at bevise Kongen den Tjeneste, som Kongen venter af ham i Fremtiden. Med sine Rejsetjenere, Folk og anden Udfly² maa

¹ Aaben Plads til et Ord, som Skriveren ikke har kunnet læse. ² Udstyrelse.

han aldeles ikke gøre nogen Forandring, men lade Hofmesteren raade dermed saavel som med Pengene og med, hvad der til enhver Tid skal antages eller afskaffes. Hvad Greven tager med sig her fra Stedet, skal registreres og en Kopi deraf tilstilles Kammerskriveren, Hofmesteren alene skal kvittere Købmændene for, hvad der gøres fornødent til Grevens Underholdning, medens Greven ikke maa optage noget paa sin egen Kredit. I alt dette skal Greven vise Kongen sin Lydighed og Respekt for Kongens Ordre og Befaling. Sj. R. 20, 214.

1. Juni (Kbhvn.). Forløningsbrev for Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler, paa St. Knuds Kloster i Odense, som afdøde Christian Friis til Kragerup har haft det, kvit og frit uden al Tyng og Afgift. [med Artikel 16 og 18.]. F. R. 4, 227.

— Følgrebrev for Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler, til Bønderne i St. Knuds Kloster efter Hr. Christian Friis, at de herefter straks skal svare Hr. Christian Thomesen. F. R. 4, 227 b.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen forlener Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler, med Kronens Kapel i Roskilde Domkirke, saaledes som afdøde Hr. Christian Friis til Kragerup har haft det. Han skal rette sig efter den Fundats, som Roskilde Kapitel har udfærdiget for det, hvorefter den, som er forlenet med samme Kapel, i Roskilde Skole skal holde en Hører, for hvis Kost han skal betale hos en ærlig Mand dér sammesteds, og give 7 Peblinge hver 1 Skilling om Dagen. Denne Fundats er konfirmeret af Kong Frederik 1572 den 10. Septbr. og af Kongen (Christian IV) selv. Han skal holde Kapellet med dets Residens og andet Gods ved god Hævd og holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret og ikke forurette dem i nogen Maade mod Loven eller besvære dem med nogen ny Indfæstning eller andre uforsvarlige Paalæg. Han maa heller ikke forhugge de hertil liggende Skove til Upligt i nogen Maade. Sj. R. 20, 217 b. K.

¹ K. har først været dateret 1. Maj, hvilket er rettet til 1. Juni, Sj. R. har, maaske som Følge heraf, den urigtige Datum: 1. Maj. Den eneste Rettelse i K. er i Slutningen af Brevet Ordet: Ressedentz, der er rettet til: Residenz.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Tygge Brahe. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Borgmestre, Raad og Borgere i Næstved en Syslingstold til Istandsættelse af Karebeckis Minde, som er Indsejlingen til deres By, dog paa Betingelse af, at samme Told ikke maa anvendes til noget andet Brug end til Forbedring af samme Minde under Fortabelse af denne Benaadning, og da der ved samme Syslingstold ikke kunde tilvejebringes saa mange Penge saa hurtigt, at Arbejdet kunde bringes paa Fode, bevilgede Kongen, at de til samme Mindes Forbyggelse maatte optage 2000 Rdlr. paa Rente. Dette Beløb skulde Borgerne forrente, indtil Syslingstolden kunde indbringe saa meget, at det kunde betales deraf. Da det nu berettes, at Borgerne har begæret Regnskab over¹, hvad der er bekostet paa samme Minde, skal Adressaterne med det første begive sig til Næstved, revidere Borgemestre og Raads Regnskab, bilægge de muligt mellem Borgemestre og Raad og Borgerne opstaaende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 27, 53 b. K.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at tilholde Kongens Overtømmermand Hans Anemøller med det første at begive sig til Næstved og dér nøje undersøge, hvad Arbejde der er gjort paa Minden sammesteds, som er Indsejlingen til samme By, give beskrevet, hvorledes det er forfærdiget, om det kan have nogen Bestand eller ikke, og tilsende Hr. Frederik Reedtz til Tyggstrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, Beskrivelsen. Sj. T. 27, 55. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Frederik Reedtz, Otte Brahe Stensen og [Otte] Brahe Pedersen om at give Møde, naar der efter Befaling skal foretages Skifte efter afdøde Eiler Urne, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke

¹ K. har først haft: at Borgerne skal være i den Mening, at hvis som hidindtil paa samme deres Minde gjort og forfærdiget er, ikke skal saaledes være gjort, at det kan have nogen Bestand og Byen deraf nogen Gavn. Dette er atter slettet.

kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sj. T. 27, 54 b.

1. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Ifver Vind har berettet, at han af det Tømmer, som blev tilovers af noget Tømmer, som blev bevilget ham af Silkeborg Skove til et Øksenuhus, og af det Tømmer, som var brugeligt af et Fæhus, som blev taget ned paa Lundensæs Slot og som ikke længer kunde blive staaende, har ladet bygge et andet Fæhus, som han endelig behøvede, og har begæret at faa Omkostningerne herved godtgjort i sit Regnskab. De skal godtgøre Ifver Vind samme Bekostning. Sj. T. 27, 55. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Biørn Ulfeldt. Kongen har forløvet Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand i Fæstningen Christianstad, til at begive sig fra Christianstad til København og har befalet Henrik Ramel til Beckeskou i den Tid at ligge i Slotsloven dér. Da Henrik Ramel nu har faaet Kongens Befaling til at begive sig til København, skal Biørn Ulfeldt rette sin Lejlighed efter i Henrik Ramels Sted at ligge i Slotsloven i Christianstad, indtil Jockim Beck igen kommer til Støde, og nøje paase, at alting baade i Fæstningen og i Lenet gaar rigtigt til. Sk. T. 6, 412.

— Miss. til Henrik Ramel om straks at begive sig til København og dér erfare Kongens Vilje. Udt. i Sk. T. 6, 412 b.

— Miss. til Gunde Lange. Fru Anne Hundermark, Enke efter Frants Kaas, har for det, som hun er blevet Kongen skyldig paa hendes afdøde Husbondes Regnskaber, udlagt et af afdøde Axel Lykke til Adolf Fridrich Sehested udstedt Pergamentshovedbrev paa 4000 Rdlr. med efterstaaende Renter 3840 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Otto Christofer Rosenkrantz, Ifver Lykke Eriksen, afdøde Just Brockenhuus og afdøde Frants Kaas, samt et andet af Axel Lykke til Claus von Buchwald til Kield¹ udstedt Pergamentshovedbrev paa 4000 Rdlr. med efterstaaende Renter 3840 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Otto Christofer Rosenkrantz, Ifver Lykke, Hans Lykke og fornævnte Frants Kaas. Disse Breve har hendes afdøde Husbonde Frandts Kaas

¹ D. v. s. : i Kiel udstedt osv. Klavs Brockenhuus døde her 1638.

indløst og betalt, men har indtil nu noget nær intet kunnet faa igen. Gunde Lange skal paa Kongens Vegne lade fornævnte Ifver Lykke indmane til en bestemt Tid i Fortun¹ ved Stranden i København for dér at holde et ærligt Indlager og ikke begive sig derfra, førend Kongen er betalt, saavidt han er pligtig at betale. J. T, 10, 234.

1. Juni. (Kbhvn). Miss. til Christofer Hvas. Fru Anne Hundermark, Enke efter Frandts Kaas, har for det, som hun er blevet Kongen skyldig paa hendes afdøde Husbondes Regnskaber, til denne udlagt et af afdøde Axel Lykke til Claus von Buchwald til Kield udstedt Pergamentshovedbrev paa 4000 Rdlr. in specie med efterstaaende Renter 3840 Rdlr., for hvilket der findes et af Forloveren afdøde Ott Christofer Rosenkrantz udstedt Hovedbrev til Hendrik von der Wisch paa 4000 Rdlr. med efterstaaende Rente 3840 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Jacob Lykke, Hans Lykke, afdøde Axel Lykke og afdøde Frants Kaas, samt endvidere, Hans Lykkes Pergamentshovedbrev til Sifvert von der Wisch paa 3000 Rdlr. med efterstaaende Rente 2710 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Jacob Lykke, afdøde Axel Lykke og afdøde Frandts Kaas. Disse Breve har fornævnte hendes afdøde Husbonde Frants Kaas indløst og betalt, men har indtil nu noget nær intet kunnet faa igen. Christofer Hvas skal paa Kongens Vegne lade fornævnte Hans Lykke indmane til at møde til en bestemt Tid i Fortun ved Stranden i København for dér at holde et adeligt Indlager og ikke begive sig derfra, førend Kongen er betalt, saavidt han er pligtig at betale. J. T. 10, 234 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades det islandske Kompagni herefter at besejle Havnen Boesandt paa Island i Stedet for Grindevig. Kompagniet har berettet, at det efter de det af Kongen meddelte Privilegier hidtil blandt andre har ladet besejle Havnen Grindevig, hvor der kun bor nogle faa Islændere, og det endskøndt samme Havn altid har været meget farlig at ligge i, eftersom den er ret aaben for den store Sø med slem uren Grund, som ødelægger Ankertovene, saa at Skibe af den Grund i adskillige Aaringer ofte er drevet i Land og

¹ Gæstgiverstedet Fortunen ved Stranden i København (nu Hotel Royal).

sønderslaaet, hvad der særlig er sket de to næstforegaaende Aar paa Rad. Ydermere er Havnen nu blevet langt værre som Følge af den usædvanlige Is (som har borttaget den Beskyttelse, som Skibene tilforn havde mod Søen), saa at Havnen i Fremtiden ikke kan besejles uden største Fare for Skib og Gods. Derfor har Kompagniet begæret Bevilling til herefter at maatte besejle Havnen Boesandt, som kun ligger to Mil fra Grindevig, idet det bemærker, at de Bønder, som bor ved Grindevig Havn, kun er faa¹, og at de noksom kan faa deres Nødtørft fra Boesandts Havn. Sj. R., 20,216 b. K. Samtidig Afskr. i D. Kanc. Diverse Breve, Dokum. og Akter sagligt ordnede VI A 2 c. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II, 425 f.).

1. Juni. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation, efter Andragende fra det islandske Kompagni, paa en Dom, som er dømt 1631 den 4. Maj paa Byeskiers² Rettertingsted af følgende af Holger Rosenkrantz's befuldmægtigede Foged over Island Oluf Pedersen til Doms nævnte Mænd, nemlig Thomas Hallsen, Thor-der Laurisen og Olafer Jonsen, Laugrettesmænd, Joen Oddesen, Berger Hallsen og Thorkild Ollofsen, om det Islandske Kompagnis Gæld³ og Restance paa Island, som ikke bliver betalt i rette, fastsatte Tid og Termin til Købmændene, hvorom Grymerbergs⁴ og Melhier Hansen paa fornævnte Kompagnis Vegne begærede Dom og Ret om, hvorledes de skulde handle derom. Ti det syntes dem (som det ogsaa er noksom vitterligt) stor Umag og Bekostning at stævne, dele eller lovsøge saa mange Mænd langvejs i Syslet eller i andre Sysler eller Landsfjerdinger, enten det drejer sig om en stor Gæld eller en ringe Gæld; ti hos mange er Gælden saa ringe, at den ikke er den Umage eller Bekostning værd, som de skulde anvende derpaa, dersom de skulde indfordre den med rette Lovsøgelse efter islandsk Købe- balks Formelding. Nu staar der saaledes i den islandske Lov: „Sagsøger skal være for hvert Maal“. Kom fornævnte Grymers- bergsen frem paa Tinget med Købmanden Hans Nansens egen Haandskrift og Fuldmagtsbrev, hvori formeldes, at Gryner skulde

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: ikke skal være uden fare. ² De trykte Gengivelser har: Byasker. ³ Her brugt i den gamle Betydning: Tilgodehavende, nemlig Kompagniets. ⁴ Han kaldes Grymerbergs, Grymersbergsen, Gryner osv. Formentlig hedder han Grymer (Grimur) Bergson.

indkræve og oppebære den Gæld, som tilkom fornævnte Hans Nansen paa Redernes Vegne her i Landet [Island] og som han selv ikke havde kvitteret eller daggivet at maatte henstaa. Ligeledes havde ogsaa Melckor Hansen Købmanden Mogen Nielsens Fuldmagt og Ombudsbrev om at skulle indkræve samme Kompagniets Tilgodehavende, hvilket fornævnte Fuldmagtsbrev de [ovennævnte Mænd] besaa og dømte at være lovligt. Klagede de begge [de Befuldmægtigede] for os Dommere og Doms mænd, at der var mange Mænd her i Landet [Island], som ikke vilde betale og ikke havde betalt deres Gæld til Købmændene i 3, 4, 6 eller 8 Aar og længere, skønt Købmændene ideligen hvert Aar har krævet dem. En Del af dem er saaledes stillet, at naar de har betalt Skylden, saa tilfalder dem Fattigdom, og selv om de vilde betale, saa kunde de ikke; nogle løber saa lang Vej hjem i Landet, at Købmændene ikke kunde opspørge dem, og somme kunde betale og vil dog ikke uden Lovsøgelse. For at saadan Uskikkelighed imod Lov og Ret ikke skal blive for gemeen her i Landet og Købmændene ikke med vidtløftig Proces og Rettergang skal forhindres paa deres lange Rejse, Kompagniet og dem selv til stor Skade og Forsømmelse, har de [Dommere og Doms mænd] derfor indført disse efterfølgende Lovens og Retterbodernes Punkter og Artikler, som de fandt for sig og syntes dem bedst dér at tilhøre:

Først staar saaledes i Kong Hagens Retterbod: „De Løse mænd, som gør Uskel og bør betale Gæld, da tage Sysselmanden deres Gods op med lovagtige Bønders Vidskab og betale hver sin Gæld, om det naar til, eller miste hver, som han var skyldig, eftersom det løber til; og saa skal hver Sysselmand gøre i sit Syssel.“

Item staar saa i Kong Magnus's Retterbod: „Magnus med Guds Naade Norges Konning: Os og vort Raad har været tilkendegivet, at de Købmænd, som sejler her til Landet, ikke faar deres Gæld i rette Tid, som dem er skyldig¹, og at deres Rejse derved ideligen forhindres, saa at de kommer sent af Landet eller at de faar at ligge dér to Vintre, som ellers ikke havde agtet at ligge dér uden én. Og da vi i ingen Maade vil fordrage

¹ Deres Tilgodehavende, som skyldes dem.

sligt, da byde vi Eder, at I skal have betalt alle Østmænd deres Gæld til St. Olufs Dag [29. Juli] hver Sommer, saafremt som enhver, der ikke har betalt, [ikke] vil svare os 12 Alen af hvert Hundrede, som han var skyldig, og ligesaa meget [til] dem, som det tilkommer at indkræve Gælden. Da byde¹ vi Sysselmændene eller deres Ombudsmænd og de fire lovagtige Mænd, som han med sig tilnævner, at de lader udvurdere derfor i Stedet hjemme af hans Gods saa meget, som Gælden er stor til, og dermed Flytning² til Skibs, og særdeles ogsaa dem, som bør at oppebære Gælden, halv Mark. Skal dette udvurderes uden Lovsøgelse, hvor deres Gods kan findes, som bør betale Gælden. Ville vore Sysselmænd eller deres Ombudsmænd ikke holde eller styrke denne vor Befaling, da vid sandeligen, at de skal miste Sysler og al den Herlighed, som de har af os og Kronen, og derforuden møde vores Ugunst“.

Item Kong Christian IVs Brev, som er udgivet med den islandske Takst 1619, deri staar saaledes: „Og skal vores Lensmænd saa tilholde Lovmænd og Sysselmænd, at de tilholder Almuen dér paa Landet, at de betaler til Købmændene, hvad de bliver skyldig, og at de yder deres Gæld til betimelig Tid, som er for Sonden inden Petri og Pauli [29. Juni], for Vesten inden Canuti [10. Juli], for Norden og Østen Sanct Laurenti [10. Aug.] eller otte Dage efter forskrevne Termin i det allerseneste, dog at de ikke opholder Købmændene, om de kan betale før, for at de ikke skal ligge over deres Tid, dem selv til stor Skade og Forsømmelse, som det hidtil er sket.“

Ti formedelst disse kongelige Forordninger og Retterbøder dømmer vi forskrevne Domsmand saaledes som efter følger: Først alle de Mænd, som bør betale saa stor en Gæld, som Kong Magnus's Retterbod melder om, skal bøde 12 Alen til Kongen af hvert Hundrede og andre 12 Alen til dem, som skal oppebære Gælden hvert Aar, saa længe som den er ubetalt. Men de, som ikke vil betale til den rette Tid og Termin efter Kong Christian IVs Brev og efter at de har hørt denne Dom, da gælde de Kongen 8 Mark Brevbrud og 4 Mark i Domrov og svare dem,

¹ No. R., der jævnlig har Fejl i Gengivelsen, har her: burde. ² No. R. har: Dutning.

som bør indkræve Skylden, al deres Kost og Tæring, som de anvender derpaa. Men de, som bør betale mindre end Hundred, gælde 6 Alen for 60, 3 Alen for 30 og 1 $\frac{1}{2}$ Alen for 15 [Alen] og 4 Mark i Domrov og i lige [Maade] svare Kost og Tæring, som forbemeldt er. End hvo som nægter Gælden, da sværge [han] fuld Ed inden 14 Nætter efter den Termin, som forskrevne Kong Christian IVs Brev formelder om, eller betale Gælden, saa meget som han kræves for, og svare eftersom Dommen udviser. Men om nogen Hindren eller Naudsyn¹ kan falde til, at de Islandske ikke kan betale saa snart, da overveje gode Mænd deres Nødsyn, eller om Købmændene sælger dyrere end efter Taksten, da skal der ikke betales mere derfor end ret er, og Købmændene svare da derfor Brot for hver en, som de foruretter, om de handler eller købslaar anderledes ved Islandske, end Kongens Brev og Takst formelder, og dem, som bliver forurettet, deres Ret efter lovlig Dom. Samtykte² denne Dom med os forskrevne Foged og satte sin Haandskrift med vores herunder. Denne³ forskrevne Dom samtykker vi underskræve for fulde i alle Ord, Punkter og Artikler, som den indeholder og formelder, og ved fuld Magt at stande over alt Landet.

Kongen konfirmerer og stadfæster denne Dom i alle dens Ord og Punkter, som forskrevet staar. No. R. 6,229. (Tr. : M. Ketilson: Forordn. til Isl. II, 427—34. O. Stephensen og J. Sigurðsson: Lovsaml. f. Isl. I, 224—27.

1. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Pros Mund. Det islandske Kompagni har besværet sig over, at Islænderne ikke afskærer Blodbenet af de Fisk, som det tilforhandler sig af dem, hvorfor de Fisk, som Kompagniet faar af dem, raadner. Han skal tilholde Islænderne at afskære Blodbenet af Fiskene. No. T. 7, 26 b.

2. Juni. (—). Miss. til Rentemestrene om snarest at tilstille Tygge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggvældegaard, en rigtig Fortegnelse over det, som afdøde Eiler Qvitzov er blevet skyldig paa sine Røgnskaber i Rentekammeret, medens Kongen havde forlenet ham med

¹ Isl. nauðsyn, Nød. ² No. R. har: sambtøche. ³ Det følgende Stykke mangler i Lovsaml. for Island.

Forlening¹. Sj. T. 27, 55 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

2. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Der tilsendes ham en Antegnelse fra Renteriet paa, hvad afdøde Eyller Qvitzov er blevet Kongen skyldig, fra den Tid, han forestod Kongens Forlening. Adressaten skal paa Skiftet efter ham paa Kongens Vegne gøre Fordring herpaa. F. T. 5, 77 b.

— Miss. til Tygge Brahe. Han har berettet, at han paa Kongens Børns Vegne skylder Jomfruene Anne og Beate Gjøe 4000 Speciedlr. for det Gods, som han efter Kongens Befaling har købt af dem, og har andraget om, at disse Penge maa blive forstrakt af Kongens eget Kammer til dermed at betale samme Gods. Han skal tage disse Penge af Val-løes Indkomst og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 55 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. M. Jacob Hogenvald, Bart-skær i Helsingør, har berettet, at hans forrige Svend Mickael Fürst har gjort ham stort Indpas i de ham af Kongen givne Privilegier² til at oprette et Apotek dér og vedligeholde det med de fornødne Medikamenter, og at han har ladet Borge-mestre og Raad i Helsingør afsige Dom herpaa, som han nu begærer maatte holdes, for at der ikke skal vederfares ham videre Indpas til yderligere vidtløftig Proces mod hans Modpart. Frederik Urne skal paase, at M. Jacob Hogenvald ikke forurettes mod de ham givne Privilegier. Dersom Modparten befindes modvillig, skal Adressaten tiltale ham og derefter eksekvere Dommen. Sj. T. 27, 56. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Helsingør. Kiøn Jockumb Grabov, Befalingsmand over Jerrestad Herred, har berettet, at Adressaten har bortfæstet en Kirketiende i Borrebye Sogn i Jerrestad Herred til Jacob Block, afdøde Jørgen Hondorfs Foged over Jerrestad Herred, som Jørgen Hondorf efter Kongens Bevilingsbrev havde fæstet og altid brugt til Borrebyegaard, og har begæret, at samme Tiende maa være ham følgagtig paa samme Betingelser, som hans Formand har haft den. Adressaten skal

¹ Han var Lensmand over Rugaards Len 1628—1630. ² Af 9. Septbr. 1638. ³ 20. Juni 1632, jvfr. 22. Okt. 1633.

tilbagekalde det Fæstebrev paa nævnte Tiende, som han har givet Jacob Block, og fæste den til Kiøn Jockumb Grabov. Sj. T. 27, 56 b. K.

2. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen. Han har berettet, at han forrige Vinter har erfaret, at der i Kronens Skove i Giemsøe Sogn er hugget en stor Del Egetræer, hvorfor han til Tinge har ladet udmelde Granskningmænd, som skulde granske, hvor mange Stubbe der kunde findes at være hugget i samme Skove i en to Aars Tid. Da man paa Grund af dyb Sne ikke straks kunde komme i Skovene for at granske dem, har han sendt sine Tjenere ud for at registrere de Egeplanker, som kunde findes at være udført allevegne paa Vejene, saavel som dem, der er ført ned til Havnene, og da det blev befundet, at der var blevet udført nogle Hundrede Tylter Planker paa Vejene og til Havnene, har han gjort Arrest i disse Planker og paa Tinge ladet paalyse, at Ejermændene til samme Planker skulde møde frem og give til Kende, hvor samme Tømmer var hugget, hvoraf det kunde erfares, om det var kommet fra Kronens Skove eller ikke. Der fremkom da en Person, ved Navn Oluf Pedersen, som tilforn har boet i Hollie, men nu har taget Borgerskab i Sølvitsborg, og vedkendte sig 364 Tylter 5 Planker af samme Egeplanker, og berettede, at han havde faaet dette Tømmer af Kronens Bønder i Giemsøe Sogn som Betaling for, hvad de var ham skyldig, og desuden vedkendte han sig 121 Planker, som han beretter at have tilforhandlet sig i Sverrig. Han hævder, at Kronens Bønder i Giemsøe Sogn har gaaet ham i Hjemmels Sted inden Tinge for fornævnte 364 Tylter 5 Planker, og de beretter, at samme Tømmer er hugget af Vindfælder og fornede Træer. Ved Granskningerne for en 2-Aars Tid befindes det nu, at der er hugget 316 Ege, foruden hvad der er hugget til Kongens Fornødenhed. Adressaten har derfor begæret at maatte blive underrettet om, hvorledes han skal forholde sig. Han skal tage Dom over dem, som har fordristet sig til at gøre slig ulovlig Skovhugst, siden vil Kongen erklære, hvorledes han vil have, at der skal forholdes dermed. Endvidere har han berettet, at bemeldte Oluf Pedersen for 2 Aar siden har aftinget for ulovlig Udskibning af Egetømmer og under Fortabelse af sin Ære givet sin Forpligtelse fra sig paa, at han efter den Tid ikke

vilde bruge nogen Tømmerhandel, som kunde være til Skade for Kronens Skove. Denne Forpligtelse har han nu overtraadt. For Overtrædelsen af denne Forpligtelse skal Adressaten lade ham tiltale. Saafremt Tømmeret bliver tildømt Kongen, skal det anvendes til Brug for Fæstningen Christianopol. Sk. T. 6, 413 b.

2. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Hans Thomæsen, Indvaaner i Viborg, har berettet, at Jesper Pedersen, Borgemester i Helsingborg, har haft under Hænde Værgemaalet for en af hans Søstre, ved Navn Beata Thomæsdatte, og at han, efter hvad der er Hans Thomæsen bevidst, endnu ikke har gjort Regnskab for eller Rigtighed for, hvor hendes Gods er blevet af. Han har haft det under Hænder fra Aar 1619. Da denne hans Søster nu er død og har efterladt sig et Pigebarn, har Borgemester og Raad i Viborg paalagt ham at være Væрге for det som Barnets Morbroder og nærmeste Væрге efter Loven. Han begærer nu, at det maa blive paalagt Jesper Pedersen uden Ophold i Dannemænds Nærværelse at overlevere til ham Skifteregister over det, som paa Skiftet er tilfaldet hende efter hendes afdøde Farmoder, og gøre Regnskab for det. Adressaten skal tilholde forskrevne Jesper Pedersen uden noget Ophold i Danne-mænds Nærværelse til Hans Thomæsen at overlevere rigtigt Skifteregister paa, hvad der paa Skiftet er tilfaldet hende efter hendes afdøde Farmoder, og at gøre ham Regnskab for, hvorledes han har forvaltet samme Værgemaal, for at man kan vide, hvad Barnet, som er hos ham, kan have i Forraad efter sin Moder, og tilstille ham, hvad der findes i Beholdning, for at Barnet deraf kan holdes til Skolegang og andet. Sk. T. 6, 414.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Jacob Quirin, Humlevrager i Malmø¹, har berettet, at nogle Borgere i Malmø forholder ham den Løn, der tilkommer ham for Humlevragen efter hans Bestalling. Adressaten skal være Jacob Quirin behjælpelig med af fornævnte Borgere at faa, hvad han med Rime-lighed har at fordre hos dem efter hans Bestalling for Humlevragen. Sk. T. 6, 415.

— Miss. til Christian Bülow. Kongen har befalet M. Hans Barckmand, Snedker, at forfærdige den store Sal paa

¹ Ordene: i Malmø, findes kun i Overskriften.

Kronborg Slot. Da det berettes, at der til Laholms Marked kommer Tømmer, der er tjenligt til saadant Arbejde, har Kongen befalet ham at begive sig derop for at indkøbe samme Tømmer. Adressaten skal være fornævnte Barckmand beforderlig heri og lade forbyde, at nogen køber saadant Tømmer, førend han har faaet saa meget, som Kongen behøver. Naar Tømmeret er indkøbt, skal Adressaten lade det henlægge i god Forvaring paa Slottet [Laholm], indtil det bekvemmeligt til Vands kan føres til Kronborg. Sk. T. 6, 415.

2. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe. Niels Andersen i Tjeringe i hans Len [Varberg] har forrige Aar til Kancelliet indleveret en Supplikation, i hvilken han tilkendegav, at der fra Bønderne var modtaget nogen Landgilde, som ikke var ført til Regnskab, hvilket befandtes usandfærdigt. Han blev derfor tiltalt ved Retten og dømt til at gaa i Jern paa Bremerholm. Det berettes nu, at samme falske Angivelse er bragt Niels Andersen, for at han skulde overlevere den, af en Mand, ved Navn Tore Ollesen i Thorckerstrup, ligeledes boende i hans Len, og at det er denne, der har skrevet Supplikationen. Adressaten skal afsone med Niels Andersen og tiltale Tore Ollesen i Thorgerstrup, som skrev samme Supplikation og bragte den til Niels Andersen, for at denne skulde bringe den videre, og tage Dom over ham. Sk. T. 6, 415 b.

— Miss. til Lunde Kapital. Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, har andraget om at faa Bevilling til at lade opbygge et Kapel til hans Begravelse ved hans Sognekirke Aasum Kirke. Han tilbyder at lade samme Kapel opbygge uden Skade for Kirken paa Bygning eller Stolestader og herefter at vedligeholde det uden Bekostning for Kirken. Da Kapitlet har Jus patronatus til Kirken, begærer Kongen af det, at det tillader ham at opbygge samme Kapel, da det geraader Kirken mere til Zirat end til Skade og det er billigt, at det tilstedes ham at have et Kapel og Begravelsessted i hans egen Sognekirke. Sk. T. 6, 416.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Ingeborre Friis til Margaard, som har andraget om Bevilling til at sælge eller pantsætte sin Gaard for at tilfredsstille afdøde Niels Friis's Kreditorer, faar Bevilling dertil, dog at det sker med hendes Værges Minde og Vidende. F. R. 4, 228.

2. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk, Tønne Friis til Heselagger, Niels Krag til Trudts-holmb, Befalingsmænd i Vestervig Kloster, paa Stiernholm Slot og paa Lund Gaard paa Mors, og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland. Da samtlige Arvinger efter af-døde Niels Friis af Kongen og Danmarks Riges Raad er til-funden¹ at vedgaa Arv og Gæld efter nævnte Niels Friis, og da der muligvis endnu kan opstaa adskillige Tvistigheder i samme Skifte gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede paa samme Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de Mødtte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 10, 235 b.

— Aab. Brev om, at Maribo Borgere i deres resterende Skatter maa faa godtgjort deres Udgifter til de Baadsmænd, som de i Aaret 1631 har holdt i Vinterlejr. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har faaet Kongens Befaling til at tilholde Borgerne i Maribo i Lolland at klarere de Skatter, de endnu maatte restere med, uanset at de i Aaret 1631 har holdt nogle af Kongens Baadsmænd i Vinterlejr, hvilket skulde kvitteres og godtgøres dem af Hr. Hofmester Frantz Rantzau efter to Bremerholms Takster, efter hvad der er tilsagt dem i et Missive fra ham til Hr. Palle Rosenkrantz, hvorefter der ogsaa er gjort Afregning med Borgerskabet. Sm. T. 5, 216.

— Lignende aab. Brev om, at Saksjøbing Borgere i deres resterende Skatter og Borgelejepege maa faa godtgjort deres Udgifter til de Baadmænd, som de i Aaret 1631 har holdt i Vinterlejr, efter den Afregning, som ovennævnte Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup har gjort med dem efter to Bremerholms Takster. Sm. R. 5, 216 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede IV.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at lægge to Gaarde i Hielm i Musse Herred i Aalholms Len i Lolland, af hvilke

¹ H. D. D. 1640 fol. 553 b — 569.

den ene tillige giver en Skyld til Fielde Kirke og som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, ind under Lenet [Aalholm], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sm. T. 6, 495.

2. Juni. (Kbhvn.).¹ Aab. Brev, hvorved Hans Thomisen, Indvaaner i Viborg, tidligere Skriver paa Bøvling Slot, faar Bevilling til at arrestere Hans Cortsen, hvor han kan træffe ham, indtil denne har betalt Hans Thomisen; dog skal alting ske ved Lov og Dom. Hans Thomisen har berettet at Hans Cortsen, som for nogen Tid siden var Ridefoged paa Bøvling Slot, i den Tid har optaget adskillig uvis Rente og Indkomst dér i Lenet, nemlig 136 Rdlr., som han burde have leveret til Hans Thomisen, som dengang var Skriver sammesteds og som har gjort Kongen og sin Husbonde Rede og Regnskab derfor. Han har ikke nogen anden Forsikring af Hans Cortsen end hans Brev, og der er hidtil ikke sket nogen Betaling siden dengang. J. R. 10, 50.

— ² Aab. Brev, hvorved Jacob Ulfeldt til Korstoft³, der har berettet, at han i den Tid, da han var Enkemand, har avlet nogle Børn, med et Kvindfolk, som tjente ham, og at han derfor ikke maa faa Adgang til Alterens Sakramente, før han har staaet aabenbart Skrifte, hvorfor han har ansøgt om at fritages herfor, faar Bevilling paa at fritages for at staa aabenbart Skrifte, dog at han til Hospitalet i Varde betaler 100 Rdlr.⁵ og leverer dem til Hospitalsforstanderen inden førstkommende Paaske. J. R. 10, 50 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Varde. Jacob Ulfeldt til Kastofte har til Hospitalet i Varde udlovet 100 Rdlr., som han skal erlægge til førstkommende Paaske. De skal modtage samme 100 Rdlr. og anvende dem til Hospitalets Nytte. J. T. 10, 236 b.

— J. R. 10, 51, se 3. Juni.

¹ Stedet er glemt i J. R. ³ K. har først været dateret 2. Maj, hvilket er rettet til: Juni. ⁴ Nørre Karstoft, Hammerum H. ⁵ K. har først haft: tvende, hvilket er rettet til: nogle. ⁶ K. har: 100 Rdlr. in specie.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld paa Hald om, at Kongen har anset det for godt, at han skal være Løjtnant under Ritmester Ifver Krabbe Nielsen, Befalingsmand over Mariager Kloster. J. T. 10, 235 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at Tolderen i Nykøbing, ved Navn Søfren Jensen, har forset sig mod Kongens Forordning, idet han ikke straks har nedlagt nogle Penge, som han havde oppebaaret i Told, i Toldkisten, hvorfor der allerede er taget Dom over ham. Jørgen Seefeld skal aftinge med ham efter hans Formue og siden forordne en anden til Tolder i hans Sted. J. T. 10, 236 b.

— Miss. til Niels Krag og Mogens Høg. Da Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard har begæret 1 Gaard, kaldet Kiergaard, i Torumb By og Sogn i Salling i Skivehus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Thisted By¹ i Salling, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Mogens Sehested til Holmbgaard, Befalingsmand paa Skivehus Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 10, 237 b.

— Miss. til Mogens Sehested om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 237.

— Miss. til Mogens Juel og Mogens Sehested. Da Just Friis til Vastkiergaard har begæret 2 Gaarde i Tøring Sogn i Vestervig Len og 1 Bol i Hofve By og Sogn i Vandfuld Herred, alt i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Staxstrup By og Sogn i Thye i Jylland og 1 Gaard, kaldet Gammelgaard, Vandborg Sogn i Vandfuld Herred, alt i Jylland, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Hr. Jørgen Urne til Alslef at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 10, 239.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 237 b.

¹ Der er ment: Tise By og Sogn i Nørre H. Salling, se Miss. af 5. Aug. s. A. til Mogens Sehested og Skødet af 6. Aug. s. A. (Kr. Sk.).

3. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Andreas Bugenhagen faar Bevilling til fra Danmark at udføre 12 Øksne, dog at han først erlægger Kronens Told derfor. Sj. R. 20, 219.

— Bestalling for Matthias Vernersen som Løjtnant til Skibs¹ og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 29. April sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 219 b. K.

— Lignende Bestalling for Matthias Møller som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr., fra Bestallingsdagen at regne. Udt. i Sj. R. 20, 220 b. K.

— Lignende Bestalling for Søfren Jensen Ørbeck som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr., fra Bestallingsdagen at regne. Udt. i Sj. R. 20, 220 b. K.

— Aab. Brev om de Soldater under de danske Regimenter, som udebliver fra Mønstring, Sj. T. 27, 57. K. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 57.).

— Miss. til alle Lensmændene² i Danmark om at lade ovenstaaende aabne Brev om Soldater, der udebliver fra Mønstring, læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 57 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Hr. Frederik Reedtz til Tyggstrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at den store Hølade paa Vordingborg Slot staaar ganske paa Fald, saa at den for længe siden vilde have ligget paa Jorden, hvis den ikke var blevet opstøttet med mere end 30 Støtter, og at den nu ikke længer kan staa. Endvidere har han berettet, at en stor Vandflod forrige Vinter har gennembrudt Dæmningen ved Tudebeckis³ Mølle og ganske har borttaget alle de gaaende Stigborde saavel som Broen, der gik over, som Kongen plejer at vedligeholde og som endelig maa forfærdiges straks, saafremt Kongen vil have Landgilden deraf. Tilmed ligger den ret paa Landevejen, saa at den Vejfarende skal over den.

¹ De sidste to Ord staaar kun bagpaa K. ² De opregnes alle i K.

³ Formentlig Tubæk Mølle, Skibbinge S., Baarse H.

Hr. Frederik Reedtz har derfor begæret, at Kongens Overtømmersmand Hans Anemøller maa sendes dertil og besigte saavel den store Hølade som Skaden ved Møllen og erklære sig om, ved hvad Middel det altsammen bedst kan hjælpes. Adressaten skal befale Hans Anemøller straks at begive sig dertil, besigte den store Hølade og Skaden ved Møllen og siden give en skriftlig Erklæring om, hvorledes det altsammen bedst kan hjælpes. Sj. T. 27, 57 b K.

3. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Han har berettet, at Smedjen paa Vordingborg Slot er ganske brøstfældig, saa at man ikke ved, hvilken Time den ligger paa Jorden. Han skal straks lade den nedtage og bygge en anden i Stedet, dog med den ringest mulige Bekostning, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 58. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at skaffe Hr. Frederik Reedtz 100 Render, naar han begærer dem, som skal anvendes til Vandkunsten paa Vordingborg. Udt. i Sk. T. 6, 416 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen om at skaffe Hr. Frederik Reedtz, naar han begærer det, 50,000 Enebærstager, som skal bruges til Gærdet til Vildtbanen ved Vordingborg. Udt. i Sk. T. 6, 416 b.

— Proklama for Claus Bilde til Vanos, som har berettet, at han skylder nogen Gæld bort i Danmark, men at en Del deraf ikke er ham vitterlig. Kongen paabyder herved alle, som kan have nogen Gæld at fordre hos ham, eller om han kunde være i Løfte for nogen, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget enten selv eller ved deres Fuldmægtig at tilkendegive dette til Landsdommeren i det Land, i hvilket de bor, saafremt de ikke vil have deres Tilkrav og Fordring forbrudt. Landsdommerne skal siden give Claus Bilde underretning derom, enten skriftligt eller mundtligt, inden forskrevne Tid. Sk. R. 5, 323 b.

— Aab. Brev om denne Jockim Casimir, som har akkorderet med Kongens Kaptejn i Sølvitsborg Len, ved Navn Efverdt, om en Gaard, som Kongen har bevilget denne Kaptejn aarlig kvit og fri uden nogen Besværing eller Tynge i i nogen Maade. Kongen bevilger, at denne Jockim Casimir maa have samme Gaard kvit og fri ligesom Kaptajnen hidtil har haft

den, dog skal han være forpligtet til at lade sig bruge, dersom Kongen behøver hans Tjeneste. Sk. R. 5, 324.

3. Juni. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Kronen. Sm. R. 5, 217. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholmb og Kronen. Orig. J. R. 10, 51 og K. (begge med Datum: 2. Juni, ogsaa Genbrevet og dets K.). (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Sehested. Da Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard har begæret Præstegaarden i Selle Sogn i Salting i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Lendomb By i fornævnte Sogn, som han vil gøre ligesaa god paa Ejendom og Bygning som den, Præsten bebor, og da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at den Gaard i Lendumb Sogn, som Jørgen Rosenkrantz tilbyder at udlægge til Præsten i Selle Sogn i Salting imod dennes Præstegaard, er Præsten ligesaa belejlig som hans Præstegaard, naar den ellers bliver gjort ligesaa god paa Ejendom og Bygning som den anden, skal Adressaten lade opkræve uvildige Mænd til Tinge, som skal besigte begge Parters Gods og Bygninger. Saafremt der da sker Præsten Fyldest paa Bygning og Ejendom, skal Adressaten afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. J. T. 10, 240.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen og Vincents Bilde. Da der med det allerførste skal foretages Skifte og Deling mellem Gabriel Kruse til Engeltøfte paa den ene Side og Jacob Grubbe til Kappel og Lauridts Skinkel til Gierskouf paa den anden Side efter afdøde Fru Agnette Thott¹, fornævnte Jacob Grubbes og Lauridts Skinkels Moder, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde, naar og paa hvad Sted Skiftet skal foretages, bilægge de muligt paa Skiftet mellem Parterne opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den

¹ Agnete Thott Eriksdatter († 1616) var g. m. 1) Lavrids Grubbe til Røgle († 1616), med hvem hun havde Sønnen ovennævnte Jakob Grubbe og Datteren Helle Grubbe († 1637), som var g. m. ovennævnte Lavrids Skinkel Nielsen, hvis Svigermoder hun altsaa var. Derefter var hun g. m. 2) ovennævnte Gabriel Kruse Kristoffersen til Engeltøfte.

bestemte Tid, skal den Møtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 416 b.

3. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Christian Bülow. Da Gabriel Kruse til Engeltoft med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter deres afdøde Moder Fru Agnette Thott, skal han rette sin Lejlighed efter at give Møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for hans Søn Enevold Kruse, medens Skiftet staar paa, paase, at der paa samme Skifte kun vederfares ham, hvad der er ret og, naar Skiftet er sluttet, overlevere Værgemaalet til hans rette Væрге. Sk. T. 6, 417.

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe til Vegholmb om at være Væрге for Erik Kruse, Jacob Grubbe til Røgle for Niels Kruse, Stalder Kaas til Rosendal for Jomfru Anna Kruse og Eyller Holck til Giedtøeholmb for Jomfru Margrette Kruse. Udt. i Sk. T. 6, 417 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Niels Friis til Krastrup, skal han rette sin Lejlighed efter paa samme Skifte at være Væрге for Jørgen Kaas og Gregers Friis, nøje paase, at der baade i Gæld og Gods i andre Maader vederfares dem, hvad der er Ret, og siden overlevere deres Værgemaal til deres rette Lavvæрге. F. T. 5, 77 b.

— Miss. til Hr. Mogens Sehested. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Niels Friis til Krastrup, skal han møde paa Skiftet og være Væрге for Jomfru Anne Chatarine Friis, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og siden overlevere Værgemaalet til hendes rette Væрге. J. T. 10, 240 b.

4. Juni. (—). Aab. om, at Lensmændene i Danmark, hvor der er Folk indkvarteret, saa tit der sker Henvendelse til dem derom, paa Knud Ulfeldts Vegne skal mønstre det gevorbne Folk, som er indkvarteret i Lenet, og underskrive Rullerne. Knud Ulfeldt til Østergaard, Befalingsmand over Tønsberg Len og Generalkrigskommissarius, har berettet, at Kvartererne, i hvilke Kongens Krigsfolk er indkvarteret, saavel i Danmark som i Fyrstendømmerne er vidtløftige og ligger saa langt fra hverandre, at han ikke altid selv kan være til Stede, naar Mønstringen afholdes, og han har derfor begæret, at Lensmæn-

dene dér, hvor Folket er indkvarteret, i hans Fraværelse maa mønstre det. Sj. R. 20, 221.

4. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det bevilges, at nedennævnte aarlig maa faa en Læst Rostocker Øl fri for Sise til deres Hus's Behov, nemlig: Frederik Günther, Øverste Tyske Kancellisekretær samt alle i Tyske Kancelli¹, Christoffer Ifversen, Øverste Renteriskriver, Hans Boysen, Hofmønsterskriver, Christoffer Svenck, Kongens Tøjmaster, Knud Christensen, Skriver paa Klædekammeret, Hendrik Møller, Kammeriskriver, Joakim Walburg², Slotsfoged paa Københavns Slot, og Christen Pofvelsen³, Danske Kancellis Tjener. Sj. R. 20, 222. K.

— Aab. Brev, hvorved Frants Hendrik von Kettenburgs Enke⁴ faar Tilladelse til straks og naar det syntes hende godt, at føre sin afdøde Husbondes Lig og hans efterladte Formue, hvorhen hun lyster. Kongen har for nogen Tid siden udstedt Befaling til Mogens Pax til Thorup og Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmænd paa Holbæk Slot og Roskildegaard, om at gøre Udlæg i afdøde Frantz Hendrik von Kettenburgs efterladte Bo og Haandskrifter til Frederik von Hagen for 2000 Dlr., som denne havde at fordre hos den afdøde. Kongen erfarer nu, at Mogens Pax og Sigvort Urne har efterkommet denne Befaling, idet de har tilbudt fornævnte Frederik von Hagen adskillige Obligationer og Haandskrifter, som fandtes i Boet. Da han ikke vilde nøjes med dem, har afdøde von Kettenburgs Enke begæret Tilladelse til at føre sin afdøde Husbondes Lig bort. Kongen tillader, at hun maa føre baade Liget og hans Formue, hvorhen hun lyster, da hun tilbyder at betale Frederik von Hagen ogsaa i Mecklenborg, hvor hun er bosat. Sj. R. 20, 223.

— Aab. Brev, hvorved Hans Lindenov til Gaunnøe, Embedsmand paa Kalundborg Slot, faar kongelig Konfirmation

¹ Teksten er uklar. K. har haft: alle Kancellister udi det tyske Kancelli; derefter er Ordene „Kancellister udi“ slettet og over Linjen efter Kancelli er tilføjet: Forvanter, saa at der vel maa læses: alle det tyske Kancellis Forvaltere (d. v. s. Sekretærer). ² Overskriften har Walburg, Teksten Wallbull. Han kaldet almindeligt: Waldburger. ³ Denne er senere indføjet i K. ⁴ Fru Dorothea Zühlo, jvfr. 8. Maj 1640.

paa nedennævnte Ejendomme, som han for nogen Tid siden har tilforhandlet sig, efter de Skøder og Adkomstbreve, som han har paa dem, nemlig: en Ejendom, liggende Vesten for Kalundborg, som Peder Hansen, Raadmand sammesteds, tilforn har haft i Haandhævd og Brug, med hosliggende Strandgaard og Vænge, kaldet Valdhauge, Hammelhauge, Bleghauge, Abildhauge, Toernehauge og Segget¹, og som tilsammen strækker sig af Øster fra Setaarnet og i Vester langs ud ved Munkesøen til Byens Hestehauge og til et lille Vænge, som tilforn har tilhørt Raadmændene i Kalundborg, af Sønder fra Byens Hestehauge og Hestehaugestræde og i Nør i Munkesøe; endvidere en Ejendom, som har tilhørt afdøde Madts Søfrensen, fordum Borgemester i Kalundborg, og som bemeldte Peder Hansens Formand, afdøde Ifver Hansen, har tilforhandlet sig; dernæst en lille Have, som forskrevne Hans Lindenov har afkøbt M. Valentin Christensen, Sognepræst til vor Frue Kirke sammesteds, hvilket tilsammen strækker sig i Længden af Nør fra Setaarnet og i Sønder til den Agebro, hvor fornævnte Voldhaugehjørne støder paa, af Øster fra Strædet og Agevejen og i Vester til Voldhaugen; fremdeles en Vaaning og Bolig med tilliggende Have saavel som en lille Plads Vesten op dertil, som fordum har været et lille Bystræde, i Kalundborg paa Søgaden imod Vestervolden, som forskrevne Hans Lindenov har erhvervet sig af Hr. Anders Christensen, Sognepræst til Rosnis² og som strækker sig i Længden af Sønder fra fornævnte Søgade og i Nør til et lille Stræde, som løber langs med Munkesøen og til Setaarnet, og i Bredden af Øster fra Maren Goris Jacobsens Have og i Vester til Byens Mur ved Setaarnet efter de derpaa erhvervede gamle Adkomstbreves og Skøders videre Formelding. Hans Lindenov har andraget om Kongens Konfirmation herpaa. Sj. R. 20, 224. K.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmænd i Danmark om straks at lade forfærdige Skabe til at hænge Soldaternes Gevær i i de Kirker, der ligger nærmest ved de Steder, hvor Soldaterne mønstres. Saafremt det ikke sker, skal Adressaterne selv svare til Geværret. Sj. T. 27, 58 b. K. Origg. (til

¹ Maaske d. s. s. Sig, Mose, Sump.

² K. har rigtigt: Røsnis, d. v. s. Refsnæs.

Ifver Krabbe) i Varberg Lens Arkiv i R. A. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss til Hermand Holst og Giøderdt Braem, Toldere i Øresund. Jahan Braem, Borger i København, har berettet, at han i Aaret 1638 dér i Øresund har maattet betale 338 Rdlr. 46 Sk. i Told af noget Gods, som han havde forskrevet til Kongens Behov, og har begæret, at dette Beløb maa blive betalt ham tilbage. Da Kongen erfarer, at dette Gods, hvoraf de 338 Rdlr. 46 Sk. er givet i Told, er Gods, der er forskrevet og bestilt til Kongens Behov, skal Adressaterne betale Jahan Braem disse Penge tilbage af de første Penge, der indbetales i Tolden, og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 58 b. K. Orig. i Kgl. Miss. og Kvittanser m. m. til Toldere og Toldskrivere i Øresundstoldkammer.

— Miss. til Biørn Ulfeldt om at være Løjtnant under Henrik Lindenov. Udt. i Sk. T. 6, 417 b.

— Lignende Miss. til Jacob Grubbe Knudsen om at være Løjtnant og til Ifver Krabbe Mogensen om at være Kornet, begge under Ritmester Christian Bylow. Udt. i Sk. T. 6, 417 b.

— Miss. til Mogens Sehested om, at Kongen har bestemt, at han skal være Løjtnant hos Mogens Arenfeldt til Rugaard, Ritmester i Jylland. J. T. 10, 244.

— Miss. til Jockim Beck. Da Kongen efter Begæring af Borgerskabet i Christianstad til den Fart¹ ved Fæstningen dér har bevilget saa mange Pæle og Ris af de nærmest liggende Skove, som eragtes tjenligt til dens Reparation, skal han lade udvise saa mange Træer, som er fornøden dertil, og Bønderne i Lenet [Kristianstad] at køre det til Stedet. Naar Pælene er kommet frem til Stedet, skal han anmelde det ved dette Missive til Falck Lykke til Bollerup, Oberst over det skaanske Regiment og Befalingsmand paa St. Peders Kloster, hvem Kongen har befalet at sende 200 Soldater derhen til at reparere den. Sk. T. 6, 418.

— Miss. til Falck Lykke om straks at sende 200 Soldater til Christianstads Fæstning for at reparere den

¹ Overgangssted.

Fart ved Fæstningen, dog at det tilforn ved dette Missive anmeldes til Kommissarierne i Skaane, som skal forstrække Pengene til deres Underhold, indtil hele Værket er færdigt. Sk. T. 6, 418.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen har befalet Falck Lykke til Bollerup, Øverste over det skaanske Regiment og Befalingsmand i St. Peders Kloster, at fremsende 200 Knægte til at forfærdige den Fart ved Fæstningen Christianstad, skal de forstrække Knægtene med Penge til deres Underhold, indtil Værket er forfærdiget. Sk. T. 6, 418 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Han skal aarlig ved St. Hansdagstide tage Ordre hos Kommissarierne i Skaane, efterat han tilforn har angivet, hvor meget Korn han har i Forraad i Fæstningen [Varberg], om, hvor meget deraf, der skal sælges og til hvilken Pris og hvad der siden efter Mikkelsdag igen skal indkøbes i Stedet. Kongen vil godtgøre ham 3 Tdr. Korn paa hvert 100 til Undermaal. Ligeledes bevilger Kongen ham 30 Rdlr. til Løn for en Skrivers Tjener, som skal have Provianten i Agt og holde Mønsterrullen over Soldaterne. Disse Penge skal han modtage af Kommissarierne. Sk. T. 6, 418 b.

— Lignende Miss. til Erik Krabbe [Kristianopol], Jockim Beck [Kristianstad] og Niels Krabbe [Laholm] samt til Christian Bülow [Laholm], Miss. til sidstnævnte dog uden Løn til Skrivers Tjener. Udt. i Sk. T. 6, 419.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. De skal herefter aarlig ved St. Hanstid gøre Anordning for Fæstningerne om, hvor meget Korn der kan sælges fra dem og til hvad Pris og igen indkøbes efter Mikkelsdag. Kongen vil derpaa godtgøre 3 Tdr. Korn til Undermaal paa hver 100 Tdr. Endvidere har Kongen bevilget 30 Rdlr. til en Skrivers Tjener, som skal have Provianten i Agt og holde Mønsterrullen over Soldaterne. Dette skal Adressaterne betale (undtagen for Fæstningen Laholm, hvor der ikke skal gives Løn til en Skrivers Tjener paa Grund af dens Ringhed). De skal føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 419.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Da det berettes, at Jomfru Lisebet Friis til Vosnigaard, hvis Værge han er, skal føre et sælsomt Levned, skal han straks lade hende indsætte paa en af hans Gaarde i et Kammer, forvare hende

dér og skaffe hende hendes nødtørftige Underholdning af Indkomsten af hendes Gods. Af det øvrige skal han betale hendes Gæld eller sætte det paa Rente. Sk. T. 6, 419 b¹.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Matthias Zitzewitz. Der er opstaaet Trætte mellem Ifver Ulvsaks til Kieldstrup og en Bonde, ved Navn Niels Knap, i Trunderup, som tjener Knud Gabriel til Hiullerød, Landsdommer i Halland. Da fornævnte Knud Gabriel er interesseret i denne Sag, idet Bonden tjener ham, og derfor ikke kan dømme i den, skal Adressaten dømme i den, naar den indstævnes for ham. Sk. T. 6, 420.

— Miss. til Niels Krabbe til Skiellinge, Embedsmand paa Halmstad Slot, og Gabriel Laxmand til Frosløfgaard. Da der med det Allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Agnette Thott, og da alle hendes Arvinger af Kongen har begæret Befaling til gode Mænd om at takserer hendes efterladte Hovedgaarde og deres Bygninger og Skove, gives der Adressaterne Befaling til snarest at begive sig til begge Hovedgaardene, takserer deres Bygninger og underliggende Skove og ligeledes sætte den under Engeltofte liggende Ejendom for, hvor mange Tønder Hartkorn den bør takseres til i Søkendeskitte, da den ikke tilforn er gaaet i Søkendeskitte, samt hvad der ellers i saadant Fald plejer at takseres, og give Arvingerne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Møtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 420.

— Miss. til Henning Valkendorf. Hans Nielsen, Borgemeister i Odense, har for nogen Tid siden² faaet Bevilling til alene i Odense at falholde Rhinskvin og selvtredje Rostockerøl. Da Kongen har anset det for godt at tilbagekalde samme Breve, skal Henning Valkendorf straks tage disse Breve til sig og indsende dem til Kancelliet. F. T. 5, 78.

— Lignende Miss. til Gunde Lange om at tage til sig det Brev³, som Morten Porthus, Borger i Aalborg, har faaet paa alene at maatte falholde Tobak i Aalborg, og

¹ Tr. i Brudst. i Cavallin: Lunde Stifts Herdaminne I, 53. ² Henholdsvis 10. Febr. 1639 og 8. Maj 1639. ³ Af 30. Aug. 1638.

det Brev¹ som Hybert Snetlag har faaet alene at maatte falholde Vin i Aalborg. Udt. i F. T. 5, 78.

4. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hendrik Rantzau til Møgelkier faar Bevilling til fra Danmark til hans Gaard i Holsten aarlig at udføre 4 Heste 4 Hopper, 12 Køer eller Kvier og, naar der er Olden, 300 Svin, Kronens Told dog uforkrænket i alle Maader. J. R. 10, 52. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. VI.

—² Aab. Brev, hvorved Hr. Anders Jensen til Them Sogn i Vrads Herred i Silkeborg Len faar Bevilling paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Vinding Sogn i Skanderborg Len. Lensmændene paa Skanderborg Slot skal lade denne Tiende være ham følgagtig. Han har berettet, at hans Formænd, afdøde Hr. Thomis Lauritsen og Hr. Oluf Andersen Grønbeck, paa Grund af Kaldets Ringhed har faaet bevilget samme Afgift af Kongen og af Kongens Fader Kong Fredrik. J. R. 10, 52. K.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Nørrejylland om, at Kongen har beskikket Mogens Høg til Kiergaardsholmb til Landsdommer i Nørrejylland. J. R. 10, 52 b. K.

— Forleningsbrev for Mogens Høg³ til Kiergaardsholmb, som Kongen har forordnet til Landsdommer i Jylland, paa St. Hans Kloster i Viborg og Asmild Kloster med alt tilliggende Gods, Rente, Herlighed og Tilliggelse, som Niels Krag til Trudsholmb har haft før ham, frit for al Afgift. Han skal holde Klostrene ved god Hævd og Bygning og Bønderne ved Skel, Ret og Lov og maa ikke besvære dem med nogen ny Indfæstning eller andre usædvanlige Paalæg. Han maa ikke forhugge de dertil liggende Skove til Upligt i nogen Maade. J. R. 10, 53 b. K.

— Følgrebrev for Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Landsdommer i Jylland, til Bønderne under St. Hans Kloster i Viborg og Asmild Kloster efter Niels Krag til Trudsholmb,

¹ Af 18. Maj 1639. ² I F. R. er Dateringen glemt. ³ J. R. har ved en Fejlskrift i Teksten: Mogens Kaas.

Befalingsmand paa Lund Gaard i Mors, at de skal svare Mogens Høg nu straks. J. R. 10, 53. K.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Jyrgen Seefeld til Visborggaard, Befalingsmand paa Hald Slot. Da Kongen har forlenet Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, med St. Hans Kloster i Viborg og Asmild Kloster, skal de være til Stede, naar Niels Krag vil levere fornævnte Klostre fra sig, overlevere dem til Mogens Høg med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klostrene og Ladegaardene og de til Klostrene liggende Skove og give alt beskrevet. J. R. 10, 54. K.

— Miss. til Erik Grubbe om at lægge en Part i 1 Gaard i Skader By og Sogn i Sønderhald Herred i Nørrejylland med Halvparten af en Skov, kaldet Tøftskouf, i Feldballe Birk med Olden til 50 Svin og en temmelig stor Sø, kaldet Langsø, hvori der er Fiskeri, saavidt Holger Rosenkrantz's Skovpart strækker sig, hvilket Kongen har faaet til Mageskifte af Holger Rosenkrantz til Rosenholmb, ind under Lenet¹, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 10, 241.

— Miss. til Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Riberhus, Holger Rosenkrantz til Rosenholmb, Tønne Friis til Heselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, og Erik Grubbe til Tiele, Befalingsmand paa Aarhusgaard. Kongen har for nogen Tid siden udstedt Befaling til Hr. Christian Thommesen til Stougaard, Rigens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, Holger Rosenkrantz til Rosenholmb, Gunde Lange til Breninge, Embedsmand paa Aalborg Slot, og Tønne Friis til Heselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, om at forhandle mellem Niels Friis til Skumsstrup, Kristofer Friis til Astrup, Just Friis til Vaskiergaardt, Henrik Rantzau til Schmoll og Johan Brockenhuus til Lierbeck om at behandle Skiftet efter afdøde Jomfru Helvig Ulfeldt til Mosgaard enten i Mindelighed eller afgøre det ved det Dom, og af hendes efterladte Gods, førend der fore-

¹ Skader laa i Kalø Len, men den Gaard i Indrup i Skødstrup S, som Holger Rosenkrantz fik ved Mageskiftet, laa i Aarhusgaards Len.

tages Skifte af Fællesboet, betale hendes Kreditorer, hvad hun kunde være dem skyldig, og Omkostningerne ved hendes Begravelse og endvidere af afdøde Just Brockenhuus's Part af hendes efterladte Formue den Del af Gælden til hendes Kreditorer og af Omkostningerne ved hendes Begravelse, forsaavidt som det tilkommer Just Brockenhuus at betale dem, da der ikke er vedgaaet Arv og Gæld efter ham. Nævnte Kommissarier har haft Sagen for sig, men de mente ikke at kunne dømme om 2 Poster, som de Friis'er lagde i Rette for dem; om disse er der nu gaaet Dom, og Sagen er hjemfundet til Adressaterne. Der gives dem derfor Befaling og Fuldmagt til med det Allerførste at indstævne Medarvingerne for sig og bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Endvidere skal de forlods af hendes efterladte Formue af Fællesboet, før end Skiftet foretages, udlægge hendes Gæld til hendes Kreditorer, betale Omkostningerne ved hendes Begravelse, skifte Jordegodset mellem Arvingerne, saavel Hovedgaardens Ejendom som Bygning, eller taksere Bygningen i Penge, saa at det kan komme til en endelig Ende dermed, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de Mødtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 241 b.

4. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at tiltale nogle Bønder i Galten Sogn for nogle Vidnesbyrd, der er ført mod en Person, som for nogen Tid siden er kaldet til samme Kald². Thomus Juel til Estrup mente, at disse Vidnesbyrd ikke var rigtige, men da det nu berettes, at Thomus Juel vil lade denne Sag falde, tillader Kongen, at disse Vidnesbyrd maa være utiltalt. J. T. 10, 243 b.

— Kgl. Konfirmation paa det mellem Christopher Gjæe til N. og Palle Rosenkrantz til Vedtsløggaard, Befalingsmand paa Augdesiden, paa Kronens Vegne under 17. Jan. 1640 afsluttede Mageskifte. (Tr.: NRR. VI, 712 ff., se Kr. Sk.).

5. Juni. (—). Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 29. April 1640 mellem Hr. Corfidts Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen,

¹ 30. Decbr. 1639.

² Niels Pedersen Maltbæk, se Miss. 15. April 1639.

og Samuel Samuelsen, Byfoged og Sisemester i Roskilde, afsluttet Akkord, hvorved denne faar overdraget den Kongen forbeholdte Told, som kan falde i og for Roskilde, af fremmed Øl, Danskøl, Malttold, Mjød, dansk Æddike og dansk Brændevin, som der hidtil er gjort Kongen Regnskab for, efter Toldordinansen, for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 230 Rdlr., at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. [Iøvrigt enslydende med Akkorden af 18. Maj ovfr. med Villem Davidsen i Næstved.]. Sj. R. 20, 226 K. (med vedlagt orig. Akkord, beseglet og underskrevet af Korfits Ulfeldt.).

5. Juni. (Kbhvn.). Ekspektancebrev for denne Jens Pedersen paa det første ledige Kald her i Stiftet [Sjælland], som han lovligt kan blive kaldet til, før nogen anden, dog at der i alting forholdes lovligt dermed efter Ordinansen. Sj. R. 20, 227 b.

— Aab. Brev, hvorved Søfren Mogensen, Kongens forrige Fyrbøder, faar Bevilling paa aarlig at faa følgende Proviant¹ af Provianthuset fra Paaske sidst forleden at regne, nemlig: 6¹/₂ Lispd. 2 Skaalpd. Flæsk, 1 Okse, 8¹/₂ Lispd. 2 Skaalpd. Nødekød, ¹/₂ Td. Sild, ¹/₂ Td. 12 Skaalpd. Torsk, 3¹/₂ Lispd. 5 Skaalpd. Bergfisk, 7 Lispd. 6 Skaalpd. Smør, 1¹/₂ Fjerdings ¹/₂ Otting ¹/₂ Ottingkar Gryn, 1 Otting 1¹/₄ Ottingkar Ærter, 6 Tdr. 3 Fjerdingskar ¹/₂ Ottingkar Rug, 10¹/₂ Td. 3 Fjerdingskar Malt og 13¹/₂ Skaalpund Humle, alt at levere af Proviantskriveren. Sj. R. 20, 228. K.

— Bestalling for Rubbert Villemssen som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne², at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 230 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Fru Hildeborg Krafse, Enke efter Grev Hendrik Holck til Rafnholt, for sig og sine Arvinger faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Tiende af Skifbye

¹ Det kaldes i Overskriften: en Skipperkost. fra Paaske sidstforleden at regne.

² K. har først haft:

og Ferschløf¹ i Horns Herred i Frederiksborg Len, naar Fru Dorete Banner, Enke efter Christoffer Krafse til Velderup², som nu har dem i Fæste, dør, saaledes at hun eller den af Arvingerne, som faar samme Gaard [Vellerupgaard], faar Tienden paa Livstid efter Fru Dorete Banners Død for tilbørligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift; dog forbeholder Kongen sig igen at overtage dem selv, saafremt han bliver til Sinds at bruge dem til noget af sine Slotte og Gaarde. Sj. R. 20, 229.

5. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om, at Tienderne, der ligger til Ladegaarden for København, skal bortfæstes til Bønderne. Sj. T. 27, 59. K. (Tr.: KD. V, 224.).

— Miss. til samme om, at [Vartov] Hospitals Bønder for København aarlig for Betaling maa faa udvist noget Hjultømmer. Sj. T. 27, 59. K. (Tr.: KD. V, 224 f.).

— Miss. til Frederik Urne. Denne Johan Diriksen, der for rum Tid siden³ er antaget til at have Tilsyn med Kaninerne og Fasanerne i Dyrehaven ved Frederiksborg Slot, har beklaget sig over, at han ikke endnu har faaet nogen Løn og ikke heller har faaet at vide, hvad der er bevilget ham i Løn for denne Tjeneste. Adressaten skal lade ham faa samme Løn som hans Forgænger, hvilket foruden hans Aarsløn skal være 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. Begge Dele skal udbetales ham paa de Steder, hvor hans Formand har modtaget dem, dog først naar han af Adressaten har faaet en Seddel paa, hvornaar han er koumet i Tjenesten. Sj. T. 27, 59 b. K. Orig. i Landsark. i Kbh.

— Miss. til Claus Rafn, [Byfoged i København]. Naar afdøde M. Daniel Hogenwalds Bo bliver aabnet, skal han paa-se, at de Sedler og Papirer paa forskellig Medicin eller andet sligt, som findes dér, ikke bliver forrykket, men kommer Kongen til Hænde. Sj. T. 27, 59 b.

— Miss. til Rentemestrene. Malte Juul til Giesinggaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har andraget om at faa godt-

¹ Sj. R. har: Kronens Tiende udi Frederiksborg Len udi Horns Herred, nemlig Skifbye og Ferschløf Kirketiender. ² Vellerupgaard, Vellerup S., Horns H. ³ I hans Bestalling af 12. Aug. 1640 fastsættes, at hans Løn skal regnes fra 16. Juli 1639.

gjort de Afkortninger for brændte, øde og forarmede Gaarde, der findes i Regnskaberne for Christianstads Len i den Tid, da han var forlenet med samme Len. Kongen bevilger, at der maa godtgøres ham, hvad han med Tingsvidner kan bevise at være brændt, øde og forarmet, og som kan bevises ikke at have kunnet besættes paa Grund af dets store Armod. Endvidere har han berettet, at der er ført til Afkortning, hvad der af Fæstningens Proviand er ædt og fordærvet af Rotter og Mus og endvidere Svind og Tab paa det Korn, som er modtaget til Fæstningen og som siden hver 14. Dag er blevet kastet efter Aarsens Tid, for at det ikke skulde fordærves, hvilket er beregnet til 3 Tdr. aarlig paa hver 100 Tdr. Rug og 4 Tdr. paa hver 100 Tdr. Malt. Han har begæret at faa dette godtgjort. Dersom det kan eragtes billigt, at det ikke kan være ringere, og det derhos bevises, at det i alle Maader er gaaet saaledes til og at være sket uden Forsømmelse fra nogen, tillader Kongen, at det ligeledes godtgøres. Sj. T. 27, 60. K.

5. Juni. (Kbhvn.). Ekspektancebrev for M. Ifver Vandel, Professor i Logik og Metafysik i Gymnasiet i Lund, paa det første Kald, som bliver ledigt nær ved Lund, da Kongen af den af Dr. Peder Vinstrup, Superintendent over Skaane Stift, afgivne Erklæring ser, at M. Ifver Vandel ikke kan underholde sig, sin Hustru og sine Børn af den tilforordnede Løn; dog paa det Vilkaar, at han i Sognet holder en dygtig residerende Kapellan, som, naar det gøres behov, kan betjene og undervise Bønderne og ellers forestaa Kirkens Tjeneste tilbørligt. Sk. R. 5, 324 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Malte Juul til Gesingsgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har andraget om at faa bevilget, at der i Soldaternes Afregning maa blive godtgjort, hvad Soldaterne har faaet, nemlig Lysepenge paa Corps des gardene, og Skriveren den ham bevilgede Besolding for at besolde Soldaterne, samt hvad der er bekostet paa 12 Skilderkjortler¹, som er brugt i 12 Aar. De skal godtgøre ham saaledes, som det er sket i deres Tid, siden de blev for-

¹ Skilderkapper.

ordnet til Kommissarier, og som det er holdt hermed paa de andre Fæstninger. Sk. T. 6, 420 b.

5. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Annicke N., Oldfrue paa Haderslevhus Slot, faar Bevilling til fra Danmark at udføre 2 Hopper, som hun vil have paa den Gaard, hun har dér, dog for den tilbørlige Told og Rettighed. J. R. 10, 50 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har berettet, at to under hans Arkidiakonats liggende Kirker, Vitten og Skeibye, ikke kan vedligeholdes af deres Indkomst, der kun er ringe, og at de Aar for Aar bliver mere brøstfældige, saa at det, hvis de ikke bliver hjulpet i Tide, maa befrygtes, at de skal blive aldeles øde. Kapitlet skal anordne, at den nødtørfte Hjælp til Istandsættelse af de nævnte to Kirker skal ydes dem af de andre Kirker under Arkidiakonatot, saavidt disse har Forraad. De Kirker, som kommer dem til Hjælp, skal i den Tid være forskaanet for anden Kontribution. J. T. 10, 244. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Niels Friis og Jørgen Kruse. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at fastsætte et bestemt Deputat, hvoraf Jomfru Lisabet Friis til Vosnegaard kunde oprettholde sig, af hendes Gods. Da Kongen nu har anset det for godt, at hun en Tidlang skal blive hos Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, skal Adressaterne med det Allerførste begive sig til Vosnegaard, registrere Løsere og hvad der ellers findes paa Gaarden, tilforordne hende noget bestemt, hvoraf hun aarlig nødtørfte kan opholde sig og en Pige, medens hun forbliver hos Laxmand Gyldenstjerne, og siden overlevere Gaarden med hvad der findes paa den og deres Registrering til Laxmand Gyldenstjerne. J. T. 10, 245.

— Miss. til Tønne Friis. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lade registrere og vurdere det Gods, som fandtes i Horsens efter afdøde Fru Anne Vind, og deraf udlægge til hendes Begravelse, hvad den nødvendigt har kostet, medens Resten skulde hensættes til Bedste for hendes Kreditorer. Da det berettes, at der paa Rammegaard², hvor hun døde, skal staa noget af hendes Gods under Forsegling, skal Adres-

¹ 14. Novbr. 1639. ² J. T. har: Hammegaard og Hammergaard. Ment er Hammergaard, Hammer S., Vrads H.

saten ogsaa registrere og vurdere dette Gods og siden forholde sig med det som med det andet. J. T. 10, 244 b.

5. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Han har berettet, at han og Vincendts Stensen til Stensgaard, Landsdommer paa Langeland, har faaet Kongens Befaling¹ til at registrere afdøde Grev Holcks Bo og efterladte Jordegods, forvalte det og siden overlevere det til hans Hustru Fru Hilborg Krafse til Raufholt, og for sin høje Alderdoms Skyld har han nu begæret at maatte entlediges fra den videre Inspektion heraf. Kongen tillader, at han entlediges fra den videre Inspektion heraf og intet videre skal have at bestille dermed. J. T. 10, 246.

6. Juni. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger denne Brevviserske Maren Hændrik Henningsens Enke al den Husleje, hvormed hendes afdøde Husbonde og hun resterer af den Vaaning, som hun nu bebor. Sj. R. 20, 231 b.

— Miss. til alle Lensmænd i Danmark² om, at Præsters, Fogders og Bønders Hunde skal lemmes, hvad enten de gaar løse eller staar bundet. Sj. T. 27,63. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. Samtidig, af Otte Termo bekræftet Kopi i D. Kanc. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede VIII. (Tr.: CCD. V, 58.).

— Miss. til Rentemestrene. Hr. Hans Lindenov til Huns-
lund, Befalingsmand paa Hindsgavl Slot, har berettet, at de i hans Regnskab har gjort Antegnelser for noget Bygningsarbejde og Flikkeri, der er foretaget paa Kalundborg Slot, da han var forlenet med det, og for nogle øde, afbrændte og forarmede Bønders Landgilde i samme Len samt for Penge, der er oppebaaret af forarmede Bønder for deres Landgilde efter Landkøb. Da det har været helt nødvendigt at foretage baade Bygningen og Reparationerne paa Slottet og der til en Del heraf er erhvervet Kongens Befaling, da endvidere, efter hvad der berettes, Antallet af øde og afbrændte Bøndergaarde har været helt ringe, nemlig 3, 4 eller 5 i det højeste hvert Aar, og de nu er besat med Bønder, og da det vilde have været til Bøndernes største Ruin, hvis Landgilden skulde have været opkrævet til en højere Pris end Landkøbet, tillader Kongen, at alle

¹ 13. Jan. 1635. ² De opregnes alle.

disse Poster maa godtgøres. Hvad angaar den Forhøjelse, der skal have fundet Sted over Lenets Jordebog¹, saaledes at der i Stedet for 1 Skilling skal gives 1 1/2 Skilling, da skal der forholdes hermed som med de andre Lensmænd. Sj. T. 27, 60 b. K.

6. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hendrik Sandberg til Bøgested har paa sine egne og sine Søkendes Vegne berettet, at Adressaterne har gjort Antegnelser paa øde og forarmede Bønder i Skattemandtallerne for Lundensæs Len, hvorved deres afdøde Fader² var forlenet, uanset at der ved hvert Mandtalsregister findes Tingsvidner paa, at der ikke har været noget at faa hos dem, som Tingsvidnerne omhandler, og at der ikke har været nogen saa formuende at lægge i Læg med dem, at de har kunnet komme til Hjælp ved Udredelsen af deres Skat. Dersom Arvingerne har Tingsvidner paa, at samme Bønder var saa forarmede, at der ikke var noget at faa hos dem, skal Adressaterne godtgøre Arvingerne det. Sj. T. 27, 61 b.

— Miss. til samme. De har gjort Antegnelser for noget øde og forarmet Gods i Malmøhus Len, medens Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegård, var forlenet med dette Len. Han har berettet, at dette Gods har været øde og forarmet før hans Tid, og har begæret at faa dette godtgjort. De skal godtgøre Sigvort Urne dette Gods i hans Regnskaber, forsaavidt han med Tingsvidner kan gøre bevisligt, at det var saa forarmet, at det ikke kunde blive besat. Sj. T. 27, 62. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Kongens øverste Trompeter Erhardt Sterck har berettet, at afdøde Frans Pechel er blevet ham en Sum Penge skyldig paa to Formynderskaber, nemlig det ene for hans Søsterdatters Søn, det andet for hans Datterdatter, som Erhardt Sterck er Formynder for, og har begæret at faa sin Betaling af de Penge, som Frants Pechels Arvinger kan være berettigede til hos Kongen. Adressaterne skal lade Erhardt Sterck for nævnte Formynderskab faa sin Betaling før nogen anden i det, som Frans Pechel kan have at fordre hos Kongen. Sj. T. 27, 61. K. Orig. i D. Kanc. Miss. til Rentemestrene.

¹ Meningen maa være, at Posterne i Jordebogen er forhøjet med 1/2 Sk. pr. Sk. ² Ulrik Sandberg († 1636). ³ K. har været dateret 10. Maj, hvilket er rettet til 6. Juni.

6. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe [Tryggvælde Len] om Vedligeholdelsen af Broerne mellem København og Roskilde og af Langvadsdam. Sj. T. 27, 62. K. (Tr.: KD. V, 225.).

— Lignende Miss. til Sigvort Urne [Roskildegaaards Len] om Vedligeholdelse af Vejene i hans Len. Udt. i Sj. T. 27, 62. K.

— Miss. til Frederik Urne. Christen Rasmussen, forrige Visitør i Øresund, har berettet, at Hans Piper, som nu er Visitør, forholder ham det, som kan være tilfaldet ham paa hans Part af det Gods, som er blevet dømt til Prise, dengang han var Visitør sammen med Hans Piper, og ikke vil lade ham faa det. Frederik Urne skal hjælpe Christen Rasmussen til Rette, saa at Hans Piper erstatter ham det, som han billigt kan fordrø hos denne, for at Kongen kan blive forskaa-net for hans videre Overløb. Sj. T. 27, 62 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om, at Færgemændene i København, Malmø, Landskrone, Helsingborg og Helsingør ikke maa vægre sig ved at befordre Kongens Kancellibude, Liggere eller andre deslige. Sj. T. 27, 62 b. (Tr.: KD. V, 225.).

— Aab. Brev om, at Borgerne i Ronneby maa sælge og tappe Vin i deres Huse, men ikke maa sælge ud af Husene. Sk. R. 5, 325. (T.: CCD. V, 57 f.).

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Jomfru Christentse Ulfeldt har begæret 1½ Lunde Kapitels Gaarde i Vandkif By og Sogn i Gyngø Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Lydbye By og Sogn og 1 Gaard i Raabye i Hørby Sogn, alle i Froste Herred, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 6, 421.

— Miss. til Falck Lykke. Da Jockim Beck til Gladsax, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret 1 Gaard i Andrumb By og Sogn i Albo Herred til Nunne Kloster i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Lybye By, 1 Gaard i Aagerup, begge i Lybye Sogn, og 1 Gaard i Høgserød By og Sogn, alt i Froste Herred, saa meget af dette Gods, at det i Landgilde og Ejendom svarer til den Gaard, som han begærer, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette

Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Klostræt, og hvilken af Jockim Becks ovennævnte Gaarde der kan være Kronen belejligst og tjenligst. Sk. T. 6, 421 b.

6. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottosen. Da ovennævnte Jockim Beck har begæret 3 Gaarde i Andrerum By og Sogn i Albo Herred i Malmøhus Len i Skaane til Mageskifte for 2 Gaarde i Oxie By, 4 Gaarde, 1 øde Jord og 2 Gadehuse i Vintrie, alle i Oxie Sogn og Herred i Malmøhus Len, for saa meget af dette Gods, at det i Landgilde og Ejendom svarer til de 3 Gaarde, som han begærer, skal Adressaten snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og hvilke af Jockim Becks ovennævnte Gaarde der kan være Kronen belejligst og tjenligst. Sk. T. 6, 422 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Eyler Holck til Giedsøeholm har begæret 1 Stykke Jord paa 14 Skpr. og 1 Stykke Eng paa 2 Læs Hø, som tilhører en af Sognepræstens Bønder i hans Kirkeby Egbye i Luggude Herred i Skaane, til Mageskifte for ligesaa god Jord og Eng, skal Adressaten skaffe sig at vide, om Præstens Bønder er tilfreds med Mageskiftet. Dersom det er Tilfældet, skal han nøje paase, at der sker Bonden Fyldest baade i Eng og Jord. Sk. T. 6, 423.

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Jacobsen, forrige Guds Ords Tjener¹ til Hellenis i Hagenskov Len, der har berettet, at han har forset sig med Lejermaal, dengang han beklædte samme Bestilling, og for denne Forseelse blev dømt fra sit Kald, faar denne Forseelse eftergivet og Bevilling til igen at kaldes til, hvilket Kald han lovlige efter Ordinansen kan kaldes til i Kongens Riger (dog ikke i Fyens Stift, hvor Forseelsen er sket). F. R. 4, 228.

— Aab. Brev, hvorved Mogens Ulfeldt til Egeskouf, Hofjunker, som har berettet, at han gerne vil afhænde sit Jordegods, men efter Loven ikke kan gøre det uden Kongens Tiladelse, da han ikke endnu er fuldt 25 Aar gammel, faar

¹ Helnæs, Baag H., var Anneks til Sønderby, men bestyredes af en særlig Kapellan, i dette Tilfælde Niels Jakobsen Egesborg.

Bevilling til at sælge af sit Jordegods, til hvem ham lyster. F. R. 4, 228 b.

6. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Erik Kaas Hansen til N¹. faar Bevilling paa Livstid paa 2 Tiender paa Lavind, nemlig Kirkens Part af Ludisøe², som en Mand, ved Navn Peder Mansen, nu har, naar denne dør eller Tienden bliver ledig, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift, og Kronens Part af Fodslette Tiende, som Vincents Stensen til N., Landsdommer paa Lavind, har stedet og fæstet til ham, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift, dog forbeholder Kongen sig at tage dem tilbage, saafremt han selv vil bruge dem til sine Slotte. F. R. 4, 229.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. En Mand, ved Navn Søfren Hellesen, Møller i Øverste Ørekildis Mølle, der ligger under Nyborg Len, har berettet, at store Vande forrige Vinter har borttaget Sluse og Dæmning paa hans Mølle, og at den endnu ikke er opbygget. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at hans Opgivelse er sandfærdig, skal han i dette Aar forskaanes for Halvparten af hans Mølleskyld, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. F. T. 5, 78 b.

— Miss. til samme. Dinis Madtsen, som Adressaten for nogen Tid siden har forordnet til Herredsfoged i Salling Herred i Nyborg Len efter afdøde Mogens Sørensen i Pieruppe³, har berettet, at Bønderne dér i Herredet ikke vil give ham det Korn, som de har givet hans Formand, hvorfor han har andraget om at faa bevilget samme Korn, som hans Formand Mogens Sørensen har haft før ham. Adressaten skal tilholde Bønderne i Salling Herred aarlig at lade Dinis Madtsen faa ligesaa meget Korn, som hans Formand har faaet, saavidt det med Rette tilkommer ham, saafremt de ikke vil tiltales derfor ved Retten. F. T. 5, 78 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Da Kongen har forlenet Hr. Jost Høg til Giorsløf, Rigens Kansler, Hofmester for det kongelige Akademi Sorø og Befalingsmand

¹ Her formentlig: Hjortholm, som han havde faaet med sin Hustru Kirsten Gaas, og som laa i Fodslette Sogn. ² Sikkert Lindelse, der støder op til Fodslette Sogn. ³ Pejrup, Vester-Aaby S., Salling H.

i Børglum Kloster, med Provstiet i Odense, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Hr. Cristen Thomesen, Kongens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster i Odense, leverer Provstigaarden i Odense fra sig til Hr. Jost Høg, besigte Bygningen dér og give beskrevet, hvorledes den nu er forefundet. F. T. 5, 79.

6. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe og Niels Krag. M. Anders Romdrup, Professor og Provst i Ribe, har berettet, at Borgemestre og Raad i Ribe for nogen Tid siden har angivet, at Provsten ikke var berettiget til den Indfæstning, som han fra Arilds Tid har oppebaaret af St. Catharinæ Kirkes Enge dér for Byen, og han vil bevise, at det forholder sig ganske anderledes, nemlig at Borgerne selv er Aarsag til Kirkens Brøstfældighed og til at den er geraadet i Gæld. Han har derfor begæret en Kommission fra Kongen til 2 gode Mænd, som af Kapitlets Privilegier kan fastslaa, hvad Ret Provsten har til Indfæstningen af samme Enge og hvad der er Aarsagen til samme Kirkes Brøstfældighed og Gæld. Det paalægges Adressaterne med det Første at samles i Ribe, stævne Parterne for sig, og nøje undersøge, hvad Privilegier nævnte Provst har paa Indfæstningen af fornævnte Kirkes Enge og hvad Borgemestre og Raad har at fremføre samt hvad Aarsag der er til samme Kirkes Brøstfældighed og Gæld. Hvad de erfarer herom, skal de forfatte i Pennen og indsende det til Kancelliet, for at Kongen grundigt kan blive underrettet om, hvorledes det forholder sig hermed. Endvidere har fornævnte M. Anders Romdrup berettet, at afdøde Dr. Christen Bording, som var Provst sammesteds før han, har efterladt en Hoben Kirkegældsbreve, som viser sig at være usikre, en Del paa Grund af den skadelige Vandflod, som har bortskyllet Formuen for de Folk, der har udstedt Brevene, en Del som Følge af andre ulykkelige Tilfælde, saa at han ikke tør overtage samme Breve af Arvingerne, og han har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at dømme mellem dem om, hvilke Kirkegældsbreve han bør overtage og hvilke Arvingerne bør svare til. Adressaterne skal til samme Tid indstævne dem for sig, paakende, hvilke Breve Dr. Anders Romdrup bør overtage og hvilke afdøde Dr. Christens Arvinger bør svare til, og give Parterne det beskrevet. J. T. 10, 246 b.

7. Juni. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Christoffer Muet faar Eneret paa at indrette et Apotek i Næstved. [Iøvrigt enslydende med Privilegiet af 22. Jan. 1639 for Daniel Kalau paa et Apotek i Aalborg.]. Sj. R. 20, 232. K;

— Miss. til Jockim Beck. Hr. Jens Hansen, Sognepræst til Opmand og Vange Sogne, har berettet, at Bønderne i disse Sogne tilholder sig en gammel Frihed, som han mener, ikke efter kongelig Bevilling, men af selvtagen Myndighed, nemlig at yde deres Tiende i Skæppen, hvilket strider mod Ordinansen og Recessen. Adressaten skal tiltale dem ved Retten og tage Dom, om de ikke bør yde deres Tiender efter Recessen. Sk. T. 6, 423 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da Obristlieutenant Gabriel Rinsberg har bedt Kongen til Fadder, tilsendes der Adressaten et Kredens, som han paa Kongens Vegne skal overlevere, ligesom han skal træde i Kongens Sted dér. Sm. T. 6, 495.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Gregers Krabbe til Thostelund, Rigens Raad, paa Riberhus Slot og Len og Møgeltønder Hus og Len. Han skal holde Riberhus Slot i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Riberhus Ladegaards Folk skal han af Slottet aarlig have følgende Genant: 742 Dlr. Kurant, hver Dlr. regnet til 80 Sk. danske, 10 Læster 6 Ørte Rug, hver Læst regnet til 30 smalle Tdr., 12 Læster 6 Ørte Byg, hver Læst regnet til 36 smalle Tdr., 12 Læster Havre, hver Læst regnet til 48 Tdr., 14 Tdr. Smør, 267 Brændsvin, 75 Faar, 75 Lam, 100 Gæs, 10,000 tørre Hvillinger og 10,000 tørre Skuller. Den aarlige Indkomst af begge Len ud over denne Genant skal efter godt og klart Regnskab komme Kongen alene til Bedste. For Avlen, Affødningen og al anden Fordel ved Møgeltønder skal han gøre godt og klart Regnskab. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst [af Riberhus] og $\frac{1}{10}$ af den uvisse Indkomst af Møgeltønder. Han skal selv lønne, klæde og besolde Fogden. Skriveren og andre Slottets, Ladegaardens og sine egne Folk paa Riberhus, men Omkostningerne i saa Henseende paa Møgeltønder Slot og underliggende Ladegaard skal til Billighed føres Kongen til Regnskab. Han skal tjene Riget

med 12 geruste Heste. Han skal til Olai Dag [29. Juli] hvert Aar til Proviantskriveren for Københavns Slot indsende efterskrevne Fisk og paase, at der fremkommer gode store Fisk, nemlig: 24,000 Hvingler, 75,000 Flynder, 38 Vorder Kabliau, 100 Vorder Rokker, 500 hugne Skuller, 8 Vorder tørre Torsk, 500 Tunger og 4 Vorder tørre Torsk, og til Sundby Færgested 400 Tdr. Havre, saa at den kan være dér straks paa Foraaret, naar Vinteren holder op. Hvad der bliver tilovers af Lenets Indkomst, skal han aarlig sælge, som han sælger sit eget, saafremt han ikke faar nogen Befaling fra Kongen inden 1. Maj. Hvad der er befalet at fremsende, skal han lade fremkomme til rette Tid, saafremt Kongen ikke skal befale dem, der skal modtage det, at købe det straks for rede Penge, saa dyrt som det gælder, og lade Gregers Krabbe selv betale det. Iøvrigt skal han heri forholde sig efter Kongens Miss., dat. Odense den 6. April 1632. Han skal have nøje Tilsyn med, at Veje og Broer dér i Lenene vedligeholdes tilbørligt. [Iøvrigt med Art. 2—4, 8—14, 18 og 20.]. J. R. 10, 54 b¹.

7. Juni. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Hr. Jost Høg til Giorsløf. Rigens Raad og Rigens Kansler, paa Kalø Slot og Len. Han skal i aarlig Genant have 478 Dlr. Kuránt, 10 Læster Rug, 12 Læster Byg, 6 Skippd. Humle, 10 Læster Havre, 14 Tdr. Smør, 200 Brændsvin, 100 Faar, 200 Lam, 230 Gæs, 1000 Høns, 40 levende Køer, 4 Tdr. Aal, 6000 Hvingler, 5000 Flynder, 4 Tdr. Bergfisk, 2 Læster Gryn, 3 Læster groft Bajsalt og 8 Tdr. lyneborger Salt. Han maa oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst, for den anden Halvdel, alt Fiskeri af Anholt og Told, Sise og Vrag dér i Lenet skal han gøre Kongen Regnskab. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Han skal aarlig til St. Mortens Dag til Proviantskriveren for Københavns Slot fremsende alt det Korn og andre Species, som Jordebogens og Lenets Indkomst beløber sig til ud over hans Genant, og skal iøvrigt heri forholde sig efter Kongens Miss., dat. Odense den 6. April 1632. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd, som de nu er forefundet, med Nøgler, Døre, Laase, Vinduer, Tag og andet sligt,

¹ Tr. i Udt. i Kinch: Ribe Bys Hist. fra Reform. S. 417.

og ikke afkorte noget derfor i Regnskabet eller føre Kongen det til Udgift. Men hvis der skal foretages nogen særlig Bygning, vil Kongen selv give Befaling dertil og betale det. Han skal ogsaa frede Jagten og ikke jage eller skyde i de til Lenet hørende Enemærkeskove, undtagen hvor han med Adelen har Lov og Del og det er Adelen eget Arvegods. [Med Art. 1—2, 4, 9, 11, 13-14, 16 og 18.]. J. R. 10, 58. K.

7. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kruse til Hiermitsløfgaard og Otte Skeel til Katholm. Da Kongen har forlenet Hr. Jost Høg til Giorsløf, Rigens Kansler, med Kalø Slot og Len, skal de være til Stede, naar Hr. Christian Thomisen til Stougaard, Rigens Kansler, vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere det til Hr. Jost Høg med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Lade-gaarden og de til Lenet liggende Skove og give det beskrevet. J. R. 10, 57 b. K.

— Følgebrev for Hr. Jost Høg til Giorsløf, Rigens Kansler, til Bønderne i Kalø Len efter Hr. Christen Thomisen til Stougaard, at de herefter skal svare Hr. Jost Høg. J. R. 10, 59 b. K.

— Miss. til Erik Grubbe. Han har faaet Kongens Missive, dateret Flensborg Slot den 6. Maj 1638, om, at han skulde tilholde Apotekerne i Aarhus ikke at befatte sig med andet Købmandskab, men kun at leve af sit Apotekeri. Apotekeren sammesteds Folmer Thommesen har nu berettet, at det mod hans Privilegier forbydes ham at sælge Vin, Brændevin og anden fremmed Drik, som altid plejer at holdes i et Apotek. Da Kongens Mening var, at fornævnte Apoteker ikke skulde befatte sig med andet Købmandskab, nemlig med at købe og sælge Korn, Smør og andet deslige, skal Erik Grubbe tilholde ham at afholde sig fra saadant Købmandskab, men maa ikke tilstede, at det forbydes ham at falholde Brændevin, Vin og anden fremmed Drik, som det sker paa andre Apoteker. J. T. 10, 247 b. (Tr. i Udt.: J. R. Hübertz: Aktst. vedk. Staden og Stiftet Aarhus II, 80 f.).

15. Juni. (—). Aab. Brev, hvorved Jens Andersen, Kongens Sølvpop, faar Bevilling paa indtil videre selv eller ved sin Fuldmægtig at fange saa mange Falke og Gejrfugle i Hos-

kenferren¹ Tingsyssel og i Hornes² Tingsyssel, som de kan overkomme, og frit og uhindret udføre dem, dog at han aarlig til Befalingsmanden dér paa Landet eller hans Fogder og Fuldmægtige betaler den sædvanlige Told, Afgift og anden Rettighed, som hans Formand har udgivet. Denne, Martinus Nealis, har den 12. Juli 1627³ faar Bevilling til i 13 Aar at fange Falke og Gejrfugle i de nævnte Sysler, men dette Aaremaal er nu udløbet. Han maa ingenlunde understaa sig i nogen Maade at besvære Kronens Bønder eller andre, som bor dér paa Landet, men nøjagtigt betale dem, hvad han faar af dem. Han maa heller ikke bruge nogen ulovlig Handel eller Købmandskab dér paa Landet til Forringelse af Kronens Told i nogen Maade, hvis han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. No. R. 6, 237 b.

25. Juni. (Glückstadt)⁴. Oprejningsbrev for denne Christen Albretsen i Sjælland⁵, der er blevet dømt til at erlægge 3 Mark for et halvt Læs Ved, hvad han ogsaa allerede efter Dommens Indhold har tilbudt Sagsøgeren, ligesom han har tilfredsstillet ham for al rimelig i samme Sag anvendt Bekostning. Sj. R. 20, 233.

— Bestalling for denne Johannes Petronius som Organist⁶ med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra Pinsedag sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal i samme Bestilling lade sig ufortrødeligen bruge og ellers i Kongens Kantori forrette, hvad der bliver befalet ham. Sj. R. 20, 233 b. K.

— Aab. Brev til Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup og Vendtsel Rotkirk, Embedsmænd paa Vordingborg og Antvorskov Slotte. Da Kongen har forordnet Hendrik Ramel til Beckeskouf til Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar Hr. Jost Høg til Giorsløf, Rigens Kansler og Embedsmand

¹ Fejlskrift i No. T. Ment er Torskefjords Ting, Bardastrands Syssel.

² Torsnæs Ting, Snefjældsnæs Syssel.

³ I K. Brb. (og i NRR) er

Datoen fejlagtig læst som 11. Juli. ⁴ Ogsaa i dette Aar har Brevene jævnlig som Dateringssted Glücksborg, skiftende med Glückstadt. Her er det altid gengivet ved Glückstadt. ⁵ Stedsangivelsen findes kun i

Overskriften. ⁶ Overskriften i Sj. R. og Paaskriften paa Bagsiden af K. har, sikkert ved en Fejlskrift, Altist, Teksten har begge Steder Organist.

paa Kalø Slot, vil levere Sorø Kloster fra sig, overlevere det til Hendrik Ramel med Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klostret, Akademiet og Ladegaarden og de til Klostret og Akademiet liggende Skove, give alt beskrevet og siden overlevere det til Hendrik Ramel. Sj. R. 20, 234 b. K¹.

25. Juni. (Glückstadt). Følgebrev for Hendrik Ramel til Beckeskou til Bønderno i Børglum Klosters Len i Jylland efter Hr. Jost Høg til Giorslef, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, at de nu straks² skal svare Hr. Hendrik Ramel. J. R. 10, 60. K.

— Miss. til Jørgen Orning til Skaarupgaard og Sten Bilde, Embedsmænd paa Aastrup og Sejlstrup Slotte. Da Kongen har forlenet Hendrik Ramel til Beckeskou med Børglum Kloster, skal de være til Stede, naar Hr. Jost Høg til Giorslef, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, vil levere Klostret fra sig, overlevere det til Hendrik Ramel med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Klostret liggende Skove og give det beskrevet. J. R. 10, 60 b. K.

— Miss. til Hendrik Ramel. Kongen har bevilget ham, at han efter Overtagelsen af Sorø Klosters Len og efterat have sat alting til Rette, maa forløves hjem i 6 Uger til hans eget Gods; dog skal han ordne det saaledes, at intet i hans Fraværelse forsømmes paa Klostret eller i Lenet. Sj. T. 27, 64 b.

— Miss. til samme om at optage afdøde Levin Marschalcks Søn Jørgen Marschalck i Sorø Akademi, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, og forholde sig med ham ligesom med de andre Adelsbørn med Eksercitier og andet for Betaling. Sj. T. 27, 64 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage en Søn af Hr. Frans Marschalck „dem Her til Ferden“³, ved Navn Baltsar Marschalck, i Sorø Akademi. Udt. i Sj. T. 27, 64 b.

¹ K. har tidligere ligget i D. Kanc. Uindf. Konc. til Sj. Miss., men er nu flyttet til Konc. til Sj. R. Den har først været dateret: Kbhvn., 11. Juni, men dette er rettet til: Glückstadt, 25. Juni. ² Disse 2 Ord er glemt i J. R.; K. har først haft: til Philippi Jacobi Dag førstkommende, hvilket er rettet til: nu straks. ³ Formentlig: Verden.

25. Juni. (Glückstadt). Forordning om Forhøjelse af Tolden paa Heste, Svin, Faar og Gæs, som udføres, og paa Tobak og Kort, som indføres. Sj. T. 27, 64. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. V. (Tr.: CCD. V, 58 f.).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om at læse og forkynde ovenstaaende Forordning om Toldens Forhøjelse. Sj. T. 27, 64. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Rentemestrene. Da Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, for omtrent et Aar siden¹ har opnaaet Kongens Bevilling paa, at Rins Klosters Tiende skal følge Trondhjemsgaard for Afgift, har Sten Villomsen til Thosøe begæret at faa Afslag paa Rins Klosters Lens Afgift for Aaret 1639 til 1640 for nævnte Tiende. Da Afgiften af samme Tiende erlægges af Hr. Oluf Parsberg, skal Adressaterne give Sten Villomsen saa stort et Afslag paa Rins Klosters Lens Afgift fra Aar 1639 til 1640, som Afgiften af samme Tiende beløber sig til, hvilket kan erfares af forrige Trondhjems Lensmands Regnskaber. Sj. T. 27, 65. K.

— Miss. til Christian Thomesen, Hr. Corfits Ulfeldt og Jørgen Vind. Sten Villomsen til Thosøe, Befalingsmand over Tune, Vemmer og Abygde² Skibreder, har berettet, at han skal være mistænkt for at have været Aarsag til, at de optagne Jernbjærgværker i Aggershus Len er blevet nedlagt, og har andraget om at maatte blive forhørt af nogle gode Mænd og Raader, da han mener at kunne klargøre, at Skylden ikke er hans. Adressaterne skal stævne ham for sig, paahøre hans Erklæring om, hvorledes Værkerne var beskaffet, da han blev forløvet derfra af de residerende Participanter efter hans Aars Afslutning, og siden tilstille Kongen den skriftligt. Sj. T. 27, 65 b.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Falk Gjæe til Bradskouf har andraget om at faa meddelt en Kopi af et Mage-skifte af Aar 1573³ mellem Kongens Fader Kong Frederik og afdøde Frans Banner, idet han paastaar, at han med

¹ 3. Febr. 1639, No. R. 6, 105, tr.: NRR.

² Tune, Verne Kloster og Aabygge. ³ 24. Juli 1573.

samme Kopi kan neddæmpe en stor Trætte. Adressaten skal lade Falk Gjøe faa en Kopi af samme Mageskifte, og hvis det ikke er at finde paa en anden Maade, tillader Kongen, at Originalen udtages af Hvælvingen og at der meddeles ham en underskrevet Kopi af Originalen, hvorefter denne igen skal indlægges i Hvælvingen. Sj. T. 27, 65 p.

25. Juni. (Glückstadt). Miss. til Hr. Christen Thomesen. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har anmodet om Kongens Tilladelse til at faa en Kopi af et Mageskifte af Aar 1618¹ mellem Kronen og afdøde Jacob Ulfeldt med Bjørnmosgaard i Sunds Herred i Nyborg Len og en Kopi af Holger Rosenkrantz's og Hr. Jørgen Brahes Besigtelse til samme Mageskifte². Kongen tillader det. Sj. T. 27, 66. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Hr. Niels Søfrensen, Sognepræst til Hessellunde og Kasløse³ Sogne i Skaane, da han ikke kan ernære sig, sin Hustru og sine Børn af samme Sognes Indkomst, faar Bevilling paa før nogen anden at forfremmes til hvilket Kald han i Kongens Riger efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald lovlig kan kaldes til. Sk. R. 5, 325 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Formynderne for Børnene af afdøde Johan Friis, forrige Tolder i Ystad, har i Renteriet erlagt Malt- og Ølakcisen fra Aar 1631 til 1632, men de beretter, at den i nævnte Aar ikke er oppebaaret af Borgerskabet. For nogen Tid siden⁴ har Adressaten faaet Befaling til at hjælpe fornævnte Børns Formyndere til Rette, saa at de af Borgerskabet igen kunde faa, hvad de billigt kunde have at fordre hos Borgerne. Da disse endnu ikke har efterkommet denne Befaling, uanset at de af Danmarks Riges Raad er kendt pligtige dertil paa Herredagene i Kolding, skal Adressaten tilholde dem alvorligt uden videre Ophold at betale fornævnte Børns Formyndere, hvad de i saa Maader med Rette er dem skyldig. Sk. T. 6, 424.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen har bevilget Jens von Hadersleben, bestalter Obrist, 500 Rdlr. i

¹ 12. Nov. 1618. ² Se Miss. af 10. Aug. 1618. ³ Hesnunde og Risekatsløse Sogne, Luggude H. ⁴ 15. Juli 1635.

aarlig Løn¹, skal de indtil videre lade ham faa disse 500 Rdlr. aarlig af Kommissarietolden. Sk. T. 6, 424 b.

25. Juni. (Glückstadt). Miss. til Jockim Beck. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at lade eftersøge en Person, ved Navn Mogens Clemindsen, om hvem det blev opgivet, at han, efter at være dømt fri, skulde være rømt. Da det nu berettes, at det forholder sig anderledes dermed, tillader Kongen, at Jockim Beck skal lade ham være paa fri Fod efter de Domme og den Borgen, der er gaaet og stillet i den Sag. Dersom nogen har at besvære sig derover, maa de søge det ved Lov og Ret. Sk. T. 6, 424.

— Miss. til samme. Da Henrik Gyldenstjerne til Svanholmb har tilbudt at ville afstaa en Gaard i Kjørsinge³ i Fyen til Ulrik Christian Gyldenløve til Skienderup mod at der blev bevilget ham Jus patronatus til Østerlef Kirke i Christianstads Len, skal Jockim Beck snarest indsende Erklæring om, hvor stor Kirkens Indkomst er og hvor meget Kronens Part af Tienden kan beløbe sig til, for at Kongen kan give tilbørligt Svar paa yderligere Henvendelse fra ham. Sk. T. 6, 425⁴.

— Aab. Brev til Bønderne i Sønder Asbo Herred i Helsingborg Len i Skaane. Da det berettes, at Sandet paa denne Side Engelholm tager Overhaand og gør stor Skade, idet det flyver ind over de til Sandagger Vang og flere derhos liggende Byer hørende Marker og Fælleder, tilføjer dem store Skade og med Tiden, om det varer saa længe, ødelægger dem ganske, befales det samtlige Herredsmænd i Sønder Asbo Herred at hjælpe med til at opsætte et Sandgærde mellem Sandet og forskrevne Bymarker for derved at forhindre saadant og forebygge større Skade. Saafremt nogen findes forsømmelig eller modvillig heri, skal de tiltales og straffes derfor som vedbør. Sk. T. 6, 425 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Der bor i Helsingborg en Mand, ved Navn Madts Gullandsfar, som har været Tol-

¹ Sk. har ved en Fejlskrift: Bestalling i Stedet for: Besolding. ² 7. Marts 1640. ³ Kertinge, Kølstrup S., Bjerge H., Fyen, hvor ogsaa Skinnerup laa. ⁴ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H., S. 131.

der og Byfoged sammesteds, og som paa sit Regnskab er blevet Kongen over 550 Rd. skyldig, og det berettes, at han kun har ringe og saa godt som ingen Midler. Adressaten har berettet, at han har tilbudt for denne Pengesum at levere 200 Læster norsk Kalk til Kongens Behov i København. Kongen bevilger, at forskrevne Mads Gullandsfar, naar han har leveret samme 200 Læster Kalk i København, maa være forskaanet for videre Tiltale, dog at Kalken leveres med det allerførste og inden Mikkeledag. Sk. T. 6, 426.

25. Juni. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved denne Johan Hansen, som for nogen Tid siden¹ er antaget til at have Indseende med den ulovlige Indskibning omkring Faaborg, og som nu har berettet, at han ikke kan overkomme denne Inspektion tilbørligt, hvis Kongen ikke bevilger ham nogen særlig Besolding foruden den ham allerede bevilgede, faar Bevilling til for sig og sine Tjenere fremtidig at nyde Halvparten af det Gods, som de optager og som er forbrudt til Kongen. F. R. 4, 229. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. V.

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling vedrørende nogle til Nyborg Slot liggende Bønder i Vixstrup, nemlig Peder Hansen, Dignis Søfrensen, Niels Hansen og Hans Nielsen, som har begæret at faa eftergivet nogle Aars resterende Landgilde, fordi deres ringe Gaarde er sat for højt i Landgilde, hvorom han snarest skulde erklære sig. Da Kongen af hans Erklæring ser, at dersom de 4 Gaardes Bønder maatte takseres og sættes efter deres Sæd og Avling, som Gods sædvanlig sættes, nemlig at der af 3 Tdr. Sæd og Avling gives 1 Td. Landgilde efter Taksten i Smør, Korn eller andet, og dersom de maa faa eftergivet Halvparten af deres 4 Aars Restance, vil de kunne blive ved Magt, tillader Kongen, at de takseres paa denne Maade, hvilket han skal indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for, og at de maa faa eftergivet Halvparten af deres 4 Aars Restance. F. T. 5, 79 b.

¹ 23. Maj 1638, jvfr. 8. Jan. 1640.

² 12. Marts 1640.

25. Juni. (Kbhvn.). Miss. til Erik Lykke. Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovshollumb, har berettet, at adskillige Breve, Haandskrifter og Dokumenter vedrørende hende og hendes Børn er tilstillet hans afdøde Fader¹ paa Skiftet mellem hende og hendes Børn, da han dengang var hendes Værge. Da hans Fader straks derefter døde, forblev fornævnte Breve, Haandskrifter og Dokumenter i hans efterladte Bo paa Sandaggergaard, blev registreret af gode Mænd og hensat under Forsegling. Desuagtet skal han have fordristet sig til at opbryde sin Faders Bo og deriblandt ogsaa disse Breve, Haandskrifter og Dokumenter, som fandtes registreret og forseget af gode Mænd i et Skrin. Det befales ham nu straks uden noget Ophold efter den af gode Mænd gjorte Registrering at levere til Falk Gjøe til Hvidkield og Laurids Skinkel til Gierskov de Breve, Haandskrifter og andre Dokumenter vedrørende Fru Anne Lykke og hendes Børn, som findes hos ham. F. T. 5, 80.

— (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Hr. Pofvøl Jørgensen, Sognepræst til Øse og Nesbjerg Sogne, og hans Efterfølgere faar Bevilling paa et Kronens Bol i Øse By og Sogn, som han i lang Tid har haft i Fæste, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, dog skal han ikke gøre Ægt og Arbejde af det. J. R. 10, 59 b. K².

— Pas til Simbert³ Jensen af Hamborg, der har berettet, at hans Skib paa 170 Læster ligger i Gottenborg for at indtage Tømmerlast og andet, som hans befuldmægtigede Skipper skal føre til St. Luca eller Calis⁴ i Spanien, for denne befuldmægtigede Skipper med Skib og Gods til de nævnte Steder og tilbage igen. J. R. 10, 61.

— Mageskifte mellem Jomfru Anne Sehested til Sindbjerggaard og Kronen. J. R. 10, 61. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Erik Juel med flere. De har tilforn faaet Befaling til for sig at indstævne til en bestemt Tid og Sted Bendix Norby til Urup samt Christen Thordsen, boende paa Dunslund Gaard, og bilægge de paa Skiftet efter afdøde Olluf Norby muligt mellem dem opstaaende Tvistigheder i Mindelig-

¹ Jørgen Lykke († 1633).
Skole. 3. Forts. 1826 S. 81 f.

² Tr.: P. N. Thorup: Bl. Efterr. om Ribe

³ Overskriften har: Sibert. ⁴ Cadix.

hed eller afgøre dem ved endelig Dom. Da det berettes, at de to Gange har citeret bemeldte Bendix Norby til at møde i Rette derom, men at hverken han eller nogen paa hans Vegne har villet møde, hvorved Sagen opholdes, skal de snarest endnu en Gang indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, og dersom Bendix Norby da ikke vil møde, skal de alligevel føre Skiftet til Ende og ellers efterkomme Kongens forrige Befaling. J. T. 10, 249.

25. Juni. (Glückstadt). Miss. til Dr. Hans Vandal. Fru Berte Friis, Enke efter Hr. Albret Skeel til Fusingøe, har berettet, at en Person af Randers Skole har 3 Sogne ved hendes Gaard Fusingøe, af hvilke Bønderne i de 2 Sogne, som ligger længst fra Randers, næsten alene tilhører hende, og hun har derfor begæret at faa bevilget en siddende Degn i de to længst derfra liggende Sogne, idet hun hævder, at der hidtil er sket stor Forsømmelse baade med Kirketjenesten og med Ungdommens Undervisning, og hun tilbyder aarlig at erlægge Halvdelen af Degneindkomsten af samme hendes 2 Sogne til Randers Skole. Hun begærer ingen Tjeneste af dem i de 2 længst fra Byen liggende Sogne, medens det tredje Sogn ganske og aldeles skal blive hos en Skoleperson i Randers som tilforn. Adressaten skal undersøge Sagen og siden indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 10, 249 b.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. Han skal lade Villumb Kierulf, Kongens Drabant, fremfor nogen anden faa den Bolig, som Philippus Borremand, Tyske Kancelliforvalter, en Tid lang har haft til Leje i Haderslev, dog at han betaler den sædvanlige aarlige Husleje deraf. J. T. 10, 251.

— Miss. til Erik Juel og Mogens Høg. De har efter Kongens Befaling indsendt Besigtelse af noget Gods i Hald og Dueholms Klosters Len, som Jomfru Anne Sehested til Sieberiegaard¹ har begæret til Mageskifte, til Kancelliet. Da der deraf ikke kan ses, hvad der af det Gods, som Jomfru Anne Sehested vil udlægge til Kronen, tilkommer hvert Len, skal de med det Allerførste i Nærværelse af begge Lensmændene gøre hvert af

¹ Sindbjærggaard, Mors Sdr. H.

Lenene Fyldest af det Gods, som Jomfru Anne Sehested udlægger til Kronen, og give det beskrevet. J. R. 10, 250 b.

25. Juni. (Glückstadt). Miss. til Erik Juel og Mogens Høg. Johan Brockenhuus til Leerbeck har andraget om Kongens Befaling til dem om af Landstingsbøgerne at lade ham faa Genparter af adskillige Domme, som hans afdøde Fader¹ og han har erhvervet ved Viborg Landsting nogle Aar før de Kejserlige bemægtigede sig Jylland, og som mestendels er frataget ham under de Kejserliges² Indfald. Adressaterne skal af Landstingsbøgerne lade ham faa Genparter af de Domme, som hans afdøde Fader og han har erhvervet dér ved Landstinget nogle Aar før de Kejserlige bemægtigede sig Jylland, og som frakom ham paa de Tider. J. T. 20, 251 b.

— Miss. til Ifver Vind og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Det berettes, at Madts Hansen, Sognepræst til Thostrup og Hørn³ i Lundenæs Len, da han blev kaldet til dette Kald, har lovet aarlig at give den afdøde Præsts Enke⁴ 8 Riber Tdr. Korn, 1 Fjerding Smør og 5 Slette Dr. Han er ogsaa villig til at efterkomme dette, men da hun⁵ fører et ondt og forargeligt Levned med Drik, begærer han at blive entlediget fra sit Løfte og sin Forpligtelse. De skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kongen om den. J. T. 10, 252.

— Miss. til Tønne Friis. To af Kronens Bønder under Stjernholm Slet, nemlig Hans Knudtsen i Mering og Steffen Madtsen i Eriknafver, har berettet, at deres Gaarde, som de bebor, er meget forskyldet paa Landgilde. Efter Jordebogen

¹ Keld Johansen Brockenhuus († 1616). ² J. T. har ved en Fejlskrift: udi samme Kirches Indfald. ³ Mads Hansen Trane, 1638, Sognepræst til Thorstrup og Horne, Ø. - Horne H. ⁴ Maren sal. Hr. Kristen Mikkelens. ⁵ J. T. har ved en Fejltagelse: hand. At det er Præsteenken, der er ment, ses af Miss. af 20. Aug. 1641 til ovennævnte Adressater, i hvilket Præstens Deputat til Præsteenken paa Grund af hendes uskikkelige Levned og ganske utilbørlige Forhold nedsættes til det halve efter Indstilling af ovenstaaende Adressater, fordi hun drikker bort udi Brændevin alt, hvis hun kan bekomme af Hr. Mads, og siden at gaa om at tigge udi Egnen, og hvis hun dér og bekommer, det og udi Brændevin af fortære. D. Kanc. Udat. Incl. til Reg. og Tegn. og henl. Sager 1637—42

skal Hans Knudtsen aarlig skyldte 1 Fjerding Smør, 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Svin, 1 Fodernød, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 2 Mark Gæsteripenge, men han kan kun saa 1 Td. 1 Skæppe Rug, 1 Skæppe Byg, 3 Ørte 4 Skpr. Havre og avle 4 Læs Hø; den anden, som Steffen Madtsen bebor, skylder aarlig 1 Fjerding Smør, 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Svin, 1 Mark 5 Sk. 1 Alb. Penge og 1 Ørte Malt, men han kan derimod kun saa 1 Td. Rug, 1 Ørte Byg, 3 Ørter Havre og avle 4 Læs Hø. Af Adressatens Erklæring ser Kongen, at deres Op-givelser er sandfærdige og at de ikke kan blive ved Magt, med mindre hver af dem faar bevilget efterskrevne Afslag, saa at Hans Knudtsen herefter maa forskaanes for at yde 1 Fjerding Smør, 1 Ørte Rug, 1 Fodernød, 2 Mark Gæsteripenge og 1 Svin og Steffen Madtsen maa forskaanes for Smør, Rug, Svin og Penge. Kongen tillader, at de maa være fri for at yde samme Landgilde, hvilket Adressaten skal føre til Reguskab. J. T. 10, 252 b.

27. Juni. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Axel Urup til Vogne, Guvernør over Christianpris, faar Bevilling til i Danmark at tilforhandle sig 100 Foderøksne og udføre dem derhen, hvor det kan være ham belejligst, Kronens Told dog uforkrænket i alle Maader. J. R. 10, 63. D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. VI.

29. Juni. (—). Proklama for Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, der har berettet, at der findes adskillig Gæld efter hans afdøde Hustru Fru Emerens Pedersdatter, deraf en Del, som han intet ved om. Kongen paabyder herved alle, som maatte have noget at fordre hos fornævnte Emerens Pedersdatters Arvinger, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning enten selv eller ved deres Fuldmægtige for Landsdommerne at fremvise, hvad Rigtighed de har derpaa, hvis de ikke vil have forbrudt deres Tilkrav. Landsdommeren skal siden give forskrevne Arvinger Underretning. F. R. 4, 229 b.

— Miss. til Eyler Høg. Det er for nogen Tid siden¹ befalet Falk Gjøe til Hvidkield og Henning Pogwisch til Hollegaard at være Kommissarier paa Skiftet mellem Claus Brockenhuus og

¹ 2. Nov. 1639.

hans Børn efter hans afdøde Hustru Fru Emmerøse Pedersdatter. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet paa Grund af Henning Pogwisch's Udeblivelse efter lovligt Forfald, skal Eyler Høg i Stedet for Henning Pogwisch sammen med Falk Gjøe til en bestemt Tid inden 6 Uger give Møde, indstævne Parterne for sig og forhandle Sagen mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom og ellers ganske rette sig efter Kongens forrige Befaling. F. T. 5, 80 b.

29. Juni. (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da Fru Anne Gyldenstjerne, Frederik Markdanners Enke, snarest vil holde Skifte med sine Børn, skal han give Møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Gyldenstjerne. Ligeledes skal han, naar der skal holdes Skifte mellem hende og Hans Markdanner og hendes Børn efter deres afdøde Farmoder¹, give Møde paa hendes Vegne, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er overstaet, overlevere Værgemaalet til hende selv. F. T. 5, 81.

30. Juni. (—). Instruktion for Albret Jacque², Kaptejn paa Weseren. Han skal straks forlade det Sted, hvor han nu ligger, og krydse i Søen. Naar det er nødvendigt for ham at søge Weseren igen, skal han sætte paa den oldenborgske Side. Naar han har Formodning om, at Fartøjer har Salpeter ombord, skal han følge dem ud i Søen „og uden Byckern³ af Sundet“, dem skal han føre yderst paa Elben, avisere derom og indhente videre Ordre. Sj. R. 20, 235 b.

1. Juli. (—). Miss. til Henning Valkendorf. Denne Peter von Essen af Hamborg har for nogen Tid siden⁴ faaet Bevilling til at maatte indkræve nogle ham tilkommende Tilgodehavender i Danmark. Han har derefter faaet Dom over Hans Villomsen i Odense, og der er efter 8 Mænds Afsigelse udlagt ham for 2000 Rdlr. i en Gaard i Bogense. Nu beklager han sig over, at de har takseret denne Gaard for højt, og har begæret Bevilling til, at 16 vederhæftige Borgere i Odense maa udtages til efter de 8 Mænd i Bogense paany at taksere for-

¹ Sofie Oldeland († 1636) g. m. Kasper Markdanner († 1618). ² Navnet findes kun i Overskriften, ikke i Teksten. ³ Det ses ikke, hvad der er ment. ⁴ 23. Nov. 1638.

skrevne Gaard i Bogense for, hvad den kunde være værd, da saadant tilforn er blevet tilladt andre. Adressaten skal i Odense tilforordne 16 vederhæftige Borgere, som paany skal taksere denne Gaard til en rimelig Værd, saafremt det kan kendes, at de 8 Mænd af Bogense ikke har takseret den lovligt. F. T. 5, 81 b.

1. Juli. (Glückstadt). Miss. til Hannibal Sehested. Kongen har for rum Tid siden erfaret, at 2 Borgere i Ribe, nemlig Peder Sofrensen og Hans Nielsen Friis, har faaet deres Skibe og Gods arresteret i Spanien, hvorefter de siden har andraget om at faa Kongens Promotorialskrivelse til Kongen af Spanien, som ogsaa er blevet bevilget dem. Da det nu berettes, at de endnu ikke har kunnet opnaa nogensomhelst Restitution, som han selv kan se af medfølgende Supplikation samt Kopien af Promotorialskrivelsen, som tilsendes ham hoslagt, paalægges det ham, naar han ankommer til Spanien til Hoffet, da at hjælpe fornævnte to til Rette heri og at lade det være sig magtpaaliggende at skaffe dem sammen med andre Erstatning for deres store Skade. J. T. 10, 253.

2. Juli. (—). Miss. til Mogens Pax. Denne Studiosus Jens Pedersen har paa den sidste Herredag ladet sig høre for Kongen selv og har siden¹ faaet Kongens Tilladelsesbrev paa det første ledige Kald i Sjællands Stift. Da det nu berettes, at der i Adressatens Len [Holbæk] er et Kald ledigt, nemlig Tostrup og Uggersløse Sogne, til hvilket Kald Kongen selv har Jus patronatus, skal han efter det omtalte Brev lade fornævnte Person kalde til samme Kald fremfor nogen anden, saafremt han er dygtig dertil. Sj. T. 27, 66 b. K.

3. Juli. (—). Aab. Brev om, at Kongen har forordnet Eyler Ulfeldt til N. til Resident ved det kongelige Hof i Spanien med en aarlig Løn af 5000 Rdlr. in specie. Endvidere har Kongen til to Konsuler, som skal forordnes i de spanske Havne, bevilget ham i det højeste 1600 Rdlr. Eyler Ulfeldt skal aarlig til Renteriet indsende deres Bevis paa, hvor mange Penge der aarlig bliver betalt dem. Saavel de 5000 Rdlr. til hans egen Person som de 1600 Rdlr. til de to Konsuler skal betales af Rentemestrene. Sj. R. 20, 236 b. K.

¹ 5. Juni 1640.

3. Juli. (Glückstadt). Forordning om Bryllupper og Fæstensøl. Sj. T. 27, 66 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede I. (Tr.: CCD. V, 59 ff. og, i Uddr. i Dsk. KL. III, 282 f.).

— Aab. Brev om Forbud mod Udførsel fra Danmark og Norge af Baandstager. Sj. T. 27, 67 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede V. (Tr.: CCD. V, 59.).

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om, at der af Tolden til Opbyggelse af St. Anne Bro og Baadmandsboderne aarlig skal anvendes 16,000 Rdlr. til Baadmandsbodernes Opbyggelse og Resten indbetales i Rentekammeret. Sj. T. 27, 68. K. (Tr.: KD. V, 225 f.).

— Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har bevilget, at Jockumb Frust¹ af Kiel maa udføre fra Holsten til Hol-land en Skibsladning Egetømmer, som er hugget og skaaret ved Lychtenborg². Naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, skal de lade ham eller hans Fuldmægtig passere frit og uhindret gennem Øresund med nævnte Skibsladning Egetømmer mod Erlæggelse af den tilberlige Told og Rettighed. Sj. T. 27, 68 b. K.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen og Vincens Bilde. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at give Møde, naar der skal foretages Skifte mellem Gabriel Kruse til Engeltoft og hans Stifbørn Jacob Grubbe til Kappel og Lauridts Skinkel til Gierskouf. Da Gabriel Kruse agter paa samme Tid og Sted at skifte med sine egne Børn efter deres afdøde Moder, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at bilægge de muligt mellem Gabriel Kruse og hans egne Børn opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Sk. T. 6, 426 b.

—⁴ Aab. Brev om, at Kongen af Omsorg og Omhu for Optugtelsen, den bedre Forfremmelse og rundeligere Forhold for Adelens Børn, der er eller kommer i det kongelige adelige Akademi Sorø, og til dermed at lønne Professorerne og Mestrene,

¹ Navnet er paa Grund af Rettelser i Teksten blevet misforstaaet, saa at han i Registret til Sj. T. kaldes Ernst. ² K. har: Luktenborg. Antagelig er ment Lütjenburg. ³ 3. Juni ovfr. ⁴ K. har først været dateret: 1. Juni.

som nu eller herefter underviser Ungdommen, med Danmarks Riges Raad har funderet og perpetueret det Kannikedømme i Aarhus Kapitel, som afdøde Eiler Qvitzov sidst har været forlenet med, saaledes at Hofmesteren paa Akademiets Vegne maa nyde dette Kannikedømme med Bønder, Mensalia, Fællesgods og andet Tilliggende ligesom de andre residerende Kanniker dér. Dog skal han være forpligtet til at anvende det til Akademiets Bedste, som ovennævnt, og udrede samme Tynge, som de andre Kanniker i Kapitlet. Han skal holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret og ikke tilstede, at de forurettes eller besværes med usædvanligt Paalæg mod Loven. J. R. 10, 63 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

3. Juli. (Glückstadt). Forløningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, paa Pandumgaard med tilliggende Gods samt Snorupgaard og et derved liggende Møllested, som Gregers Krabbe til Thostelund, Embedsmand paa Riberhus Slot, sidst har haft i Væрге. Han skal ingen Afgift svare af den visse Indkomst og maa selv beholde Tienddelen af den uvisse Indkomst, som han iøvrigt skal gøre Regnskab for hver 1. Maj. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest og skal nøje paase, at Vejene og Broerne i Lenet vedligeholdes tilbørligt. [Iøvrigt med Artikl. 11 og 18.]. J. R. 10, 64 b. K.

— Følgebrev for Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, til Bønderne til Pandumgaard efter Gregers Krabbe til Thostelund, Embedsmand paa Riberhus Slot, at de herefter skal svare Erik Juel. J. R. 10, 64. K.

4. Juli. (—). Miss. til Henning Valkendorf. Der har været nogen Trætte mellem Claus Mule i Odense og afdøde Dr. Oluf Jacobsens Arvinger, i hvilken der paa sidste Herredag er gaaet Dom.¹ Denne Dom tilbyder fornævnte Claus Mule at efterkomme i alle Punkter, men det berettes, at afdøde Dr. Olufs Arvinger ikke vil lade sig nøje dermed, men søger den Fæstensgave, som afdøde Dr. Oluf har givet hende [Claus Mules Datter]². Adressaten skal tage sig af Sagen og paase, at der

¹ Herredagsdom af 20. Maj 1640; se HDD 1640 Fol. 385 b ff.

² Karen Klavsdatter. Hun var troløvet med Dr. Oluf Jacobsen, men denne døde før Brylluppet. Han havde før sin Død ved Gavebreve skænket hende Gældsbreve, gjort Sølv, Fløjl, Klæder m. m. til en Værdi af langt over Halvdelen af hans Formue, hvilket var imod Loven.

ikke sker Claus Mules Datter nogen Uret, hvilket Kongen ikke vil have, da Dommen gaar ud fra, at hun skal have sin Fæstens-gave ligesom andre. F. T. 5, 82.

4. Juli. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Frederik v. Buchwald til N., bestalter Oberstløjtnant, faar Bevilling til herefter ligesom andre Adelsmænd her i Danmark at drive sin Haandtering [med sit Skib] for den samme tilbørlige Kendelse, som Kongens andre adelige Undersaatter i saadant Fald er pligtige til. Han har berettet, at han af Christoffer Stensen til N., bestalter Oberst over det sjællandske Regiment, har købt et Skib, som nu bruges til Koffardifart i Østersøen, men alle Vegne i Danmark, hvorhen Skibet kommer eller lader, tilholdes det af Tolderne at fortolde i Lighed med Fremmede. Da han i Danmark paa Langeland har Jordegods, af hvilket han ligesom andre Undersaatter af Adelen holder Rostjeneste og Soldater til Fods og ellers i alle Maader yder den tilbørlige Rettighed, som andre Adelsmænd, og da han desuden nu er i Kongens daglige Tjeneste, har han begæret Bevilling til at bruge Handel og Vandel ligesom andre Adelsmænd i Danmark. J. R. 10, 65. K.

5. Juli. (—). Miss. til Jørgen Vind. Han har paa Grund af Vanskeligheden ved at faa Brændsel i København andraget om, at hver Bonde i Herrisvad Klosters Len maa age 2 Læs Brændeved om Sommeren og 2 Læs om Vinteren af fornede Træer til Helsingborg Købstad, da der skal være overflødig Skov nok; dog at det ikke bliver til Skade for Skoven. Kongen tillader, at hver Bonde, som hører under Klostret og som ligger næst ved Vejen til Helsingborg, maa age 2 Læs om Sommeren og 2 Læs om Vinteren til Helsingborg. Sj. T. 27, 68 b.

6. Juli. (—). Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har akkorderet med Albret Baltsar Berns, Kongens Faktor i Hamborg, om til Kongens Behov før Vinteren at levere i Fæstningen Glückstadt 2000 Planker til den Pris, de ellers takseres til paa Holmen; han skal lade dem føre dertil fra Nienstad. Naar der sker Henvendelse til Adressaterne hermed og han eller hans Fuldmægtig ankommer til Sundet med samme Planker, skal de lade dem passere toldfrit dermed. Sj. T. 27, 69. K.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Kommissarierne i Skaane har berettet, at Tolderen i København resterer med 4 Aars

Regnskab, nemlig fra 1. Maj 1635 til Aarsdagen 1639. Adressaten skal alvorligt tilholde ham at klarere Regnskaberne til Mikkelsdag førstkommande endelig og uden videre Ophold og Forhaling, saafremt ikke Adressaten selv vil svare Kongen dertil. Sj. T. 27, 69 b. K.

6. Juli. (Glückstadt). Lignende Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge, hvor der fandtes nogen Restance efter hosføjede Register, som blev overleveret af Kommissarieskriveren. Udt. i Sj. T. 27, 69 b. K. Orig. (til Frederik Urne om Slangstrup i Landsark. i Kbhvn.).

(Bilag:) Restantz paa de Toldere paa efterskrevne Toldsteder, som resterer med at klarere deres Regnskab fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1639: Sjælland: København 4 Aars Regnskaber fra $\frac{1}{6}$ 1635 til $\frac{1}{6}$ 1639; Roskilde 4 Aars Regnskaber og Penge fra $\frac{1}{6}$ 1635 til $\frac{1}{6}$ 1639; i Næstved resterer Hans Durich med 3 Aars Forpagtning fra $\frac{1}{6}$ 1629 til 1632: 160 Rdlr., og med 1 Aars Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1636 til $\frac{1}{6}$ 1637 samt med Regnskab og Penge fra $\frac{1}{6}$ 1637 til $\frac{1}{6}$ 1639; Kalundborg Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1631 til $\frac{19}{10}$ samme Aar, da Tolderen døde; endvidere Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1637 til 1638 og Regnskab og Penge fra $\frac{1}{6}$ 1638 til $\frac{1}{6}$ 1639; Stege paa Møen Penge og Regnskab for 3 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1632 til $\frac{1}{6}$ 1635; Præstø Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1637 til $\frac{7}{1}$ 1639; Vordingborg Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1638 til 1639; Slangstrup 2 Aars Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1637 til 1639; Fyen: Børgense Regnskab og Penge for 3 Aar fra 1626 til 1629¹ og med Regnskab og Penge for 1 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1638 til $\frac{1}{6}$ 1639; Assens Penge og Regnskab for 2 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1625 til $\frac{1}{6}$ 1627; Rudkøbing Regnskab for 2 Aar fra 1631 til 1633 og Regnskab og Penge for 6 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1633 til $\frac{1}{6}$ 1639; Svendborg Regnskab og Penge for 3 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1636 til $\frac{1}{6}$ 1639; Lolland og Falster: Stubbekøbing 3 Aars Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1625 til 1628; Saksøbing Regnskab for 3 Aar fra $\frac{1}{6}$ 1625 til 1628 og 3 Aars Regnskaber fra $\frac{1}{6}$ 1636 til 1639; Nykøbing i Falster Regnskab fra $\frac{1}{6}$ 1638 til $\frac{1}{6}$ 1639; Rødby Regnskab og Penge fra $\frac{1}{6}$ 1638 til $\frac{1}{6}$ 1639; Jylland: Aalborg 3 Aars Regnskab fra 1636 til 1639; Hobro Regnskab og Penge for 8 Aar fra

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 1639.

1631 til 1639; Skagen og Sæby Regnskab fra $\frac{1}{5}$ 1627 til i September, da Fjenderne bemægtigede sig Landet, og 1 Aars Regnskab fra 1629 til 1630; Sæby Regnskab fra 1633 til 1634; Skive Regnskab fra 1627 til i September, da Fjenderne bemægtigede sig Landet, og 1 Aars Regnskab 1629 til 1630; Tisted Regnskab fra 1627 til i September, da Fjenderne bemægtigede sig Landet, og 1 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1629 til 1630; Æbeltoft Regnskab for $1\frac{1}{2}$ Aar og Penge fra 1633 til St. Olai [29. Juli] 1635 og 1 Aars Regnskab og Penge fra $\frac{1}{5}$ 1638 til $\frac{1}{5}$ 1639; Viborg Regnskab og Penge for 2 Aar fra 1629 til 1631 og Regnskab og Penge for 7 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1632 til 1639; Lemvig Regnskab og Penge for 2 Aar fra 1637 til 1639; Skaane: Sølvitsborg By Regnskab og Penge for 7 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1632 til 1639; Sølvitsborg Lens underliggende Havne Regnskab og Penge for 6 Aar fra 1632 til 1638 og Regnskab fra 1638 til 1639; Laholm Regnskab og Penge for 7 Aar fra 1632 til 1639; Falkenberg Regnskab og Penge for 6 Aar fra 1628 til 1634; Christianstad Regnskab fra 2. Decbr. 1636 til $\frac{1}{5}$ 1639; Simmershavn Regnskab og Penge for 10 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1625 til $\frac{1}{5}$ 1635 og Regnskab og Penge fra $\frac{1}{5}$ 1638 til 1639; Varberg Regnskab fra 1632 til 1633 og fra 1638 til 1639; Helsingborg Regnskab for 2 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1636 til 1638; Bornholm: Hans Jensen Skriver 1 Aars Regnskab fra 1630 til 1631 og for 3 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1636 til $\frac{1}{5}$ 1639; Gulland: Hendrik Pedersen 2 Aars Regnskab fra $\frac{1}{5}$ 1630 til $\frac{24}{10}$ 1631¹ da han blev afskediget fra Tolden, 1816 Rdlr. 1 Ort 40 Sk. 40 \mathfrak{S} ; Christianopol 4 Aars Regnskaber fra 1635 til 1639; Norge: Trondhjem Regnskab fra 1637 til 1639; Lister Len Regnskab for 1 Aar fra 1626 til 1627; Nordmør Regnskab og Penge fra $\frac{1}{5}$ 1637 til $\frac{1}{5}$ 1639; Jemptland Regnskab og Penge for 6 Aar fra 1633 til 1639; Tønsberg By og Tønsberg Lens Ladesteder, Gunde Lange, 4 Aars Regnskab fra 1628 til 1632; Romsdalen Regnskab fra $\frac{1}{5}$ 1638 til $\frac{1}{5}$ 1639; Tønsberg By Regnskab for 7 Aar fra $\frac{1}{5}$ 1632 til 1639; Tønsberg Lens Ladesteder Regnskab for 2 Aar fra 1636 til 1638; Frederikstad Regnskab for 1 Aar fra 1627 til 1628, for 6 Aar fra 1629 til 1635 og for 1 Aar fra 1636 til

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: $\frac{28}{10}$.

1637; Scheberkul Regnskab fra 1638 til 1639; Langesund og Sanckedal i Bomle Fogderi Regnskab og Penge for 1 Aar fra 1625 til 1626; Sundmør Regnskab for 4 Aar fra 1625 til 1629 og Regnskab og Penge for 3 Aar fra 1636 til 1639; Maass Regnskab for 4 Aar fra 1625 til 1629; Sundhor Len Regnskaber for 4 Aar fra 1628 til 1632 og Regnskab for 1 Aar fra 1632 til 1633 og for 1637 til 1639; Folloug og Bragnis Fogderi Penge og Regnskab for 5 Aar fra 1631 til 1636 og 2 Aars Regnskab fra 1636 til 1638; Soens Ladesteder Regnskab fra $\frac{1}{8}$ 1638 til 1639; Baa-hus Lens underliggende Havne; Odevald 4 Aars Regnskaber fra $\frac{1}{8}$ 1632 til $\frac{1}{4}$ 1636 og Regnskab fra $\frac{1}{8}$ 1637 til $\frac{1}{8}$ 1638; Kongself 1 Aars Regnskab fra 1632 til 1633 af Storkier og Sundørs Ladesteder og Regnskab fra 1637 til 1638; Norvigens Fogderi Regnskab fra 1637 til 1638; Marstrand Regnskab fra 1637 til 1638; Bergen 1 Aars Regnskab fra 1637 til 1638; Ryefolge i Stavanger Len Regnskab for alle 14 Aar fra 1625 til 1639; Drøgback og Hudrum under Aggershus Len Regnskab og Penge for 7 Aar fra 1625 til 1632 og 1 Aars Regnskab fra 1632 til 1633; Vardehus Regnskab fra $\frac{1}{8}$ 1638 til $\frac{1}{8}$ 1639; Drammen Regnskab og Penge fra $\frac{1}{8}$ 1638 til 1639; Laufvervigen Regnskab og Penge for 7 Aar fra 1625 til 1632; Sandefjords Ladesteder Regnskab og Penge for 7 Aar fra 1625 til 1632 og for 3 Aar fra 1633 til 1636; Vernøe Klosters Len Regnskab fra 1636 til 1639. Actum Helsingborg den 8. Juni 1640. NB. De uklarerede Regnskaber i Norge skal endelig klareres til førstkommende Jul. Sj. T. 27, 69 b. K.

6. Juli. (Glückstadt). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskat. (Nedenunder er skrevet:) Varberg, Halmstad, Laholm og Christianopel skal forskaanes paa halv Skat. Sj. T. 27, 73 b. Origg. (Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len) i Landsark. i Kbhvn. og (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 61.).

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp, at erlægge til førstkommende Mortensdag. Sj. T. 27, 85 b. Origg. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn. og (til Aarhus, Grenaa, Horsens, Kolding og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 61.).

6. Juli. (Glückstadt). Miss. til Lensmændene i Danmark¹ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskatt læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den, Lensmændene i Sjælland, Møen, Falster og Lolland til Hr. Claus Daa, i Fyen og Lavind til Henning Valkendorf og i Skaane, Halland og Blekinge, Gulland og Bornholm til Hr. Tagge Thott Ottesen². [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 7. April 1640.]. Sj. T. 27, 77. Origg. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn., (til Ifver Krabbe) i Varberg Lens Arkiv i R. A. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskatt. [Ensydende med det aabne Brev til Bønderne i Norge af 7. April 1640.]. Sj. T. 27, 75.

— Miss. til Lensmændene i Norge³ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskatt læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til Hr. Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, inden Mortensdag førstkommende. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 7. April 1640.]. Sj. T. 27, 79.

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 82. Orig. (til Viborg Kapitel) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 62.).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp paa 4 enkende Rdlr. in specie. [Iøvrigt enslydende med det aabne Brev af 7. April 1640.]. Sj. T. 27, 82 b. Orig. (Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 61 f. Dsk. KL. III, 282.).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge hvorved ovenstaaende aabne Breve til Provsterne og Præsterne om en Pengeskatt tilstilles dem. De skal indkræve Skatten og levere den til følgende Lensmænd: Dr. Jesper Brochmand (Sjællands Stift) til Hr. Claus Daa, Dr. Peder Vinstrup (Skaane Stift)

¹ De opregnes alle med deres Len Fol. 80 b.
² I Sj. T. er øjensynlig glemt: i Jylland til Tønne Friis.
³ De opregnes alle med deres Len.

til Hr. Tagge Thott Ottesen, Dr. Hans Mickelsen (Fyens Stift) til Henning Valkendorf, Dr. Morten Madtsen (Aarhus Stift), Dr. Hans Vandal (Viborg Stift), Dr. Hans Borekorsen (Ribe Stift) og M. Christen Hansen (Vendelbo Stift) til Tønne Friis, M. Oluf Boesen (Oslo Stift), M. Thomas Chortsen (Stavanger Stift), M. Lodvig Munte (Bergen Stift) og M. Peder Schielderup (Trondhjems Stift) til Hr. Christoffer Urne, M. Oluf Fock (Gullands Stift) til Holger Rosenkrantz. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 7. April 1640 til samme]. Sj. T. 27, 83 b. Orig. (til Dr. Jahan Barkorsen, Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

6. Juli. (Glückstadt). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om Præsteskatten. [Ensydende med Miss. af 7. April 1640 til samme.]. Sj. T. 27, 84 b.

— Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 29. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Egeskouf, Statholder i København og Befalingsmand over Møens Len, og Laurits Hansen Vandel, Indvaaner i Aalborg, under Forbehold af Kongens Godkendelse afsluttet Akkord, hvorved Laurits Hansen Vandel faar overdraget Tolden af fremmed Øl m. m. i Aalborg for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 300 Rdlr., at betale aarlig til 1. Maj i Rentekammeret. [Iøvrigt enslydende med kgl. Konfirmation af 18. Maj 1640 paa Akkorden med Villem Davidsen i Næstved]. J. R. 10, 65 b. K¹.

— Miss. til Erik Juell og Mogens Høg. Fru Anne Kaas Albret Rostrups har berettet, at der paa sidstforleden Herredag er gaaet Dom om Likvidering mellem hende og hendes afdøde Husbondes Kreditorer. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Gaardene, skifte dem, saa at Likvidationen mellem dem kan blive tilendebragt, og give det beskrevet J. T. 10, 253 b.

8. Juli. (—). Aab. Brev, hvorved Fru Sophie Rostrup faar Bevilling til fra Danmark at udføre [N. Øksne]², dog for den tilbørlige Told. J. R. 10, 66 b.

¹ Den af Korfits Ulfeldt underskrevne originale Akkord ligger som Indlæg ved K. ² Antallet af Øksne og Ordet Øksne er glemt i J. R. Overskriften har kun: Øksne.

9. Juli. (Glückstadt). Bestalling for M. Jens Dolmersom Skolemester for Ulderik Christian Gyldenløve med en aarlig Løn af 200 Rdlr. og 2 Hofklædninger samt fri Underholdning med Mad og Øl fra 1. Februar sidstforleden at regne, at udrede af Rentemestrene. Han skal flittigt undervise ham i hans Katekismus, Børnelærdom og al anden gudelig Øvelse med hvad dertil hører samt i boglige Kunster. Sj. R. 20, 237 b. K¹.

10. Juli. (—). Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck om at levere Knud Ulfeldt, Generalkrigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, de Penge, der er indkommet i Rentekammeret af den paabudte Unionsskat, mod hans Kvittering som om de var modtaget af Kongens eget Kammer, hvorefter de siden skal faa Kongens egen Kvittans derpaa. Sj. T. 27, 88. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da han har faaet Kongens Befaling til at modtage den sidst paabudte Unionsskat af Lensmændene i Jylland, skal han straks levere samme Skat til Knud Ulfeldt til Østergaard, Generalkrigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, og tage hans Bevis derpaa, ligesom om de var modtaget af Kongens eget Kammer. J. T. 10, 255.

— Lignende Miss. til Henning² Valkendorf om at levere Unionsskatten i Fyen til Kommissarius. Udt. i J. T. 10, 255 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Proklama for Peder Bilde til N., der har berettet, at han for rum Tid siden er geraadet i adskillig Gæld saavel for hans egen som for hans Hustrus Arvegæld og deres Forældres Forløfter og anden Besværlighed. Han haaber, at den for det meste er betalt, baade ved Indførsel i hans og hans Hustrus Gods og Løsøre, som er sket paa adskillige Tider, men han hævder, at han ikke har faaet Hovedbrevene for det afbetalte Gods tilbage, fordi en Del af Ridemændene straks derefter døde, og Peder Bilde har derfor andraget om dette Proklama til alle i Danmark, som har noget Tilgodehavende at fordre hos ham, for at han kan komme til en endelig Ende og finde Rede deri.

¹ Som K. er benyttet K. til Bestalling af 25. Febr. 1633 for Mag. Hans Lauridsen som Skolemester for Kongens Døtre. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Hendrik.

Kongen paabyder herved alle, som har noget Tilgodehavende at fordre hos Peder Bilde, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise, hvad Breve, Beviser og andre Dokumenter de maatte have paa deres Fordringer hos Peder Bilde, for Landsdommerne, saafremt de ikke vil have deres Ret og Tilkrav forbrudt. Landsdommerne skal skriftligt meddele Peder Bilde dem. F. R. 4, 230.

10. Juli. (Glückstadt). Miss. til Axel Urup. Af medfølgende Supplikation kan han se, hvad denne Matis Bostelman har andraget vedrørende sin Skude, som er blevet arresteret ved Fæstningen Christianpris, fordi han havde haft noget Salpeter ombord, der ikke var fortoldet dér, men som han efter sin Faktors skriftlige Befaling havde udlosset for Sønderborg af sin Skude over i en anden og sendt til Slesvig. Han har andraget om Frigivelse af samme Arrest baade ved Intercessionalskrivelse af Hertugen af Sønderborg og anden Forbøn og har derhos erklæret selv paa det højeste at ville bevise sin Uskyldighed heri. Kongen tillader, at Arresten maa ophæves og hans Skude være ham følgagtig, men da Tolden af denne Salpeter saaledes er praktisk uvis og den er fortoldet af Faktoren, skal han søge denne derfor og lade Supplikanten, inden Skuden bliver ham følgagtig, reversere sig mod Adressaten, at han, saafremt hans Opgivelse ikke befindes rigtig, skal staa til Rette derfor og til Gengæld søge sin Omkostning hos Faktoren eller hvem det kan angaa. J. T. 10, 254.

12. Juli. (—). Miss. til Sten Bilde. Han har begæret Kongens Resolution paa følgende Poster: For det første beklager han sig over, at han ikke kan faa at vide af Rentemestrene, om Stiftskornet i Rugaards Len er solgt eller om det overlades til Købmænd i København, som det plejer; herpaa er resolveret, at dersom Kornet overlades til Købmændene, bør det, som sædvanligt, af Bønderne føres til nærmeste Ladesteder; Rentemestrene, som der beraabes paa, skal forklare ham det. Dersom Købmændene ikke faar det, skal han sælge det saa dyrt som muligt. Den anden Post er, at han begærer at faa en Kopi af Dalum Klosters Forleningsbrev, for at han kan vide, hvor mange Jura patronatus der er dertil og hvilke Kirker ellers ligger under Lenet, ligeledes om Lenets Forhold, om han

skal levere nogen Afgift af Lenet i Renteriet, og om han aarlig maa udvise Hjultømmer til Bønderne, som de tilforn har faaet i de forrige Lensmænds Tider. Herpaa er resolveret, at Forleningsbrevet bør findes i Skrivestuen og søges dér, Afgiften skal leveres til Statholderen i København¹ og ligesaa meget, som Ellen Marsvin til Ellensborg har givet; med Udvisningen af Hjultømmer til Bønderne skal der forholdes som hidtil. Den tredje Post omhandler, at Bønderne besværer sig højlig over Holdsågerterne, idet de efter Kongens Befaling skal møde med 2 Vogne hver Dag i Ugen; det skal forblive ved dette Paalæg som tilforn. For det Fjerde har han berettet, at der ingen Sengklæder findes i Inventariet paa Dalum, der er kun nogle faa, gamle, ubrugelige Dyner. Kongen tillader, at han lader lave 6 eller 7 Senge til Folkenes Fornødenhed og fører det til Regnskab. F. T. 5, 82 b.

14. Juli. (Itzehoe). Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at han paa Dalum Kloster ikke efter Kongens mundtlige Befaling har kunnet faa saa meget Straa til Købs, at Laden paa Dalum Kloster kunde tækkes dermed, fordi der forrige Aar næsten intet Langhalm var, tilmed er Laden ikke et nyt Tag værd, fordi den i sig selv ikke er ret fast bygget, saa at han har maattet lade sætte Støtter under den, og han har derfor anmodet om at maatte lade den reparere med Sten og Kalk, hvor der mangler noget, hvorefter den nok vil kunne vare en Tid lang. Kongen tillader, at han paa denne Lade kan lade skelne og andet, hvor det gøres fornødent. Endvidere har han begæret at maatte anvende 100 Rdlr. til nødvendige Bygningsreparationer paa Rugaard. Kongen tillader dette. Han skal føre det til Regnskab. F. T. 5, 83 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Madsen, Sognepræst til Kierke² Sogn i Hagenskov Len i Fyen, faar Bevilling paa Livstid paa Kronens Part af [Korntienden af] Kierke Sogn, som er 10 Pd. Korn, som nu aarlig gaar til Hagenskov, og som Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm gør Regnskab for. Hr. Jens Madsen har berettet, at han for nogen Tid siden er blevet

¹ Dette Sted er forskrevet i F. T.
Kirke Sogn.

² F. R. har ved en Fejlskrift:

ramt af et ulykkeligt Tilfælde paa sit Syn, saa han saa godt som intet kan se, og han maa derfor holde en Kapellan, skønt det er et helt ringe Kald og der ikke er Annekssogn til det. F. R. 4, 230 b¹.

14. Juli (Itzehoe). Aab. Brev, hvorved Bertel Brun, barnefødt i Cöln og nu bosat i Hamborg, faar Bevilling til at indkræve og fra Kongens Riger Danmark og Norge at udføre det Tilgodehavende, der alene tilkommer ham. Han har berettet, at han har et anseligt Tilgodehavende i Danmark og Norge, og skønt Kongen ikke er til Sinds og (efter det udsendte Mandat) fuldkommen har foresat sig herefter ikke at bevilge nogen i Hamborg saadan Begæring, har Kongen dog for særdeles Aarsagers Skyld bevilget, at han maa lade sit Tilgodehavende indkræve i Norge og Danmark. Dog skal hermed ikke være ment, at andre Hamborgere efter denne Dag kan opnaa en saadan Tilladelse, ej heller maa Bertel Brun lade indkræve nogen anden Hamborgers Tilgodehavende; hvis han gør det, skal han staa til Rette derfor som den, der har misbrugt Kongens Benaadning. J. R. 10, 66 b.

15. Juli. (—). Aab. Brev om, at det berettes, at en Del af Kronens Bønder, som er født paa Kronens Gods, nu er bosat paa de Fattiges Gods for København, og at de har andraget om, at de, som nu bor eller tjener paa de Fattiges Gods, men er født paa Lenenes og Kronens Gods, maa blive boende dér, hvor de nu bor. Kongen bevilger dette, dog paa Betingelse af, at dersom de ikke længer vil blive dér, skal de igen begive sig til Kronens Gods og ikke til noget af Adelen. Sj. R. 20, 238 b. K².

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Skaarup By og 2 Gaarde i Ovby³, alle i Skaarup Sogn, i Sunds Herred i Nyborg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Tved By og Sogn i Sunds Herred og 2 Gaarde i Mønderup⁴ i Hundstrup Sogn i Salling Herred i Nyborg Len,

¹ Brevets Slutning er forskrevet i F. R. ² K. har først været dateret Glückstadt, den 8. Juli. ³ Ø.-Aaby, Skaarup S, Sunds H. ⁴ Myn-derup, Hundstrup S., Salling H.

skal han med det Allerførste undersøge dette Godsdes Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 5, 84.

15. Juli. (Glückstadt). Miss. til Frederik v. Buchwald. Han har faaet Ordre af Rigens Marsk til med sit Folk at begive sig til sit forrige Kvarter i Jylland og har nu begæret at faa at vide, hvor snart det skulde ske. Han skal jo før jo bedre rette sig efter at bryde op og efterkomme samme Ordre fra Rigens Marsk. J. T. 10, 255 b.

16. Juli. (—). Miss. til Niels Trolle. Nogle Borgere i Christianshavn har paa Ølakcisens Forpagtning skadet Kongen for nogle mange¹ Penge, som Kongen nu formærker, idet de først har suppliceret til Kongen, at Forpagtningen var dem til Skade, hvilket dog befandtes anderledes, da Forpagtningen var forbi. Adressaten skal tiltale dem, som var Aarsag dertil og hvem Forpagtningen var præsenteret, for Kongens Penge og hos dem søge erstattet al Skade og Tab, som Kongen har lidt derpaa, da Kongen præsenterede dem Forpagtningen og ingen vilde overtage den. Sj. T 27, 88 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kay Sehested til N. faar Bevilning til at købe og udføre fra Danmark 100 Svin, Kronens Told dog uforkrænket. J. R. 10, 67 b.

17. Juli. (—). Instruktion for Kaptejn Nickel Koch. Han skal begive sig til Norge og dér give Agt paa de Skibe, som mod Forlov udfører allehaande Varer, og paa dem, som kommer fra Sundet og fra de norske Ladesteder, enten de har Toldseddel eller ikke. Han skal besøge dem alle; de af dem, hos hvilke der findes Fejl eller Falskhed, skal han bemægtige sig og føre til Fleckerøen², hvor de skal blive liggende indtil videre Ordre. Naar hans Proviant er opbrugt, skal han søge Fleckerøen for igen at proviantere sig. Sj. R. 20, 239 b. K³.

— Instruktion for Admiral Marcus Witt paa den

¹ Dette Ord er glemt i Sj. T. ² Dette Stykke er ganske forskrevet i Sj. R., idet det paa Grund af de mange Overstregninger og Indføjelser i K. ikke har været Skriveren muligt at finde ud af Rækkefølgen af de enkelte Tekstdele. Den rigtige Tekst fremgaar ogsaa af det følgende Brev. ³ K. har først været dateret 16. Juli.

ham befalede Rejse. Han skal gaa fra Glückstadt lige til Fleckerøen og skaffe sig nærmere at vide om de Skibe, som har opgivet mindre Tømmer, end de har inde, og Master af flere Palmer, end de maa føre. Saafremt det befindes saaledes, som det berettes, skal han besætte samme Skibe med sine Folk og sende dem til København og i Stedet tage saa mange [Folk] til sig af samme Skibe, som han kan vel raade. Naar dette er forrettet, skal han erkyndige sig hos Lensmanden om, i hvilke andre Maader han kan gøre nogen Tjeneste; blandt andet skal han give Agt paa de Skibe, som kommer fra Sundet og de norske Ladesteder, om de har deres Toldseddel, og enten de har Toldseddel eller ikke, skal han besøge disse Skibe; de af dem, hos hvilke der findes Fejl eller Falskhed, skal han bemægtige sig og føre dem til Fleckerøen, hvor de skal blive liggende indtil videre Ordre. Naar hans Proviant er opbrugt, skal han søge Fleckerøen for igen at proviantere sig. Sj. R. 20, 240. K¹.

17. Juli. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Fru Barbara Wittrup, Enke efter Hr. Christian Friis til Kragerup, faar Til ladelse til at sende sine Sønner Jørgen Friis til Kragerup og Hans Friis til Vorde² af Landet til fremmede Steder, dér at forsøge sig, skønt de endnu ikke er deres fulde 19 Aar gamle, som Kongens Fundats ellers bestemmer. Sj. R. 20, 241.

— Aab. Brev om, at det berettes, at der i Roskildegaaards Len findes en stor Del Ødegaarde, og at Grunden hertil er den, at naar Kronens vornede Sønner kommer til Aar og Alder, forføjer de sig til Købstæderne, at tjene dér, idet de mener, at de dér er fri for at bosætte sig paa Godset, hvorfor man i fornævnte Len næsten ikke kan faa en Person, der er i Stand til at overtage en Ødegaard. Kongen bestemmer derfor, at der skal forholdes saaledes, at hvor Sifvert Urne til Raarop, [Lensmand paa Roskildegaaard] eller hans Efterfølgere, enten selv eller deres Fuldmægtige, i Købstæderne træffer paa slige Personer, som er født i Roskildegaaards Len, enten de er besøgtede eller ubesøgtede³, skal disse, naar der er afsagt lovlig

¹ K. har paa Bagsiden Datoen 16. Juli og har ligeledes været dateret 16. Juli under Teksten, hvor det dog er rettet til 17. Juli. ² Vaar, Slet H. ³ Gifte eller ugifte.

Dom over dem, uden al Undtagelse og Modstand være ham følgende og igen begive sig paa Godset, hvor Sifvert Urne anviser dem. Lensmænd, Byfogder, Borgemestre, Raadmænd og alle andre, som har at befale paa Kongens Vegne, skal lade saadanne Personer, enten de er beægtede eller ej, og hvorsomhelst de findes i Købstæderne, være Sifvert Urne eller hans Fuldmægtig følgende. Sj. R. 20, 242. K.

17. Juli. (Glückstadt). Miss. til Sten Bilde Eriksen. Der tilsendes ham en Antegnelse af Renteriet paa det, som afdøde Eyller Qvitzov er blevet Kongen skyldig paa den Forlening, som denne havde¹, for at han kan gøre Fordring paa den paa Skiftet efter Eyller Qvitzov. F. T. 5, 85.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at ordne det saaledes, at et af Kongens Skibe snarest kan løbe ud til Gulland og dér indtage Tømmer og Sten og siden levere det paa Taasing til Fortsættelsen af den nye Bygning. Ligeledes skal det hente Deler fra Norge eller Sverrig, for at Bygningen kan gaa des bedre for sig. Sj. T. 27, 88 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han lade denne Skipper efter Fortegnelsen faa godt gullandsk Tømmer og Sten, som skal anvendes paa den foretagne Bygning paa Thosing. Sk. T. 6, 427.

— Miss. til Rentemestrene om herefter aarlig at revidere de af Skriveren paa Dalum aflagte Regnskaber og siden give Kvittering for dem til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard. Sj. T. 27, 89. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har berettet, at der er gjort Antegnelser i Kierstrupgaards Regnskaber ved adskillige Poster, som medfølgende Fortegnelse udviser, hvilke Antegnelser han har besvaret i Marginen, ligesom han beretter, at han ikke har kunnet afhænde nogen af Væerne anderledes eller højere end hans Svar viser, og han har derfor begæret, at samme Antegnelser maa blive ham godtgjort. Kongen tillader dette. Sj. T. 27, 89. K.

¹ Rugaards Len 1628—30.

17. Juli. (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Pogwisch. De har tilforn¹ faaet Befaling til at besigte og likvidere noget Gods i Fyen, som Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har tilforhandlet sig paa Grev Valdemar Christians, Kongens Søns, Vegne, hvormed der skal gøres Nyborg Slot Vederlag for Jus patronatus samt Vederlag til Borgemestre og Raad i Svendborg og Præsten i Svendborg og Præsten i Ringe for Gods, som de har paa Tosing. Det berettes nu, at der er endnu 1 Stk. Jord til Bregning Kirke, hvoraf der aarlig gives 12 Sk. til Kirken, 1 Stk. Jord til Bierckeby² Kirke, hvoraf der gives Hr. Hans³ aarlig 2 Sk. og Lauridts Svendsen i Siøby 1¹/₂ Mark, endvidere 1 Bol i Skiudballig⁴, som er udlagt til Nyborg Slot og hvoraf der aarlig gives 1 Rdlr., for hvilket Gods Henning Valkendorf maa tilforhandle sig andet Gods, som han kan udlægge til Vederlag. Adressaterne skal udlægge disse Kirkejorder, Bolet og det andet, til Henning Valkendorf til Vederlag efter Kongens forrige Befaling og give det beskrevet. F. T. 5, 84 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Han har berettet, at der paa Thosing endnu findes nogle Kirkejorder, som han tilforn ikke har vidst om eller som ikke har været opgivet, og han har derfor begæret at maatte tilforhandle sig endnu noget Gods til det, som han køber paa Kongens Søns, Grev Valdemar Christians Vegne. Kongen tillader ham at købe saa meget Gods, at det kan udlægges til Vederlag for det Gods, som han faar til det andet. Kongen har befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollum og Henning Pogwisch til Hollegaard at besigte dette Gods og give det beskrevet. F. T. 5, 85 b.

— Miss. til samme. Han har begæret, at Vedligeholdelsen af Husene i Ladegaarden med Straatag og Ler maa blive fordelt mellem alle Odensegaards Lens Bønder. Kongen bevilger dette saaledes, at Husene skal fordeles mellem alle Odensegaards Bønder til Vedligeholdelse af Straatag og Ler. Endvidere har han andraget om at lade hugge til Brændsel og hvad der ellers behøves til Bøndernes og Klostrets Fornødenhed i

¹ 7. April 1640. ² Bjerreby, Taasinge. ³ Hans Pedersen, Præst i Bjerreby. ⁴ Formentlig Fejlskrift i F. T. for Skiudberrig, Skydebjærg.

Kilderup og Høyby Skove i Aasum Herred¹. Kongen bevilger, at der maa hugges i de nævnte Skove, dog paa de Steder, hvor det er Skovene til mindet Skade. F. T. 5, 85 b.

17. Juli. (Glückstadt). Miss. til Stein Bilde. Kongen har for nogen Tid siden befalet Niels Krag til Trudtshollomb, Befalingsmand paa Lund Gaard i Mors, og afdøde Niels Friis at besigte noget Gods, som Manderup Due til Halkier har begæret til Mageskifte. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi Niels Friis i Mellemtiden er død, skal Stein Bilde rette sin Løjlighed efter i Stedet for afdøde Niels Friis at besigte dette Gods sammen med Niels Krag og ellers i alle Maader rette sig efter Kongens forrige Befaling, som han kan se hos Niels Krag. F. T. 5,86.

— Aab. Brev, hvorved denne Claus Ibsen, Hofjunkernes Dugsvend, faar Bevilling for sig og sin Hustru til paa Livstid at beholde en af Kongens Boliger i Haderslev, som han nu bebor og for hvilken han betaler 5 Rdlr. aarlig, for samme Afgift som nu, saa længe de leverer Afgiften rigtigt paa de tilbørlige Steder. J. R. 10, 67 b. K.

29. Juli. (—). Miss. til Hans Markdanner. Da Fru Anne Gyldenstjerne, Frederik Markdanners Enke, med det Allerførste agter at skifte med sine Børn, skal han give Møde paa samme Skifte, naar og hvor det skal holdes, paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Gyldenstjernes 2 Sønner, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er endt, overlevere Værgemaalet til dem, som Loven tilholder [at være Væрге for dem]. F. T. 5, 86 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Bilde til Tersbeck om at overtage Værgemaalet for Fru Anne Gyldenstjernes 2 Døtre, medens Skiftet staar paa, og siden levere det til dem, som Loven tilholder det. Udt. i F. T. 5, 87.

— (**Kronborg**). Bestalling for denne Brevviser Peter Hoffman som Rendemester paa Kronborg Slot med en aarlig Løn af 210 Kurantdlr. og en Hofklædning, fra Paaske sidstforleden at regne, at betale af Tolderne i Helsingør. Han skal paa sin egen Bekostning og med sine egne Folk vedligeholde

¹ F. T. har derefter: paa Odensegaards Lens Bønder.

alle Vandrender og Rør, som er lagt og indført paa Slottet Kronborg og som gaar til Posten paa Borgegaarden, til Fadeburstuen, Bryggerset, Kælderen, Hvælvingen, i Kongens Stald i Lundegaarden og i Lundehaven, samt Posten paa Kronborg Slot. Dersom der skal gøres Nyt ved samme Render og Bøsser¹, skal Tolderne betale det; siden skal han forfærdige samme Arbejde paa sin egen Omkostning og med sine egne Folk. Sj. R. 20, 243 b. K.

29. Juli. (Kronborg). Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 29. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt og Mogens Nielsen og Mickel Tygesen i Randers afsluttet Akkord om Overdragelse til disse af Tolden af fremmed Øl m. m. i Randers for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 726¹/₂ Rdlr. 16 Sk., „og er indført, at Peder Nielsen, som denne Forpagtning tilforn var forundt, er det hannem opsagt“. [Iøvrigt enslydende med kgl. Konfirmation af 6. Juli ovfr. paa Akkorden mellem Corfits Ulfeldt og Lauridts Hansen Vandel i Aalborg efter hvilken den er indført i J. R.] Udt. i J. R. 10, 66 b. K².

— (Kbhvn)³. Aab. Brev, hvorved Margrette, Enke efter Hans Renicke⁴, forrige Hoftrumpeter, fritages for al kongelig Skat og borgerlig Tynge. Sj. R. 20, 245. K. (Tr.: KD. III, 211.).

30. Juli. (—). Miss. til Hans Lindenov om i sit Len [Kalundborg] at indkøbe 30 gode Staldøksne, indbrænde dem med sit Brændemærke og sende dem til Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot. Han skal paase, at Øksnene er gode og staldfærdige, saa at Købmanden ikke skal have Grund til at forskyde dem. Pengene til Indkøbet af dem skal han modtage i Rentekammeret. Sj. T. 27, 89 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om at købe 30 Øksne i hans Len [Ringsted Kloster] og sende dem til Hr. Frederik Reedtz. Udt. i Sj. T. 27, 89 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt om at købe

¹ Bøssinger ² K. har den fulde Ordlyd. Ved K. ligger som Indlæg en samtidig Kopi af den originale Akkord med Paaskriften: Rigtig Kopi af Hr. Statholders Brev. ³ K. har først været dateret: Kronborg, 27. Juli. ⁴ K. har rigtigt: Hans Reinicke.

40 Øksne i sit Len [Landskrone] og sende dem til Niels Trolle. Udt. i Sj. T. 27, 89 b. K.

30. Juli. (Kbhvn.). Instruktion for Sifvert Gabrielsen¹ til Amboe². Skibshøvedsmand og nu tilforordnet Admiral. Han skal med Nældebladet, Svanen, Raphael, og De to Løver gaa ned i Sundet og vente dér, indtil den hollandske Flaade kommer fra Østersøen, og naar de næsten allesammen, saavidt han kan erfare, er ankommet, skal han gaa i Søen med dem og konvojere dem til Fleckerøen. Naar de er konvojerede, skal han krydse med Skibene i Søen efter Sædvane, til han mener, at han omtrent ikke kan holde Søen længer for Mangel paa Proviant, saa skal han forføje sig til Sundet for at faa videre Besked. Sj. R. 20, 245 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Naar de to Skibe gaar ned ad Sundet, skal han begive sig til Helsingør, dér lade den hollandske Resident kalde for sig og lade ham forstaa, at Kongen har beordret 4 Skibe til at konvojere den hollandske Flaade til Fleckerøen. Hvis han indvender et eller andet, hvormed han vil hindre dette, skal Adressaten anmode ham om at gøre det skriftligt og i Særdeleshed at hæfte Kongen for den Skade, som deres Ophold kan medføre for Tolden (ti skal de vente paa deres Konvoj, kan de ligesaa godt vente i Fleckerøen som i Sundet, hvilket skal ellers agtes for NB.³ Sj. T. 27, 89 b. K.

31. Juli. (—). Instruktion for Hans Uldrik Gyldenløve til Vindinge, Kammerjunker og nu tilforordnet Admiral, paa den ham befalede Rejse til Spanien. Han skal med Den norske Løve og Delmenhorst transportere Hannibal Sehested til N., Embedsmand paa Baahus Slot, med hans Følge herfra til Spanien og ikke alene have godt Opsyn med alting, saa at enhver gør, hvad han skal og bør gøre, men ogsaa holde god Justits over Folket, som han har med sig, efter Artiklernes Indhold. Han maa heller ikke paa samme Rejse være nogen til

¹ K. har først haft: Villum Efvartsen. ² Fejlslæsning i Sj. R. af Konceptens: Camboe. Kamboe ligger i Moss S., Smaalenenes Amt.
³ Baade K. og Sj. T. slutter saaledes.

Molest, hvorved Rejsen kunde forhindres¹ Paa Kronens Strømme skal han tilholde de Skibe, der møder ham, at stryge for Kongens Skibe. Naar han har sat Gesandten og hans Følge i Land, skal han uden nogen Forhaling begive sig hjem igen. Sj. R. 20, 247 b. K.

31. Juli. (Kbhvn.). Bestalling for Jan Jansen som Skibskaptejn og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 28. Juni sidsforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. 20, 246. K.

— Bestalling for Johan Lambretsen som Skibsløjtnant og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 16. Juni sidsforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 248. K².

— Miss. til Tønne Friis om at modtage ovennævnte³ Skat for Lensmændene i Jylland, kvittere for den og snarest indlevere den i Kongens eget Kammer mod tilbørlig Kvitans. Sj. T. 27, 85.

— Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om at modtage Skatten af Lensmændene i Skaane, Halland, Blekinge, Børnholm og Gulland. Udt. i Sj. T. 27, 85 b.

— Lignende Miss. til Hr. Claus Daa om at modtage Skatten af Lensmændene i Sjælland, Lolland, Falster og Møen og ligeledes sende dem til Kongens Kammer. Udt. i Sj. T. 27, 85 b.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf i Fyen om

¹ Teksten har: Han skal og ingen paa samme Rejse „verre molest, hvorudover Rejsen kunde forhindres“. Med Molest er muligvis ment fjendtlige Handlinger. Jvfr. iøvrigt Instruktion af 5. Aug. s. A. ndfr. S. 239.

² Ved K. ligger der følgende Seddel fra Holmens Admiral: „Att der af Cantzellitt maatte forferdigis en Skibs Lutenantz bestallung till nerveendis Jehan Lambritsen paa aarlig Gage — 150 Curants Dall., hvilken for en Skibslutenant og Hans Maystz. tieniste er antagen. Datum Bremmerhollm den 16. Junij 1640. Claus Daa egen handt mpp.“ Sedlen er egenhændig. ³ Dette og de følgende 3 Miss. i Udt. er indført blandt Skattebrevene af 6. Juli; det er derfor denne Skat, der er ment.

at modtage Skatten fra Lenamændene sammesteds¹ og levere den i Kongens eget Kammer. Udt. i Sj. T. 27, 85. Orig. i Landsark. i Odense.

31. Juli. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Urne om at modtage Skatten² fra hele Norge, baade fra Lensmændene, Gejstligheden og Købstæderne og, naar han har modtaget den, straks fremsende den til Kongens eget Kammer, hvor der vil blive givet ham nøjagtig Kvittering. Sj. T. 27, 80 b.

1. August. (—). Bestalling for Peder Harbou som Skibskaptejn³ og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingbrevets Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 249 b. K⁴.

— Miss. til Sigvort Gabrielsen. Han skal besætte de Skibe, som berettes at være anholdt i Fleckerøen for Toldsvig, med sine Folk og sende dem med to af de ham medgivne Skibe til København, hvor der skal tages Dom over dem. Sj. T. 27, 90. K.

4. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Hans Andersen, forrige Kapellan til Thostrop og Uggerløse Sogne, faar Bevilling før nogen anden paa det første ledige Kald i Danmark, dog at alting dermed omgaas efter Ordinansen. Sj. R. 20, 250 b. K.

— Miss. til Tygge Brahe om at indkøbe 25 Staldøksne i sit Len [Tryggevælde], mærke dem med sit Brændemærke og sende dem til Frederiksborg Slot til Frederik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 30. Juli til Hans Lindenov]. Sj. T. 27, 90. K.

¹ Orig. har: Fyen og Langeland. ² Se Skattebrevene af 6. Juli ovfr. ³ Saavel her som i Kaptejnsbestallingerne af 28. Sept. og 16. Okt. s. A. staar der i Teksten ikke: Kaptejn til Skibs, men kun: Kaptejn. I Overskriften staar der derimod næsten altid: Skibskaptejn. ⁴ Ved K. ligger en af Holmens Admiral underskrevet Seddel, dateret Bremerholm, d. 1. August 1640, om, at denne Peder Harbou har nu paa 13 Aars Tid tjent K. M. som Skibsløjtnant og har ikkun til aarlig Bestalling(!) haft 150 Kurantdlr. Han er nu antaget til Kaptejn med en aarlig Gage af 250 Kurantdlr. At Olluf Brockenhuus vil lade hans Bestalling derpaa forfatte og siden af Hs. Ma. underskrevet forskaffe. — Kun Underskriften er egenhændig.

4. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mogens Pax [Holbæk] om at fremskaffe 25 Staldøksne til Frederiksborg til Frederik Urne. Udt. i Sj. T. 27, 90 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han maa af Lenets Indkomst tage 250 Rdlr. til Reparationen af Muren og Taarnet paa Hammershus Slot og siden føre dem til Regnskab. Sk. T. 6, 427.

U. D.¹ (—). Miss. til Hans Markdanner. Da Fru Anne Gyldenstjerne, Frederik Markdanners Enke, med det allerførste agter at holde Skifte med sine Børn, skal han give Møde paa samme Skifte, naar og hvor det skal holdes, paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Gyldenstjernes 2 Sønner, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er sluttet, modtage det dem efter deres afdøde Farmoder² tilfaldne Gods som deres rette Lavvæрге og forestaa det efter Loven. F. T. 5, 87.

5. Aug. (—). Instruktion for Corfits Ulfeldt til Tvis, Skibshøvedsmand og nu tilforordnet Admiral paa den ham af Kongen befalede Rejse til England. Han skal begive sig herfra til England med Kongens to Skibe Lindormen og Lammet og derfra igen tilbage for at føre Kongens affærdigede Gesandter Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Riberhus Slot, med deres Følge. Han skal have tilbørligt Opsyn med Alting, saa at enhver gør, hvad han skal og bør gøre, og holde god Justits inden Skibsborde efter Artiklernes Indhold. Han maa ikke paa samme Rejse være nogen til Molest³, hvorved Rejsen i det ringeste kunde hindres. Paa Kronens Strømme skal han have Kongens Højhedsret i god Agt og tilholde dem, som møder ham dér, at stryge for Kongens Skibe, og derimod skal han respektere de Engelske paa deres Strømme⁴. Sj. R. 20, 251. K.

¹ Indført mellem 29. Juli og 5. Aug. ² Sofie Oldeland Hansdatter († 1639). ³ Om dette Udtryk se Instruksen af 31. Juli 1640 for Hans Ulrik Gyldenløve ovfr. S. 237. ⁴ I K. har der først staaet: og at han derimod stryger paa de engelske Strømme, hvor vi ingen Interesse kunde have.

5. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarium til Jørgen Vind til Gundestrup og Stehen Beck til Vibyegaard, Kongens Rentemestre, der i Overværelse af Hr. Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral, Hr. Tagge Thott til Ericksholmb, Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København, Befalingsmænd over Dragsholm, Malmøhus, Helsingborg og Møens Land, har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1634, til hvilken Dag de sidst har gjort Regnskab, til 1. Maj 1639. De blev paa disse 5 Aars Regnskaber skyldige: 10 Rosenobler, 2 dobbelte Dukater, 1 Kronegylden, 18,609 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 7 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 $\frac{1}{2}$ Penning, 43 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin 3 Penninge ungersk Guld, 4 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin Kroneguld, 2 Kontrafejer af Kongen af Kroneguld efter den nye Patron, hvert med en emaljeret Guldkrans, 1 forgyldt Kredensbæger paa 99 Lod, 1 paa 63 Lod, 1 paa 35 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin, 1 Guldring med 1 Diamant, vurderet til 50 Rdlr., 1 Guldring med 1 Diamant, vurderet til 12 Rdlr. 1 Guldring af Kroneguld, vejede 2 Kroner, 1 ringe Guldring med 1 grøn Sten, 1 Guldring af rhinsk Guld med en lille Kæde og 2 smaa Perler, vejer tilsammen 3 Kvintin, 33 Diamanter i deres tilhørende Guldkaster, 1 lang Diamant, 1 lille Diamant, 6 løde Mark 2 Lod forgyldt Sølv, 1 Sølvkande og 1 Comentken, vejede 43 $\frac{1}{2}$ Lod, 5 Sølvfade, vejer 20 løde Mark 1 $\frac{1}{2}$ Lod, 2 Dusin smaa Sølvfade, 2 Dusin smaa Sølvtaallerkener, 6 smaa Konfektskaale, 3 smaa Bægre, vejer tilsammen 12 løde Mark 1 Lod, 87 løde Mark 7 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin hvidt Rusølv, 123 Lod mangot³ Sølv, 1 forgyldt Sølvskib med 1 Perlemor, vejer med Perlemoret 98 $\frac{1}{2}$ Lod, og⁴ 18 Pund svenske Kobberpenge, hvilket de fremdeles skal staa Kongen til Regnskab for. Sj. R. 20, 252. K.

— Miss. til Rentemestrene. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, der har faaet Befaling til at tilholde Borgemestre og Raad i Bogense at betale deres Restance, har begæret at faa at vide, hvor stor den Sum er, som de resterer med i Renteriet. Adressaterne skal skaffe ham

¹ Dette Ord er glemt i Sj. R. ² Dette Ord er glemt i Sj. R. ³ Formentlig: mængot, blandet. ⁴ Dette Ord er glemt i Sj. R.

en rigtig Fortegnelse paa, hvor stor den Sum er, som fornævnte By resterer med, for at han kan tiltale dem derefter. Sj. T. 27, 90 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

5. Aug. (Kbhvn.) Miss. til Gunde Rosenkrantz. Hr. Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Malmøhus Slot, har berettet, at han har adskillige Beskyldninger mod sin Kapellan i Herrested, ved Navn Hr. Zackarias. Da Hr. Tage Thott selv er Anklager og derfor ikke selv kan dømme i Sagen, skal Adressaten i hans Sted sammen med Bispen stævne samme Kapellan for sig og siden dømme paa hans Forseelser, eftersom de befindes at være grove til. Sk. T. 6, 427 b.

— Miss. til Hendrik Podebusk om paa Skiftet efter Eyller Qvitzov at gøre Fordring paa, hvad denne efter hoslagte Antegnelse fra Renteriet er blevet Kongen skyldig paa sin Forlening. [Enslydende med Miss. af 2. Juni til Henning Valkendorf om samme Sag]. F. T. 5, 87 b.

— Miss. til Otte Thott. Der tilsendes ham en Supplikation med Anmodning om at hjælpe Supplikanten til Rette heri, saavidt Lov og Ret medfører. F. T. 5, 87 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Der er opstaaet Trætte mellem Claus Mule i Odense og afdøde Dr. Oluf Jacobsens Arvinger, og paa sidstforleden Herredag er der gaaet Dom¹ i Sagen. Denne Dom tilbyder Claus Mule at ville efterkomme, men det berettes, at afdøde Dr. Olufs Arvinger ikke vil lade sig nøje dermed, men søger den Fæstensgave, som afdøde Dr. Oluf har givet Claus Mules Datter. Adressaten skal tage sig af Sagen og paase, at der deri ikke sker Claus Mules Datter nogen Uret, da Dommen er grundet paa ekstraordinære Gaver og det ikke dermed er ment, at hun ikke billig maatte beholde Kæder, Ringe, Armbaand og andet sligt, hvilket ogsaa blev irettelagt for Rigens Raad og hvorom der ikke har været nogen Strid dengang [i Herredagen]. Han skal se at faa alle indbyrdes Tvistepunkter dæmpet uden videre Trætte, „saa at intet videre søge end dennem om formelder“. F. T. 5, 87 b.

— Kgl. Konfirmation paa det af Kongens Fader under Datum Nykøbing [p. F.] den 20. Juli 1570 udstedte Brev,

¹ Se 4. Juli ovfr.

hvorefter Kronens og Viborg Kapitels Bønder paa Fur for deres Armods Skyld kun skulde regnes for $2\frac{1}{2}$ Læg, naar der blev paabudt Skat, medens de ellers før den Tid havde været lagt i 3 hele Læg. De har berettet, at deres Vilkaar endnu er saare ringe, baade fordi Fiskeriet dér for Landet slaar fejl og for anden Ulejligheds Skyld. J. R. 10, 68. K.¹

5. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested om at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Tise By og Sogn i Sallinge i Skivehus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard, ind under Skivehus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 10, 256.

6. Aug. (—). Aabent Brev om, at Kongens Under-saatter i Danmark og Norge atter maa besejle Lade-stedet ved Sundbye Færge. Sj. R. 20, 261 b. K. (Tr.: CCD. V, 62 f.).

(—). Kgl. Konfirmation paa en under Datum København den 29. April 1640 mellem Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møens Land, og Gabriel Jacobsen, Borger i Køge, afsluttet Akkord, hvorved Gabriel Jacobsen faar overdraget den Kongen forbeholdte Told, som kan falde i og for Køge, af fremmed Øl, Danskøl,² Malttold, Mjød, dansk Eddike og dansk Brændevin, som Tolderen dér hidtil har oppebaaret, efter Toldordinansen for et Tidsrum af 3 Aar, fra 1. Maj 1640 til 1643, mod en aarlig Betaling af 550 Rdlr. in specie, at levere i Rentekammeret hver 1. Maj. [Iøvrigt enslydende med Akkorden af 18. Maj 1640 med Villem Davidsen i Næstved.]. Sj. R. 20, 262. K.

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand. Da Kongen ganske vil have afskaffet den latinske Korsang, som daglig plejer at holdes i Roskilde Domkirke, skal han afskaffe denne latinske Korsang og i dens Sted forordne Sang af danske Salmer og Læsning af Kapitler af Bibelen, hvilket han skal indrette sammen med Sognepræsten, som det kan eragtes nyttigst og raad-

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. I, 380.

² D. v. s. Danziger

Øl, Eddike og Brændevin.

somst. Sj. T. 27, 90 b. K. (Tr. i forkortet Form: Dsk. KL. III, 283 f., jvfr. Pont. Ann. IV, 320 og Frost: Efterretn. om Ribe Domkirke S. 47.)

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Drengeskatten. Sj. T. 27, 91. (Tr.: KD. V, 226.).

— Aab. Brev, hvorved Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand over Christianstads Len, faar Bevilling paa Kronens Part af en Biskopstiende i Brønnested Sogn i Christianstads Len for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. Sk. R. 5, 325 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Anders Lassen i Backe, Anders Svendtsen i Bue og Lauridts Bentsen i Søndervere, alle i Varberg Len, har berettet, at de ikke er i Stand til at yde deres fulde aarlige Landgilde med Skatter og anden Tyngge, og har derfor begæret at faa noget Afslag derpaa. Da det af hans Erklæring ses, at deres Opgivelser og Vilkaar er sandfærdige, skal han paa Grund af deres Gaardes Ringhed herefter lade dem være forskaonet for den halve Landgilde, Skat og Arbejde og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 427 b. Orig. i Varberg Lens Ark. i R. A.

— Mageskifte mellem Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, og Kronen. J. R. 10, 68 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

—¹ Mageskifte mellem Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard og Kronen. J. R. 10, 70 b. K. Orig. (i Jørgen Rosenkrantz's Priv. Ark. og i Magesk. i R. A.) (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Jørgen Kruse til Hiermitslefgaard og Kronen. J. R. 10, 71 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gunde Lange om at lægge 1 Gaard i Romdrup By og Sogn i Fleskum Herred og 4 Gaarde med Grunden til Gadehusene, som er øde, i Morsbeck i Gifve Sogn i Aars Herred, alt i Aalborghus Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, ind under Aalborghus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 256 b.

¹ I J. R. er Dateringen for Hovedbrevet glemt.

6. Aug. (Kbhvn). Miss. til Gunde Lange om at lægge 1 Gaard, kaldet Broegaard, i Svenstrup Sogn i Han Herred og 2 Gaarde i Øster Brønderslef By og Sogn i Jerslev Herred, alt i Aalborghus Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Kruse til Hiernisløfgaard, ind under Aalborghus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 257.

7. Aug. (—). Miss. til Knud Ulfeldt, Krigskommissarius. Det berettes, at Borgerne i de Købstæder, i hvilke Rytteriet og Infanteriet er indkvarteret, har besværet sig over den Service, som de skal yde til disse. For at Kongen kan blive umolesteret for denne deres Klagen, har han bestemt, at der i Stedet derfor skal godtgøres Oberstløjtnanten til Hest for sig og sin Kaptajnløjtnant og Kornet 5 Ryttere om Maanednen og paa hvert af de andre Kompagnier 3 Ryttere. Ligeledes vil Kongen godtgøre Øversteløjtnanten til Fods paa ham selv 10 Soldater, Øverstevagtmesteren 8 og hvert af de andre Kompagnier 7, men kun saa længe, som de er indkvarteret sammesteds; dog skal de være forpligtet til, saafremt de befales paa Marschen, da at gøre deres Kompagnier komplette paa deres egen Bekostning. Da Kongen erfarer, at det i Oberstløjtnant Sehesteds Bestalling er fastsat, at der ikke er bevilget ham mere end Majoren, bevilger Kongen ham yderligere 15 Rdlr. om Maaneder. Adressaten skal give ham de 15 Rdlr. om Maanednen og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 92 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Rasmus Henriksen paa Gulland faar Bevilling til at opsætte en Kalkovn ved Busvig til at brænde Kalk til Udførsel, dog skal han erlægge den tilbørlige Told deraf, og det skal ikke være Bønderne forment, ligesom tilforn, at sælge deres Kalksten til Skibs eller hvor de lyster, men det skal være uden Hinder og Skade for dem i alle Maader. Det forbydes alle i 2 eller 3 Miles Omkreds omkring Busvig at opsætte nogen anden Kalkovn eller brænde Kalk til Skibsladning. Sk. R. 5, 326.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt til Liløe, Hr. Tagge Thott Andersen, Embedsmænd paa Landskrone og Sølvitsborg Slotte, Christen Eriksen til Fligginde og Henrik Lindenov til Øfvits Kloster. Corfits Gabriel til Ullerup har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham paa den ene Side og Hr. Tage

Thott til Ericksholm, Embedsmand paa Malmøhus Slot, og flere Lodsejere paa Kongens Vegne paa den anden Side om nogen Skov, som Oldinge har fraganget og fradømt Corfits Gabriels, hvorved han mener, der er sket ham stor Forkort, eftersom han har Kongens Faders Skøde¹ derpaa og dette lyder paa Skov til hans Gaard Ullerup og han desuden har ført Vidnesbyrd om, at samme Skov, nemlig Bregnryd og Vrange Bøgeskov, har fulgt ham med Herligheden efter fornævnte kongelige Skøde, hvilket Vidnesbyrd endnu staaer ved Magt. Da de nu alle har betroet Adressaterne at begive sig til Aastederne og forhandle mellem dem om Tvistighederne, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til de omtvistede Aasteder og undersøge, om forskrevne Oldingers Tov er saa lovligt, som det bør være. Dersom det befindes anderledes, skal de gøre og udvise et retfærdigt Skel, sætte Sten og Stabel, som forsvarligt er, og give deres Afgørelse beskrevet, reliqua more et stylo usitato cum clausula solita². Sk. T. 6, 428.

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Sten Bilde. De har tilforn faaet Befaling til at besigte Bygningen paa St. Knuds Kloster i Odense. De skal tillige besigte Læsemesterens Residens's Bygning, da den plejer at vedligeholdes af dem, der er forlenet med St. Knuds Kloster. F. T. 5, 88 b.

— Mageskifte mellem Mogens Arenfeldt til Ruegaard og Kronen. J. R. 10, 72 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Jost Høg om at lægge 1 Gaard og en liden Bolig i Fogelsløf By og Sogn og 1 Gaard i Dræbye By og Sogn i Hasens Birk i Mols Herred, alt i Kalø Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Arenfeldt til Ruegaard, ind under Kalø Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 257 b.

¹ Der maa være ment Skøde af 16. Juli 1579 til Mikkell Pedersen Gyngel, Svigerfader til Korfits Gabrielsen Akeleje. ² Der er ment Formlen: Saafremt nogen af dem ved lovligt Forfald er forhindret i at give Møde osv.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Just Høg. De skal med det allerførste forskrive Adelen i Jylland til et bestemt Sted dér i Landet og henstille til dem at bevilge, at de under disse urolige Forhold endnu i et Aarstid skal holde deres Bøndersoldater. Dersom Adressaterne da fornemmer, at de ikke straks vil bekvemme sig til en endelig Resolution, skal de befuldmægtige nogle af deres Midte til paa alle deres Vegne at give Kongen endeligt Svar, naar der anmodes derom. Kongen nærer ingen Tvivl om, at de efter denne Tids Tilstand jo vil lade sig finde godvillige. Sj. T. 27, 92. K.

(—) Lignende Miss. til Hr. Claus Daa og Hans Lindenov¹ til Gaunøe om at tale med dem [Adelen] i Sjælland, til Hr. Mogens Kaas, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jørgen Brahe om at tale med Adelen i Fyen, til Hr. Palle Rosenkrantz og Just Friderich v. Pappenheim om at tale med dem i Lolland og Falster og til Hr. Tagge Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt om at tale med dem i Skaane, Halland og Blekinge. Udt. i Sj. T. 27, 92. K.

(—) Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Corfits Ulfeldt. De skal rette deres Lejlighed efter snarest at revidere det af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, førte Regnskab over den femte Part af Unionskatten fra Fyen og Langeland og gennemse det, om der findes nogen Mangel deri. Siden skal Rentemestrene kvittere ham for det. Sj. T. 27, 92 b. K.

(—) Miss. til Sigvort Urne og Tygge Brahe om Istandsættelse af Langvedsdams Bro og Dæmning. Sj. T. 27, 92 b. (Nedenunder er skrevet:) NB. Der udgik til hver af dem ligesaadant et Brev. K. (Tr.: KD. V, 226).

(—) Miss. til Hr. Mogens Kaas, Jørgen Seefeldt, Anders Friis og Vincents Bilde. De har tilforn² faaet Befaling til at være Kommissarier paa Skiftet mellem afdøde Peder Basses og afdøde Fru Sophia Parsbergs Arvinger. Da Gabriel Kruse til Engeltoft har klaget over, at han endnu ikke har kunnet faa Dommen, som de har afsagt mellem Parterne,

¹ K. har først haft: Hr. Corfits Ulfeldt, hvilket er rettet til „Hr.“ Hans Lindenov til Gaunøe. ² 15. Decbr. 1639.

skal de uden videre Ophold lade ham faa Dommen beskrevet, saa at Kongen ikke videre skal besværes hermed. F. T. 5, 88 b.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til afdøde Erik Rosenkrantz's Arvinger. De har andraget Kongen om at faa godtgjort i Rentieret de Antegnelser og Mangler, som Rentemestrene har gjort ved det, der aarlig maa anvendes til Reparation og Flikkeri af Halmstads Fæstning og Broer. De skal herom søge Kommissarierne, som har i Kommission at lade bygge paa Fæstningerne, og endskønt noget er bygget og repareret paa samme Fæstning, førend Kommissarierne blev forordnet til at have Inspektion med Fæstningerne, skal de dog alligevel lade følge Opretning¹ af de Penge, der er fastsat til Fæstningernes Reparation. Sk. T. 6, 429.

11. Aug. (—) Miss. til Kommissarierne i Skaane. Afdøde Erik Rosenkrantz's Arvinger har andraget om i Rentekammeret at faa godtgjort de Antegnelser og Mangler, som Rentemestrene har gjort ved det, der aarlig maa anvendes paa Reparation og Flikkeri af Halmstads Fæstning og Broer. Da Adressaterne har i Kommission at lade bygge paa Fæstningerne, skal de godtgøre dette af de Penge, som er fastsat til Fæstningernes Reparation, skønt noget allerede er anvendt til Bygning paa dem, førend de blev forordnet til Kommissarier. Sk. T. 6, 429 b.

(—) Aab. Brev om, af denne Anne Madtsdatter, der for rum Tid siden i Roskilde Kapitel er blevet skilt fra sin Husbønde, fordi hun uden billig Aarsag undveg fra ham, nu maa gifte sig igen, da hun siden i en 12 Aars Tid har tjent Godtfolk og skikket sig ærlig og vel. Sj. R. 20, 264 b. K.

(—) Aab. Brev om, at denne Dorethe Thomesdatter for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal og som Barnefader har udlagt en Mand, ved Navn Peder Nielsen, men siden, paa Grund af sin Modersøsters og Peder Nielsens Tilløkkelse med Penge og Klæder, har udlagt en anden som skyldig og endog bekræftet dette inden Tinge ved Ed. Dette er befundet usandt, og hun er derfor dømt ménedig og til at lide

¹ D. v. s.: Erstatning af de til Arbejderne udlagte Pengebeløb.

paa hendes Fælding¹. Hun har nu begæret at faa samme sin Forseelse eftergivet. Da hun dog er gaaet godvillig til Beken- delse og den rette Sandhed til Sagens endelige Oplysning er blevet aabenbaret ved hende, tilgiver Kongen hende herved hendes For- seelse, saa at der ikke skal ske Eksekution over hende efter Dommen, dog skal hun udstaa Kirkens Disciplin for sin falske Ed. Sj. R. 20, 265.

11. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Sigfred Friis, Kongens Renteskriver, faar Bevilling til at lede Vand til sine Boder i Grønnegade fra den Gaard, der tilhører Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm. Sj. R. 20, 266. (Tr.: KD. III, 211 f.).

— Bestalling for Corfidts Ulfeldt til Tvis som Kap- tejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 267. K.

(—) Lignende Bestallinger for Ifver Hansen, Nico- laus Mandlein, Bernt² Lambertsen, Pofvel Mickelsen, Jacob Andersen, Oluf Glad, Johan Folckersen, Hans Lydersen og Hans Knudsen som Kaptejner med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. og for Daniel Nielsen, Morits Brun og Frants Nielsen som Skibsløjtnanter med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. Udt. i Sj. R. 20, 268. K.

(—) Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage denne Laurits Svendsen, som boede paa Lindholms Gaard, i Hospitalet. Sj. T. 27, 93. (Tr.: KD. V, 226 f.).

(—) Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at afdøde Anders Thott paa sin Afgift af Laholms Len og dets gejstlige Jurisdiktion indtil 1. Maj 1595, da han døde, er blevet 2653 Rdlr. 10 Pendinge skyldig, hvilken Sum Kongen efter Miss. af 15. Oktbr. 1596 til afdøde Christoffer Valkendorf, for- rige Hofmester, eftergav paa nær 1000 Rdlr. Disse 1000 Rdlr. blev Aar 1600 af hans efterladte Hustru³ leveret i Rente- kammeret. Desuagtet betalte Fru Else Thott, Corfits

¹ D. v. s. Domfældelse, Dom.
Bengt.

² Sj. R. har ved en Fejlskrift:
³ Lisbet Folmersdatter Rosenkrantz.

Ulfeldts til Tvis, efter at hun i Aaret 1618 havde faaet Kongens Missive og Befaling, sin Kvotadel af ovennævnte 1653 Rdlr. 10 Pendinge, nemlig 331 Speciedlr. Hun har nu andraget om at faa disse 331 Speciedlr., som én Gang var eftergivet, restitueret. Kongen bevilger af ovenfor anførte Grunde, at disse 331 Speciedlr. tilbagebetales Fru Else Thott, hvilket de skal føre til Røgnskab. Sj. T. 27, 93. K.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at der hidtil har været stor Uorden paa Rentekammeret i de Tilfælde, hvor nogen havde en stor Sum Penge paa nogle Tusend at fordre og der ikke var saa mange Penge i Forraad, at hele den forlangte Sum kunde betales, idet Fordringshaveren saa leverede Hovedbrevet fra sig imod en Restseddel, som blev givet ham af den øverste Renteskriver, som havde Pengene under Hænder. For at forebygge saadan Uorden og deraf følgende Urigtighed, tillader Kongen, at naar nogen efter rigtige underskrevne Beviser har store Summer paa 1000, 2000 eller 3000 Rdlr., mere eller mindre, at fordre og der ikke er saa mange Penge i Forraad, at det hele Tilkrav kan betales, skal Adressaterne give Ordinanser paa en Tredjedel eller en Fjerdedel (eftersom der synes dem at være i Forraad) og Fordringshaveren kvittere derfor, og endvidere skal samme Penge afskrives paa hans Tilkravsseddel, som igen skal tilstilles ham. Sj. T. 27, 93 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

(—)¹ Miss. til samme. Naar der sker Henvendelse til dem hermed, skal de revidere Skienderup Røgnskaber for 1639 og siden efter Sædvane skaffe Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, Kongens egen Kvittans derpaa. Sj. T. 27, 94 K.

(—) Bestalling for Søfren Knudsen Knabstob som Arkelimester paa Malmøhus Slot med en aarlig Løn af 24 Rdlr., 6 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, en Hofklædning til en Værdi af 10 Rdlr. og fri Bolig og Ophold, fra 25. Juni i indeværende Aar at regne, at betale af Skriverstuen paa Slottet.

¹ Sj. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: 11. Decbr., K. har paa Bagsiden: 12. Aug., men under Teksten: 11. Aug.

[Iøvrigt ønslydende med Bestallingen for Jokim Reimers von Möllen af 28. Marts 1640 som Arkelimester paa Laholm]. Sk. R. 5, 326 b.

11. Aug. (—). Aab. Brev om, at Hr. Hans Pedersen igen maa et Kald, som han lovlig efter Ordinansen kan blive kaldet til. Udt. i Sk. R. 5, 327 b.

— Miss. til Falk Gjøe til Hvidkiøld og Eyller Høg til Dallund. Falk Lykke til Giersinsgaard er for en 7 Aarstid siden efter Kongens Forordning om sikkert Underpant indført i Stein Bilde til Skoufsgaards Gaard Skoufsgaard for en Sum af 362 Rdlr. in specie efter dennes derom udstedte Pantebrev. Han har taget Landstingets Konfirmationsdom paa samme Indførsel til Pantesikkerhed og har siden ladet Stein Bilde stævne til Landstinget med Udtagelse af gode Mænd til at være paa Aastederne til Likvidation og med 8 uvildige Mænd gøre ham Udlæg, Afpøling og Overdragelse i det Omfang, til hvilket den af ham forlangte Sum med Rente med Rimelighed kan beløbe sig. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det Allerførste at indstævne Parterne for sig, bilægge al Tvistighed mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel fuldføre denne Befaling. F. T. 5, 89.

U. D. og St.¹ Proklama for M. Peder Pedersen, Sognepræst til Sortebrødre Kirke i Viborg, der har berettet, at en Mand, ved Navn Niels Jensen, barnefødt i Hafris, for rum Tid siden har tjent hans Hustrus Moster Maren Søfrensdatter, Morten Jacobsens Enke, i Viborg som Vintappersvend i deres Vinkælder, og, efterat hans Husbonde var død, er han uden hendes Vidende draget bort med Penge og Gods og har ikke gjort hende Regnskab, som han burde, men er blevet hende en anselig Sum Penge skyldig til stor Skade paa hendes Handel. M. Peder Pedersen har derfor maattet hæfte for hende, hvorved hun er blevet ham en stor Sum Penge skyldig, men da hun intet har at betale ham med, har han begæret at faa bevilget Arrest paa Niels Jensens Gods i Danmark og Norge,

¹ Indført mellem 7. og 12. Aug.

i Fyrstendømmerne eller i andre Lande, hvor han kan opsørge, at noget tilkommer denne, indtil han gør M. Peder Regnskab paa hendes Vegne for, hvad der har været betroet ham, og siden betaler ham, hvad han efter rigtige Beviser bliver denne skyldig. Kongen bevilger dette. J. R. 10, 73 b.

12. Aug. (Kbhvn). Aab. Brev, hvorved Ester Niels Kocks Enke i København fritages for kongelig Skat og borgerlig Bys Tynge. Sj. R. 20, 269. K. (Tr.: KD. III, 212).

— Søpas¹ for Jacob Madtsen, Indvaaner i Christianshavn, som for nogen Tid siden ved sin Fuldmægtig Hans Nielsen har ladet 2 Skibe med Ladninger Havre, Byg og Rug sende op til Gottenborg i Sverig efter det forrige af Byfoged i Christianshavn Oluf Stehn derpaa udstedte Pas, da han nu for Kongen har gjort sin højeste Helgens Ed paa, at samme Korn tilhører ham selv og ingen anden. Sj. R. 10, 269 b. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Jacob Madtsen, Borger i Christianshavn, og Medkonsorter faar overdraget al Akcise af fremmed Øl, der føres til København og Christianshavn, for et Tidsrum af 2 Aar fra 12. August 1640 at regne til 1642 Dagen næstefter mod en aarlig Betaling af 8000 Rdlr. in specie. Sj. R. 20, 274 b, K². (Tr.: KD. III, 212 f.).

— Beskærmelsesbrev for Jens Hansen, Borger i Næstved, der har berettet, at Hening Knudtsen, Byfoged i Næstved, har forurettet og overilet ham og hans Hustru og Børn mod al Lov og Ret. Sagen drejer sig om et Par Bidselstænger, som han har faaet af en Soldat i Vognleje og som han siden har solgt til en Mand i Næstved. Her har en anden Mand siden vedkendt sig disse Bidselstænger, og Byfogden har saa trakteret Jens Hansen med Fængsel og Jern. Jens Hansen er derefter undveget fra Fængslet og har ved Nattetide taget sine egne Heste fra sin egen Gaard, som var under Vurdering. Han maa være paa fri Fod, rejse til og fra Tinge

¹ I Overskriften i Sj. R. og i Paaskriften paa Bagsiden af K. staar der: Søpas til Stockholm. ² K. har endvidere haft følgende Slutning: og have vi for godt anset, at der i det, som Jacob Madsen skal udlægge for samme Akcise, maa afkortes de Leverancer, han har gjort til Kongen, eftersom det af Rentemestrene kan eragtes at være kommet Kongen til Gode. — Dette er atter slettet.

at svare til sin Sag til Sagsens Uddrag, dog skal han være forpligtet til at sætte Loven og Vissen for, at han vil blive til Stede og siden lide, hvad Lov og Dom medfører. Sj. R. 20, 270 b. K.

12. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Johan Diricksen antages til at bo paa Frydenborg i Dyrehaven ved Frederiksborg Slot og dér tage Vare paa Kaninerne og Fasanerne for en aarlig Løn af 20 Kurantdlr. og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, fra 16. Juli 1639 at regne, da han blev antaget, at betale af Hofmønsterskriveren. Sj. R. 20, 281 b. K. Orig. i D. Kanc. Div. Akter og Dokumenter vedk. Afregning og Kvittance III.

— Aab. Brev, hvorved Fru Karen Pax, Enke efter Erik Vasspyd til Eriksholm, faar Bevilling paa Livstid paa, at 3 Gaarde i Kornerup By skal gøre Ægt og Arbejde til den Gaard i Kornerup By, med hvilken Kongen har forlenet hende paa Livstid og som hun bebor. De skal gøre Ægt og Arbejde paa samme Maade som hendes egne Bønder i Kornerup, naar hun begærer det, dog vil Kongen have sig forbeholdt Herligheden af de 3 Gaarde. Sj. R. 20, 272 b. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at en Gaard i Kornerup, som Fru Karen Pax har Ægt og Arbejde af, er slet øde, skal han forordne en dygtig Person til igen at overtage Gaarden, bebo den og igen bringe den i Esse, for at Kongen kan faa sin Landgilde og Fru Karen Pax sin Ægt og Arbejde. Han skal lade den, som bebor Gaarden, faa noget af Skovene til Bygningstømmer, dog uden Skovskade. Sj. T. 27, 95 b. K.

— Instruktion for Daniel Husum som forordnet [Admiral]¹. Han skal straks begive sig ned ad Sundet med de to Skibe Marstrands Plage² og hollandske Fregat³ og, naar Vind og Vejr føjer sig, konvojere den hollandske Flaade, som ligger dér, ind til Fleckerøen. Naar dette er sket, skal han begive sig tilbage hjem igen til videre Ordre. Sj. R. 20, 273 b. K.

¹ Betegnelsen mangler; der er en aaben Plads saavel i Sj. R. som i K. ² I Sj. R. er dette Skibsnavn, der i K. er indføjet mellem Lini-erne, indsat paa et galt Sted. ³ K. har: Forgat, Sj. R. har: Torgat.

12. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Melcker Oldeland til Uggersløfgaard, Sekretær, som Underrentemester med en aarlig Løn af 700 enkende Rdlr. in specie og 3 Hofklædninger, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentekammeret. Han skal have Gang og Sæde næst efter Rentemestrene. Sj. R. 20, 274. K.

— Miss. til Rentemestrene¹. Kongen skylder det kongelige adelige Akademi Sorø 6000 Rdlr., som Hr. Just Høg paa Akademiets Vegne har laant Kongen, der har udstedt et Brev derpaa. Det begæres nu, at dette Brev maa forandres til 2 Breve, hvert paa 3000 Rdlr. De skal til 3. Marts førstkommende betale Hr. Just Høg paa Akademiets Vegne 3000 Rdlr. med Rente efter det af Kongen udstedte Brev, siden levere det gamle Brev til Kongen og give Hr. Just Høg Bevis derfor. Sj. T. 27, 94. K.

— Gældsbrev til Hendrik Ramel til Beckeskouf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, paa 3000 Rdlr. in specie, som han paa Akademiets Vegne har laant Kongen, Beløbet at betale til Hendrik Ramel eller den, som har dette Brev, paa Akademiets Vegne til 3. Marts 1641 med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel. Sj. R. 20, 276 K.

— Lignende Gældsbrev til Hr. Jost Høg paa 3000 Rdlr. in specie, hvormed han paa Akademiets Vegne forstrakte Kongen, „og lyder Ord fra Ord som forskrevet staar“. Udt. i Sj. R. 20, 277. K.

— Miss. til Hans Lindenov². Det berettes, at Store Fulede og Lille Fulede Sogne i Kalundborg Len er ledige. Da denne Holger Giertsen i Dag har ladet sig høre for Kongen og denne har ladet sig hans Prædiken befalde, skal Adressaten tilstede Holger Giertsen ogsaa at lade sig høre i samme Sogne og være ham beforderlig til samme Kald, saavidt lovlig kan ske efter Ordinansen. Sj. T. 27, 94 b. K.

¹ Foroven paa Forsiden af K. er der skrevet: et Brev i Stedet for Sekst. 3000 Rdlr. som os elsk. Henrick Ramel, et andet Brev, Ord for Ord, 3000 Rdlr. in sp., som Hr. Just Høg. ² K. har: V. Hans Lindenov, d. v. s. unge Hans Lindenov.

12. Aug. (Kbhvn). Miss. til Tolderne i Øresund om, at de ikke maa lade nogen fortolde anderledes i Sundet end efter den Vægt og det Maal, som er i Svang paa de Steder, hvorfra det [Skibet] kommer. Sj. T. 27, 94 b. K.

— Miss. til Niels Trolle. Da Kongen har bevilget, at den, som bebor Huset ved Kongens Vej mellem Tange og Liungbye, aarlig maa faa en halv Gang mere end den, der bebor Huset ved Kongens Vej ved Ny Vartov, skal Niels Trolle lade ham faa det og siden føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 95. K.

— Miss. til samme om at lade udvise en Eg af Skovene dér i Lenet [Københavns] til Vartovs Vejmølle. Sj. T. 27, 95. K. (Tr.: KD. V, 227.).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Borckord Rud til Sæbygaard har berettet, at han paa sidste Herredag fik Dom over en Mand, ved Navn Niels Lærcke, hvorefter denne skulde sætte ham Borgen eller borge for sig selv, men at dette ikke er efterkommet. Manden skal opholde sig i Antvorskov Len, hvor Borckord Rud har ladet søge efter ham, men Ridefogden Caspar Brandt skal have hindret Borckord Ruds Fuldmægtige i at faa fat paa ham, hvilket han agter at bevise med det Svar, der blev afgivet af dem, der var ovre efter Niels Lærcke, til to Mænd, som Borckord Rud sendte til Fuldmægtigene, da de kom tilbage igen. Ventsel Rotkirk skal hjælpe Borckord Ruds Fuldmægtige til at bemægtige sig Niels Lærcke og tilholde Caspar Brandt at skaffe ham til Stede igen, hvilket blev forhindret; saa at Borckord Rud ikke dengang fik Niels Lærcke. Sj. T. 27, 95. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om snarest at foretage en Person, ved Navn Jens Villereds, Sag og dømme forsvarligt i den. Sj. T. 27, 96.

— Livsbrev for Arnt Berntsen, Indvaaner i Varberg, paa Teglovn for Varberg, som i disse Tider ikke ideligen bruges til Slottet, paa de af Ifver Krabbe til Jordbiery, Embedsmand paa Varberg Slot, i hans Erklæring meddelte Betingelser. Arnt Berntsen maa gøre sig den saa nyttig med at brænde Tegl, som han vil, dog skal han være forpligtet til til Fæstningens Fornødenhed at levere saa mange Mursten, som behøves, for den sædvanlige Arbejdsløn og mod at nogle af Lenets Bønder aarlig gør det sædvanlige Dagsværk og yder Teglvæd dertil,

som hidtil. Desuden skal Arnt Berntsen i aarlig Afgift af Teglovnen give 50 Sletdlr. og holde Teglovnen forsvarligt ved god Magt. Afgiften skal han hver Mikkelsdag betale til Lensmanden. Dog maa Kronens og Fæstningens Bønder ikke besværes yderligere med Arbejde end sædvanlig. Sk. R. 5, 327 b.

12. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Gabriel Kruse til Engeltofte faar Bevilling paa, at det af hans Børn, som efter hans Død besidder hans Hovedgaard Engeltofte, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa Førsløf og Hiemmerup Kirkers Tiender, som Gabriel Kruse nu har i Fæste. Sk. R. 5, 328 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Christoffer Ifversen, øverste Renteriskriver, har berettet, at han af deres Kommissarieskriver tiltales for hele den Sum Penge, for hvilken han sammen med Villom Klinckhammer har kavtioneret for Peder Hanssen, forrige Tolder i Bergen. Da de begge har kavtioneret lige højt, skal Adressaterne tilholde deres Kommissarieskriver ligesaavel at tiltale Villom Klinckhammer som Christoffer Ifversen for Halvdelen af Summen. Dersom Halvparten af det udlovede ikke er at faa hos Villom Klinckhammer, skal han søge det hos Christoffer Ifversen. Sk. T. 6, 430.

— Miss. til Eyler Høg og Lauridts Pogwisch. Der er udstedt Befaling¹ til paa Skiftet efter Eyler Qvitzov at indfordre den Restance, som han resterer med af Rugaards Len, som han har været forlenet med. Da hans efterladte Hustru Fru Anne Brahe har berettet, at Adressaterne har forseglet saavel Regnskaberne som andre Breve, og har begæret, at de maa blive aabnet og tilstillet hende, skal de med det Allerførste aabne de forseglede Regnskaber og Breve og tilstille Fru Anne Brahe de Regnskaber med behørig Beviser, Breve og Kvittanser, som alene vedkommer Lenet. F. T. 5, 89 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Odense [Dr. Hans Mikkelsen]. Da M. Jørgen Bertelsen, Professor i Odense, har andraget om at faa bevilget noget mere til hans Profes[sorat] at leve af, da han, som han paastaar, kun har en ringe Del at leve af for sin Bestilling, skal Adressa-

¹ 17. Juli 1640.

terne undersøge Sagen, overveje, ved hvad Middel han bedst aarlig kan hjælpes, og underrette Kongen derom. F. T. 5, 90.

12. Aug. (Kbhvn). Aab. Brev, hvorved Anne v. Bülow, Enke efter Pofvel v. N., faar Bevilling til toldfrit at udføre et Par Øksne fra Riget til Mecklenborg. J. R. 10, 74 b.

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Kruse til Jermislefgaard faar Bevilling til at udføre 4 Par Øksne fra Riget, Kronens Told dog uforkrænket. J. R. 10, 74 b.

— Miss. til Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, og Mogens Arenfeldt til Ryegaard. Da Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard har faaet Befaling til at modtage sin Hustrus Søster Jomfru Lisabeht Friis's Gaard og Gods under Værgemaal, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til Jomfru Lisabeht Friis's Gaarde og Gods, sætte og taksere det for en aarlig Genant og fastsætte et vist Deputat, som bør godtgøres Laxmand Gyldenstjerne deraf til Underholdning for hende og 2 Piger, for at han ikke i Fremtiden skal geraade i Misforstand med hendes Arvinger, og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme Befalingen. J. T. 10, 258.

15. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved denne Villom Adriansen, Borger i Nyborg, faar Bevilling paa Livstid for sig, sin Hustru og sine Børn paa et Stykke Jord, kaldet Øehafve, som ligger til Nyborg Slot, F. R. 4, 231.

1. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev om, at alle Kirkeværger og Præsternes Medhjælpere i Ringsted Len her-efter skal gøre Ægter ligesom de andre Bønder sammesteds, ligesom det hidtil er sket. Det berettes, at Kirkeværgerne og Præsternes Medhjælpere i nævnte Len paastaar, at de skal være fri for at gøre Ægter efter Ordinansen om Kirkens Embede og Myndighed, men da der i Ringsted Len er stort „Durchzog“ med Ægter, og da Lenet kun er lille og der daglig er stort Besvær med at gøre Ægter, samt da det ikke lettelig kan mindes, at nogen dér i Lenet har været forskaanet for Ægter, bestemmer Kongen, at der i Fremtiden skal forholdes som ovenfor nævnt. Sj. R. 20, 277 b. K.

1. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Kongen konfirmerer den af Hr. Jost Høg til Giorslof, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, under Forbehold af Kongens Ratifikation foretagne Overdragelse til M. Niels Skielderup, Professor Theologiæ i det kongelige adelige Akademi Sorø, og hans Efterfølgere af et Vikarie ved Dekaniet ved Roskilde Domkirke, hvormed Hr. Jost Høg er forlenet, efter den af ham derpaa udstedte Kollats, hvorpaa der er begæret Kongens Konfirmation. Derimod skal M. Niels Skielderup og hans Efterfølgere være forpligtet til at have god og nøje Inspektion med Skolen, saa at Ungdommen undervises vel og optugtes forsvarligt i deres boglige Kunster. Sj. R. 20, 278 b. K.

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand. Da Fru Jutte Brock, Hr. Jørgen Skeels Enke, har anmodet Kongen om at bevilge, at Frederik Andersen maa rejse ud af Landet med hendes Søn, tillader Kongen, at han begiver sig ud af Landet med hendes Søn, og dog siden nyde den Profession¹, som han er kaldet til paa Akademiet. Sj. T. 27, 96.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Kongen har bevilget, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus, hos Byfogden i Malmø maa deponere 200 Rdlr., som de Øksne har kostet ham, som hans Fuldmægtig har tilforhandlet sig. Naar Ernst Normand sender disse Penge, skal Adressaten lade samme Øksne være ham følgagtig, indtil der er gaaet endelig Dom mellem ham og Borgemestre og Raad i Malmø. Sk. T. 6, 430 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at lade det Folk, som har faaet Befaling til at begive sig herud, indtil videre Ordre forblive i deres gamle Kvarter, hvorom han skal gøre Anordning. J. T. 10, 259.

— Miss. til Gunde Lange. Jens Thommesen i Ofderup i Aalborghus Len har berettet, at han for 2 Aar siden har fæstet et øde Bol dér i Byen, som han nu bebor, men at samme Bol er saa forskyldet, at han paa Grund af den skarpe Egn ikke kan yde den aarlige Landgilde deraf. Da det af Gunde Langes Erklæring ses, at det forholder sig saaledes, tillader

¹ Professorat.

Kongen, at noget nær den halve aarlige Landskyld maa eftergives ham, eftersom Gunde Lange eragter, saa at han kan blive ved Magt. Han skal lade det forandre i Jordebogen. J. T. 10, 259.

1. Sept. (Glückstadt). Miss. til Erik Juel og Mogens Høg. Denne Christen Søfrensen har berettet, at han i nogle Aar efter sin Husbonde Jomfru Ide Arenfeldts Befaling har indkrævet og oppebaaret Landgilde og Rettighed efter hendes Jordebog samt Stedsmaal og Arbejdspenge indtil sidstforleden Mikkelsdag, da hun selv overtog det, hvorfor han har begæret af hende, at hun skulde revidere hans Regnskaber. Hun har samtykt heri og begæret, at han skulde levere hende sine Regnskaber, hvilket ogsaa er sket. Siden har hun begæret de Sedler, som hun har givet ham paa de Penge og andet, som han har leveret hende, og disse Sedler og Kvittanser har han leveret hende. Han beretter nu, at han ikke kan faa dem igen, og har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om snarest at revidere hans Regnskaber. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til snarest og inden førstkommende Jul at forlange fornævnte Christen Søfrensens Regnskaber af Jomfru Ide Arenfeldt og revidere dem, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 10, 259 b.

2. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene. Hans Boysen, Kongens Hofmønsterskriver, har berettet, at han har forstrakt Christoffer Bring af Malmø med 500 Rdlr. in specie paa det, som Kongen skylder denne paa Kongens Søn Prinsens Vegne efter hans derom udstedte Obligation, og har begæret at faa disse Penge betalt af Rentemestrene. De skal betale Hans Boysen disse Penge. Sj. T. 27, 96 b. K.

— Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at det Smør, som i Aar er oppebaaret af Dalum Kloster, ikke kan blive solgt for et højere Beløb end 15 Rdlr. Tønden, og at han befrygter, at dette ikke vil blive godtgjort ham i Rentekammeret, da det de forrige Aaringer har været ført til Regnskab til et højere Beløb, hvorfor han har begæret at maatte sælge Smørret til denne Pris. Kongen tillader, at han maa sælge Smørret til 15 Rdlr. Tønden, hvis der ikke kan faas mere derfor, og siden føre Pengene til Regnskab. Endvidere har han

begæret, at maatte lade ombygge og reparere Øksenstaldhuset paa Ladegaarden paa Dalum Kloster, hvori Øksnene har staaet forleden Vinter, med Kalk og Sten og lade Halvdøre sætte deri. Kongen tillader ogsaa dette, som han skal føre til Regnskab. F. T. 5, 90.

2. Sept. (Glückstadt). Miss. til Gunde Lange og Erik Juel. Peder Bilde til Babel¹ og Knud Ulfeldt til Sveinstrup, Generalkrigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, er kommet i Forhandling med hinanden om noget Jordegods efter en Kontrakt, som er gjort og ganget dem imellem, og til yderligere Sikkerhed har de nu begæret, at Adressaterne skal være til Stede, likvidere dem imellem og give det beskrevet. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved samme Forhandling, forhandle og likvidere dem imellem i Mindelighed eller afgøre Sagen ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 10, 260 b.

3. Sept. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Han skal snarest begive sig til et lille Stykke Jord, der ligger til Bunderup By i Tornborg Sogn i Slagelse Herred og som de Bunderup Mænd har afgravet fra Kongens Overdrev, kaldet Klar-skov, og kastet ind til en Skov, kaldet Bysse Skov, som tilhører Hr. Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, saavel som til et Stykke Jord samme-steds, som en til Slagelse Hospital hørende Bonde i Hølby² har i fornævnte Overdrev, og nøje undersøge, om samme Stykke Overdrev for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Korsør og fra Hospitalet for fuldt Vederlag i anden belejliger Jord. Dersom dette er Tilfældet, skal han opkræve 8 Mænd, lade dem besigte det og snarest føre Sagen til Ende. Sj. T. 26, 96 b. K.

4. Sept. (—). Skadesløsbrev til Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Gedske Len, som nu endelig har gjort Kongen fyldest Vederlag i Ejendom og Landgilde for, hvad han var blevet Kongen skyldig paa de Mage-skifter, som han har afsluttet med Kongen 1628 og 1632.

¹ Fejlskrift i J. T. for Babel, d. v. s. Bubelgaard, Indlev. S., Vends H.

² Hulby. Taarnborg S., Slagelse H.

Han og hans Arvinger skal være Kongen aldeles kvit, fri og krævesløs i alle Maader for samme Mageskifter. Sj. R. 20, 279 b. K.

4. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev¹, hvorved Kongen ved særlig Benaadning bevilger, at Hans Boysen, Hofmønsterskriver, maa faa og straks indtræde i det gejstlige Gods ved Roskilde Domkirke, som Hr. Augustinus Sant² nu har, naar det bliver ledigt, saafremt ingen ellers allerede har faaet Specialbrev derpaa, med Bønder og al anden Rettighed ad gratiam. Han skal lige med andre stige efter Kapitlets Statuter. [Med Art. 1 og 2 i omvendt Orden.]. Sj. R. 20, 280. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Albert Baltser Berens, Kongens Faktor i Hamburg, under dansk Flag maa lade et eller flere Skibe med hans indehavende Gods og ellers alt andet Gods, som bevisligt tilhører ham selv, ogsaa i andre Skibe, undtagen Hamborgerskibe, passere og repassere frit igennem Sundet uden nogen Arrest eller Ophold ved Kongens Visitorer, Toldere eller andre, til Spanien, Italien og andre Pladser, hvad Navn de end kan have, intet Sted i Danmark og Norge eller andetsteds undtagen, dog paa følgende Betingelser: 1. han skal først til hvert Skib søge om Søpas i Kancelliet til det Sted, hvorhen han vil sende samme Skib; 2. han skal paa de Toldsteder, hvortil han ankommer, betale den tilbørlige Told og Rettighed, ligesom Kongens andre Undersaatter; 3. han maa ikke under dette Skin eller Paaskud bruge nogen Falskhed eller Underfundighed; 4. han skal være forpligtet til saavidt muligt at fremme Handel og Skibsfart paa Fæstningen Glückstadt; for det sidste: han maa ikke tilstede nogen Hamborger, hvem det end er, at participere med ham i noget af hans Drift eller Handel. Saafremt han forsér sig imod det ovenfor skrevne eller i ringeste Maade befindes i nogen Faute eller Falskhed, skal han ikke alene have forbrudt denne Benaadning, men ogsaa Skibe og Gods og desuden være i Kon-

¹ K. har først skullet kaldes Ekspectancebrev, men det paabegyndte Ord: Expec er slettet og erstattet med: Specialbrev. ² K. har først haft: Sancte August., hvilket er rettet til: Augustinus Santen.

gens Højhed og Minde, med hvad Straf Kongen paalægger ham, eftersom han under egen Haand og Segl skriftlig har forpligtet og reverseret sig mod Kongen til Forsikring om at ville holde og efterkomme det forskrevne. Sj. R. 20, 281 b. K.

4. Sept. (Glückstadt). Miss. til Hr. Claus Daa. Denne Bertel Nielsen af Norge har angivet 3 Skibe, som har opgivet baade deres Drægtighed og Lasten falsk og ikke fortoldet tilbørligt, med videre, som han ydermere kan se af hans hosfølgende Indlæg. Da han mener, at Masterne, som de imod Forbudet har haft inde, ikke er palmede¹ saa lovligt paa Bremerholm, som de burde, skal Adressaten undersøge dette og, hvis det forholder sig saaledes, tage Dom baade derpaa og paa alt det, som Bertel Nielsen opgiver (om han mener at kunne bevise det) og siden underrette Kongen om alt dette. Sj. T. 27, 97. K.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Detlof Duir² har berettet, at afdøde Frandts Pechel har skyldt ham en Sum Penge, som det ses af medfølgende Supplikation, og da den Afdøde skal have en anselig Sum Penge at fordre paa Rentekammeret for Leverance, har nævnte Detlef begæret, at disse Penge maa blive i Arrest dér, indtil han er betalt. Adressaterne skal undersøge Sagen og, hvis det forholder sig som angivet, holde Pengene i Arrest hos sig, indtil nævnte Detlof bliver betalt. Sj. T. 27, 97 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved M. Jørgen Bertelsen, Professor i Odense, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Hastrup³ Sogn paa Nørreslette paa Fyen, og Flemløse Tiende, begge for Fæste og Afgift, naar de bliver ledige. F. R. 4, 231 b.

— Miss. til Hans Markdanner. Da der med det Allerførste skal holdes Skifte efter Fru Sophie Oldeland, skal han rette sin Lejlighed efter, straks naar Skiftet er overstaaet, at overtage den Arv og Formue, der tilfalder hans Broderbørn efter hende, som deres rette Lavværgе efter Loven og forestaa samme Værgemaal. F. T. 5, 90 b.

¹ maalt. ² Paa Bagsiden af den som Bilag til Orig. bevarede tyske Ansøgning fra Detlof Duir betegnes han som Borger i København. Sj. T. kalder ham Diur. ³ Formentlig: Haastrup, Salling H.

4. Sept. (Glückstadt). Miss. til Otte Marsvin. Fru Ane Hundermark, Enke efter Frandts Kaas, har for det, som hun er blevet Kongen skyldig¹ paa hendes afdøde Husbondes Regnskaber, udlagt et af afdøde Axel Lykke til Adolf Friderich Sehested udstedt Pergamentsbrev paa 4000 Rdlr. med efterstaaende Rente 3840 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Otte Christofer Rosenkrantz, Ifver Lykke Eriksen og afdøde Frandts Kaas², samt et andet af Axel Lykke til Claus von Buchwald i Kiel [udstedt] Pergamentsbrev paa 4000 Rdlr. med efterstaaende Renter 3840 Rdlr., for hvilket Forloverne er afdøde Otte Christoffer Rosenkrantz, Ifver Lykke og Hans Lykke³, som fornævnte afdøde Frandts Kaas har indløst og betalt, men han har indtil nu noget nær intet kunnet faa igen. Gunde Lange skal paa Kongens Vegne lade fornævnte Ifver Lykke indmane til en bestemt Tid i Fortunen ved Stranden i København for dér at holde et ærligt Indlager og ikke begive sig derfra, før Kongen er betalt, saavidt han er pligtig at betale. J. T. 10, 261.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal til Hofholdningen i Kongens Vinterlejr [paa Koldinghus] af Koldinghus Len fremskaffe følgende: 100 Øksne, som er gode til at spise, ferske og til Røgekammeret, 300 Stkr. Faar, Beder og Lam, som skal købes, Høns⁴ af Lenets Indkomst, som er i Forraad, 350 Gæs, som skal opsættes for at fedes og en Del af dem til Røgekammeret, 28 Skippd. Talg og 40 Svin, som efterhaanden skal slagtes om Ugen. Han skal føre Pengene til Regnskab. J. T. 10, 262.

— Lignende Miss. til Gregers Krabbe [Riberhus Len] om til Koldinghus at fremskaffe 200 Beder og [Lam]⁵, 100 fede Gæs, 150 Par Høns af Lenets Indkomst, 40 Ol Æg, 3000

¹ Stedet er forskrevet i J. T. ² I det iøvrigt enslydende Miss. af 1. Juni til Gunde Lange er yderligere afdøde Just Brockenhuus opført som Forlover. ³ I Miss. af 1. Juni er Frants Kaas ogsaa opført som Forlover. Teksten her er antagelig fejlagtig, idet den første Del af Stykket: Disse Breve har hendes afdøde Husbond Frants Kaas indløst og betalt o.s.v., rimeligvis er sprunget over. ⁴ Der er ikke opgivet noget Tal paa Hønsene. ⁵ Dette og maaske Ordet Faar er glemt i J. T.

saltede Skuller og 30 Vorder Rockel. Pengene skal han føre til Regnskab. Udt. i J. T. 10, 261.

4. Sept. (Glückstadt). Lignende Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt [Haderslev] om at fremskaffe 200 Lam, 150 Oldensvin, 500 Par Høns og 50 Ol Æg; til Henning Valkendorf [Odensegaard] om at fremskaffe 50 Stkr. gode Lam, 8 Tdr. Boghvedegryn, 6 Tdr. Havregryn, 2 Skippd. Voks til Sølvpoppen og 40 Tdr. Æbler; til Stehn Bilde¹, Hr. Hans Lindenov [Kalundborg] og Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov] om hver at fremskaffe 50 Stkr. Lam, alt at fremsende til Koldinghus. Udt. i J. T. 10, 262 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsarkivet i Odense.

5. Sept. (—)². Miss. til Rentemestrene om at betale Henning Valkendorf til Glorup etc. de Penge, som Kongen er blevet ham skyldig paa Odensegaards Regnskaber, nemlig 1625¹/₂ Rdlr., og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 97 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Jockim Bredow, Jægermester, om at lade Jacob Hansen, Ridefoged paa Odensegaard, for Betaling faa 5 store Dyr og 4 Daadyr til afdøde Tygge Brahes Begravelse. Udt. i Sj. T. 27, 98.

— Miss. til Hans Oldeland og Falk Gjõe. De har for nogen Tid siden faaet Befaling angaaende Barbra Breidøs Værgemaal, at give Møde og likvidere mellem Arvingerne. Da det nu berettes, at denne Befaling ikke er efterkommet, fordi Eskild Gjõe til Brandhollumb, som skulde overtage samme Værgemaal, ikke er mødt, skal de snarest paany indstævne Parterne for sig og forholde sig efter den forrige Befaling. F. T. 5, 91.

— Miss. til Eskild Gjõe. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaal for Fru Barbre⁴ Breide og forlange det af Claus Brockenhuus til Broholmb, Landsdommer i Fyen, som efter Kongens Befaling⁵ har

¹ Det angives ikke, om der menes Sten Bilde Eriksen, Rugaard, eller Sten Holgersen Bilde, Sejlstrup. ² K. har først været dateret: 10. Aug. (Kbhvn.). ³ 23. April 1629, jvfr. Miss. 8. April 1632 til Hans Oldeland og Falk Gjõe. ⁴ I DAA VI, S. 86 er Navnet læst som Beate; der er ment Fru Barbara Breide Otte Urnes. ⁵ 27. April 1621.

overtaget det paa Skiftet efter hendes afdøde Broder Wolf Breide. Da Kongen erfarer, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi den ved en Ildebrand er frakommet ham, gives der ham Befaling til snarest at affordre Claus Brockenhuus samme Værgemaal og dets Regnskaber og siden forestaa det. J. T. 10, 263.

5. Sept. (Glückstadt). Kgl. Konfirmation paa et Mageskifte mellem Hr. Anders Lauritsen¹, Sognepræst i Andtsagger, og en Kronens Bonde Morten Christensen sammesteds. J. R. 10, 74 b. K. (med indlagt Besigtelse, med Paaskrift, dateret Lundenæs den 24. Juli 1640, hvorved Iver Vind, Lensmand over Lundenæs Len, paa Kong. Majts. naadigste Behag samtykker i dette Mageskifte). (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Fru Mergrete von der Lyhe, Enke efter Jørgen Brockenhuus til Seberkloster², faar kgl. Konfirmation paa Outrup Tiende, som Fru Susanne Krabbe, Enke efter Niels Friis til Krastrup, har afstaaet til Fru Mergrete von der Lyhe, og som Gunde Lange til Breninge, Befalingsmand paa Aalborg Slot, siden har fæstet til hende under Forbehold af Kongens Ratifikation, paa Livstid og for den tilbørlige aarlige Afgift. J. R. 10, 75 b. K.

— Miss. til Hospitalet i Ribe. Da Borgemestre og Raad i Varde paa Menighedens³ Vegne i Varde har begæret et Ribe Hospital tilhørende Bol, der ligger ved Varde, til Mageskifte for et Varde Hospital tilhørende Bol i Debel By i Foborg Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, skal Hospitalet til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Bol for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Ribe Hospital. J. T. 10, 262 b.

8. Sept. (—). Pas for Gabriel Marselis den Unge af Hamborg paa Rejse til Norge, hvor han vil bese Kobberværker, Jernværker og andre Værker og der muligvis kunde handles med ham om, at han skulde antage sig dem og bringe dem i Værk og god Esse¹. Fogderne, Embedsmændene og alle

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Laurits Andersen. ² De to sidste Ord er glemt i J. R. ³ D. v. s. Borgernes. ⁴ Tilstand; lat.: esse, at være.

andre i Norge, hvor han eller hans Fuldmægtig kommer, skal hjælpe dem til god Kundskab og Undervisning og skaffe dem fri Befordring frem og tilbage. Sj. R. 20, 283 b. K.

8. Sept. (Glückstadt). Miss. til Falk Gjøe og Eller Høg. Claus Brockenhuus til Brohollum, Landsdommer i Fyen, har berettet, at han ikke kan komme til Ende med Skiftet efter sin Hustru Fru Emmerendts Pedersdatter, før der er gjort hans Kreditorer Udlæg, og at hans Kreditorer er gaaet ind paa en Akkord med ham paa hans egne og hans Medarvingers Vegne, efter hvilken der inden en vis Tid skal paa-vises, tillikvideres og overleveres hver af dem saavel som de andre, der har faaet samme Sikkerhed (hvis de ikke afslaar det), hver sin Part af Fællesboets Løsøre, Gods og Penge. Da Claus Brockenhuus, hans Medarvinger og Værgerne nu har begæret Kongens Befaling herom, gives der Addressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest og helst inden den i Akkorden omtalte Tid at stævne for sig Kreditorerne og deres Fordringer samt andre, som har saadant Forsikringspaakrav, „at de ej korter“, og udlægge til dem, hvad der er billigt og ret for deres Kost og Fordring af Claus Brockenhuus's og hans afdøde Hustrus efterladte Fællesbo, Løsøre, Gods og Penge. Endvidere skal de gøre Claus Brockenhuus's egne Kreditorer, som ikke er sikret ved Pant, Udlæg i hans Gods og Løsøre og ellers forhandle og dømme mellem dem efter Kongens forrige Befaling¹ og give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 5, 91.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Torben Gabrielsen. Sagra Heidenstrup har berettet, at der er tilfaldet hende en Arv efter afdøde Reinholdt Heidenstrup, men at Kaptejn Leo Bartholomeus² paa Ourelund har oppebaaret det meste af afdøde Reinholdt Heidenstrups Gods, Penge og Boskab og ikke vil give hende noget deraf eller tage Stævning derpaa (af dem som Kommissarier), men giver det ene Paaskud efter det andet for at trække Sagen i Langdrag for at kunne beholde det alene. Addressaterne skal stævne Parterne i

¹ 29. Juni 1640, jvfr. 2. Nov. 1639.

² Kaptejn Leo Bartholomeus Kempter var g. m. Ide Eriksdatter Heidenstrup, en Broderdatter til Sara og Reinholdt Heidenstrup.

Rette for sig inden Mikkelsdag førstkommende. Til dem, som ikke møder til den berammede Tid, skal de afsætte deres Lod, som det plejer at ske, og ellers rette sig efter den forrige Befaling¹. F. T. 5, 92.

8. Sept. (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Falk Gjøe. Erik Qvitzov til N. har berettet, at der findes en vidtløftig Gæld efter hans afdøde Fader Eyller Qvitzov til Elfved, at adskillige Kreditorer fordrer Betaling af Gælden, men at Sagen ikke kan føres til Ende, medmindre gode Mænd af Fællesboets Løsøre, Jordegods og Penge tildeler enhver efter sin Fordring, hvad der er ret og billigt. Han har derfor paa sine egne og sine Søskenes Vegne begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at forhandle mellem dem herom. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at indstævne for sig alle Arvinger, Værger, Kreditorer og Fuldmægtige for dem, der har Tilgodehavende at fordrø i Boet efter fornævnte deres Fader, og tildele enhver efter Fordringens Rigtighed i Mindelighed eller ved retmæssig Sigelse af Fællesboets Løsøre, Jordegods og Penge, hvad der er billigt, ret og forsvarligt, og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 92 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Sophie Munk faar Bevilling til at sælge noget Gods og Ejendomme til, hvem hun lyster, og siden købe sig en god Gaard for Pengene. Hun har berettet, at der ved Arv er tilfaldet hende en Eng, som er for besværlig for hende at bruge, da hun har saa faa Bønder. Hun er derfor nødsaget til at afhænde den og hævder, at hun allerede véd en god Køber, som vil betale hende den efter dens Værd. Til Gengæld vil hun for Pengene købe sig en Gaard, men da nævnte Ejendom ikke løber saa højt op som Gaarden, begærer hun at maatte afhænde $1\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, som hun har i Herritskierts Mølle og som hendes Søsken vil købe. Endvidere har hun ved Indførsel faaet $3\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn paa Stadelø og 1 Td. og noget mere i en Gaard, kaldet Kneberup², som hun ogsaa vil afhænde. Kongen bevilger dette. J. R. 10, 76 b. K.

¹ 9. Maj 1640.

² Sikkert: Knabberup, Skibet S., Tørrild H.

10. Sept. (Glückstadt). Miss. til Jockim Bredow, Jægermester, om at lade Ifver Vind uden Betaling faa 2 store Dyr og 3 Raadyr af Koldinghus Len til sin Piges Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 98.

11. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Vincents Bilde til Valdbygaard faar Bevilling paa Helsted¹ Korntiende i Sjælland, som nu er ledig, for sædvanlig aarlig Afgift, saafremt ingen anden har Kongens Benaadningsbrev derpaa. Sj. R. 20, 284. K.

— Miss. til Jørgen Kruse og Ifver Dyre. Da Hendrik Sandberg til Kvelstrup er kommet i Handel med sin Søster Jomfru Helvig Sandberg om noget Gods, som ved Arv er tilfaldet hende efter hendes Fader², har han anmodet om Kongens Befaling til Adressaterne om at give Møde ved samme Forhandling. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde, naar samme Forhandling skal foretages, paase, at der sker hende Skel og Fyldest og siden sammen med hende skøde samme Gods til fornævnte Hendrik Sandberg. J. T. 10, 263 b.

12. Sept. (—). Miss. til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck, Rentemestre. Da der er opstaaet Trætte mellem Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Hr. Palle Rosenkrantz til Krenckerup og Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe paa Skiftet efter deres afdøde Moder Fru Mette Grubbe og deres afdøde Svoger og Broder Erik Rosenkrantz og de alle har begæret, at Adressaterne skulde forhandle mellem dem eller adskille dem ved Dom, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne dem for sig, bilægge de muligt mellem dem opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved retmæssig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 98.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen og Falck Lykke. Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har berettet, at Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe af Christoffer Gjøe til Asendorf³ har købt en Broderlod i Esperød

¹ Hellested, Stevns H. ² Ulrik Sandberg († 1636). ³ Assendrup.

Hovedgaard med tilliggende Jordegods, og at han selv, Holger Rosenkrantz, siden har afkøbt Jørgen Høg til Todbølle en Søsterlod i forskrevne Gaard og Gods. Da Esperød Hovedgaard med tilliggende Jordegods og Herlighed ikke tilforn er takseret i Søkendeskitte for Hartkorn og det tilliggende Jordegods ikke heller er skiftet mellem Arvingerne, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til fornævnte Gaard, taksere den og sætte den i Hartkorn og skifte Jordegodset mellem dem efter hver sit Skøde, saa hver af dem i Fremtiden kan vide sin rette Lod og Andel, og give det beskrevet. Sk. T. 6, 430 b.

12. Sept. (Glückstadt). Benaadningsbrev for Hr. Eske Eliassen, Præst til Syr og Nafr Sogne i Lundenæs Len. Han har for nogen Tid siden forset sig, idet han er rejst bort for at lade skifte efter sin afdøde Moder, hvorved han har for sømt en Søndagstjeneste i sit Anneks. Han beretter, at han har bestilt en anden til at gøre Tjeneste i sit Sted, hvilket dog ikke skete. Ikke destomindre er han dømt i Kongens Naade og Unaade. Kongen har for denne Gang eftergivet Hr. Eske Eliassen denne Forseelse, dog skal han først afbede den for Menigheden og ellers siden herefter vide at tage sig i Vare for saadan Forargelse og Usædvanlighed. J. R. 10, 76.

13. Sept. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Afdøde Melckior Kapelmesters Hustru har berettet, at hun har en Søn, som er beladen med stor Svaghed, og at hun har meget ringe Midler til at underholde ham, hvorfor hun har begæret at faa noget bevilget af Duebrødre Kloster til at underholde ham for. Saafremt det kan ske med bekvemme Midler og de andre fattige, som allerede underholdes dér, ikke lider Skade derved, maa Kapitlet levere hende, hvad der aarlig behøves til hans Underhold. Sj. T. 27, 98 b.

— Miss. til Kapitlerne i Viborg, Aarhus og Ribe. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa en Fundats om Oprettelsen af et Gymnasium ved [Aarhus] Skole². Da det nu berettes, at der ved samme Gymnasier er opstaaet adskillige

¹ 7. Maj og 17. Maj 1639.

² Det indførte Miss. er stilet til Aarhus Kapitel.

Betænkeligheder, skal de ikke fortsætte dermed, førend de faar Kongens videre Anordning derom, dog er hermed ikke ment Introduktionen af Skolens Rektor i Kapitlet, der skal efterkommes. J. T. 10, 264 b. Orig. (til Dr. Hans Vandal, Superintendent over Viborg Stift, m. Paategn.: Læst paa Viborg Kapitel 5. Febr. 1641. Reddita mihi 25. Septbris 1640 osv.) i Landsark. i Viborg. (Tr. i Udt. i Dsk. KL. III, 284, Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, 81 og Thorup: Hist. Efterr. om Ribe Cathedralskole I, 1, 102.).

14. Sept. (Glückstadt). Livsbrev for M. Salomon Gudtfeldt, Kongens Livbarber, og hans Hustru paa den første ledige Tiende i Sjælland, som han begærer, for Fæste og aarlig Afgift, saafremt ingen anden har Brev derpaa. Sj. R. 20, 284 b. K.

— Instruks for Skibskaptejerne Daniel Nielsen paa Kronens Galej og Christoffer Høyer paa Arken. De skal med de to Skibe straks begive sig ud ad Elben og krydse mellem Helgoland og Vrangørø for at holde Kongens Strømme dér rene for Dynkerkerne og andre, som vil tilføje nogen Ulempe. Saafremt de kan bemægtige sig nogen Dynkerker, skal de anvende deres Flid derpaa og føre dem til Fæstningen Glückstadt. Sj. R. 20, 285 b. K.

— Ekspektancebrev for Dr. Henricus Køsterus, Livmedikus hos Kongens Søn Prins [Christian (V)], paa det første ledige Vikarie ved Lunde Domkirke, dog kun saafremt det ikke allerede er bebrevet. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 5, 329.

17. Sept. (—). Miss. til Falk Gjøe med flere. Det berettes, at Jørgen Høeg, Tolder i Svendborg, har været meget forsemmelig og ikke efter sin Ed og Toldordinansen har lagt Tolden i Toldkisten, hvorfor Hr. Mogens Kaas til Stefringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har søgt ham ved Proces og faaet Udlæg i hans Gaard. Da det nu berettes, at samme Gaard af 16 Borgere er takseret saa højt, at Kongen ikke kan faa sin Betaling deri, gives der Adressaterne Befaling til at begive sig til samme Gaard, taksere den til, hvad den billigt kan eragtes straks at kunne sælges for, give det beskrevet til Hr. Mogens Kaas og snarest indsende en Genpart deraf til Kanceliet. F. T. 5, 93.

28. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Mickel Skov som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra den 10. Maj sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 286. K.

— Lignende Bestalling for Verner Thorborg som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. fra den 10. August sidstforleden at regne. Udt. i Sj. R., 20, 287. K.

— Lignende Bestalling for Peder Friis som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. fra 24. Sept. 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 287 b. K.

— Lignende Bestalling for Peder Gurresen som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra 24. Sept. 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 287 b. K¹.

— Lignende Bestalling for Jørgen Ridder som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. fra den 26. August 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 287. K.

— Lignende Bestalling for Sebastian Fenofski² som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. fra den 25. August 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 287. K.

— Pas for Resident i Stockholm i Sverrig Peder Vibes Tjener fra Stockholm til Danmark og tilbage igen, naar Peder Vibe forarsages at sende en saadan. Der skal skaffes ham Heste og en Borgervogn og fri Færge over Færgestederne, saa at han kan komme afsted uden al Forsømmelse. Passet skal gælde, saa længe Peder Vibe er Resident i Sverrig. Sj. R. 20, 287 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hovedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Falk Gjøe til Hvidkield. Hr. Christian Thommesen til Stofgaard, Kansler og Befalingsmand over St. Knuds Kloster, har berettet, at han er kommet i Forhandling med afdøde Eyller Qvitzovs Arvinger om de-

¹ I K. har der endvidere været tilføjet Bestalling (i Udt.) for Laurids Nielsen som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra 12. Okt. 1640 at regne. Denne Tilføjelse er slettet og Bestallingen senere indført under 16. Okt. s. A. ² Han kaldes ellers: Sebastian Fenotzky.

res Gaard Lyckishollumb med tilliggende Gods, og at der er opstaaet nogen Tvistighed mellem dem dels om noget Gods, som Hr. Christian Thommesen mener, Landgilden er „paa saat“¹, dels om en Sum Penge, som Hr. Christian Thommesen har udlagt udover det, som det efter deres Kontrakt med Rette kunde tilkomme ham at betale. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at tage Parterne for sig med det forderligste, det kan ske, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, gøre Hr. Christian Thommesen Udlæg i godt Jordegods for, hvad fornævnte Arvinger bliver ham skyldig, og give det beskrevet. Saafremt nogen af dem ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 93 b.

29. Sept. (Kbhvn.). Proklama for Hr. Jørgen Urne til Alslof, Rigens Marsk, Fredrik Urne til Brentved og Sigvort Urne til Raarup, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, paa Kronborg og Frederiksborg Slotte og paa Roskildegård, der har berettet, at deres afdøde Broder Eyler Urne var i Forløfter her i Danmark og som derfor har begæret Proklama. Kongen paabyder herved alle, være sig Ædel eller Uædel, som maatte være i Besiddelse af afdøde Eyler Urnes Haand og Segl, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne eller skriftlig eller mundtlig selv underrette Eyler Urnes Arvinger inden fornævnte Tid. Sj. R. 20, 288 b. K.

30. Sept. (—). Instruks for Nicolaus Holmer Kock, Skibskaptejn, paa den ham befalede Rejse i Vestersøen. Han skal med Kongens Skib Havhesten begive sig til Vestersøen til Kongens Havn² Langesund og dér, al den Stund Skibene gaar, have nøje Agt paa de Skibe, som bliver ladet dér, og visitere dem, uden at agte den anden Visitør; men dersom han kan træffe paa ham, skal han tage fat paa ham og overløvere ham til Lensmanden dér³. Naar Nicolaus Holmer ikke længere

¹ Formentlig Fejlskrift i F. T. for: sat for højt paa. ² Sj. R. og K. har: vore Havne Langesund, fordi der i K. har staaet: Drammen og Langesund, hvoraf Ordene „Drammen og“ er slettet. ³ K. har først haft: ham til vor Købstad København forskikke.

kan sejle for Vinterens Skyld, skal han begive sig til København med Skibet. Sj. R. 20, 290. K.

30. Sept. (Kbhvn.). Lignende Instruks for Jan Jansen, Kaptejn paa Trost, om at begive sig til Drammen¹ „og lyder Ord fra Ord som det forskrevne“. Udt. i Sj. R. 20, 291. K.

— Miss. til Erik Ottesen. Han skal straks tage til sig 5 af Kongens Skibskaptejner og 4 Borgere, nemlig Florits², Christen Bentsen, Johan Ettersen og Christoffer Hansen, vurdere alle de hollandske Skibe, som der er gaaet Dom over, saa at man kan vide, hvor meget Skippernes Part deri beløber sig til, og give det beskrevet. Sj. T. 27, 99. K.

1. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Verner Parsberg til Lynderup paa Christian Sparre til Sparrisholms Vegne faar overdraget Kirkens Part af Korntienden af Dalby Sogn i Tryggevælde Len i Sjælland, som dennes Moder, afdøde Fru Sidtsel Parsberg, tilforn har haft i Fæste, for sædvanlig Fæste og aarlig Afgift. Sj. R. 20, 292 b. K.

— Miss. til Frederik Parsberg og Erik Grubbe. Verner Parsberg til Lynderup har berettet, at hans Søster, Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholmb, nu er død. Da han er den rette Væрге efter Loven for deres efterladte Børn, har han begæret Befaling til Adressaterne som fornævnte Børns næste Frænder paa fædrene og mødrene Side om til ham at overlevere, hvad han skal modtage under sit Værgemaal. De skal snarest begive sig til afdøde Fru Sidtsel Parsbergs efterladte Hovedgaarde Sparrisholmb og Eggede og levere til Verner Parsberg, hvad der dér findes enten under Besegling eller registreret og leveret Fogderne efter Registrering og Inventarium. Ligeledes skal de besigte begge fornævnte Hovedgaarde og Skovene, der ligger saavel til samme Hovedgaarde som til deres underliggende Bøndergaarde, hvorledes Bygningerne er vedligeholdt og Skovene fredede, sætte og taksere, hvad der aarlig bør og kan ydes af hver af de to nævnte Hovedgaarde Sparrisholmb og Egede i Penge, endvidere taksere hvad Kvæg og Fæ, Heste, Hopper og Plage,

¹ K. har først haft: til forskrevne Havne. Reinertsen.

² Formentlig Floris

unge og gamle, der findes paa de nævnte Hovedgaarde, for at det kan sælges paa fornævnte Børns Vegne til Gavn og Bedste for dem, saavidt det er muligt og Fornødenheden udkræver, og give det beskrevet. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 99.

2. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Samuel Christensen som Løjtnant¹ og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 15. Juni sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 293 b. K.

— Miss. til Niels Trolle. Da Kongen har bevilget, at M. Georgius Harderus Ditmarsus maa faa det Kald i Hollænderbyen paa Amager, som nu er ledigt, skal Niels Trolle straks indsætte ham og give ham Kollats, dog at alting gaar efter Ordinansen. Sj. T. 27, 100. K.

— Miss. til Peder Gad om straks og med det forderligste at lade reparere Dæmningen for Mølleedammen ved Tryggevælde Slot og lade føre Sten og Tømmer dertil, saa at den iligen kan blive gjort færdig. Sj. T. 27, 100. K.

3. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Da Kongen hvert Aar har ladet Kongen af Englands Falkefænger faa en Del Falke til nævnte Konges Behov og denne atter har anmodet derom, skal de (naar der sker Henvendelse til dem hermed) lade Falkefængereren efter den tidligere til dem udgivne Bevilling faa endnu en Del Falke og passere frit med dem. Sj. T. 27, 100.

4. Okt. (—). Miss. til Sten Beck om at holde tilbørligt Tilsyn med ham, der skal stikke den Sekstant, og med Guldsmeden, som skal lave Sølvpladen til Sekstanten. Sj. T. 27, 100 b. K.

10. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Christen Thomsen, Hr. Jørgen Urne, Hr. Mogens Kaas, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Tagge Thott, Jørgen Vind, Jørgen Seefeld, Hans Lindenov og Hr. Christoffer Urne² om at rette deres Lejlighed efter at

¹ K. har haft: til Skibs, men disse to Ord er atter slettet. ² Oprindelig har K. endvidere haft: Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov og Hr. Just Høg; disse er atter slettet.

møde i Kolding den 27. Oktober førstkomende og dér videre erfare Kongens Vilje. Sj. T. 27, 100 b. K.

10. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz Jørgensen, Otte Brahe Stensen, Henning Valkendorf og Gunde Rosenkrantz. De har faaet Kongens Befaling til at indstævne alle afdøde Tyge Brahes Arvinger og Interesserede for sig, bilægge de muligt mellem dem opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da det berettes, at Sagens Beskaffenhed er saaledes, at den skal indstævnes for Rigens Raad, tilbagekalder Kongen herved samme Kommission. De skal indsende den til Kancelliet. F. T. 5, 94 b.

12. Okt. (—). Aab. Brev om Borgelejepege for Tiden fra 1. Nov. 1640 til Paaskeaften den 24. April 1641. [Ensyldende med Brevene af 17. Okt. 1639.]. Sj. R. 20, 294 b. K.

— Pas for N. N. til Købstæderne i Sjælland, Lolland og Falster og tilbage igen for at indkræve Borgelejepege. [Ensyldende med tilsvarende Pas af 17. Okt. 1639.]. Sj. R. 20, 297. K.

— Lignende Pas til at rejse gennem Skaane, Halland, Blekinge, Fyen og Jylland. Udt. i Sj. R. 20, 298.

— Aab. Brev til Almuen i Sjælland om, at de, der ikke vil møde og lade sig eksaminere af Superintendent og Provst, skal straffes for Helligbrøde. Sj. R. 20, 298. K. Samtidig Afskrift, bekræftet af Hr. Jesper Brochmand, i Landsark. i Viborg. Afskr. efter „Kallundborg gamle Provstebog“ i Langeb. Diplom. (Tr.: CCD. V, 63 f. Dsk. KL. III, 284 f.).

— Miss. til Niels Trolle om, at Bønderne ikke maa opholde sig i Københavns Forstæder til Driks efter Kl. 12. Sj. T. 27, 101. K. (Tr.: CCD. V, 64. KD. V, 227.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Skarnagernes Vogne og om Overholdelse af Forordningen om, at Bønder ikke maa være længere i København end til Kl. 12. Sj. T. 27, 101 b. K. (Tr.: KD. V, 227 f.).

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand om, at fredløse Folk af Præsterne maa admitteres til offentlig Absolution, men at Præsterne straks skal angive det for Øvrigheden. Sj. T. 27, 101. K. Samtidig af Dr. Jesper Brochmand bekræftet Afskrift i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 63. Dsk. KL. III, 285. Rothés Rescr. III, 341.).

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper Brochmand om at lade hosfølgende aabne Brev¹ forkynde paa de tilbørlige Steder og siden paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 101 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov]. Han skal til Rasmus Jensen, Borger i København, eller hans Fuldmægtig paa det Østerske Kompagnis Vegne levere alt det Byg, som Indkomsten af hans Len i indeværende Aar efter Jordebogen kan beløbe sig til ud over hans Genant. Der er akkorderet med Rasmus Jensen om, at Bønderne skal levere ham godt ustraffeligt Korn efter Landgildemaal, frit i Skib, inden Mortensdag i det seneste, hvilket Adressaten skal paase, for at Rasmus Jensen ikke, dersom han ikke faar Kornet, skal besvære sig derover og nægte at modtage det og Kongen saa ikke kan sælge det til andre for den Pris, som han vil give. Adressaten skal føre det til Regnskab efter hans Kvittering. Han skal strengt og alvorligt tilholde Bønderne at levere deres Landgilde til Rasmus Jensen, som meddelt, og ikke anse nogen Undskyldning, det være sig enten at Bønderne ikke kan levere det eller i andre Maader. F. T., 5, 94 b.

— Lignende Miss. til Otto Thott, Befalingsmand over Tranekær, og Sten Bilde paa Rugaard, „Ord fra Ord liunden- dis“. Udt. i F. T. 5, 95.

— Lignende Miss. til Gregers Krabbe, [Riberhus]. Han skal til Lauridts Hammer, Borger i København, eller hans Fuldmægtig levere 700 Tdr. Rug, 125 Tdr. Byg og 230 Tdr. Havre af indeværende Aars Indkomst af hans Len udover hans Genant efter Jordebogen. J. T. 10, 264 b.

— Lignende Miss. til Stehn Bilde paa Sejlstrup om at levere 700 Tdr. Byg og N² Tdr. Havre til Laurits Hammer, til Christian Holck paa Silkeborg om at levere 510 Tdr. Rug, 400 Tdr. Byg og 100 Tdr. Havre til Rasmus Jensen, Borger i København, til Jørgen Seefeld paa Hald om at levere 150 Tdr. Rug, 100 Tdr. Byg og 300 Tdr. Havre til fornævnte Rasmus Jensen, til Ernst Normand [Koldinghus] om at levere 1800 Tdr. Byg og 2000 Tdr. Havre til Jacob

¹ Formentlig det foregaaende Brev om fredløse Folk. ² Tallet er glemt i J. T.

Madsen, Christianshavn, og til Gunde Lange [Aalborghus] om at levere 2300 Tdr. Byg og 500 Tdr. Havre til Maren Hr. Nilausis. Udt. i J. T. 10, 265 b. Orig. til Ernst Normand, (med følgende Paaskrift: Anno 1640 den 23. Decbr. er denne K. M. naadigste Missive leveret til Jørgen Staalsen, Skriver paa Koldinghus, af Jacob Madtsens Fuldmægtig i Christianshavn, ved Navn Rasmus Thomsen, til Vitterlighed bekender vi underskrevne Borgere i Kolding: Lavrids Slaikier, Madts Nielsen og Madts Oudtsen.) i D. Kanc. Diverse orig. Lensbreve og orig. kgl. Miss. til Lensmænd.

12. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg] om at levere 1386 Tdr. Byg til Rasmus Jensen, Borger i København, eller hans Fuldmægtig paa det Østerske Kompagni's Vegne. [Hvad Lenets Indkomst af Rug og Havre angaar, da skal han sende den til Provianthuset for København]. J. T. 10, 266.

— Lignende Miss. til Lauridts Ebbesen paa Skanderborg om at levere fornævnte Rasmus Jensen 3500 Tdr. Byg, til Hr. Just Høg [Kalø] 1000 Tdr. Byg og Henning Valkendorf, Odensegaard, 1386 Tdr. Byg. Udt. i J. T. 10, 266 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Erik Grubbe, Aarhusgaard, om at levere [fornævnte Rasmus Jensen] 50 Tdr. Rug og 600 Tdr. Byg; til Otto Marsvin [Dronningborg] om 850 Tdr. Rug, 1800 Tdr. Byg og 1500 Tdr. Havre; til Malte Juul, Bøvling, om 130 Tdr. Rug, 300 Tdr. Byg og 20 Tdr. Havre og til Ifver Vind, Lundenes, om 416 Tdr. Rug og 450 Tdr. Byg, „undtagen alt hvis som blev imellem dette Tegn [] sat i de første 4 [c: om Levering af Lenets Rug og Havre til Provianthuset], det blev ikke sat i disse.“ Udt. i J. T. 10, 266 b.

15. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Jørgen Fromb faar Bevilling paa at faa det første ledige matematiske Professorat, der bliver ledigt ved Akademiet¹ i København, som Professorerne i Universitetet skal lade ham faa, naar det bliver ledigt. Sj. R. 20, 299. K.

¹ D. v. s. Universitetet.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Hamburgerposten skal drage over Glückstadt. Sj. T. 27, 102. K. (Tr.: KD. V, 228.).

16. Okt. (—). Bestalling for Albret Zach¹ som Kaptejn² med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra den 12. Oktbr. sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 299 b. K.

— Lignende Bestalling for Hans Lydersen som Kaptejn med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra 12. Okt. 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 300 b. K.

— Lignende Bestalling for Lauridts Nielsen som Kaptejn med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra 12. Okt. 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 300 b. K.

— Lignende Bestalling for Nickel Kock som Kaptejn med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra 12. Okt. 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 20, 300 b. K.

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand og Dr. Hans Reisener om at revidere Regnskaberne for den nye Kirke og det nye Taarn i København. Sj. T. 27, 102. K. (Tr.: KD. V, 228.).

— Miss. til Melckior Oldeland om at dømme i de christianshavnske Sager i Stedet for Jørgen Vind. Sj. T. 27, 102. (Tr.: KD. V, 228.).

— Miss. til Vincens Bilde. Der er for rum Tid siden³ udgaaet Befaling til afdøde Tygge Brahe om sammen med Christen Skeel til Valløe at besigte noget Gods i Ringsted Herred og Len i Sjælland, som Frederik Urne til Brentved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, har begæret til Mageskifte. Adressaten skal rette sin Løjlighed efter snarest sammen med fornævnte Christen Skeel at foretage denne Besigtelse. Sj. T. 27, 102 b. K.

— Forordning om Skibenes Drægtighed. Sj. T. 27, 102 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. VI. (Tr.: CCD. V, 64 f.).

¹ Albrekt Jack. ² D. v. s.: Kaptejn til Skibs; se herom Noten til Bestallingen for Peder Harbou af 1. Aug. s. A. ³ 20. Maj 1640.

16. Okt. (Kbhvn.). Forløningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, paa Herisvad Kloster og Len mod en aarlig Afgift af 400 enkende Rdlr., at levere i Rentekammeret. Dog forbeholder Kongen sig Tolden og Sisen af Lenet. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste, men skal være forskaanet herfor i Fredstid. Da Jus patronatus over Risebjerg, Fieringtofte og Svalløf Kirker ligger til Lenet, skal han oppebære den aarlige Rente af disse mod at holde de 3 Kirker ved god Hævd og Magt. [Iøvrigt med Art. 9, 10, 12—14, 16 og 18.]. Sk. R. 5, 329 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Kongen har bevilget, at de 15 Øksne, paa hvilke Adressaten har ladet tage Dom i Malmø, maa være Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, følgagtige. Sk. T. 6, 431 b.

— Miss. til Christen Eriksen om at sidde i Landstinget i Gunde Rosenkrantz's Fraværelse og dømme i alle indstævnte Sager. Udt. i Sk. T. 6, 431 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Hr. Mogens Kaas til Støfvinggaard og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at undersøge, hvilken af de to Veje mellem Odense og Assens der var bedst og nemmest at vedligeholde. Da Kongen af deres Erklæring og af Bøndernes Kundskab ser, at den gamle er bedst og nemmest for Bønderne at vedligeholde, skal Adressaten lade den gamle Vej udlægge og siden tilholde Bønderne herefter at vedligeholde den tilbørligt. F. T. 5, 95 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da Fru Anne Brahe, Enke efter Eyller Qvitzov til Elved, har berettet, at der med det allerførste skal foretages Skifte mellem hende og hendes Børn, og at hendes Broder Thyge Brahe, som skulde have været hendes Værge, nu er død, skal Adressaten paatage sig Værgemaalet for hende paa samme Skifte og paasé, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret. F. T. 5, 95 b.

¹ 29. Maj 1640.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne¹ om at tilholde Tolderen i Øresund om ikke at tillade nogen af de arresterede hollandske Skippere at sejle ud fra Øresund, førend der forevises ham en skriftlig Tilladelse fra den hollandske Resident om, at han er tilfreds dermed. Sj. T. 27, 103. K².

17. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved et stort Antal hollandske Skippere, fast over 30, som ved vrang Opgivelse af baade deres Last og Skibes Drægtighed i Norge efter deres egen Bekendelse har forset sig grovelig og som nu har andraget om at faa denne Forseelse eftergivet, faar denne Forseelse eftergivet og faar Tilladelse til herefter igen uhindret at besejle Kongens Riger og Lande, naar de ellers uden Svig og Argelist erlægges, hvad de med Rette er pligtige og skyldige. Sj. R. 20, 300 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om snarest at sende ned til København en god Del og saa meget, som han kan afstedkomme, af den Vitriol, som, efter hvad der berettes, findes dér paa Landet [Gulland]. Sk. T. 6, 431 b.

— Aab. Brev om, at det berettes, at en Del Lensmænd bortfæster de Kirketiender, som ligger under det Provsti, hvormed Jacob Mickelsen, Borgemester i København, er forlenet. Kongen bevilger, at Jacob Mickelsen selv maa bortfæste fornævnte Kirketiender, eftersom det tilkommer ham at revidere Kirkernes Regnskaber og have Tilsyn med, at hvad der med Tiendernes Bortfæstelse eller i andre Maader kan komme Kirkerne til Bedste, bliver indført rigtigt i Regnskaberne. J. R. 10, 77 b. K.

18. Okt. (—). Bestalling for denne Lenert Dressel som Fuglefænger ved Frederiksborg Slot med en aarlig Løn af 30 Rdlr. og 4 Rdlr. i Kostpenge om Maaneden, Daleren regnet til 6 slette Mark, endvidere en sædvanlig Hofklædning, om Vinteren 1 Læs Ved og 7 Svendelys om Ugen, alt fra 12. August sidstforleden at regne, at betale af Lensmanden paa Frederiksborg Slot. Hvad han behøver af Traad og Strikke til Fuglegarnet samt Frø til at fodre Fuglene med, skal skaffes

¹ Miss. har først været stilet til Sten Beck med Forbud mod at tillade Hollænderne at sejle fra København. ² K. er dateret 17. Okt.

ham af Kongens Fiskemester. Endvidere er der bevilget ham 1 Td. Malt og 1 Td. Hvedeklid aarlig til at fodre Drosler og Kramsfugle med. Sj. R. 20, 301 b. K.

18. Okt. (Kbhvn.) Aab. Brev om Størrelsen af Favneved¹. Sj. T. 27, 103. K. Orig. i Varberg Lens Arkiv i RA. (Tr.: CCD. V, 65, KD. V, 228 f.).

— Miss. til en Del Lensmænd i Danmark og Norge² om at lade hosfølgende aabne Brev om Favneved læse og forkynde paa de tilbørlige Steder, og siden paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 103 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade hosfølgende aabne Brev³ om Skibes Drægtighed⁴ læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Udt. i Sj. T. 27, 103 b. K, Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Frederik Urne. Denne Frederik Melckiorsen, Sognedegn i Esbynderup og Nødeboe Sogne, har berettet, at i hans Formands Tid en Kirkegaard eller Jord, som laa til Degnebolet, er kommet derfra, som det videre kan ses af hans hosføjede Supplikation. Frederik Urne skal hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret. Sj. T. 27, 103 b.

— Miss. til Niels Trolle. Hvad denne Supplikant Ingeborre Nielsdatter har andraget om, kan han se af hendes hosføjede Supplikation. Han skal hos Greggers Hansen, dengang Borgemester i Køge, faa at vide, hvorfor denne har opholdt Supplikanten, og iøvrigt hjælpe hende til Rette, saavidt hendes Opgivelser er retmæssige. Sj. T. 27, 104.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Befalingsmand paa Landskrone Slot, og Eyller Holk til Giedsøholmb. Da Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, paa sin Datter Jomfru Christentse Ulfeldts Vegne har begæret 2 af Lunde Kapitels Gaarde i Vandkifve i Gyng Herred, af hvilke den ene ligger til Præposituret i Lunde Kapitel, den anden til vicaria prima in crypta, til Mageskifte for 1

¹ K. har: i Skaane, Halland og Blekinge. ²K. har: nogle Lensmænd i Skaane, Halland, Blekinge, Jylland, Skaane (!) og Norge.

³ Af 16. Okt. ovfr. ⁴ De sidste 3 Ord mangler i K.

Gaard i Lybye og 1 Gaard i Raabye, begge i Froste Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Prælaten, Kanniker og Kapitlet i Lund at være til Stede ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 432.

18. Okt. (Kbhvn.) Miss. til Kapitlet i Lund om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, give til Kende, hvad de har at bemærke, og forsegle og underskrive den tillige med de gode Mænd. Sk. T. 6, 433.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Lauridts Skinkel til Gierskouf. Da Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret 5 Gaarde¹ og 2 Gadehuse i Skaarup By og 2 Gaarde i Ouby² i Skaarup Sogn, alle under Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte for 2 Gaarde i Tved By og Sogn i Sunds Herred og 2 Gaarde i Møderup³ i Hundstrup Sogn i Salling Herred, alle i Fyen, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 5, 96 b.

— Miss til Hr. Mogens Kaas om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, give til Kende, hvad han har at bemærke, og besegle og underskrive Besigtelsen sammen med de gode Mænd. F. T. 5, 96 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen, Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Landskrone Slotte, Christian Eriksen til Fligginde og Christian Sinklar til Sinklarsholm. Der er opstaaet Trætte mellem Haagen Knudsen i Ørnenes i Christianstads Len og hans Naboer om en Oldingegang om Skov, Mark, Fiskevand og Eng, som skal have ligget til hans Gaard Ørnenes i mange Mands Minde og som hans Formænd har brugt før ham, som det fremgaar af Vidnesbyrd, der er ført og som har været forelagt de 12 Mænd

¹ Der nævnes ikke Antallet af Gaarde, men kun Beboernes Navne; jfr. Miss. af 15. Juli ovfr. ² Ø.-Aaby, Skaarup S. ³ Fejlskrift i F. T. for: Mønderup, d. v. s. Mynderup.

paa Grunden. Disse har ikke villet tage Hensyn til noget Vidnesbyrd, hverken skriftligt eller mundtligt, som er ført for dem paa Aastederne, men har efter deres egen Vilje gaaet og gjort et Hovedmærke i et dybt Hul, skønt der ikke fandtes noget Hovedmærke paa det Sted tidligere og de heller ikke har udttydet noget Vidnesbyrd derom, uanset at der skal ligge gamle Mærker paa Aastederne og paa samme Grund, som de dog ikke har villet rette sig efter. De forskrevne Mænd har fragaaet ham en Del af hans Ejendom, som han skatter og skylder af, og dermed gjort en stor Villighed mod Bent Tuesen i Egisholt, som er hans Nabo, som han mener, fordi de var Bent Tuesens Slægt og Kyndinge. Dette vidste Haagen Knudsen ikke paa den Tid, og han har derfor indstævnet fornævnte 12 Mænd for den Landsdommer, der dengang var dér, og denne har udfundet Ridemænd at komme paa Oldingegang. Hermed kunde han imidlertid ikke nøjes, fordi de har fragaaet ham en stor Part af hans Ejendom. Endvidere er der ogsaa Trætte mellem ham og andre af hans Naboer paa en anden Side om Møllefald, som hans Formænd og han ogsaa har haft i Brug i mange Aar og som skal have ligget til samme Ørnenesse Gaard af Arilds Tid. Samme hans Naboer i Grimbsbogaard har 2 Møllefald i samme Strøm til deres Gaard, medens han kun har et Møllefald, men naar Kongen udstedte Paabud om at skatte for Skvatmøller, skattede han lige saa meget for det ene som de af begge deres Møllefald, nemlig $\frac{1}{2}$ Rdlr. om Aaret i 3 Aar af hver Gaard. Han mener derfor, at han bør beholde sit Møllefald ligesaavel som de for deres for Skat og Afgift, og han er villig til stadig at skatte derfor, naar Kongen paabyder det. Endvidere har for langsomelig Tid siden 12 Mænd paakendt, at i hans anden Formands Tid skal Svend i Ørnenise Gaard have holdt en „Grundlugge“ i samme Dams Dæmning, 3 Alen vid. Denne har Andrageren holdt ved Magt i 34 Aar „mellem Fredsdage“ efter samme 12 Mænds Dom, som endnu skal staa ved fuld Magt. Nu har hans Naboer ikke villet nøjes med samme 12 Mænds Dom, men har ladet stævne og kalde til at faa opkrævet andre 12 Mænd, hvilket blev tilstedt dem. Disse 12 Mænd har sat Mærke Midstrøms i samme Strøm, og da de paa Grund af den forrige 12 Mænds Dom ikke har rørt om forskrevne Møllefald, har Tingfogden i samme Herred formodet sig til og ud-

dømt¹ forskrevne Møllefald til Midtstrøms, hvorved Andrageren mener, at der er sket stor Uret mod Ørnenis Gaard, og han andrager om, at samme Vand maa gøre Fred baade for Ørnenise Vang som andetsteds i Landet, da det somme Steder er mere end 3 Alen dybt og mere end 3 Alen bredt, samt at samme Grimbsboe Mænd maa afskaffe deres ulovlige Fænød eller holde Vagt ved det, „efterdi det skal være saa ulovligt samme Fænød det sømmer saavel om Søen som om Aaen“² Endelig er der ogsaa Trætte mellem Uslerup Gaard³ og Ørnenes og Grimboegaard om en Ø, som kaldes Kiesø, hvilken af disse 3 Gaarde den med Rette bør ligge til. Men Ørnenes Gaard er meget vandlødet⁴, hvilket han højlig klager over, og hans Klage er paa den Tid af Landsdommeren henkendt til Ridemænd. Der gives derfor Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne til at møde til en bestemt Tid for sig paa de omtvistede Aasteder, udvise Mærker efter Domme, Breve og hvad der ellers forevises dem, bilægge disse Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 433 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for denne Søfren Pedersen i Døstrup til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge om en Trætte, hvori han er kommet for nogen Tid siden med Simen Knudsen i Døstrup Mølle, og som drejede sig om, at han, Søfren Pedersen, skulde have overfaldet Simen Knudsen paa Huornumb Mark med Hug og taget nogle Penge fra ham, hvilken Sag ikke er blevet forfulgt i rette Tid. J. R. 10, 78.

19. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at M. Erik Olufsen, Professor Matheseos i Universitetet i København, der vil lade udgaa i Tryk de danske Kongers Portrætter med noget af deres Historie, hvis det maa ske med

¹ D.v.s.: fordristet sig til uberettiget at dømme. ² Det er ikke lykkedes mig at forstaa dette Sted. Muligvis skal det forstaaes saaledes, at Kvæget svømmer over Søen og Aaen ind paa hans Grund. Teksten her — og overhovedet i hele Missivet — er næsten ordret afskrevet efter Haagen Knudsens Andragende af 13. Sept. 1640. (D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager.) ³ Haagen Knudsens Andragende har: Veslerup.

⁴ Vandlødet, forurettet.

Kongens Bevilling, maa lade samme de danske Kongers Portrætter udgaa paa Prent i København. Han skal anvende sin Flid paa, at de kan blive trykt korrekt. Ingen maa i de næste 10 Aar eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til M. Erik Olufsen. Sj. R. 20, 302 b. K.

20. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for denne Brevviser Hans Borchmand til at have Tilsyn med det Snedkerarbejde, som skal forfærdiges paa Kronborg Slot, med en aarlig Løn af 40 Rdlr., en sædvanlig Hofklædning og 8 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, at betale af Lensmanden paa Kronborg Slot, fra 4. Septbr. 1639 og til 4. Sept. 1940 og siden aarlig, saa længe Snedkerarbejdet varer. Sj. R. 20, 304 b.

— Instruks for Skibskaptejn Hans Lydersen, nu tilforordnet Admiral. Han skal med Orlogsskibene Sorte Rytter og Svanen gaa ned i Sundet og vente dér, indtil de hollandske Skibe, som nu har været arresteret her for København, ankommer hertil. Naar de ved den hollandske Residents skriftlige Bevilling er forløvede, skal han konvojere dem til Fleckerøen. Derefter skal han igen begive sig med Skibene til Flaaden for København. Sj. R. 20, 304. K,

— Lignende Instruks for Skibskaptejn Peter Gorriksen, nu tilforordnet Viceadmiral, om med Orlogsskibet Svanen at konvojere de hollandske Skibe til Fleckerøen. Sj. R. 20, 311. K.

— Mageskifte mellem Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen paa Vartov Hospitals Vegne. Sj. R. 20, 306. K. (Tr.: KD. III, 213. Se Kr. Sk.).

21. Okt.¹ (—). Aab. Brev, hvorved denne Meynert Henriksen, der har været Tjener hos den hollandske Resident Carl von Cracow og som nu agter at nedsætte sig i Helsingør,

¹ I Sj. R. er Brevet dateret 21. Okt., i K. er det under Teksten ligeledes dateret 21. Okt., men paa Bagsiden, sikkert ved en Fejlskrift, 20. Okt.

faar Bevilling til at være fri for al Byens Besvær, Bestillinger og Indkvartering dér. Men Kongens og Byens Skatter skal han yde og holde Vagten ligesom Kongens andre Undersaatte. Sj. R. 20, 305 b. K.

21. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Mickael Cracowitz, Hoforganist, faar Bevilling paa en af Boderne tværtoverfor Bremerholm, naar de ikke længer bruges til Kongens Baadsfolk. Sj. R. 20, 312 b. K.¹

— Bestalling for denne Balthasar Keller som Bas-Instrumentist i Kongens Kapel med en aarlig Løn af 200 Rdlr. in specie fra Mikkelsdag 1640 at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 313. K.

— Kgl. Konfirmation paa et København den 30. Maj 1640 dateret og af Professor i Københavns Universitet Jacobus Fincke underskrevet Brev, hvorved Vincents Bilde til Valbygaard har tilforhandlet sig al den vornede Rettighed, som Jacob Fincke paa Universitetets Vegne har til en vorned Bondesøn, ved Navn Jesper Skomager, som er født paa Universitetets Gods i Helsted i Stevns Herred, hvormed Jacob Fincke er forlenet, da Jacob Fincke ikke nu behøver ham til nogen Gaard. Sj. R. 20, 313 b. K.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at tillade M. Ingel Luciisen, Kapellan i Stege, at lade sig høre i Borre Kald dér paa Møen. Sj. T. 27, 104. K. (Tr.: Dsk. KL. III, 285 f.).

— Miss. til Hendrik Bilde. Der er for rum Tid siden udstedt Befaling til Tønne Bilde til Billeskof og Melker Oldeland til Ugerslefgaard, Kongens Underrentemester, om at være Værger for afdøde Frederik Markdanners Børn paa Skiftet efter deres Fader. Da dette Missive endnu ikke er efterkommet, fordi den ene af Kommissarierne har været forhindret af Sygdom og den anden været optaget af Kongens Tjeneste, skal han rette sin Lejlighed efter paa samme Skifte og saa længe det varer at paatage sig Værgemaalet for Frederik Markdanners to Sønner Caspar og Henrik Markdanner, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er overstaet, da at levere Værgemaalet til deres Lavværge. F. T. 5, 98.

¹ Paa Bagsiden af K. er skrevet: NB. læst for Kongen.

21. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Johan Brockenhuus til Lerbeck om at paatage sig Værgemaalet for de 3 Døtre Jomfru Berte, Jomfru Anna og Jomfru Soffia Markdanner. Udt. i F. T. 5, 98 b.

— Aab. Brev, hvorved Verner Parsberg til Siødal, som af Kongen er blevet forlenet med et Kannikedømme i Viborg Domkirke, men som ikke residerer dér, faar Bevilning til at faa Del i alt Fællesgodset, baade Portion, Mensalia eller andet, som kan falde i Kapitlet, som de residerende Kanniker. Men da han er bosiddende ikke langt fra Kapitlet, skal han være forpligtet til at give Møde dér hver Tamperdag og ogsaa ellers møde i Kapitlet, saa ofte der forefalder noget vigtigt og han advares derom, med mindre han har lovligt Forfald, saa at han ikke kan møde. Ligeledes skal han ogsaa forvalte Læssø Prælatur, naar det tilkommer ham. J. R. 10, 78 b. K.

22. Okt. (—). Miss. til Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster], Hans Lindenov [Kalundborg], Frederik Reedtz [Vordingborg] og Ventsel Rotkirk [Antvorskov og Korsør]. Det Korn, som de ikke inden Mortensdag eller Vinterens Begyndelse kan levere paa det store Bryggers, skal de gøre til Malt og maa dertil antage en Maltgører og give ham sædvanlig Løn og Kost, hvilket skal blive godtgjort i deres Regnskaber. Det Korn, som de saaledes gør til Malt, skal de, saasnart Vandet bliver aabent, levere paa det store Bryggers. Sj. T. 27, 104 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Af hans Erklæring ser Kongen, at efterskrevne Bønder i hans Len har haft Misvækst og derfor behøver nedennævnte Afslag paa deres Landgilde, nemlig i Kronborg Len i Veybye Sogn i Viderup¹: Peder Knudsen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Pd. Byg, Jep Olesen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, Anders Hansen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 16 Skpr. Byg, Laurits Pedersen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 16 Skpr. Byg; i Blidstrup Sogn i Backebierg: Anders Jørgensen 1 Pd. Rug, 20 Skpr. Byg, i Heslebierg: Peder Hansen og Jens Pedersen 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg hver, Laurits Olufsen 1 Pd. 5 Skpr. Rug, 1 Pd. 6 Skpr. Byg, i Frede-

¹ Fejlskrift for: Underup. I Kronborg Jordebogsregnskab for 1640—41 er Peder Knudsen, Jep Olsen og Anders Hansen opført i Underup, Laurits Pedersen i Holløse, alle i Vejby Sogn.

riksborg Len i Jørlunde Sogn og By: Oluf Nielsen 1 Pd. Rug; i Grønholt Sogn i Lønholt: Niels Madtsen 15 Skpr. Rug, 18 Skpr. Byg og $1\frac{1}{2}$ Td. Havre. Kongen tillader, at fornævnte Bønder denne Gang maa faa de anførte Afslag, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 104 b. K.

22. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Søfren Jensen faar Bevilling til af Riget at udføre 200 Centner Krudt af det, som han selv lader gøre i Christianstads Len i Skaane, dog skal han af hver Centner Krudt, som udføres, give Tolderen paa Kongens Vegne 4 Speciedr. i Told. Sk. R. 5, 331.

23. Okt. (—). Miss. til Morten Mickelsen, Proviantskriver. Han skal lade Hospitalsforstanderen i Vartov faa 2 gemene Maaneders Kost¹ til 2 Fattige, som Kongen har bevilget maa komme derind, saalænge, til der bliver Plads ledig derinde, og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 105.

24. Okt. (—). Ekspektancebrev for Madts Mortensen, Renteriskriver, paa det Kanonikat i Roskilde Kapitel, hvormed Christoffer Diricksen, forrige Renteskriver, nu er forlenet, naar denne dør, straks efter dennes Død uden videre Begrænsning, at beholde det ad gratiam, dog saaledes, at han stiger fra nedden op efter dem, som da allerede er indtraadt i Kapitlet. [Med Artickl. 1—2]. Sj. R. 20, 314 b. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Af hans Erklæring og af 8 Mænds Afsigt ses det, at en Del af Kronens Bønder i Vordingborg Len, nemlig i Kallehafve, Langebeck², Stensbye, Vesenbock³, Kidehafve⁴, Skofledgaard, Langterret⁵, Vrangsgaard, Backebølle, Vintersbølle, og Nyraad, har lidt stor Skade paa deres Korn af Misvækst, saa at de maa forskaanes for Halvdelen af deres Landgilde i dette Aar. Kongen bevilger, at forskrevne Bønder i indeværende Aar forskaanes for Halvdelen af deres Landgilde. Sj. T. 27, 105 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Søfren

¹ D. v. s.: almindelig Maanedskost til 2 Personer. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift. Laugebeck. ³ K. har: Vesenbeck. Ment er: Vestenbæk. ⁴ Navnet synes forvansket. ⁵ Til Kallehave Sogn hørte bl. a. Øerne Langø og Tærø; maaske er en af disse (Tærø) eller begge ment. I Vordingborg Jordebog findes Navnet i Formen: Tæridt og Terredt.

Jensen maa faa Kronens Krudtmølle, kaldet Liung sø Krudtmølle, i Christianstads Len i Skaane i Forpagtning for et Tidsrum af 3 Aar med de samme Friheder, som de forrige Forpagtere har haft, mod en aarlig Afgift af 100 Rdlr. in Specie, at betale til Befalingsmanden i Christianstad til 1. Maj hvert Aar. Sk. R. 5, 331 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jockim Beck. Da Kongen har bevilget denne Søfren Jensen Liung sø Krudtmølle i Christianstads Len i Skaane i Forpagtning i 3 Aar mod en aarlig Betaling af 100 Rdlr. in specie, skal Jockim Beck tilholde de forrige Forpagtere at aflevere Møllen efter deres Forpagtningsbrevs Indhold, færdig og brugelig. Dersom Møllen ikke er helt i Stand, skal Jockum Beck være dem behjælpelig med Tømmer dertil. Endvidere har Kongen bevilget, at fornævnte Søfren Jensen for sædvanlig aarlig Afgift maa faa en hel eller en halv Gaard dér i Sognet eller i Hovedsognet til at holde et Par Heste paa, som skal føre til og fra det Krudt og Salpeter, som forarbejdes paa denne Mølle. Jockum Beck skal skaffe ham en saadan Hel- eller Halvgaard, dog at det sker med Bondens Minde. Sk. T. 6, 435 b.

25. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades denne Hr. Jens Bundesen at lade sig høre, naar noget Kald bliver ledigt, og faa det, om han lovligt kan kaldes efter Ordinansen. Sj. R. 20, 315 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Fru Elisabet Bilde, Enke efter Sifvert Beck til Førsløf, som med det første agter at gøre sin Datters¹ Bryllup, faar Bevilling til at give sin Datter nogle broderede Tapeter, Sparlagen og andet, som hun tilforn selv har brugt. Sj. R. 20, 316.

— Miss. til Achim von Bredow om at lade afdøde Jørgen Grubbes Arvinger for Betaling faa 4 store Dyr og 6 Raadyr. Udt. i Sj. T. 27, 105 b.

— Miss. til Statholderen i København [Hr. Corfits Ulfeldt] om, at de Penge, der aarlig samles i Blokken i Slotskirken, ikke maa udskiftes til andre end Kongens gamle, for-

¹ Lisbet Beck Sivertsdatter, der ved denne Tid blev g. m. Hr. Tage Thott Andersen.

armede og syge Hoftjenere og deres Enker og Børn. Sj. T. 27, 106. K. (Jvfr. KD. V, 229).

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om, at han og Slotspræsten M. Christen Madsen i Hr. Corfits Ulfeldts Fraværelse skal paase, at Pengene i Slotkirkens Blok anvendes som angivet i ovenstaaende Miss. Sj. T. 27, 106. K. (Tr.: KD. V, 229.).

— Miss. til Medici¹ i København om snarest at undersøge den Sygdom, der grasserer blandt Baadsfolkene paa Holmen. Sj. T. 27, 106. K. Orig. i Univers. Arkiv Pk. 1460. (Tr.: KD. V, 229.).

— Miss. til Rentemestrene om at sørge for, at de syge Baadsmænd paa Bremerholm forsynes nødtørfigt med Senge og Brændsel. Sj. T. 27, 107. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V, 229 f.).

Miss. til Sigvort Urne om snarest at sende Indkomsten af Byg af Valløe og Lellinge Gaarde til Bryggerhuset for København og forlange Betalingen derfor i Renteriet efter Landkøb. Rugen, Havren og det andet Korn skal han sælge efter Landkøb eller Kongens Kornkøb og aflægge Regnskab derfor. Han skal til Renteriet indsende en Fortegnelse over, hvor meget samme Korn kan beløbe sig til i Penge. Sj. T. 27, 106 b. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund Herman Holst og Gødert Bram. Naar de hollandske Skibe, som har været arresteret for København, ankommer i Øresund, skal de ikke tage nogen Told af dem af de Varer, som de befindes at have fortoldet i Norge. Sj. T. 27, 106 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om at tilholde Kobbersmeden² at udtage den gamle Kobberpande [i Bryggerhuset]³ og istandsætte den. Saafremt Kongens eget Kobber ikke kan strække til, skal han tage af sit eget. Sj. T. 27, 107. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Frederik Urne om at tillade denne Hans Albretsen at lade sig høre i Kalleboe Sogn i Kronborg Len, som nu berettes at blive ledigt. Hvis han findes dygtig til samme

¹ K. har: Facultas medica. ² Bagpaa Orig. er skrevet: Hans Ehm Kobbersmed belangende. ³ Disse 2 Ord findes kun i Overskriften.

Kald og kan kaldes lovligt efter Ordinansen, skal Adressaten forfremme ham dertil fremfor nogen anden. Sj. T. 27, 107. K.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Denne Henrik Faget, Skipper af Lübeck, har berettet, at han er ankommet i Øresund, og da han iblandt andre Varer har 31 Jernstykker inde, med hvilke han erklærer at ville til Doveren, idet han undskylder sig med, at han ikke vidste, at saadanne Varer var forbudt, kan han ikke faa Tilladelse til at passere gennem Sundet. Adressaten skal lade samme Skipper oplægge de 31 Stykker i Sundet indtil videre Besked, da Kongen ingenlunde vil tilstede, at de føres igennem. Sj. T. 27, 107 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Byrge Olsen faar Bevilling til at indgaa Ægteskab med Svendborg Andersdatter, der er beslægtet med hans forrige Hustru i tredje Led. Udt. i Sk. 5, 332.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm, hvorved det tillades ham i en 3 Ugerstid at begive sig neder fra Landet. Udt. i Sk. T. 6, 436.

— Miss. til Erik Grubbe. Han skal tilholde Jens Christensen og Niels Ibsen, Borgere i Aarhus, som er Arvingerne efter afdøde Jacob Andersen, forrige Skriver paa Kalundborg Slot, at skaffe Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, hvem fornævnte Jacob Andersen har tjent som Skriver, rigtig Kvittans for hans Regnskaber for den Tid, da han forvaltede Skriverstuen sammesteds, og være Hr. Lindenov eller hans Fuldmægtig beforderlig, saavidt det er Lov og Ret gemæs. J. T. 10, 267.

27. Okt. (Odense.). Miss. til Knud Ulfeldt, Kommissarius. Det berettes, at der til Brug for de tre Kompagnier, som har kamperet ved Nyborg, er leveret 584 Pund Lunter af Erick Jørgensen, Borger i Odense, hvorpaa Kaptejn Reichvins Kvittering findes. Da der nu kræves Betaling for disse Lunter, skal Adressaten betale Erick Jørgensen for dem og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 107 b. K.

30. Okt. (Kolding). Miss. til Achim von Bredow om at lade Ifver Vind faa 2 store Dyr og 3 Raadyr til sin Tjeners Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 108.

— Miss. til Hr. Claus Daa, Fru Rigitse Grubbe, Alexander von Pappenheims Enke, og Fru Jutte Gyldenstjerne,

Eiler Urnes Enke. De har for nogen Tid siden forstrakt Kongen med nogle Penge, for hvilke Kongen har sat noget af Kronens Gods i Pant. Da Kongen nu vil betale disse Penge og indløse Godset, skal de modtage disse Penge paa Rentetriet til den Tid, de er forfaldet. Kongen har anordnet, at Rentemestrene skal betale dem disse Penge. Sj. T. 27, 108. K.

30. Okt. (Kolding). Miss. til Rentemestrene om at betale Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, de Penge, hvormed han for nogen Tid siden har forstrakt Kongen. Ligeledes skal de betale Fru Rigitse Grubbe, Enke efter Alexander von Pappenheim til Snedinge, og Fru Jutte Gyldenstjerne, Enke efter Eiler Urne til Gundersleholmb, hvad deres Husbonder ligeledes har laant Kongen, og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 108 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at modtage under sit Len [Antvorskov] det Kronens Gods, som Fru Rigitse Grubbe, Enke efter Alexander von Pappenheim til Snedinge, og Fru Jutte Gyldenstjerne, Enke efter Eiler Urne til Gundersleholmb, en Tid lang har haft i Pant for en Sum Penge, hvormed deres afdøde Husbonder har forstrakt Kongen, og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 27, 108 b. K.¹

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om at modtage under sit Len [Ringsted Kloster] det Gods, som Hr. Claus Daa har haft i Pant. Udt. i Sj. T. 27, 109. K.

— Miss. til Rentemestrene. Afdøde Eiler Urne, forrige Befalingsmand over Bratsberg Len, har købt en Gaard i Skeen, i hvilken Tolderen sammesteds skulde residere, og har givet 1500 Rdlr. for den. Denne Post er regnet til Mangel, fordi han ikke efter det kgl. Miss. har ladet den opbygge. Kongen har eftergivet ham samme Mangel. Sj. T. 27, 109. K.

— Miss. til samme. Naar Hr. Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, leverer dem den paabudte Skat, skal de modtage den og levere den i Kongens eget Kammer. Sj. T. 27, 109. K. Orig. (u. Dag) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

¹ Tr.: P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschiør S. 563.

30. Okt. (Kolding). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at lade bryde en Del „Steel“-Sten, de største, som det er muligt at faa, ved Helsingborg og med det allerførste sende dem til København. Udt. i Sk. T. 6, 436 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har tilforn faaet Befaling til at tilholde Borgerne i Svendborg inden Paaske sidst forleden at klarere i Rentekammeret de Borgeleje penge, hvormed de resterer og som beløber sig til 41 Dlr. 5 Sk. Da Kongen erfarer, at samme Penge er leveret til Jens Hansen efter den Kvittans, som han har leveret dem, skal Borgerskabet være kvit og fri for Krav og Tiltale derfor i alle Maader. F. T. 5, 98 b.

31. Okt. (—). Oprejsningsbrev for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Peder Nielsen i Faringløs. Han beretter, at Jep Jyde, som tjente Peder Nielsen i Faringløs, slog sin Husbonde den 23. Maj 1640 paa Marken ved sin Plov, og Peder Nielsen døde Ottendedagen derefter, som hans Hustru klageligen beretter, og da ingen har talt paa denne Sag, har Peder Nielsens Enke begæret af Jørgen Seefeld, at han skulde rejse Paatale efter Recessen. Sj. R. 20, 316 b.

— Oprejsningsbrev for samme til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag, i hvilken en af hans Tjenere, ved Navn Lauridts, forrige Ladefoged paa Ringsted Kloster, beskyldes for at have slaaet en Bondekarl, som tjente en af Klosters Bønder i Hielsømagle. Karlen døde kort efter. Der blev ikke klaget til Jørgen Seefeld eller meddelt ham noget om den før lang Tid efter, da Jens Jyde¹ begyndte at ville samle adskillige Besværinger over Jørgen Seefeld og hans Folk. Jørgen Seefeld har derfor begæret Oprejsning i Sagen, for at det kunde vides, om Ladefogden er skyldig i Karlens Død eller ikke. Sj. R. 20, 318.

— Kgl. Konfirmation paa det af Sigvort Urne til Raarop, Befalingsmand paa Roskildegaaard, paa Kongens Vegne udstedte

¹ Formodentlig den samme som i det foregaaende Brev kaldes Jep Jyde.

Brev, hvorved han til Hermand Eggerts¹, Indvaaner i Holbæk, paa Livstid for den sædvanlige aarlige Afgift har fæstet en Eng i Tudsølund, som afdøde Jens Hvidhofvid i Quandløse², forrige Herredsfoged i Merløse Herred, har haft i Fæste, dog at han yder den sædvanlige aarlige Afgift i betimelig Tid. Sj. R. 20, 317. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

31. Okt. (Kolding). Miss. til Frederik Parsberg om at afstaa nogle ham tilhørende Bøndergaardde i Ortved By i Ringsted Len, der støder ind paa Kongens Vildtbane, til Kronen mod nøjagtigt Vederlag og snarest indsende Erklæring om, hvad han begærer for dem. Sj. T. 27, 109 b. K.

— Miss. til Achim von Bredow. Da Kongen har bevilget Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, 12 Stkr. Daavildt af Dyrehaven ved Skanderborg, skal Adressaten lade ham faa disse 12 Dyr, naar han anmoder derom. Sj. T. 27, 109 b,

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at denne Hr. Morten Hermandsen, forrige Sognepræst til Skydebierre og Orte Sogne i Hagenskov Len, som har forset sig med Sakramenternes Uddeling og derfor er dømt fra sit Kald, 3 Aar efter dette Brevs Datum igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til, dog ikke det Kald, i hvilket Forseelsen er sket. F. R. 4, 231 b.

— Miss. til Christian Normand. Han har begæret paa Grund af sin Skøbelighed at maatte være fri for al Ridemænds Tov og for andre Befalinger. Kongen bevilger dette. F. T. 5, 99.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da det berettes, at Kommissariatolden i hans Len [Hagenskov] ikke er tilstrækkelig til deraf at lønne Officererne i Fyen Aaret igennem, skal han af de andre Toldkister i Fyen udtage saa meget³ af Kommissariatolden, at Officererne kan betales dermed. F. T. 5, 99.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov [Hindsgavl], Henning Valkeendorf [Odensegaard] og Hr. Mogens Kaas [Nyborg]. Da Kongen har befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalings-

¹ Han kaldes i Sj. R. Egørs og Eggertsen, i K. Eggers og i Orig. Egertsen. ² Saaledes K. Sj. R. har: Gaardløse, Orig.: Quernløse. ³ De 3 sidste Ord mangler i F. T.

mand over Hagenskov Len, af Kommissarietolden i deres Len at udtage saa mange Penge, at han dermed kan betale Officererne i Fyen, da Kommissarietolden i hans Len ikke er tilstrækkelig til Officerernes Besolding, skal de lade ham udtage samme Penge af Kommissarietolden. F. T. 5, 99 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

31. Okt. (Kolding). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Hr. Madts Hvid, Sognepræst til Brenderup og Orre Sogne, har berettet, at Erik Bilde til Kiersgaard har paaført ham stor Trætte om noget af Præstegaardens Ejendom, som Erik Bilde vil tilholde sig. Adressaten skal svare for Hr. Madts og nøje paase, at han kan beholde Præstegaardens Ejendom uden vidtløftig Proces og Trætte. F. T. 5, 99 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Han skal sammen med Jens Skibsbygger af Kolding besigte de Brokar ved Aarhus¹, hvad der har været Aarsag til, at de Sten er faldet ud i Havnen, og hvorledes de bedst kan tages op og Værket bringes i god Stand. Han skal straks indsende Erklæring derom. J. T. 10, 267 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Det berettes, at Kongens Foged i Ribe, Lauridts Struck, er helt skrøbelig og affældig. Dersom han dør eller ikke længer kan forvalte samme Bestilling, tillader Kongen, at Peder Baggesen, Borger sammesteds, maa faa samme Bestilling efter ham, dersom Adressaten anser ham for dygtig dertil. J. T. 10, 267 b.

— Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget, at Jens Bang, Borger i Aalborg, maa bebygge Pladsen nedenfor Slottet efter den Tegning, som han har leveret Kongen og som fremsendes hermed. Gunde Lange maa ikke tillade, at der gøres ham Indpas derpaa, men Jens Bang skal snarest begynde paa samme Bygning og straks fortsætte med at lade den Plads, der er bevilget ham, opfylde saa langt ud i Revieren, som han har tilbudt og som det vises paa Tegningen. J. T. 10, 268².

— Miss. til Niels Krag og Mogens Høg. Da Jørgen Munk til Harrittskier paa sine egne og sine Søkendes Vegne, Frede-

¹ Overskriften har: ved Aars Minde. ² Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang S. 156.

rik Rantzau til Aasdal paa afdøde Johan Rantzaus Børns Vegne og Fru Anne Munk, afdøde Mogens Ulfeldts, har anmodet om Kongens Befaling til gode Mænd om at skifte Stubergaards Hovedgaard med tilliggende Gods mellem dem, skal Adressaterne med det allerførste indstævne Parterne for sig og skifte Stubergaards Hovedgaard med tilliggende Gods mellem dem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. J. T. 10, 268 b.

1. Novbr. (Glückstadt). Sj. R. 20, 322 b, se 19. Nov.

— (Kolding). Aab. Brev om, at Christoffer Mormand, Skibskaptejn, herefter i aarlig Løn maa faa 300 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Paaske sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 20, 319. K.¹

— Aab. Brev, hvorved denne Christoffer Mueth faar Bevilling² til at indrette et Apotek i Næstved, i hvilket han skal være forpligtet til altid at holde gode friske Urter, Specerier og alt andet, der bør være i et fuldkomment Apotek, og som han skal sælge til et skelligt og billigt Køb, saa at ingen med Billighed kan besvære sig derover. Han skal være fri for al kongelig, borgerlig og Bys Tynge indtil videre. Han maa tillige holde en Vinkælder med Franskvin, Spanskvin, Brændevin og alle Slags Øl, hvilke det end kan være. Og da det berettes, at der dér i Byen findes mange, som fordrister sig til at falholde det, som alene tilhører Apoteket, og at Kræmmerne og andre falholder Sukker og andre Specerier, uanset at de har deres gode Næring med Korn og andre Varer samt med Kornhandel og anden Handel, samt da det er billigt, at enhver ernærer sig af sit Haandværk og Brug, forbydes det herved strængeligen, at nogen falholder Sukker eller Speceri eller de Varer, som alene tilhører Apoteket, dog er hermed ikke ment de, som alene vil drive Handel med Speceri, de maa gøre det. Sj. R. 20, 319 b. K.

¹ Som K. er benyttet en renskrævet Bestalling for Christoffer Mormand som Skibskaptejn med ovenstaaende Løn. I denne er alle de sædvanlige Bestallingsudtryk slettet eller ændret til den ovenfor gængivne Form, antagelig fordi han allerede var Skibskaptejn, der herved fik højere Løn. ² Bevillingen afløste Bevillingen til samme af 7. Juni 1640 til at oprette et Apotek i Næstved og er ganske forskellig fra den.

1. Novbr. (Kolding). Miss. til Niels Trolle [Københavns Len], Frederik Urne [Frederiksborg og Kronborg], Sigvort Urne [Roskilde], Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster], Hr. Claus Daa [Dragsholm], Hans Lindenov [Kalundborg], Ventsel Rotkirk [Antvorskov og Korsør], Hr. Frederik Reedtz [Vordingborg] og Mogens Pax [Holbæk Len] om i deres Len at lade oplede Kampesten til Piller i en ny Kirke i København. Sj. T. 27, 110. K. (Tr.: KD. V, 230).

— Miss. til Rentemestrene. Da der er andraget om, at det gamle ubrugelige Inventarium, som findes paa Kalundborg Slot, maa ansættes til Penge, hvilket er bevilget, skal de lade Pengene for samme Inventarium modtage paa Rentekammeret, naar Inventariet efter Kongens Befaling er vurderet og Pengene leveres dem. Sj. T. 27, 110 b. K.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Da der er sket Henvendelse til Kongen om at faa det gamle ubrugelige Inventarium, som i hans Tid fandtes paa Kalundborg Slot, vurderet i Penge, skal han lade det vurdere i Penge af 2 uvildige Mænd; hvad det bliver anslaaet til, skal han indkræve hos afdøde Jacob Andersens Arvinger og føre til Regnskab. F. T. 5, 100.

— Miss. til Sigvort Urne. Da Niels Trolle til Trolholmb, Befalingsmand paa Københavns Slot, har begæret til Mageskifte nogle ved hans Gaard Rygaard liggende Jorder og Enge, som Præsten Hr. Pofvel¹ har iblandt hans Gaards Jorder og Enge, hvorimod han igen vil udlægge lige saa megen og lige saa vel belejlig Jord til Præsten, skal Adressaten lade opkræve 8 uvildige Mænd, som kan ligne og lægge samme Jorder. Dersom det befindes, at fornævnte Præstegaards Ejendom kan bortskiftes mod det, som Niels Trolle vil give til Gengæld, og det kan ske med Præstens Vilje og Samtykke, skal han føre Mageskiftet til Ende. Sj. T. 27, 110. K.

— Miss. til Jockim Beck. Henrick Ramel til Beckeskouf, Hofmester paa det kongelige og adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 1 Gaard i Synderbye i Opmans Sogn i Christianstads Len i Skaane til Mageskifte

¹ Povl Sørensen Sorte, Præst til Rye og Sonnerup, Voldborg H.

for 1 Gaard¹ i Boelsbye² i Nessebye³ Sogn i samme Len. Da forskrevne Gaard i Synderbye tilføyn er begæret til Mageskifte af Henrick Gyldenstjerne til Svanholmb, men er blevet afslaaet ham for Skovens Skyld, begærer Henrick Ramel ikke den til Gaarden tilhørende Skov, som skal følge Kronen. Jockim Beck skal med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods, naar Skoven bliver hos Kronen, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 436 b.

1. Novbr. (Kbhvn.).⁴ Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, har begæret et i Gaardsmarken til hans Gaard Boserup liggende Stykke Jord i Haslund⁵ By og Sogn i Helsingborg Len, tilhørende Oluf og Troels, til Mageskifte for ligesaa god Jord, der er disse Selvejrbønder ligesaa belejlig, skal Adressaten snarest besigte begge Parters Jord og uden videre Besigtelse afslutte dette Mageskifte, saafremt det kan ske uden Skade for disse Selvejrbønder og med deres eget Samtykke. Sk. T. 6, 437 b.

— (Kolding). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Hønning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret nogle Jorder i Skarup, Bruager, Ouby og Geistrup i Nyborg Len til Mageskifte for lige saa gode og belejlige Gaarde, skal Adressaten snarest besigte fornævnte Jorder, og dersom det befindes, at de kan mageskiftes bort uden Skade for Kronens Bønder og med deres Samtykke for det, som Henning Valkendorf vil give igen, skal Adressaten uden videre Besigtelse afslutte dette Mageskifte. F. T. 5, 100 b.

— Miss. til Niels Krabbe. Knud Ulfeldt til Svendstrup, Krigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, har berettet, at hans Bønder i Niels Krabbes Len [Halmstad] tiltales, fordi de ikke vil gærde for det Sand, som anretter stor Skade paa den Fru Elisabeth Bilde til Førsløf, Sifvert Becks Enke, tilhørende Jord. Adressaten skal paase, at disse Bønder ikke besværes til Upligt. Sk. T. 6, 437.

¹ I Sk. T. staar der: Gaarde og Gods, men der nævnes kun et Navn paa Beboeren. ² Formentlig Balsby. ³ Noseby. ⁴ Formentlig Føjlskrift for: Kolding. ⁵ Heselunde.

1. Novbr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at afdøde Tygge Brahe Arvinger indtil 1. Maj førstkomende maa være forskaanet for at holde Rostjeneste; dog skal de, dersom noget uformodelig paakommer, holde deres Rostjeneste ligesom andre. F. T. 5, 100 b.

— Aab. Brev om, at da Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Falk Gjøe til Hvidkiold af samtlige Slægt og Venner er bedt om at paatage sig Værgemaal for afdøde Tyge Brahes umyndige Børn, hvilket er blevet anset for godt efter Kongens og Danmarks Riges Raads Dom her i Kolding, har de til Forvaltning af bemeldte Værgemaal, foruden den Befaling, som de allerede har faaet vedrørende Skiftet, begæret Kongens Tilladelse om det efterfølgende, for at alting maatte komme til en god Ende de umyndige Børn til Bedste: Da der findes stor Gæld efter fornævnte Tygge Brahe og den ikke kan afhjælpes eller betales, uden at der afhændes Jordegods eller Løsøre, andrager de om Tilladelse til at maatte afhænde noget af fornævnte umyndige Børns fædrene og mødrene Jordegods og med Alting forholde sig efter den Erklæring, som de har afgivet sammen med de fælles Frænder og overleveret til Rigens Raad. Kongen tillader dette. F. T. 5, 101.

— Miss. til Tønne Friis m. fl. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, Falk Gjøe til Hvidkiold og Oluf Daa til Raunstrup har begæret Kongens Befaling til gode Mænd, som kunde være til Stede paa Skiftet efter afdøde Tyge Brahe, skal Adressaterne, naar Skiftet bliver berammet, til en bestemt Tid inden Jul indstævne alle interesserede for sig i Odense, dømme i de muligt opkommende Tvistigheder og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. F. T. 3, 101 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Henning Pogwisch. De skal straks snarest med afdøde Tygge Brahes Arvinger eller med én af dem, hvis de andre for Forfald ikke kan møde, forføje sig til afdøde Tygge Brahes Gaarde i Fyen og dér nøje registrere alle Breve, være sig Gældsbreve, Kvittanser, Lodder, Skiftebreve og hvad der ellers kan findes, som

eragtes fornødent til Skifte og til Underretning om hans Handedel, saavel som alle andre Breve, endvidere taksere Løsøret, hvad det end er, og, saafremt det begæres af dem, levere en rigtig Revers til dem [af Arvingerne], der møder, saafremt de begærer det, samt en Forpligtelse til at tilbagelevere samme Breve paa Skiftet og indtil da have dem i god Forvaring. De skal straks forsegle dem. F. T. 5, 102 b.

1. Novbr. (Kolding). Lignende Miss. til Hendrik Lindenov til Øs Kloster og Biørn Ulfeldt til Møllerød om at forføje sig til Taasterup, Allerup og Gundesterup i Skaane, endvidere til Vincents Bilde til Valbygaard og Christen Skeel til Fusing om at forføje sig til Tryggevælde og Vemmetofte og ellers til de Steder paa Sjælland, som afdøde Tygge Brahe har haft eller været betroet at forvalte, og endelig til Hendrik Bilde og Jahan Brockenhuus om at forføje sig til Matteredup. Udt. i Sj. T. 5, 103.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. De skal lade gøre Kalk og Disk til deres Kirke, dobbelt saa stor som den, der nu bruges i deres Kirke, og straks skaffe Guldsmeden Sølv dertil, da den, der nu bruges, er saa lille, at Vinen i den ikke kan strække til til dem alle, naar Disken er fuld, hvorved der kan ske store Inkonvenientser. Den lille skal Præsten bruge til at besøge Syge med. J. T. 10, 269.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Nielsen i Gammelbye Mølle i Koldinghus Len har berettet, at samme Mølle er brændt ved Vaadeild, og har derfor begæret at faa Bygningstømmer til at genopbygge Møllen med, Møllesten i Stedet for dem, som er sønderbrændt, og at forskaanes i et Aarstid for sin Landgilde, som er 11 Ørter 2 Skpr. Da Kongen af Ernst Normands Erklæring ser, at hans Opgivelse er sandfærdig, skal han skaffe Mølleren Bygningstømmer til at genopbygge Møllen med og Møllesten og lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde, dog skal han stille Loven og Vissen for, at han vil lade Møllen genopbygge inden Aar og Dag og siden vil give sin aarlige Landgilde af den. J. T. 10, 269 b.

— Miss. til samme. Da Søfren Markussen, Møller ved Koldinghus Slot, har andraget om Bevilling til paa sin egen Bekostning at maatte flytte den ene Kværn til det gamle Møllested, hvor Slottets Mølle tilforn har staaet, bevil-

ger Kongen hermed, at fornævnte Søfren Markussen paa sin egen Bekostning maa bygge en Maltkværn foran den Dam, som er her for Dyrehaven, hvor Slottets Mølle tilforn har staaet. Ernst Normand skal tilstede ham at opsætte samme Kværn, dog skal han deraf i aarlig Landgilde give efter Dannemænds Sigelse og forpligte sig til at opbygge samme Mølle paa sin egen Bekostning, siden holde den ved god Hævd og Magt og ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning derpaa i nogen Maade. J. T. 10, 270.

18. Novbr. (Kolding). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskat. (Nedenunder er skrevet:) Varberg, Halmstad, Laholm og Christianopel blev forskaanet halvt. Sj. T. 27, 110 b. Origg. (til Varberg Len) i Varberg Lens Arkiv i RA., (til Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len) i Landsark. i Kbhvn. og (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 65.)

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp, at erlægge til Fastelavn førstkommende. Sj. T. 27, 122. Origg. (til Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn. og (til Grenaa, Horsens, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 65.)

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Drengeskatten. Sj. T. 27, 124. (Tr.: KD. V, 230.)

— Miss. til Lensmændene i Danmark¹ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskat læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den, Lensmændene i Sjælland, Møen, Falster og Lolland til Hr. Claus Daa, i Fyen og Lavind til Henning Valkendorf, i Jylland til Tønne Friis, i Skaane, Halland, Blekinge, Bornholm og Gulland til Hr. Tagge Thott Ottesen. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 6. Juli 1640]. Sj. T. 27, 114 b.

— Miss. til Tønne Friis² om at modtage ovennævnte Skat fra Lensmændene i Jylland, kvittere for den og snarest levere den i Kongens eget Kammer mod tilbørlig Kvittans. Sj. T. 27, 119

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om at mod-

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Sj. T. har Fællesoverskriften: Kommissarierne.

tage Skatten fra Lensmændene i Fyen og paa Lavind. Udt. i Sj. T. 27, 119. Orig. i Landsark. Odense.

18. Novbr. (Kolding). Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om at modtage Skatten fra Lensmændene i Skaane, Halland, Blekinge, Bornholm og Gulland. Udt. i Sj. T. 27, 119.

— Lignende Miss. til Hr. Claus Daa om at modtage Skatten fra Lensmændene i Sjælland, Lolland, Falster og Møen, og „finge disse Kommissarier hver sit Brev Skatten at annamme, som forskrevet staar, og til Kongens Kammer at fremskikke“. Udt. i Sj. T. 27, 119.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskate. [Ensydende med det aabne Brev til Bønderne i Norge af 6. Juli 1640.] Sj. T. 27, 112 b.

— Miss. til Lensmændene i Norge¹ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til Hr. Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, til Fastelavn førstkommende. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 6. Juli 1640.] Sj. T. 27, 116.

— Miss. til Hr. Christoffer Urne om at modtage Skatten fra hele Norge og straks sende den til Kongens eget Kammer, hvor der vil blive givet ham nøjagtig Kvittering derpaa. [Ensydende med Miss. af 31. Juli 1640 til samme.] Sj. T. 27, 119 b.

— Miss. til Kapitlerne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 110. (Tr.: CCD. V, 66.)

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp af 4 enkende Rdlr. in specie. Sj. T. 27, 120 b. Origg. (til Ribe Stift og Vendelboe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 66 og i Udt. i Dsk. KL. III, 286.)

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge² om ovennævnte Skate. [Ensydende med Miss. af 6. Juli 1640 til samme.] Sj. T. 27, 121. Origg. (til Dr. Johan Borkortsen, Ribe Stift, og til M. Christen Hansen, Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om Præste-

¹ De opregnes alle med deres Len. ² De opregnes alle med deres Stifter.

skatten. [Ensyldende med Miss. af 6. Juli 1640 til samme.] Sj. T. 27, 119.

18. Novbr. (Glückstadt). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Kornskat til Flaadens Udrustning til Foraaret, særlig Rug og Byg, hver Selvejrbondegaard $\frac{1}{2}$ Td. Korn, halvt Rug og halvt Byg, dog at der kan gives Byg for Rug, eller 3 Rigsort for hver halve Td., om det kan falde dem lettere, hver Fæstebondegaard halvt saa meget og hver halve Fæstegaard en Fjerdepart af, hvad en Selvejrbondegaard giver. Ingen Bonde, som har hel eller halv Gaard, skal forskaanes, uden alene Adelen's Ugedagsbønder, som bor i Sognene, og de, som af Arilds Tid har været fri, samt alle de, som med Tingsvidner bevises at være ret ganske forarmede, saa at de ikke kan yde samme Kornskat, være sig enten Kronens eller Adelen's Tjenere. Lensmændene skal nøje paase, at ingen regnes for Ugedagsbønder, uden at de bør regnes derfor, saafremt de ikke vil staa Kongen til Rette herfor. Skatten skal være udgivet inden 1. Marts 1641 nu førstkommende i det allerseneste. Kongen har befalet N. N. til N., Befalingsmand paa N., at lade dem skrive for samme Kornskat, saa den rige hjælper den fattige, og paase, at alting gaar ligelig og ret til, siden opkræve fornævnte Hjælp af dem og sende den til Provianthuset for Københavns Slot inden fornævnte Tid. Det bydes og befales dem strengelig at møde paa de Steder, som fornævnte N. eller hans Fuldmægtig tilsiger dem, og dér af ham lade sig lægge og skrive for samme Kornskat, siden udgive den betids og fremføre den til de anviste Steder¹. Sj. T. 27, 124. Origg. (Varberg Len) i Varberg Lens Ark. i RA., (Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup) i Landsark. i Kbhvn., (Odensegaard) i Landsark. i Odense og (Aalborg Len) i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Miss. til alle Lensmænd i Danmark, ingen undtagen, om at lade ovenstaaende aabne Brev til Bønderne i deres Len læse og forkynde overalt i deres Len, med det allerførste lægge og skrive Bønderne for samme Kornskat, at alting gaar ligelig og ret til, saa den rige hjælper

¹ Denne Kornskat er ikke medtaget i CCD. V, 65 f., hvor Penge-skatten er aftrykt.

den fattige, og siden indkræve samme Hjælp af dem, saa at de kan fremsende den til den bestemte Tid til Proviandhuset for Københavns Slot saa snart som muligt. Saafremt nogen i deres Len befindes saa betrængt og forarmet, at de ikke er i Stand til at yde samme Kornskat, skal de forskaanes for den, hvilket skal godtgøres Adressaterne i Renteriet mod nøjagtigt Tingsvidne. Sj. T. 27, 125 b. Origg. (til Ifver Krabbe, Varberg) i Varberg Lens Ark. i RA. og (til Henning Valkendorf¹) i Landsark. i Odense.

18. Novbr. (Glückstadt). Ekspektancebrev for Johan Linhard Klein, Tyske Kancelliforvalter, paa det første ledige Prælatur eller Kannikedømme i Danmark og Norge ad gratiam, dog de tidligere udstedte Ekspektancebreve dermed uforkrænket. Han skal residere ved det Prælatur eller Kannikedømme, som han faar, og være den gejstlige Ordinans om Religionen og Kapitlets Statuter aldeles undergivet. [Iøvrigt med Artik. 2.] Sj. R. 20, 321. K.

19. Novbr.² (—). Lignende Ekspektancebrev for Martin Tancke, dansk Resident i Holland, paa det første ledige Prælatur eller Kannikedømme i Danmark og Norge ad gratiam. Sj. R. 20, 322 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at paase følgende: For at de Breve, som Posten hidtil har bragt fra Hamburg fra Holland, Köln, Frankfurt, Leipzig, Brunsvig og andre Steder, kan komme nogle Dage før end hidtil fra Stade til Fæstningen Glückstadt og saa videre frem, er det befalet Hr. Christian Greve af Pentz, Herre til Neuendorf og Lütkenburg, fyrstelig holstensk Raad, Befalingsmand paa Stenburg Slot, Guvernør i Glückstadt og Kongens bestalter Oberst, at forordne Soldater til at modtage Brevene i Glückstadt og bringe dem til Itzehoe til Amtsskriveren, som straks skal sende dem til Rendsborg til Amtsskriveren sammesteds. Denne skal levere dem til Kongens Postbud fra Danmark, som skal forføje sig til Køben-

¹ Paa Bagsiden af dette Brev er Dateringen opgivet til Haderslev, 18. Novbr. ² I Sj. R. er Brevet ved en Fejlskrift dateret: 1. Nov. K. har: 19. Nov. Da Brevene af 1. Nov. er dateret Kolding, men fra 18. Nov. af Glückstadt, maa Konceptens Datum være den rigtige.

havn med dem. Og for at nu denne Forordning, paa hvilken Købmændene lægger stor Vægt, kan komme i Svang, skal heretter alle de Breve, som fra København affærdiges til Hamburg, Holland, Nürnberg, Köln, Frankfurt og andetsteds, tilstilles Postmesteren i København, som skal samle dem i en særlig Konvolut og hver ottende Dag fremsende dem ved et sikkert Bud, som indtil videre skal beskikkes dertil og betales af Renteriet, saa at Brevene kommer afsted til rette Tid. Og da Købmændene i København hidtil ved deres Faktorer i Hamborg har sendt deres Breve til fornævnte Steder, skal de herefter fremsende dem ved Faktorer, som bor her i Glückstadt. Sj. T. 27, 126. K.

U. D. og St.¹ Forleningsbrev for Dr. Peder Saxe, Medikus i Aarhus, paa det efter afdøde Anders Bertelsen ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 10, 80 b. K.

21. Novbr. (Glückstadt). Aab. Brev om en Afgift af Heste og Kvæg, der ind- og udskibes i Skaane, Halland og Blekinge, til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Skibbroen i Helsingborg. Sk. T. 6, 438 b. Origg. i Varberg Lens Ark. i RA. og (i Rønne Bys Ark. for Bornholm m. Paategn. om at være læst paa de bornholmske Ting) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. V, 66 f).

— Miss. til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge, hvorved ovenstaaende aabne Brev tilsendes dem med Anmodning om at lade det læse og forkynde paa alle Toldsteder og tilholde Tolderne at oppebære disse Penge og aarlig gøre Regnskab derfor i Renteriet. De selv skal paase, at alting gaar rigtigt til dermed. Sk. T. 6, 438.

— Aab. Brev, hvorved Jaques Budier², Indvaaner i Glückstadt, faar Bevilling for sig og sin Fuldmægtig til paa afdøde Hendrick Hernigs Vegne at indkræve nogle Tilgodehavender i Danmark og Norge, dog maa han ikke indkræve nogen Hamborgers Tilgodehavende under Straf som vedbør. J. R. 10, 81.

¹ Indført mellem 21. Okt. og 21. Nov. 1640. ² Han kaldes i Overskriften, sikkert ved en Fejlskrift, Dudier, men i Teksten overalt: Budier.

21. Novbr. (Glückstadt). Miss. til Gregers Krabbe. Kongen bevilger, at han maa antage en Karl, som paa de ulovlige Vadesteder i Riberhus Len kan have nøje Tilsyn med, at intet, hverken Heste, Kvæg eller hvad der ellers bør fortoldes, drives ufortoldet derigennem. Hvad samme Karl antræffer og kan bemægtige sig, deraf maa han efter lovlig Dom paa Toldstedet nyde en Femtepart for sin Umage, J. T. 10, 270 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har berettet, at Sognepræsten¹ til Solte Kald er død. Da Kongen har Jus til denne Kirke, skal Adressaten kalde en dygtig Person, som af Superintendenten kendes dygtig, til samme Kald. J. T. 10, 271.

22. Novbr. (Kolding). Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Riis og 1 Gaard i Aasbye i Yding Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, ind under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 10, 271.

25. Nov. (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind, Sten Beck og Melkior Oldeland. Martin Plets af København har andraget om at faa bevilget en Sum Penge af, hvad han har at fordre hos Kongen. Naar der kommer Penge i Renteriet, skal de betale ham en Tredjedel af dem, som Kongen bliver ham skyldig, naar der er gjort Afregning med ham. Sj. T. 27, 126 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Gregers Krabbe. Anders Mogensen, Kaptejn over et Kompagni Fodfolk i Riberhus, Lundenæs og Bøvling Len, har berettet, at den Gaard, kaldet Esberg, i Skads Herred i Riberhus Len, som er udlagt til ham til Residens, er blevet meget fordærvet af Uvejr og Havflod paa dens Engbund, saa at han nu ikke kan avle over 8 Læs Hø, hvilket han har bevist med Tingsvidne, og han har derfor begæret at faa bevilget en anden Gaard at residere paa eller i anden Maade at betænkes for den Skade, som han i saa Maade har lidt. Adressaten skal undersøge Sagen og, dersom Kaptejnen ikke kan

¹ Peder Kristensen, Præst i Karrebæk († 1640).

hjelpe sig med den Gaard, han nu har, skal han betænke, ved hvilke Midler han da kan hjælpes. J. T. 10, 272.

25. Nov. (Glückstadt). Miss. til Gregers Krabbe. Han skal hos sig [i Riberhus og Møgeltønder Len] saavel i Hertugens som i Kongens Lande lade hverve 200 dygtige Baadsmænd og paa Foraaret sende dem til København, saa at de kan være dér den 1. Marts førstkommende. De dertil fornødne Hvervepenge skal han tage af Lenenes Indkomst og føre dem til Regnskab. J. T. 10, 272 b.

26. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Søfren Jensen, Borgemester i Nykøbing i Mors, efter Ansøgning for hans Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld entlediges fra hans Borgemesterbestilling og fritages paa Livstid for al borgerlig og Bys Tyng og Besværing, saa længe han ikke bruger borgerlig Handel eller Næring. J. R. 10, 81 K.

— Miss. til Jørgen Krag. Han har berettet, at der i hans Len [Dueholms Kloster] findes 3 Personer, ved Navn Christen og Peder Thomisen og deres Søster Kirsten Thomisdatter [i] Sundtsbye, som har huset og befriet deres Broder Jens Thomisen, som har dræbt sin Hustru. De har derved forhindret Ridefogden i at bemægtige sig ham og er derfor dømt i Øvrigheds Minde, og han har nu begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes med dem. Han skal af-tinge med dem efter deres Formue. J. T. 10, 272 b.

28. Nov. (—). Fredebrev for Hermand Kock¹, boende i Vejle, der i den Tid, han havde Kongens Befaling til at tage Vare paa Kongens Vildtbane ved Vejle, har skudt en Karl, ved Navn Laurits Skytte, i Vildtbanen, da han gik til Vejle, hvorfor han er dømt fra sin Fred. Han har nu ansøgt om at faa sin Fred igen, da fornævnte Laurits Skytte har været fredløs, som han har bevist ved en Dom, der er afsagt paa Sønder Herreds Ting paa Lolland og som Jost Frederick von Pappenheim har erhvervet, i hvilken det i Slutningen lyder, at Fogden ikke vidste at kende anderledes, end at Laurits Skytte bør lide for sit begaaede Skytteri efter Loven og Recessen som for andet Tyveri. Kongen har nu givet Hermand Kock hans Fred igen og

¹ Sikkert den Herman Ulrik, der 1. Jan. 1638 fik Bestalling som Skovrider i Vejle for Skovene omkring Vejle.

bevilget, at han for fornævnte Gerning herefter maa være aldeles fri, angerløs og uefterstræbt i alle Maader. J. R. 10, 81 b. K.

2. Dec. (Itzehoe). Aab. Brev, hvorved Hustruen til Claus Kock, som i langsommelig Tid har tjent Kongen som Ridderkok, i Helsingør, hvor hun er bosiddende, paa Livstid fritages for Skat og al anden borgerlig Tyngde og Besværing, saa længe som hun ikke bruger andet end Brødbagning dér. Dog er det hende forbudt at tage andres Penge til Bagning og under dette Skin misbruge Kongens Bevilling, hvormed Lensmanden paa Kronborg Slot og Borgemestre og Raad i Helsingør skal have Indseende. Saafremt hun befindes at gøre det, skal hun have denne Bevilling forbrudt. Sj. R. 20, 323 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Miss. til Rentemestrene. De har berettet, at Christoffer Ifversen, forrige øverste Renteriskriver, bliver Renteriet en stor Sum Penge skyldig. Da Christoffer Ifversen som Sikkerhed til Kongen har pantsat alle sine Gaarde og Gods inden- og udenlands, indtil Renteriets Regnskaber er klareret, skal de efter hans Forpligt overtage alt hans Gods, rørligt og urørligt, indenlands og udenlands, indtil Kongen er fuldkommen betalt for det, som han skylder paa Renteriet. Sj. T. 27, 127. K.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om altid at levere saa meget Havre, som kan undværes dér fra Lenet [Nyborg], til Antvorskov Slot til Opfodring af Kongens Heste dér, uden Hensyn til, hvilke Breve han tilforn har faaet derom. F. T. 5, 103.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hans Nielsen og Else Hansdatter i Ballum Birk under Møgeltønder Slot, som er beslægtet med hinanden i 3. Led, maa komme i Ægteskab, dog paa Betingelse af, at de begge giver 20 Rdlr., de 10 til Kongen, at levere til Lensmanden paa Riberhus, og de 10 til Hospitalet i Ribe, at levere til Hospitalsforstanderen. J. R. 10, 82.

9. Dec. (Kolding). Miss. til Jægermesteren om at lade Oluf Brockenhuus til sit Bryllup faa 3 store Dyr og 6 Raadyr. Udt. i Sj. T. 27, 127 b.

10. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Laurits Ranulf¹, som en Tid lang har tjent Kongen som

¹ Han kaldes ellers Lavrids Nielsen Randulf.

Toldskriver i Helsingør, har begaaet et groft falsk Stykke, skal de, naar Frederik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Kronborg Slot, indstævner den Sag til dem, dømme i den. Sj. T. 27, 127 b¹.

11. Dec. (Kolding). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1640 at regne, for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Klosters Len. Han skal for sin Landsdommerbestilling og sin Umage med Klosteret og til Underhold for sig selv, Klosterets og sine egne Folk have 2000 Speciedlr., hele Avlen og Halvparten af den uvisse Indkomst. Han skal have nøje Tilsyn med, at Veje og Broer i Lenet vedligeholdes tilbørligt. Han skal i Regnskabet paa ét Sted og under én Titel indføre alle de Bøder, som oppebæres for Overtrædelse af Kongens Forordninger. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. Marts 1630 for samme]. Sj. R. 20, 324.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Da han for kort Tid siden har underrettet Kongen om, at der til Flaaden skal hverves 1025 Baadsmænd, skal han straks indsende Erklæring om, paa hvilke Steder han mener samme Baadsmænd kan hverves, hvor mange paa hvert Sted og hvilke Kaptejner han eragter dygtige til at kunne tilvejebringe samme Baadsmænd. Siden vil Kongen lade dem forsyne med sin Instruktion, Pas og Hvervepenge. Sj. T. 27, 127 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Madsen, Borger i Kersteminde, til, som om Gerningen nylig var sket, selv at forfølge Sagen om Drabet paa Anders Hersing² i Grønholt. Han har berettet, at han af stor nødtvungen Aarsag har dræbt Anders Hersing i Grønholt den 10. Septbr. sidstforleden paa Kolslund Mark, og da Anders Hersings Hustru, Slægt og Venner ikke vil paatale Sagen eller føre den lovlig til Ende, holdes Peder Madsen fra sin Fred og kan ikke komme til Ende dermed. Han har derfor begæret Oprejsning til selv at føre Vidner og lade Sandemænd sværge. F. R. 4, 232.

— Oprejsningsbrev for Jacob Hansen, Ridefoged paa

¹ I Brasch: Gamle Eiere af Brøgentved S. 235 f. er der trykt et Miss. til Frederik Urne om at lade Laurits Randulf hænge, saa snart der er faldet Dom over ham. ² Han kaldes i F. R. Hersing og Helsing.

Odensegaard, til, som om Gerningen mulig var sket, at forfølge Sagen mod Erik Simonsen i Odense, som har slaæet Peder Knudsen i Stege et blodigt Slag i Hovedet efter Synsvidners Forklaring, hvilken Sag ikke er forfulgt i rette Tid. F. R. 4, 232.

11. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Falck Gjõe Falcksen til Brodskouf faar Bevilling paa Livstid paa Kronens Part af Korntienden af Hiortals Sogn, som Vogn Krag til Svenstrup sidst har haft i Fæste, og som han har afstaaet og opladt til Falck Gjõe efter hans derom udstedte Brev. Men hvis Kongen selv vil bruge den til sine Slotte eller Klostre, vil Kongen have forbeholdt sig Ret til at tage den tilbage og tilbagegive ham det Stedsmaal, han har givet derpaa. Der er tilforn af samme Tiende aarlig til Kronen givet 5 Pd. Byg, 3 Pd. Rug og 1 Pd. Havre, men efter Kongens Bevilling er der paa Grund af Sandflugt, som har fordærvet Sognemændenes Ager og Eng, givet Afslag paa Afgiften af den, saa at der nu kun gives 2 Pd. Rug og 3 Pd. Byg deraf. Denne Afgift skal Falck Gjõe give aarlig inden Fastelavn i det allerseneste, at yde paa de Steder, som anvises ham. Dersom Afgiften ikke aarlig ydes til gode Rede inden nævnte Tid, skal dette Brev være forbrudt. Sognemændene i fornævnte Sogn skal rette sig efter at tiende retfærdigt og yde samme Tiende i Kærven, saafremt de ikke vil tiltales og straffes efter Recessen. J. R. 10, 82. K.

— Miss. til Axel Urne og Niels Krag. Falck Gjõe Falcksen til Brodskof har berettet, at han har erhvervet Indvisningsdom af Viborg Landsting, i hvilken Adressaterne er tilfundet at gøre ham Indvisning og Udlæg i Jomfru Kirsten Bildts Løsøre og Gods, og at de allerede har begyndt samme Indførsel, men at de ikke har ført den til Ende. Han har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at afslutte denne Indførsel, da han frygter for, at andre, som kunde have noget at fordre hos hende, maatte komme ham i Forkøbet med Indvisninger eller Indførsler, saa at han mistede en Del af sin Betaling til sin største Skade. Adressaterne skal med det allerførste fuldgøre Landsdommerens Dom ved at afslutte Indvisningen, som Landsdommerens Tilfindelsesdom omhandler, saa fornævnte Falck Gjõe Falcksen kan blive tilfredsstillet og betalt baade for Hovedstolen og for Skadegæld og Renter efter den Kontrakt,

paa hvilken Landsdommerens Dom er grundet, og efter Dommen i sig selv, for at han engang for alle kan komme til en endelig Ende dermed, saafremt de ikke vil staa ham videre til Rette derfor. J. T. 10, 273.

11. Dec. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Kronens Bønder i Hersløf, Høirup og Vilstrup Byer i Koldinghus Len har berettet, at de forgangen Sommer paa deres Bymarker har lidt stor Skade paa deres Rug, saa en Del af dem ikke har faaet deres Isæd igen og en Del kun ganske lidt over deres Isæd. Da Kongen af hans Erklæring erfarer, at dette er sandfærdigt, og at Hersløf By har haft den største Misvækst, bevilger Kongen, at Kronens Bønder i Hersløf maa forskaanes for Halvparten og de i Høirup og Vilstrup for en Tredjedel af deres Ruglandgilde i Aar, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 10, 274.

12. Dec. (—). Miss. til alle tre Rentemestre om, at Jacob Madtsen, Borger i København, har overdraget sin Fordring paa Kongen til Prins Christian. Sj. T. 27, 128. K. (Tr.: KD. V, 230 f).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der til Foraaret skal udrustes en Flaade og der til den behøves en Del Bartskårere, har Kongen anset det for godt, at Købstæderne N. N. skal stille N. Bartskårere med en vel stafferet Kiste, og at de skal give Møde i København 8 Dage før førstkommende Paaske og siden i tilkommende Sommer lade sig bruge paa Flaaden. Adressaterne skal tilholde Borgemestre og Raad i N. at gøre den Anordning, at samme Bartskår med en velstafferet Kiste møder i København 8 Dage før Paaske og da begiver sig til Skibs, naar der gøres Anordning derom. Endvidere skal de tilholde Borgemestre og Raad i N. til samme Tid at fremsende N. Trompetere, og dersom de ikke kan tilvejebringe saa mange, skal de i Trompeternes Sted skaffe sig lige saa mange Pibere eller Skalmøjblæsere. Næmlig: Hr. Corfits Ulfeldt af København 4 Bartskårere og 4 Trompetere, Frederik Urne af Helsingør 2 Bartskårere og 2 Trompetere, Niels Trolle af Køge 2 Bartskårere og 1 Trompetar, Hr. Frederik Reedtz, Sigvort Urne og Jørgen Seefeld af Roskilde, Ringsted og Vordingborg tilsammen 1 Bartskår, Ventsel Rotkirk af Slagelse, Skelskør og Korsør 1 Bartskår, Hans Lindenov og

Mogens Pax af Kalundborg og Holbæk 1 Bartskeer, Hr. Frederik Reedtz af Næstved og Præstø 1 Bartskeer, Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt af Helsingborg og Landskrone 1 Bartskeer og af Landskrone 1 Trompeter, Hr. Tagge Thott Ottesen af Malmø og Lund 1 Bartskeer og af Malmø 2 Trompetere, Henning Valkendorf af Odense og Bogense 1 Bartskeer, Hr. Mogens Kaas af Nyborg og Kerteminde 1 Bartskeer, Hr. Mogens Kaas, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jørgen Brahe af Assens, Svendborg og Middelfart 1 Bartskeer, Ernst Normand af Kolding og Vejle 1 Bartskeer og af Kolding 1 Trompeter, Gregers Krabbe af Ribe og Varde 1 Bartskeer og af Ribe 1 Trompeter, Mogens Sehested og Jørgen Seefeld af Viborg og Skive 1 Bartskeer og af Viborg 1 Trompeter, Gunde Lange og Christoffer Hvas af Aalborg og Thisted 1 Bartskeer og af Aalborg 1 Trompeter, Tønne Friis og Erik Grubbe af Aarhus og Horsens 1 Bartskeer og af Aarhus 1 Trompeter, Malte Juul af Ringkøbing, Holstebro og Lemvig 1 Bartskeer. Sj. T. 27, 128 b. K.

12. Dec. (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Urne. Fru Karen Dyre Niels Arenfeldts har berettet, at hendes Husbonde Niels Arenfeldt i adskillige Maader har forholdt sig utilbørligt mod hende og i Synderlighed at han har villet ombringe hende med Gift, som han videre kan se af hosfølgende Kopi af hendes Supplikation. Han skal straks lade Niels Arenfeldt anholde og sende ham til Koldinghus Slot. J. T. 10, 274 b.

13. Dec. (—). Miss. til Jacob Seefeld. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Jørgen Seefeld til Visborggaard, Befalingsmand paa Hald Slot, og hans Søn Uldrik Seefeld efter deres afdøde Hustru¹ og Moder, skal Adressaten paa samme Skifte paatage sig Værgemaalet for Uldrik Seefeld, paase, at der kun vederfares ham, hvad der er Ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, overlevere Værgemaalet til Jørgen Seefeld. J. T. 10, 275.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Axel Juel til Volstrup. Da Jørgen Seefeld til Visborggaard, Befalingsmand paa Hald Slot, har berettet, at han med det første agter at holde Skifte med sin Søn Uldrik Seefeld efter sin afdøde

¹ Barbara Kristiansdatter Friis (Skaktavl).

Hustru, skal de rette deres Lejlighed efter at give Møde, naar Skiftet skal foretages, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 275.

14. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Venstermand faar Bevilling til med sin nærmeste Værges Samtykke at sælge saa meget af det Gods, der maatte tilfalde hende efier hendes Fadersøsterdatter, afdøde Jomfru Alhed Brockenhuus, hvis Arving hun er, og som paa adskillige Steder har efterladt sig nogen Gæld, saa at hun, som hun gerne vil, kan betale baade Jomfru Alhed Brockenhuus's og sin egen Gæld. J. R. 10, 82 b.

15. Dec. (—). Miss. til alle 3 Rentemestre. Hans Kønningham til Gjerdrup, Befalingsmand paa Vardehus Slot, har berettet, at der i Aaret 1639 er udgaaet et kongeligt Missive til ham om, at han skulde restere med Skatten af hans Len fra 1. Marts 1636 til Aarsdagen 1638, og med Befaling om at klarere den, men han hævder, at der i de nævnte 2 Aar ikke er kommet nogen Skattebreve til ham om at opkræve Skat i Lenet. Da Kongen erfarer, at der i de to Aar ikke er udgaaet Skattebreve om, at der skulde opbæres Skat i hans Len, skal de i Renteriet slette denne Restance, saa Hans Kønningham ikke anmodes videre om den. Sj. T. 27, 129 b.

— Miss. til Tønne Friis om straks at fremsende de Penge, som er leveret til ham af Unionskatten, til Koldinghus Slot og levere dem i Kongens eget Kammer, hvor der vil blive meddelt ham nøjagtig Kvittans derpaa. Sj. T. 27, 129 b. K.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om ligeledes straks at sende de Penge, som han har modtaget, til Kongens eget Kammer paa Koldinghus. Ligeledes til Hr. Tagge Thott Ottesen om at gøre det samme. Ligeledes til Hr. Claus Daa om at gøre det samme. Udt. i Sj. T. 27, 130. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om, dersom der er kommet noget af Unionskatten fra Norge til Køben-

havn, da straks at sende det til Kongens eget Kammer. Udt. i Sj. T. 27, 130. K.

15. Dec. (Kolding). Kvittansiarum til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skinderupgaard i Fyen fra 1. Maj 1639 til 1. Maj 1640, for den visse Rente og Indkomst efter Jordebogen og for den uvisse Indkomst, Stedsmaal, Førlov, Oldengæld og Græsgangspenge, for Gaardens Avl, for Tienderne, for de Penge, der er leveret ham til Gaardens Fornødenhed, og for Penge, der er modtaget for Øksne og andre Varer, som er solgt af Gaardens Indkomst. Af denne Indtægt har han igen ført til Udgift 430 Rdlr, som han har betalt til Hans Oldeland i Kerteminde og Claus Mule i Odense paa det Jordegods, som han paa Kongens Vegne har afkøbt dem og som nu er lagt under Skinderupgaard, endvidere for rede Penge, der er givet for Øksne, som er købt til at sættes paa Foder dér paa Gaarden, Løn og Kostpenge til Gaardens daglige Folk, endvidere Penge til Køb af adskillige Varer og Materialer, som er indkøbt til Gaardens Bygning og anden Fornødenhed, til adskillige Haandværksfolk for Arbejde i samme Aar, til Afkortning for øde og forarmet Gods, til Tømmer, Deler, Kalk og andre forskellige Materialer, som er forbrugt til Bygning og andet Behov paa Gaarden og ellers i adskillige andre Maader efter Regnskabet. Indtægten lignet og lagt mod Udgiften bliver Sten Bilde skyldig 2123 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 8 [Skilling] 1 Alb., 2 Skpr. Rug, 13 $\frac{1}{2}$ Pd. 2 Skpr. Byg, 2 Pd. 3 Skpr. Havre, 3 Skpr. Boghvede, 1 Skp. Blandkorn, 32 Øksne, 6 Skippd. Bly, $\frac{1}{2}$ Skippd. 9 $\frac{1}{2}$ ¹ Lispd. 6 Skaalpd. Stangjern, 20 Lægtesøm², 9 Savdeler, 2 gamle Vinduer, 119 Traver Langhalm³, 2 Kurvesenge, 3 Udtrækskiver, 1 ottekantet Skive, 1 Skive med Opslag, 3 gamle Vindueskarme med 9 Stkr. gamle Jern i⁴, 2 Heste og 2 Hopper, for hvilket han fremdeles skal gøre Rede og Regnskab. F. R. 4, 233.

(—) Miss. til Henrik Bilde. Der er tilforn udgaaet Befaling til Tønne Bilde til Billeskouf og Melkior Oldeland til Uggerslef-

¹ Læsningen af Tallet er usikker. ² Der synes at staa Legte sem.

³ Teksten har: trau laughalm. ⁴ I den næste Kvittans til Sten Bilde staaer her: gamle Vindueskarme 3, gammel Jern derudi 9.

gaard om at paatage sig Værgemaalet for afdøde Frederik Markdanners Børn efter deres afdøde Moder Fru Sophie Oldeland¹. Da de paa Grund af Sygdom og andre Tilfalds Skyld ikke har efterkommet denne Befaling, og da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Fru Sophie Oldeland, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, naar og hvad Sted det holdes, paatage sig Værgemaalet for afdøde Frederik Markdanners 2 Sønner Kasper og Frederik² Markdanner, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret, og siden, naar Skiftet er sluttet, overlevere det til deres rette Lavværge. F. T. 5, 103 b.

15. Dec. (Kolding). Lignende Miss. til Jahan Brockenhuus til Lerbeck om at være Værges for Frederik Markdanners 3 Døtre Jomfru Berte, Anne og Sophie Markdanner paa Skiftet. Udt. i F. T. 5, 104.

— Aab. Brev, hvorved denne Laurits Hansen af Døstrup i Riberhus Len faar Bevilling til at ægte en Kvindeperson, ved Navn Kiersten Tomisdatter. Han har berettet, at han for rum Tid siden har besøvet hende, medens hun var trolovet med sin Fæstemand Niels Thygesen, hvorpaa denne erhvervede Ribe Kapitels Dom om, at han maatte skilles fra hende, og at Laurits Hansen ikke maatte ægte hende. Denne har nu begæret at maatte ægte hende. Han skal til Ribe Hospital give 10 Rdlr., som skal erlægges til førstkommende Paaske. J. R. 10, 83.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Horsens. Naar der sker Henvendelse til ham hermed og der bliver Plads ledig i Hospitalet dér, skal de optage denne Mette Christensdatter, som er ganske vanfør, i Hospitalet og forholde sig med hende som med de andre Hospitalslemmer dér. J. T. 10, 276.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Viborg

¹ Fru Sofie Oldeland var g. m. Kasper Markdanner († 1618) og var altsaa Børnenes Farmoder. ² Frederik Markdanner havde ingen Søn af dette Navn. Foruden Kasper (f. 1625) havde han Sønerne Henrik (f. 1629) og Kristoffer (f. 1633). Den sidstnævnte er formodentlig død tidligere, da der kun tales om to Sønner af Frederik Markdanner og Kasper døde 1651, Henrik 1674. Her maa altsaa være ment Henrik. I F. T. er der sat Prikker under Navnet Frederik, men det rigtige Navn er ikke tilføjet.

om i Hospitalet at optage denne Thomas Jensen, som har berettet, at han er blevet angrebet af stor Skrøbelighed og Svag-
hed, saa at hans højre Arm er næsten helt visnet. J. T. 10, 276.

15. Dec. (Kolding). Miss. til Knud Ulfeldt. Da Kongen har bestemt, at Regimentet under Hr. Christian Greve til Pentz, Herre til Neuendorf og Lyckenborg. fyrstelig holstensk Raad, Befalingsmand paa Steinburg, Guvernør i Fæstningen Glückstadt, bestalter Oberst, en Tid lang skal betales af den i Kongens Riger Danmark og Norge paabudte Unionsskat, og har befalet, at den skal leveres Adressaten, skal denne med det allerførste begive sig til Flensborg og dér af Hr. Kei von Ahlefeldt til Melbeck, fyrstelig holstensk Raad, Befalingsmand paa Flensborghus Slot og Generalkrigskommissarius, modtage den Kapitulation, som er gjort paa samme Regiment, og derefter mod hans Kvittering af de Penge, som Adressaten har i Forraad af den paabudte Unionsskat, levere ham Penge til deraf at betale dem efter den Mønstring, som han allerede har holdt efter Kongens Befaling, saavidt de kan strække til, indtil Adressaten kan faa yderligere Penge, saa at han kan betale dem tilfulde. Kongen har ved Breve til hver Lensmand befalet dem at mønstre de Soldater, der ligger i deres Len, og tilstille Hr. Kei von Ahlefeldt¹ en rigtig Rulle over dem. Denne skal lade Knud Ulfeldt faa den, hvorefter Knud Ulfeldt skal sende Hr. Kei von Ahlefeldt Pengene. Kei von Ahlefeldts Kvittering for disse skal Adressaten føre til Regnskab, hvorefter de skal godtgøres ham. Da det berettes, at der iblandt de Penge, der leveres ham, er nogen Guldmønt, som er modtaget, og som, efter at Forordningen om Guldmønt er udstedt, er sat op, og da Soldaterne uden Tvivl vil besvære sig over at skulle modtage den til saa høj en Værdi, tillader Kongen, at den Guldmønt, som leveres ham her, igen maa udgives efter den Pris, som Guldmønten nu efter Kongens Forordning gælder, uanset at Adressaten har modtaget den for en højere Pris, hvilket skal godtgøres ham i hans Regnskab. J. T. 10, 276 b.

-- Miss. til Ernst Normand. Efterskrevne Kronens

¹ J. T. har efter Navnet Ordet: Maanidt. Formentlig er der sprunget noget over (hver Maaned ?).

Bønder i Sellerup i Koldinghus Len, nemlig Thomes Hansen, Peder Bundensen, Ifver Jørgensen, Peder Søfrensen, Morten Ollufsen, Hans Hansen og Peder Lassen sammesteds samt Hans Jensen i Sellerup Møllested, har berettet, at de i indeværende Aar har haft stor Misvækst paa alle Slags Korn, saa de ikke har faaet mere end Halvdelen af deres Sæd igen. Da Kongen af Adressatens Erklæring ser, at deres Beretning er sandfærdig, bevilger Kongen, at fornævnte Kronens Bønder i Sellerup maa forskaanes for al den Kornlangilde, de skulde yde i Aar. Hvad anden Landgilde de er pligtige at yde Kronen, skal de levere. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 278.

16. Dec. (Kolding). Miss. til Hendrik Podebusk til Kiørup og Henning Pogwisch til Hollegaard. Da Claus Ucke til Lammehave snarest agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru¹, gives der dem Befaling til at være til Stede paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel fuldføre denne Befaling. F. T. 5, 104.

— Miss. til Claus Ucke. Han har begæret for sin Skrøbeligheds Skyld og fordi han ikke er det danske Sprog tilstrækkelig mægtig, at maatte være forskaanet for al Ridemændstov og andre Bestillinger. Kongen bevilger dette. F. T. 5, 105 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Kongen bevilger, at denne Hr. Morten Hermansen, forrige Sognepræst til Skydebjerg og Orte Sogne i Hagenskov Len, som har forset sig med Sakramentets Uddeling og derfor er dømt fra sit Kald, af sine forrige Sogne maa faa noget aarligt til sin Underholdning af den Præst, som faar samme Kald, indtil han selv kaldes til Kald, dog saaledes, at de, som sukcederer ham, ogsaa kan blive ved Magt. F. T. 5, 104 b.

— Miss. til Jockum v. Buchwald og Niels Skinkel. Kommisarierne har tilforn² faaet Befaling til at afgøre de Tvistigheder, der maatte opstaa paa Skiftet efter afdøde Eyller Qvitzov

¹ Anne Schack Kristoffersdatter. ² 31. Maj 1640.

mellem Fru Anne Brahe og hendes Børn. Da de har kendt, at Boet skulde registreres med, hvad der kunde findes af Fæ og Løsøre deri, hvorefter det endelige Skifte siden kunde foretages, skal Adressaterne nu straks og snarest begive sig til afdøde Eyler Qvitzovs Bo og dér registrere, hvad der findes af Løsøre, Fæ og andet, og give det beskrevet til Fru Anne Brahe og hendes Børn, for at Skiftet ikke skal opholdes længer, men komme til en endelig Ende. F. T. 5, 105.

16. Dec. (Kolding). Proklama for Malte Sehested til Ryhafve til alle Landstingene i Danmark og Lagtingene i Norge om, at alle, som maatte være i Besiddelse af Breve og Segl efter afdøde Peder Munk til Sæbygaard og hans afdøde Hustru Fru Sophie Brahe, hvorefter de har nogen Gæld at fordre efter dem, skal tilkendegive dette inden Aar og Dag og enten selv eller ved deres Befuldmægtigede fremvise Brevene for Landsdommerne og Lagmændene i de Lande, i hvilke de bor, saafremt de ikke vil have deres Gældsfordring forbrudt. Landsdommerne skal siden give Malte Sehested skriftlig Underretning, eller ogsaa skal de selv inden fornævnte Tid give Malte Sehested skriftlig eller mundtlig Underretning. J. R. 10, 83 b.

— Miss. til Stehn Bilde og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Da det berettes, der i Thors¹ Kirke i Sejlstrup Len i Vendelbo Stift findes stor Uskikkelighed med Stolestader, saa at de, der giver mest til Kirken, har de nederste og inderste Stolestader og en Del af dem, der giver det ringeste til Kirken, har de fornemste og øverste Stader, skal Adressaterne snarest begive sig dertil, træffe en rigtig og skikkelig Ordning af, hvorledes der herefter skal forholdes med alle Stolestaderne i samme Kirke, og give det beskrevet. J. T. 10, 278 b.

— Miss. til Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Mogens Sehested til Holmgaard, Befalingsmænd paa Gudumkloster og Skivehus Slot. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, har berettet, at hun med det første agter at holde Skifte med sin Søn Tyge Kruse efter hans afdøde Fader, skal de rette sig efter at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, bilægge de muligt opkom-

¹ Taars, Børglum H.

mende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 279.

16. Dec. (Kolding). Miss. til Jørgen Kruse. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, med det allerførste vil holde Skifte med sin Søn Tyge Kruse efter hans Fader, skal han rette sin Lejlighed efter at give Møde paa samme Skifte, naar og paa hvad Sted det skal holdes, paa tage sig Værgemaalet for ham, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er ret. J. T. 10, 280 b.

— Miss. til Malte Sehested. Da Fru Karen Sehested, Enke efter Tyge Kruse til Aastrup, med det allerførste vil holde Skifte med sin Søn Tyge Kruse, har Kongen befalet Jørgen Kruse til Jermedslefgaard at paatage sig Værgemaalet for fornævnte Tyge Kruse paa Skiftet. Saafremt det skulde ske, at han paa Grund af sin Svaghed ikke kan give Møde, skal Malte Sehested rette sin Lejlighed efter at give Møde til samme Tid, paa tage sig Værgemaalet for fornævnte Tyge Kruse og paase, at der paa Skiftet kun vederfares ham, hvad der er ret. J. T. 10, 280.

17. Dec. (—). Aab. Brev om, at Otte Brockenhuus til Seberkloster, Kongens Sekretær, faar Arrest paa nedennævnte Penge. Jomfru Anne Venstermand har for kort Tid siden¹ faaet Kongens Tilladelse til at sælge det Gods, der maatte tilfalde hende efter afdøde Jomfru Alhed Brockenhuus, til Betaling af hendes og sin egen Gæld. Otte Brockenhuus beretter nu, at hans afdøde Fader² har kavtioneret for Jomfru Anne Venstermand til Claus Mule i Odense for en Sum Penge, og at hun endnu ikke har betalt Claus Mule. Han har derfor begæret Kongens Bevilling til Arrest paa de Penge, som hun kan have at fordre hos Eiler Bilde til Nackebølle eller nogen anden, til hvem hun maatte have afhændet fornævnte Arvepart, indtil hun

¹ 14. Decbr. ovfr. ² Jørgen Brockenhuus Ottesen.

indløser Otte Brockenhuus's afdøde Faders Kavtion og leverer den skadesløs til ham eller hans Fuldmægtig. J. R. 10, 84.

18. Dec. (Kolding). Miss. til Hans Lindenov. Kongen har tilforn bevilget, at Kirkerne paa Samsø, der ligger under hans Len [Kalundborg], skal udlægge 1000 Dlr. af de Penge, som de maatte have i Behold, til Mariager Kirkes Reparation. Da det nu berettes, at disse Penge ikke er udbetalt, skal han sørge for, at samme Penge uden videre Ophold snarest bliver erlagt til Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, som siden skal levere dem til Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, Sj. T. 27, 130. K.

U. D. [før 18. Dec.]¹ (Kolding). Miss. til Niels Trolle om at befale Byfogden i Christianshavn at tiltale ved Retten en Mand, ved Navn Hans Jensen, boende i fornævnte Købstad, og tage Dom over ham, fordi han har fordristet sig til uden Tilladelse at opføre Boder og Vaaninger sammesteds, og for hans vrang Opgivelser, idet han har berettet, at Adressaten har givet ham Bevilling til at bygge og opsætte fornævnte Vaaninger. Sj. T. 27, 127. (Tr.: KD. V, 231).

18. Dec. (Kolding). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om i Stedet for Byfogden, der er syg, at lade en anden i Christianshavn dømme i Sagen mod Hans Jensen, der uden Tilladelse har opført Boder og Vaaninger i Christianshavn. Sj. T. 27, 130 b. K. (Tr.: KD. V, 231.)

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Knudsen, Borgemester i Kolding, der har berettet, at han og hans Medreder Christen Aare, Borger sammesteds, for nogle Aar siden har ladet bygge en Skude paa omtrent 16 Læster, som for kort Tiden siden

¹ Dette Miss. er indført som første Brev i Decbr. (før 2. Decbr.) med Datoen: 6. Jan. 1641. Denne Datum kan næppe være rigtig, da der i et senere Miss. af 18. Decbr. 1640 om Sagen henvises til ovenstaaende Brev, som et tidligere udstedt Brev. Det er derfor her anbragt umiddelbart foran nævnte Miss. til Korfits Ulfelt om samme Sag. Da Brevene først fra 9. Decbr. er dateret Kolding, maa det antagelig være udfærdiget mellem de nævnte to Dage. I KD. V, 231 er det indført med Datoen 6. Jan. 1641 med urigtig Henviisning til Sj. T. 27, 133 i Stedet for 127. Paa Fol. 133 findes der et andet Miss. til Niels Trolle, men ikke dette.

er løbet op paa nogle Sande og blevet beskadiget derved, faar Bevilling til at afhænde denne Skude til nogle Borgere i Fyrstendømmet Holstein, der vil give ham mere for den end nogen af Kongens Undersaatte [i Danmark]. J. R. 10, 84 b.

18. Dec. (Kolding). Miss. til Erik Grubbe. Da det berettes, at han eller Borgemestre og Raad i Aarhus ikke tilbørligt paa-ser, at den af Kongen i Aaret 1619 udstedte Forordning¹ om Øvrighedsbestilling i Købstæderne i Danmark, overholdes i Aarhus, skal han med det allerførste indsende Erklæring og alvorligt tilholde Borgemestre og Raad i Aarhus at erklære sig om, af hvilken Aarsag de har understaaet sig ikke at rette sig saa godt efter Forordningen nu som i Begyndelsen. J. T. 10, 281².

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Susanne Krabbe, Enke efter Niels Friis til Krastrup, paa Kronens og Kirkens Part af Tienden af Fastrup³ og Ulstrup Sogne, Kronens Part af Lundbye og Salling Sogne, Kirkens Part af Kornum, Bler⁴ og Skiufm⁵ Sogne mod en aarlig Afgift af Fastrup Sogn paa 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kongen og paa 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken, af Ulstrup Sogn paa 2¹/₂ Pd. Rug og 2 Pd. ¹/₂ Ørte Byg til Kongen og ligesaa meget til Kirken, af Lundby Sogn paa 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kongen, af Salling Sogn 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kongen samt til Kirken af følgende 3 Sogne: 3¹/₂ Pd. Rug og 3¹/₂ Pd. Byg af Kornum Sogn, 3¹/₂ Pd. Rug og 3¹/₂ Pd. Byg af Bler Sogn og 3 Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg af Skiufm Sogn, alt at levere inden Fastelavn paa sine forordnede Steder. Udt. i Tb. 131 b.

19. Dec. (—). Bestalling for denne Brevviser Hans Jacobsen som Glarmester i hans afdøde Faders Sted med en aarlig Løn af 30 Kurantdlr., at betale af Lensmanden paa Frederiksborg. Han skal forfærdige fra nyt og ellers vedligeholde de nødvendige Vinduer paa Kronborg og Frederiksborg

¹ Forordning af 7. April 1619 om Borgemestre, Overformyndere, Overkøbmænd, Kæmnere og andre Bys- og Købmandsforvaltere. (Tr.: CCD. III, S. 563—72). ² Tr.: Hübertz: Aktst. vedk. Staden og Stiftet Aarhus II, 81. ³ Farstrup, Slet H. ⁴ Blære, Aars H. ⁵ Skivum, Aars H.

Slotte med underliggende Huse og Ladegaarde og skal selv skaffe sig Vogne mellem Kongens Slotte og Gaarde, naar han tilsiges til at forfærdige noget dér. Sj. R. 20, 327 b. K.

19. Dec. (Kolding). Miss. til Gunde Lange. Da Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Gudum Kloster, har begæret at faa Bevilling paa at bruge til Ægt og Arbejde 7 Gaarde i Voxle Sogn i hans Len [Aalborghus], liggende lige ved Kronens Gaard Panum¹, hvormed han er forlenet, og har tilbudt aarlig at gøre Regnskab i Renteriet for den visse og uvisse Indtægt af samme Gaarde, skal Gunde Lange snarest til Kancelliet indsende Erklæring, om disse 7 Gaarde for Beliggenheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 281.

20. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved det befales alle, der har noget Kendskab til den Sag, om hvilken der er Trætte mellem Frederik von Buchwald til Rastorf, Oberstløjtnant, og Gunde Lange til Fredtsø, i hvilken Tjeneste de end er, ved deres Værneting under deres Ed at meddele, hvad der er dem vitterligt. Frederik von Buchwald har berettet, at Gunde Lange har paaført ham en uforuden Trætte om en Skibshandel, i hvilken han var i den sidste Ufredstid. Han mener, at der i denne Sag skal ordeles paa førstkommende Herredag, og har derfor andraget om at faa denne Befaling til dem, der ved noget om Sagen. J. R. 10, 88 b.

— Oprejsningsbrev for Katrine, Enke efter M. Cornelius Knobekur, i Helsingør til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hendes Husbonde, der i Helsingør paa Gaden er blevet antastet og slaæet af Seiger Albretsen og som Følge deraf nogen Tid efter døde, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. Sj. R. 20, 328 b.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Jørgensen, Skriver paa Dueholm Slot, faar Bevilling til at indgaa Ægteskab med Maren Hansdatter, Datter af Hans Ebbesen, Raadmand i Odense, der er beslægtet i tredje Led, dog at de tilsammen giver 100 Rdlr. in Specie til Hospitalet i Odense, at betale til førstkommende Paaske. F. R. 4, 234.

¹ Pandumgaard, Vokslev S., Hornum H.

20. Dec. (Kolding). J. R. 10, 85, se 21. Dec.

— Miss. til Knud Ulfeldt. Han skal til Kongens Under-
saatter i Flensborg og Svavested Len, som har under-
holdt de Soldater, der var indkvarteret hos dem, betale
8 Sk. danske for hver Nat. Dersom de ikke vil lade sig nøje
dermed, skal han deponere Pengene paa Raadhuset i Flensborg
og tage Notarii Vidnesbyrd paa, at de er deponeret dér. Kongen
har befale¹ ham, at han af Hr. Kei von Ahlefeldt til Melbeck,
fyrstelig holsteinsk Raad, Generalkrigskommissarius og Befalings-
mand paa Flensborghus Slot, skal tage Bevis paa de Penge,
som han skal betale til denne efter de til Adressaten overleve-
rede Ruller, der saa igen skal godtgøres ham i hans Regnska-
ber, og Hr. Kei von Ahlefeldt og Adressaten har nu begæret,
at hver Officer maa kvittere for sit Kompagni. Kongen tillader
dette, og disse Kvittanser skal siden godtgøres ham i hans Regn-
skaber. J. T. 10, 281 b.

21. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Dr. Jacob Matthisen,
Kongens Hofprædikant, faar Bevilling til at faa det før-
ste ledige Prælatur, Provsti eller Kannikedomme ved
noget af Kapitlerne i Danmark eller Norge, som han begærer
og kan være tjent med, ad gratiam, før nogen anden, alene
undtaget de Ekspektancebreve, generale eller partikulære, som
er udstedt før dette Brev. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 20, 329. K.

— Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden² har
forlenet forrige danske Kancellis Tjener Christen Pedersens Søn,
Dinis Christensen, med et Vikarie i Roskilde Domkirke,
hvormed hans afdøde Fader havde været forlenet. Denne Dinis
Christensen er for nogen Tid siden død, og da hans Moder Mar-
grethe Hermand Turesens nu har gjort bevisligt, at hun
hidtil har skattet og skyldet af samme Vikarie, bevilger Kon-
gen, at hun maa beholde samme Vikaries Indkomst, vis
og uvis, med dets Landgilde fra den Tid, da hendes forrige
Mand Christen Pedersen døde, og til den Tid, da hendes Søn
Dinis Christensen døde. Sj. R. 20, 330 b. K.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Han skal straks paa For-
aaret lade et af Kongens Skibe løbe til Gulland efter gulland-

¹ 15. Dec. ovfr. ² 25. Nov. 1636.

ske Sten, som skal bruges til Bygningen paa Taasinge [Kærstrup]. Endvidere skal han befale Kongens Overtømmermand Hans Anemøller straks at udtage det til Bygningen paa Taasinge fornødne Tømmer og straks at begive sig selv til Odense til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, for dér at gøre Fortingning med denne om dette Arbejde, derhos skal denne sørge for Skiberum til Foraaret til at føre samme Tømmer til Taasinge, da der straks skal indlægges Murleder og Bjælker, førend Murmesteren kan mure videre. For det sidste skal Adressaten skaffe Henning Valkendorf Knapholt og Vognskud i det fornødne Omfang til Dørgerigt og Vindueskarme, som skal gøres dér. Sj. T. 27, 130 b. K.

21. Dec. (Kolding). Miss. til Henning Valkendorf. Han skal i Skovene dér paa Tosinge lade hugge saa mange Ege, som behøves til deraf at skære Fjæle til Døre, Trappetrin og andet, der er nødvendigt til Bygningen dér. Endvidere maa han antage en Føledreng, til hvilken Kongen bevilger ham Kost og Løn. Han skal føre det til Regnskab. F. T. 5, 106.

— Miss. til Jockim Beck. Da Henrik Gyldenstjerne til Skoufsbo har begæret 9 Gaarde og 1 Gadehus i Haastedt By, 2 Gaarde i Østerlef By, 1 Fæste i Kielckested, alle i Østerlef Sogn, samt Kronens Part af Østerlef Sogn, alt i Villands Herred i Christianstads Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Haasløf i Vybye Sogn, 1 Gaard i Orridtsløf¹ i Nossebye Sogn, 4 Gaarde i Filkinge By og Sogn, 2 Gaarde i Efverød By og 1 Gaard i Lyngby, alle i Efverød Sogn, 1 Gaard i Øster Vramb, alt i Christianstads Len i Skaane, samt Kjørsinggaard², (mod hvilken Gaard han har begæret af faa Jus patronatus til Øsløf³ Kirke til Mageskifte af Kongen), skal Jockim Beck snarest

¹ Kr. Sk. har: Aaridtsløf. I Indlæggene til Besigtelserne til Mageskiftet af 21. Jan. 1643, som strækker sig fra 1630 til 1642, findes Navnet i Formerne: Orridtslev, Aaridtsløf, Aaridsløf og Orredsløf. I alle Tilfælde angives det at ligge i Noseby Sogn. Navneregistret til Kr. Sk. har det under Aareslev, Gyngø H. ² Kertingegaard, Kølstrup S., Bjærgø H. Fyen, se Miss. af 25. Juni 1641 til Jockim Beck herom. ³ Fejlskrift i Sk. T. for: Østerslev.

indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 439¹.

21. Dec. (Kolding). Miss. til Jockim Beck og Dr. Peder Vinstrup. Da Hr. Henrick Hvitfeldt til Lilløe, Befalingsmand paa Landskrone Slot, har begæret efterskrevne Hospitalet i Christianstad tilhørende Gaarde, nemlig 2 Gaarde i Emholm² i St. Olufs Sogn i Jeristedt Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Skrynerup i Fereløf Sogn i Gyngø Herred og 1 Gaard i Skøløse i Thren Sogn i Gærs Herred, skal de med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. Sk. T. 6, 440.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om, at det tillades ham til Foraaret at begive sig herved for at forrette sine nødvendige Hverv; dog at han tilforn anordner alting saaledes paa Slottet og Landet, at intet forsømmes i hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 6, 440 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Lauridts Skinkel til Gierskouf. De har i Oktober sidstforleden³ faaet Befaling til at besigte nogle Kronens Gaarde i Ouby i Skarup Sogn⁴ i Nyborg Len, som Kongen har bevilget Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, til Mageskifte for nogle af hans Gaarde i Tved og Hunstrup Sogne i Sunds og Salling Herreder i Fyen. Da Henning Valkendorf nu har begæret yderligere $\frac{1}{2}$ Gaard i Øster Oebye i Skarup Sogn til Mageskifte for yderligere af hans Gods paa samme Steder, hvor han først har gjort Udlæg, gives der ham Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til begge Aasteder, besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. I, 131 f. ² Maaske: Elmholt, St. Olufs Sogn, Albo H. ³ 18. Okt. 1640. ⁴ Ø.-Aaby, Skaarup S.

Slot, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen og besegle og underskrive Besigtelsen sammen med dem. F. T. 5, 106.

21. Dec. (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Henning Pogwisch til Hollegaard. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har under Forbehold af Kongens Godkendelse, paa Kongens Søns Grev Valdemar Christians, Greve til Slesvig og Holstens Vegne af Jesper Friis til Ørbecklund, Oberst over det jydsk Regiment, tilforhandlet sig Kronens og Kirkens Part af et Jus patronatus, som skal beløbe sig til 50 Tdr. Hartkorn. Da Kongens Søn af Kongen har faaet 2 Jus patronatus paa Tosing, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at udlægge fornævnte Jus patronatus, som Henning Valkendorf har tilforhandlet sig, til Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, saavidt det strækker til, mod de andre Jus patronatus og paase, at der sker saavel Kronen som Kongens Søn fuldkommen Fyldest. De skal snarest indsende en Erklæring til Kancelliet om, hvad de foretager i Sagen. F. T. 5, 107 b.

— Miss. til Otte Skeel og Stehn Bilde. Da Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand over Mariager Kloster, har begæret 1 Gaard Kragelund, 1 Gaard Knarmor¹ og 1 Eng, kaldet Fjerdings Eng, alt i Als Sogn i Hellum Herred, med 6 Bundgarnsstader for Kragelund og Knarmor Land, naar der er Fiskeri, Stridsmølle², 1 Gaard i Huornumb By og 1 Stykke Jord sammesteds, kaldet Tholstrup Mark, alt i Mariager Klosters Len³, til Mage-skifte for hans Hovedgaard Rebstrup og en Eng, kaldet Karls⁴ Eng, i Sønderup Sogn i Hornum Herred i Aalborghus Len, samt 6 Bundgarnsstader for Nibe og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg i en Gaard i Kaardyb⁵, alt i Aalborghus Len, skal de med det allerførste nøje undersøge begge Parters Gods og indsende Erklæring til Kancelliet om,

¹ Knarmov, Mov S., Fleskum H. ² I et enslydende Miss. af 9. Febr. 1641 kaldes den: Strit Mølle. og ligeledes i Besigtelsen af 28. Jan. 1641, hvor der siges, at den ligger i Mov Sogn. ³ Miss. af 9. Febr. 1641 har: liggende i Aalborghus Len, dog tjenende til Mariagers. ⁴ J. T. har Kolrs Eng, i Miss af 9. Febr. kaldes den: Karildts Eng og Karels Eng. ⁵ Nævnte Miss. har: Kardyb.

hvorvidt dette Gods for Bejleligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet¹. J. T. 10, 283.

21. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hans Bilde til Jungergaard faar Bevilling til at indgaa Ægteskab med Jomfru Beate Gjøe, som er beslægtet i 3. Led med hans forrige Hustru, afdøde Fru Kiersten Lunge. J. R. 10, 85 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt om, at han, ligesom til de andre danske Regimenter, skal betale for 31 Dage til Regimentet under Hr. Christian Greve til Pentz, Herre til Neuen-dorf og Lytkenborg, fyrstelig holsteinsk Raad, Befalingsmand paa Steinborg Slot, Guvernør i Fæstningen Glückstadt og Oberst. J. T. 10, 282 b.

— Mageskifte mellem Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og Kronen. Orig. K. J. R. 10, 85 (m. Datum: 20. Dec. for Hovedbrevet, 21. Dec. for Genbrevet). (Se Kr. Sk.)

22. Dec. (—). Mageskifte mellem Hr. Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og Kronen. J. R. 10, 85 b. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Johan Hansen, som i nogen Tid² har haft Tilsyn med³ Øksne, Heste og andet, der stjæles bort paa begge Sider langs med Faaborg og ikke føres til Toldstederne for paa den Maade at besvige Kronens Told, har andraget om, at han paa Grund af sin Skrøbelighed maa blive fritaget for sin Stilling. Kongen bevilger dette, og da Johan Hansen saaledes ikke længere kan forestaa denne Bestilling, skal Adressaten i hans Sted forordne en anden, som kan forvalte den med Flid. F. T. 5, 108.

— Aab. Brev, hvorved denne Ville Pedersen, boende i Østerhoedgaard i Gifve Sogn i Nørvang Herred i Koldinghus Len, som har berettet, at han er forordnet til Delefoged,

¹ Iver Krabbe Nielsen var selv Lensmand over Mariager Klosters Len, hvortil det af ham begærede Gods laa. Maaske er denne Ordre derfor stilet til ovennævnte Adressater. De samme fik 9. Febr. 1641 Befaling til at besigte Godset. Mageskiftet gennemførtes, da Iver Krabbe Nielsen døde 1641, af hans Enke Dorte Juul, se Mageskiftet 20. April 1642 i Kr. Sk., hvor dog flere af de her nævnte Stednavne mangler. ² Se 8. Jan. 1640. ³ D. v. s. skullet paase, at de ikke unddrages Tolden.

og i denne Bestilling har stort Besvær med Kronens Restancer og Skatter og andet mere, som han kan komme til at indfordre, og med at forfølge Kronens Sager, faar Bevilling paa, saalænge han er i denne Bestilling, at nyde den Gaard, som han nu bebor, kvit og fri. J. R. 10, 87. K.

22. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Lorentz¹ Alteneck faar Privilegium paa i de 3 næstfølgende Aar i Norge, hvor han vil og bedst kan faa, at tilforhandle sig Egetømmer og sælge det i Danmark, Slesvig og Holsten, til hvem han vil; dog at han paa de Steder i Norge, hvor han køber Egetømmeret, gør nøjagtig Forvaring paa, at han ikke vil føre det til eller sælge det andetsteds, end i Danmark, Slesvig og Holsten. Han har berettet, at hans Broder Lutcke Alteneck, boende i Tønder, den 19. Novbr. 1639 har faaet Kongens Privilegium paa at tilforhandle sig Egetømmer i Norge, men at han er druknet under Norge og havde Privilegiet hos sig. Lorentz Alteneck har derfor begæret at faa overdraget samme Privilegium. J. R. 10, 87.

— Aab. Brev, hvorved Jahan Brockenhuus til Lerbeck faar Bevilling paa, at det af hans Børn, hvem Lerbeck efter hans Død tilfalder, maa faa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Hofver Sogn i Tørrild Herred i Koldinghus Len, og at det af hans Børn, som faar hans anden Hovedgaard, Østergaard, maa faa Kronens Part af Korntienden af Malling Sogn i Ning Herred i Aarhus Len, hvilke Tiender han nu selv har i Fæste, dog for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 10, 87 b. K.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for kort Tid siden² faaet Kongens Befaling til at anvende den største Flid paa at hverve 200 Baadsmænd i Riberhus Len. Han skal ved dette Bud underrette Kongen, om samme 200 Baadsmænd er at faa dér i Lenet eller hvor mange han mener at kunne skaffe, for at Kongen kan vide, hvortil han skal slaa sin Lid. J. T. 10, 283 b.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Niels Christensen i Bøttrup³ har berettet, at den Gaard, han bebor, er saare ringe

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Lutcke. ² 25. Novbr. s. A.

³ Bottrup, Ølsted S., Hatting H.

paa Sæd, saa at han kun kan saa 2 Tdr. Rug, $2\frac{1}{2}$ Td. Byg og $7\frac{1}{2}$ Td. Havre og avle 7 Læs Hø, men at han derimod aarlig i Landgilde skal give til Kronen 1 Fjerdings Smør, 1 Ørte Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørte Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørte Havre, 1 Svin, 1 Fødenød og 2 Dlr. Gæsteripenge, og han har begæret for Sædens Ringheds Skyld at faa eftergivet den Fjerdings Smør, den Ørte Rug og de 2 Dlr. Gæsteripenge. Da Kongen baade af Tingsvidner og af Adressatens Erklæring har set, at hans Opgivelser er rigtige, og da Adressaten mener, at han med samme Afslag kan blive ved Magt, samtykker Kongen i dette Afslag, hvilket Adressaten skal føre sig til Afkortning i Renteriet. J. T. 10, 284.

22. Dec. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Peder Thomesen i Sellerup By i Gaverslund Sogn i Koldinghus Len, Strandfoged i Holmans Herred, har klaget over, at han ikke kan holde sig af det, der er tillagt ham for hans Bestilling, nemlig Landgilden af hans Gaard, der i Penge beløber sig til 12 Rdlr., og desuden klager han over, at han i Aar har haft stor Misvækst paa al Slags Korn, saa at han ikke kan faa mere end sin halve Sæd igen. Af Adressatens Erklæring erfarer Kongen, at hans Beretning er sandfærdig. Da Sellerup Bymænd har faaet Afslag paa al deres Kornlandgilde, bevilger Kongen, at fornævnte Peder Thomsen til sit Hus's Fornødenhed i indeværende Aar maa faa 1 Ørte Rug og 1 Ørte Havre, hvilket Ernst Normand skal føre til Regnskab. J. T. 10, 284 b.

— Miss. til Christian Holck om snarest at indsende Erklæring til Kancelliet om hosfølgende Supplikation fra Mickel Nielsen og Niels Mickelsen. J. T. 10, 285.

23. Dec. (—). Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at lægge 1 Gaard i Glomsø¹ By og Sogn i Tybjerg Herred i Vordingborg Len i Sjælland og 1 Pd. Byg og 7 Sk. 1 Alb. Erritspenge af Landgilden i en anden Gaard i Glomsø By samt Skov til 154 Svins Olden, der hører til de 2 Gaarde, som Kongen har faaet til Mageskifte af Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, for 4 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Skpr. Landgildekorn, som han er blevet Kongen skyldig paa et Mageskifte i Aaret 1628, og for $44\frac{1}{2}$ Td. Ejendom, som han er blevet

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Glomstrup.

Kongen skyldig paa et Mageskifte i Aaret 1632, ind under Vordingborg Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 27, 131. K.

23. Dec. (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at denne Bertel Nielsen af Bragenes i Norge maa faa 900 Speciedlr., fordi han har aabenbaret nogle Hol­ lænderes Forseelse. De skal lade ham faa disse 900 Specie­ dlr. til 1. Maj førstkommende og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 131 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Kongen har for nogen Tid siden¹ begæret, at de vilde bevilge Henrick Müller, Kon­ gens Kammerskriver, de Vikarier og det Kanonikat med dertil lagt Fællesgods og Mensalia efter Kannik i Lund Hans Ottosens Død, hvis han overlever denne, i den Stand, i hvilken Hans Ottosen nu besidder dem. Da de overfor Kongen har erklæret, at det er imod Kapitlets Statutter, har Henrick Müller ikke videre villet begære Fællesgodset, men har begæret Kongens Forskrivelse til dem om, at han maa beholde Mensalia. Kongen anmoder om, at han maa nyde Mensalia, ligesom Hans Ottosen efterlader dem, af Hensyn til, at han er en af Kongens daglige Tjenere, som altid plejer at have nogen Privilegier frem­ for andre. Kongen er dem alle og enhver til Gengæld med Gunst bevaagen. Sk. T. 6, 441.

— Miss. til samme. Da Kongen har forlenet Henrick Mül­ ler, Kongens Kammerskriver, med alt det gejstlige Gods, som er bevilget Hans Ottosen i Lunde Kapitel, naar denne dør, og da Kongen erfarer, at en af Prælaterne dér i Kapitlet har Jus til at bortkonferere et af de Vikarier sammesteds, som han hidtil har haft, beder han dem om at tale med ham, som har Magt til at bortforlene samme Vikarie, om, at han, Kongen til synderlig Vilje, vil bevilge forskrevne Henrick Müller samme Vikarie. Kongen er til Gengæld Kapitlet og ham med al Gunst bevaagen. Sk. T. 6, 441 b.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Hr. Erik Nielsen, Sogne­ præst i Asprup og Roersløf Sogne i hans Len [Hindsgavl],

¹ 9. Nov. 1638.

har berettet, at en Person, ved Navn Hans Andersen, der bebør hans Annekspræstegaard i Roersløf, lader den ganske forfalde, uanset at han for nogle Aar siden af Danmarks Riges Raad er dømt¹ til at bygge og forbedre den, og at samme Hans Nielsen ikke vil yde Præsten sin tilbørlige Landgilde, men heri og i andre Maader anstiller sig modvillig. Adressaten skal hjælpe Hr. Erik Nielsen til Rette mod samme hans Tjener, saavidt det kan ske med Lov og Ret, saa at Kongen kan forskaanes for hans videre Overløb. F. T. 5, 108 b.

23. Dec. (Kolding). Aab. Brev om, at Laurits Thomisen i Døstrup, der ligger under Trøymborg, for nogen Tid siden² har faaet Tilladelse til at ægte et Kvindfolk, ved Navn Anne Brodersdatter, som han var beslægtet med i 3. Grad, og som han tilforn havde besøvet, mod at han skulde give 200 Speciedlr. for Bevillingen. Da han nu har betalt 100 Speciedlr. til Kongen og tilbyder at tilfredsstille Hospitalsforstanderne i Ribe for det andet Hundrede Speciedlr., bevilger Kongen, at Laurits Thomisen og Anne Brodersdatter skal være forskaanet for alle videre Krav eller Udlæg for samme Bevilling. J. R. 10, 88.

— Miss. til Fru Anne Rantzau. En af hendes Bønder, ved Navn Lauridts Thomesen, i Døstrup, liggende til Throygborg, har for nogen Tid siden faaet Kongens Tilladelse til at indgaa Ægteskab med et Kvindfolk, ved Navn Anne Brodersdatter, som er beslægtet med ham i 3. Led, og som han tilforn har besøvet, dog at han skulde give 200 Rdlr. for samme Bevilling. Heraf har han nu betalt 100 Rdlr. til Kongen og lovet at forsikre Hospitalforstanderne for Hospitalet i Ribe for de andre 100 Rdlr. Han har nu berettet, at Fru Anne Rantzau forlanger en stor Sum Penge af ham og hans Hustru for samme Bevilling. Da en saadan Bevilling kun kan erhverves hos Kongen og det, der gives for den, tilhører Kongen alene og den, hvem Kongen vil samtykke noget deraf, skal hun lade Laurits Thomesen og Anne Brodersdatter være forskaanet for videre Krav for denne Bevilling;

¹ Se herom Miss. af 31. Okt. 1639 til Gregers Krabbe. ² 5. April 1640.

dog skal de Bøder, som hver af dem efter Forordningen bør betale for Beliggelsen, være hende uforment, hvis de ikke allerede har betalt dem. Hvis hun har modtaget noget af dem for denne Bevilling, skal hun tilbagegive dem det. J. T. 10, 288.

23. Dec. (Kolding). Miss. til Viborg Kapitel. Da Christian Skeel til Valløe har begæret følgende Viborg Kapitels Gaarde, nemlig 1 Gaard i Bieregraf By og Sogn, og 2 Gaarde¹ i Alum² By og Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard i Lestell³ By og Sogn og 1 Gaard i Vorning, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 10, 285 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Christen Skeel til Valløe har begæret 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Bieregrafve By og Sogn, 1 Gaard i Alum⁴ By, og 1 Gaard i Svinding, begge i Alum Sogn, alle i Sønderlyng Herred i Fysing⁵ Birk i Dronningborg Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Romalt i Krestrup Birk og 1 Gaard i Aarup, begge ligeledes i Jylland, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 288 b.

— Miss. til Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Han har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem Hr. Niels Pedersen, Sognepræst i Æbeltoft, og Jens Nielsen, Skolemester sammesteds. der i Drobye Kirke ved Provstens Visitats har klaget over Hr. Niels Pedersen og bl. a. har paa-staaet, at fornævnte Hr. Niels ikke har tilsagt Ungdommen sammesteds til at møde i Kirken for at undervises i Kirken i deres Børnelærdom, og siden paa Provstemodet angivet Præsten for, at han om Søndagen efter Prædikenen ikke prædikede Katekismen i Drobye Kirke, som Ordinansen siger, og da Hr. Niels afviste disse Beskyldninger og ved sin Kapellan og andre bevisliggjorde, at han havde forholdt sig anderledes, skal bemeldte Jens Nielsen i Kirken og i Menighedens Paahør med grove og forfærdelige Eder havde bekræftet sin Paastand. Desuagtet har

¹ J. T. har: en Gaard, den første..., den anden... ² Aalum. ³ Lesten. ⁴ Aalum, Sønderlyng H. ⁵ Fusingø.

han siden i Provstens og andres Nærværelse indgaaet en indbyrdes Kontrakt med Hr. Niels Pedersen om, at de paa begge Sider vilde neddæmpe Sagen og forblive hverandres Ven. Da Adressaten har begæret Kongens Betænkning om, hvorledes han skulde forholde sig i denne Sag, i Synderlighed da fornævnte Jens Nielsen nu siden er kaldet til Holm Sogn i Aarhus Stift, og har begæret [Kollats]¹ dertil, paalægges det ham nøje at undersøge deres Trætte. Saafremt Skylden findes hos Præsten, skal han lade ham tiltale tilbørligt og stævne derfor, men dersom Jens Nielsen uden Grund har paastaet det om Præsten, skal Adressaten [tiltale]¹ ham derfor og for de blodige Eder, som han har gjort for Menigheden, og ikke admittere ham til noget Kald, før han har udstaaet Kirkens Disciplin. J. T. 10, 286.

23. Dec. (Kolding). Miss. til Erik Grubbe. Da forrige Rigens Skriver Anders Bertelsens Hustru og efterladte Børn nu ikke mere har noget at gøre med Kapitlet i Aarhus, har hun af Kongen begæret, at det maa blive paalagt Borgemestre og Raad i Aarhus at forordne hende og hendes Børn vederhæftige Værger. Han skal paalægge Borgemestre og Raad² sammesteds at forordne vederhæftige Mænd, som kan hjælpe hende og hendes Børn til Rette baade med at betale Mandens efterladte Gæld ved de bedste og lideligste Midler og som ogsaa, hvis Erik Grubbe finder, at der hidindtil er vederfaret hende og hendes Børn nogen Uret, kan rejse Paatale derom, saavidt det er Lov og Ret. J. T. 10, 287 b.

— Miss. til Christian Holck. Denne Supplikant Christen Lauridsen af Hundingdal har berettet, at hans Søster, ved Navn Karen Lauridsdatter, en Tid lang har været anholdt paa Silkeborg Slot, fordi hun har forset sig fjerde Gang i Lejermaal. Efterat hun nu har gjort Barsel, vil den Person, med hvilken hun har forset sig de to sidste Gange, tage hende til Ægte, dersom Kongen vil eftergive hende samme Forseelse. Kongen efterlader hende denne Forseelse, saa at hun maa forskaanes for den Straf, som hun efter Forordningen skulde lide

¹ Dette eller et lignende Ord er glemt i J. T. ² Der maa være glemt et større Stykke i J. T. Meningen maa dog være som ovfr.

til Kagen, saafremt fornævnte Person, med hvilken hun har forset sig de sidste 2 Gange, nu vil ægte hende; dog skal hun betale de Bøder, som Forordningen fastsætter. J. T. 10, 289 b.

24. Dec. (Kolding). Mageskifte mellem Hr. Axel Arenfeldt til Basnis og Kronen paa Gods, som han var blevet Kronen skyldig paa Mageskifter i 1628 og i 1632. Sj. R. 20, 331. K. Orig.

— Aab. Brev om, at da de gevorbne Ryttere er henlagt paa adskillige Steder her i Landet, befales det Lensmændene paa de Steder, hvor de er eller herefter bliver indkvarteret, at tilholde Kronens Bønder i deres Len at skaffe det nødtørftige Hø og Strøelse. Hver Lensmand skal lade det vurdere, hvorefter det skal betales. J. R. 10, 88 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Fredrik von Buchwald til Rastorf, bestilter Obristløjtnant, har berettet, at han, da han var indkvarteret i Horsens i Aaret 1639, akkorde-rede med Borgemestre og Raad sammesteds om, hvad han skulde have til Ild og Lys, da han ingenlunde kunde behjælpe sig med det, som dengang var bevilget ham. Denne Akkord har Borgemestre og Raad ikke villet efterkomme eller betale ham efter den, da han fik Kvarter andre Steder, skønt de er blevet advaret derom af Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster. Tønne Friis skal tilholde Borgemestre og Raad i Horsens at efterkomme den Akkord, som de har indgaaet med fornævnte Obristløjtnant om Ild og Lys, indtil der er udstedt en anden Forordning derom af Kongen. J. T. 10, 290.

— Miss. til Erik Grubbe. Frøderik von Buchwald til Rastorf, bestilter Obristløjtnant, har berettet, at han, da han med sit Kompagni var indkvarteret i Aarhus, ikke har haft et Logement, med hvilket han kunde lade sig nøje, og at han derfor fremskaffede en Befaling fra Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, til saavel Adressaten som til Borgemestre og Raad i Aarhus om, at der skulde skaffes ham et andet Logement. Da denne Befaling efter hans Beretning ikke er efterkommet, paalægges det Adressaten at rette sig efter den udstedte Befaling, og det undrer Kongen storligen, at det ikke allerede er sket. J. T. 10, 290 b.

24. Dec. (Kolding). Miss. til Hans Dyre. Da hans Datter [Karen] har angivet sin Husbonde Niels Arenfeldt for adskilligt usømmeligt, bl. a. at han har villet ombringe hende med Gift, hvorfor han ogsaa sidder anholdt her paa Koldinghus Slot, skal Hans Dyre straks begive sig hertil og medtage den Kvinde og de Præster samt andre, som har Kendskab til den Sag, og hvad han ellers paaberaaber sig. Han vil da her faa Kongens Vilje at vide. J. T. 10, 291.

— Miss. til Ernst Normand. Følgende Kronens Bønder i Piested By og Segn i Holmans Herred i Koldinghus Len, nemlig: Peder Thomesen, Ifver Madtsen, Niels Nielsen, Ifver Hansen, Søfren Jensen, Hans Throelsen, Jens Madtsen, Ifver Thommesen, Niels Videsen, Hans Baste, Peder Jensen, Søfren Throelsen, Niels Basse, Thomes Pedersen, Ifver Pedersen og Madts Jensen, har berettet, at de i indeværende Aar har lidt stor Skade paa deres Rug, saa at de kun har faaet Halvdelen af den Rugsæd igen, som de har saaet, og af Adressatens Erklæring har Kongen set, at deres Beretning er sandfærdig. Kongen bevilger, at hver af dem maa forskaanes for Halvparten af sin Ruglandgilde, nemlig for 4 Skpr. Rug, som de i Aar skulde yde. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 291 b.

28. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Niels Jepsen i Hiortlund til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Søn Hans Nissen. Denne er for nogen Tid siden kommet til Skierbeck i Koldinghus Len for at holde Skole dér, men blev dræbt og ynkelig medfaren, og Sagen er ikke blevet forfulgt i rette Tid. J. R. 10, 89.

29. Dec. (—). Bestalling for Alexander von Weissenstein til N. som Oberstløjtnant mod en aarlig Løn af 400 Rdlr. in specie af Kommissarietolden i Skaane, at betale af Kommissarierne i Skaane. Naar han kommer i Kongens Tjeneste, skal der gives ham samme Traktement som andre Oberstløjtnanter. Naar Kongen behøver hans Tjeneste og lader ham tilsige, skal han være forpligtet til straks at hverve et Regiment og begive sig til de Steder, som det befales ham. Sj. R. 20, 334 b.

— Miss. til Mouridts Aschersleben og Jockum v. Buchwald. Fru Anne Brahe, Enke efter Eyller Qvitzov til Elved, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem hendes og hendes

afdøde Broder Tyge Brahes Børn om Skiftet efter hendes afdøde Fader [Aksel Ottesen Brahe til Elved], hvorfor hun har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at aabne hendes afdøde Faders Brevkiste, som staar paa Elved, og levere hende hendes Morgengavebrev, hendes afdøde Faders Jordebog og ellers andre Breve vedrørende Elved Gaard og Gods. De skal forføje sig til Elved, aabne samme Brevkiste og levere Fru Anne Brahe fornævnte Breve, saavidt de eragter, at de vedkommer hende. De skal lave en rigtig Fortegnelse over de Breve, som de tager ud af Kisten, og til hvem de leverer dem, besegle og underskrive den og indlægge den i ovennævnte Brevskrin. F. T. 5. 109.

30. Dec. (Kolding). Aab. Brev, hvorved M. Jørgen Bertelsen, Professor i Odense, faar Bevilling paa Livstid paa den første ledige Kronens Tiende i Odensegaards Len, han begærer, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Lensmanden paa Odensegaard skal lade ham faa den. F. R. 4, 232 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. M. Hendrik Ericksen, Rector scolæ i Odense, har berettet, at Sognepræsten i Assens¹ er død, og har begæret at blive befordret til samme Kald. Adressaten skal tale med Borgemestre og Raad og dem, som har Magt til igen at kalde en Sognepræst, og anvende den største Flid paa at faa dem til at kalde ham til deres Sognepræst. Kongen har tilforn selv hørt ham prædike, og hans Gaver har behaget Kongen vel. F. T. 5, 109 b.

— Aab. Brev, hvorved Sandemændene i Sønderherred i Kalø Len, nemlig Thonus Rasmussen, Rasmus Lassen og Peder Jensen i Møllerup², Søfren Nielsen i Nødager, Rasmus Jensen og Jens Lauridsen i Stobron³, Rasmus Nielsen i Kolding⁴ og Jens Mouritsen i Søbye, faar Bevilling til at være fri for Ægt og Arbejde af de Gaarde, de bebor, saa længe de betjener denne Bestilling. J. R. 10, 89.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Bønder i Suderup⁵

¹ Mag. Povl Andersen († 16/12 1640). ² Maaske: Møllerup, Feldballe S., Sønder H. Dyrs. I K. er der en Rettelse i Navnet, saa at der kun kan læses: Mo..rup. ³ Stabrand, Nødager S., Sønder H. Dyrs. ⁴ Kolding. ⁵ Formentlig: Sødrup, Hundslund S., Hads H.

i Hads Herred i Aakær Len har berettet, at de forrige Sommer har lidt stor Misvækst paa Deres Vaarkorn og har lidt stor Skade paa deres Kvæg og Fænød, som er frafaldet dem, og har andraget om at faa noget Afslag paa deres Landgilde i Aar. Da Kongen af hans Erklæring erfarer, at deres Opgivelse er sandfærdig, skal Adressaten lade dem være forskaanet for Halvdelen af den Landgilde, som de skulde have ydet sidst forgangne Mortensdag, og føre det til Regnskab. J. T. 10, 292.

31. Dec. (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Jens Bielke til Østeraad, Norges Riges Kansler og Embedsmand paa Bergenhus Slot, og Sten Villomsen til Toudsø, Befalingsmand over Aubyde, Tune og Vemb Skibreder, at modtage den Kontribution, som er forordnet til Underofficerernes Traktement, udgive den igen og gøre Regnskab derfor paa Renteriet i København. Naar de eller deres Efterfølgere indleverer deres Regnskab, enten nu til 1. Maj eller saa længe samme Ordinans varer, i Rentekammeret, skal Rentemestrene straks modtage det, saa det kan blive revideret. Der tilsendes dem en Kopi af det aabne Brev om, hvor meget der skal oppebæres af hver af dem. Sj. T. 27, 131 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Vedlagt: Afskr. af det aab. Brev af 21. Dec. om Skat. Tr.: NRR. III, 766 f.)

— Oprejsningsbrev for Søfren Søfrensen i Beder Sogn i Ning Herred i Havreballegaards Len til paany at lade indstævne og paatale efter Recessen Sagen vedrørende hans Broder Peder Søfrensen, som for nogen Tid siden har ihjelslaaet Rasmus Jensen, hvilken Sag ikke er blevet forfulgt efter Loven i rette Tid. J. R. 10, 89 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Jens Søfrensen i Ring i hans Len [Skanderborg] har berettet, at hans Gaard er højlig forskyldet, saa at han ikke formaar at yde sin aarlige Landgilde, og han har derfor begæret noget Afslag paa denne. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at hans Opgivelse er sandfærdig, og at han, dersom han maa faa et aarligt Afslag paa 1 Fjerdings Smør og 2 Tdr. Malt, vel kan yde sin anden Landgilde og holde Gaarden vedlige, bevilger Kongen ham dette aarlige Afslag i hans Landgilde, for at han kan blive ved

Magt og besidde Gaarden. Adressaten skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 293.

31. Dec. (Kolding). Miss. til Dr. Johan Borkersen. Hr. Madts Andersen Bredal, Sognepræst i Bresten Kald, har berettet, at hans Præstegaard for 1 $\frac{1}{2}$ Aar siden er fuldstændig nedbrændt, og at han nu maa lade den genopbygge, hvorfor han har begæret at maatte forskaanes i nogle Aar for den Skat, som det tilkommer ham at yde. Adressaten skal fordele Præsteskatte saaledes blandt de andre Præster i hans Stift, at Hr. Madts Bredal i to Aarstid faar den mindste Part af den at betale. J. T. 10, 293 b.

1641.

1. Jan. (Kolding). Bevilling for Jacob Madtsen, Borger i Christianshavn, til at udføre noget Egetømmer fra Norge. Sj. R. 21, 1. (Tr.: KD. III, 213 f.).

— Aab. Brev, hvorved Jesper Andersen, Hospitalsforstander i Vejle¹, da han ingen Løn har for denne Bestilling, faar Bevilling paa at være fri for al borgerlig Skat og Tynge, saa længe han ikke bruger nogen borgerlig Næring og betjener samme Bestilling; dog er hermed ikke ment, hvad han indkøber til Hospitalets Fornødenhed. J. R. 10, 90.

— Aab. Brev, hvorved denne Søfren Jensen, som bor paa Landerupgaard og er forordnet til at være Delefoged i Brusk Herred i Koldinghus Len, faar Bevilling til at være fri for at yde Landgilde og til at være forskaanet for Ægt og Arbejde, saa længe han er i samme Bestilling. J. R. 10, 90.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Olufsen i Velstrup² By og Sogn i Brusk Herred i Koldinghus Len har berettet, at det Hus, han boede i, med al hans Formue for kort Tid siden er brændt, og har begæret at faa bevilget Tømmer til at genopbygge Huset og at fritages for et Aars Landgilde. Da det af

¹ I Overskriften kaldes han: Ridefoged til Koldinghus. ² Vilstrup, Brusk H.

Adressatens Erklæring ses, at hans Opgivelser er sandfærdige, skal Adressaten lade ham faa noget Tømmer af Kronens Skove til Genopbygning af Huset og lade ham være forskaonet for et Aars Landgilde. Han skal føre det til Røgnskab. J. T. 10, 294.

1. Jan. (Kolding). Lignende Miss. til Ernst Normand om at lade Niels Madtsen i Fredtskier¹ By i Smedstrup Sogn i Brusk Herred i Koldinghus Len, hvis Salshus med alt indehavende Gods for kort Tid siden er brændt, være forskaonet for et Aars Landgilde og for et Aars Ægt og Arbejde og lade ham faa nogen Hjælp af Bygningstømmer til at genopbygge Huset. J. T. 10, 294 b.

2. Jan. (—). Miss. til Roskilde Kapitel. Da Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, af Roskilde Kapitels Gods har begæret 1 Gaard² i Soderup By og 1 Gaard i Tingerup, begge i Soderup Sogn i Merløse Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Liungerup³ i Gierløf Sogn i Horns Herred, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 27, 132 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Niels Bang, Sognepræst til Dalum og Sønderum⁴ Sogne, indtil videre faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Hiallesøe Sogn, som hans Formand Hr. Povel Olufsen har oppebaaret før han, kvit og frit uden Afgift. F. R. 4, 234 b.

— Miss. til Stehn Bilde, [Rugaards Len]. Da Hans Markdanner til Søgaard har begæret følgende ved Trellerup liggende Gods, nemlig: 3 Gaarde i Munckeboe By, og 1 Gaard i Drybye⁵, alle i Munckeboe Sogn, og 1 Ejendomsgaard og 1 Bol i Hunds-

¹ Ansøgningen af 30. Dec. 1640 (D. Kanc. Indlæg t. Reg. og henlagte Sager) har ligeledes: Fredskier By i Smidstrup Sogn, men en By af dette Navn ses ikke at være opført i Koldinghus Lens Jordebøger for 1640—41 o. flg. Aar, ej heller er der fundet nogen Niels Madsen i Smidstrup Sogn. ² Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun de to Beboeres Navne. Efter Skødet af 18. Okt. 1641 var det én Gaard. ³ Lyngerup. ⁴ Fejlskrift i F. R. for: Dalum og Sanderum Sogne, Odense H. ⁵ Dræby (ældre Form: Drejby).

løf By i Kjølstруп Sogn, alt i Bjærgø Herred i Odensegaards Len, til Mageskifte til Trellerup for 1 Gaard i Bladsterup By i Lunde Herred, 1 Gaard i Maderup, Tverskofs Mølle, Visløf¹ Skov, Grafverhuset og Stryggerhuset, alle i Skovby Herred², alt i Odensegaards Len, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods kan mageskiftes bort til Trellerup mod det, som han begærer fra Trellerup, og om hvor højt hver Td. Korn af samme Gods er vurderet F. T. 5, 110.

2. Jan. (Kolding). Miss. til Gunde Lange. Jens Knudsen i Fres³ i Hellum Herred i Aalborghus Len har berettet, at hans Gaard med alt indehavende Gods for kort Tid siden er brændt, og har derfor begæret at faa nogen Lettelse. Da det af Adressatens Erklæring ses, at hans Opgivelser er sandfærdige, skal Gunde Lange lade ham være forskaanet for forrige Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 295.

3. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Jacob Hansen Dreyer, Indvaaner i Christianshavn, faar Bevilling paa, at en Sum Penge paa 440 og nogle Rdlr. og noget mere, som tilkommer Peder Bilde Ofvesen til Søndergaard i Arden og som er deponeret hos en Mand, ved Navn Christen Rasmussen, i Viborg, maa være arresteret, indtil nedennævnte Sag er bragt til Ende. Jacob Hansen Dreyer har for Holger Rosenkrantz til Frøllinge, Embedsmand paa Gulland, og paa dennes Vegne berettet, at bemeldte Holger Rosenkrantz har en Sum Penge at fordre af Peder Bilde til Søndergaard i Arden. For denne Pengesum er Peder Bilde lovlig forfulgt til Hjemting og til Landsting til Indførsel, men han har dog hidtil forholdt forskrevne Holger Rosenkrantz dennes Ret. Denne har derfor været foraarsaget at indstævne Peder Bilde for Rigens Raad til den første almindelige Herredag til at møde i Rette i egen Person. Men da Andrageren frygter for i Fremtiden kun at skulle faa lidet eller intet for sit rette Tilkrav af Peder Bilde, og da han nu har erfaret, at der i Viborg hos en Mand, ved Navn Christen Rasmussen, af Peder Bildes Penge er deponeret 440 og nogle Rdlr.,

¹ Formentlig: Vigerslev. ² Skovby Herred laa dengang under Ruugaards Len. ³ Føjlskrift i J. T. for: Freer, som Ansøgningen af 12. Okt. 1640 har (D. Kanc. Indlagt. Reg. og henlagte Sager).

som tilkommer bemeldte Peder Bilde, og som skal være Resten paa en Gaard, som er tildømt Knud Ulfeldt til Svenstrup, Krigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Løn, har han andraget om Kongens Arrest paa disse Penge indtil Sagens Afslutning. Sj. R. 21, 1 b.

3. Jan. (Kolding). Miss. til Hendrik Ramel. Da der ikke er nogen residerende Bogtrykker ved Sorø Akademi, skal han forhøre sig om en dygtig Person, som kan bo dér. Kongen bevilger ham en aarlig Løn af 200 Rdlr. in specie, som Adressaten skal betale ham af Akademiets Indkomst. Sj. T. 27, 133¹.

— Miss. til Gunde Lange og Stehen Bilde. Kronens Bønder i Vendsyssel og Han Herred har berettet, at de tilfornede Kommissarier, da den sidste Krigsordinans blev oprettet i Jylland, har lagt 9 Gaarde i Læg sammen til at holde Soldater efter samme Ordians, og har begæret, at de i Lighed med de andre Kronens Bønder her i Landet maa blive lagt saaledes i Læg sammen, at der kan blive 9 hele Gaarde eller saa mange dertil svarende Bol til Underholdning af hver Soldat. Da det af Adressaternes Erklæring ses, at Bøndernes Opgivelse er sandfærdig, skal de snarest begive sig til Vendsyssel og Han Herred og ligne og lægge de derboende Bønder saaledes i Læg sammen, at der, saavidt det kan ske belejligt, kan blive 9 hele Gaarde eller tilsvarende Bol om at holde og lønne én Soldat, som det er bevilget paa andre Steder her i Landet. J. T. 10, 295 b.

5. Jan. (—). Bestalling for Christen Rasmussen, forrige Visitor i Øresund, som Løjtnant til Skibs og ellers med Tieneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 21, 2 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Dr. Niels Bentsen af Aalborg har berettet, at Borgemestre og Raad i Randers ikke vil levere ham rigtig Registrering, Vurdering og Skiftebreve under Forsegling paa hans fædrene og mødrene Arv, som i hans umyndige Aar er tilfaldet ham, uanset at han tit og

¹ Tr.: E. G. Tauber: Sorø Akad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XXV

ofte har gjort Fordring derpaa ved Bytinget i Randers. Adressaten skal alvorligt tilholde Borgemestre og Raad i Randers uden Ophold til bemeldte Dr. Niels Bentsen at overlevere en rigtig og lovlig Registrering, Vurdering og Skiftebreve, underskrevet og beseglet af dem, der har været tilstede paa samme fædrene og mødrene Skifte. J. T. 10, 296 b.

6. Jan.¹ (Kolding). Miss. til Niels Trolle om at befale Byfogden i Christianshavn at tiltale Hans Jensen samme steds for ulovligt at have bygget Boder og Vaaninger dér. Sj. T. 27, 127. (Tr.: KD. V, 231. Se U. D. [før 18. Dec.] 1640.)

— Miss. til Frederik Urne og Dr. Jacob Mathisen om, at Kongen har befalet Nickel Holmer Kock, Skibshovedsmand, at levere dem 200 Rdlr., som er modtaget af nogle Skippere under Norge. De skal sætte dem paa Rente paa sikre Steder i Frederiksborg til Skolens Gavn og Bedste. Sj. T. 27, 133².

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Hr. Jesper Hansen, Sognepræst i Nyborg, har berettet, at Præstegaarden i Nyborg, som han bebor, er brændt, og har begæret, at hver Kirke i Fyens Stift maa kontribuere noget til dens Genopbyggelse. Adressaten skal hos hver Kirke i Fyens Stift lade opkræve en vis Hjælp, som han selv synes og eftersom hver Kirke har Formue til, til nævnte Præstegaards Genopbyggelse, saa Præsten faar samme Hjælp snarest. Ligeledes skal Adressaten henstille til Præsterne i Fyens Stift, at hver af dem ogsaa kommer ham til Hjælp med noget, da det er kristeligt, at den ene i saadanne Tilfælde undsætter den anden. F. T. 5, 111.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da han af Jesper Friis til Ørbecklunne har tilforhandlet sig Jus patronatus til Gudbjerg Kirke med 50 Tdr. Hartkorn, hver Td. for 50 enkende Dr., og da han efter Kongens Begæring igen har afstaaet det til Kongens Søn Grev Valdemar Christian, tilsendes der ham 2500 enkende Dr., hvortil samme Jus beløber sig, som han kan føre til Regnskab at have modtaget fra Kongens eget

¹ Indført mellem Miss. af 25. Nov. og 2. Dec. 1640. ² Tr.: F. P. J. Dahl: Efterretn. om den lærde Skole ved Frederiksborg. 1. H., Bil. S. X.

Kammer og som igen skal godtgøres ham til Udgift i Regnskabet af Taasing for dette Aar. F. T. 5, 111 b.

6. Jan. (Kolding). Miss. til Fru Anne Brahe og andre Arvinger efter afdøde Eyller Quitzow. Det berettes, at afdøde Eyl-ler Qvitzov resterer med 2 Aars Regnskaber af Rugaard, hvormed han var forlenet, som ikke er revideret, ligesom der er nogle Antegnelser og nogle Penge, han er blevet skyldig, som ikke er blevet klareret. De skal nu straks med det allerførste indlevere samme Regnskaber i Renteriet og klarere Antegnelserne, saa at Kongen kan underrettes om, hvad der tilkommer ham. F. T. 5, 112.

— Miss. til Henning Valkendorf om, at han skal sælge de Øksne, som i Aar er opstaldet paa Valdemars Slot, til afdøde Staffen Rodes Arvinger. Betalingen derfor skal han fordre paa Rentekammeret af det, som Kongen endnu er dem skyldig. F. T. 5, 112 b.

— Miss. til Just Frederick von Pappenheim. Da Kongen har bevilget, at Lauge Bilde til Hafverløckegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, en Tid lang maa blive i Jylland for at forrette sine Anliggender, skal Adressaten rette sig efter at sidde Landsting sammesteds og dømme i de forefaldende Sager i en 2 Maaneders Tid efter Julehelg, til hvilken Tid Lauge Bilde igen skal indfinde sig. Sm. T. 6, 496.

— Miss. til Gunde Lange. M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Befaling til afdøde Jens Juel, som dengang var forlenet med Aalborghus Slot, om at lade M. Christen Hansen for sædvanlig Afgift faa de første to Tiender, som blev ledige i Aalborghus Len. Da det berettes, at denne Befaling ikke er efterkommet af Jens Juel, skal Adressaten lade bemeldte M. Christen Hansen for sædvanlig Afgift faa de første to Tiender, som bliver ledige dér i Lenet [Aalborghus] og er ham belejlig, dog at det haves i Agt, at det sker uden for stor Besværing af Bønderne. J. T. 10, 297.

— Miss. til Hans Dyre. Hans Datter Fru Karen Dyre

¹ 2. Jan. 1630.

har til Kongen indsendt adskillige Beskyldninger mod sin Husbonde Niels Arenfeldt, hvorfor Kongen har ladet ham fordrø for sig. Han har saa til Borgen sat sine to Svogre Manderup Abildgaard til Skodborg og Jørgen Juel til Agerbølle, og er derefter indtil videre Besked kommet paa fri Fod. Det befales Adressaten at tilholde sin Datter at lade de Vidner, som hun agter at føre, stævne¹ til deres Værneting. J. T. 10, 297 b.

6. Jan. (Kolding). Miss. til Kapitlet i Aarhus. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til paa Dr. Fabricius, Kongens Livmedikus's Vegne at fordrø Regnskab af 2 Kirker, der ligger til det Prælatur ved Aarhus Domkirke, hvormed han er forlenet, da han er i Kongens daglige Tjeneste og derfor ikke kan forrette det selv, og ligeledes at tilholde afdøde Dr. Matthis Jacobsens Arvinger at lade reparere en forfalden Residens, som er tilfaldet Dr. Fabricius efter fornævnte Dr. Matthis Jacobsen, og hvad Befalingen ellers videre indeholder. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, paalægges det Kapitlet inden 2 Maaneder fra dette Brevs Datum at fuldgøre samme Befaling. J. T. 10, 298 b.

7. Jan. (—). Miss. til Niels Trolle. Christen Skeel til Valløe har begæret et lille Stykke Eng paa Ullemosen, som ligger til en af Kronens Gaarde i Handrup under Københavns Len, til Mageskifte for ligesaa godt og ligesaa meget af hans Jordegods paa fornævnte Ullemose. Niels Trolle skal lade opkræve 8 Mænd, som skal besigtige begge Jorderne og undersøge, om nævnte Eng uden Skade kan bortskiftes fra Handrup. Hvis den tilbudte Jord er ligesaa god og belejlig, maa Niels Trolle afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. Sj. T. 27, 133.

— Miss. til samme om at tilholde Borgemestre og Raad Christianshavn indtil videre at rette sig efter Københavns Stadsret. Sj. T. 27, 133 b. Orig. (Tr.: KD. I, 655. CCD. V, 76.)

— Miss. til Rentemestrene. Fru Hilleborre Krafse til Raufnholt, Enke efter Grev Holck, har berettet, at der forholdes hende Kvittansiarum af Møens Len, hvormed hendes af-

¹ Dette eller et lignende Ord er glemt i J. T.

døde Husbonde har været forlenet¹, fordi der af Peder Helt, forrige Skriver dér, i Møens Kirkebøger er antegnet, at Peder Basse² skylder Kirkerne 2644¹/₂ Kurantdlr. 33 Sk. 3 Penge for Kirkernes Korn, som han har solgt til en lavere Pris end Kapitelskøbet har været. Da det berettes, at Peder Basse, fordi der kun falder ringe Korn, har haft Kongens Befaling til at sælge Kirkernes Korn dér paa Landet for den Pris, han solgte sit eget Korn for og som Kornkøbet var, maa der af den Grund ikke forholdes hende Kvittansiarum af samme Len. Sj. T. 27, 133 b.

7. Jan. (Kolding).³ Mageskifte mellem Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Kronen. Orig. F. R. 4, 234 b. (Tr. i Brudst. i Saml. til Fyens Hist. og Topogr. IX, 36 f. Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Laurits Skinkel til Gierskouf faar Bevilling paa, at Skebye Kirketiende i Fyen, som han nu har i Fæste, maa følge det af hans Børn, som arver Gierskoufgaard efter ham, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. F. R. 4, 237 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov] og Stehn Bilde [Rugaard]. Da Kongen tilforn⁴ har bevilget Fru Ellen Marsvin til Ellensborg, afdøde Knud Ruds Enke, Kronens Mølle, kaldet Skarup Mølle⁵, der ligger under Nyborg Len, og som bebos af Christofver Søfrensen, med tilliggende Ejendom til Mageskifte, har hun nu begæret, at Kongen vil bevilge, at Mølleren maa have sin Græsning og Fædrift i en Kronens Skov, kaldet Hallendskouf, som ligger ved fornævnte Mølle, hvilket han hidtil har nydt. Kongen tillader, at denne Møller og hans Efterfølgere maa nyde Fædrift og Græsning i fornævnte Skov til saa meget Fæ, som han om Vinteren kan føde paa sit eget Foder, og ikke have videre at skaffe med Olden eller andet i fornævnte Skov, dog at han aarlig til en Kendelse til Nyborg Slot giver noget vist, hvilket de skal indføre i deres Besigtelse. F. T. 5, 112 b.

¹ 1633—34. ² Forlenet med Møen 1618—29. ³ I F. R. er Hovedbrevet dateret 8. Jan., Genbrevet har temmelig sikkert været dateret 9. Jan., hvilket er rettet til 7. Jan. ⁴ Skødet er først af 6. Sept. 1641, Ordren til Besigtelse dog af 3. Nov. 1639. ⁵ Skaarup Mølle, Sunds H.

7. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Morten Pax til Bierre faar Bevilling til at indrette sin egen Begravelse i Alle¹ Kirke. Lensmanden, i hvis Len [Silkeborg] fornævnte Morten Pax's Sognekirke ligger, skal lade Morten Pax indrette sin Begravelse i Alle Kirke, dog skal Morten Pax lade den forfærdige paa sin egen Bekostning paa de Steder, hvor det er uden Skade for Kirken, og siden vedligeholde den. J. R. 10, 90. K.

— Miss. til Gunde Lange. Christen Lauritsen i den gamle Mølle ved Aalborg har for nogle Aar siden besværet sig over, at den Landgilde, der skal ydes af Møllen, var sat for højt, og der udgik derfor en Befaling til Adressaten om at lade Møllen taksere til, hvad der kunde taale at ydes i aarlig Afgift af den, saa Mølleren kunde blive ved Magt, hvilket ogsaa er sket. Mølleren har nu begæret at faa eftergivet saa meget af den forrige Afgift fra Aarene 1635 til 1638, som svarer til Nedsættelsen i den nye Takst. Kongen bevilger dette, hvilket Gunde Lange skal føre til Regnskab. J. T. 10, 298 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har tilforn bevilget, at denne Svend Pedersen i Høyen Stubdrup² i Koldinghus Len maa faa en Kronens Gaard i Jerlouf Sogn, som en Mand, ved Navn Jens Søfrensen, nu har i Fæste, efter dennes Død, fordi Løjtnanten i Koldinghus fik den Gaard i Høyen Stubdrup, som Svend Pedersen tilforn beboede. Svend Pedersen har nu, (da han altsaa ikke har noget Opholdssted), andraget om at faa Tilladelse til at opbygge et Hus i Jens Søfrensens Gaard, da han dog efter Kongens Bevilling skal have hans Gaard efter ham. Da det af Adressatens Erklæring ses, at fornævnte Jens Søfrensen er en bedaget Mand, at Gaarden kun holdes nogenlunde ved Hævd, og at et af de Huse, der tilforn har staaet paa Gaarden, er slet nedbrudt, bevilger Kongen, at Svend Pedersen i Jens Søfrensens Gaard maa lade opbygge et Hus paa det Sted, hvor det nedbrudte Hus tilforn har staaet, dog maa samme Hus, som Svend Pedersen bygger, ikke igen flyttes bort fra Gaarden, men skal blive paa Stedet, og det maa ikke være Jens Søfrensen til Fortræd i nogen Maade. J. T. 10, 299 b.

¹ Aale, Vrads H.

² Stubberup, Høyen S., Jerlev H.

7. Jan. (Kolding). Miss. til Erik Grubbe. Det berettes, at Borgemestrene i Aarhus i nogle Aar har understaaet sig at forblive i deres Bestilling imod Forordningen, og da det hverken af hans eller af deres Erklæring fremgaar, at de har haft nogen Tilladelse dertil, skal han tilbørligt tiltale dem, som ikke har villet rette sig efter Forordningen, og tage Dom over dem. J. T. 10, 300. (Tr. i Udt.: J. R. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, 81.)

— Miss. til Peder Gersdorff og Jørgen Seefeld. De skal tilholde en Mand, ved Navn Søfren Bøg, som nu er i Peder Gersdorffs Tjeneste, men som tilforn har tjent Hr. Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, at gøre forskrevne Hr. Oluf Parsberg Regnskab for det sidste Aar, han var hans Foged, og for de to første Aar. Hvis det ikke sker, skal Adressaterne indstævne dem for sig og dømme om alle de Tvistigheder og Beskyldninger, der kan være mellem Hr. Oluf Parsberg og ham. J. T. 10, 300 b.

8. Jan. (—). F. R. 4, 234 b, se 7. Jan.

— Aab. Brev, hvorved Johan Rytter, Byfoged i Odense, for det store Besvær, som hans Tjeneste giver ham til Forsømmelse i hans Næring, faar bevilget en Fjerdepart af det Sagefald, som falder dér og bliver tildømt Kongen, saa længe han forvalter Byfogedbestillingen sammesteds. F. R. 4, 238.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 2 Gaarde, begge til 95 Svins Olden, i Tvede By og Sogn i Sunds Herred og 2 Gaarde, med Skov til begge til 45 Svins Olden, i Mønderup i Hundsterup Sogn, alt paa Fyn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, ind under [Nyborg] Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 5, 113.

— Aab. Brev om, at denne Henrik Vulfen af Meckelborg¹ som en rum Tid har tjent Kongen som Enspænder, har berettet, at en Mand ved Navn Henrik Chrestoffersen, boende paa en Gaard, kaldet Giestegaard², i Nimb i Skanderborg Len,

¹ I aab. Brev af 4. Marts ndfr. kaldes han: Henrik Vulfen von Meckelburg. ² I nævnte Brev kaldes den Nimb.

for nogen Tid siden er kommet til Ulykke og har dræbt sin egen Broder, for hvilken Gerning han er rømt. Da det menes, at hans Hustru ikke længer kan beholde Gaarden, har Henrik Vulfsen andraget om at faa bevilget samme Giestegaard for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Kongen bevilger dette, dersom Hustruen afstaar Gaarden eller han kan udminde hende saaledes, at hun ikke har Grund til at besvære sig over ham. J. R. 10, 90 b. K.

8. Jan. (Kolding). Miss. til Christian Holck. Da Hr. Anders Jensen, Sognepræst til Themb Sogn, for sit ringe Kalds Skyld har begæret nogen Forbedring, skal Adressaten til ham for tilbørligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift bortfæste Kronens Part af den første Korntiende, som bliver ledig i hans Len [Silkeborg], som han begærer og kan være tjent med. Endvidere bevilger Kongen, at Hr. Anders paa Livstid maa nyde den halve Kronens Gaard, som han har i Fæste, kvit og fri for al Ægt og Arbejde. J. R. 10, 301.

— Miss. til Erik Grubbe. Johan Brockenhuis til Lørbeck har berettet, at han for nogen Tid siden¹ har faaet Kongens Bevilling paa Halvparten af Malling Sogns Tiende i Aarhus Len, som i mange Aar har fulgt hans Gaard Østergaard, men har været frafæstet ham af Bønderne i Sognet, dog at han skulde give Bønderne deres Fæste dobbelt igen. Han beretter, at han har efterkommet dette, men at han alligevel er anmodet om at fæste paany, og begærer at maatte forskaanes for at betale yderligere Fæste, eftersom Bønderne tilforn har udgivet Fæstet, som er ført Kronen til Regnskab, og han nu har betalt dem det dobbelte Fæste. Kongen bevilger, at dersom Bønderne har faaet deres Fæste dobbelt igen, maa han være forskaanet for at yde videre Fæste. J. T. 10, 301 b.

9. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Jens Kiøge, Glückstadt Post, herefter, saa længe han forbliver i denne Bestilling, aarlig maa faa en Hofklædning af Kongens Klædekammer. Rentemestrene skal aarlig lade ham faa denne Hofklædning. Sj. R. 21, 3 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har antaget

¹ 29. Dec. 1639.

denne Johan Horenborstel som Dønnekemester, skal Adressaten lade ham faa det forefaldende Arbejde, der skal betales ham efter Akkord. Sj. T. 27, 134 b.

9. Jan. (Kolding). Miss. til Niels Trolle og Melkior Oldeland. Der har for nogen Tid siden for Admiralitetet været indstævnet en Sag om en raderet Seddel, som er blevet indleveret paa Toldboden i Øresund. Da de to Adressater i denne Sag har dømt én Dom og de andre Meddommere en anden, skal de give Møde paa Koldinghus Slot den 25. Januar førstkommande, hvor Kongen vil holde Forhør i Sagen. De skal medtage, hvad de har at forsvare sig med, og tilsige de interesserede ogsaa at møde paa samme Tid. Sj. T. 27, 134.

— Miss. til Jacob Mickelsen, Hans Nickelsen, Johan Bram og Floris Reinersen. Da der for Admiralitetet har været indstævnet en Sag om en raderet Seddel og de har dømt én Dom i denne Sag og deres Meddommere en anden, skal en af dem indfinde sig paa Koldinghus Slot den 25. Januar førstkommande, hvor Kongen vil holde Forhør i Sagen. De skal medtage, hvad de har at forsvare sig med, og tilsige de interesserede ogsaa at møde dér til samme Tid. Sj. T. 27, 134 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at indfinde sig i Kolding den 25. Januar, hvor der skal holdes Forhør i Sagen om den raderede Toldseddel, som har været for dem paa Toldboden. Sj. T. 27, 134 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen er blevet Christoffer Bring, forrige Skriver paa Malmøhus Slot, en anselig Sum Penge skyldig for Prins Christian (V) Gæld og han i nogen Tid er blevet opholdt med Betalingen, skal de af de første Penge, der leveres i Rentekammeret og nogenledes kan undværes, betale 4000 Rdlr. til Christoffer Bring. For den resterende Gæld skal han tilfredsstilles med Indvisning i det Korn og de andre Varer, der fremsendes fra Løene. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 27, 136 (m. Datum: 10. Jan.).

— Mageskifte mellem Falck Gjõe Henriksen¹ til Hvidkiøld og Kronen. F. R. 4, 238. Orig. (Se Kr. Sk.).

¹ Hans Patronymikon findes kun i Genbrevets Overskrift.

9. Jan. (Kolding). Aab. Brev om, at der maa holdes Torvedag i Grenaa hver Mandag. J. R. 10, 91. K. (Tr.: CCD. V, 76.)

— Miss. til Erik Grubbe. Kronens og Aarhus Kapitels Bønder, Jens Bieregaard Ingeslef¹ og Peder Rasmussen i Skeibye, har paa deres egne og deres Medbrødres Vegne berettet, at 2 Gaarde, som var lagt i Læg sammen med dem til at uderholde 2 Soldater, for nogen Tid siden er bevilget Johan Brockenhuus til Lerbeck til Mageskifte for noget af hans Jordegods, som ligger vidt afsides i Aalborghus Len. Endvidere er 2 Selvejergaarde, tilhørende Hr. Søfren Bertelsen, Sognepræst til Lisbjerg, Skeibye og Hasle Sogne, blevet fritaget for Soldaterhold. De to Bønder har derfor andraget om, at der i Stedet for disse 4 Gaarde maa lægges 4 andre Gaarde, som tjener til Sorø Kloster, i Læg sammen med dem til at underholde samme Soldater, nemlig 1 Gaard i Elsted, 2 Gaarde i Elef og 1 Gaard i Søstrup². Kongen tillader det og paalægger Erik Grubbe at lægge disse 4 Sorø Klosters Tjenere, som ikke hidtil er lagt i Læg med andre, i Læg med bemeldte Kapiteltjenere i Stedet for dem, der er taget fra Lægget. J. T. 10, 302 b.

10. Jan. (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om til en af Købmændene i København at afhænde 130 Øksne af de 150, som staar paa Dalum Kloster. De skal modtage disse Øksne som Betaling for en Del af deres Tilgodehavende. Sj. T. 27, 135.

— Miss. til samme, Jørgen Vind og Sten Beck. Bartholomæus Haagensen, Borger i København, har andraget om en Befaling til gode Mænd om at dømme og kende paa de Mangler, der er antegnet, men endnu ikke er paakendt, i hans Regnskaber fra den Tid, da han var Proviant-

¹ Underskriften paa Ansøgningen af 2. Jan. 1641 er: Jens Bieregaard i Ingislef. ² J. T. har: den fjerde, som Niels i Søstrup besidder. I Ansøgningen, der paa 18 Bønders Vegne er underskrevet af Jens Bierregaard i Ingerslev og Peder Rasmussen i Skeiby, staar der: Niels i Søstrup. I Aarhusgaards Lens Ekstraskatteregnskaber for 1640—41 findes der i Lisbjerg H. en Niels Jensen i Sastrup, som muligvis kan være den samme. Det er dog ikke lykkedes at fastslaa, hvilket Sted, der er ment.

skriver, og afgøre, hvilke han skal betale og hvilke der bør godtgøres ham uden Skade for Kongen. Der tilsendes dem en Fortegnelse over dem, som han har indleveret i Kancelliet. De skal snarest indstævne Bartholomæus Haagensen for sig, gen-nemse alle de Antegnelser, som er gjort ham, og siden kende og dømme, hvilke af dem han bør betale og hvilke der skal godtgøres ham, saa at han endelig kommer til Ende dermed, og Kongen ikke længer skal besværes dermed. Sj. T. 27, 135.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at indsætte en Person, ved Navn Niels Gregersen, som er noget forrykt i Hovedet, i Børnehuset. Sj. T. 27, 135 b. (Tr.: KD. III, 232.)

— Miss. til Hr. Claus Daa om at lægge 1 Gaard i Frenderup By i Grefveig¹ Sogn i Ans² Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Falck Gjõe til Hvidkiel, ind under Dragsholm Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 27, 135 b.

— Miss. til Rentemestrene om, at Borgerne i Sæby og Hjørring i Jylland har gjort Kongen en Forstrækning af Sølv, nemlig Sæby af 96¹/₂ Lod Sølv og 51¹/₂ Rdlr. 1 Ort i Penge og Hjørring af 188 Rdlr. 28 Sk. efter deres Bevis. Naar de nævnte Undersaatter henvender sig til Adressaterne, skal disse betale dem efter deres Bevisers Formelding. Sj. T. 27, 136.

— Miss. til samme. Da de har afhændet Stiftets Byg i Rugaards Len og Lenets Byg, efter hvad Sten Bilde til Kiersgaard, Embedsmand paa Rugaard, beretter, endnu er i Behold hos ham, skal de ogsaa afhænde den Rug, der ligger hos ham, til Købmænd som Betaling til disse. Sj. T. 27, 136 b. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Sj. T. 27, 136, se 9. Jan.

— Aab. Brev om, at Oluf Christensen Medelfar, som for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal, faar denne Forseelse eftergivet og faar Tilladelse til kaldes til Kald, hvor han lovlig efter Ordinansen kan blive kaldet. F. R. 4, 240.

¹ Grevinge Sogn. ² Fejlskrift i Sj. T. for Aas, som Skødet har. Ment er Ods H.

10. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Kirkens Part af Korntienden af Munckboe¹ Sogn, som Hans Oldeland har haft, og som tilforn har ligget under Trellerupgaard, der nu af Hans Oldeland er solgt til Uldrick Christian Gyldenløve, efter førstnævntes Død bevilges Uldrick Christian for rimeligt Fæste og aarlig Afgift. F. R. 4, 240.

— Miss. til Sten Bilde. Kongen har tilforn² bevilget 100 Rdlr. til Reparation af Gaarden Rugaard. Da han har berettet, at disse 100 Rigsdaler ikke kan forslaa til denne Reparation, bevilger Kongen yderligere 100 Rdlr. dertil, som han skal anvende paa Gaardens Reparation, saa Bygningen kan istandsættes derved. F. T. 5, 114.

— Miss. til samme. Han har berettet, at der paa Dalum staar en gammel Hesse³ med Foder, som Øksnene ikke vil fortære, og har begæret at faa samme gamle Foder bevilget til sine Hopper. Kongen vil denne Gang have forundt ham samme gamle Foder. F. T. 5, 114.

— Miss. til samme. Han har berettet, at Hospitalsforstanderne i Odense hos ham har gjort Fordring paa at maatte faa 100 Læs Ved af Dalum Len efter Hospitalets Fundats. Han skal tilholde dem at forevise ham Fundatsen in Originali, og dersom disse 100 Læs Ved findes at være bevilget deri, skal han lade dem faa dem af Dalum Lens Skove. F. T. 5, 115 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Lauridts Skinkel. De har tilforn⁴ faaet Befaling til at være Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Fru Sophie Oldeland. Da det berettes, at der endnu ikke er holdt noget Skifte efter hende, og da Fru Anne Gyldenstjerne, afdøde Frederik Markdanners Enke, meddeler, at samme Skifte ikke kan udsættes længere uden største Skade for hendes Børn, hvem samme Arv er tilfaldet, skal de straks inden 6 Uger indstævne alle forskrevne Børns Værger og de interessede for sig til en bestemt Tid og Sted, og paase, at der kun vederfares Børnene, hvad der er Ret, for at de engang kan komme til Ende med samme Skifte. F. T. 5, 114 b.

— Miss. til Hans Markdanner. Da Kongen har befalet

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Munchlar. ² 14. Juli 1640.
³ Et Hæs. ⁴ 1. Jan. 1640.

Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Lauridts Skinkel til Gierskouf, at indstævne for sig alle afdøde Frederik Markdanners Børns Værger og interesserede Parter inden 6 Uger efter dette Brevs Datum og da afslutte dette Skifte, skal han give Møde til samme Tid og Sted, for at Skiftet kan føres til Ende og de umyndige Børn ikke skal tage Skade derved. F. T. 5, 116.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Hendrick Podebusk. Hendrick Gyldenstjerne til Svanhollumb har for kort Tid siden¹ faaet Befaling til at være Værge for Fru Anne Brahe, afdøde Eyller Qvitzows Enke, paa Skiftet efter hendes afdøde Husbonde, men tilforn² har han faaet Befaling til at være Værge for Jomfru Karen Qvitzow paa samme Skifte. Da han ikke kan være Værge for dem begge, skal Adressaten, naar Skiftet foretages, paatage sig fornævnte Jomfru Karen Qvitzows Værgemaal, paase, at der paa Skiftet kun vederfares hende, hvad der ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, levere Værgemaal til hendes Lavværge. F. T. 5, 115.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvædhollumb, Befalingsmand paa Hagenskouf, og Falck Gjød til Hvidkiold. Erick Qvitzow til Elfved har berettet, at der efter hans afdøde Fader, Eyller Qvitzow til Elfved, findes vidtløftig Gæld, at adskillige Kreditorer fordrer Gældens Betaling og at det ikke er at komme til en god endelig Ende med samme Fordringer, med mindre der kommer gode Mænd til, som af Fællesboets Løsøre, Jordegods og Penge til enhver kunde udlægge, hvad der var rimeligt for hans Fordring, og han har nu paa sine egne og sine Søkendes Vegne begæret denne Befaling til Adressaterne om at forhandle mellem dem alle. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at rette deres Lejlighed efter til bestemt Tid og Sted at indstævne for sig alle Arvinger, Kreditorer, Værger og Befuldmægtigede, som har nogen Gæld eller Krav at fordr i Boet efter deres Fader, og da at udlægge til enhver efter hans Fordring, saavidt det er billigt, ret og forsvarligt, af Fællesboets Løsøre, Jordegods og Penge. Ligeledes skal de med det første foretage samme Skifte og bringe det til endelig Ende mellem Arvingerne og Kreditorerne, saa at de først gør Udlæg

¹ 16. Okt. 1640. ² 27. Maj 1640.

til Kreditorerne af Boet og siden skifter det øvrige, hvad der er udover Gælden, mellem Arvingerne, bilægge de muligt opstaaende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 117.

10. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Peder Vidou, som er barnefødt i Tønder, men nu opholder sig i Hamborg, faar Bevilling til at lade indkræve og af Kongens Riger udføre de Tilgodehavender, som allerede tilkommer ham eller herefter kan tilkomme ham i Danmark og Norge, og til frit at handle og vandle i fornævnte Riger mod en aarlig Betaling af 100 Rdlr. in specie til Helligtrekonger, at indbetale i Kongens eget Kammer, første Gang til Helligtrekonger 1642. Det skal ikke være ham til Hinder, at han opholder sig i Hamborg, dog maa han ikke under denne Prætext indkræve nogen Hamborgers Tilgodehavende udover, hvad der tilkommer ham selv, hverken selv eller ved sine Befuldmægtigede. J. R. 10, 91 b.

— Aab. Brev om, at Christen Madsen, Borger i Aalborg, har andraget om Bevilling for sig og sine Arvinger paa et lille Stykke Stubjord¹ kaldet Skottergaarden, som han nu har i Brug, og hvoraf der, naar det bruges og ikke ligger øde, til Kronen paa Aalborghus gives 2 Rdlr. Samme Jordsmon er kun paa 1¹/₂ Td. Sæd, ligger nær ved Byen og behøver derfor stærkt Lukke med Plankeværk. For at samme Stykke Jord desto bedre kan nyttiggøres, vil han lade det indelukke, dersom Kongen vil bevilge, at fornævnte Jord herefter følger ham og hans Arvinger for ovennævnte Afgift. Kongen bevilger, at fornævnte Jord herefter følger ham og hans Arvinger for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. J. R. 10, 92 b. K. (Se Kr. Sk.)

— Aab. Brev, hvorved Rasmus Jensen i Aalborg faar Bevilling til at bebygge den Plads, paa hvilken den gamle Staldgaard tilforn har staaet og som ligger mellem Købstaden Aalborg og Slottet, dog at han lader Pladsen bebygge med god Købstadbygning og aarlig til Kronen giver rimelig Jordskyld, eftersom Lensmanden sammesteds eragter det billigt. (Udenfor er skrevet:) Dette Brev er kasseret, fik et andet². J. R. 10, 93. K.

¹ K. har; Stufjord. ² 3. Maj 1641.

10. Jan. (Kolding). Oprejsningsbrev for Thomis Jacobsen i Tollund i Silkeborg Len til paany at indstævne en Sag, i hvilken hans Broder Anders Jacobsen, der skal have ihjelslaaet Frederik Jørgensen i Abelskouf, af Nævningene er blevet svoret fra sin Fred og til at være den Dødes Banemand, medens Nævningene har svoret hans anden Broder Søfveren¹ Jacobsen og ham, Thomis Jacobsen selv, Aaraad over. Sagen er ikke stævnet i rette Tid. J. R. 10, 93 b.

— Søpas for Olluf Staffensen², Borger i Glückstadt, paa Nordlandene. Han agter med det første at fragte Skibe op til Norge med adskilligt Gods og Varer og dér igen at tilforhandle sig adskillige Varer. J. R. 10, 93 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Niels Søfrensen, Tolder, og Jens Clemindsen, Toldskriver i Aarhus, saa længe de forbliver i samme Stillinger, fritages for al Indkvartering J. R. 10, 94.

— Aab. Brev, hvorved Peder Svendsen, Herredsfoged i Tørrild Herred, faar Bevilling paa at faa en af Gaardene i Jelling til at age ham fra Tinge og til Tinge, hvorimod samme Bonde skal være fri for al anden Ægt og Arbejde. Lensmanden paa Koldinghus Slot skal tilforordne ham en saadan Gaard og lade den være forskaanet for al Ægt og Arbejde. J. R. 10, 94. K.

— Aab. Brev om, at Kongen for kort Tid siden³ har bevilget, at Hr. Madts Christensen Harboe, Sognepræst til Gremsted⁴ og Heinsvig⁵ Sogne i Koldinghus Len, maatte faa en Gaard, kaldet Gremsted, ved Gremsted Kirke til at residere paa, da den Gaard, paa hvilken han tilforn boede og som nogle Bønder beboede, var ringe og ubekvem og Bønderne skulde have hans gamle Residens i Heinsvig igen. Hr. Madts Christensen har nu andraget om Kongens Bevilling til, at samme Gaard Gremsted altid maa være Præsteresidens for ham og hans Efterfølgere, og at Herligheden af fornævnte Gaard Heinsvig maa følge ham og hans Efterfølgere, da han ikke har nogen Anneks-

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: Anders. I Thomes Jakobsens Ansøgning af 30. Decbr. 1640 (D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager) kaldes han: Søfveren. ² I K. kaldes han: Steffansen. ³ 22. Maj 1639. ⁴ Grindsted, Slavs H. ⁵ J. R. har: Hemsvig, Fejllæsning af K.: Heinsvig.

præstegaard. Kongen bevilger dette, dog at han og de af samme Gaard [i Heinsvig] skal give lige saa meget, som der plejer at gaa af Gremsted, efter hvad Koldinghus Jordebog udviser. J. R. 10, 92. K. (Se Kr. Sk.)

10. Jan. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden forundt Hr. Madts Christensen, Sognepræst til Grendsted og Heidensvig Sogne i Koldinghus Len, en Kronens Gaard, kaldet Grendsted, i bemeldte Grendsted Sogn til at residere paa. Han beretter nu, at samme Gaard er meget brøstfældig paa Bygningstømmer, og har derfor begæret at faa bevilget nogen Hjælp af Bygningstømmer til Gaardens Reparation og at faa Tømmeret i den Skov, der er belejligst for ham til at hente det. Adressaten skal lade ham faa noget Tømmer af de ham nærmest liggende Skove til Gaardens Reparation. J. T. 10, 303 b.

— Miss. til samme. Kronens Bønder i Bøgvad i Egtved Sogn i Jerlev Herred i hans Len [Koldinghus] Peder Ifversen, Morten Persen og Else afdøde Morten Pedersens har begæret at faa noget Afslag paa deres Byglandgilde og at forskaanes for nogle Ægter om Aaret, da de Gaarde, de bebor, ligger i en saare skarp Egn og der kun er ganske ringe Avl og Højbjergning dertil. Da det af Adressatens Erklæring ses, at deres Opgivelser er sandfærdige, tillader Kongen, at de forskaanes for Halvdelen af deres Ægter eller mere, eftersom Adressaten mener, de kan taale, men af Landgilden vil Kongen ikke miste noget. J. T. 10, 303.

— Miss. til samme. Hans Markdanner til Rønninge Søgaard har berettet, at han i langsommelig Tid har været i Trætte med Jørgen Munk til Harridskier og har begæret til Sagens Oplysning at maatte faa beskrevet, hvad der vedrører denne Sag i Tingbøgerne i Jerlev og Tørrild Herreder i de tre Aar 1638, 1639 og 1640. Adressaten skal til Sagens Oplysning af Tingbøgerne for Jerlev og Tørrild Herreder for Aarene 1638, 1639 og 1640 lade ham faa udskrevet under rigtigt Tingsvidne, hvad der vedrører samme Trætte. J. T. 10, 305.

— Miss. til samme og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Da det berettes, at Hospitalet i Kolding skal stikke i en temmelig stor Gæld, skal de snarest beramme en vis Dag til at mødes i Kolding og raadslaa med Borgmestre og Raad samme-

steds om nogle gode Midler, hvorved Hospitalet igen kan komme nogenledes paa Fode og befries for denne Gæld, og anstille Undersøgelse om deres [o: Hospitallemmernes] Traktement, idet de skal have i Agt, at de bespises nødtørftigt og deres Gavn og Bedste søges saavel i disse som i andre Maader. J. T. 10, 304 b.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Jockum von Buchwaldt. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Claus Ucke til Lammehafve og hans Børn, skal Adressaten paa samme Skifte paatage sig Værgemaalet for Claus Uckes Børn, paase, at der paa Skiftet vederfares dem deres Rét, og siden, naar Skiftet er sluttet, levere deres Værgemaal til deres Lavvæрге. J. 10, T. 305 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sander Hansen, Skriver paa Roskildegård, og hans Hustru Johane Jacobsdatter paa Kirkens Part af Korntienden af Reerslev og Kalslunde Sogne, mod den sædvanlige aarlige Afgift til Kirken og 2 Dir. af hvert Pd. Korn til Indfæstning, naar Anne sal. Rasmus Mickelsens i Roskilde, som nu har den i Fæste, dør. Udt. i Tb. 18 b.

24. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hans Knudtsen faar Forbedring af sin Løn, idet han fremtidig skal have 300 Kurantdir. aarlig og en Hofklædning for sig selvanden, fra Mikkelsdag sidstforleden at regne og saa længe han beklæder Stillingen som Kaptajn. Udt. i Sj. R. 21, 3 b.

— Miss. til Rentemestrene. Der tilsendes dem en Fortegnelse over nogle Penge, som er tildømt Kongen for Gods, som er urigtig fortoldet i Norge, hvorpaa en Mand, ved Navn Laurits Søfrensen, der har tjent som Visitør, beretter at have erhvervet Dom. Adressaterne skal i Renteriet undersøge, om samme Penge er ført Kongen til Regnskab, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 27, 136 b,

— Aab. Brev om Forlængelse indtil videre af Tolden til den nye Bygning ved St. Annæ Bro og Baadsmandsboligerne i København. Sj. T. 27, 137. Origg. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede IV, 5 og i Varberg Lens Arkiv i RA. (Tr.: CCD. V, 76 f. KD. V, 232 f.).

24. Jan. (Kolding). Miss. til alle Lensmændene i Danmark og Norge¹ om at lade hosfølgende aab. Brev om yderligere Kontribution til Bygningen ved St. Anne Bro og Baadsmandsboligerne i København læse og forkynde og paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 138. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Han skal til Foraaret til Christiansø paa Augdesiden skaffe 160 Rus Skifersten med tilhørende Søm til at tække Kongens Hus dér med og sende en Skifertækker, som kan lægge dem paa, samt sende 24 Skippd. Bly til Render. Sj. T. 27, 138 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottosen til Eriksholmb og Jurgen Vind til Gundestrup, Rentemester, Befalingsmænd paa Malmøhus Slot og Herrisvad Kloster. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har berettet, at han snarest agter at foretage Skifte mellem sig og sine Børn efter sin afdøde Hustru Fru Lene Gyldenstjerne, skal de, naar samme Skifte bliver berammet af bemeldte Holger Rosenkrantz, give Møde, bilægge de mellem ham og Værgerne for hans Børn muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 442.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, agter snarest at foretage Skifte efter sin afdøde Hustru Fru Lenæ Gyldenstjerne, skal han give Møde, naar Skiftet foretages, paatage sig Værgemaalet for hans Søn Christian Rosenkrantz, paase, at der paa samme Skifte kun vederfares ham, hvad der er ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, overlevere hans Værgemaal til hans rette Værge. Sk. T. 6, 442 b.

— Lignende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaardt om at paatage sig Værgemaalet for Oluf Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 443.

— Lignende Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt om at være Mogens Rosenkrantz's Værge. Udt. i Sk. T. 6, 443.

¹ De opregnes alle.

24. Jan. (Kolding). Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at være Corfidts Rosenkrantz's Væрге. Udt. i Sk. T. 6, 443.

— Lignende Miss, til Christen Skeel til Valløe om at være Ebbe Rosenkrantz's Væрге. Udt. i Sk. T. 6, 443.

— Lignende Miss. til Sten Beck til Vibyegaardt, Rentemester, om at være Væрге for Jomfru Anna Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 443.

— Lignende Miss. til Melckior Oldeland til Ugersløfgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 443.

— Miss. til Niels Friis og Just Friis. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, snarest agter at foretage Skifte mellem sig og sine Børn efter hans Hustru Fru Lenæ Gyldenstjerne, skal de, førend samme Skifte foretages, begive sig til hans Gaard Langting, taksere samme Gaards Bygning og give det beskrevet. Sk. T. 6, 443.

— Lignende Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb og Falck Gjøe til Hvidtkield om at taksere Skjoldemose og Brangstrup i Fyen. Udt. i Sk. T. 6, 443 b.

— Lignende Miss. til Christian Bülow til Ingelsted Gaard og Jacob Grubbe til Rygle om at taksere Demmestrup, Skotterup og Thorup. Udt. i Sk. T. 6, 443 b.

— Lignende Miss. til Falck Lykke til Bollerup og Palle Urne til Gielleboe om at taksere Glimminge. Udt. i Sk. T. 6, 443 b.

— Lignende Miss. til Mogens Pax til Thorup og Sivvert Urne til Raarup om at taksere Egholm. Udt. i Sk. T. 6, 443 b.

— Aab. Brev, hvorved Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, af Kapitlet i Aarhus maa faa en Hospitalsplads, kaldet Hommelhafve, for 100 Sletldr. Pladsen, der tilhører Aarhus Hospital, kaldes Hospitals Humlehave og ligger bag Klostret, og Søfren Frost, Borgemester i Aarhus, har i nogle Aar haft den til Leje og kun givet 2 Sletldr. til Hospitalet. Dr. Morten Madsen har tilbudt at give 100 Sletldr. for den, dersom Kongen vil bevilge, at Pladsen overlades ham af Hospitalet saaledes, som den var, førend Søfren Frost fik den til Leje. Af Kapitlets Erklæring ses det, at Pladsen er betalt med 100 Dlr. J. R. 10, 94 b. K.

24. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Søfren Haar paa Naabe¹, Herredsfoged i Holmindts Herred i Koldinghus Len, faar Bevilling paa, at en af hans eller hans Hustrus Arvinger, som kan være dygtig dertil, efter hans og hans Hustrus Død maa faa forskrevne Gaard, som han nu besidder, dog for rimeligt Fæste og sædvanlig Landgilde. Han har berettet, at Gaarden var meget brøstfældig, da han fik den, og at han og hans Hustru nu i en 20 Aars Tid har forbedret den meget og endnu vedligeholder den, og at de har anvendt en stor Del af deres Formue derpaa. J. R. 10, 95. K.

— Miss. til Gunde Lange [Aalborghus Len]. Da Jesper Friis til Ørbecklunde, bestilter Obrist over det jydsk Regiment, har begæret en Gaard² i Randnum³ By og 1 Gaard i Nesbye, begge i Aalborghus Len, til Mageskifte for en Gaard i Gislum By, Sogn og Herred og 1 Gaard i Haufbro By i Aars Herred, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 306.

— Miss. til samme og M. Christen Hansen, [Biskop over Aalborg Stift]. Fru Karen Dyre Niels Arenfeldts til Ulderup har berettet, at hun agter at lade indstævne nogle Præster for deres Herredsprovster for at bekende Sandheden om en Kvinde, som skal have aabenbaret for dem, at Fru Karen Dyres Husbonde skal have leveret hende nogen Gift til dermed at ombringe Fru Karen Dyre. Det paalægges M. Christen Hansen at tilholde Provsterne i det Herred, i hvilket fornævnte Præster bor, naar Fru Karen Dyre lader begære Stævning over dem, da at meddele hende Stævningen og foreholde Præsterne at sige Sandheden om, hvad der i Sandhed er dem vitterligt derom. Denne deres Bekendelse skal ske i Nærvarrelse af begge Adressaterne, som med Flid skal eksaminere dem og formane dem til at sige den bare Sandhed. Bekendelsen skal siden gives Parterne beskrevet. J. T. 10, 306 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Det berettes at en Borger i Aarhus, ved Navn Jens Jensen, som søger sin Næring ved

¹ K. har: Nøbe. Efter Koldinghus Lens Jordebøger for 1640—41 boede Søren Sørensen Haar paa Nebbe Hovedgaard, Gaarslev S., Holmans H.
² Der nævnes kun Beboernes Navne. ³ Ranum, Bjørnsholm S., Slet H.

Salg af Vin og andre Varer, tillige sælger adskillige Krydderier og Urter dér i Byen. Da det er bevilget Apotekeren alene sammesteds at sælge Krydderier og der derved sker denne Indpas, skal Erik Grubbe forbyde Jens Jensen (da han ellers desuden driver andet Købmandskab) herefter at sælge saadanne Krydderier og Urter, for at det Apotekeren meddelte Privilegium kan holdes i Agt. Ligeledes skal Erik Grubbe i Toldbogen lade undersøge, om fornævnte Jens Jensen af samme Krydderier, som han har indkøbt i de forrige Aaringer, har erlagt den tilbehørlige Told. Dersom han befindes at have været forsømmelig deri, skal Adressaten lade ham tiltale derfor, tage Dom over ham og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 10, 307 b.

24. Jan. (Kolding). Miss. til Ifver Vind. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Kongens Missive om paa det Østerske Kompagnis Vegne at levere til Rasmus Jensen, Borger i København, eller hans Fuldmægtig noget af Stiftets Korn. Da det berettes, at han har avlet mere end fornævnte Missive indeholder, skal han til Rasmus Jensen eller hans Fuldmægtig paa det Østerske Kompagnis Vegne levere 416 Tdr. Rug og 450 Tdr. Byg og føre det til Regnskab. J. T. 10, 308 b.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Kapitlet har for nogen rum Tid siden faaet Bevilling til at erklære sig om nogle af Mickel Due mod Kapitlet fremsatte Angivelser, og af dets Erklæring ses det, at forskrevne Mickel Due i adskillige Maader har forholdt sig uskikkeligt og utilbørligt. Kapitlet skal med Lov og Ret procedere mod Mickel Due for samme begaaede Forseelser. J. T. 10, 307 b.

— Miss. til samme. Kapitlet har berettet, at der i Aarhus ligger to Residenser til Kapitlet, af hvilke den ene hører til Præbenda corporis Christi, og at de er aldeles forfaldne, saa at ingen kan residere i dem, hvorfor det har begæret at maatte sælge de to Residenser med en lille dertil liggende Have. Kongen tillader, at det sælger samme to forfaldne Residenser, dog at Pengene, der faas for dem, udsættes paa Rente, og at Renterne heraf betaales² til dem, der nu er eller herefter bliver forlenet med samme Præbender. J. T. 10, 309.

¹ 12. Oktbr. 1640. ² Det eller et lignende Ord er glemt i J. T.

25. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Pofvel Rumler, boende paa Esserumb's Mølle, faar Bevilling til, athans Hustru efter hans Død for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift maa faa de Tiender, som Kongen tilforn har bevilget ham. Sj. R. 21, 4.

— Miss. til Henning Valkendorf. Petter Vidou, boende i Hamborg, har berettet, at Professorerne paa Universitetet i København har tildømt Casper Ditmers, Borgemester i Næstved, 400 Sletdlr., som Petter Vidou har at fordre hos Jørgen Villomsen i Odense. Da forbemeldte Petter Vidou har indstævnet Professorernes Dom for Kongen og Rigsraadet til første Herredag, skal Adressaten tilholde fornævnte Jørgen Villomsen at lade samme 400 Sletdlr., naar Tiden er forfalden, da de skal erlægges, sætte i Retten, hvor de skal blive staaende, indtil Sagen paa Herredagen er til Ende. F. T. 5, 116.

— Aab. Brev om, at Peter Syllen og Peter Vidou, bosat i Hamborg, hos efterskrevne Undersaatter i følgende Købstæder i Danmark har nogen dem tilkommende Gæld at fordre, nemlig i Varde: hos Mathias Pedersen Beck 157 Mark lybsk, hos Anders Pettersen 465 M. l., hos Bagge Bagesen 224 M. l. og hos Laurents Bagesen 100 M. l., i Ringkøbing: hos Oluf Jensen 640 M. l., i Aarhus: hos Hans Jostsen 1093 M. l., i Kolding: hos Niels Bøgvad 810 M. l. og hos Anders Bøgvad 940 M. l., i Odense: hos Lucas og Hans Villumsen 1500 M. l., hos Johan Elcke 1600 M. l. og hos Jørgen Villumsen 2100 M. l., og i Horsens: hos Anders Stygesen 1260 M. l. Da fornævnte Peter Vidou beretter, at nævnte Peter Syllen, som er hans Hustrus Fader, har overladt ham sin Part af forskrevne Gæld, bevilger Kongen, at Peter Vidou, som allerede har faaet Kongens Bevilling¹ til at indfordre sin Gæld i Kongens Riger, tillige med sit eget Tilgodehavende maa indkræve sin Hustrus Faders til ham opladte Gæld, dog at de 400 Sletdlr., som staar hos Jørgen Villumsen i Odense og som Casper Ditmers, Borgemester i Næstved², [har i Forvaring], ikke straks maa være Peter Vidou følgagtige, men skal hensættes og forblive i Forvaring, indtil denne Sag

¹ 10. Jan. 1644. ² Der er sprunget noget over i J. R. Meningen maa vistnok være omtrent som ovfr.

bliver endelig paadømt, da den er indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad til første Herredag. J. R. 10,95 b.

25. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Fredrik Slacke Snedker i Kolding, som nu er antaget som Slots-snedker paa Koldinghus Slot til at forfærdige det Arbejde, der kan falde sammesteds, og som har andraget om at faa de samme Friheder, som hans Formænd har haft, faar Bevilling paa, saa længe han betjener denne Bestilling paa Koldinghus Slot, at være fri for al Skat og anden Byens Tyng, ligesom hans Formænd har været. J. R. 10, 76.

— Miss. til Knud Ulfeldt. Da Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, i afdøde Kaptajn Reichvins Sted har forordnet en anden til Kompagniet, skal Adressaten give denne den samme Løn, som Reichvin havde. Han har endvidere begæret at faa at vide Kongens Vilje om, hvorvidt en, som for sin Forseelse ved Krigsretten bliver dømt fra Ære og Liv, kan benaades af nogen anden end af Kongen alene. Kongen vil have forbeholdt sig alene den Højhed. J. T. 10, 309 b.

— Miss. til Mickel Nielsen og Jørgen Worm. Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Jørgen Seefeld til Visborggaard, Befalingsmænd paa Nyborg og Hald Slotte, har berettet, at der er oprettet en Kontrakt mellem afdøde Niels Friis's Arvinger om at sælge hans efterladte Gods, Løsøre og Formue og dermed betale Gælden, saavidt det kan strække til, og at de, Hr. Mogens Kaas og Jørgen Seefeld, har paataget sig at sælge samme Gods og Løsøre og at betale Gælden med Pengene, saavidt det kan beløbe sig til, samt at der i samme Kontrakt og Fuldmagt staar, at dersom Godset og Løsøret ikke altsammen kan sælges, skal det, der bliver tilovers, skiftes og deles mellem Arvingerne, eftersom enhver tager i Arv til og enhver betaler saa mange rede Penge, som kan tilfalde dem efter hver sin Lod, indtil al Niels Friis's lovlige Gæld er betalt. De har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at være til Stede, naar fornævnte usolgte Løsøre skal skiftes. Det befales dem at give Møde, naar samme usolgte Løsøre skal skiftes mellem Arvingerne. Dersom nogen af Arvingerne ikke møder selv eller ved deres Fuldmægtige, skal de have Fuldmagt til at afsætte og registrere de udeblivendes Parter, for at de andre ikke skal op-

holdes eller lide nogen Skade paa deres Andele af Godset eller Løsøret. J. T. 10, 310.

25. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Jost Høg og Dr. Morten Madsen. Hr. Rasmusen, Sognepræst i Grenaa, har begæret, at der maa bevilges en Hører dér i Grenaa noget af de i de to Herreder residerende Degnes Rente, da han kun har noget ringe at leve af. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring om, ved hvilke Midler Skolen kan bringes paa Fode ved Forbedring af nogle Høreres¹ Løn, dog saaledes, at det ikke geraader Kronen til nogen Afgang eller Skade, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 10, 311 b.

26. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Christian Smalkal faar Bevilling paa Hiortholmbs Mølle. Kongen har for nogen Tid siden bevilget afdøde Hans Smalkal, forrige Slotsfoged paa Københavns Slot, at en af hans Sønner, som fandtes bekvem dertil, efter hans Død maatte faa Hiortholmbs Mølle uden Fæste paa Livstid, dog at han aarlig skulde give 50 Rdlr. in specie deraf i Landgilde m. v. efter samme Bevillings Indhold. Hans Søn Christian Smalkal har nu andraget om, da han er en af hans ældste Sønner, næst efter en, som er Præst, at faa bevilget Hiortholmbs Mølle efter nævnte Bevilling. Kongen bevilger dette, dog at han af samme Mølle skal give, hvad fornævnte Bevilling, dateret Københavns Slot den 27. Juni 1632, ellers fastsætter. Sj. R. 21, 4 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om at tilholde den nylig antagne Bygmester straks at begive sig til Nyborg Slot og sætte Folk til at forfærdige det Arbejde, som Kongen har befalet skal gøres paa Taarnet og andetsteds dér. Adressaten skal til samme Bygnings Reparation sende Skifersten til Nyborg med Skifertækkeren og andet, som er fornødent. Sj. T. 27, 139.

— Miss. til Niels Trolle om at lade Morten Pertz, Borger i København, faa udvist en Eg og en Bøg af Kronens Skove i Københavns Len til den Mølle, han er ved at opsætte i København til at udbore Musketter og Pistolløb paa. Sj. T. 27, 139. (Tr.: KD. V, 233.)

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Madts Hansen, Løjtnant under Kaptajn Caspar Due, i Fyen, har berettet, at den Gaard,

¹ J. T. har: Tilhørere.

som har været tillagt ham for hans Tjeneste, er blevet bortskiftet fra Kronen til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, skal Adressaten tillægge ham en anden Gaard, som er ligesaa god paa Afgift som den forrige. F. T. 5, 116 b.

26. Jan. (Kolding).¹ Aab. Brev om, at Jens Olufsen, Borgemeester i Ringkøbing, har berettet, at en Skipper af Glückstadt, ved Navn Andreas Hasse, for nogen Tid siden har ladet sig befragte for ham, efter hans Charters Indhold, fra Hamborg med en Del Salt og andet, som skulde losses i Bremen. Desuagtet er fornævnte Andreas Hasse med forskrevne Salt og andet samt Fragtbrev fra Jens Olufsens Faktor i Hamburg, der paa hans Vegne havde indskibet det for Andreas Hasse, gaaet ham ganske forbi og er paa egen Haand sejlet til Norge, hvor han har solgt det, Jens Olufsen aldeles uadspurgt, og har siden faret paa sin egen Haand og har ikke gjort ham Rejseregnskab eller Rigtighed derfor, endskønt Godtfolk paa adskillige Steder har gjort Fordring derpaa af ham, men han har med hemmelig Undskyldning og Praktiker hjulpet sig derfra indtil forleden den 8. August, da han [Jens Olufsen] i Havnen ved Romme i Ballum Birk under Riberhus Len har antastet ham [Andreas Hasse] med samme hans Skib, som han havde fragtet til ham. Han forlangte da atter Regnskab af Andreas Hasse, men kunde ikke faa andet af denne end 40 Sletdlr. Andreas Hasse sagde, at han vilde rejse derfra — hvad han ogsaa gjorde — og hente de resterende Penge og aflægge godt Regnskab. Dermed udeblev han ganske og undløb fra sit Skib, hvorfor Jens Olufsen har været forarsaget lovlig at arrestere samme Skib og at stævne ham til fornævnte Birketing i Rette for Fogden, hvor der blev tildømt ham Indvisning i hans Skib til Fyldestgørelse efter hans billige Restfordring. Efter denne Dom er Skibet med alt dengang ombordværende Redskab tilvurderet ham for 350 Sletdlr. Han har nu andraget om, at dette ham tilvurderede Skib, hvor det maatte komme hen, med Skibsfolk og Gods maa være frit og sikkert paa alle Havne og Strømme, og at der ikke maa gøres det Ophold eller Forhindring, saa længe samme Birketingsdom staar urygget. Kongen bevilger, at forskrevne Skib, som er tildømt og tilvurderet fornævnte

¹ I J. R. er Dateringsstedet glemt.

Jens Olufsen, maa være sikkert, frit og umolesteret med Folk og Gods paa hvad Strøm og Havne det end kommer, saa længe forskrevne Dom staar ved Magt. J. R. 10, 96 b.

26. Jan. (Kolding). Oprejsningsbrev for denne Christen Jensen i Fredsted, der har berettet, at han for nogen Tid siden er blevet fældet for en Benægtelse, han har gjort, og derfor en Tid lang har været rømt fra sin Hustru, Børn, Hus og Hjem. Han maa være fri for Tiltale i denne Sag og igen komme til sin Hustru, Børn og Gods, dog at han inden 1. Maj førstkommende skal betale 50 Speciedr. til Ernst Normand, som skal modtage dem paa Kongens Vegne og føre dem til Regnskab. J. R. 10, 97.

— Aab. Brev om Affattelsen af Toldsedlerne ved Øresundstolden. Sj. R. 21, 4. (Tr.: CCD. V, 77 f.)

— Miss. til Tolderne i Øresund. De skal herefter i Øresund for Kronborg Slot i Stedet for deres og Toldskrivernes Segl bruge det Segl, som Kongen vil lade forordne dertil. Endvidere skal de selv og de to Toldskrivere, som regner med Skipperne, alle tillige egenhændigt underskrive alle Pas og Toldsedler. Sj. T. 27, 139 b. Orig. i Kgl. Miss. og Kvittanser m. m. til Toldere og Toldskrivere i Øresundstoldkammer.

27. Jan. (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da Kongen har bestemt, at der skal skaffes Tolderne i Øresund et særligt Segl, hvormed de skal forsegle alle Toldpas, som de udsteder, skal Adressaten straks lade lave et lille Segl med 3 Løver og 9 Hjerter i og tilsende dem det snarest. Sj. T. 27, 139 b.

— Instruks for Toldere og Toldskrivere i Helsingør. Sj. R. 21, 5. (Tr.: CCD. V, 78 ff.)

— Miss. til Frederik Urne. Han skal hemmeligt tale med den hollandske Residens dér i Øresund om, at denne skal anvende sin største Flid paa at faa arresteret og sendt til Kongen Kongens Tolder Herman Holsts Dreng, som har skrevet et falsk Pas og derfor er bortrømt og menes at være i Holland. Sj. T. 27, 139 b.

— Aab. Brev om, at da Kongens forrige Strandfoged for sin Skrøbeligheds Skyld har frasagt sig sin Bestilling, antages hermed Jep Jensen, boende i Faaborg, til at have Tilsyn ved Faaborg og dér omkring med, at Kongens rette forordnede Toldsteder ikke forløbes, og at intet udskibes fra ulovlige Havne til

Afbræk for Kongens Told, med en aarlig Løn af 30 Rdlr. in specie, fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Hr. Mogens Kaas [til] Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, og med en Femtepart af alt, hvad der befindes at udskibes fra ulovlig Havn og prisedømmes. Han skal desuden være fri for Skat og al anden Bys Tyngte, saa længe han betjener samme Bestilling. F. R. 4, 240 b.

27. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hr. Madts Andersen, Sognepræst til Staby Sogn i Bøvling Len, og hans Efterfølgere for Kaldets Ringheds Skyld faar bevilget en lille Gaard, der ligger ved Præstegaarden, fri for Fæste, Ægt og Arbejde. J. R. 10, 97 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III, 286. Hofmands Fundat. IV, 659 f. Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Peder Biering, Borgemester i Viborg, har andraget om at faa eftergivet Landgilden, Ægt og Arbejde af hans 3 Selvejergaarde, nemlig en i Hvidding By i Dronningborg Len og to i Mamon By og Sogn i Halds Len. Kongen bevilger for det Besvær, han har i sin Bestilling, at han og hans nuværende Hustru paa begges Livstid maa være fri for Ægt og Arbejde af de 3 Gaarde, men Landgilden af dem og Skatterne, naar saadanne paabydes, skal de, saavidt de vedkommer samme 3 Gaarde, i rette Tid levere paa de tilbørlige Steder. J. R. 10, 98 K.

— Miss. til Ernst Normand. Menige Seeste Mænd i Koldinghus Len har berettet, at Hjarup Bymænd ikke med dem vil lukke og grave mellem Seeste og Hjarup Skove, som de tilforn efter Tingsvidnes Lydelse har gjort, hvorfor Seeste Mænd nu ikke, som tilforn, kan nyde deres egen rette Græsgang og Fædrift, men en Del deraf bruges af Hjarup Mænd. Da det af Ernst Nordmands Erklæring og af Tingsvidnet ses, at deres Opgivelse er sandfærdigt skal han tilholde Seeste Mænd selv at grave Grøfterne, som tilforn har været mellem deres Bys Skov og Hjarup Skov, for at hver af de nævnte Byer kan nyde den Græsgang og Fædrift, de tilforn har nydt og som med Rette tilhører dem. Han skal dog paase, at de ikke tilholder sig mere, end der med Rette kan tilkomme dem. J. T. 10, 312.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da denne Jacob Andersen, som en Tid lang har tjent paa fremmede Steder som Soldat, nu

har andraget om Befordring, tillader Kongen, at han maa faa det første Kompagni, som bliver ledig. J. T. 10, 312 b.

27. Jan. (Kolding). Miss. til Ifver Vind. Afdøde Hr. Uldrik Sandberg har, da han var forlenet med Lundenæs Slot, faaet Kongens Befaling¹ vedrørende Christen Pedersen, boende i Skiern Mølle i Hiere² Sogn i hans Len [Lundenæs], der besværede sig over, at noget af samme Møllens Avling for nogen Tid siden er kommet fra Møllen, med Begæring om, at det igen maatte komme ind under Møllen. Da Kongen nu erfarer, at samme Befaling ikke er efterkommet paa Grund af Hr. Uldrik Sandbergs Død, skal Ifver Vind nøje undersøge Sagen, og, dersom det findes, at samme Avling har ligget under Møllen og med Rette bør ligge dertil, skal han forhandle mellem Mølleren og dem, som nu bruger Avlingen, som det kan være forsvarligt, saa den igen kan komme under Møllen. Den, som nu besidder Møllen, skal tilbagegive den, som har samme Avling i Brug, hans tilbørlige Fæste eller noget mere, eftersom det synes Ifver Vind bedst. J. T. 10, 313.

— Miss. til Ernst Normand. Herr Behrnt Fedenkamp³, Sognepræst i Piedsted, har berettet, at der i hans jordegne Bondeskov i Hvilbjerg her i Lenet [Koldinghus] under Bjærgene findes en Skov, som ingen kan komme til med Heste og Vogn at køre til Byer, og han begærer derfor at maatte lade nogle Træer hugge i denne Skov og sælge dem til den Højstbydende for dermed at betale den Gæld, han er kommet i, ved at han i Kolding har ladet opsætte et Hus, som endnu ikke er helt færdigt. Ernst Normand skal til Hr. Bernt Faldenkamp i hans Selvejrbondeskov i Hvilbjerg lade udvise nogle Træer, eftersom Skoven kan taale til, paa de Steder under Bjærgene, hvor ingen kan komme til med Heste og Vogn at køre til Byer, og tillade ham at sælge dem til de Højstbydende, men kun for denne ene Gang og ikke tiere, dog at han sælger dem til Kongens Under-saatter og ikke til fremmede. J. T. 10, 313 b.

28. Jan. (—). Aab. Brev, om at de Kronens Ejendomme og de af Adelens arvelige Gaarde, som Kongen har tilladt Borgerne i Lemvig at tilforhandle sig, herefter ikke maa fra-

¹ 15. April 1636. ² I fornævnte Miss. kaldes det: Skiene, d. v. s. Skiern. ³ Bernt Berntsen Faldenkamp.

skiftes fra Lemvigs Borgerskab. J. R. 10, 98 b. K. (Tr.: CDD. V, 81).

28. Jan. (Kolding). Aab. Brev om, at Kongen tilforn har bevilget, at Borgerne i Lemvig maatte tilforhandle sig nogle Gaarde, kaldet Lemtorp, med Tilliggende dér ved Byen i Lem Sogn, og at de nu har begæret at maatte yde den sædvanlige og af Arilds Tid udgivne Tiende af samme Gaarde til Lem Kirkes Værger aarlig i tærsket Korn med Skæppen og ikke være forpligtet til at levere den i Kærven. Kongen bevilger, at forskrevne Lemvigs Borgere og deres Arvinger, som bliver bosiddende i Byen, herefter maa levere den sædvanlige og af Arilds Tid udgivne Tiende af fornævnte Lemtorp aarlig til Lems Kirkeværger i tærsket Korn med Skæppen, dog at Kirken derved ikke mister noget af sit eller i nogen Maade kommer for kort derved. J. R. 10, 99 K.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt og Bispen i Ribe. Da Hr. Niels Ifversen, Sognepræst i Skrydstrup i Gram Herred i Haderslevhus Len, paa Grund af sit Kalds Ringhed har begæret nogen Forbedring, skal de undersøge Kaldets Lejlighed og hvorledes det uden Skade for Kronen bedst kan hjælpes og snarest indsende Erklæring til Kongen derom. J. T. 10, 314 b.

— Miss, til Henrik Lange. Hr. Kield Nielsen, Sognepræst til Ulborg, har berettet, at Adressaten forlanger Rente af nogle Kirkepenge, som staar hos ham, og han beklager, at han ikke har kunnet faa dem sat paa Rente hos sikre Folk, men at Pengene altid har været til Stede hos ham selv, om Adressaten havde villet sætte dem paa Rente efter Forordningen derom, som han yderligere kan erfare af hans medfølgende Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet sammen med Supplikationen. J. T. 10, 315.

— Miss. til Stehn Bilde i Jylland. Da Aksel Urne til Kiellerup har begæret en Gaard med tilhørende Gadehuse i Vifve By og Sogn i Hindsted Herred i Adressatens Len [Sejlstrup] til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Mundholum¹ i Sønderup Sogn i Hornum Herred i Himmersyssel og 1 Gaard i Gaaserby i Øster Hassing Sogn i Kær Herred i Vendsyssel, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for

¹ Fejlskrift i J. T. for: Munkholm.

Bejlegheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 315 b.

28. Jan. (Kolding). Miss. til Laurids Ebbesen. 3 af Kronens Bønder i hans Len [Skanderborg], nemlig Hans Rasmussen, Niels Rasmussen og Jens Hansen i Giesing, har berettet, at nogle af deres Bymænd vil paaføre dem Trætte for at faa deres Bymark rebet. Af hans Erklæring ser Kongen, at der én Gang er sket Udlæg af de menige Bymænd, for at de ikke skulde anklages videre eller komme til Rebs. Da disse Marker efter slig Lejlighed lovlig ikke bør stedes til Rebs, maa han ikke heller tilstede, at der kommer noget Reb derpaa. J. T. 10, 316 b. Samtidig Afskrift i D. Kanc. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede II, 4.

— Miss. til samme. To af Kronens Bønder, ved Navn Søfren Nielsen og Rasmus Jensen, boende paa en Selvejergaard, der hedder Hjerdrup, i Skanderup¹ Len, har berettet, at deres Gaard for nogen Tid siden er brændt, hvorfor de har begæret at forskaanes for dette Aars Landgilde. Da Kongen af Adressatens Erklæring ser, at deres Opgivelse er sandfærdig, skal han lade dem være forskaanet for et Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 317.

— Miss. til Gunde Lange. Der er tilforn² udgaaet Missive til afdøde Otte Skeel til Hammelse om at bortfæste Kronens Part af den første ledige Korntiende i de nærmest omliggende Herreder til Hr. Pouel Andersen, Sognepræst til Astrup, Rostrup og Arden Sogne. Da det nu berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, skal Gunde Lange til fornævnte Hr. Pouel Andersen for tilbørligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift bortfæste Kronens Part af den første Korntiende, som bliver ledig i hans Len [Aalborghus] i de omliggende Herreder, og som Præsten begærer og kan være tjent med. J. T. 10, 317 b.

29. Jan. (—). Miss. til Hr. Mogens Kaas, Hr. Jørgen Brahe og Sten Bilde. De har faaet Befaling³ til at besigte en Gaard i Høje i Høys Sogn⁴, som Fru Ellinne Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, vil udlægge til Kronen for en Mølle,

¹ Skanderborg Len eller Skanderup Sogn, Skanderborg Len?
² 17. Marts 1634. ³ 3. Novbr. 1639. ⁴ Høje ligger i Lunde S.

kaldet Skarup¹ Mølle. Hun har nu berettet, at fornævnte Gaard i Høye ikke er tilstrækkelig til Vederlag, hvorfor hun tilbyder at udlægge en Gaard i Øre² i Nyborg Len, saa at der sker Kronen Fyldest. De skal undersøge dette Godses Lejlighed og dersom Kronen derved kan faa fuldkomment Vederlag, skal de ligne og lægge det og føre Sagen til Ende. F. T. 5, 118.

29. Jan. (Kolding). Miss. til Gregers Krabbe. Da Halvparten af Kronens Part af Korntienden i Nebbel Sogn nu er ledig, skal han bortfæste fornævnte Halvpart til Christen Madtsen i Lundtorp for tilbørligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. Naar den anden Halvpart bliver ledig, skal han ligeledes lade ham faa den. J. T. 10, 318.

— Miss. til Ernst Normand. Efterskrevne Kronens Bønder, nemlig Søfren Nielsen, Niels Knudsen, Jacob Madtsen og Lauridts Andersen, i Høysby i Koldinghus Len har berettet, at de i mange Aar kun har avlet saare ringe Korn og at Jorden til deres Gaarde er ond at drive, saa at de ikke vel kan komme til Rette, uden at de faar bevilget noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen af hans Erklæring ser, at dette er sandfærdigt, bevilger han, at de fire Mænd i Høysby efter hans eget Forslag maa være forskaanet for 8¹/₂ Td. Byg og et Brændsvin aarlig af deres aarlige Landgilde, hvilket han skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 10, 318 b.

1. Febr. (Kolding). Miss. til Sten Beck. Der gives ham Befaling og Fuldmagt til at rette sig efter at dømme med de andre i Admiralitetet i København i alle Sager vedrørende Søhandelen, som falder enten i København, i Øresund eller andetsteds, saavel i Norge som i Danmark, naar Skibene sendes til København og Sagerne lovlig indstævnes for ham og de andre. Iøvrigt skal han rette sig efter Kongens forrige Befaling derom til de andre Meddommere. Sj. T. 27, 140,

— Mageskifte mellem Christoffer Hvas til Hennegaard, Befalingsmand paa Ørum Slot, og Kronen. J. R. 10,99 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Oprejsningsbrev for Christen Jensen af Vesterstret, der for nogen Tid siden har været i Bordag³ med en Person, ved Navn Jens Nielsen, i Brøndumbaard og som dengang

¹ Skaarup. ² Oure, Gudme H. ³ Strid.

fik nogle store Saar og Skade, saa at han derover i Hastmodighed har fremsat en Sigtelse, for hvilken han er gjort nederfældig. Sagen er senere blevet forliget mellem ham og Sagvolderen ved en Kontrakt, som Mickel Nielsen til Øster Falde¹ og Jørgen Ernst Vorm til Svenstrup² har oprettet mellem dem, hvorefter alle de Dokumenter og Breve, der er gaaet mellem dem, skal være aldeles døde og magtesløse. J. R. 10, 101.

1. Febr. (Kolding). Oprejsning for Axel Juul til Biørnholmb til igen at føre Vidner i en Voldssag og forfølge samme Sag, saavidt Lov og Ret er. Han har ladet fremskaffe Vidner i denne Voldssag, men Vidnerne er blevet underkendt ved Landstinget, fordi den, som har fremskaffet dem, var en nederfældig Mand, og han har derfor begæret Oprejsning til igen at føre samme Vidner. J. R. 10, 101 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Jørgen v. Ahlefeldt til Quarnebeck, holstensk Raad og Embedsmand paa Haderslevhus Slot, har berettet, at der er to Broer i Lenet, som han skal holde ved Magt, at Bønderne i Malt Herred i Riberhus Len, som aarlig skal give Korn til Broens Vedligeholdelse, ikke yder det i rette Tid, og klager over, at han ikke kan faa Mandtal paa samme Bønder i Malt Herred. Gregers Krabbe skal skaffe Jørgen v. Ahlefeldt rigtigt Mandtal paa forskrevne Bønder i Malt Herred, saa at han derefter kan indkræve det Korn, som Bønderne skal give til Broernes Vedligeholdelse. J. T. 10, 319.

2. Febr. (—). Miss. til Chlaus Brockenhuus om at lægge 1 Gaard med Skov til 12 Svins Olden i Aarup i Skydeberg³ Sogn i Baag Herred i Fyen og 1 Td. Hartkorn paa Nørre Slette i Østerupgaards Enemærke, som Kongen paa Landsdommeriets Vegne har faaet til Mageskifte af Falck Gjøe til Hvidkiold, ind under Landsdommeriet [i Fyen]. F. T. 5, 118 b.

5. Febr. (—). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Borgemestre og Raad i Assens har berettet, at deres Sognepræst⁴ for nogen Tid siden er død, og at de nu er til Sinds at kalde en Person, ved Navn M. Niels Saxse, paa Kongens Behag. Da Kongen selv

¹ Mikkel Nielsen Tornekbrands til Øster-Falde. ² Formentlig Svenstrup, Flejsborg S., Aars H. Han skrives ellers til Ørndrup. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Stydeberg. ⁴ Mag. Povl Andersen († ^{15/12} 1640).

har hørt samme Person, tillades det Borgemestre og Raadmænd at kalde ham til samme Kald. F. T. 5, 119.

5. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger Dr. Jacobus Fabricius, Kongens Livlæge, ad gratiam, at hans Søn Henricus Fabricius¹ efter Faderens Død straks maa indtræde i det Prælatur og Kanonikat, hvormed Dr. Jacobus Fabricius er forlenet i Aarhus Domkapitel, ligesom Faderen har haft det, dog paa Betingelse af, at han forfremmes saaledes i sine Studier, at han i Fremtiden kan være dygtig at tjene Kongen og Riget. J. R. 10, 101 b. K.

— Miss. til Niels Krag. Christen Lange til Hesselmed og Bønderne i Aal Sogn har berettet, at to bedagede Mænd dér i Sognet har i Fæste Halvparten af Kronens Part af Korn-tienden, og at de to Mænd nu har opladt samme Tiende til en Mand, ved Navn Jacob Jensen i Giedtiere¹. Da en stor Part af Sognemændene er Kronens Bønder og samme Part af Korntienden, efter hvad der berettes, ikke af Sognet er blevet bortfæstet i lovlig Tid, skal Niels Krag stede samme Halvpart af Korntienden til fornævnte Jacob Jensen for sædvanligt Fæste og Afgift. J. T. 10, 319 b.

6. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Christoffer Bring, forrige Skriver paa Malmøhus Slot, har berettet, at han nu i Renteriet har klareret de Regnskaber, som han var pligtig at aflægge af Malmøhus paa afdøde Sigvort Grubbes Vegne, og faaet Kvittans derpaa. Da det deraf befindes, at der tilkommer afdøde Sigvort Grubbe en Sum Penge, befales det dem at lade de Penge, som Kongen skylder paa Christoffer Brings Kvittanser, blive i Arrest i Renteriet, indtil Christopher Bring har gjort Jokum Beck³ Regnskab, for at det da med Sikkerhed kan erfares, hvem samme Penge med Rette tilkommer. Sj. T. 27, 140, Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev om, at da Kongen har erfaret, at en Del af hans Lensmænd understaar sig at bortfæste de Kirketiender, som ligger under det Prælatur og Vikariat, hvormed Dr. Jacobus Fabricius, Kongens Livmedikus, er forlenet,

¹ Det første Stykke gengives her efter K. I J. R. er Stedet forkortet noget. ² Fejlskrift for: Giedbiere, Gjedbjærg, Aale S., V.-Horne H. ³ Sivert Grubbe var dennes Svigerfader, se ²²/s 1641.

bevilger Kongen, at denne selv maa bortfæste disse Korntiender af de Kirker, hvis Regnskaber det tilkommer ham at revidere, og føre Tilsyn med, at det, der enten ved Bortfæstningen af Tienderne eller paa anden Maade, kan komme Kirkerne til Gavn, bliver rigtig indført i Regnskaberne. J. R. 10, 102. K. Kopi, bekræftet Koldinghus den 8. Febr. 1641 af Erik Lykke Hansen¹, i Landsark. i Viborg.

6. Febr. (Kolding). Aab. Brev om, at Guendelinus² Henricus Heubelius har klaget over, at det adskillige Steder ikke er blevet tilstedtham at bruge Kirkerne til Tjenestens Forrettelse. Kongen bevilger, at Kirkerne forundes ham, saa at han kan forrette Tjeneste dér, naar han begærer det, paa de Tider, da der ellers ikke forrettes ordentlig Tjeneste i dem. J. R. 10, 102.

— Miss. til Gregers Krabbe om at lægge 1 Gaard i Kastkier og 2 Gaarde i Lundager By, alle i Lunde Sogn i Vester Herred i Riberhus Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christofer Hvas til Heregaard³, ind under Lenet [Riberhus], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 320.

7. Febr. (—). Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at han til afdøde Staffen Rodes Enke og Arvinger har solgt 150 Øksne, som han i dette Aar har ladet opstalde paa Skinnerup og Trellerup Gaarde. Kongen tillader, at han maa lade Betingingen for samme Øksne hente paa Renteriet af det, som Kongen er blevet fornævnte Staffen Rodes Arvinger skyldig. F. T. 5, 119.

8. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, har berettet, at de har regnet ham til Mangel noget Gods, som er mageskiftet bort dér fra Lenet, mod noget andet, som igen er lagt under det til Vederlag, uanset at han har ført sig det vederlagte Gods til Regnskab imod det bortskiftede. Kongen tillader, at det modtagne Gods maa passere for ham mod det bortskiftede, og at det i ingen Maade maa regnes ham til Mangel. Sj. T. 27, 140 b.

— Miss. til Frederik Urne og Dr. Jacob Matthisen. Der

¹ Kancellisekretær. ² I Overskriften kaldes han: Guendelinus Feltpræst. ³ Fejlskrift i J. T. for: Hennegaard.

tilsendes dem et Brev paa 1500 Rdlr., som Hans Bilde til Jungergaard skal betale til Frederiksborg Skole. De skal affordre disse Penge til den i Gælds brevet angivne Tid og siden anvende dem til Skolens Nytte. Sj. T. 27, 140 b¹).

8. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hendrik Split, Slotsfoged paa Skanderborg, faar Bevilling paa Livstid paa en Gaard i Siersted² Sogn, som hans afdøde Fader tilforn har haft, og en Mølle, ved Navn Vranderup³ Mølle, i Andst Herred, med tilliggende Eng og Jord, begge Dele for rimelig Fæste og aarlig Afgift uden Ægt og Arbejde, dog at han giver den aarlige Landgilde deraf. J. R. 10, 102 b. K.

— Aab. Brev, hvormed samme Hendrik Split faar Bevilling paa Livstid paa Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Siested⁴ Sogn i Andst Herred, som Ernst Normann til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa Kongens Vegne har bortfæstet til ham for den sædvanlige aarlige Afgift af begge Tiender. Saafremt Kongen selv vil bruge dem til nogen af sine Slotte eller Gaarde, skal han have sit derpaa udgivne Stedsmaal tilbage. J. R. 10, 103. K.

— Aab. Brev, hvorved samme Hendrik Split faar Bevilling paa, at han tillige med Slotsfogderiet maa beholde Ridefogderiet i Ry Birk, som han hidtil har haft, saa længe han lever og forholder sig trolig og flittig. J. R. 10, 103 b. K.

— Aab. Brev om, at Guendelinus Henricus Heubelius, Feltpræst ved det gevorbne Fodfolk, skal forsynes med tjenligt Logement og Service i de Kvarterer, som det befales ham at paavare. J. R. 10, 102 b.

— Kgl. Beskærmelses- og Lejdebrev for denne Niels Søfrensen af Stouby Sogn i Bjærg Herred, der har berettet, at han for nogen Tid siden har dræbt en Person, som han mener, i Nødværge, men at Sandemændene dog har svoret ham fra hans Fred. Han mener, de har gjort ham stor Uret heri, og vil stævne dem, saafremt der meddeles ham Beskærmelsesbrev. J. R. 10, 103 b.

— Miss. til Gunde Lange og Dr. Hans Vandal. Kongen har

¹ Tr.: F. P. J. Dahl: Efterretn. om den lærde Skole ved Frederiksborg. I. H., Bil. S. X. ² Seest S., Andst H. ³ Vrannerup, Seest S. ⁴ Seest.

for nogle Aar siden bevilget Hr. Christen¹, Sognepræst i Rold, at han efter Envold Seefeld til Havnøes Død maatte nyde en Tiende, kaldet Skibsted Kirketiende. Nu har Ifver Krabbe til Albeck begæret at faa fornævnte Skibsted Tiende, som hidtil altid har ligget til hans Hovedgaard Randrup, efter Envold Seefelds Død for rimeligt Fæste og tilbyder derimod nu straks at oplade til ham to andre Tiender, nemlig Grafløf og Hørbye Tiender, som er samme Hr. Christen belejliger og nyttigere. Adressaterne skal snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt fornævnte to Tiender, som Ifver Krabbe vil udlægge til Præsten mod Skibsted Kirketiende, er ham mere belejlig, og om Skiftet kan ske uden stor Skade for Præsten. J. T. 10, 321 b.

8. Febr. (Kolding). Miss. til Ifver Vind. Da Jørgen Høg til Thoubøl har berettet, at han snarest agter at skifte med sin Søn Mogens Høg efter sin afdøde Hustru Fru Margrete Gjõe, skal Ifver Vind give Møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Mogens Høg, nøje paase, at der paa samme Skifte kun vederfares ham, hvad der er ret, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere hans Værgemaal til hans rette Lavvæрге. J. T. 10, 320 b.

— Miss. til Falck Gjõe og Mogens Juel om at give Møde paa ovennævnte Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 322.

— Miss. til Erik Grubbe. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at tiltale Søfren Frost, Borgemester i Aarhus. Han skal nu forskaane ham for videre Tiltale, dog skal han, Erik Grubbe, herefter holde over Kongens Forordning. J. T. 10, 323.

— Miss. til Gregers Krabbe. Det berettes, at Kronens Part af Korntienden i Øs Sogn i hans Len [Riberhus] er forfalden, og at største Parten af Bønderne dér i Sognet tilhører Ifver Vind til Nørholmb, Øverste Sekretær og Embedsmand paa Lundenæs Slot. Da han derfor begærer samme Tiende, skal

¹ Kristen Jensen. ² 7. Januar 1641.

Grøgers Krabbe stede og fæste ham den for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 10, 323.

8. Febr. (Kolding). Miss. til Hans Dyre. Palle Rosenkrantz til Vesnisgaard¹ har berettet, at han har tilforhandlet sig afdøde Jomfru Mette Splids Arv, og da Adressaten har overtaget Smidstrup² og de Breve, som fandtes dér, har Palle Rosenkrantz begæret, at han maa tilholdes at meddele denne Kopi af de Breve, der findes vedrørende Skiftet efter afdøde Anders Bing og vedrørende det Afkald, som Jacob Friis til Landvig har udstedt, eftersom der skal være indført i Skiftebrevet, hvad Gods Jacob Friis paa sin Hustrus Vegne skal have faaet efter afdøde Anders Bing³. Hans Dyre skal tilstille fornævnte Palle Rosenkrantz rigtige underskrevne Kopier af samme Breve. J. T. 10, 323 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da Kongen har befalet⁴ Otte Skeel til Katholm og Stehn Bilde, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, at besigte noget Gods, som Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, har begæret til Mageskifte, skal han give Møde paa Kongens Vegne ved denne Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 234.

— Miss. til Hr. Christoffer Urne [Aggershus Len]. Der tilsendes ham en Stævning, som Laurits Dyre⁵, Indvaaner i Middelfart, har erhvervet over Borgemestre og Raad i København til Herredagen i Danmark. Da Sten Villomsen til Tousee, Befalingsmand over Tunøe, Aabygde og Vembe Skibrede, ogsaa er noget interesseret deri og derfor ogsaa er stævnet, skal Adressaten straks lade Stævningen læse for denne og paaskrive af ham og siden sende den ned til Kancelliet, hvorfra den igen kan blive tilstillet fornævnte Laurits Dyre. Ligeledes skal han tilholde fornævnte Sten Villomsen at møde enten

¹ Vesløggaard, V. Han H. ² Smedstrup, Ingelstad H. ³ Palle Splid (Fasti) Jørgensen, som levede 1536, og Helvig Krabbe Mogensdatter, som levede 1543, havde 3 Døtre: 1. Kirsten Splid, g. m. Keld Bing, hvis Søn var ovennævnte Anders Bing, 2. Anne Splid, g. m. Mads Skade, hvis Datter Helvig var g. m. Jakob Friis, og 3. ovennævnte Mette. Se DAA IX Fasti. ⁴ 21. Dec. 1640. ⁵ Han kaldes i Navneregistret til No. T.: Laurids Diur og, formodentlig derefter, i NRR.: Dyr.

selv eller ved sin Fuldmægtig til første almindelige Herredag, som berammes i Danmark, og hvortil han lovlig stævnes, da at svare til samme Sag, i Synderlighed da Sagen er begyndt her nede i Danmark. No. T. 7, 60,

9. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Hans Ifversen og hans Hustru faar Bevilling paa at beholde den Gaard i Vranderup, som de nu bebor, og et af deres Børn, som kan være dygtig dertil, efter dem for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Gaarden har været meget brøstfældig, og han og hans Hustru har genopbygget og forbedret den, vedligeholder den endnu og har anvendt en stor Del af deres Formue paa den. J. R. 10, 104. K.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til i hans Len [Riberhus] at hverve 200 Baads-mænd og tage Hvervepengene af Lenets Indkomst. Han har nu berettet, at der ikke er saa mange Penge i Forraad af Lenets Indkomst, og har begæret at maatte tage Pengene af Toldkisten i Ribe. Kongen tillader det. J. T. 10, 324 b.

— Miss. til Ernst Normand. Sognemændene i Skierup i Koldinghus Len har berettet, at Tyve har opbrudt deres Kirke og stjaalet Kalk og Disk, Messehagel og Alterklæder. De har derefter selv bekostet Anskaffelsen af en anden Kalk og Disk, Messesærk og Alterklæde, men da deres Kirke kun har saare ringe Indkomst og paa Grund af sin Brøstfældighed skylder sin Væрге en anselig Sum Penge, har de andraget om at faa bevilget noget til Hjælp af de andre Kirker i Herredet [Holmans], som har Formue, saa at de kunde anskaffe sig en Messehagel deraf. Kongen bevilger, at de maa faa 50 Rdlr. til Anskaffelse af samme Messehagel. Adressaten skal paalægge Kirkerne i Herredet efter deres Formue at give noget, saa de kan faa de 50 Rdlr. J. T. 10, 325.

— Miss. til Otte Skeel og Stehn Bilde. Da Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand i Mariager Kloster, har begæret 1 Gaard Kragelund, 1 Gaard Knarmov, 1 Eng kaldet Fjerding Eng, 6 Bundgarnsstader for Kragelund og Knarmovlund, naar der er Fiskeri, Strit Mølle, alle i Als Sogn i Hellum Herred, 1 Gaard og 1 Stykke Mark, kaldet Tholstrup Mark, der alle ligger i Aalborghus Len, men tjener til Mariager Kloster, til Mageskifte

for en Hovedgaard Rebstrup, en Eng, kaldet Karls Eng, i Sønderup Sogn i Hornum Herred, 6 Bundgarnsstader udfor Nibe og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard i Kardyb, alt i Aalborghus Len, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at besigte begge Parters Gods. Efter den forrige Erklæring¹ skal de iagttage, at Jorden paa Toldstrup Mark bliver afstaaet og den halve Gaard i Kiøberup² bliver tilregnet Kronen, og at Ifver Krabbe ikke faar tillagt nogen Rettighed til Vrag. De skal indsende Besigtelsen til Kancelliet og underrette Gunde Lange til Breining, Befalingsmand paa Aalborghus Slot³, naar de foretager Besigtelsen, for at han selv kan give Møde ved Besigtelsen paa Kongens Vegne og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 326.

10. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Jacob Jahansen, Slotsfoged paa Koldinghus Slot, der har berettet, at han to Gange har opbygget Hønborggaard dér i Lenet [Koldinghus], første Gang, da han fik den i Fæste, og siden, da den blev ganske opbrændt og ruineret af Fjenderne, og at han har anvendt en stor Del af sin og sin Hustrus Formue derpaa, for hans lange Tjeneste faar Bevilling paa, at et af hans Børn, som er dygtig dertil, efter hans og hans Hustrus Død paa Livstid maa faa fornævnte Hønborggaard for sædvanlig Afgift, men uden Fæste, med tilliggende Eftergrøde og Undergrøde, nødtørfigt Brændsel og Bygningstømmer, som hidtil har ligget dertil, og med de 4 Lykker, som er bevilget ham til Gaarden. J. R. 10, 104. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Jockumb Jestrem⁴, som af nogle Købmænd i Amsterdam har faaet Fuldmagt til at købe nogle Øksne til dem i Danmark, faar Tilladelse til uhindret at udføre de Øksne, som han tilforhandler sig for sine Principaler i Amsterdam, dog at han erlægger den tilbørlige Told og Rettighed til Kronen. J. R. 10, 104 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. VI.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal med Flid i sit Len

¹ Af Marts (u. D.) 1641, se Bilag til Mageskifte af 20. April 1642.

² Købberup. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Skole! ⁴ Orig. har i Teksten 2 Gange: Jestrem, i Paategning paa Bagsiden: Jerstrem, J. R. har i Teksten: Festrøm, og i Navneregistret: Fostrøm.

[Koldinghus] lade eftersøge en Person, ved Navn Jesper Schiøtt, som har tjent de Breider og beskyldes for at have skudt i Vildtbanen og bedrevet andet Skælmeri. Dersom han kan bemægtige sig ham, skal han fremsende ham velforvaret til Haderslevhus Slot til Jørgen von Ahlefeldt til Quarnbeck, fyrstelig holstensk Raad og Befalingsmand sammesteds. J. T. 10, 328.

10. Febr. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Denne Hans Randulf, som i en to Aars Tid har været Skovrider i Holmans Herred og Eld¹ Herred, har berettet, at han i den Tid, i hvilken han har haft Kongens Bestalling, ikke har været forsynet med nogen Vaaning eller Husværelse, men selv for Penge har maattet forsyne sig med Bolig. Adressaten skal straks uden nogen Forsømmelse eller Forhaling skaffe fornævnte Hans Randulf bekvemmelig Bolig paa de Steder, hvor han bedst kan have Inspektion med Kongens Vildtbane, og betale ham, hvad han hidtil har udgivet til Husleje og hvad han herefter udgiver til Bolig, indtil han faar en bekvemmelig Bolig. J. T. 10, 331 b.

— Miss. til Dr. Hans Vandal, [Superintendent over Viborg Stift]. Hr. Zephiren² Paaske, Præst i Varde, har berettet, at han, naar der ydes Præsteskatte, besværes højere, end hans Evne er til. Adressaten skal, naar der paabydes en saadan, paalægge de rigeste Præster i Herredet [Nørlyng] den største Part af Skatten, saa at han faar den mindste Part at betale. J. T. 10, 328 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Domkapitlet i Viborg. Kongen erfarer, at de 6 ældste residerende Kapitularer i Viborg har delt Læsø, som af Kongens Forfædre er funderet og perpetueret til Viborg Domkapitel, mellem sig, for at enhver kunde vide, hvilke Bønder han har, og har begæret Kongens Konfirmation derpaa, men at de yngste Medlemmer af Kapitlet mener, at de ogsaa bør have Del i Læsø pro quota, da den er lagt til hele Kapitlet i Almindelighed. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring om, hvorledes de gamle Kapitelsstatuter om Læsø lyder, opsøge de Dokumenter, som begge Parter maatte have derpaa, og sende bekræftede Kopier af dem til Kancelliet, saa at Kongen deraf kan faa al Underretning om Sagen. De kan saa siden vente

¹ Elbo H. ² D. v. s. Søfren.

Kongens Resolution derom. J. T. 10, 328 b. Orig¹ i Landsarkivet i Viborg.

11. Febr. (Kolding). Miss. til Achim v. Bredow om at lade Jørgen Seefeld, Lensmand paa Hald, for Betaling faa 3 store Dyr og 6 Raadyr til sit Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 141.

—² Aab. Brev, om at Borgemestre og Raad³ i Middelfart har berettet, at de mod Kong Christian IIIs Brev, dateret Kolding Aar 1566, hvori det blev bevilget, at de ikke skulde besværes med Vognægter længere end til Indslef eller til Boring⁴, der er Halvvejen mellem Middelfart og Rugaard, en Tid lang har maattet age til Odense. De har derfor begæret at maatte forskaanes for at age til Odense og har tilbudt at age til Kongens Gaard Rugaard. Kongen bevilger, at de ikke skal age længere end til Rugaard, medmindre Kongen selv eller hans Raader rejser dérigennem, da skal de køre til Odense. F. R. 4, 240 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jacob Obling, som for en Forseelse er dømt fra sit Embede som Kapellan i Skierbeck, faar Bevilling til at faa Kald igen, hvor han lovlig efter Ordinansen kan blive kaldet, dog ikke i Riberhus. J. R. 10, 104 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Jens Hansen Orm, boende i Lenaa⁵ By i Silkeborg Len, og ingen anden faar Bevilling til herefter at holde Herberger og tilfornedne Kroer⁶ i Lenaa By for den vejfarende og den gemene Mand, dog saa at han efter Forordningen erlægger den tilbørlige Akcise til Befalingsmanden paa Slottet [Silkeborg] og at han til fornævnte Lensmand giver sin strænge Forpligtelse paa, at han ikke vil udtappe nogen Drik, hvad Navn den end kan have, paa Helligdage eller naar der holdes Prædiken, før Prædiken og Gudstjeneste er forrettet. Han har søgt om at maatte holde Herberger og Kroer for den vejfarende, som kan begive sig dér til Byen, og ellers for den gemene Mand, da det ligger paa en alfar Vej. J. R. 10, 105. K

¹ Nedenunder er skrevet: Anno 1641 den 5. Marts er dette Brev læst paa Kapitelsuset. Joannes Paludanus Notarius Capituli juratus m. ppria. ² Indført mellem Breve af 10. og 27. Jan. Ud for Linjen med Dateringen er skrevet: NB. ³ Overskriften har: Vognmændene i Medelfar. ⁴ Baaring. ⁵ Linaa, Gern H.

11. Febr. (Kolding). Miss. til Tønne Friis om straks i sit Len [Stjærholm] at købe og fremsende til Hofholdningens Fornødenhed 60 Gældvæddere, 130 Par Høns og 24 Ol Æg. J. T. 10, 329 b.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt [Haderslevhus Len]. Han har faaet Befaling om til Hofholdningens Fornødenhed at fremsende 300 Faar og Gældvæddere og 500 Par Høns. Da det berettes, at der kun er leveret 25 Faar og Lam og 129 Par Høns, skal han lade Resten fremkomme efterhaanden. J. T. 10, 329 b.

— Miss. til Gregers Krabbe om at tilholde en af Borge-mestrene i Ribe med det første at begive sig til Kolding med de Privilegier, som deres Bys Indvaanere har paa at købe og handle med Øksne, hvorpaa de siden kan vente Kongens Vilje. J. T. 10, 330.

— Miss. til Christian Holck. En Kronens Tjener, ved Navn Anders Søfrensen, boende i Ansøgaard i Silkeborg Len, har berettet, at han lider stort Afbræk ved Flyvesand paa sin Gaards Mark, og har derfor begæret noget Afslag paa sin Landgilde. Da det af Tingsvidner og af Adressatens Erklæring ses, at hans Opgivelse er sandfærdig, og at han endelig maa hjælpes, hvis han skal blive ved Magt, tillader Kongen, at fornævnte Anders Sørensen aarlig maa forskaanes for at stalde den Okse og for at levere den halve Fjerdings Smør, som han plejer at yde, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 10, 330.

— Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at der i Rentekammeret er regnet ham til Mangel nogle Penge, som han anvender til Betaling af en Del Bønder i Koldinghus Len, som har gravet Tørv og brændt Kul. Kongen bestemmer, at Bønderne i hvert Herred selv skal lægge sammen og betale dem, hvem det til Slottets Fornødenhed er og bliver befalet at grave Tørv og brænde Kul, hvorefter han skal vide at forholde sig. J. T. 10, 330 b.

— Miss. til Aksel Ugerup. Hr. Daniel Jacobæus, Prædikant i Fæstningen Christianpris, har andraget om Forbedring af sin Løn, som hidtil har været 120 Rdlr. Da Kongen har bevilget ham 80 Rdlr. aarlig til Forbedring af hans Løn, skal Adressaten, skønt han efter sit Forleningsbrev ikke skal give ham mere end 120 Rdlr., lade ham give 80 Rdlr. ud

over det, som han hidtil har faaet, da Kongen formoder, at Lenets Indkomst nok kan taale det. J. T. 10, 331.

12. Febr. (Kolding). Miss. til Jockim Beck om, at der gives ham Forlov til at begive sig fra Fæstningen [Kristiansstad] til Jylland til Jørgen Seefelds Bryllup. Straks efter Brylluppet skal han begive sig tilbage til Fæstningen. Udt. i Sk. T. 6, 443 b.

— Miss. til Biørn Ulfeldt til Møllerødt om i Jockim Becks Fraværelse at ligge i Slotsloven i Christianstad og paase, at alt i Fæstningen og Lenet gaar rigtigt til. Udt. i Sk. T. 6, 444.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Da Kongen har erfaret, at Stalden i Kongens Logement dér i Middelfart og Værelse¹ til Kongens Folk sammesteds er meget brøstfældig, skal Adressaten lade det, der mangler paa Stalden og Værelse til Kongens Folk, reparere og lade opsætte en Skorsten i Folkenes Kammer snarest, dog med den ringest mulige Bekostning, og føre det til Regnskab. F. T. 5, 119 b.

15. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved denne Troels Pedersen, der bor paa Fjerdeparten af Verdbierggaard² i Vendsyssel under Aalborghus Len, faar Bevilling paa at være fri for Ægt og Arbejde af fornævnte Fjerdepartgaard, dog at han yder Landgilden og anden Rettighed i rette Tide. J. R. 105 b.

— Aab. Brev om, at denne Jens Rasmussen i Herskind i Skanderborg Len har berettet, at hans Hustru Dorthe Nielsdatter nu anden Gang har ligget sit Barn ihjel og derfor efter Recessen er dømt til at lide paa sin Hals. Han har bevist, at hun paa samme Tid har været helt svag og Barnet meget sygt, og har derfor andraget om at faa Dommen over hende formildet. Da fornævnte hendes Mand har bevist, at hans Hustru samme Tid har været meget ilde tilpas og Barnet ogsaa har været ganske sygt og svagt, bevilger Kongen, at hun maa være forskaanet for at lide paa sin Hals, dog at han aftinger derfor efter sin yderste Formue, og at hun desuden skal staa aabenbart Skrifte. J. R. 10, 105 b.

¹ Opholdssted. ² I Aalborghus Lens Jordebog 1640—41 kaldes den: Vorbieregaard, som er skiftet i fire Parter, og i Jordebogen 1641—42: Varberig Gaard. Der er ment: Vaarbjærggaard, N.-Sundby S., Kær H.

15. Febr. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Denne Maren Christens i Nørvilstrup her i Lenet [Koldinghus] har berettet, at hun for nogen Tid siden ved Ildebrand har lidt meget stor Skade, og af Adressatens Erklæring ses det, at dette er sandfærdigt. Hun har derfor ansøgt om nogen Forlindring paa hendes Landgilde, Ægt og Arbejde og om at faa noget Tømmer til at bygge med. Han skal lade hende være fri for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde og skaffe hende noget Tømmer til at bygge med. J. T. 20, 332.

— Miss. til Erik Grubbe. Kongen har bevilget Johan Brockenhuus til Lerebeck, at han aarlig maa give Penge for al Afgift af Kronens Part af Korntienden af Malling Sogn, som han har i Fæste, efter den Pris, for hvilken Kronens andet Korn bliver solgt. Erik Grubbe skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 332 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sophiæ Laugisdatter, Enke efter Hr. Hans Gregersen, paa Kronens Part af Korntienden af Stafvinge Sogn, hvoraf hun aarlig i Afgift skal give 8 Ørte Rug og 40 Ørte Byg, at levere aarlig inden Fastelavn paa Lundenæs [Slot]. Udt. i Tb. 131 b.

— Lignende Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Stafning, hvoraf hun aarlig skal give 8 Ørte Rug og 41 Ørte Byg, at levere aarlig inden Fastelavn til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 131 b.

17. Febr. (—). Miss. til Claus Brockenhuus til Brohollumb, Vindtsens Stensen til Stensgaard, Landsdommere i Fyen og paa Langeland, Falck Gjøe til Hvitkielde og Eyller Høg til Dallund. Da Jørgen Mund og Niels Hardeboe¹ til Thiselholt har berettet, at de agter at foretage Skifte efter deres afdøde Hustru og Hustrus Søster Margrette Urne til Thidtselholt, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne dem for sig til Svendborg, dér overvære Skiftet, indtil det er sluttet, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, saa de endelig og uden al videre Opsætelse kan komme til endelig Ende med Skiftet, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt

¹ Niels Kristensen Harbou, g. m. Karen Urne, Søster til Margrete Urne († 1641), Jørgen Munds, Døtre af Hans Urne († 1625) til Tiselholt.

Forfald ikke kan møde til bestemt Tid og Sted, skal de mødte have Fuldmagt til i deres Sted at tiltage andre gode Mænd og alligevel fuldføre denne Befaling. F. T. 5, 120.

19. Febr. (Kolding). Instruks for N., Skibshøvedsmand, paa den ham befalede Rejse. Han skal med 2 Skibe, over hvilke han skal være Admiral, begive sig udad Søen paa de Kyster og Steder under Jylland, hvor Øksenskibene løber mellem Danmark og Holland. Han skal sørge for, at han kommer til Kysterne hen under Kongens Rige saa tidligt, som Øksenskibene plejer at afgaa, og siden konvojere dem i deres Fribehold og forsvare dem mod Fribyttere, Dynkerkere og alle andre, som kan tilføje dem nogen Skade. Han skal forblive saa længe i samme Farvand, indtil Øksenfarten med Skibene er overstaaet. Naar Farten efter denne Instruktion er overstaaet, skal Admiralen med sine Skibe snarest muligt begive sig til København og dér afvente videre Ordre. Sj. R. 21, 7.

— Pas for denne Kaptajn med et af Kongens Skibe, kaldet N., paa Rejse mellem Danmark og Holland for at konvojere Øksenskibene og siden at begive sig N¹. Sj. R. 21, 7 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Der tilsendes ham herved 3 Søpas til Skibe, som skal konvojere Øksenskibene mellem Danmark og Holland, og en Instruktion for Admiralen, hvorefter denne skal rette slg. Adressaten skal dertil forordne 3 Skibe af den Slags, som plejer at sendes dertil, samt Officerer, Folk og andet og levere Passene og Instruktionen til dem, saa at de i rette Tid kan være paa de tilbørlige Steder. Sj. T. 27, 141.

— Miss. til Achim v. Bredow om at lade Hr. Oluf Parsberg, naar han begærer det, af Dyrehaven ved Skanderborg faa 8 Daahinde og 4 Daahjorte af forskellige Kulører. Udt. i Sj. T. 27, 141.

— Aab. Brev om, at Hr. Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har berettet, at han af Kapitlet i Aarhus har faaet en Plads i Koret i Domkirken i Aarhus til et Begravelsessted, der strækker sig 10 sjæl-

¹ Fejlskrift i Sj. R., jvfr. det foregaaende Brev.

landske Alen i Længden og i Bredden fra Muren til den store Grav midt i Gulvet, hvorfor han skal give 400 Rdlr. in specie. Kongen bevilger, at Hr. Olluf Parsberg, hans Hustru og Børn maa beholde samme Plads, dog at han erlægger samme 400 Rdlr. til Kapitlet dér. J. R. 10, 106. K.

19. Febr. (Kolding). Aab. Brev om, at denne Knud Nielsen i Staflund, der har berettet, at han i 33 Aar¹ har siddet Grinding² Herreds Ting, men at han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længer kan betjene denne Bestilling, efter Ansøgning entlediges fra samme Bestilling og for sin lange Tjeneste maa nyde den Gaard, han nu paabor, fri for Ægt og Arbejde paa Livstid. J. R. 10, 106. K.

— Miss. til Gregers Krabbe om at skaffe til Koldinghus alt det Redskab, som blev bjærget af Skibet St. Christoffer, som forgik under Sild forrige Aar. J, T. 10, 333.

— Miss. til samme. Da det er forebragt Kongen, at en Person, ved Navn Jacob Hansen, søm var med paa det Skib, som strandede forrige Aar i hans Len [Riberhus], har forholdt sig utilbørligt med Hug og Slag og i andre Maader mod Undersaatterne dér paa Landet, skal Adressaten nøje undersøge Sagen, erhverve Vidnesbyrd derom paa Tinge og snarest tilsende Kongen dem. J. T. 10, 333 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Bønder i Saxild By og Hofvedstrupgaard i Bierager Sogn har berettet, at deres Mark og Jord, der ligger til deres Gaarde, og som de saar Rug i, er meget ond, saa at den Rug, som de saar, ganske forgaar i adskilligt Ukrudt, saa at de ikke kan avle saadan Rug, at de kan yde den som Landgilde, og de har derfor begæret Tilladelse til at levere Byg i Stedet for Rug. Da Kongen af hans Erklæring ser, at deres Opgivelse er sandfærdig, tillades det dem at give 1 Ørte Byg for 1 Ørte Rug, hvilket han skal lade forandre i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 10, 334.

¹ K. har: udi tredve och trej Aar; J. R., hvor dette Stykke var glemt og senere tilføjet mellem Linjerne, har ved en Fejlskrift: 30 Aar.
² J. R. har: Gunidvigheritsting.

19. Febr. (Kolding). Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Bønder i Adtsløf og Dørup i Hjølmslev Herred i Skanderborg Len har berettet, at de forrige Sommer har haft stor Misvækst paa deres Bygmark¹, saa at de ikke har faaet deres Udsæd igen, hvorfor de har begæret at maatte forskaanes for noget af dette Aars Landgilde. Da det af hans Erklæring ses, at deres Opgivelse er sandfærdig, skal han, for at de [deres Gaarde] ikke skal blive slet øde, lade dem være forskaanet for Halvparten af deres Byglandgilde for indeværende Aar. Han skal føre det til Røgnskab. J. T. 10, 334 b.

— Miss. til Tønne Friis og Erik Grubbe. De har for rum Tid siden faaet Befaling til at besigte noget Gods i Dronningborg Len mellem Kronen og Fru Karen Sehested, Enke efter Tygge Kruse til Aastrup. Da det nu berettes, at der er sket nogen Forseelse med en Gaard i Vilsbye², gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest igen at indkalde alle Bønderne for sig efter den Anvisning, som Hr. Olluf Parsberg til Jernidt, Embedsmand paa Trondhjemgaard, eller hans Fuldmægtig giver dem, forhøre dem under Ed om, hvad hver af dem giver i Landgilde, siden gøre en rigtig Besigtelse, saa at alting gaar ligelig og ret til efter Kongens forrige Befaling til dem, og snarest indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 10, 335,

— Miss. til Hr. Olluf Parsberg, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham med Anmodning om, da det er befalet dem snarest at foretage den nye Besigtelse, at beordre sin Fuldmægtig til at overvære den og give Kommissarierne Anvisning paa, hvad Gods de skal likvidere, og indrette det saaledes, at der sker Kronen nøjagtig Skel og Fyldest efter den forrige Revers. J. T. 10, 333.

20. Febr. (—). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt og Jørgen Vind. Da det berettes, at Kaptajn Georg Walters, som ligger med sit Kompagni i København, har ladet fængsle nogle af sine Soldater, skal de lade Kaptajnen paa Kronborg Slot, den Kaptajn, der ligger med sit Kompagni i Helsingør og Kaptajnerne i Skaane og Sjælland med deres Løjtnanter for-

¹ J. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: Bymark. ² Velds, Ørum S., Sønderlyng H.

skrive til København og lade dem dér holde Krigsret over ovennævnte Soldater. Adressaterne skal paa Kongens Vegne sidde i Retten med dem og paase, at alting gaar rigtigt til. Sj. T. 27, 141 b.

20. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Gudumkloster, faar Bevilling paa at nyde Ægt og Arbejde af følgende Kronens Gaarde, der ligger ved Kronens Gaard Panumb¹ i Voxlef Sogn, som hidtil har svaret til Aalborghus Slot, nemlig: 1 Gaard i Raadstrup², 2 Gaarde i Klepstruplund³ og 7 Gaarde⁴ i Voxlef By, dog at Erik Juel aarlig i rette Tid gør Regnskab i Renteriet for samme Gaardes visse og uvisse Indtægter. J. R. 10, 106 b. K.

21. Febr. (—). Lejdebrev for denne Johan Oelsen til at komme til Danmark i fire Maaneder fra førstkommende Paaske at regne. Han har berettet, at han for 26 Aar siden i Ringkøbing er kommet i Perlement i Huset hos afdøde Niels Nielsen, som da var Borgemester sammesteds. I den Tumult fik Borgemesteren nogen Skade i sin ene Haand, hvoraf han nogen Tid efter døde, og Johan Oelsen blev svoret fredløs derfor. I Aaret 1638⁵ har Kongen givet ham hans Fred igen i Norge, men han har nu andraget om at faa frit Lejde i Danmark i 4 Maaneder til i den Tid at udrette sine Anliggender. Kongen bevilger dette, dog at han sørger for, at han ikke kommer i den dødes Slægts og Venners Aasyn. Sj. R. 21, 8.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Af hans Opgivelse har Kongen erfaret, at der er stor Brøstfældighed paa Ringsted Klosters Kirke, saa at Kirkens Indkomst ikke er tilstrækkelig til dens Reparation. Kongen tillader, at Kirkerne i Ringsted Klosters Len, eftersom de har Formue til, maa bidrage noget til Kirkens Reparation, eftersom Jørgen Seefeld selv kan fordele det mellem Kirkerne efter deres Formue, og at Bønderne dér i Lenet til belejlige Tider maa tilsiges til at køre de til Kirkens Reparation fornødne Materialer. Sj. T. 27, 141 b.

¹ Pandum, Vokslev S., Hornum H. ² Rodstrup. ³ Klæstruplund.

⁴ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Navnene paa Beboerne
⁵ 24. Jan. 1638.

22. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Han skal tilholde Kongens Vinskænk Morten Sorg sammen med en anden Vinskænk at prøve den Rhinskvin, som den Vinhandler, ved Navn Hach af Cøllen, har leveret paa Københavns Slot. Kongen har akkorderet med denne om, at han for den bedste skal have 28 Rdlr. for Amen og for den ringere 26 og 24 efter advenant. De skal give beskrevet, hvorledes Vinen findes, hvorefter Kongen siden vil betale ham. Sj. T. 27, 142.

— Miss. til Gunde Lange om, at Kongen har bevilget Erik Juel til Hunsbeck, Landsdommer i Nordjylland og Befalingsmand paa Gudumkloster, at nyde Ægt og Arbejde af efterskrevne Kronens Gaarde, der ligger under Pannum Gaard og hidtil har svaret til Aalborghus Slot, nemlig 1 Gaard i Raastrup¹, 2 Gaarde i Klestruplund og af 1 Gaard i Voxlaf By, dog at han aarlig paa Renteriet skal klarere for den visse og uvisse Indkomst af samme Gaarde. Gunde Lange skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 335 b.

— Miss. til Erik Juel og Mogens Høg. Kongen har befalet Christoffer Friis til Aastrup og Just Friis til Vaskergaard at aabne de Kister og Brevskrin, som findes i Viborg Domkirke Adelen vedkommende, og levere dem [Brevene] til hver den, hvem de vedkommer. Adressaterne skal forordne dygtige Skrivere som kan registrere de Breve, der findes, hvilken Registrering siden skal nedlægges i Kisterne til Forvaring. J. T. 10, 336.

— Miss. til Christofer Friis og Just Friis. Da Adelen i Jylland² har begæret Kongens Befaling til gode Mænd, som kunde aabne de Kister og Brevskrin, der findes i Viborg Domkirke Adelen vedkommende, saa at de [Brevene] mod nøjagtig Revers kan blive leveret til hver den, hvem de vedkommer, gives der Adressaterne Befaling til snarest at begive sig til Viborg, dér aabne de Brevskrin, der findes i Domkirken Adelen vedkommende, og levere dem [Brevene] til hver den, hvem de vedkommer, mod deres nøjagtige Revers. Kongen har befalet Erik Juel til Hundsbeck og Mogens Høg til Kiergaards-holmb, Befalingsmænd paa Gudumkloster og Asmindkloster,

¹ Rodstrup, Vokslev S., Hornum H. ² J. T. har i Overskriften ved en Fejlskrift: de fynske Adel anl.

Landsdommere, at skaffe dem Skrivere, som kan registrere Brevene. J. T. 10, 336 b.

23. Febr. (Kolding). Bestalling for denne Brevviser Peder Jessen til at være Amanuensis¹ hos Peder Vibe, Resident i Sverrig, med samme Løn og Liggepenge, som hidtil er givet Posten mellem Sverrig og Danmark, der nu er aftakket, dog at Peder Vibe lader besørge Posten, naar det gøres fornødent, ved sine egne Tjenere. Rentemestrene skal betale Peder Jessen hans Løn. Sj. R. 21, 9.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om Udvisning af en Bolig for Sognepræsten ved Holmens Kirke, Hr. Anders Andersen. Sj. T. 27, 142. (Tr.: KD. III, 233 f.)

— Miss. til Jægermesteren² [Achim von Bredow] om at lade Palle Rosenkrantz til Vesløggaard, Befalingsmand over Augdesiden, til sin Datters Bryllup for Betaling faa 2 store Dyr og 4 Raadyr paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Udt. i Sj. T. 27, 142 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm om, at der gives ham Forlov til i nogen Tid at begive sig fra Lenet ned til Danmark for dér at forrette sine Ærender, dog at han ordner det saaledes, at der intet forsømmes i hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 6, 444.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift. Han har for kort Tid siden³ faaet Kongens Missive om Kontribution fra Kirkerne og Præsterne i Fyens Stift til afdøde Hr. Jesper⁴, forrige Sognepræst i Nyborg, som har klaget over, at han ved Ildebrand har lidt stor Skade paa sin Gaard. Da det nu berettes, at samme Præst er død, og at bemeldte Gaard ikke er Præsteresidens, men Præstens egen Ejendom, anser Kongen det for ubilligt, at bemeldte afdøde Hr. Jespers Børn eller Arvinger skal have noget af den saaledes bevilgede Kontribution eller at Præsterne yder-

¹ Overskriften har: Haandskriver. ² Sj. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: Jægermesterne. Bestallingen for Achim von Bredow som Jægermester er dateret 28. Febr. 1641, men fra 1. Sept. 1640 at regne. Der udstedtes Kongebreve til ham som Jægermester fra 5. Sept. 1640 af. Det sidste Miss. til Otto Termo er af 28. Maj 1640. ³ 6. Jan. 1641.
⁴ Jesper Hansen Stampe, Præst ved Vor Frue Kirke i Nyborg.

ligere skal anmodes derom. F. T. 5, 121. Orig. i Landsark. i Odense.

23. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Maren Munck, Enke efter afdøde Peder Pedersen i Huolby¹, fordm Ridefoged i Skanderborg Len, faar Bevilling paa at nyde den Gaard, som hun har i Brug, og som kaldes Hulmtur², fri for Ægt og Arbejde paa Livstid. J. R. 10, 107. K.

— Aab. Brev om, at denne Niels Pedersen Skomager-svend har berettet, at han for nogen Tid siden paa Gaden i Kolding er blevet overfaldet af nogle fremmede Mestermænd, der rev ham i Næsen og tilføjede ham Skade, og har andraget om, at dette ikke maa komme eller være ham til nogen Forklejnning eller hans Ære for nær. Da han med et Raadstuevidne har bevist, at han ikke har givet nogen Aarsag til saadant Overfald, men „skælmsker“ om Aftenen er blevet overfaldet af samme fremmede Mestermænd uden givne Aarsag og tilføjet Skade af dem, forbydes det alle og enhver at bebrejde eller forvide fornævnte Niels Pedersen dette under Kongens Hyldest og Naade, og det bevilges ham, at samme Overfald ikke skal være ham for nær paa hans gode Navn og Rygte. J. R. 10, 107.

— Aab. Brev om, at denne Kiersten Andersdatter igen maa begive sig i Ægteskab med hvilken Karlsperson Gud og Lykken vil tilføje hende. Hun har berettet, at hun har været gift med en Mand, ved Navn Laurits Madsen, i Verlof³, som først fordejede den ringe Formue, som de havde, og derefter uden nogen lovlig givne Aarsag undveg fra hende for en 5 Aarstid siden. Siden har hun desværre avlet Barn ved en anden ung Karl og er derfor dømt fra fornævnte sin Mand Laurits Madsen, dog at han igen maatte gifte sig, medens hun ikke maatte gifte sig uden Kongens Bevilling. Hun har derfor ansøgt om igen at maatte gifte sig. J. R. 10, 107 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Kaas og Jørgen Seefeld. Der er forrige Aar udgaaet Befaling til afdøde Niels Friis's Ar-

¹ Fejlskrift i J. R. for: Fuolby (Foldby, Sabro H.). ² Hulmtur er en Forvanskning af Konceptens: HulmRur. Dette maa atter være en Forvanskning af Hummelure, Lading S., Sabro H. ³ Det er muligt, at der skal læses: Veiløf. Formodentlig er der ment: Vøllef, Hovlbjærg H.

vinger om af de 1100 Rdlr., som Kongen havde bevilget Reinhold Heidenstrup af Sejlstrup Len, at levere ham, hvad der kunde eragtes at tilkomme ham indtil den Tid, da han døde. Afdøde Reinhold Heidenstrups Arvinger beretter nu, at de har tiltaget Adressaterne til paa afdøde Niels Friis's Arvingers Vegne at sælge bemeldte Niels Friis's Gods til dermed at betale hans Gæld, og har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at betale dem, hvad de med Rette kan fordre. De skal af forskrevne 1100 Rdlr. betale fornævnte Reinhold Heidenstrups Arvinger, hvad der med Rette kan tilkomme dem og efter Kongens forrige Brev. J. T. 10, 337.

23. Febr. (Kolding). Miss. til Christian Holck. Kronens Bønder under Jelling By i Koldinghus Len har berettet, at de besværes meget med Kørsel og navnlig mens Kongen har sin Hofholdning her. Han skal anordne at naar fornævnte Jelling Bønder ankommer til Nær Sne, skal de dér kunne faa Vognskifte, for at de ikke skal besværes videre end til Nær Sne med deres Ægter. J. T. 10, 338.

24. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Kongens Lutenist Jørgen Rask faar Bevilling paa følgende aarlige Genant af Provianthuset: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 3 Fjerd. Byggryn, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 6 Lispd. Bergfisk, $\frac{1}{2}$ Td. Torsk, 1 Okse, 2 Svin, 8 Lam og 8 Gæs, fra dette Brevs Datum at regne, at udlevere af Proviantskriveren. Sj. R. 21, 9.

— Lignende Bevilling for Georg Fredrick, Kornnettist, paa lige saa megen Proviant, „og lyder ellers Ord fra Ord som forskrevet staar.“ Udt. i Sj. R. 21, 9 b.

— Miss. til Niels Trolle om at lade Margrete, Enke efter Hendrik Rosenmeyer, Borgerske i København, aarlig indtil videre faa 30 Læs Brændevad til sin Krudtmølle for København. Sj. T. 27, 142 b. (Tr.: KD. III, 234.)

— Miss. til Stehn Bilde. Han har berettet, at Kronens Bønder, der ligger til Sejlstrup Slot, findes helt modvillige baade med at drive Avlen, gøre andet Arbejde og gøre Ægter. Naar de i saa Maader anstiller sig modvillige, skal han tiltale dem og tage Dom over dem om, at de skal gaa i Jern paa Bremerholm i nogle visse Aar, eftersom deres Forseelse er. J. T. 10, 338 b.

24. Febr. (Kolding). Miss. til Christian Holck. Efterskrevne Kronens Bønder i Silkeborg Len, nemlig Peder Lauridsen og Madts Jørgensen i Kreybiørg, Rasmus Hansen i Lille Tollum¹ og Niels Jensen og Jens Jensen i Tystrup Sogn i Vrads Herred, har berettet, at en stor Sandflugt i nogle Aar er overgaaet baade deres Markjorder, Ager og Eng, Fædrift, Tørvegrift og Pløjejord, hvorved de aarlig har lidt saa stor Skade paa deres Avling, at de ikke vel kan komme til Rette, uden at de faar bevilget noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen af Adressatens Erklæring har set, at deres Opgivelser er sandfærdige, bevilger Kongen, at de herefter maa forskaanes for følgende aarlige Landgilde: Peder Lauritsen i Kreybiørg for $\frac{1}{2}$ Fjerdings Smør, Madts Jørgensen sammesteds for $\frac{1}{2}$ Fj. Smør og $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og hver af de 3 Mænd i Tollum for 1 Ørte Havre og 1 Harboepund Smør. Christian Holck skal indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 10, 338 b.

26. Febr. (—) Aab. Brev om, at Jens Block i Arden, Herredsfoged i Hindsted Herred, faar Bevilling paa fremdeles at maatte beholde Rolds Mølle i Aalborghus Len med samme Frihed som hidtil. Han har 25. Juni 1632 faaet Kongebrev paa at bruge Rolds Mølle kvit og frit, ligesom hans Formænd, Herredsfogderne i nævnte Herred, fordi der kun er ganske ringe Avl og Brug til den af dem beboede Gaard i Arden. Han har nu berettet, at dette Brev for kort Tid siden er gaaet tabt², da hans Gaard brændte, og har derfor begæret fremdeles at maatte beholde Møllen som hidtil. J. R. 10, 107 b K.

— Miss. til Ifver Vind. Denne Adtser Pedersen har berettet, at han har udmindet en Kronens Bonde i Brand, nemlig Clemens Smed, der tjener til Lundenæs Slot, af den Gaard, han beboede. Da samme Gaard i Brand er meget skarp baade paa Ager og Eng, har han andraget om at maatte faa Gaarden fri for Fæste. Kongen tillader, at han, naar han har

¹ Af Silkeborg Lens Jordebøger 1640—41, hvor ovennævnte Bønder findes indført med de bevilgede Afslag vedtegnet, fremgaar det, at der med Tollum er ment Lille Thorlund i Ejstrup Sogn og at Tystrup er en Fejlskrift for Ejstrup. Ogsaa Krejbjærg ligger i Ejstrup S., Vrads H. ² Brevet har i K. først haft Form af en kgl. Confirmation, i hvilken det tidligere Brev var gengivet in extenso.

udmindet Bonden, der boede paa samme Gaard, saa han var tilfreds, maa faa Gaarden fri for Fæste, dog at han aarlig i rette Tid yder den tilbørlige Landgilde og Rettighed, som gaar af Gaarden. J. T. 10, 339 b.

28. Febr. (Kolding). Bestalling for Achim von Bredow, Oberstløjtnant, som Kongens Jægermester med en aarlig Løn, foruden det, der er bevilget ham for Oberstløjtnantbestillingen, af 300 Rdlr. in specie, 40 Dlr. om Maaneden til 2 Jagt-hestene og 2 Vognheste, en Hofklædning for sig selv fjerde og sin Anpart af de Huder og Skind af det Vildt og andet, der slages, skindes og bedes, eftersom hans Formand har haft, fra den 1. Septbr. sidstforleden at regne, Lønnen at betale af Rentemestrene. Han skal udføre samme Bestilling og den ham tidligere betroede Oberstløjtnants Bestilling med al Troskab, Flid og Vindskibelighed. [Iøvrigt enslydende med Bestillingen af 15. Nov. 1621 for Jørgen Hondorf]. Sj. R. 21, 9 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Falck Gjæe. Erick Qvitzov til Elfved har berettet, at der er udgaaet adskillige kongelige Befalinger vedrørende Skiftet efter hans afdøde Fader¹, men at de endnu ikke er efterkommet. Da der findes stor vidtløftig Gæld efter hans Fader, har han paa egne og sine Søskenes Vegne begæret endnu denne Kongens Befaling til Adressaterne om snarest at afslutte dette Skifte, og først skifte mellem dem og deres Moder om Gods og Gæld og de Poster og Tvistigheder, som maatte opstaa mellem hans Moder og Søsken. Naar dette er sket, skal hans Moder overtage det Gods og Tilgodehavende, som med Rette kan tilfalde hende, hvorefter de skal skifte det øvrige mellem disse Søsken, saa at mulige Tilgodehavender først betales, førend de gaar i Arv af bemeldte Gods, enten det er Jordegods, Løsøre eller Penge, hvoraf Kreditorerne skal tilfredsstilles. Siden, naar Gælden er betalt, skal de skifte det øvrige Gods mellem disse Søsken. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne saavel Parterne som Kreditorerne for sig, skifte mellem dem som forskrevet og bilægge de muligt mellem hans Moder og Søsken opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Dersom nogen

¹ Ejler Qvitzov († 1640), g. m. Anne Brahe.

af Værgerne udebliver, naar de befindes at være lovlig stævnet, skal de dog fortsætte Skiftet, da en længere Forhaling geraader alle Arvingerne til største Skade. De skal give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde, skal de mødte tiltage en anden god Mand i den udeblivendes Sted og alligevel fuldføre denne Befaling. F. T. 5, 121 b.

28. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Olluf Parsberg. Kronens Bønder i Vinderslef Sogn i Silkeborg Len har begæret at faa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af bemeldte Sogn og har tilbudt aarlig deraf at give til Kirken 5 Ørte Korn og til Randers Hospital 5 Ørte Korn mere, end der hidtil er gaaet af samme Tiende. Da Adressaten ogsaa har andraget om at faa samme Tiende, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring (helst da en Del af de Gaarde, hvoraf Tienden gaar, ikke ligger i det Herred, i hvilket hans Gaard Palstrup ligger, men udenfor Herredet), om han, ligesom Bønderne, vil forhøje den aarlige Afgift. Han kan siden vente Kongens Resolution herpaa. J. T. 10, 340.

1. Marts (—). Miss. til Corfidts Gabriel til Uglerup, Eyller Holck til Giedsøeholm, Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand over Christianstads Len, og Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke. Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at der har været nogen Had og Vrede mellem Wolf Grib til Birckebjerg og hans Datter Fru Giertrud Grib til Nørreskeinge, hvis Værge Hr. Christoffer Ulfeldt er forordnet¹ at være. Han har altid paa hendes Vegne søgt at vinde hans [Faderens] Venskab, men har dog intet kunnet udrette, og han har derfor tilbudt Wolf Grib Kongens Befaling til gode Mænd, som skulde indstævne begge Parter for sig til bestemt Tid og Sted. Da Parterne har betroet Adressaterne dertil, gives der disse Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted, bilægge Tvistighederne mellem dem, enten om uskiftet Løsøre eller om Gæld, som forskrevne Wolf Grib paa Skiftet² har paataget sig

¹ 10. Decbr. 1638. ² Formentlig efter hans Hustru Fru Margrete Jørgensdatter († 1633).

at betale, hvilket dog endnu ikke er sket, eller hvad andet der er mellem dem eller muligvis kan opkomme, i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, for at Uenighed eller utilbørligt Had mellem forskrevne Wolf Grib og hans Datter kan nedlægges og Venskab og Kærlighed igen oprettes, og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i hans Sted. Sk. T. 6, 444.

1. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hr. Niels Rasmussen, Sognepræst til Allerup Sogn i Fyen, indtil videre til sin Underholdning faar bevilget Kronens Part af Tienden af fornævnte Allerup Sogn kvit og fri, som hans Formænd altid har haft. F. R. 4, 241 b¹.

— Aab. Brev om, at Hr. Lafve Gundesen, Prædikant til det almindelige Hospital i Randers, indtil videre fremdeles aarlig maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Hafvelbierg² Sogn til Hjælp til sin Underholdning. J. R. 10, 108 b. K.³

— Aab. Brev, hvorved denne Laurits Pedersen, Herredsskriver i Skads Herred, Riberhus Len, faar Bevilling til aarlig herefter at oppebære 1 Ørte Rug, 1/2 Ørte Byg, 2 1/2 Td. Havre, 1 Fjerding Smør, 1 Fjerding Honning, 1 Svin og 1 Rdlr. Gæsteri af en Gaard, kaldet Allerup, da han ikke har nogen Løn for det, som falder at skrive i Skads Herred paa Kongens Vegne. Lensmanden paa Riberhus Slot skal aarlig lade ham nyde denne Landgilde⁴ J. R. 10, 108 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Saa længe Kongens Hofholdning forbliver paa Koldinghus Slot, skal han hver Uge fremsende 3 ferske Laks og 3 tørre Laks. Endvidere skal han til Køkkenskriveren paa Københavns Slot levere 130 Spegelaks, som skal bruges til Kongens Hofholdning dér. J. T. 10, 340 b.

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Ornings Skrift den 6. Maj Anno 1643. ² K. har Hofvelberg. ³ Som K. er benyttet en (samtidig) Kopi af en af Frederik II paa Østergaard 8. Decbr. 1583 udstedt ligelydende Bevilling for Hr. Peder Nielsen, Prædikanter til det almindelige Hospital i Randers. (Tr.: K. Brb.). ⁴ Den sidste Sætning mangler i J. R.

1. Marts (Kolding). Miss. til Gregers Krabbe [Riberhus Len] om straks og snarest at lade skaffe 200 Tdr. Havre af Lenets Indkomst til Koldinghus Slot til Fodring af Kongens Heste dér. J. T. 10, 340 b.

— Lignende Miss. til Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] og Tønne Friis [Stjernholm] om hver ligeledes at skaffe 200 Tdr. Havre til Koldinghus Slot. Udt. i J. T. 10, 341.

— Miss. til Jørgen Seefeld paa Hald. Denne Kronens Tjener Anders Madsen i Lille Thorup i Rinds Herred har sammnen med de andre dér boende berettet, at nogen Jord er fra-dømt dem, hvorved de mener, at der er sket dem Uret. Da de for deres Uformuenheds Skyld ikke er i Stand til at paatale deres Sag og føre den ved Retten, skal Jørgen Seefeld nøje informere sig om denne Sags Beskaffenhed, og saafremt han finder, at der er sket dem Uret, skal han paatage sig Sagen og føre den ved Lov og Ret. Endvidere har de overleveret en Supplikation, paa hvilken han i nogle Punkter ikke har erklæret sig fuldkomment. Han skal snarest til Kancelliet indsende en udførlig Erklæring om hele dens Indhold. J. T. 10, 341.

— Miss. til samme. Denne Villem Thommesen, Organist i Nykøbing [Mors], har berettet, at Borgemestre og Raad i fornævnte Nykøbing for nogen Tid siden har ladet ham fordre fra Lemvig, for at han skulde betjene dem som Organist, at han har renoveret deres Orgel og betjent det i en to Aars-tid, men at de nu vil forskyde ham uden Aarsag. Jørgen Seefeld skal foreholde Borgemestre og Raad i Nykøbing, at dersom de behøver nogen Organist, skal de lade fornævnte Villem Thommesen betjene samme Bestilling, saafremt de ikke har Aarsager til at forskyde ham, i Særdeleshed da de har fordret ham fra Lemvig, hvor han havde sin gode Tjeneste. J. T. 10, 341 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt om at lade Borgerne i Wilster faa Betaling i lybske Skillinger for, hvad de har at fordre for, hvad Soldatesken har fortæret hos dem. Endvidere skal Major Petersen i sin Beholdning afkorte 1 Mark lybsk, som Borgerne sammesteds maatte betale til hver af hans Soldater, da de drog derfra, efter det af Major Petersen underskrevne Bevis, og tilstille Borgemestre og Raad sammesteds Pengene. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 342.

1. Marts (Kolding). Miss. til Knud Ulfeldt om at betale Kloster Preetz den Havre, som Friderick von Buchwald til Rasdorff, bestilte Obersteløjtnant, og hans Kompagni har faaet af Undersaatterne sammesteds, førend han blev mønstret, naar Regnskabet derpaa underskrives af fornævnte Friderick von Buchwald. J. T. 10, 342 b.

— Miss. til samme om at betale Kloster Itzehou den Havre, som Henrik Rantzau til Nør, bestilte Ritmester, og hans Kompagni efter det af ham underskrevne Register har faaet af Undersaatterne, før han blev mønstret. Adressaten skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 342 b.

— Miss. til samme om at betale Borgerne i Itzehou, hvad Abel Spies, bestilte Kaptejn, og hans Soldater er blevet skyldige dér efter den af ham underskrevne Registrering, førend han blev mønstret, saafremt det befindes at være saaledes afregnet med Gregers Krabbe til Tostelund, Befalingsmand paa Riberhus Slot. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 343.

2. Marts (—). Miss. til Frederik Urne, Dr. Jesper Brochmand og Borgemestre og Raad i Helsingør. Det berettes, at det hidtil ikke er gaaet saa rettelig til med Udspisningen i Helsingørs Hospital, som det burde, og det menes, at dette bedst kan forebygges og afhjælpes til Gavn for Hospitalet, dersom (naar den, som nu forestaar Hospitalet, efter sin egen Begæring takker af til 1. Maj) en anden god gudfrygtig Mand blev forordnet til Forstander og der blev akkorderet med ham paa følgende Maade, nemlig: 1. at der blev lovet ham en vis aarlig Pengesum, for hvilken han baade kan bespise alle Hospitalslemmerne og lønne alle de Folk, som betjener Stedet, 2. at der efter Fundatsen blev gjort en Anordning om, hvor mange Retter og hvad Spise der Ugen igennem skulde gives paa hver Person baade af Fisk, Kød og anden Fetalje og hvor meget Øl der skulde gives dem i Hospitalet til hvert Maaltid, 3. at samme Forstander aarlig skulde gøre Regnskab efter Fundatsen paa Indtægt og Udgift, og at han saa aftog det, som bliver lovet ham for hver Person. Kongen befinder vel, at disse Betingelser kan være til Hospitalets Gavn og Bedste, men synes dog, at det vilde være Hospitalslemmerne tjenligere, dersom al deres Indkomst blev gjort i Penge og der deraf blev tillagt Hospitalsforstanderen

og de andre Tjenere en bestemt Løn, samt at der blev givet hver af dem i Hospitalet en vis Pengesum om Ugen, hvoraf de nødvendigt kunde underholde sig selv. Adressaterne skal udarbejde en fuldkommen Ordinans paa, hvilke af disse Betingelser de er agter mest kunde være til de Fattiges Gavn og Bedste. Efter denne skal saa Forstanderen forholde sig i et Aarstid, indtil der i Fremtiden kan betænkes bedre Midler til Hospitalets Bedste. Af hvad de beslutter, skal de indsende en Kopi til Kancelliet. Sj. T. 27, 143.

2. Marts (Kolding). Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Søfren Pedersen i Stier i Skanderborg Len har berettet, at han ved Ildebrand har lidt meget stor Skade, og af Adressatens Erklæring ses det, at hans Opgivelse er sandfærdig, og han har derfor begæret at faa bevilget nogen Lindring i Landgilde, Ægt og Arbeide. Adressaten skal lade fornævnte Søfren Pedersen være fri for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde. J. T. 10, 343 b.

3. Marts (—). Bestalling for denne Johannes Nicolai som Organist og ellers i Kongens Kantori med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 21, 11 b.

— Aab. Brev, hvorved Maren, Enke efter Hr. Nelaus, Borgerske i København, som har tilforhandlet sig adskilligt Bygnings- og Skibstømmer i Norge paa Augdesiden, faar Tilladelse til at udføre det til København, dog at hun tilbyder Kongen det før nogen anden efter rimelig Værd, som det bliver sat til, og hun overfor Lensmanden paa Augdesiden eller hans Fuldmægtig forpligter sig til ikke at føre det andetsteds hen end til København. Sj. R. 21, 12.

— Oprejsningsbrev for Jens Hansen, Bredefoged¹, Andres N., Rasmus Eybye, Niels Oelsen, Ole Pedersen, Jens Oelsen, Jens Nielsen, Peder Jensen, Jens Høgh, Jens Vogensen, Hans Lauridtsen og Hans Jensen, Kronens Tjenere i Benløse, som for nogle Aar siden har haft en Trætte med nogle Ringsted Borgere om Græsgang. De har beklaget sig og angivet adskillige Punkter, som dog ej kunde bevises, hvorfor der er gaaet Dom over dem paa deres 3 Mark for usand og vrang Beskyldning.

¹ Formentlig Fejlskrift for Bondefoged.

De har nu afsonet for samme Sag hos Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, paa Kongens Vegne. Sj. R. 21, 12 b.

3. Marts (Kolding). Miss. til Frederik Parsberg. Paa Skiftet efter afdøde Fru Sophia Parsberg er der tilfaldet ham noget Gods i Ortved, som ligger i Kongens Vildtbane og som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, men da dette Skifte ikke saa snart kan tilendebringes, begærer Kongen, at han af denne skal modtage noget vist Vildt om Aaret, indtil Mageskiftet afsluttes, ligesom Peder Basse tilforn har faaet. Sj. T. 27, 143 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Jens Jostsen, der bor paa en Gaard, kaldet Løfve, i hans Len [Antvorskov], har berettet, at Ridefogeden paa Sæbygaard¹ er kommet til ham i hans Gaard og uden foregaaende Dom har frataget ham hans Gods og Formue og siden baade holdt ham fængslet i nogle Uger og ogsaa i andre Maader efterstræbt ham under det Paaskud, at Jens Jostsen ikke havde vedligeholdt sin Gaard tilbørligt, medens denne mener, at det ikke skal befindes saaledes. Ventsel Rotkirk skal tilforordne en Mand, som kan forfølge hans Sag ved Retten, for at der ikke skal vederfares ham nogen Uret. Sj. T. 27, 144.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Han har hos Kongen andraget om at faa bevilget, at Frants Schuldt, der bor i Ringsted, maa forordnes til Borgemester dér og altid forblive i denne Stilling. Da Kongen erfarer, at der dér i Byen ikke er mange, som er i Stand til at forestaa samme Bestilling, tillader Kongen, at Frants Schuldt forordnes til denne Borgemesters Bestilling og bliver i Bestillingen, saa længe han forestaar den tilbørligt. Sj. T. 27, 144.

— Aab. Brev, hvorved Frandts Jørgensen, Byfoged i Bogense, faar Bevilling paa at være fri for Skat og al anden Bys Tynge, saalænge han forbliver i denne Stilling. F. R. 4, 241 b.

¹ Sæbygaard, som Ventsel Rotkirk 1635 havde faaet i Forpagtning og som laa under Antvorskov Len.

3. Marts (Kolding). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup. Denne Frandts Jørgensen, Byfoged i Bogense, har berettet, at der i Bogense ligger nogen Jord, som er forundt Borgerskabet i Bogense og som det nu har i Brug, og har begæret at faa noget af denne Jord bevilget for hans Bestillings Besværlighed. Adressaten skal lade ham faa nogle af disse Jorder, saavidt det er muligt. F. T. 5, 122. Orig.¹ i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Han har for kort Tid siden² faaet Befaling til at lade forfærdige en Stald til Kongens Heste i Middelfart. Han skal lade begynde paa den til Foraaret, saasart det kan ske. Pengene, som behøves dertil, skal han tage af Tolden i Middelfart og føre dem til Regnskab. F. T. 5, 122 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Sten Bilde. Da Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Hindsgavl Slot, har begæret en Kronens Selvejergaard og Gods i Astelboe By i Vends Herred i Hindsgavls Len til Mageskifte for noget af hans Gods, som er Fæstegods, i Borning³ By i samme Herred, og da begge Parters Gods ligger i Hr. Hans Lindenovs Len, skal de snarest besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 5, 123.

— Aab. Brev, hvorved denne Mats Jørgensen⁴, som er antaget til Murermester paa Koldinghus Slot, saalænge han

¹ Ved Orig. ligger 2 Bilag. 1. En Koncept, i hvilket det bl. a. hedder: S. og højlovlig Dronning Kierstens Brev, dat. Odense Midfaste Mandag 1504 [18. Marts], tilholder Bogense Bys Indvaanere og Ejere, at de samme skal have al den Frihed i Ager og Eng, som kan deraf følge, det være sig i Græshed og al anden Rettighed, og aldrig siden Dronning Kierstens Brev er udgivet, har eller er begæret, at Ko. Ma. eller nogen derudi skulde gøre noget Skaar eller Indpas, uden Byen alleneste efterfulgt, og formodes underdanigst, at hvis Byen hertil har fulgt, maatte blive herefter som tilforn. (Se W. Christensen: Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen 2. R. V, S. 592). 2. Brev fra Jens Madsen i Bogense til Hans Christensen, Skriver paa Odensegaard, om samme Sag, hvorpaa der i Margenen er skrevet Henning Valkendorfs Resolution i Sagen: Ao. 1642 den 5. Martj efter Junkers Befaling tilskrevet Borgemestre og Raad at dele Jord og Græshed Ejerne imellem. ³ 12. Febr. 1641. ⁴ Baa-ring, Asperup S., Vends H. ⁴ I Overskriften kaldes han: Mats Vurm i Kolding.

beklæder denne Bestilling, maa være fri [for Skat og]¹ al anden Bys og borgerlig Tyngde. J. R. 10, 109.

3. Marts (Kolding). Aab. Brev om, at Jacob Fromb, Kongens Fiskemester i Koldinghus Len, saalænge han betjener samme Bestilling tilbørligt, [maa være fri for Indkvartering]², dog skal han, saavidt det er muligt, herbergere Kongens Raad og andre gode Mænd, som ankommer til Byen. J. R. 10, 109.

— Aab. Brev om, at Maren Munk, Enke efter Peder Pedersen i Foulby i Skanderborg Len, som har berettet, at der efter hendes afdøde Husbonde er tilfaldet hende og en af hendes Sønner, Niels Pedersen, som er vanvittig, noget Bondegods i Sabro Herred, nemlig 1¹/₂ Gaard i Faistrup, som er tilfaldet hendes Søn, og 1¹/₂ Gaard³ i Skioldelov, som er tildelt hende, faar bevilget, at Maren Munk og hendes Søn paa Livstid maa nyde fornævnte 1¹/₂ Gaard i Faistrup og 1¹/₂ Gaard i Skioldelov fri for al Ægt og Arbejde, dog at Skyld, Landgilde og anden Rettighed af samme Gaarde aarlig i rette Tid leveres paa de tilbørlige Steder. Kongen bevilger dette, da hendes afdøde Husbonde har tjent ham i langsommelig Tid som Ridefoged paa Skanderborg Slot, og da samme hendes Søn er vanvittig. J. R. 10, 109.

— Aab. Brev, hvorved Vamdrup⁴ Sognemænd af Koldinghus Len faar Bevilling til at bygge et Skolehus udenfor Vamdrup Kirkegaard, dog paa deres egen Bekostning og uden Skade for Kirkegaarden. De har berettet, at de af et kristeligt Betænkende vil lade opsætte et Hus ved Vamdrup Kirkegaard til en Skole, hvori deres Børn kan blive undervist i Skrivning og Læsning, da de kan ikke taale og udstaa, at deres Børn opholder sig i Købstadskoler. J. R. 10, 109 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Knudsen i Vork i Koldinghus Len faar Tilladelse til at gifte sig med en Enke i Vork By i Jerlev Herred, hvis forrige Mand og Peder Knudsen var beslægtet i andet og tredje Led, hvilket er bevist

¹ Disse Ord er glemt i J. R. ² De indklamrede Ord er glemt i J. R., hvor de kun findes i Overskriften. ³ Stedet er forskrevet i J. R. ⁴ K. har i Teksten: Vamdrup, Paaskriften bagpaa K. har: Vramdrup, hvilket J. R. er blevet til: Vrandrup.

for Kongen ved sandfærdige Vidnesbyrd, dog skal de begge for denne Benaadning give 50 Sletldr. til Kronen og 50 Sletldr. til Hospitalet i Kolding, at betale til Pinsedag førstkommande til Lensmanden paa Koldinghus Slot og Hospitalsforstanderen i Kolding. J. R. 10, 110.

3. Marts (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at den Niels Offersen i Eridsø i Eld Herred tilhørende Selvejrbondeskov ved Snoghøj, af hvilken han aarlig skulde yde 20 Læs Ved, for en Del er afhugget, skal Adressaten herefter aarlig lade ham være forskaanet for at yde de 10 Læs Ved og kun forlange Resten, 10 Læs Ved, af ham. J. T. 10, 343 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Da det berettes, at en Person i Aarhus, ved Navn Claus Badskær, som for nogen Tid siden har indgaaet Ægteskab med Ofve Søfrensens Datter sammesteds, har forholdt sig meget ukristeligt med forskrevne sin Hustru, skal Erik Grubbe lade ham tiltale ved Retten, tage Dom og siden lade ham straffe derefter. J. T. 10, 344¹.

— Miss. til Gregers Krabbe. Samtlige Herredsmænd i Frøs og Kalslund Herreder i Haderslevhus Len har berettet, at de besværes med at køre Riberhus Bønders Tiende, forsaavidt som de i begge de fornævnte Herreder bor paa de Steder, til hvilke deres Tiende skal føres, endskønt de aarlig til Haderslevhus Slot kontribuerer deres Fripønning, som de andre er fri for. Gregers Krabbe skal tilholde Riberhus's Bønder aarlig at fremføre deres Tiende, ligesom Haderslevhus's Bønder i Frøs og Kalslund Herreder, til de Steder, hvortil den bør føres, medmindre Adressaten befinder, at forskrevne Riberhus's Bønder har nogen særlig Frihed herom. J. T. 10, 344 b.

— Miss. til Madts Lassen i Ribe. Hertvig Sax til Sinart² har berettet, at han i Aaret 1638 har fortoldet en Del Øksne i Ribe, af hvilke der paa Grund af Mangel paa Skiberum³ er blevet 5 tilbage. Ligeledes har han i Aaret 1639 fortoldet en Del Øksne, som er blevet hjemme af samme Grund og som ialt er 39. Han

¹ Tr.: J. R. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, 82. ² Stedet kaldes i K. til Miss. af 20/7 1639: Siuantte, i det her efterfølgende: Siuant, hvilket altsaa ogsaa skal læses her. Det vides ikke, hvad der er ment. ³ Læsningen er usikker, da der er rettet i Ordet.

har bevist dette med Tingsvidner og har begæret i Løbet af 2 Aar at maatte udføre toldfrit ligesaa mange Øksne, nemlig 44, som han har fortoldet i de 2 Aar, men som ikke er udført. Kongen tillader dette, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 10, 345.

3. Marts (Kolding). Aab. Brev om, at Hertvig Sax til Siuant har berettet, at han har været nødsaget til paa Lønborg Bispegaard, som han har i Forpagtning, at lade opsætte en Lade, 15 Gulv stor, for at Korn og Hø, som avles dér, desto bedre kan være forvaret, og har begæret, at den, som faar Lønborg Bispegaard efter ham, igen maa betale ham eller hans Arvinger, hvad samme Lade vurderes til. Kongen bevilger dette. J. T. 10, 345 b¹. K.

4. Marts (—). Miss. til Jørgen Seefeld, Hr. Frederik Reedtz, Frederik Parsberg og Otte Brahe Pedersen. Der er for nogen Tid siden udgaaet Befaling til dem om afsige endelig Dom mellem Ernst Normand til Selsø og Ventsel Rotkirk, Befalingsmænd paa Koldinghus og Antvorskov Slotte, om den Gæld, som den forrige Hospitalsforstander Peder Mortensen i Slagelse er blevet Hospitalet skyldig og som Ernst Normand burde betale, forsaavidt Hospitalsforstanderens Bo og Løsere ikke var tilstrækkeligt, hvormed de ogsaa har dømt. Ernst Normand har nu berettet, at Ventsel Rotkirk tilregner ham at betale adskillige andre Poster, end han mener deres Dom forpligter ham til og som stemmer med den Afregning, som han har ladet gøre, og at Ventsel Rotkirk ikke vil være fornøjet med Betaling efter Tilbudet. Adressaterne skal indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted og enten bilægge alle saadanne tvistige Poster i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 144 b.

— Miss. til Otte Brahe Stensen og Otte Brahe Pedersen. Der er tilforn udgaaet Befaling til afdøde Jørgen Grubbe til Vedbygaard og Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand

¹ Formentlig ved en Fejltagelse indført i J. T.

over Giedske Len, om en Trætte, vedrørende noget Regnskab og Mangler mellem Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus, og Arvingerne efter Frants Skriver, som har været Skriver paa Korsør Slot. Da det nu berettes, at denne Befaling endnu ikke er gennemført, fordi Jørgen Grubbe er død, skal Adressaterne indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge fornævnte Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 145.

4. Marts (Kolding). Miss. til alle 3 Rentemestre. Borge-mestre, Raad og Borgerne i Varde har berettet, at der for nogen Tid siden er udgaaet Befaling til Gregers Krabbe til Thostelund, Befalingsmand paa Riberhus Slot, om at tiltale dem for 33 Rdlr., som de aarlig resterer med af de aarlig paabudte Byskatter fra 1629 af til samme Befalings Datum, og har andraget om at forskaanes for denne resterende Skat under Hensyn til den store Skade, de har lidt i de Tider, da de Kejserselige havde bemægtiget sig Landet, og ved den sidste store Vandflod. Kongen eftergiver dem disse resterende Skatter, som Adressaterne skal slette paa Renteriet, for at der ikke skal udgaa videre Befaling derom. Sj. T. 27, 145 b. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev om, at Peder Pofvelsen i Ferup i Koldinghus Len har berettet, at han har en Toft liggende mellem to Selvejrbøndergaarde ved den østre Ende i Færup og at han bor ved den vestre Ende i Byen. Paa Grund af denne lange Afstand og da Toften ligger til Gaden paa den ene Side, falder det ham meget besværligt at holde samme Toft med Gærder og Hegn og at dyrke sin Ager og Jord. Han har derfor begæret Bevilling til ud til Adelgaden at maatte opsætte et lille Hus mellem hans to Naboer, for at han des bedre kan hegne samme Toft, og tilbyder aarlig at yde til Kronen som andre Gadehuse. Ligeledes har han andraget om Bevilling til, at han maa indhegne og lukke en ham tilhørende Toft sønderst ved forskrevne Fierup, som af to af hans Naboer bliver indhegnet paa den ene Side og Ende med deres Løkker, med Dige og Grøft paa den anden Side og Ende. Da det af en Erklæring af Ernst Normand til

Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, fremgaar, at det kan ske uden Skade for de andre Bymænd, bevilger Kongen, at fornævnte Peder Pofvelsen ved forskrevne Gade maa opsætte et lille Gadehus mellem hans to Naboer, dog at han yder Landgilde, Skat og andet aarlig som de andre Gadehuse, og ligeledes maa han indhegne fornævnte hans Toft sønder ved Fierup med Dige og Grøft, det bedste han kan. J. R. 10, 110 b. K.

4. Marts (Kolding). Kongen har for kort Tid siden¹ bevilget, at Henrik Vulfsen von Meckelburg² maatte faa Gaarden Nimb i Skanderborg, som Fredrick Christoffersen mistede, fordi han havde begaaet Mandslag, dog paa Betingelse af, at han skulde udminde og tilfredsstille Kvinden. Da det berettes, at dette er efterkommet, bevilger Kongen, at bemeldte Hendrik Vulfsen, da han en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, nu straks maa overtage samme Nimb Gaard og nyde den uden Fæste med alt, hvad der fra Arilds Tid har været dertil, nemlig Fogderiet og en Tiende, som hans Formand har haft for ham. J. R. 10, 111. K.

— Oprejsningsbrev for Niels Rafn i Velling, der for nogle Aar siden er kommet i Trætte med Jørgen Mogensen i fornævnte Velling og i en ærlig Forsamling har skældt ham for Tyv, hvilket han ogsaa har sagt til Tinge efter Tingsvidnernes Formelding, men da han ikke kunde bevise samme ærerørige Ord, af Landsdommerne i Nørrejylland er dømt til at være den samme Mand, som han har skældt Jørgen Mogensen ud for at være. Denne Landsdommernes Dom er stadfæstet af Danmarks Riges Raad. Han har nu tilfredsstillet Sagvolderen for denne Forseelse. J. R. 10, 111 b.

— Aab. Brev om, at Jens Rafn af Mastrup i Haderslevhus Len har berettet, at han er forordnet til Formynder for et Barn³ af afdøde Ancker Karstensen, som boede i Rendsborg. Dette Barn er der efter dets afdøde Oldemoder Maren Karstens i Haderslev tilfaldet nogen Arv, og deriblandt er der tildelt bemeldte Ancker Karstensens Barn og dets andre Medarvinger to Haandskrifter, begge lydende paa Bertel Ladmager, Indvaaner paa

¹ 8. Jan. 1641. ² I K. kaldes han to Gange: Vulsson. ³ J. R. har først: Børn, men derefter: Barn, Barnens osv. Det ses ikke, om han er Formynder for mere end et Barn.

Bragenæs i Norge, som tilforn har boet i Haderslev, den ene, dateret Aar 1629, paa 250 Mark lybsk, den anden, dateret 1630, paa 30 Rdlr. Af disse Kapitaler er der ikke betalt Renter til den i Haandskrifterne fastsatte Tid. Jens Rafn har ofte gjort Anfordring om samme Penge, men har ikke opnaaet noget derved, og for at han paa Barnets Vegne kan faa Betaling, har han andraget om at faa bevilget Arrest paa fornævnte Bertel Ladmager, som paa sit Købmandsskab ligger her i Kolding, indtil han paa Barnets Vegne bliver tilfredsstillet af Bertel Ladmager. Kongen bevilger Jens Rafn Arrest paa fornævnte Bertel Ladmager, saa at denne ikke maa begive sig herfra, før han har betalt Jens Rafn samme Gæld, dog skal Jens Rafn være forpligtet til nu straks at lade ham tiltale for samme Gæld og tage Dom over ham. Dersom Jens Rafn ikke har nogen Ret til at erhverve denne Arrest over Bertel Ladmager, skal han indestaa denne for al den Skade, som denne kan komme i ved hans Skyld. J. R. 10, 112.

4. **Marts (Kolding).** Miss. til Hr. Morten Madtsen. Anne Eskisdatter Falck paa Vinderslefgaard i Silkeborg Len har haft nogle hastige Ord i hendes Sognekirke til hendes Sognepræst Hr. Christen Ericksen, efter at Prædiken og anden Gudstjeneste var holdt. Da hun for samme Ord er oversvoret Kirkefred og hendes Bøder er betalt, skal Adressaten tilholde fornævnte Hr. Christen Eriksen, at han lader fornævnte Fru Anne Eskisdatter være forskaanet for videre Tiltale i den Sag, og at han herefter overfor hende anstiller sig, som en ret Sjælesørger bør gøre, og ikke besværer hende med aabenbart Skriftemaal, da han dog har givet hende nogen Aarsag til de Ord, hun dengang sagde til ham. J. T. 10, 346.

— Miss. til Christian Holck. Mellem Sognepræsten til Hinge og Vinderslef Kirker Hr. Christen Ericksen og Anne Eskisdatter Falck paa Vinderslefgaard har der en Tid lang været Trætte i Anledning af nogle hastige Ord, som forskrevne Anne Falck har haft til fornævnte Hr. Christen Ericksen i Kirken, efterat al Tjenesten var holdt, og hun er derfor oversvoret Kirkefred, og hendes Bøder derfor til Kongen [er betalt]¹. Da det befindes, at fornævnte Hr. Christen har

¹ Disse eller lignende Ord synes glemt i J. T.; jvfr. det foreg. Miss.

givet nogen Aarsag til saadant, har Kongen bevilget, at hun maa være forskaanet for videre Tiltale i den Sag. Christian Holck skal tilholde Hr. Christen ikke at molestere hende videre derfor, og dem begge, at de forholder sig mod hinanden, som det er kristeligt og forsvarligt. Endvidere skal Adressaten skaffe hende, ligesom andre Kongens Tjenere dér i Lenet, noget Træ fra Kronens Skove til Brændsel, Hjul- og Vogntømmer og ellers forsvare hende mod dem, som overfalder hende med Urette. J. T. 10, 347 b.

4. Marts (Kolding). Miss. til Christian Holck. Da det berettes, at en af Delefogderne dér i Silkeborg Len, ved Navn Søfren Pedersen Oustrup, har forhugget Kronens Skove, skal Christian Holck nøje lade undersøge, hvorledes det forholder sig dermed, og, dersom hans Forseelse er sand, tiltale ham derfor, tage Dom over ham og forholde sig derefter. J. T. 10, 346 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tiltale Borgemestre og Raad i Varde for 33 Rdlr., hvormed de aarlig resterer af de aarlig paabudte Skatter fra Aar 1629 til Datoen for Kongens Befaling. Borgemestre og Raad har nu berettet, at de har lidt stor Skade i den sidste Ufredstid og den sidste store Vandflod, og har derfor begæret at forskaanes for denne Tiltale for den resterende Skat. Af fornævnte Aarsager har Kongen bevilget, at de maa forskaanes for videre Tiltale for samme resterende Skat, dog at de herefter skal erlægge al aarlig paabudt Skat. J. T. 10, 347.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Hans Jensen, Borger i Horsens, har berettet, at han er blevet storligen forurettet af en Borger sammesteds, ved Navn Johan Clausen, idet denne uden al lovlig Aarsag har undladt at betale ham sin Gæld og vilde forvide¹ hans Gæld. Johan Clausen er (som han beretter) ham en Sum Penge skyldig efter en rigtig Haandskrift og som hans Regnskabsbog udviser og efter Bytingsdom og lovlig Indførsel i hans Gaard og Ejendom. Denne Dom er indstævnet til Viborg Landsting, hvor den af Landsdommerne er blevet hjemfundet til Borgemestre og Raad i Horsens, som

¹ Hindre, formene.

skulde forordne 4 Mænd til at likvidere Sagen mellem dem og bringe den til en endelig Ende. Dette er endnu ikke efterkommet, fordi, som han siger, Hovedmanden af de fire er død og en anden af dem flyttet fra Byen, og han har derfor begæret Kongens Befaling til Tønne Friis om at tilholde Borgemestre og Raad i Horsens i Stedet for den afdøde og ham, der er flyttet fra Byen, at forordne to andre Mænd, som kunde likvidere mellem ham og fornævnte Johan Clausen og tilendebringe alt, hvad der er dem imellem. Tønne Friis skal tilholde Borgemestre og Raad at forordne 2 nye Mænd, som med de 2 andre kan likvidere dem imellem alt, hvad der er imellem dem, efter rigtige Beviser, Dokumenter og Breve, som de paa begge Sider har at fremlægge, og uden Forhaling bringe Sagen til en endelig Ende, Tønne Friis skal paase, at dette sker snarest. J. T. 10, 348.

4. **Marts (Kolding)**. Miss. til Viborg Hospital. Naar der bliver Plads ledig i Hospitalet, skal de optage Jens Jensen, en Søn af en af Kronens Bønder, ved Navn Jens Ørresen, i Frausing i Silkeborg Len, i Hospitalet, og give ham Plads og Underhold ligesom de andre Hospitalslemmer. J. T. 10, 349.

5. **Marts** (—). Miss. til Rentemestrene. Disse Jens Thomsen, Hans Pop og Jørgen Høyer, Borgere i København, har berettet, at de er tilforordnede Formyndere for afdøde Mester Felix Rotgitters efterladte Børn, og at der paa Skiftet efter afdøde Mester Felix er tilfaldet disse Børn en Seddel paa 1500 Rdlr., lydende paa, at den skal betaales i Rentekammeret. Dersom de beviser, at Kongen skylder dem fornævnte 1500 Rdlr., maa Rentemestrene betale dem samme Penge. Sj. T. 27, 145 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Jørgen Vind, Da Kongen har berammet et Møde i Stade den 5. April førstkommende for dér at forhandle om noget med de Herrer Staters Deputerede, skal de rette deres Lejlighed efter at være saa betids her [i Kolding], at de paa Kongens Vegne kan møde i Stade til nævnte Tid. Sj. T. 27, 146.

— Miss. til Raadet¹. Da det i denne farlige Tids Tilstand endnu ikke er muligt med Sikkerhed at aftakke saavel det ge-
vorbne Rytteri som det gevorbne Fodfolk og det heller ikke

¹ De opregnes alle.

kan undværes her fra Riget, og da de tidligere til Folkenes og deres Officerers Lønninger bevilgede Skatter næsten er gaaet med dertil, anmoder Kongen dem om snarest til Kancelliet at indsende Erklæring, om det ikke synes dem raadsomt, at der blev paa-budt endnu en ekstra Skat i begge Rigerne til Mikkelsdag førstkommende, da det maa befrygtes, at en enkelt Skat ikke vil kunne strække til, til fremdeles at underholde samme Soldatesca. Sj. T. 27, 146.

5. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Mogens Kaas, Anders Friis, Falck Gjøe og Lauridts Ulfeldt. Da der er opstaaet Trætte mellem Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Hindsgavl Slot, paa den ene og Erik Bilde til Kiersgaard paa den anden Side om nogle af Brenderup Præstegaards Jorder, som fornævnte Erick Bilde mener tilhører ham, medens Hr. Madts Hvid, Sognepræst til fornævnte Brenderup og Øre¹ Sogne, efter Provstibogens Formelding mener, at samme Jord ligger til Kongens Præstegaard, som han bebor, samt om andre Tvistepunkter og Misforstaaelser, som er fornævnte Erick Bilde og Hr. Madts Hvid imellem, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge alle saadanne tvistige Poster i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 5, 124.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kerteminde. Da Palle Rodsten til Lundsgaard har begæret at maatte faa en Plads til sin Begravelse i Kerteminde Sognekirke, skal de lade ham faa en bekvem Plads, som ikke er indtaget af nogen anden, i fornævnte Kirke for rimeligt Køb til Begravelsessted. F. T. 5, 124 b.

— Aab. Brev om Varde, Ribe og Ringkøbings Handel paa Elben. J. R. 10, 112 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 82 f.).

— Kvittansiarum for Tønne Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, som har gjort Regnskab for

¹ Ore, Skovby H.

Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Vibygaard, Rente-mestres og Befalingsmænd over Hørrisvad og Bakke Klostre, for Indtægt og Udgift som Krigskommissarius, beregnet fra den 10. Nov. 1637, da han blev forordnet til denne Bestilling, og til St. Hansdag 1638, da han blev entlediget fra den. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 10, 113 b. K.

5. Marts (Kolding). Miss. til Tønne Friis. Da det af det Synsvidne, som 8 Borgere i Horsens den 26. Januar i indeværende Aar har gjort om Stjernholms Slots Bygfældighed, fremgaar, at det er endelig fornødent, at det i Tide bliver repareret, tillader Kongen, at han lader Slottet reparere efter fornævnte Syn, dog at alting sker med den ringest mulige Omkostning. Siden maa det godtgøres ham i hans Regnskab. J. T. 10, 349.

— Miss. til Fru Susanne Krabbe. Professorerne paa Universitetet i København har klaget til Kongen over, at de endnu ikke har faaet det, som hun skyldte yde til Universitetet af sit Naadensaar paa det Kannekegods, hvormed hendes afdøde Husbonde Niels Friis var forlenet. Hun skal anordne, at Universitetet snarest faar, hvad der med Rette tilkommer det, eller snarest erklære, hos hvem Universitetet skal fordrø samme Afgift. J. T. 10, 349 b.

6. Marts (—). Miss. til Gregers Krabbe om straks at begive sig til Kolding, hvor han videre vil faa Kongens Vilje at vide. J. T. 10, 350.

7. Marts (—). Miss. til Gabriel Laxmand. Der er tilforn udstedt Befaling til Vincents Bilde til Valbygaard og Christen Skeel til Fusinge om at begive sig til Vemmetofte, Tryggvælde og hvad andre Steder afdøde Tygge Brahe har haft at forvalte paa Sjælland, og dér registrere og taksere afdøde Tygge Brahes Løsøre, Breve og andet deslige. Vincents Bilde kan imidlertid ikke efterkomme denne Befaling, fordi Christen Skeel ikke mere holder Hus i Sjælland. Adressaten skal rette sin Lejlighed efter til bestemte, belejlige Tider at mødes med Vincents Bilde, dér foretage samme Registrering og Taksering og ellers i alle Maader rette sig efter Kongens forrige Befaling. Sj. T. 27, 146 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da der behøves en Del Tømmer til Bygningen paa Taasinge, har Kongen befalet

Ofve Giedde til Tommerup og Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmænd over Bratsberg og Gullands Len, at lade hugge en Del Tømmer og fremsende det til Ladestederne. Adressaten skal lade fragte Skibe, som snarest kan føre samme Tømmer (hvorpaa der hoslagt sendes ham en Fortegnelse) til Taasinge. Desuden skal han fra København lade fremsende 2 Tylter 4 Stkr. Egeplanker, 4 Tommer tykke, og 446 Stkr. Vognskud, som kan bruges til Døre og Vindueskarme. Endvidere skal han befale Mester Hans Anemøller og Mester Linneest, Kongens Bygmestre, at gøre Overslag over, hvor meget det vil koste at fuldføre fornævnte Bygning paa Taasinge (som skal bygges efter en af de Afritsninger, der tilsendes ham herhos, hvilken nu kan eragtes at være bedst og tjenligst). Siden skal Adressaten selv akkordere endeligt derom med en Tømmermand og paa Kongens Vegne slutte fuldt Køb. Sj. T. 27, 147.

7. Marts (Kolding). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Da der til Bygningen paa Tosing behøves en Del Tømmer, skal han i Skovene lade hugge efterfølgende gullandske Tømmer: 468 Stkr. 24 sjællandske Alen langt, 468 Stkr. 20 Alen og 176 Stkr. 16 sjællandske Alen langt, og siden lade det føre ned til Ladestederne, indtil det bliver afhentet med Skibe, som Hr. Corfidts Ulfeldt til Egeskouf etc. skal forordne dertil. Sk. T. 6, 445.

— Miss. til Jørgen Schult og Eyler Høg. Eyller Bilde til Nackebøl har berettet, at der efter hans afdøde Faster Fru Anne Bilde kun er befundet ganske ringe Løsøre og Formue, som dog er blevet registreret og staar forsejlet i det Hus og Værelse, hvormed Fru Anne Bilde har været forlenet paa Livstid, og at samme Hus og Værelse er ganske forfaldent og brøstfældigt, saa det vil være til for stor Skade for ham, dersom det ikke med det første bliver forbedret. Der gives dem Befaling til med det første at stævne derhen Kreditoren Frederick Ammersbach, Borgemester i Odense, og saafremt de befinder, at han er lovlig berettiget¹ til samme Gælds Betaling, skal de opbryde Seglene, overlevere til fornævnte Frederik Ammersbach efter hans Indførsels Formelding det Løsøre, som maatte findes

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: besigtiget.

dér, efter Taksering, saavidt som det kan strække til, og give samme deres Forretning beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i den udeblivendes Sted. F. T. 5, 125.

7. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Bispen i Fyen. Det berettes, at Sognemændene i Skydebjerg og Orte Sogne har omgaaedes meget utilbørligt med dette Kald, idet de har givet det til en Person, ved Navn Jens Ibsen, som ikke havde sine Testimonia fra Universitetet i København, som han burde, og derfor nu leverer sit udstødte Kaldsbrev fra sig. Adressaterne skal indsætte Hr. Peder¹, Kapellan i Bøns², i fornævnte Skydebjerg og Orte Sogne, for at Sognemændene deraf kan lære ikke at misbruge den Maade, som er tilladt dem i Ordinansen, og herefter handle skikkeligere og tilbørligere med deres Kald. F. T. 5, 125 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Da Christian Rantzau til Bredenburg, holstensk Raad og Embedsmand paa Rendsborg Slot, har begæret 3 Gaarde og 1 Bol i Thuestrup, 3 Gaarde, 3 Gadehuse og Herligheden af Præstens Anneksgaard i Nørager By og Sogn, 1 Gaard, 1 Bol og 1 Gadehus i Limmer³ By, 1 Bol i Aande⁴ og 1 Bol i Kaad⁵, alt i Hald⁶ Herred, og 2 Gaarde, af hvilke den ene er en Selvejergaard, i Thostrup By og Sogn i Nørre Herred, alt i Kalø Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Løngbeck⁷ [i Mols Herred], 1 Gaard i Alleløf, 1 Gaard i Veyelbye, 1 Gaard i Foulsløf⁸ og 1 Gaard i Siøbye, alle i Sønder Herred, 1 Gaard i Hammeløf, 7 Gaarde og 1 Gadehus i Voldbye, alle i Nørre Herred, og 1 Gaard i Strendts⁹ i Mols Herred, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 350.

— Miss. til Christian Holck. Kongen har for nogle Aar siden¹⁰ bevilget Anne Folckers, Enke efter Pofvel Byesen, Krorens Gaard Vindisløf i Silkeborg Len. Hun beretter nu, at

¹ Peder Jensen Hjallese. ² Bønsø. ³ Lemmer. ⁴ Læsningen er usikker; antagelig er ment: Andi, Sønderhald H. ⁵ Koed. ⁶ Sønderhald H. ⁷ Lyngsbæk, Mols H. ⁸ Fuglslev. ⁹ Strands. ¹⁰ 8. Dec. 1636.

hun anmodes om at yde nogen Tiende af samme Gaard, uanset at der, saa længe hun har haft Gaarden, ikke er gaaet nogen Tiende deraf, hverken til Kronen eller til Kirken. Han skal undersøge, hvorledes det forholder sig hermed, og siden hjælpe hende til Rette hermed, saavidt det kan ske med Lempe, saa at hun ikke anmodes om at yde nogen usædvanlig Tiende, for at Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Overløb. J. T. 10, 351.

7. Marts (Kolding). Miss. til Tønne Friis. Han har for kort Tid siden¹ faaet Missive om at skaffe 200 Tdr. Havre til Koldinghus Slot til Kongens Heste dér. Da det berettes, at der ikke er noget af Lenets Havre tilovers, skal han lade samme 200 Tdr. købe til den ringest mulige Pris og føre det til Regnskab. J. T. 10, 351 b.

— Miss. til Ernst Normand. Mickel Jensen og Peder Søfrensen, Kirkeværger til Vif Kirke, har berettet, at Vif Kirke er geraadet i stor Gæld og er saa brøstfældig, at den ikke kan repareres af sine egne Midler, hvorfor de har begæret, at den maa blive hjulpet med noget af andre Kirkers Indkomst. Han skal snarest undersøge, hvilke Kirker i hans Len [Koldinghus] har størst Beholdning, og modtage noget af hver af dem til Vif Kirkes Reparation. J. T. 10, 352.

8. Marts (—). Miss. til Gunde Lange. Der er for kort Tid siden efter Supplikation af denne Margrete Hansdatter i Hasseris tilskrevet ham fra Kancelliet om efter Forordningen at skrive paa hendes Supplikation, men hun beretter nu, at han ikke har villet gøre dette, men ganske har afvist hende. Han skal snarest indsende Erklæring til Kongen om, af hvilken Grund han ikke har villet gøre det og hvorledes Sagens Beskaffenhed i sig selv er. J. T. 10, 352 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Karen Madtsdatter, Hustru til Peder Nielsen, Borger i Varde, har haardt besværet sig over Øversteløjtnant Pofvel Sehesteds Folk, som ligger dér i Byen, og som imod Borgemester og Raads Samtykke selv har søgt Kvarter i hendes Hus og Gaard og i hendes og hendes Husbondes Fraværelse forholdt sig uskikkeligt i mange Maader.

¹ 1. Marts 1641.

Derimod har Pofvel Sehested højlig beklaget sig over, at han ikke har kunnet opnaa godt Kvarter af Borgemestre og Raad sammesteds, og desuden mener han, at bemeldte Karen Madtsdatters Beskyldninger mod hans Folk ikke lovligt kan bevises, hverken af hende eller af nogen anden. Der gives Adressaten Befaling og Fuldmagt til at fordre Parterne for sig, bilægge de mulige Tvistigheder mellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, da Kongen ingenlunde vil tillade, at der sker Vold mod hans Undersaatter i nogen Maade. J. T. 10, 353.

14. Marts (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Kongen har 1635 den 26. September udstedt Befaling til Christoffer Hvas til Hennegaard, Befalingsmand paa Ørum Slot, om at lade en ved Ørum liggende Mølle, kaldet Morup Mølle¹, som var meget forskyldet, besigte, sætte og taksere af uvildige Synsmænd for tilbørlig Skyld og Landgilde, hvilket ogsaa skete 1636 den 18. Marts, da den af uvildige Mænd blev takseret til en aarlig Afgift af 14 Tdr. Rugmel og 14 Tdr. Bygmel, idet Mølleren saa skulde kunne blive ved Magt. Da Christoffer Hvas nu har andraget om, at samme Mølles Afslag maa blive godtgjort ham i hans Regnskab fra den Tid, da det er blevet fastsat, skal Adressaterne godtgøre ham samme Afslag fra den Tid, da Takseringen skete. Sj. T. 27, 147 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Madts Pedersen, Sognepræst i Nyborg, har berettet, at i den afdøde Sognepræst Hr. Jesper Hansens Tid brændte og forkom i hans Hus (da hans Gaard for kort Tid siden brændte) alle de Breve og Dokumenter, som fandtes, paa Præstegaarden og al den Tilliggende i Marken, Haver og begge Præstevangerne ved Flæskholmen og Nermer Ø samt paa bona mensalia, Tiende, Præsterente og Retlighed, som fra gammel Tid har været lagt dertil, og han har derfor begæret Kongens Konfirmation paa, hvad hans Formand har haft og nydt før han. Kongen stadfæster Præstegaarden og dens Tilliggende som ovenfor nævnt, som hans Formand afdøde Hr. Jesper Hansen har haft før ham og som har været perpetueret dertil fra Arilds Tid, eftersom han kan gøre bevisligt, at det har ligget dertil fra Arilds Tid. F. R. 4, 242.

¹ Maarup Mølle, Bedsted S., Hassing H.

14. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Mickel Pedersen, boende i en Kirkogaard, kaldet Sækier¹, i Holsted Sogn i Malt Herred og liggende til Brørup Kirke, faar Bevilling paa, at fornævnte Gaard Sækier herefter som hidtil maa blive under fornævnte Kirkes Forsvar og ikke bortskiftes, dog at der gives den sædvanlige Afgift og Herlighed af den. J. R. 10, 113 b. K.

— Aab. Brev om, at Peder Madsen, boende paa Tornumgaard og som for nogen Tid siden² har tjent Kongen som Fodermarskalk, har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt³, og at han har genopbygget den med stor Bekostning, hvorfor han har andraget om, at et af hans Børn efter hans og hans Hustrus Død maa faa samme Gaard. Kongen bevilger, at et hans Børn, som befindes dygtig dertil, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift efter hans og hans Hustrus Død maa faa Gaarden, dog paa Betingelse af, at hans Søn indstiller sig i Kongens Tjeneste, hvis han er dygtig dertil. J. R. 10, 114. K.

— Miss. til Ernst Normand. Hr. Berendt Falenkamp, Sognepræst i Piedsted, har berettet, at den Præstegaard, han bebor, er helt bygfældig, og at der ikke i Præstegaardens Skov findes Tømmer, som er tjenligt til dens Istandsættelse, hvilket Adressatens Erklæring viser er sandfærdigt, og Præsten har derfor begæret at faa noget Tømmer af Kronens Skove til Forbedring af Præstegaardens Bygning. Ernst Normand skal lade skaffe ham noget Tømmer til Forbedring af Præstegaardens Bygning af Kronens nærmestliggende Skove, hvor det er til mindst Skade for Skovene. J. T. 10, 353 b.

— Miss. til Christoffer Hvas. Han har berettet, at Bygningen paa Ørum Slot, saavel paa Borgegaarden som paa Ladegaarden, er meget brøstfældig, og at der til Istandsættelsen mindst skal bruges 500 Rdlr. in specie, hvorfor han har begæret Tilladelse til at lade Bygningen reparere. Kongen tillader, at Bygningen baade paa Borgegaarden og paa Ladegaarden istandsættes, dog maa der til Bekostningen deraf ikke

¹ Sekjær, Holsted S. ² 1627—31. ³ 31. Marts 1635, se Miss. 29. April 1635 til Jørgen Ahlefeldt (tr.: K. Brb.).

føres mere til Regnskab end 500 Rdlr. in specie, som han skal afkorte i indeværende og i det første Aars Afgift og føre til Udgift i hvert Aars Regnskab. J. T. 10, 354.

15. Marts (Kolding). Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Øresund om at lade Kongen af Polens Fuldmægtig passere toldfrit gennem Sundet, denne Gang med 24 Foder Rhinskvin. Udt. i Sj. T. 27, 147 b.

— Lignende Miss. til samme om at lade Fru Hedevig af Stettin og Pommerns Fuldmægtige passere toldfrit gennem Sundet med 12 Foder Rhinskvin. Udt. i Sj. T. 27, 147 b.

— Lignende Miss. til samme om at lade Fru Anne født til Stettin, Pommern, faa 12 Foder Rhinskvin toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 27, 147 b.

— Aab. Brev, hvorved Simon Jul i Topdrup¹ i Haderslevhus Len, som har berettet, at han i forrige Ufredstid til Jylland har indført adskillige Hopper, faar Bevilling til igen fra Danmark at udføre en gammel brunblisset Hoppe og 5 Hopper af dens Afkom, dog Kongens sædvanlige Told og Rettighed dermed uforkrænket. J. R. 10, 114 b.

— Miss. til Hr. Christian Thommesen. Niels Arenfeldts Brødre har sagt god for ham, at han snarest skal indfinde sig paa Koldinghus Slot, efter hvad deres Obligation² videre formelder. Naar forskrevne Niels Arenfeldts Brødre kommer til Kolding og forlanger deres Obligation tilbage, maa Adressaten give dem den tilbage, naar Niels Arenfeldt udsteder sin egen Obligation til Kongen i samme Mening som den forrige. Denne skal Adressaten beholde i Forvaring hos sig i Stedet for de andre. J. T. 10, 354 b.

— Miss. til Morten Panck, [Tolder i Kolding]. Det berettes, at 314 Heste imod Kongens Forbud er indkøbt her før Begyndelsen af den rette Markedstid. Kongen tillader, at de, som har købt samme Heste, denne Gang maa passere, dog paa Betingelse af, at de betaler dobbelt Told af hver Hest, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 10, 354 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Otte Marsvin, Jørgen Kruse, Hr. Axel Arenfeldt, Fru Margrette Marsvin, Fru

¹ Taabdrup, Gram H. ² Forpligtelse, Kavtion.

Helvig Marsvin og Fru Eline Arenfeldt om at give Møde den 1. Søndag efter Paaske førstkommende [2. Maj] i Odense, hvor de vil faa Kongens Vilje at vide. J. T. 10, 355.

15. Marts (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Denne Hans Jensen, Borger i Horsens, har berettet, at han er storligen forurettet af en Borger i Vejle, ved Navn Jørgen Clausen, som tilforn har boet i Horsens, idet denne uden al lovlig Aarsag har undladt at betale ham sin Gæld og dermed vilde forvide hans Gæld. Johan Clausen er (som han beretter) ham en Sum Penge skyldig efter en rigtig Haandskrift og som hans Regnskabsbog udviser og efter Bytingsdom og lovlig Indførsel i hans Gaard og Ejendom i Horsens. Denne Dom er indstævnet til Viborg Landsting, hvor den af Landsdommerne er hjemfundet til [Borgemestre og Raad i Horsens, som skulde forordne]¹ 4 Mænd til at foretage Sagen, likvidere den mellem dem og bringe den til en endelig Ende. Dette er endnu ikke sket, fordi fornævnte Jørgen Clausen ikke har villet møde personlig, ejheller villet fremsende nogen Fuldmægtig, da Sagen skulde have været foretaget. Siden er han flyttet derfra til Vejle, og Hans Jensen har nu begæret Kongens Befaling til Ernst Normand om at tilholde Borgemestre og Raad i nævnte Vejle at forordne 4 Mænd, som kan likvidere mellem ham og fornævnte Jørgen Clausen og føre til Ende alt, hvad der er dem imellem. Ernst Normand skal tilholde Borgemestre og Raad i Vejle uden noget Ophold at forordne 4 Mænd dér i Byen til at likvidere mellem dem alt, hvad der er dem imellem, efter rigtige Beviser, Dokumenter, og Breve, som de paa begge Sider har at fremlægge, og uden Forhaling bringe Sagen til en endelig Ende. Ernst Normand skal paase, at dette sker snarest. J. T. 10, 355 b.

— Miss. til samme. Sognemændene i Eltang Sogn har begæret, at den Indkomst og de Penge, som deres Kirke enten har i Forraad nu eller herefter faar, maa blive anvendt til Kirkens Forbedring og Vedligeholdelse og ikke noget deraf bruges til andre Kirker i Lenet [Koldinghus]. Da det berettes, at der i samme Kirke er saare ringe Plads, saa at en Del af

¹ Det indklamrede Stykke mangler i J. T. og er her indsat efter Miss. af 4. Marts 1641 til Tønne Friis.

Sognemændene i Strandhusene ikke kan faa Stolestader i den, medmindre der i Fremtiden og snarest muligt bliver bygget et Kapel til Kirken, bevilger Kongen, at bemeldte Eltang Kirkes Indkomst og Beholdning af Penge, som den nu har eller maatte faa, indtil videre kun maa anvendes til Kirkens Forbedring og ikke noget deraf gives til andre Kirker. J. T. 10, 357 b.

15. Marts (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Jørgen von Ahlefeldt til Querbeg¹, holstensk Raad og Embedsmand paa Haderslevhus Slot, har anmodet om at faa udleveret en Tyv, som for kort Tid siden er blevet fængslet i Kolding og som har haft sin Bolig i Haderslevhus Len og dér har stjaalet en Hest og en Hoppe, med hvilke han er blevet paagrebet. Ernst Normand skal tilholde Borgemestre og Raad i Kolding at lade dette Jørgen von Ahlefeldts Bud, som begærer samme Tyv, faa ham udleveret, hvilket Jørgen von Ahlefeldt ligeledes vil gøre mod Adressaten, om nogen af Koldinghus Len for saadanne Gerninger skulde opholde sig i hans Len og Adressaten skulde begære dem udleveret. J. T. 10, 358.

— Miss. til Stehn Bilde om at skaffe afdøde Niels Friis's Arvinger Heste og 12 Bøndervogne til at føre noget Løsøre fra Sejlstrup Slot til Aalborg. J. T. 10, 356.

— Miss. til Gregers Krabbe. Det berettes, at en Del Hestekøbere understaar sig at tilforhandle sig Heste paa Kolding Markeder og siden mod Kongens Forbud føre dem til Ribe for at forhandle dem dér. Gregers Krabbe skal befale Tolderen i Ribe at lade arrestere alle de Heste, som nogen tilforhandler sig i Kolding fra 8 Dage før Begyndelsen af de Markeder, som holdes her, og til 8 Dage efter Markedets Begyndelse, og som siden føres til Ribe for at fortoldes dér. Siden skal han tage Dom derover efter bemeldte Forbud, der er dateret Kolding, den 25. Febr. 1636². J. T. 10, 356 b.

— Miss. til Clemend Søfrensen. Det berettes, at en Kirke, ved Navn Gifskod Kirke, i Jelling Syssels Provsti (hvormed han er forlenet af Kongen), er ganske bygfældig, baade paa

¹ Quarnbeck, Holsten. ² Det aabne Brev om Fortolding af Heste til Udførsel fra Kolding sydpaa er dateret 26. Febr. 1636, Følgeskrivelsen til Ernst Normand 25. Febr. 1636, se K. Brb.

Taarnet og Kirken i sig selv overalt, saa at det maa befrygtes, at den vil falde ganske ned, dersom den ikke med det første bliver istandsat. Da Kirken ikke er saa formuende og ikke har saa meget i Forraad, at den kan repareres derfor, tillader Kongen, at han af Forraadene i alle de andre Kirker i Jelling Syssels Provsti lader oppebære 100 Rdlr. til Reparation af Gifskod Kirke. Han skal siden føre hver Kirke det til Regnskab à l'advenant og lade Gifskod Kirke reparere dermed. J. T. 10, 357.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Der tilsendes dem den af Kongen udstedte Toldrulle, efter hvilken Tolden skal opkræves af de Engelske, hvorefter de alvorligt skal rette sig. Sj. T. 27, 148.

— Miss. til Jørgen Rosenkrantz og Hans Bilde. Da Volde-
mar Lykke til Grindeslef Kloster har begæret 1 Kirkegaard i Breum By i Grindeslef Klosters Sogn i Skivehus Len, som giver sin Landgilde til Grindeslef Kirke, men hvis Herlighed tilkommer ham selv, til Mageskifte for Landskylden af en Gaard i Grindeslef Kloster By og Sogn, som han vil udlægge til Kirken, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Mogens Sehested til Holmgaard, Befalingsmand paa Skivehus Slot, at give Møde ved Besigtelsen, naar han advares derom. J. T. 10. 358 b.

— Miss. til Mogens Sehested om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Jørgen Rosenkrantz til Kielgaard og Hans Bilde til Jungergaard foretager ovennævnte Besigtelse mellem Voldemar Lykke til Grøndeslef Kloster og Kronen og han advares derom, give til Kende, hvad han har at bemærke, og underskrive og besegle Besigtelsen sammen med dem. J. T. 10, 358 b.

19. Marts (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har berettet, at det afdøde Peder Mortensen, forrige Hospitalsforstander i Slagelse, tilhørende Hus og Grund er blevet tilvurderet de fattige i Slagelse for 1100 Sletdlr. for det, som han er blevet fornævnte Hospital skyldig, men at det siden er blevet meget forringet og forfaldent, saa at det nu ikke kan sælges for mere end 750 Sletdlr. For at de fattige i Længden ikke skal tage større Skade, tillader Kongen, at han maa afhænde for-

nævnte Hus og Grund for 750 Sletdlr. og anvende Pengene til Bedste for de fattige. Sj. T. 27, 148.

19. Marts (Kbhvn). Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg Len]. Da det berettes, at Landevejen fra Odense til Svendborg er ganske ond og forkørt, saa at det falder den Rejsende besværligt at komme frem, skal han tilholde Bønderne i hans Len med største Flid at istandsætte og vedligeholde fornævnte Landevej, saavidt den løber i hans Len. F. T. 126.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf [Odensegaards Len] om at lade samme Vej istandsætte og vedligeholde, saavidt den løber i hans Len. Udt. i F. T. 5, 126 b.

20. Marts (—). Miss. til Frederik Urne om at skaffe denne Mester Hans Barckmand, som skal forfærdige Arbejdet paa den lange Sal paa Kronborg Slot, det fornødne Tømmer til Stillingen¹ og saa mange Tømmermænd og Bøsseskytter, som der behøves til at opsætte samme Stilling for ham og ellers hjælpe ham, naar han behøver dem. Desuden skal Frederik Urne paa Hammermøllen lade lave de Jern, som han behøver til fornævnte Sal. Sj. T. 27, 148.

22. Marts (—). Bestalling for Peder Andersen som Løjtnant med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 1. Jan. 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 13.

— Miss. til Rentemestrene om at levere Nickel Kock, Kongens Skibskaptejn, 2000 Rdlr., som Kongen har foræret ham for de Rejser, som han har gjort for Kongen. Sj. T. 27, 148 b.

— Miss. til Claus Daa til Raufnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, Vincents Bilde til Valbyegaard, Sigvort Urne til Rorup, Befalingsmand paa Roskildegaard, og Otte Gjøe til Turebye. Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb har berettet, at han har tilbudt Rønnou Bilde til Sandbye-gaard Kongens Befaling til gode Mænd om efter Landsdommerens Henvisning at dømme paa Hans Børgesen i Glomsøe og hans Medfølgere 8 Mænds Afsigt af 20. Decbr. 1638, ved hvilken han mener sig forurettet, idet de skal have

¹ Stilladset.

forbigaaet en Holm i Dybet paa Sandbye Mark ud til Hiølm sø og ikke indregnet den i noget af de 3 Skifter, som er gjort, ikke heller fulgt Bækkedraget nedad, imod baade Dom af gode Mænd og Afsigt af 8 Mænd, som tilforn har været paa Aastederne, og ligeledes mod synlig Forfaring¹ og andre Dokumenter, som han vil fremlægge paa Aastederne, og lade udvise, om samme Tov paa bemeldte Steder ikke bør være som ugjort og de igen bør forføje sig til Aastederne, lovligt rebe og afmærke dem tilbørligt til Tinge og afsige, som de vil forsvare det. Da de samtlig har taget og betroet Adressaterne dertil, befales det disse med det allerførste at begive sig til Aastederne, dér dømme paa Hans Bergesen i Glomsøe og hans Medfølgere 8 Mænds Afsigt efter synlig Forfaring og andre Dokumenter, som Otte Brahe fremlægger og lader vise paa Aastederne, om samme Tov ikke bør være som ugjort, derefter igen begive sig til Aastederne, lovlig rebe og afmærke dem, som det sig bør, saa til Tinge afsige, hvad de vil svare til, og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de møde have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 148 b.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hans Ericksen, Borger i Præstø, har paa sine egne og Medborgeres Vegne andraget om, at Kongen vil betale dem den Sølvskat, hvormed de har forstrakt Kongen i 1627, som beløber sig til 140 Lod, med efterstaaende Rente. Kongen tillader, at Adressaterne betaler Præstø Borgere fornævnte 140 Lod Sølv med efterstaaende Rente, naar de faar Penge. Sj. T. 27, 149 b.

— Miss. til samme. Jockumb Beck til Gladsaxe, Embedsmand over Christianstads Len, har berettet, at en Mand, ved Navn Christoffer Bringh, ved en vrang Beretning har erhvervet Arrest² paa de Penge, som Jockumb Beck paa sin afgangne Fader³ Sifvert Grubbes Vegne har at fordre i Rentekammeret efter Kvittansiarum paa Malmøhus's Regnskaber, og har begæret, at denne Arrest maa blive ophævet. Kongen bevilger dette. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

¹ Synsforretning. ² 6. Febr. 1641. ³ D. v. s.: Svigerfader.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas og Hønning Valkendorf. Det berettes, at der er opstaaet nogen Trætte mellem Major Petersen og hans Soldater om deres Lønning. De skal tage dem for sig, undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. F. T. 5, 126 b.

25. Marts (—). Miss. til Frederik Urne. Rasmus Jensen, Indvaaner i København, har berettet, at han for nogle Aar siden ved Vurdering har faaet en Gaard i Helsingør, som tilhørte Adressatens Skriver, ved Navn Harder Søfrensen. Denne Gaard har han udlejet til den svenske Resident, som har betalt nogle Aars Leje, men reterer med nogle. Da Rasmus Jensen 3 Aar efter hverandre har opsagt ham Gaarden, men Residenten ikke har villet fraflytte den, skal Adressaten være Rasmus Jensen behjælpelig med at faa Residenten til med det allerførste at fraflytte den, enten i Mindelighed eller ved Lov og Ret. Sj. T. 27, 149 b.

— Miss. til Jægermesteren om at lade Christian Holck den unge til sin afdøde Faders¹ Begravelse for Betaling faa 6 Raadyr og 2 store Dyr. Udt. i Sj. T. 27, 150.

27. Marts (—). Privilegier for den tyske Kirke i København. Sj. R. 21, 13 b. (Tr.: CCD. V, 83 ff. KD. III, 214 f. Boldt: Samml. d. Privileg. etc., welche die deutsche Kirche in Kopenh. betreffen S. 2 f.).

— Miss. til Niels Trolle og Sigvort Urne om at udse en ny Vej mellem København og Roskilde. Sj. T. 27, 150. (Tr.: KD. V, 234.).

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand og Borgemester Simon Surbeck om at optage Anders Christoffersen og Hustru, boende i Heeste² i Københavns Len, i Vartov Hospital. Udt. i Sj. T. 27, 150. (Tr.: KD. V, 234.).

¹ Kristen Henriksen Holck, † 18/3 1641. ² Antagelig er ment Hersted. I Københavns Lens Ekstraskattemandtal for Fastelavn 1641 findes i Smørum Herred under Herstedøster opført: Andreas Christophersen og Pofvel Pofvelsen, øde, 5. Som Bilag under Nr. 5 ligger et Tingsvidne af 25. Jan. 1641 om, at Pofvel Pofvelsens og Anders Christophersens Gaarde udi Herstedøster ere slet øde, saa der af forskr. Gaarde slet ingen Skat er at bekomme til Kong. Maytt. I de følgende Skattemandtal findes Anders Christophersen ikke mere, medens Povl Povlson stadig er opført.

29. Marts (Kronborg). Miss. til Niels Krabbe om, at denne Gregorius Zigeler¹, Vagtmester paa Halmstad Slot, har faaet et Kompagni Soldater af Landfolket i Norge, saa at han ikke mere har at kommandere dér i Fæstningen [Halmstad]. Udt. i Sk. T. 6, 445 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Jørgen Orning til Skaarupgaard, Embedsmand paa Aastrup Slot, under Datum Aastrup den 4. Juli 1635 udstedt Fæstebrev, hvorved han til Peder Jensen, Herredsfoged i Jerslev Herred, fæster Nørgaard i Sterup, som Las Jensen nu paabor og godvillig har opladt til ham med al tilliggende Ejendom, at bruge og beholde, saa længe han giver de tilbørlige Afgifter deraf og bygger og forbedrer Gaarden efter Recessen. Kongen stadfæster dette Fæstebrev og bevilger, at fornævnte Peder Jensens Hustru og et af deres Børn, den ene efter den andens Død, maa besidde denne Gaard for rimelig Fæste og sædvanlig aarlig Afgift fremfor nogen anden, dog at de holder den tilbørlig ved Magt. J. R. 10, 114 b. K.

30. Marts (—). Miss. til Christofer Pax. Da Jørgen Munk til Harriidskier paa sine egne og sine Søstres Vegne har berettet, at de med det første agter at holde Skifte og Deling af Stubbergaard, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter paa Skiftet at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne, Edele og Sophie Munk, nøje paase, at der paa Skiftet sker dem Fyldest for deres Anpart og bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 10, 360.

31. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har anordnet, at der skal afholdes almindelige Herredage for Norge i Bergen den 29. Juni førstkomende, skal han begive sig dertil til fornævnte Tid og sidde Retterting dér med Kongen og andre gode Mænd og skaffe enhver Lov og Ret. Sj. T. 27, 150.

— Lignende Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at møde paa samme Tid og Sted og sidde Retterting. Udt. i Sj. T. 27, 150.

¹ I Overskriften kaldes han Zeigler og i Navneregistret til Sk. Segser. Ved Ansættelsen som Vagtmester paa Halmstad 17. Okt. 1639 kaldes han som her Gregorius Zigeler.

31. Marts (Kronborg). Miss. til Frederik Urne. Da Hans Berckmand har begæret at faa noget Ved til Brændsel, saa længe han har Arbejde for Kongen paa Kronborg Slot, maa Adressaten lade ham faa 5 Læs Ved om Maaneden af Skovene dér i Lenet. Kongen har bevilget Kronens Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len 14 Læster Byg til Sædekorn, hvilke 14 Læster Byg de skal levere tilbage, naar de faar indhøstet. Ligeledes skal han bortfæste den Gaard i Skallerød (i Frederiksborg Len, som Kongen tilforn har undt Christoffer Jæger) til én, som kan yde Kongen den Landgilde, Skat og al anden Rettighed, som gaar deraf. Da Kongen har bevilget, at en Mand, ved Navn Christian Romler, maa faa Eseroms Mølle til Fæste, skal denne sætte Kongen Loven og Vissen for Fæstet, Landgilden og for Vedligeholdelse af Møllen og Sluserne. Derimod skal han nyde det Afslag paa Landgilde, som efter Kongens derom udgangne Brev er bevilget Møllerne i hele Danmark, mod at de holder Møllerne vedlige. Adressaten skal desuden tilholde ham, at han ikke maa opholde Vandet til Skade og Fordærv for Bøndernes Marker og Enge, Møllen i sig selv og den nedenfor liggende Mølle. Christian Romler skal stille Kavtion herfor, og hvis han ikke kan det, skal Adressaten bortfæste Møllen til den, der vil præstere det. Kongen har bevilget, at afdøde Pofvel Ramels Kvinde maa nyde de Tiender, som Kongen havde bevilget ham; dog skal hun sætte Loven og Vissen for Fæstet og Afgiften til Kirkerne; hvis hun ikke gør det, skal Adressaten bortfæste dem til den, som vil gøre og efterkomme det. Sj. T. 27, 150 b.

(—) **Frederiksborg).** Miss. til Hr. Mogens Kaas om, at Kongen har bevilget, at en Kronens Gaard i Brendkield Sogn og Fangel Sogn¹ i Odense Herred i hans Len [Nyborg] herefter skal svare til Landsdommeriet i Fyen, da der er givet Kronen fuldkomment Vederlag derfor i Sjælland, og at

¹ Det ses ikke, hvorledes dette Sted skal forstaas. I Nyborg Lens Jordebog for 1638—39 findes i Fangel Sogn i Odense Herred opført Madts Pofvelsen med en Afgift af 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 3 Mark for et Fødenød, nøje svarende til Teksten i F. T., hvor Madts Pofvelsen er opført: skylder 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Fødenød, men hverken i Nyborg eller i Odensegaards Lensregnskaber er der i Brendekilde Sogn opført nogen med Navnet Madts Pofvelsen.

Kongen har befalet Claus Brockenhuus til Brohollumb, Landsdommer i Fyen, at lægge samme Gaard ind under Landsdommeriet. Adressaten skal føre det til Regnskab. F. T. 5, 126 b.

Sl. Marts (Frederiksborg). Miss. til Claus Brockenhuus. Falck Gjõe til Hvidkiøld har af sit Jordegods i Fyen til Kronen paa Landsdommeriets Vegne udlagt 1 Gaard med Skov til 12 Svins Olden i Aarup i Skydeberg Sogn i Høgherred¹ og 1 Td. Hartkorn paa Nørreslette i Østerupgaards Enemærke til Mageskifte for 1 Gaard i Kierkebye By og Sogn i Sunds Herred, som tilforn har svaret til Landsdommeriet i Fyen, hvorom han tilforn har faaet Kongens Missive, dateret Kolding den 2. Febr. i indeværende Aar. Da den af bemeldte Falck Gjõe afstaaede Gaard ikke svarer til det, som han har faaet af Landsdommeriet, har Kongen bevilget, at en Kronens Gaard i Brendkiøld Sogn og Fangel Sogn i Odense Herred i Fyen herefter altid maa følge Landsdommeriet og svare til dette. Han skal lægge den ind under Landsdommeriet. Kongen har af Falck Gjõe faaet Vederlag derfor i Sjælland. F. T. 5, 127.

— Miss. til Claus Brockenhuus til Brohollumb, Landsdommer i Fyen, Otte Thott til Nes, Embedsmand paa Tranekær Slot, Henrik Lange til Rygaard og Lauridts Pogwisch til Skromsager. Iven von Buchwald til Rybjerg har berettet, at der tilforn har været Trætte mellem afdøde Berent Petersen til Skoufsboe paa den ene og ham paa den anden Side om Arv og Skifte i Jordegods og Løsøre efter fornævnte Berent Petersens efterladte Hustru, fornævnte Frue² von Buchwalds Hustrus efterladte Moder Fru Elsebe Høcken³, og at fornævnte Berent Petersen for nogen Tid siden er død, førend denne Strid var ført til Ende. Efter Fru Elsebe Høckens Død har han [Bernt Petersen von Deden]

¹ Fejlskrift i F. T. for: Baag Herred. Skødet af 9. Jan. 1641 har: Bog Herred. ² Fejlskrift i F. T. for: Iven. ³ Fru Elsebe Høcken var g. m. 1. Godske Ahlefeldt (var † 1616), med hvem hun havde Datteren Katrine, der var g. m. Iven v. Buchwald Kristoffersen til Rybjærggaard. Dernæst var Elsebe Høcken g. 2 m. Bernt Petersen von Deden til Møllegaard og Skovsbo p. Langeland, som efter hendes Død giftede sig med Karen Pors Rudbeksdatte. Teksten ovfr. maa derfor antagelig forstaaes saaledes, at Striden staaer mellem Bernt Petersens efterladte Hustru [Fru Karen Pors] og Iven von Buchwald om Arven efter hans Hustru [Katrine Godskesdatte Ahlefeldts] Moder [Elsebe Høcken].

igen forandret sig med Fru Karen Pors og, som han [Iven von Buchwald] mener, taget hende til sig i et uskiftet Fællesbo; som det ses af Breve og Dokumenter, der er gaaet mellem dem, og da fornævnte afdøde Berent Petersen har efterladt sig Børn og Livsarvinger¹, har Iven v. Buchwald paa sin Hustrus Vegne tilbudt Fru Karen Pors og afdøde Berent Petersens Børn denne kongelige Befaling, som uden videre Vidtløftighed kunde bringe Trætten mellem dem til Ende. Men da Fru Karen Pors ikke vilde gaa med til nogen Befaling, har Iven von Buchwald efter Reccessen været forårsaget at tage den alene. Da han har udtaget Adressaterne til at dømme i Trætten om denne Sag, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted, bilægge Tvistighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, dog at der derved haves i Agt, hvilke Kontrakter og Breve, der er gaaet mellem fornævnte Berent Petersen og ham, førend han [Berent Petersen] fik hans [Iven v. Buchwalds] Hustrus afdøde Moder [Elsebe Høcken] i Senge, og hvad Gods og Løsøre de da havde og hvad de siden, medens de levede sammen i Ægteskab, med fælles Penge har tilforhandlet sig, samt hvad de havde, da hun døde, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 5, 127 b.

31. Marts (Frederiksborg)². Kgl. Konfirmation paa et af afdøde Jens Juel til Kieldgaard, Befalingsmand paa Aalborghus, under Datum Aalborghus den 8. Febr. 1630 udstedt Fæstebrev, hvorved han til Peder Jensen i Øster Kuornumb i Vester Brandisløf Sogn, Herredsfoged i Jerslev Herred, paa Livstid fæster Jerslev Bro sammesteds. Han skal holde Broen ved god Magt og Hævd. Det befales Almuen i bemeldte Herred aarlig at levere til Peder Jensen den sædvanlige Afgift til Broens Vedligeholdelse. Kongen stadfæster dette Fæstebrev og bevilger, at

¹ I sit Ægteskab med Elsebe Høcken synes han ikke at have haft Børn; i sit Ægteskab med Karen Pors havde han Sønnen Rudbek Deden. Elsebe Høcken havde i sit 1. Ægteskab Døtrene Katrine, g. m. Iven v. Buchwald, og Emerentia, g. m. Johan v. Buchwald. ² Dateringen er glempt i J. R.

fornævnte Peder Jensens Hustru og et af deres Børn, den ene efter den andens Død, maa oppebære den sædvanlige Afgift, der ydes til Jersløf Bros Vedligeholdelse, dog at de skal være forpligtet til at holde Broen ved god Hævd og Magt, saa at ingen kan beklage sig derover i nogen Maade. J. R. 10, 115. K.

31. Marts (Kolding). Mageskifte¹ mellem Christian Rantzau til Bredenburg, holstensk Raad og Embedsmand paa Rendsborg Slot, og Kronen. J. R. 10, 116. K. Orig. (Se Kr. Sk.).

1. April (Frederiksborg). Miss. til Sten Bilde [Rugaards Len]². Sognemændene i Sandrum Sogn i Dalum Len i Fyen har berettet, at en Borger i Odense, ved Navn Jørgen Friis, har haft Kongens Brev paa Kronens Part af Korntienden af fornævnte Sandrum Sogn, og at de i Kongens Fraværelse har erhvervet Hr. Christian den Femtes, Kongens Søns, Ekspektancebrev paa at maatte faa samme Tiende efter nævnte Jørgen Friis fremfor nogen anden. Da Kongen nu af deres Beretning erfarer, at fornævnte Jørgen Friis er død, skal Adressaten lade fornævnte Sandrum Sognemænd fremfor nogen anden faa Kronens Part af nævnte Tiende for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, idet Kongen eragter, at de vil give ligesaa stort Fæste og Afgift deraf, som nogen anden. F. T. 5, 129. Kopi (meget medtaget, med Sten Bildes Bekræftelse, men med Udeladelse af Adressaten) i Landsark. i Odense.

3. April (Kbhvn.). Bestalling for Henrick Bjelke til Ellindgaard, Hofjunker, som Major med aarlige Vartpenge paa 300 Rdlr. in specie fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Kommissarierne i Skaane. Han skal være forpligtet til at foretage Hvervning og hvad andet der befales ham, naar det paaæskes af Kongen. Sj. R. 21, 15.

— Pas for N. N., Kaptajn, med Kongens Skib, kaldet N., herfra til Spitsbergen for at konvojere den Johan Bram,

¹ Mageskiftet har i K. været dateret Haderslevhus, Jan. 1641, og Genbrevet Haderslevhus 19. Jan. 1641. Dette er rettet til Koldinghus (hvor Kongen var i Jan) og derefter til 31. Marts. Kongen var da paa Frederiksborg, men Kolding blev staaende som Dateringssted. Dette Mageskifte traadte i Stedet for det tidligere af 2. Nov. 1636, der blev kasseret. ² Under 21. April blev der sendt et nyt Miss. om denne Tiende til Henning Valkendorf, se ndfr.

Borger i København, tilhørende Flaade derhen og siden efter Lejlighed tilbage igen. Sj. R. 21, 15 b.

3. April (Kbhvn.). Bestalling for denne Brevviser Hans Jacobsen som Glarmester i hans afdøde Faders Sted med samme aarlige Løn, som hans Fader nu tilsidst har haft, fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Befalingsmanden paa Frederiksborg. Han skal forfærdige af Nyt og ellers vedligeholde de nødvendige Vinduer paa Kronborg og Frederiksborg Slotte med underliggende Huse og Ladegaarde. Sj. R. 21, 16.

— Miss. til Frederik Urne om, at Kongen har antaget denne Hans Jacobsen til Glarmester paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, hvor han skal forfærdige Kongens Arbejde efter sin Bestalling. Han skal have samme Løn som hans Fader har haft, som Adressaten skal betale ham, saa længe han er i denne Bestilling, og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 151.

— Miss. til Sigvort Urne. Han skal af de Penge, som Kongen har tilsendt ham, betale 8000 Rdlr. til denne Isack Møller for den Vin, som han har leveret Kongen. Sj. T. 27, 151.

— Miss. til Jørgen Vind. Der skal ved Herrisvad Kloster findes adskillige gamle Munkebøger, som ikke er til nogen Nytte. Han skal sende disse Munkebøger til Universitetet i København, hvor de kan gennemses, om der kunde være nogle iblandt dem, der kunde være Universitetet til Nytte. De, som ikke duer noget, skal leveres paa Tøjhuset. Sj. T. 27, 151 b¹.

4. April (—). Bestalling for denne Ifver Børgesen Horsens som Underarkelimester i Tøjhuset for Københavns Slot og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen, Kongens Statholder eller andre paa Kongens Vegne befaler, med en aarlig Løn af 150 Rdlr., at betale af Rentekammeret, en Hofklædning paa sig selv og samme Proviant som fastsat i Bestallingen for samme af 4. Maj 1639, alt fra 8. Marts 1639 at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen for samme af 4. Maj 1639]. Sj. R. 21, 16 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Denne Giesebrecht Modes, Enke efter Jacob Møller, forrige Kaptejn i Skaane, har berettet at der resterer hendes afdøde Husbonde

¹ Tr.: P. F. Suhms Nye Saml. II, 1.—2. H., S. 187.

295 Rdlr. af hans Løn, og har andraget om at maatte faa disse resterende Penge. De skal betale hende, hvad hun med Rette kan have at fordre og resterer med, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 445 b.

4. April (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Peder Ibsen, Slotsfoged paa Frederiksborg Slot, har berettet, at hans Fader Jep Pedersen i Borup¹, forrige Dele- og Skovfoged i Elbo Herred i Koldinghus Len, for kort Tid siden er død og har efterladt sig nogle smaa, umyndige Børn. Da Peder Ibsen er i Kongens daglige Tjeneste og ikke kan komme derover, fordi han har adskilligt at forrette paa Kongens Vegne, skal Ernst Normand, naar Skiftet skal holdes efter fornævnte afdøde Jep Pedersen, forordne vederhæftige Dannemænd, som kan være de umyndige Børns Værger og Formyndere og svare til, hvad der med Rette kan tilfalde dem arveligt. Ligeledes skal han være Peder Ibsens Fuldmægtig behjælpelig paa samme Skifte, saavidt ret er. J. T. 10, 360 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Denne Gerhardt Hulsman, forrige Kaptejn, har andraget Kongen om at faa en Kaptejnsplads. Adressaten skal eksaminere ham, om han befindes dygtig til denne Bestilling, og saafremt han befindes dygtig der-til, skal Adressaten antage ham og befordre ham, naar der bliver Plads ledig. J. T. 10, 346.

5. April (—). Aab. Brev, hvorved Maria Hermand Goldskinds² faar Bevilling til at udføre 20 Græsøksne, som hun har tilforhandlet sig i Skaane paa 2 fordrevne mecklenborgske Jomfruers Vegne, dog at hun giver den sædvanlige Told og Rettighed deraf. Sj. R. 21, 18. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve saglig ordnede VI.

— Aab. Brev, hvorved Hans Albrechtsen Hattemager faar Tilladelse til at indlede Vandet fra de ferske Vandrender til sit Hus i Springgaden. Sj. R. 21, 18. (Tr.: KD. III, 215 f.).

— Miss. til Jægermesteren [Achim v. Bredow] om at lade

¹ Børup, Tavlov S., Elbo H. ² Orig. har: Goeldschmids.

afdøde Herr Claus Daas efterladte Frue¹ faa 8 Raadyr og 4 store Dyr til hans Begravelse. Udt. i Sj. T. 27, 151 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hans Lange til Fosisholmb, Niels Lange og Frederik Lange til Fridsøe skylder paa deres Fader Gunde Langes Vegne Kongen endnu 13,020 Rdlr., og de har begæret, at samme 13,020 Rdlr. Hovedstol endnu maa blive staaende hos dem i 3 Aar for en aarlig Rente af 6 Procent, beregnet fra 1. Maj 1641 til 1. Maj 1644, at betale hvert Aar til 1. Maj i Rentekammeret. Til 1. Maj 1641 er der ligeledes forfaldet et Aars Rente af fornævnte Hovedstol; denne skal de ogsaa betale til samme Tid. Endelig skal hele Hovedstolen med efterstaaende Rente betales til 1. Maj 1644, eftersom fornævnte 3 Aar da er forløbet. Det skal dog staa dem frit for at klarere noget af Hovedstolen eller hele Hovedstolen inden nævnte Tid, dersom de vil det. Sj. T. 27, 151 b.

— Miss. til samme. Disse Jens Thommesen, Hans Pop og Jørgen Høyer, Borgere i København, har berettet, at de er tilfornordnede Formyndere for Børnene efter afdøde Mester Felix Rotgieter og at der paa Skiftet efter afdøde Mester Felix er tilfaldet Børnene en Seddel paa 1500 Rdlr., som skal betales i Rentekammeret. Dersom de rigtigt beviser, at Kongen er dem forskrevne 1500 Rdlr. skyldig, tillader han, at Adressaterne betaler disse Penge. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Tagge Thott til Ericksholm og hans Søn Otto Thott til Næs, Embedsmænd paa Malmøhus og Tranekær Slotte, der har berettet, at der paa nogle af deres Gaarde er kommet Svaghed² blandt deres Øksne, hvorfor de har været nødt til at slagte og nedsalte en hel Del af deres Øksne, faar Bevilling til at udføre dette saltede Kød her fra Riget og sælge det, hvor de bedst kan, dog ikke andet end de for Sygdommens Skyld har ladet slagte. Sk. T. 6, 446.

¹ Ingeborg Parsberg Valdømarsdatter. Han døde 30. Marts 1641, hun 10. April næstefter, begge paa Fraugdegaard, Aasum H. ² Smitsom Kvægsyge.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Niels Krabbe om at indsætte en anden dygtig Person i den forrige Vagtmesters¹ Sted paa Halmstad Fæstning. Udt. i Sk. T. 6, 446.

— Miss. til Ifver Lange. Hendrick Ramel til Beckeskouf, Hofmester paa det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at han omkring forrige Mortensdag har forløvet hans Søn Christian Lange paa en 3 Ugerstid at rejse hjem til Adressaten, men trods sit Tilsagn har han endnu ikke indfundet sig igen, men har foresat sig at begive sig ud af Landet til fremmede Steder, uanset at han er blevet Akademiet en Sum Penge skyldig. Ifver Lange skal betale de Penge, som hans Søn er blevet skyldig, hvis ikke Kongen skal bruge andre Midler dertil, og tilholde bemeldte sin Søn Christen Lange igen at forføje sig til Sorø Akademi for at tage sin lovlige Afsked dér fra Stedet, førend han begiver sig ud af Riget, med mindre han vil undgælde derfor, naar han kommer hjem igen her til Riget. J. T. 10, 361.

6. April (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Rud faar Bevilling til med sin Formue fremdeles at blive i Boet hos sin Søster Fru Lene Rud, Enke efter Jørgen Grubbe, og faa Oppebørslen af det hende tilskiftede Gods til Nødtørft; dog maa hun ikke sælge det mindste deraf uden hendes rette Værges og nærmeste Venners Raad og Samtykke. Hun har berettet, at hun med sin Formue i rum Tid har været under sin Svoger afdøde Jørgen Grubbes Værgemaal, og at hun er til Sinds at forblive dér i Boet med sin Formue hos sin Søster Fru Lene Rud, Jørgen Grubbes Enke, da hun allerede er en bedaget Jomfru og derfor nødig vil flytte fra sin Søster. Sj. R. 21, 18 b.

— Skøde til Hans Knip, Borger i Christianshavn, paa en Grund paa Christianshavn. Sj. R. 21, 19. (Tr.: KD. III, 216).

— Lignende Skøde til Jacob Dreyer, Borger i Christianshavn, paa en Grund paa Christianshavn. Sj. R. 21, 19 b. (Tr.: KD. III, 216).

— Lignende Skøde til Peder Gregersen, Borger i

¹ Se 29. Marts ovfr.

Christianshavn, paa en Grund paa Christianshavn. Sj. R. 21, 20 b. (Tr., med fejlagtig Datum: 8. April, i KD. III, 217).

6. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Fru Ellen Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, har berettet, at de gør Vanskeligheder ved at udstede Kvittansiarum af Dalum Len til hende, fordi der ikke er leveret Inventarieregister over det, som fandtes dér, da hun sidste Gang fik Dalum Len, saa at man dermed kunde konferere det første, som hun har leveret fra sig, da hun afgav samme Len. De skal lade Fru Ellen Marsvin faa Kvittansiarum paa Dalum Len, da det er Kongen vit-terligt, at samme Inventarium ikke er blevet forringet, men snarere forbedret. Sj. T. 27, 152.

— Miss. til Ifver Krabbe til Jordbierig. Sognemændene i Aagene¹ Sogn i hans Len [Varberg] har begæret at faa bevilget Kirkens Part af Korntienden af Aagene Sogn for Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, men af hans Erklæring ser Kongen, at Adressaten har lovet samme Tiende til Fuldmægtigen for Ofve Giedde til Tommerup, Befalingsmand over Bratsberg Len, til hans Gaard Hellerup. Han skal bortfæste forskrevne Tiende til den, der vil give mest af den, da Kongen ingenlunde vil, at Kirken skal lide nogen Skade. Sk. T. 6, 446 b.

8. April (—). Aab. Brev. hvorved Christoffer Speckie faar Tilladelse til toldfrit at udføre 60 Øksne. Udt. i Sj. R. 21, 21.

— Miss. til Rentemestrene. I den Tid, da Christoffer Ifversen, forrige Renteskriver, var i Kongens Tjeneste, modtog han alene alle de Penge, der indkom i Rentekammeret [og havde dem i Forvaring]², men som Følge af Regnskaberne Vitløftighed har han ikke kunnet klarere Regnskaberne over Rigens Indtægter og Udgifter hvert Aar, som det burde være sket, men forvildede sig saaledes deri, at hele hans Bo, Gaarde, Løsøre og hvad han ejer af Gods, ikke er tilstrækkeligt til at betale, hvad han efter gjort Afligning kan blive Kongen skyldig. For at en Karl ikke skal belades over sin Evne med slig vidtløftig Besværing, skal Adressaterne forordne to øverste Rente-

¹ Okome S., Favraas H. ² De indklamrede Ord findes kun i Orig., ikke i Sj. T.

skrivere, nemlig Sigvort Friis og Peder Hansen Renteskrivere, som skiftevis skal forvalte samme Bestilling efter deres Ed og Pligt. Sigvort Friis skal det første Aar forestaa alting indtil Aarsdagen for det Tidspunkt, da han begyndte, da han skal have sluttet sine Regnskaber over Indtægt og Udgift. Sigvort Friis skal siden til den anden øverste Renteskriver, nemlig Peder Hansen, levere alt Sølv, Guld og anden Beholdning, og denne skal da tiltræde i hans Sted og igen forvalte Bestillingen, saa at de derved faar des bedre Tid og Respit til at fuldfærdige og slutte deres Regnskaber, Indtægt og Udgift, til en bestemt Dag. Denne Omveksling mellem dem skal følges Aar efter Aar. Ingen af fornævnte øverste Renteskrivere maa igen tiltræde deres Bestilling, førend de har sluttet deres Regnskaber hvert Aar inden Aarsdagen. Der skal gives hver af dem samme Løn og Kostpenge til dem selv og deres Dreng, som fornævnte Christoffer Ifversen har haft. Sj. T. 27, 152 b. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind om 1. Maj førstkommende at overtage Dragsholms Len, hvormed Kongen forlener ham, og levere fra sig Herrisvad Kloster, hvormed han har været forlenet, til Sten Beck til Vibygaard, Rentemester. Sj. T. 27, 153.

— Lignende Miss. til Niels Trolle om at overtage Roskilde Bispegaard og levere Københavns Len fra sig til Niels Vind. Udt. i Sj. T. 27, 153.

— Lignende Miss. til Frederik Urne om at overtage Silkeborg og levere Hans Uldrik Kronborg og Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 27, 153.

— Lignende Miss. til Sten Beck om at overtage Herriksvad Kloster og levere Bakke Kloster til Ofve Bjelke. Udt. i Sj. T. 27, 153.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om at overtage Tryggvælde og levere Niels Trolle Roskilde Bispegaard. Udt. i Sj. 27, 153.

— Miss. til Niels Vind om, at Kongen har forlenet ham med Københavns Slot og Len, som han skal overtage til næstkommende 1. Maj. Sj. T. 27, 153 b.

— Lignende Miss. til Hans Uldrik Gyldenløve om at overtage Kronborg og Frederiksborg. Udt. i Sj. 27, 153 b.

8. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ofve Bjælke om at overtage Bakke Kloster. Udt. i Sj. T. 27, 153 b.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, Vincents Bilde til Valbygaard, Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, og Otte Gjõe til Turebye om at dømme i Sagen mellem Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb og Rønnou Bilde til Sanbygaard om den af Hans Børgesen i Glomsøe og hans 8 Medfølgere gjorde Afsigt af 20. Decbr. 1638, i hvilken de, efter hvad Otte Brahe Stensen mener, har forurettet ham ved at forbigaa en Holm i Dybet¹ paa Sanbymark ud til Hielmsøe og ikke indregnet den i noget af de 3 Skifter, der er gjort, ikke heller har fulgt Bækkedraget nedad. [Iøvrigt enslydende med Miss. til Klavs Daa m. fl. af 22. Marts 1641, dog at Klavs Daa, som døde ³⁰/₃ 1641, er erstattet med Hr. Frederik Reedtz]. Sj. T. 27, 153 b.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Naar nedennævnte Munition, som tilhører Feltherren af Sverrig, ankommer til Øresund, skal de lade ham passere gennem Øresund med den, nemlig: 100 Stykker à 2 Pd., 100 Stykker à 3 Pd., 60 Stykker à 4 Pd., 100 Stk. à 6 Pd., 80 Stykker à 8 Pd., 60 Stykker à 12 Pd., 500 Skippd. Kugler og 200 Skippd. Granater. Sj. T. 27, 153 b.

— Miss. til samme. Naar Hertug Christian af Holsteins Vinskænk, ved Navn Johan Kreys, ankommer til Sundet, skal de lade ham passere toldfrit med saa megen Vin, som han har indkøbt til Hertugens egen Hofholdning og som plejer at passere igennem. Sj. T. 27, 154 b.

— Kvittansiarum til Fru Ellen Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Dalum Klosters Len fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1639. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 242 b.

9. April (—). Aab. Brev, hvorved det tillades alle at stifte Senge i Vartov. Sj. R. 21, 21 b. (Tr.: KD. III, 217).

— Miss. til Dr. Jesper Brochmand. Sidtsel Anders Gun-

¹ Sj. T. har et ulæseligt Ord (Dadet?); Miss. af 22. Marts ovfr. har: Dybet.

dersens i København har berettet, at hendes Husbonde, Skipper Anders Gundersen, med et Johan Bram, Indvaaner i København, tilhørende Skib i Aaret 1637 er taget i den spanske Sø og bragt til Alger i Barbariet, og at hun for 2 Aar siden har tilvejebragt 500 Styck von Acht og tilbudt dem i Tyrkiet for hendes Husbondes Løsgivelse, men at han ikke maatte frigives derfor. Hun har derfor andraget Kongen om at faa bevilget 300 Styck von Acht af de Penge, som er bestemt til Fangernes Løskøbelse, saa at hun igen kan faa sin Husbonde her ind i Riget, saafremt han er i Live. Adressaten skal lade levere 300 Rdlr. til Sidtsel Anders Gundersens til Løskøbelse af hendes Husbonde, da Florits Rimmertsen, Indvaaner i København, har udstedt en Obligation paa, at han, saafremt Anders Gundersen er død eller frigivet eller det kan bevises, at han er blevet løskøbt for mindre end 800 Rdlr., vil indestaa derfor og igen betale Pengene, nemlig de 300 Rdlr., til Adressaten, hvilket denne skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 154 b.

9. April (Kbhvn). Miss. til Niels Trolle. Afdøde Hr. Claus Daa har hidtil haft Befaling til at oppebære Unionsskatterne i Sjælland. Da han nu er død, paalægges det Niels Trolle heretter indtil videre i Sjælland at modtage og oppebære Unionsskatten og Restancerne, der ikke er leveret ham, levere den i Kongens eget Kammer og tage Bevis paa den. Sj. T. 27, 155.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Afdøde Pofvel Søfrensens Arvinger har berettet, at de er geraadet i vidtløftig Trætte i Helsingør og at Adressaten opholder dem ved lang Proces, saa at alting ikke gaar saa rigtigt til, som det burde. De skal være fornævnte Pofvel Søfrensens Arvinger behjælpelig, saa at de ikke opholdes ved en lang og vidtløftig Proces. men meddele Dom i deres Sag, saa at alting gaar lovligt og ret til. Sj. T. 27, 155 b.

10. April (—). Miss. til Kommissarierne i Skaane. De skal nu straks lade Fæstningen Christianopel fuldkomment istandsætte, saa der ikke mangler noget paa den, og imidlertid lade alt andet Arbejde paa de andre Fæstninger bero, indtil Christianopels Fæstning er istandsat ganske og fuldkomment. Sk. T. 6, 446 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Hansen, Slotsfoged paa Haderslevhus. Naar Kongens Renteskriver Jens Andersen ankommer til Haderslevhus Slot med nogle Kongen tilhørende Penge og medhavende Folk, skal Adressaten skaffe ham saa mange af Kongens egne Heste og Rustvogne, som han behøver til forskrevne Penge, som han skal føre til Glückstadt. Han skal holde dem færdige, til Jens Andersen ankommer. J. T. 10, 361 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at møde i Odense og dér faa Kongens Vilje at vide. Han skal nu straks og inden de forestaaende Helligdage² begive sig til København, hvor han vil faa Kongens Vilje at vide. J. T. 10, 361 b.

— Lignende Miss. til Hr. Axel Arenfeldt, Otte Marsvin, Jørgen Kruse, Fru Ellen Marsvin, Fru Helvig Marsvin, Fru Margrete Marsvin og Fru Ellen Arenfeldt om at møde i København. Udt. i J. T. 10, 362.

11. April (—). Forpagtningsbrev, fra 1. Maj førstkomende at regne, for Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, paa Hørsholmb Gaard. [Enslydende med Forpagtningsbrevet af 29. April 1637 for Frederik Urne]. Sj. R. 21, 22.

— Miss. til Hendrik Ramel om at optage to Sønner af Hr. Hans Jørgensen i Undals Præstegæld i Norge i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 155 b.

12. April (—). Miss. til Gabriel Laxmand. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, agter med første Lejlighed at holde Skifte mellem sig og sine Børn, nemlig Oluf, Corfits og Ebbe Rosenkrantz, efter deres afdøde Moder Fru Lene Gyldenstjerne, skal han paatage sig Værgemaalet for Oluf Rosenkrantz, medens Skiftet staar paa, nøje paase, at der sker ham Skel og Fyldest for hans Part og kun vederfares ham, hvad der er ret, og naar Skiftet er sluttet, overlevere Værgemaalet til hans rette Lavvæрге. Sj. T. 27, 155 b.

¹ 15. Marts 1641. ² Paasken (1. Paaskedag faldt paa den 25. April).

12. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Vincents Bilde om at paatage sig Værgemaalet for Corfits Rosenkrantz. Udt. i Sj. 27, 156.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om at paatage sig Værgemaalet for Ebbe Rosenkrantz. Udt. i Sj. T. 27, 156.

13. April (—). Miss. til Tolderne i Øresund om at levere Nickel Kock og Rasmus Jensen, Borgere i København og Christianshavn, 4725 Rdlr. in specie af de 20,000 Rdlr., som Kongen har befalet Adressaterne at købe Hampefrø for. Sj. T. 27, 156.

14. April (—). Miss. til samme om at lade Eleonora Maria Hertuginde til Mecklenburgs Vinskænk passere toldfri gennem Sundet med 6 Stkr. Rhinskvin. Udt. i Sj. T. 27, 156.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at rette sin Lejlighed efter i Stedet for afdøde Claus Daa til Raufnstrup at følges med Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Embedsmand paa Dragsholm Slot, til det Møde, som er berammet i Staden den 19. Maj førstkommende, for dér at forrette nogle Kongens Hverv og Ærender. Sj. T. 27, 156 b.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Stalder Kaas til Rosendal. Der er opstaaet nogen Trætte mellem Borgemestre og Raad i Helsingør og en af deres Midte, ved Navn Ifver Pedersen, Indvaaner sammesteds, idet forskrevne Ifver Pedersen lader sig befinde meget urolig i megen Ufornødenhed og Borgemestre og Raad gerne vil have Fred og Rolighed og derfor har indstillet deres Sager mod ham til Fredrik Urne til Brentved, dengang Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, og vilde underkaste sig hans Afgørelse. Da fornævnte Ifver ikke vilde samtykke heri, har Borgemestre og Raad begæret det samme anden Gang i Nærværelse af Fredrik Urne, Bispem og Provsten, som alle var forsamlet paa Kronborg Slot, men Ifver Pedersen vilde heller ikke nu give sig ind under Frederik Urnes Kendelse, saa at det endte uden nogen Afgørelse. For at fornævnte Borgemestre og Raad endelig engang kan blive fri for Ifver Pedersens uophørlige Klager og Stævnemaal, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at indstævne

Parterne for sig i Rette og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 447. No. T. 7, 67 b. (Udenfor er i No. T. skrevet: Skulde i Sellanske Tegnelser verit indført).

15. April. (Kbhvn). Miss. til Sigvort Urne. Han har tilforn faaet Kongens Befaling til at dømme i Sagerne i Ringsted Len. Da Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, nu har faaet Befaling til at forrette nogle af Kongens Hverv i Stade den 19. Maj førstkommende, skal Adressaten, saasnart Jørgen Seefeld rejser herfra til Stade, rette sin Lejlighed efter at indtræde i hans Sted og holde Landsting, saa længe han er fraværende. Sj. T. 27, 156 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld og Niels Trolle. Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Hindsgavl Slot, har berettet, at der i Rentekammeret forholdes ham Kvittansiarum af Kalundborg Slot, fordi Rentemestrene beregner Skillingerne i Jordebogen til Rigsskillinger efter Kongens Forordning, men fornævnte Hr. Hans Lindenovs Fuldmægtig beretter herimod, at saa ofte Kongen udstedte en Forordning om Møntens Forhøjelse, har hans Skriver af Misforstand ogsaa forandret Skillingerne i Jordebøgerne, saa at hvor der i de gamle Jordebøger fandtes 1 Skilling, findes der nu i den sidste Jordebog indført 2 Sk. og endda mere. Adressaterne skal begive sig til Kalundborg Slot, tage Bønderne samme-steds for sig, konferere deres Beretning mod de gamle Jordebøger og dersom de da finder slig Forandring, skal de affatte en rigtig Jordebog, saavidt angaar Skillingerne efter Møntens Forandring, og levere den underskrevet i Rentekammeret, hvorefter Hr. Hans Lindenov og hvem der ellers har eller herefter faar Lenet i Forlening, kan rette sig i Fordringen om Kvittansiarum. Sp. T. 27, 156 b.

— Oprejsningsbrev for denne Oluf Pedersen Rokmager, forrige Tjener til Borrebyegods i Skaane, nu Indvaaner i Lund, til, som om Sagen nylig var sket, at genoptage og forfølge nedennævnte Sag til Herredsting. Oluf Pedersen har berettet, at han for nogen Tid siden af Anders Christensen, Ride-

foged over Borrebyegods, uskyldigt er blevet overfaldet, idet forskrevne Anders Christensen uden Lov, Dom eller Ret har taget bemeldte Oluf Pedersens Heste og Vogn samt andet Bohave fra ham, ladet ham kaste i Fængsel og i adskillige Maader forurettet ham, fordi Ridefogden havde erhvervet et Haandskrift, undertegnet med 2 Mænds og Oluf Pedersens Karmærker. Oluf Pedersen mener, at han aldrig har gjort dette Mærke. Dette Haandskrift skal lyde paa 50 Dlr., som han skulde betale for sin Gaards Brøstfældighed. For kort Tid siden har forskrevne Ridefoged i Paahør af Borgemester Hans Hansen og Byfogden i Lund ladet Oluf Pedersen kalde for sig og ladet oplæse Haandskriftet paa de 50 Dlr., hvorefter de har dømt ham til betale disse Penge inden 3 Solemærker, og Landsdommeren har stadfæstet Byfogdens Dom. Oluf Pedersen agter nu paany at begynde denne Sag, idet han hævder, at den tilforn ikke har været ret forfulgt. Sk. R. 5, 332 b.

15. April. (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe om, at Kongen har befalet N.¹ Weissenstein, bestalter Obristløjtnant, at være Kommandant i Fæstningen Christianopol og dér have nøje Tilsyn baade med Fæstningen og Soldaterne. Sk. T. 6, 447 b.

16. April (—). Aab. Brev, hvorved denne Bartolomeus Kronewitz, Superintendent i Fyrstendømmet Pommern, faar Bevilling til i Danmark at indkøbe 20 Heste og paa Bornholm 60 Faar og udføre dem, dog mod den sædvanlige Told og Rettighed. Sj. R. 21, 23.

— Miss. til Niels Trolle om at lade Jahan og Gødert Bram overtage Værgemaalet for deres afdøde Søsters efterladte to smaa Pigebørn i Køge. Sj. T. 27, 157. (Tr.: KD. V, 234 f).

17. April (—). Bestalling for Alexander von Weissenstein til Hohen Kurgen² som Oberstløjtnant og Kommandant i Fæstningen Christianopol med en aarlig Løn paa 600 Rdlr. in specie, at betale af Kommissarietolden i Skaane,

¹ Aleksander von Weissenstein, se Bestallingen ndfr. under 17. April.

² Stedet er sikkert forskrevet, maaske for: Hohenkirchen (Hohenkirchen), af hvilke der findes flere, bl. a. i Bajern.

saa længe han kommanderer i nævnte Fæstning næst efter Kongens Lensmand og afventer videre Ordre. Han skal da alene kommandere over Fæstningen og Folket, dog skal han være Kongens Guvernør undergivet. Men naar Kongen behøver hans Tjeneste og lader ham tilsige, skal han være forpligtet til straks at hverve et Regiment Fodfolk og med det begive sig til de Steder, hvor det befales ham. Naar han saaledes kommer i Kongens Tjeneste, skal han have samme Traktement som andre Øversteløjtnanter, at betale af Kommissarierne i Skaane. Sj. R. 21, 23.

17. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne. Da Kongen af af hans Beretning har erfaret, at Kørerne paa Valløe Gaard ikke er synderlig gode, tillader Kongen, at de og Mælkedejnen afskaffes og at der i Stedet opstaldes Øksne; endvidere skal han kassere Kældersvenden (som vel kan undværes derfra). Tilsynet og Forvaltningen deraf kan vel besørges af Skriveren paa Tryggevælde. Valløegaards og de underliggende Bønders Avl og Landgilde skal Adressaten levere paa Kongens Proviandhus i København og lade betale derfor efter Kapitelskøb af Rentekammeret. Sj. T. 27, 257 b.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov og Jørgen Vind. Afdøde Hr. Claus Daa til Raufnstrup og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har forleden Aar faaet Kongens Missive om at revidere Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaards Regnskaber over Unionsskatten, som han har oppebaaret af Fyen og Langeland. Da dette ikke er sket, fordi Hr. Corfits Ulfeldt er blevet sendt ud i Kongens Hverv, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at revidere Henning Valkendorfs Regnskaber over fornævnte Unionsskat, som er forfaldet til 1. Maj 1641, og kvittere ham for den, hvorpaa han siden skal søge Kongens Kvittering. F. T. 5, 129 b.

— Miss. til Lauge Bilde. En Kvinde i Nakskov, ved Navn Margrethe Jens Knudsens, har berettet, at hun opholdes ved lang Proces og Rettens Forhaling og ikke kan komme til en endelig Ende med, hvad hun er i Restance med til sin afdøde Husbondes Kreditorer. Han skal ved første Lejlighed tage alle hendes Breve og Dokumenter for sig og dømme om

dem, saavidt ret er, for at hun engang kan komme til Endelighed med sine Kreditorer og ikke skal geraade i større Skade. F. T. 6, 496.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe paa Varberg. Denne Jens Oelsen i Lille Hielsøe i hans Len [Varberg] har berettet, at den Gaard, han bebor, er meget forgældet og sat for højt i Skat og at Avlen og Engen er meget skarp og ringe, saa at han ikke kan blive ved Magt, med mindre han faar et Afslag paa Halvparten af hans Skat og Landgilde. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at hans Opgivelse er sandfærdig, skal han herefter aarlig lade Jens Olufsen være forskaonet for halv Skat og Landgilde og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 448.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane om, at Kongen har antaget Alexander von Weissenstein, bestalter Obristløjtnant, til Kommandant i Fæstningen Christianopel efter hans Bestallings videre Lydelse. Han har nu begæret at faa betalt sin Løn fra den 29. Decbr. 1640, da han blev antaget som Obristløjtnant med en Løn af 400 Rdlr., og til den 17. April, da han nu fik Kongens anden Bestalling. Kongen tillader, at de betaler ham, og at hans Gage siden begynder fra den sidste Bestallings Dato. Sk. T. 6, 448.

19. April (—). Livsbrev for Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Embedsmand paa Dragsholm Slot, paa en Ø i Dragsholm Len, kaldet Hesseløe, som afdøde Hr. Claus Daa til Borebye hidtil har haft i Brug, dog saaledes at han aarlig giver Kongen en ung, smuk, velvoksen Fole, som han skal levere til Kongens Berider paa Antvorskov Slot. Sj. R. 21, 24.

— Pas for Peder Gregersen, Borger i Christianshavn, for hans Skib eller Skude med indehavende Last i Henhold til Privilegierne for Christianshavn af 8. Juni 1639. Sj. R. 21, 24.

— Bestalling for Richard Smith som Kaptejn med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra dette Brevs Datum at regne. Udt. i Sj. R. 21, 24 b.

— Lignende Bestalling for Pofvel Justsen som Løjt-

nant med en åarlig Løn af 150 Kurantdlr., fra 1. Jan. 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 24 b.

19. April (Kbhvn.). Instruktion for N. N., Skibshøvedsmand. Han skal med Skibet „Snarensvend“ gaa ned i Sundet, blive dér indtil anden Ordre og nøje paase, at ingen passerer gennem Sundet uden at være fortoldet af Kongens Toldere. Desuden skal han i alle Maader have Højhedsretten i Agt. Sj. R. 21, 26.

— Skøde til Peter Poltzenhagen, Smed i Christianshavn, paa en Grund i Christianshavn. Sj. R. 21, 25. (Tr.: KD. III, 217f.).

— Lignende Skøder til Lauridts Mandixsen, Matthias Villadtsen, Ambrosius Rabe Bager, Rasmus Clausen og Simon Cronberg. Udt. i Sj. R. 21, 25 b). (Tr.: KD. III, 218).

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Jørgen Seefeld om straks at forføje sig til København, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 27, 158.

— Aab. Brev, hvorved Hans Pedersen og Claus Lutke, Løjtnanter i Fæstningen Halmstad i Skaane, faar Bevilling til at bruge borgerlig Næring i Halmstad, dog skal de være forpligtet til, ligesom Undersaatterne sammesteds, at yde den borgerlige og Bys Tynge, som med Rette bliver paalagt dem efter deres Næring og Brug. Sk. R. 5, 333.

— Miss. til Falck Lykke. Han skal tilholde de Kompagnier Soldater, som er i Halmstad og Helsingborg Len, i Sommer for Betaling at arbejde paa Befæstningen af Halmstad, naar Niels Krabbe til Skiellinge, Embedsmand paa Halmstad, anmoder derom og lader tilsige. Sk. T. 6, 448 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane, hvorved ovenstaaende Miss. til Falck Lykke til Gesnæs, bestalter Obrister over det skaanske Regiment, kommunikeres dem med Anmodning om hver Maaned at betale Soldaterne for det Arbejde, som de udfører paa bemeldte Fæstning, efter Fortingning og som de kan fortjene. De skal føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 449.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen. Thomis Pedersen i Bunderup i hans Len [Malmøhus] har berettet, at han i sit Ægteskab har forset sig med Lejermaal, hvorfor han frygter for at miste sin Gaard i Dalby Birk, som han efter sit Angivende har opbygget med stor Umage. Da Kongen af Adressatens

Erklæring erfarer, at hans Opgivelse er sandfærdig, har Kongen efterladt ham hans Forseeelse og bevilget, at han maa beholde sin Gaard, naar han har betalt sine Bøder. Sk. T. 6, 449.

20. April (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Hildeborg Krafse, Enke efter Grev Hendrick Holck til Rafnholt, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Stege Slot og Ermelundgaard paa Møen, hvormed hendes afdøde Husbonde har været forlenet, fra 1. Maj 1633, da han blev forlenet dermed efter afdøde Frants Rantzau, til 1. Maj 1634, da hun efter sin Husbondes Død blev det kvit og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København, blev forlenet dermed, for den til Mortensdag 1633 paabudte Pengeskat, for det modtagne og igen overleverede Inventarium, ligesom hun har tilbageleveret Forleningsbrevet, som han har faaet. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 21, 26.

— Miss. til Niels Krabbe. Han har berettet, at han har faaet Kongens Befaling¹ til at ansætte en anden Vagtmester i den aftakkedes Sted, og han erklærer, at han ikke tør gøre dette, men har henstillet, at der i Stedet for den ene af Løjtnantnerne og Vagtmesteren i denne Fæstning [Halmstad] maa blive bevilget en Kaptejn til at kommandere over de Folk, der ligger i Fæstningen, idet han kan kommandere med større Myndighed. Kongen tillader, at han dertil antager Kaptejn Jens Brun, som dér i Fæstningen kan kommandere fornævnte Folk og have Inspektion med Vagten og andet i nævnte Fæstning. Den ene af Løjtnantnerne skal aftakkes og have fornævnte Kaptejn Jens Bruns Kompagni, som denne hidtil har haft. Forskrevne Jens Brun maa faa Vagtmestergage og Gagen for den Løjtnant, som faar Kompagniet, hvilket aarlig [tilsammen] beløber sig til 250 Rdlr., der aarlig skal betales ham af Kommissarierne i Skaane. Sk. T. 6, 449 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres dem med Anmodning om aarlig fra dette Brevs Datum at regne at betale Jens Brun 250 Rdlr. Sk. T. 6, 450.

¹ 5. April 1641.

20. April (Kbhvn). Miss. til Tønne Friis til Hesselagger og Jørgen Seefeld til Visborggaard, Embedsmænd paa Stjernholm og Hald Slotte. Da Kongen har forlenet Frederik Urne til Brendtved med Silkeborg Slot, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar afdøde Christian Holcks Arvinger vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere det til Frederik Urne med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Lenet liggende Skove og give det beskrevet. J. T. 10, 362.

— Lignende Miss. til Mogens Pax og Sigvart Urne om at overlevere Københavns Slot til Niels Vind, til Mogens Pax og Sigvart Urne om at levere Kronborg og Frederiksborg til Hans Uldrik Gyldenløve, til Mogens Pax og Frederick Parsberg om at levere Roskilde Len til Niels Trolle, til Mogens Pax og Frederick Parsberg om at levere Dragsholm Slot og Len til Jørgen Vind, til Hr. Frederik Reedtz og Vinsens Bilde om at levere Tryggvælde Len til Sigvort Urne og til Hr. Hendrick Hvitfeldt og Christian Bülow om at levere Herridsvad Kloster til Stehn Beck. Udt. i J. T. 10, 362b.

21. April (—). Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Hertug Frederik til Lifland etc. toldfrit faa Vin til sin Hofholdning¹. Udt. i Sj. T. 27, 156.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at en Mand fra Korsør, ved Navn Claus Kag, skal have været med til at stjele det², som for et Aar siden blev borte for Vivicke Kruse ved Korsør, skal han straks lade samme Claus Kag fængsle og vel forvare, med største Flid lade sig det være magtpaaliggende at faa sikker Kundskab om Sagen og indsende Erklæring derom til Kongen. Sj. T. 27, 158.

— Miss. til Jesper Friis, Falck Lykke og Christoffer Stensen om, at de herefter selv skal svare til Geværret under deres Regimenter, dersom det unyttig forkommes eller ikke holdes tilbørlig ved Magt til Rigets Forsvar. Sj. T. 27, 158.

¹ D. v. s. lade Vinen passere toldfrit gennem Sundet. ² I Sj er formentlig glemt Ordet: Skrin.

21. April (Kbhvn). Miss. til Henning Valkendorf¹. Sognemændene i Sanderum i Dalum Len i Fyen har berettet, at en Mand, ved Navn Jørgen Friis, har haft Kongens Brev paa Kronens Part af Korntienden af Sanderum Sogn, og at han er død, hvorfor de nu har begæret at faa nævnte Korntiende for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. Adressaten skal fæste Kronens Part af Korntienden af Sanderum Sogn, som er tillagt Hospitalet i Odense, til Sanderum Mænd og paase, at der hverken i den aarlige Afgift eller ellers sker Hospitalet for kort. F. T. 5, 130. Kopi (meget medtaget, skrevet med samme Haand som Kopien af Miss. af 1. April s. A. om samme Sag) i Landsark. i Odense.

23. April (—). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Denne Johannes Fabricius, Apoteker i Haderslev, har berettet, at den forrige Borgemester i Vordingborgs Søn, ved Navn Peter Eilersen, for nogen Tid siden efter det derom underskrevne Regnskab er blevet ham 128 Mark 4 Sk. 6 \mathcal{L} lybsk skyldig. Da fornævnte Peder Eilersen nu er død, er Johannes Fabricius nødsaget til at søge dette sit Tilgodehavende hos Arvingerne, og han har derfor begæret at maatte faa sin Betaling uden Vidtløftighed. Adressaten skal være fornævnte Johannes Fabricius behjælpelig med at faa sit Tilgodehavende, saavidt han rigtig har at fordre hos Peder Eilersens Arvinger, uden vidtløftig Proces eller langt Ophold, for at han ikke skal kunne besvære sig videre herover. Sj. T. 27, 158 b.

24. April (—). Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Hans Nielsen, Borgemester i Odense, for Betaling faa 2 store Dyr, 2 Raadyr og 2 Daadyr til sin Datters Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 158 b.

— Miss. til Falck Lykke. Naar der leveres ham nyt Gevær til hans Regiment, skal han straks lade det gamle reparere og levere det til Fæstningerne. Sk. T. 6, 450 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen lader levere nyt Gevær til Bevæbning af Regimentet under Falck Lykke til Bollerup, Befalingsmand paa Lund Gaard,

¹ Et Miss. om samme Tiende var, sikkert fejlagtigt, sendt Sten Bilde, Rugaards Len, under 1. April s. A., se ovfr. S. 427.

skal de betale Kongen $2\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Picque og $2\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Musket med deres Tilbehør og levere Pengene i Kongens Kammer. Sk. T. 6, 450 b.

24. April (Kbhvn). Miss. til Kommissarierne i Skaane om at lade Husene i Fæstningen Laholm og i de andre Fæstninger reparere, hvor det gøres fornødent, og betale det. Sk. T. 6, 451.

— Miss. til Falck Lykke. Naar han tilsiges af Hr. Tagge Thott Ottosen til Eriksholm og Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte, skal han lade de Kompagnier, der ligger nærmest ved Halmstad, Varberg og Christianstad, arbejde i Fæstningerne. Han skal enten fortinge Arbejdet til Officererne og Soldaterne eller, hvis de arbejder uden Fortingning, give hver Soldat 1 Sletdlr. om Ugen. Sk. T. 6, 451.

— Miss. til Ifver Krabbe. Naar Kommissarierne i Skaane lader de nærmeste Kompagnier tilsige til at arbejde paa Fæstningen Halmstad, skal han lade lave Blytegn og give hver Soldat Betaling, eftersom han løber med Hjulbaaren til, saa at enhver betales derefter om Ugen. Disse Tegn skal han lade forandre hver Maaned. Sk. T. 6, 451 b.

— Lignende Miss. til Niels Krabbe om at lade arbejde paa Varberg. Udt. i Sk. T. 6, 451 b.

— Lignende Miss. til Jockim Beck om at lade arbejde paa Christianstad. Udt. i Sk. T. 6, 451 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen. En Mand, ved Navn Peder Haagensen, i Sønnekuld har berettet, at han for nogen Tid siden uskyldigt er kommet i Trætte med Kaptejn Jens Knudtsen i Rønneby, fordi fornævnte Peder Haagensen skulde have ligget i Mordsti for bemeldte Kaptejn med en Bøsse. Sagen er blevet indstævnet til Herredagen Aar 1639 i København, og Peder Haagensen blev da tilfundet at stille bemeldte Kaptejn Borgen for sin Forseelse og for at være ham ubevaret¹. Da han ingen Borgens Mand havde til Stede hos sig, blev han anholdt og holdes fængslet her i København, indtil han stiller nøjagtig Borgen. Hans Hustru har tilbudt², baade medens han var anholdt her i København og siden, da han blev frigivet,

¹ Ville holde sig fra ham. ² Formentlig: at stille Borgen.

som det skal kunne bevises med Tingsvidne, men Kaptejnen vilde ikke nøjes dermed. Peder Haagensen har derfor andraget om Bevilling til at være paa fri Fod og til at Kaptejnen skal modtage nøjagtig Borgen efter Danmarks Riges Raads Dom, samt at det maa tillades ham selv at bruge Lov og Ret mod Kaptejnen for det, som han mener denne har forurettet ham med. Adressaten skal tilholde Kaptejnen at tage nøjagtig Borgen af Peder Haagensen, saa at denne kan være sikker for ham, og skal være Peder Haagensen behjælpelig, saavidt han har at tiltale den anden med Lov og Ret for, hvori han mener at være forurettet af forskrevne Kaptejn, for at han komme til en endelig Ende dermed. Sk. T. 6, 451 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Niels Krabbe om hos Bønderne i hans Len [Halmstad] at opkræve de Penge, som Kongen tilforn¹ har paalagt dem at betale til Bygning af Fossebroen ved Laholms Fæstning. Pengene skal han levere til Christian Bülow etc. mod hans Kvittering. Sk. T. 6, 453.

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe om at indkræve disse Penge i sit Len [Varberg]. Udt. i Sk. T. 6, 453.

— Lignende Miss. til Christian Bülow om hos Bønderne i hans Len [Laholm] at opkræve Pengene til Fossebroens Bygning med Kommunikation af de foregaaende to Breve. For disse Penge skal han indkøbe Tømmer og andre Materialer, der behøves til Broen, hvilket han skal meddele Hr. Corfidts Ulfeldt til Egeskof etc., som kan sende derover en tjenlig Tømmermand, der skal forfærdige samme Bro. Sk. T. 6, 452 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Hr. Jesper Jepsen, Sognepræst i Stubbekøbing, har berettet, at hans Præstegaard er brændt, og har begæret at faa bevilget, at hver Kirke i Fyens Stift maa bidrage noget til Hjælp til Præstegaardens Genopførelse. Af den af Hr. Palle Rosenkrantz til Krenckerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Adressaten afgivne Erklæring fremgaar det, at han kan komme til Rette og Præstegaarden kan genopbygges, saafremt der bevilges ham en Hjælp af $\frac{1}{3}$ Rdlr. af hver Kirke i Fyens Stift. Adressaten skal paalægge hver Kirke i Fyens Stift at

¹ 17. Aug. 1639.

komme ham til Hjælp med $\frac{1}{2}$ Rdlr., saaledes at den Rige hjælper den Fattige. F. T. 5, 130 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Niels Krag til Trudsholmb, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Lund Gaard i Mors, Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Mogens Sehested til Holmegaard, Embedsmand paa Skivehus Slot. Jørgen Seefeld til Visborggaard, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at han til Jørgen Kruse til Hiermitslofgaard, i Viborg har villet levere Værgemaal for sin Hustrus¹ Søn Tyge Kruse, men at denne tog i Betænkning at give Jørgen Seefeld Kvittering derfor, hvorfor denne har ladet tilbyde Jørgen Kruse Kongens Befaling til gode Mænd om at være til Stede, naar samme Værgemaal skulde overleveres. Jørgen Kruse vilde dog ikke gaa ind herpaa, hvorfor Jørgen Seefeld er bleven nødt til alene at tage den. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at give Møde, naar Jørgen Seefeld vil overlevere Værgemaal for sin Hustrus Søn Tyge Kruse til Jørgen Kruse, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder om Skiftet, Værgemaal eller andet i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den berammede Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. J. T. 10, 363.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Niels Trolle paa Roskildegaards Len. Han skal nøje paase, at Vejene og Broerne i Lenet vedligeholdes tilbørligt. Han skal lade alle Bøder for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Sivert Urne, dog at der i Sivert Urnes Genant var sat $205\frac{1}{2}$ Kurantdlr. i St. f. $205\frac{1}{2}$ Rdlr. à 80 Sk. i Niels Trolles, og at i Artik. 8 Ordene: „undtagen Fogden sine Tiendepenge“ er sprunget over]. Sj. R. 21, 27. K.

25. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Sigvord Urne til Raarup paa Tryggevælde

¹ Karen Sehested Klavsdatter.

Gaard og Len. [Enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Tyge Brahe]. Sj. R. 21, 30 b.

25. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Niels Vind til Grundet paa Københavns Slot og Len. Han skal nøje paase, at Vejene og Broerne i Lenet vedligeholdes tilbørligt. Han skal lade alle Bøder for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 12. Juni 1632 for Jokum Beck, dog at der blandt Slottets og Ladegaardens daglige Folk, som faar Genant, er glemt: Skriveren selvanden 7 Kurantdlr. om Maaneden.]. Sj. R. 21, 34 b.

[—]¹ Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Jørgen Vind til Gundestrup paa Dragsholm Slot og Len. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 542 Rdlr., hver Dlr. til 80 Sk.², 11 Læster Rug, 13¹/₂ Læst 2 Tdr. Byg, 511 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 30 Køer og Stude, 200 Faar og Lam, 14 Bolsvin, 520 Gæs, 520 Høns, 20 Ol Æg, ¹/₂ Td. Aal, 1 Td. Bergfisk og 200 magre Svin eller 1 Dlr.³ for hvert Svin. Han maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst og den femte Part af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. Han skal aarlig om St. Olai Dag [29. Juli] af Lenets Indkomst fremsende til Københavns Slot og til Proviantskriveren sammesteds levere 500 Faar og Lam, hvide med Ulden⁴, til St. Hansdag [24. Juni] 3 Læster Smør, til Mortensdag [11. Novbr.] 6 Læster Gryn og til den 8. August 2 Landgildekøer, endvidere til Mortensdag 50 Læster Brød samt 46 Læster Byg, de 20 Læster deraf inden Vinteren og Resten straks paa Foraaret. Han skal ogsaa aarlig, naar og til hvilken Tid Kongens Køkenskriver fordrer det, til Frederiksborg Slot af Jordebogen fremsende 48 Ol Æg og desuden i Lenet købe 52 Ol Æg. Alt, hvad der bliver tilovers af Lenets Indkomst, skal han aarlig sælge, som han sælger sit eget, saafremt han ikke inden 1. Maj faar

¹ Datum og Sted er glemt i Sj. R., men Brevet er indført blandt de andre Forleningsbreve af 25. April. ² Sj. R. har ved Fejlskrift: 8 Sk. ³ Sj. T. har: eller 1 eller 1 Dlr. ⁴ Sj. R. har: lambhude, sikkert en Fejlskrift for: lamb huide osv., som det findes i flere andre Forleningsbreve, f. Eks. i det følgende for Hans Ulrik Gyldenløve.

en særlig Befaling derom fra Kongen. Alt, hvad det heri er befalet ham at fremsende af Lenets Indkomst, købe og bestille, skal han lade fremkomme i rette Tid, saafremt Kongen ikke skal foraarsages at befale dem, som er beordret at modtage det, at købe det straks her for rede Penge, saa dyrt som det gælder, og lade Jørgen Vind selv betale det og ikke Bønderne, da han paa Kongens Vegne har at byde og befale over Bønderne i det, de er pligtige til at gøre, yde og levere til Kongens Behov. Han skal lade alle Bøder for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. [Iøvrigt med Artickl. 10—20 og den nye Artikel A]. Sj. R. 21, 38.

25. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Hans Uldrik Gyldenløve til Vindinge paa Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len. Han skal rette sig efter Kongens Miss., dat. Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 4. Febr. 1627 for Frederik Urne.]. Sj. R. 21, 41 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Sten Beck til Vibygaard, Rentemester, paa Herrisvad Kloster og Len, som Jørgen Vind til Gundestrup hidtil har haft i Forlening. Han skal svare 1000 enkende Rdlr. i aarlig Afgift af den uvisse Indkomst, som er Stedsmaal, Sagefald, Oldengæld, Vindfælder og andet mere sligt, som bør regnes for uvist. Da det berettes, at Risebjerg, Ferringtofte og Svalløe Kirkers Jus ligger til Herrisvad Kloster og disse Kirkers Indkomst i Herrisvad Klosters Jordebog er anslaaet i Penge til 139 $\frac{1}{2}$ Rdlr.¹ og disse er kortet hans Formand Jørgen Vind i Afgiften, mod at han skulde holde Kirkerne vedlige, bevilger Kongen, at de ligeledes maa kortes Sten Beck i Afgiften, hvorefter den aarlige Afgift bliver 860 $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie, hvilken Afgift han aarlig paa sin egen Bekostning og Risiko skal levere i Rentekammeret uden Afkortelse i nogen Maade. Men hvad Told og Sise der kan falde dér i Lenet, vil Kongen have forbeholdt sig selv alene efter godt og klart Regnskab. Og da Sten Beck giver en større Afgift af samme Len end der blev givet i forrige Tider, bevilger Kongen, at han maa være fri for al Rostjeneste. Han skal holde Klostret

² Se Miss. af 1. Septbr. 1635 til Sten Beck.

og Ladegaarden ved god Hævd og Magt og skal have den gejstlige Jurisdiktion og Præsterne dér i Lenet i Befaling og Forsvar og, naar Behov gøres, til al Rette fordedige og forsvare Præsterne. Han skal have Indseende med Kirkernes Rente og Indkomst, at den bliver nyttigt anlagt og anvendt til Kirkernes Bedste. Da Risebjerg, Ferringtofte og Svalløe Kirkers Jus ligger til Herrisvad Kloster, maa han aarlig oppebære samme Kirkers Rente og skal derimod være forpligtet til at holde fornævnte tre Kirker ved god Hævd og Bygning. Og dersom han kan formærke og opspørge, at noget Kronens Jord og Ejendom er kommet derfra med Urette, skal han være forpligtet til at indtale det igen med Lov, Dom og og Ret, saafremt han ikke selv vil staa Kongen til Rette derfor. [Iøvrigt med Art. 9, 12, 16 og 18.]. Sk. R. 5, 333 b.

25. April (Kbhvn).¹ Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Fredrik Urne til Brendtvid paa Silkeborg Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 412 Dir., hver Dir. beregnet til 80 Sk., 9 Læster Rug, 10 Læster Byg, 8¹/₂ Læst 4 Tdr. Havre, 14 Tdr. Smør, 24 Nødkroppe, 100 Faarekroppe, 100 Gæs, 350 Høns, 3 Tdr. Aal, 300 Brændsvin, 8 Tdr. Gryn, 3 Tdr. Honning og 3 Fedekøer samt al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Slottets egne Ladegaarde. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. Han skal nøje paase, at at Vejene og Broerne i Lenet vedligeholdes tilbørligt og lade alle Bøder² for Overtrædelser af Kongens Forordninger indføre paa ét Sted i Regnskabet under en særlig Titel. Lenets Indkomst ud over hans Genant skal han aarlig levere paa Provianthuset for Københavns Slot og ellers rette sig efter Kongens Miss., dat. Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt med Art. 1—14, 16—18, 20.]. J. R. 10, 120 b.

26. April (—). Miss. til Christen Bentsen og Jahan Bram. Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, har berettet, at han af Madts Pofvelsen i

¹ Med dette Brev begynder en ny Skriverhaand, uden at det dog angives, hvem Skriveren er. ² J. R. har ved en Fejlskrift: Bønder.

Randers som Betaling for Greve til Slesvig, Holsten, Grev Valdemar Christians Korn har modtaget et af Diderick Krefthing af Bremen udstedt Haandskrift paa 1200 Rdlr. Da Diderick Krefthing har forhalet Betalingen, har Hr. Jørgen Urne hos Kongen erhvervet Arrest paa det, som Diderick Krefthing kunde have at fordre hos Kongen paa Rentekammeret, men denne Arrest er udstedt for omtrent 1¹/₂ Aar siden, og i Mellemtiden har man ikke hørt noget til Diderick Krefthing og heller ikke til, at han har villet indfinde sig for at gøre Rigtighed eller betale sin Gæld eller begive sig til nogen Likvidation. Der gives Adressaterne Befaling til at fordre denne Fordring for sig med rigtig Haandskrift, Bevis og Regnskaber og beregne og afgøre, hvor meget Diderick Krefthing bliver Madts Pofvelsen skyldig i Hovedstol og Rente, dog saaledes at Diderick Krefthing til Gengæld faar 6 Ugers lovlig Kald og Varsel, om han har Tilkrav mod Madts Pofvelsen. Naar de har afsluttet samme Likvidation og Beregning, skal de straks give Hr. Jørgen Urne det beskrevet. Sj. T. 27, 158 b.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hr. Jørgen Urne til Alslof, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, har for nogen Tid siden faaet Arrest i de Penge, som en Mand, ved Navn Diderick Krefthing¹, kunde have at kræve af Kongen i Rentekammeret i Henhold til en Indvisning, som en Mand, ved Navn Madts Pofvelsen, Borger i Randers, har gjort Hr. Jørgen Urne efter en af Diderick Krefthing udstedt Haandskrift paa 1200 Rdlr. Kongen har nu befalet, at to Mænd i København, nemlig Christen Bentsen og Johan Braem, Borgere i København, skal tage fornævnte Krefthings og Madts Pofvelsens Regnskaber for sig og likvidere, hvad fornævnte Krefthing kan blive Madts Pofvelsen skyldig. Naar samme Likvidation er afsluttet, skal Rentemestrene til Hr. Jørgen Urne eller hans Fuldmægtig betale, hvad fornævnte Krefthing kan have at fordre af Rentekammeret, saa at han kan faa sin Betaling efter den forrige Arrest og fornævnte Mænds Afgørelse. Sj. T. 27, 159 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Hr. Christian Thommesen til Stogaard, Kansler og Befalingsmand over St. Knuds

¹ Sj. T. kalder ham fejlagtigt Krefthing.

Kloster, har begæret $2\frac{1}{2}$ Gaard i Kullerup og 1 Gaard i Lindskov, alle i Elfvested Sogn i Vindinge Herred, 3 Gaarde i Gestuef¹ By og Sogn og 1 Gaard i Gudtved², alle i Gudme Herred, alt i Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte for 2 Gaarde i Torop³ i Frørup Sogn, 1 Gaard i Grønholt, 1 Gaard i Hudevad⁴, alle i Vindinge Herred, 1 Gaard i Truderop⁵ i Sunds H., 1 Gaard i Orre⁶ i Gudum Herred og 4 Gaarde i Boetofte paa Langeland, og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard i Rynkebye i Gudme Herred, alt i Fyen, skal han med det allerførste undersøge dette Godeses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Nyborg]. F. T. 5, 131.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis og Hospitalsforstanderne i Horsens. Da Jørgen Juul til Aggersollegaard⁷ har begæret $1\frac{1}{2}$ Kronens Gaard i Øster Snede Sogn i Koldinghus Len, som tjener til Horsens Hospital, til Mageskifte for 1 hel Gaard i Vrested i Borreet⁸ Sogn i Biereherred og den halve Gaard i Botterup i Ølsted Sogn, begge i Stjernholm Len, skal de snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt disse $1\frac{1}{2}$ Gaard for Belejligheds og anden Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 10, 364.

27. April (—). Instruks for Nickel Helmer Kock, Skibskaptejn, paa Rejsen til Riga. Han skal straks begive sig med Skibet Markatten fra København til Riga, og naar den muskovitiske Afsending Hans Helms og hans Følge, som han har ombord, er kommet i Land, skal han straks begive sig tilbage igen. Dersom paa samme Rejse Sverrigs Orlogsskibe møder

¹ Fejlskrift i F. T. for: Gislev. ² Gultved, Kværndrup S., Sunds H. ³ Taarup, Frørup S., Vindinge H. ⁴ Hudevad, Rolfsted S. Aasum H. ⁵ Trunderup, Kværndrup S., Sunds H. ⁶ Oure, Gudme H. ⁷ Agersbøl, Ø.-Snede S., Nørvang H. ⁸ Navnene er forskrevet i J. T. Efter de senere Miss. i Sagen af 26. Okt. og 18. Marts 1642 og efter Mageskiftet af 27. April 1643 drejede Mageskiftet sig om $1\frac{1}{2}$ Gaard i Krollerup i Øster-Snede S. i Nørvang H. mod 1 Gaard i Vrigsted Kær i Vrigsted S. i Bjerge H. og $\frac{1}{2}$ Gaard i Bottrup i Ølsted S. i Katting H. Vrested ofvr. er Vrigsted, men dette var selv et Sogn; Borreet kan muligvis være en Misforstaaelse for Barrit Sogn, til hvilket Vrigsted var Anneks.

ham paa Kongens Strømme, da bør de straks skyde det svenske Løsen og siden til ham affærdige en Esping med deres Søbrev og give tilkende, hvorhen deres Rejse gaar, og ikke videre besværes med Sejlfælding eller andet i nogen Maade, men modtages venligt og beskedent, og dersom han paa Sverrigs Strømme møder svenske Orlogsskibe, skal han forholde sig paa samme Maade. Dersom han møder Sverrigs Orlogsskibsflaade, skal han stryge sit Topsejl og i andre Maader forholde sig som sædvanligt. Men hvis han træffer svenske Orlogsskibe under Pommern eller Danzig, da skal han hverken stryge for dem eller anmode dem om at stryge for sig denne Gang indtil videre Anordning. Sj. R. 21, 46 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Tønne Friis til Hesselager, Niels Trolle til Trolholmb, Embedsmænd paa Landskrone, Stjernholm og Københavns Slotte, og til Christen Skeel til Valløe. Da afdøde Hr. Claus Daas og Fru Ingeborre Parsbergs Arvinger har berettet, at de den 23. Maj førstkommende agter at holde Skifte efter fornævnte deres afdøde Forældre, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter den 23. Maj førstkommende at møde paa Borrebye, til hvilken Tid Skiftet er berammet, være til Stede, naar Hr. Claus Daas og Fru Ingeborre Parsbergs efterladte Formue, Jordegods og Løsøre skal skiftes og loddet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sj. T. 27, 159 b.

— Miss. til Frants Lykke. Da afdøde Hr. Claus Daas og Fru Ingeborre Parsbergs Arvinger har berettet, at de den 23. Maj agter at holde Skifte efter fornævnte deres afdøde Forældre, skal han rette sin Lejlighed efter at give Møde paa Borrebye førstnævnte 23. Maj og paatage sig Værgemaalet for Hr. Claus Daas to umyndige Sønner¹, paase, at alting gaar ret

¹ Christian og Jørgen Daa, se Miss. af 16. Maj ndfr. til Frans Lykke.

til og at der paa Skiftet kun vederfares dem, hvad der er ret og billigt. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere en af ham underskrevet og beseglet Jordebog over enhvers Lod saavel som et rigtigt Register paa Løsøret og den inde- og udestaaende Gæld, som tilfalder dem paa Skiftet, til deres Broder Oluf Daa til Holme. Sj. T. 27, 260 b.

27. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jacob Seefeld til Ofvegaard om at være Værge paa samme Skifte for begge Jomfruerne¹, „lydende ellers Ord fra Ord som det Missive til Frants Lykke“. Udt. i Sj. T. 27, 160 b.

— Miss. til Verner Parsberg og Jørgen Rosenkrantz. Da afdøde Hr. Claus Daas Arvinger har anmodet om Befaling til gode Mænd om at begive sig til Bunderup Hovedgaard og taksere dens Bygning, skal de begive sig til fornævnte Bunderup Hovedgaard, saa at de kan være dér førstkommende 9. Maj, taksere dens Bygning og give det beskrevet. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 364 b.

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz og Ventsel Rotkirk om den 9. Maj at begive sig til Borrebye og Rafnstrup og taksere Gaardene dér. Udt. i J. T. 10, 365.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf og Henning Pogwisch om at begive sig til Fraudegaard den 9. Maj og taksere Bygningen. Udt. i J. T. 10, 365.

— Miss. til alle Lensmænd paa Sjælland om straks i hver sit Løn at lade samle saa mange *Lilia convalia*, som der er at faa, og en god Del Skovmærker og snarest sende dem til København til Dr. Peder Payngk². Sj. T. 27, 160 b.

— Aab. Brev om, at da M. Jurgen Bertelsen, Professor i latinsk Sprog i Gymnasiet i Odense, har anholdt om at faa forbedret sin Løn, idet der kun er tillagt ham 2 Læster Korn af Vicariatus Magnæ Imaginis i Roskilde Kapitel, hvoraf han ikke vel kan have sin Underholdning, bevilges der ham til

¹ Der var 3 Døtre af Klavs Daas 2. Ægteskab: Jomfruerne Dorte, Hilleborg og Ide. Af disse fik Jfr. Dorte 21. Okt. 1641 Bevilling til at være sin egen Værge. ² Sj. har: Peder Pay.

Forbedring af hans Løn Vicariatus Altaris Ivonis i Roskilde Kapitel med alt Tilliggende, hvorpaa Konrektor ved Skolen sammesteds hidtil har haft Bevilling, indtil Odenløse¹ Tiende i Fyen, som er lagt til Konrektors Løn, bliver ledig, og det fordi saadant er i Overensstemmelse med Gymnasiets Fundats, i hvilken disse 2 Vikariater Magnæ Imaginis og Ivonis er forenede til Løn for en Professor paa det Sted. I Mellemtiden skal Conrektor hjælpes af Skolens Beneficier til omtrent 10 Pund Korn, som fornævnte Vicariatus Ivonis beløber sig til og som det sker paa andre Steder, og fornævnte Professor skal refundere ham en Del, for at det ikke skal være Skolen til for stor Skade, indtil fornævnte Odenløse Tiende bliver ledig, at Skolen da kan faa sine Beneficier igen, som den har haft fra Arilds Tid. T. R. 4, 243^a.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Mickelsen om, at Kongen har bestemt, at M. Jørgen Bertelsen, Professor i det latinske Sprog i Gymnasiet i Odense, til Forbedring af sin Løn maa faa Vicariatus Ivonis i Roskilde Kapitel, som beløber sig til omtrent 10 Pd. Korn, som Konrektor ved Skolen med Kongens Bevilling hidtil har nydt, indtil Flemløse Tiende dér i Fyen, som er lagt til Konrektors Løn, bliver ledig, og at Konrektor imidlertid skal hjælpes af Skolens Beneficier til saa meget Korn, som han mister, fra andre Steder, samt at fornævnte Professor skal refundere ham en Del, for at det ikke skal være Skolen til for stor Skade, indtil Flemløse Tiende bliver ledig, saa at Skolen igen kan faa sine Beneficier, som den fra Arilds Tid har haft. Adressaten skal forordne, at dette bliver efterkommet. F. T. 5, 132. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Tønne Friis. Han har berettet, at Hospitalet i Horsens har 15 smaa Boliger dér i Byen og at der af hver af disse aarlig gives en ringe Ting til Hospitalet, men at de nu for største Delen er ganske forfaldne, nogle endog slet øde, saa at de skal opbygges af ny, hvortil Hospitalet kun daarligt har Midler. Han skal lade disse Boliger sælge til den højstbydende og siden anbringe Pengene paa Rente hos sikre Folk til Bedste for Hospitalet, saa at Antallet af fattige, som underholdes dér, kan forøges. J. T. 10, 365.

¹ Fejlskrift for: Flemløse, som Hofmans Fundat. og næste Brev har.

^a Tr.: Hofman: Fundat. V, 31.

28. April (Kbhvn.). Skøde til Jokumb Beck til Glad-saxe, Befalingsmand over Christianstads Len, paa en Grund paa Christianshavn. Sj. R. 21, 47. (Tr.: KD. III, 219).

— Bevilling for Karen Andersdatter, Enke efter Bertel Johansen, til at fortsætte hendes Mands Glarmesterhaandværk paa Københavns Slot og i Rosenborg Lysthave efter hendes afdøde Husbondes Bestalling af 12. April 1606. Sj. R. 21, 48. (Tr.: KD. III, 219).

— Pas for et Jacob Madtsen, Borger i Christianshavn, tilhørende Skib til Sverrig. Sj. R. 21, 48 b. (Tr.: KD. III, 218 f.).

— Miss. til Frederick Urne. Han skal lade befale, at naar svenske Orlogsskibe herefter passerer gennem Øresund og stryger deres Top for Slottet, skal de ikke besværes med at kippe eller indtage Flaget. Dette skal hans Efterfølgere ogsaa have i Agt. Sj. T. 27, 161.

— Kvittansiarum til Jockim Beck til Gladsaxe, Befalingsmand over Christianstads Len, for hans afdøde Hustrus Fader, Sigvert Grubbe til Hofdals Vegne paa hans Røgnskab for Indtægt og Udgift af Malmøhus Len, hvormed Sigvert Grubbe har været forlenet, fra 1. Maj 1602 til 16. Novbr. 1628, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5. 335.

— Bestalling for Hans Pedersen som Kaptajn i Patrick Dumbards Sted over det Kompagni Bønderknægte, som er udskrevet til Soldater i Halmstad og Laholms Len, med en aarlig Løn i Fredstid sf 100 Rdlr. og en Bondegaard uden al Afgift, Ægt, Arbejde, Skat og al anden Tyngsel i nogen Maade. Naar Kongen vil bruge ham i aabenbar Føjde, skal han yderligere have 16 Rdlr. om Maaneden, 10 Rdlr. til Løjtnanten foruden den ham anviste Gaard, og 10 Rdlr. til en Fændrik, saalænge Fejden varer, foruden det, som han og Løjtnanten har i Fredstid. Han og hans Løjtnant skal med allerstørste Flid øksercere og afrette Knægtene til Krigsbrug, baade i København og siden, naar de ikke er i Kongens daglige Tjeneste, paa et andet belejligt Sted, som han kan fastsætte dertil, saa at de inden kort Tid kan blive saa uddannede, som de bør. Siden skal

han efter Kongens Anordning sammen med sine underhavende Knægte lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor han tilsiges, og i alle Maader forholde sig efter den Ed, som han har aflagt til Kongen. Sk. R. 5, 336.

28. April (Kbhvn). Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Mogens Pax. Da Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, har begæret efterskrevne Roskilde Kapitel tilhørende Gaarde, nemlig 1 Gaard i Søderup¹ og 1 Gaard i Tingerup i Merløse Herred, der hører til S. Agathæ Vikariat, hvormed Johan Bøgvad, Kongens Fiskemester, nu er forlenet, til Mageskifte for 1 Gaard i Liungerup i Horns Herred, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Roskilde at lade dets Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen og medunderskrive og besegle Besigtelsen. Sj. T. 27, 161.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade sin Fuldmægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse, give til Kende, hvad han har at bemærke, og medunderskrive og besegle den tilligemed ovennævnte gode Mænd. Sj. T. 27, 161 b.

— Miss. til Stehn Bilde om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Gunde Lange til Brening og Jørgen Orning til Skorupgaard, Embedsmænd paa Aalborghus og Aastrup Slotte, besigter² det Gods, som Axel Urne til Kielerup har begæret til Mageskifte, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 365 b.

— Miss. til Jørgen Orning om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Gunde Lange til Brening og Stehn Bilde, Embedsmænd paa Aalborghus og Sejlstrup Slotte, besigter det Gods², som Fru Ide Gjõe til Lindberg, Jens Juels Enke, har begæret til Mageskifte, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 366.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at det af afdøde Hr. Claus Daas Børn, hvem Bunderup Hovedgaard tilfalder, maa faa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Forsøe³ Sogn i Gislum Herred, som afdøde Hr. Claus Daa

¹ Fejlskrift i Sj. T. for Søderup. ² Se 30. April ndfr. ³ Farsø.

har haft i Fæste. Da Fru Helvig Marsvin til Nørlund¹, Gude Galdes Enke, har erhvervet Kongens Brev paa nogle Tiender, som hendes Husbonde har haft i Fæste, skal dog, dersom forskrevne Forsøe Sogns Tiende skulde være deriblandt, samme Bevilling ikke forstaas anderledes, end hvis hun havde en Hovedgaard, der ligger i samme Herred, da Kongen ikke vil paalægge Bønderne at føre deres Tiende udenfor Herredet². K. ved K. til J. aab. Breve 1641 Sept. u. D.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne. Han har tilforn³ faaet Befaling til at sidde Landsting i Stedet for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjællands Landsting og Befalingsmand i Ringsted Kloster. Da det berettes, at han har at skaffe med andre Kongens Bestillinger, saa at han ikke kan forestaa fornævnte Landsdommeri i Jørgen Seefelds Fraværelse, tillader Kongen, at han maa være forskaanet derfor. Sj. T. 27, 162.

— Miss. til Vincents Bilde. Da Kongen har befalet⁴ Jørgen Seefeld til Refs at forrette nogle af Kongens Hverv paa andre Steder, skal han rette sin Lejlighed efter i Jørgen Seefelds Fraværelse at sidde Landsting og hjælpe enhver til Rette, saavidt Lov og Ret er. Sj. T. 27, 162.

— Miss. til Hans Boesen Mønsterskriver. Da Kongen har forløvet Johan Brockenhuus til Sæbber Kloster, Hofjunker, at rejse ud af Landet indtil førstkommende Mikkelsdag og har bevilget ham hans Besolding indtil fornævnte Mikkelsdag, skal Adressaten give ham denne Besolding indtil nævnte Tid, naar han anmoder ham derom. Sj. T. 27, 162 b.

— Fæstebrev til Hendrik Sandberg til Bøgested paa nogen Jord paa Hiøringgaards Mark til Hiøringgaard. J. R. 10, 124. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gunde Lange og Stehn Bilde. Da Fru Ide Gjøe, Enke efter Jens Juel til Lindberg, har begæret 6 Bol i

¹ Aars H. ² Den sidste Del af K. har oprindelig haft følgende Ordlyd: Da hendes Gaard ikke ligger i Herredet eller Sognet og det vilde falde Bønderne besværlig at føre Tienden udenfor Herredet, tilbagekalder Kongen samme Brev, som hun har paa Tienden. — Brevet ses ikke at være indført i J. R. og ligger nu paa det ovfr. anførte Sted. ³ 15. April 1641. ⁴ 14. April 1641.

Høgste By i Vref Sogn i Børglum Herred i Vendsyssel, som ligger til Aastrup Slot, til Mageskifte for 5 Gaarde og 1 Bol i Terpet i Tors¹ Sogn i Børglum Herred i Vendsyssel, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Jørgen Orning til Skaarupgaard, Embedsmand paa Aastrup Slot, om Besigtelsen, for at han kan give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 366.

30. April (Kbhvn). Miss. til Gunde Lange og Jørgen Orning. Da Axel Urne til Kiellerup har begæret en til Sejlstrup Slot liggende Kronens Gaard i Vifve i Hindsted Herred til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Munckholmb, og 1 Bol i Gaaser i Vendsyssel, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Stehn Bilde, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, om Besigtelsen, for at han kan give Møde paa Kongens Vegne og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 367 b.

— Miss. til Pros Mund om snarest at skaffe Kongen til København 2 gode Gangere, de mindste, der kan faas dér paa Island. No. T. 7, 71. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II, 431—35).

1. Maj (Kbhvn.). Bestalling² for Ofve Juul til Lundbeck, Hofjunker, som Kammerjunker hos Fyrsterne Hertug Frants Philip og Hertug Hans Buslav³ med en Løn af yderligere 200 Rdlr.⁴ foruden de 400 Rdlr.⁵, som aarlig gives ham paa 4 Heste af Mønsterskriveren, og sædvanlige Hofklædninger, de 200 Rdlr. at betale af Rentemestrene. Sj. R. 21, 49 og 86.

¹ Taars. ² Bestallingen er først indført i Sj. R. 21, 49, hvor der i Margenen er skrevet: Denne Copia findes forandret paa det 86. Blad. Paa Fol. 86 er blandt Brevene af Oktober Maaned indført følgende: Denne efterfølgende Copia er forandret, efterat den var tilforn indskrevet, og føres derfor her ind igen. — Den sidste Tekst er benyttet her med Angivelserne af Afvigelserne fra den første Affattelse (her betegnet som: A). ³ A: Buslou, dvs. Hans Bugislavs. ⁴ A: 200 Rdlr. in specie. ⁵ A: foruden den Besolding, hannem paa 4 Heste gives, og sædvanlige Hofklædninger, hannem aarlig af vores Mønsterskriver... skal erlægges og betales.

1. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Laurits Galtung som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra 1. Maj 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 49 b.

— Lignende Bestalling for Bernt Orning som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr., fra 1. Maj 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 49 b.

— Instruks for Kaptejn Jacob Andersen. Han skal med Kongens Skib Høyenhald snarest begive sig henad Ekellførde og dér give Agt paa, at ingen Salpeter losses eller lades dér, men gøre sig den største Flid for at bemægtige sig saadant Salpeter og siden sende den til Guvernøren paa Fæstningen Christianpris. Skibene, som har den ombord, skal han lade gaa deres Vej, hvor dennem lyster. Sj. R. 21, 49 b.

— Bestalling for Augustinus Kribel som Kongens Jæger med en Aarsløn af 20 Kurantdlr., 4 Kurantdlr. i Maanedspenge, 8 Kurantdlr. til en Hofklædning¹, 6 Kurantdlr. til en Jagtklædning, til hans Hest 64 Tdr. Havre, 1 Pd. Rug og 1 Pd. Malt, at udrede af Rentekammeret og Provianthuset. Han maa ikks selv skyde eller lade noget skyde i Kongens Vildtbane, uden at det befales ham af Achim von Breda, bestalter Oberstløjtnant og Jægermester, hvem han skal være lydagtig og hørsom i alting, og som skal have Magt til at afsætte ham fra hans Bestilling, hvis han ikke er villig, flittig, hørsom og tro. Sj. R. 21, 51.

— Miss. til Jørgen Vind. Da det berettes, at der paa Hørisvad Kloster skal være noget Inventarium af spiselige Varer, skal han sende disse Varer til Provianthuset. Sj. T. 27, 162 b.

— Miss. til Sten Beck. Paa Grund af den store Besværighed med Brændsel i København har han andraget om Bevilling til, at hver Bonde i Hørisvad Klosters Len af fornævnte Klosters Skove maa age 2 Læs Brændved om Sommeren

¹ I Bestallingen af 2. April 1642 for Kristoffer Claudi som Kongens Jæger, hvortil K. til ovenstaaende Brev er benyttet som K., findes her desuden opført 20 Kurantdlr. til en Æreklædning. Denne Post synes altsaa at være udeladt her ved en Forglemmelse. Bestallingen er her i J. R. dateret 1. Maj, medens K., der er benyttet ved 2. April 1642, har haft Datoen 2. Maj 1641.

og 2 Læs om Vinteren til Helsingborg, hvorfra han saa vil lade det føre til København. Kongen tillader det indtil videre, dog at det sker uden Skade for Skoven og af Vindfælder og fornede Træer og paa de Tider, da det er Bønderne til mindst Besvær. Sj. T. 27, 162 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Da Kongen har anset det for godt, at Jomfru Elisabeth Gyldenløve skal sendes til Nykøbing Slot og blive dér indtil videre, skal han, saalænge hun bliver dér, hver Uge sende 2 Par Høns dertil til hendes Behov. Sj. T. 27, 163.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det paastaas, at Fogden paa Skinderup Mathis Kock og Thomas Snedker i Nyborg skal have hørt, at en Baadsmand af Nyborg for nogen Tid siden skal have haft nogle Ord til Claus Kag i Korsør¹ om det Skrin, som blev stjaalet fra Vivicke Kruse. Ventsel Rotkirk skal nøje undersøge, hvad Baadsmand det har været og hvad Ord han havde, og indsende Erklæring til Kongen derom. Sj. T. 27, 163.

— Miss. til Niels Trolle om at lægge under Roskilde Len Konnerupgaard² med tilliggende Bønder, som af Kongen har været forundt afdøde Fru Karen Pax, og aarlig gøre Regnskab for de underliggende Bønders visse og uvisse Indkomst. Sj. T. 27, 163 b.

— Miss. til samme om snarest at lade begynde paa den nye Vej mellem København og Roskilde, saavidt det kan tilkomme Roskilde Len. Sj. T. 27, 163 b. (Tr.: KD. V, 235).

— Lignende Miss. til Niels Vind om at lade forfærdige samme nye Vej, saavidt det kan tilkomme Københavns Len. Udt. i Sj. T. 27, 163 b. (Tr.: KD. V, 235).

— Miss. til samme, hvorved det efter hans Andragende tillades ham, saalænge han er forlenet med Københavns Slot, at bruge alt det Træredskab, Borde, Bænke, Stole, Senge og Bryggeredskab, som Niels Trolle til Trolholmb, forrige Befalingsmand paa Københavns Slot, har haft dér. Sj. T. 27, 164.

— Aab. Brev om, at da der efter Skovenes Udseende kan ventes god Olden, forbydes det strængt alle og enhver indtil videre at udføre magre Svin her fra Riget. Sj. T. 27, 163 b.

¹ Ordene: i Korsør, staar kun i Overskriften. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Konnerupgaard.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. De maa herefter ikke lade Skibe, der gaar gennem Øresund, passere for engelske Skibe, med mindre de er bygget i England, føres med engelske Folk og det med rigtige Certifikater bevises, at det er engelsk Gods, for at der ikke skal tilføjes Kongen nogen Skade med „Lurendragere“ paa Tolden. Da det berettes, at Hamborgerne undertiden lader udstede Certifikater paa Gods, som afskibes fra Hamborg, paa, at det tilhører Danzigere og andre, skal saadanne Hamborger Certifikater i Fremtiden ikke agtes. Sj. T. 27, 164.

— Miss. til Rentemestrene. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet Befaling til aarlig at sende al Lenets Indkomst af Skattetjære og andet af Slottets Indkomst til Kongens Brug til Bremerholm og Provianthuset for København. Som Følge deraf har han nedsendt næsten alle Varer, saa at Indtægten ikke har kunnet strække til imod den Udgift, som han efter sit Forleningsbrevs Lydelse har udgivet til Bispem, Landsdommeren, Tolderen, Havnefogderne og andre af Slottets daglige Folk og Tjenere til deres daglige Løn, og han har derfor begæret at faa bevilget, at han af Renteriet maa faa betalt, hvad han i saa Maade paa Kongens Vegne har udgivet ud over det, som Indtægten kan dække. Naar de reviderer hans Regnskaber, skal de betale ham det, som han paa Kongens Vegne har udgivet mere end Indtægten har kunnet forslaa til, saavidt det befindes rigtigt. Sj. T. 27, 164.

— Aab. Brev om, at der skal afholdes Herredag i København den 27. September førstkommende. Dersom nogen har Sager at sætte i Rette til den for Kongen og Rigens Raad og ikke allerede har taget Stævning, skal de med det første komme i Kancelliet, hvor der skal meddeles dem Stævning. Dog skal ingen Sager indstævnes til Herredagen, uden at de tilforn har været for Herredsting og Landsting og der er gaaet tilbørlig Dom i Sagen eller det er Sager, som bør ordnes endelig for Kongen og Rigets Raad. Sj. T. 27, 164 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne Jørgen Seefeld (Sjælland), Claus Brockenhuus (Fyen), Laug Bilde (Lolland og Falster), Vincents Stensen (Langeland), Gunde Rosenkrants (Skaane), Erik Juel og

Mogens Høg (Jylland) Knud Gabrielsen (Halland), Villum Thomsen (Blekinge), Madts Koefoed (Bornholm) og Peder Bertelsen (Møen) om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 27, 166.

1. **Maj** (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene Gregers Krabbe (Ribe Stift), Jørgen Seefeld (Viborg Stift), Gunde Lange (Vendelbo Stift), Erik Grubbe (Aarhus Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Niels Trolle (Sjællands Stift) og Hr. Tagge Thott (Skaane Stift) om at lade hosfølgende aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de med Rette har at føre for Kongen. Sj. T. 27, 166. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Just Høg, Hr. Hans Lindenov, Hr. Corfits Ulfeldt, Hans Lindenov, Jørgen Seefeld, Hannibal Sehested, Jørgen Vind og Gregers Krabbe om at møde hos Kongen i København den 27. September førstkommande, da der skal holdes Herredag, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 27, 165 b.

— Miss. til Jahan Bøgvad Fiskemester om at lade Melckior Oldeland til Ugerslefgaard, Rentemester, og Achin von Bredo, Jægermester, hver især til deres Bryllup faa saa megen fersk Fisk, som de har Brug for, paa de Steder, hvor det synes Adressaten at være mindst til Skade. Sj. T. 27, 166 b.

— Miss. til Achin von Bredau om, at han efter Andragende til sit Bryllup paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade, maa lade skyde 4 store Dyr og 6 Raadyr. Endvidere maa Melckior Oldeland til Uggerslefgaard, Rentemester, faa ligesaa mange store Dyr og Raadyr til sit Bryllup, dog at Adressaten har i Agt, at ogsaa disse skydes paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Sj. T. 27, 167.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland. Der tilsendes dem 4 [2] Krukker, som de skal lade fylde med Jordbær og *Lilia convalia*, som de skal lade indsamle i deres Len, og som skal indsaltes i Krukkerne, hvorefter disse

skal tilbindes, for at det, som er i dem, ikke skal fordærvæs. Naar Krukkerne er fyldt, skal de straks sendes til Dr. Peder Payngk¹. Næmlig: Niels Vind [Københavns Len], Hans Uldrick [Gyldenløve, Kronborg og Frederiksborg Len], Niels Trolle (Roskilde), Mogens Pax (Holbæk), Ventsel Rotkirk (Antvorskov) og Hr. Frederik Reedtz (Vordingborg), hver 2 Krukker Jordbær og 2 Krukker Lilia convalia, og Jørgen Seefeld (Ringsted) 1 Krukke Jordbær og 1 Krukke Lilia. Sj. T. 27, 167.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel om, at den Residens, der er tillagt det Borgemester i København Reinholt Hansen bevilgede Kanonikat, maa sælges til den højstbydende og Pengene benyttes til Bygning af den nye Regens til Skolens Disciple. Sj. T. 27, 167 b. (Tr.: KD. V, 235 f.).

— Aab. Brev om, at Købstadmænd og Bønder i Blekinge herefter maa forskaanes for halv Told af deres Øksne, Køer, Heste o. a. og for halv Sise. Sk. R. 5, 336 b. 2 samtidige Kopier i D. Kanc. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede V, 5. (Tr.: CCD. V, 86 f.).

— Aab. Brev om, at Bønderne i Blekinge indtil videre maa nyde fri Skovhugst i deres Skov og sælge Veddet til Undersaatterne her i Riget, men ikke udføre det uden Riget. Sk. R. 5, 337. (Tr.: CCD. V, 86.).

— Aab. Brev, hvorved Niels Hansen, Borgemester i Christianopol, Erick Gysse og Søfren Pofvelsen, Borgere sammesteds, faar Eneret til i Christianopol til Gavn for den Vejfarende at falholde fransk, spansk og anden hitsig Vin og fremmed Øl. Dog skal de være forpligtet til at falholde uforfalsket Vin og Øl og sælge det til en rimelig Pris, saafremt dette Privilegium ikke skal være forbrudt. Sk. R. 5, 338.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe, Henning Valkendorf, Sten Bilde og Eyller Høg. Da Falck Gjõe til Hvidkilde har berettet, at han af Christen Skeel til Soustrup har købt Hvidkilde Hovedgaard efter deres Kontrakt, der bl. a. indeholder, at Bygningen skal takseres af Adressaterne i Penge og betales efter deres Afgørelse, skal de begive sig til Hvidkilde Hovedgaard, takser Bygningen og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa

¹ Sj. T. har: Dr. Peder Pax; jvfr. Miss. af 27. April ovfr.

Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd. F. T. 5, 132 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kruse til Hiermesløfgaaard og Erik Grubbe til Tielle, Befalingsmand paa Aarhusgaard. Da Kongen har forlenet Mogens Arenfeldt til Rugaard med Maria-ger Klosters Len, skal de være til Støde, naar Arvingerne efter Ifver Krabbe til Albick vil levere Lenet fra sig til Mogens Arenfeldt med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klostret og Ladegaarden og give det beskrevet. J. R. 10, 125. K.

— Følgebrev for Mogens Arenfeldt til Rugaard til Bønderne i Mariager Klosters Len efter afdøde Ifver Krabbe, at de skal svare Mogens Arenfeldt til Rugaard [fra 1. Maj 1641]. J. R. 10, 125 b. K.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa den i Hospitalerne i Aarhus og Horsens trufne Ordning, at der gives Lemmerne Penge i Stedet for Fetalje. J. R. 10, 126. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 85 f.).

— Aab. Brev, hvorved Fru Dorette Juel, Enke efter Ifver Krabbe til Albeck, faar Bevilling paa Skibsted Tiende for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, naar hun oplader Graf-løf og Hørby Tiender til Hr. Christen, Sognepræst til Rold. Afdøde Ifver Krabbe til Albeck har for nogle Aar siden begæret Skibsted Tiende, som altid hidtil har ligget til Randrup Hovedgaard, som han havde tilforhandlet sig, men denne Tiende har Hr. Christen, Sognepræst til Rold, Ekspektancebrev paa at maatte faa, naar Envold Seefeld til Hafnø, som nu har den i Fæste, dør. Derimod tilbød Ifver Krabbe til Hr. Christen at oplade to Tiender, nemlig Grafløf og Hørby¹ Tiender, som skal være mere belejlige og nyttige for Hr. Christen. Gunde Lange til Bredning, Befalingsmand paa Aalborghus Slot, og Dr. Hans Vandel, Superintendent over Viborg Stift, har erklæret, at der ved dette Skifte kan ske fornævnte Præst Fyldest, og at det er ham og hans Efterfølgere til større Fordel. J. R. 10, 131 b. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Jacob From, Fiskemester i

¹ J. R. har ved en Føjlskrift: Førby.

Koldinghus og Skanderborg Len, har berettet, at Christen Pedersen i Sim, Niels Rask i Emborg og en Enke sammesteds har understaaet sig at sætte 3 store Ruser under Varschave (?) Bro i den Aa, som løber af den store og [i] Gudensø¹, i det han mener, at Fiskeriet paa forskrevne Steder tilhører Kronen. Lauridts Ebbesen skal undersøge Sagen og, dersom det befindes, at Fiskeriet i Aaen tilhører Kronen alene, skal han lade dem, der har brugt det, tiltale og straffe tilbørligt. J. T. 10, 368 b.

1. Måj (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Denne Hans Jensen, Borger i Horsens, har for nogen Tid siden² erhvervet Kongens Befaling til Adressaten om at tilforordne 4 Mænd i Horsens til at gøre rigtig Afregning mellem ham og Johan Clausen, Borger sammesteds. Bemeldte Hans Jensen har nu berettet, at fornævnte Johan Clausen ikke har villet agte samme Kongens Befaling, og da de 4 Mænd, som Tønne Friis havde forordnet dertil, forleden den 19. Marts havde indstævnet saavel Hans Jensen som Johan Clausen til at møde for sig til Likvidation, har sidstnævnte hverken personlig eller ved nogen lovlig Fuld­mægtig erklæret sig. Tønne Friis skal tilholde samme 4 af ham forordnede Likvideringsmænd med det allerførste og til en bestemt Tid at kalde forskrevne Hans Jensen og Johan Clausen i Rette for sig for uden noget Ophold at bringe Likvidationen til Ende. Dersom Johan Clausen saa ikke vil møde i Rette, skal Tønne Friis tiltale ham ved Retten og tage Dom over ham, om han ikke bør straffes som den, der Retten forsagt er³. J. T. 10, 368 b.

— Miss. til Erik Grubbe og Bispen i Aarhus. Det berettes, at der i Aarhus Stift er mange, saavel fremmede som udenlandske, Kvinder, som løber om og tigger, skønt de ved Spinden godt kunde tjene deres Føde og Underhold. Adressaten, Dr. Morten Madsen, har selv tilbudt at gøre Udlæg af

¹ I Jakob Froms Skrivelse af 12/4 1641 (D. Kanc. Incl. t. Reg. og Tegn. samt henl. Sager) staar der saaledes. I J. T. er i foran Gudensø glømt. Broen, hvis Navn formentlig er forvansket, ligger altsaa mellem Mossø og Gudensø. ² 6. April 1639, jvfr. 15. Marts 1641. ³ D.v.s.: har sagt sig løs fra, fornægtet Retten.

Hør, Hamp, Rokke og hvad der ellers hører dertil, og skaffe dem samme Betaling for Pundet, som andre faar for at spinde, og da der i Hospitalet findes Husrum nok, skal de lade saa mange af Hospitalets Huse reparere, som der behøves dertil, siden lade de Kvinder, der løber om og opretholder sig ved Betlen, anbringe derinde og hver Uge skaffe dem Betaling for deres Arbejde, som forskrevet, da de, der kan ernære sig med deres egne Hænder og vil gøre det, ikke med Rette bør agtes for Almisselemmer. J. T. 10, 369 b.

U. D. og St.¹ Pas for Major Peter Hansen paa en Vogn og 2 Heste med fri Rejse over Færgstederne, naar han rejser over til sine Soldater. Udt. i Sj. R. 21, 49 b.

2. Maj (Kbhvn.). Bevilling for Daniel Vindholt² til at holde en Vinkælder i Slagelse. Det berettes, at Johan Vibbekind, som havde Kongens Bevilling til at holde Vinkælder i Slagelse, er død, og Daniel Vindholt har nu andraget om i hans Sted at maatte holde frit Herberg og alene indlægge, sælge og udtappe fransk, spansk og anden hed Vin og tillige ved Vinkældereren at holde en Urtebod og sælge Specier i Slagelse. Kongen bevilger dette, dog skal han være forpligtet til at skaffe førnævnte Vin og Specier saa god og ulastelig som muligt og altid være forsynet med samme Specier, saa at ingen, som henvender sig til ham, med Rette skal kunne besvære sig. Han skal sælge det for en rimelig Pris, saafremt han ikke vil have dette Privilegium forbrudt. Sj. R. 21, 50.

— Aab. Brev om, at denne Jørgen Dehen af Næstved, Trompeter under det sjællandske Kompagni, saa længe han beklæder samme Trompeters Bestilling, maa være forskaonet for al Bys og Øvrigheds Paalæg. (Udenfor er skrevet:) Blev omgjort og dette skal casseres³. Sj. R. 21, 50 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at M. Valentin

¹ Indført mellem 1. og 2. Maj 1641. ² Han kaldes i Registret til Sj. R.: Winholt, i nye Bevillinger af ²⁸/₄ 1642: Winholt og Weinholt, af ¹⁹/₁₂ 1643: Weinholt og i K. til Bevillingen af ²⁸/₄ 1642: Weinholt, ³ I Sj. R. 21, 132 b er indført et Brev, dateret Kbhvn. 11. Maj 1642, hvorved Jørgen Dehen faar Bevilling til at forskaanes for al kgl. og borgerlig Bys Tynge og Besværing i Næstved, saa længe han betjener Trompeterbestilling under det sjællandske Kompagni.

Suhm indtil videre maa nyde Utterslef¹ Gaard fri for Ægt og Arbejde, dog at han for samme Frihed aarlig betaler 6 Rdlr. til Befalingsmanden paa Københavns Slot. Ligeledes bevilger Kongen, at fornævnte Suhm indtil videre maa bruge den Fiskedam, der er anlagt sammesteds. Sj. R. 21, 50 b.

2. Maj (Kbhvn.). Skøde til Stehen Nielsen Brick, Indvaaner i Christianshavn, paa en Grund i Christianshavn. Sj. R. 21, 51 b. (Tr.: KD. III, 220.).

— Lignende Skøde til Niels Ibsen, Søfren Pedersen og Lauridts Nielsen paa Grunde i Christianshavn. Udt. i Sj. R. 21, 52. (Tr.: KD. III, 220 f.).

— Kgl. Konfirmation for Hans Knip, Borger i Christianshavn, paa et Skøde af 17. Marts 1630 til Jonas Heide-mark², Tolder i København, paa et Hus ved Enden af Christianshavns Bro. Sj. R. R. 21, 52 b. (Tr.: KD. III, 220.).

— Bestalling for Jørgen Møller som Øversteløjtenant med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Dersom der paakommer Landet nogen Fejde, skal han have samme Traktement som Kongens andre Øversteløjtenanter. Sj. R. 21, 52 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Fru Sophia, Hertuginde til Stettin og Pommerns Fuldmægtig passere med 12 Foder Rhinskvin toldfrit. Udt. i Sj. T. 27, 167 b.

— Miss. til alle 3 Rentemestre. Ifver Vind til Nørholmb, Øverste Sekretær og Befalingsmand paa Lundenæs Slot, har berettet og med Tings- og Synsvidner bevist, at Husene paa Lundenæs Slot og paa Ladegaarden er meget brøstfældige paa Tagene og Lofterne, og at der ogsaa er store Mangler paa andre Steder paa samme Huse, samt at der til deres Istandsættelse mindst behøves 1000 Tagsten, 1000 Mursten, 200 Tdr. Kalk, 50 Tylter Savdeler, $\frac{1}{2}$ Tylt 12 Alens Tømmer, $\frac{1}{2}$ Tylt 10 Alens Tømmer, 500 Spigersøm og 1000 Loftøm. Han har begæret, at hvad det kan koste, maa blive godtgjort ham i hans Regnskab. Kongen bevilger dette. Sj. T. 27, 168.

— Miss. til samme. Ifver Vind til Nørholmb, Øverste

¹ Overskriften har: Vettørsleffgaard, Brevets Tekst: Verslef. Der er sikkert ment Utterslev. ² Fejlskrift i Sj. R. for: Heinemark.

Sekretær og Embedsmand paa Lundenæs Slot, har berettet, at han for Aarene 1637 og 1638¹, de to første Aar han var forlenet med Lundenæs Len, i Rentekammeret har faaet antegnet til Mangel det Kronens Smør, som er solgt samme Aar, fordi han i Aaret 1637 ikke har solgt det for en højere Pris end 16 Speciedlr. Tønden og i Aaret 1638 for 15 Speciedlr. Da han, som han beretter, i de samme Aar har solgt sit eget Smør for samme Pris, nemlig 16 og 15 Speciedlr., hvad der paa de Tider var Landekøbet, skal Adressaterne slette samme Mangler i Rentekammeret og lade hver Tønde af det passere for de 16 og 15 Speciedlr. Sj. T. 27, 168. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt om straks at annamme Købstaden Christianshavn under sin Kommando². Sj. T. 27, 168 b. (Tr.: KD. V, 236.).

— Miss. til afdøde Christian Friis's Arvinger. Hendrick Sandberg til Bøgested har berettet, at afdøde Hr. Christian Friis til Kragerup efter Loven var Værge for hans Hustru Fru Mette Friis, at han efter Kongens Befaling skulde overlevere Værgemaalet til hende, og at hun selv maatte modtage og forestaa sit Værgemaal. Da Hendrick Sandberg ikke hidtil har mærket noget til, at der er gjort hans Hustru Rede for Oppebørslen af hendes Gods eller Regnskab for det, medens Christian Friis var hendes Værge og siden hendes Forældre³ døde, og da han tilforn adskillige Gange forgæves har gjort Fordring herpaa, har han anmodet om Kongens Befaling hertil. Adressaterne skal snarest tilstille Hendrick Sandberg Regnskab for hans Hustrus Værgemaal, saafremt dette ikke tilforn er sket fuldkomment. Sj. T. 27, 168 b.

— Aab. Brev, hvorved Anders Arfvesen i Faaraas⁴ i Vindsberg Sogn i Varberg Len faar Tilladelse til at gifte sig med Gundbiørg Arnbiørnsdatter, hvis første Husbonde var beslægtet med fornævnte Anders Arfvitson i 3. Led, dog

¹ Ordene „og 1638“ er glemt i Sj. T. ² Overskriften har: have Tilsyn med Christianshavn. ³ Iver Jørgensen Friis († 1623) og 1. Hustru Karen Munk Jørgensdatter. ⁴ Favraas, Vinberg S., Favraas H.

at han til Lensmand Ifver Krabbe erlægger 25 og til Hospitalet i Varberg 25 Rdlr. in specie inden Jul førstkommende. Udt. i Sk. R. 5, 338.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz Børgesen paa Gulland. Denne Maren, Enke efter Baltzers Smidt, i Visby har berettet, at hun aarlig i sin Betaling faar nogle Læster Tjære i en Havn, kaldet Nehrhafven, 5 Mil til Lands fra Visby, og at hun ikke maa fortolde Tjæren dér, men først skal indskibe den dér, og siden sejle dermed til Visby for at fortolde den dér hos Kongens Tolder, til stor Skade for hende, idet hun maa give Fragt deraf først til Visby, hvor den dog ikke kan forhandles, hvilket er omtrent 17 Ugesøs¹, og siden igen give Fragt deraf dertil, hvor hun kan forhandle den. Hun har derfor begæret Tilladelse til at maatte fortolde det ringe Kvantum Tjære, som hun aarlig faar i Nehrhafven, hos den tilforordnede Havnefoged dér, som derefter kan gøre Rigtighed hos Generaltolderen, og siden som sædvanlig sejle dermed til uforbudte Steder, Kongens Told og Rettighed uforkrænket. Kongen bevilger dette indtil videre. Adressaten skal tilholde Havnefogden i Nehrhafven at modtage Tolden af den Tjære, som Maren Baltzers Smidts dér udskiber, og gøre Rigtighed derfor hos Generaltolderen. Adressaten skal paase, at der ikke fragaar Kongen noget af hans Told og Rettighed. Sk. T. 6, 453.

— Lignende Miss. til samme om Hans Olufsen, Borge-mester i Visbye, om at maatte fortolde sin Tjære i en Havn, som hedder Østergaarden (som er 6 Mil til Lands og til Vands). Udt. i Sk. T. 6, 454.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Naar Hr. Christian Thommesen til Stofgaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, henvender sig til ham, skal han lade ham eller hans Fuldmægtig faa anvist 50 Bønder² dér af Lenet [Nyborg], som kan køre fra Nyborg til hans Gaard Lyckishollem med de Læs, han giver dem; dog at det sker paa de Tider, da Bonden ikke forhindres i sin Pløjning og Avl. F. T. 5, 133.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Da Fru Hyldeborg Krafse til Raunholdt, Enke efter Grev

¹ Sæmil. ² Stedet er forskrevet; det maa dog forstaas som ovfr.

Holck, har berettet, at hun med det allerførste agter at holde Skifte mellem sig og sine Børn efter sin afdøde Husbonde, deres Fader, skal de rette deres Lejlighed efter at være Kommissarier paa fornævnte Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, tilholde dem alle at afslutte og efterkomme Skiftet inden St. Knudsdag, som er den 10. Juli førstkommende, og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 134.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Vincents Stensen. Da Fru Hyldeborg Krafse til Raunholt, Grev Holveks Enke, inden St. Knuds Dag førstkommende agter at holde Skifte efter fornævnte sin afdøde Husbonde mellem sig og sine Børn, skal han, naar Skiftet til den Tid bliver berammet, paatage sig Værgemaalet for Fru Hyldeborg Krafse og paase, at der paa Skiftet kun vederfares hende, hvad der er Lov og Ret. F. T. 5, 133 b.

— Lignende Miss. til Eyler Holck om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaalet for Grev Holveks to umyndige Sønner. F. T. 5, 133 b.

— Aab. Brev om, at da Philippus Julius Bornemand, tyske Kancellis Forvant og Provst over Vendsyssels Provsti, har berettet, at andre bortfæster Kirketienderne under hans Provsti og ogsaa befatter sig med, naar der skal kontribueres noget af Kirkerne i samme Provsti, forbydes det andre at befatte sig med disse Ting, da han bedst kender Kirkernes Lejlighed. J. R. 10, 126 b. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Villom Kierul, Kongens Drabant, faar Bevilling paa, saa længe han er i Kongens Tjeneste, at maatte beholde den Bolig i Haderslev udenfor Slottet, som han nu har til Leje, og ikke at skulle fortrænges derfra, dog at han aarlig i rette Tide betaler den Husleje, som nu gaar deraf. J. R. 10, 127. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Peder Nielsen, Hjulmand paa Koldinghus Slot, faar Bevilling til, saalænge han er Hjulmand dér, at være forskaanet for al Skat og borgerlig Tyng. J. R. 10, 127.

— Aab. Brev, hvorved Jacob Fromb, Fiskemester i Koldinghus og Skanderborg Len, faar Bevilling paa,

at han og hans Hustru paa Livstid maa være fri for alle Indkvarteringer; dog skal de være forpligtet til at logere Kongens Raader, naar de kommer dertil. Ligeledes skal forskrevne Jacob Fromb være fri for alle Byens Bestillinger, saa længe han lever. J. R. 10, 128.

2. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Giermand Jonsen af Bøfling har berettet, at han har et Stykke Selvejerbondeland Vest for Bølling By i Koldinghus Len i Jylland, hvor han bor. Dette Stykke har i over 100 Aar været indhegnet med Stengærde og findes med gammel Sten og Mærke efter gammel Lovhævd og Synsvidnes Formelding. Han har nu begæret at maatte opsætte et lille Hus paa fornævnte Stykke Jord, og han tilbyder at lade det indskrive i Koldinghus Jordebog og aarlig i rette Tid at betale Kronen $\frac{1}{2}$ Rigsort. Kongen bevilger dette, dog at han aarlig i rette Tid under samme Hus's Fortabelse erlægger $\frac{1}{2}$ Rigsort paa Koldinghus Slot. J. R. 10, 128 b.

— Aab. Brev om, at Bønderne paa Ejllandet Synderhoe¹ har berettet, at de Tid efter anden har lidt stor Skade ved mange usædvanlige Stormfloder, og at deres Agre, hvoraf de skulde have deres Næring, er ganske fordærvet af Sandknog, saa at de er meget svækket i deres Næring. Da Kongen af den af Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Riberhus, afgivne Erklæring og af de for Kongen fremviste Tingsvidner erfarer, at dette er sandfærdigt, har Kongen efter deres Begæring bevilget dem et Afslag i deres Landgilde, saaledes at der herefter aarlig i deres Landgilde maa afkortes dem 10 Rdlr. in specie; men den² Skat, der paabydes, skal de erlægge i rette Tid. J. R. 10, 129. K.

— Aab. Brev om, at denne Jockum Meyer er antaget som Instrumentist³ i Kolding til at lade sig bruge, naar der skal holdes nogen Musik inden eller uden Kirken, og ligeledes til at lade sig bruge i Kongens Tjeneste, hvor og naar det gøres Behov. Det forbydes alle andre Musikanter at lade sig bruge til noget Bryllup eller andre Gæstebud i Koldinghus Len i Købstæ-

¹ J. R. har Syndenhoe. ² Af de følgende har K. kun Ordene: dog hvis. Resten mangler. ³ Overskriften har: at være Spillemand i Kolding.

derne og paa Landet, undtagen Jockum Meyer og hans Medkon-sorter. Derimod skal han lade sig finde rimelig og tjenstvillig mod enhver i de Maader hans Tjeneste behøves, saa der ikke med Rimelighed kan klages. J. R. 10, 129 b. K.

2. Maj (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa en af de residerende Kapitularer i Ribe Kapitel under Datum Ribe Kapitel den 17. Marts i indeværende Aar udstedt Bevilling, hvorefter Lauge Bilde til Hafvrellykegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, lige med dem pro quota maa nyde hvad Option i Fællesgodset der maatte blive ledig og komme til Deling dér i Kapitlet, ligesom han skal give Møde til hver Tamperdag, eftersom deres Bevilling lyder. J. R. 10, 130. K.

— Proklama for Arvingerne efter Niels Friis, der har berettet, at afdøde Niels Friis har efterladt sig stor Gæld. Kongen paabyder herved alle Undersaatte i Norge, som kan have nogen Gæld at kræve efter afdøde Niels Friis, enten Forløfter, Haandskrifter eller i andre Maader, inden Aar og Dag efter Læsningen af dette Proklama paa Lagtingene i Norge, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Hovedbrevene for Lagmændene, saafremt de ikke vil have forbrudt deres Ret til at fordrø Gælden. Lagmændene skal siden give afdøde Niels Friis's Arvinger skriftlig Underretning. J. R. 10, 127 b.

— Miss. til Erik Lunov og Niels Parsberg. Samtlige Arvinger efter afdøde Niels Friis har andraget om Kongens Befaling til gode Mænd, som kunde være til Stede og registrere de Breve, som af afdøde Niels Friis's Enke Fru Susanne Krabbe er indsat i Viborg Domkirke og som med det første skal udtages og registreres. Adressaterne skal give Møde til den Tid, da afdøde Niels Friis's Arvinger begærer det af dem, registrere fornævnte Breve og give deres Registrering beskrevet til dem, som begærer det. J. T. 10, 371 b.

— Miss. til Ernst Normand. Søfren Marquorsen, Møller i Koldinghus Mølle, har andraget om at faa bevilget noget af den øde Gaards Plads, saa langt som hans Have ovenfor ved Møllen gaar, tvært over til Adelbyen og Byens Forte, for en rimelig aarlig Afgift og Jordskyld, for at han desto bedre kan holde sig et Par Heste eller Hopper. Kongen bevilger, at han maa faa saa meget af samme øde Gaards Plads, dog at han

aarlig deraf giver Kronen en vis Afgift og Jordskyld, som skal indføres i Jordebogen og for hvilken der aarlig skal gøres Regnskab. Ernst Normand skal ved uvildige Dannemænd lade fastsætte, hvad der aarlig bør ydes deraf. J. T. 10, 370.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld paa Hald. Naar Peder Seefeld til N. hos ham anmoder derom, skal han skaffe denne 12 Vogne fra Viborg til Hobro. J. T. 10, 370 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har befalet Mogens Sehested til Holmbgaard og Jørgen Seefeld til Visborggaard, Befalingsmænd paa Skivehus og Hald, at besigte noget Gods, som Christen Skeel til Valløe har begæret til Mageskifte af Kronen paa Viborgs Kapitels Vegne, skal dette, naar Besigtelsen skal foretages og det advares derom, lade sin Befuldmægtigede møde og give til Kende, hvad Kapitlet har at bemærke. J. T. 10, 371.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lade Bønderne fremføre det Skibsredskab, der blev bjærget af det Skib, som forgik under Sild, og sende det med Vogne til Koldinghus. Da han nu har meddelt, at det ikke kan ske uden stor Besværing af Bønderne, skal han lade samme Skibsredskab med Skib eller Skude skaffe til Fæstningen Glückstadt. J. T. 10, 371.

3. Maj (—). Bestalling for denne Edvard Adam som Harpenist i Kongens Kantori med en aarlig Løn af 220 Speciedlr., fra Paaske sidstforleden at regne. Sj. R. 21, 53.

— Bestalling for denne Samuel Schirmer som Tugtemester for Fru Vibecke Kruses Datter med en aarlig Løn af 50 Rdlr. og 8 Rdlr. om Maaneden til Kost, saalænge han skal leve paa sin egen Bekostning, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 21, 53b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Da det berettes, at Portuset, Bryggerhuset og Bagerset paa Roskildegaaard skal være meget brøstfældige, skal han tilholde Kongens Bygmester snarest at begive sig dertil, besigte samme Huses Brøstfældighed og gøre Overslag over, hvad der behøves til deres

¹ 19. Febr. 1641.

Reparation. Adressaten skal skaffe Lensmanden alt, hvad der behøves, til deres Reparation. Sj. T. 27, 169.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Da han har berettet, at Porthuset, Bryggerhuset og Bagerset paa Roskildegård er meget brøstfældige, skal han lade samme Huse reparere. Hvad der behøves dertil af Tømmer, Sten, Kalk og andet, skal han forlange hos Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen. Sj. T. 27, 169 b.

— Miss. til Hans Boesen [Hofmønsterskriver] om at betale Ebbe Ulfeldt til Ovidsholmb, Hofjunker, hvad der kan restere ham, siden han kom i Tjenesten, og fremdeles betale ham hans aarlige Løn, saa længe han forbliver i Tjenesten. Sj. T. 27, 169 b.

— Miss. til Admiralitetet i København om en Trætte mellem Jacob Madtsen, Borgemester i Christianshavn, og Thomis Rasmussen, Visitør i Fleckerøen, om 2 af Jacob Madtsens Skibe, som Thomis Rasmussen har ladet arrestere. Sj. T. 27, 169 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss. 5. (Tr.: KD. V, 236).

— Miss. til Hans Uldrick. Han skal lade reparere, hvad der findes brøstfældigt paa Jægergaarden ved Frederiksborg, baade paa Taget med Skelning og hvad der ellers gøres fornødent, dog med den ringest mulige Bekostning. Han skal føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 170.

— Miss. til samme. Han skal straks tage den lille Pinke, som er sendt ned i Øresund, under sin Kommando og tilholde Kaptejnen paa samme at have nøje Opsigt med alting og flittigt udrette, hvad der befales ham af Adressaten. Endvidere skal denne hemmeligt undersøge, om Tolderens Dreng driver noget Købmandsskab, og dersom det sker, da indberette det. Ligeledes skal han, dersom der kommer nogen Klage over Tolderen, straks lade Kongen det vide. Sj. T. 27, 170 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund om, at Kongen har bestemt, at der herefter i Tolden ikke maa modtages nogen Forsikring, som det hidtil er sket efter Kongens Bevilling, men kun rede Penge, hvad Skibe og af hvad Nation det end er. Sj. T. 27, 170 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Claus Lavritsen, forrige Lagmand i Jemteland, har i Aaret 1633 erhvervet Kongens Befaling¹ til Frederik Urne om at tilholde de Formyndere i Helsingør, som forestod Værgemaalet for afdøde Mester Hans Kruses Børn, at levere samme Værgemaal til fornævnte Claus Lauritsen til Norge, som tilbød ikke at ville tage Værgепenge. Denne Thyre Hansdatter², som er et af afdøde M. Hans Kruses Børn, hævder, at fornævnte Claus Lauritsen ikke er vederhæftig, og har derfor begæret, at da Claus Lauritsen ejer en Gaard dér i Helsingør, de da maa blive indført i samme Gaard før nogen anden for det, som de har at fordre. Adressaterne skal hjælpe fornævnte Thyre Hansdatter og hendes Søkende til Rette, saavidt det er Lov og Ret gemæs. Sj. T. 27, 170 b.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen, Hr. Tagge Thott Ottensen, Hr. Christoffer Ulfeldt og Jørgen Seefeld. De skal snarest revidere Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Vibygaard, Befalingsmænd paa Dragsholm Slot og i Herrisvad Kloster, Rentemestres Regnskaber for de 15 Maaneder, som Christoffer Ifversen³ resterer med. Da Christoffer Ifversen paa fornævnte Rigens Regnskaber er blevet Kongen omtrent 65,000 Rdlr. skyldig og han for denne Sum har givet Kongen Forsikring i sine Gaarde, Huse, Boder, Haver og alt andet Løsøre, rørligt og urørligt, og i de Tilkrav, han har i Holland hos Herman de Busis nache⁴ og Pillegrim de Busis, samt i en Skibspart, som han har sammen med Jacob Madtzen, Borgemester i Christianshavn, vil Kongen have fornævnte sine Rentemestre kvitteret for fornævnte Sum. Sj. T. 27, 171. Orig. i Rtk. Diverse Akter og Dokumenter vedk. Afregn. og Kvitt. III.

— Aab. Brev om, at da Jens Brun, forrige Kaptejn over Helsingborgs Kompagni, nu er forordnet til Kaptejn over det gevorbne Kompagni i Halmstad, bestilles Major Patrick⁵

¹ 13. Okt. 1633. ² Sj. T. har: neruerende Hans Thyre hans Daatter, hvilket maa være en Fejlskrift for: Thyre Hansdatter. Lagmand Knud Lavridsen i Jemteland var gift med en anden af Hans Kruses Døtre: Gertrud. ³ Renteskriver. ⁴ Saaledes baade i Sj. T. og i Orig. ⁵ Fornavnet findes kun i Overskriften.

Dumbart til Kaptejn over fornævnte Helsingborgs Kompagni i Jens Bruns Sted. Kongen bevilger ham den Gaard, som er lagt til samme Kompagni, kaldet Kongsgaarden, i Rebbelbiørg i Helsingborg Len. Jens Brun skal med det allerførste ryddelig-gøre Gaarden og overlevere den fra sig til forskrevne Major Dumbart med Gevær og alt andet, der tilhører Helsingborgs Kompagni. Sk. R. 5, 338.

3. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Jensen Blickfeldt, Rektor i Skolen i Christianstad, som tilforn er dømt fra sit Kald Hegling i Gyngø Herred, fordi han ikke vilde meddele en Bonde og en Soldat Alterens Sakramente, faar Bevilling til at kaldes til hvilket Kald i Danmark, som han lovlig kan kaldes til efter Ordinansen om Præstekald. Sk. R. 5, 338 b.

— Miss. til Stalder Kaas og Ifver Krabbe Mogensen. Da Gabriel Kruse til Hiullebiørg har begæret 6 Gaarde, hvoraf en kaldes Hvenedige og en anden Skatterup, i Vandstad i Bjørgø Herred i Helsingborg Len i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard, Brødegaden, i Refvelbiørg¹, 1 Gaard, Nybolt, i Hiermerup Sogn, Hvistrup i Førsløf og 2 Gaarde, kaldet Glimminge og Varregaarden, i Kierup Sogn² i samme Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. Sk. T. 6, 454.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Jensen, Skriver paa Aalborghus. paa Kronens Part af Gunderup Sognetiende, hvoraf der aarlig skal gives 20 Pd. Byg og 4 Ørte Havre i Afgift, at levere aarlig inden Fastelavn paa de sædvanlige Steder. Udt. i Tb. 132.

— Aab. Brev, hvorved Rasmus Jensen, Indvaaner i Aalborg, faar Bevilling til at lade bebygge den Plads, paa hvilken den gamle Staldgaard tilforn har staaet og som ligger mellem Købstaden Aalborg og Slottet sammesteds. Den er 142 Alen i Længden fra Fru Sophie Brahe til Odens³ Jordsmon

¹ Kaldes en Gang ved en Fejlskrift: Rubelbiørg. ² Fejlskrift i Sk. T. for: Karup. ³ Odden, Vennebjerg H.

og Nør imod Stranden, og i Bredden er den Ende næst Byen fra Adelvejen og Østerpaa til det lille, smalle Stræde, som løber fra Byen til Stranden, 128 Alen, og den Ende næst Stranden 72 Alen i Bredden. Dog skal Lensmanden først lade samme Plads vurdere til det, den rimelig kan koste, og føre det til Regnskab, hvorefter Rasmus Jensen og hans Arvinger maa beholde Pladsen efter samme Vurdering, dog skal han aarlig deraf give en rimelig Jordskyld til en Kendelse, eftersom Lensmanden er agter rimeligt, og skal lade Pladsen bebygge med en god, forsvarelig Købstadsbygning. J. R. 10, 130 b. K.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har berettet, at Børum¹ Bro i hans Len [Skanderborg] er ganske brostfældig, saa ingen med Heste og Vogn kan komme derover uden stor Fare, og at der til dens Istandsættelse skal bruges en hel Del Tømmer efter den af en Tømmermand lavede Fortegnelse. Da Broen ligger paa Adellandevej, skal han lade den lave af ny, saa at den Vejfarende ikke kan besvære sig over den. Det Tømmer, som skal bruges dertil, skal han lade hugge i Lenets Skove, dog at det sker med den mindst mulige Skade for Skoven. Arbejdslønnen skal han føre til Regnskab. J. T. 10, 369 b.

— Miss. til samme om at lade Anders Søfrensen og Niels Jensen i Ansløf² i Skanderborg Len, hvis Gaarde er brændt, efter deres Andragende, som efter hans Erklæring er sandfærdigt, være forskaanet for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde samt lade dem faa noget Bygningstømmer til Genopbyggelse af deres Gaarde. J. T. 10, 372.

— Miss. til Philipus Julius Bornemand. Det berettes, at de, som har Kirketiender i Vendsyssels Provsti, hvormed han er forlenet, i Fæste, mener, at de ikke er pligtige til at yde Kirkernes Afgift andetsteds end i Sognene til Kirkeværgerne, med hvad Maal de vil og ondt og godt Korn, som det lyster dem. Da dette er ubilligt, skal han tilholde dem, som har disse Kirketiender i Fæste, enten at yde Afgiften paa de Steder, hvor det befales dem, og i godt, ustraffeligt Korn med Land-

¹ Formentlig Fejlskrift i J. T. for: Borum, Framlev H. ² J. T. har: Ansløf og Aasløf. Ment er: Adsløv, Hjelmlev H.

gildemaal, ligesom det holdes med Afgiften af Kronens Tiender, eller ogsaa kvittere Tienderne, som han saa siden skal fæste til andre, som vil omgaaes tilbørligt dermed. Med de under samme Provsti liggende Kirkers Bygning, skal der forholdes efter Forordningen om Kirkernes Indkomst og Bygning, hvormed han skal have Tilsyn. Naar en Kirketiende falder for Fæste, skal han eller hans Fuldmægtig bortfæste den for det højeste, han kan faa, til Gavn for Kirken. J. T. 10, 374.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested og Jørgen Seefeld. Da Chresten Skeel til Valløe har begæret 1 Gaard i Bieregraf By og Sogn og 2 Gaarde i Aalum By og Sogn, som alle ligger til Viborg Kapitel, til Mageskifte for 1 Gaard i Lesten¹ By og Sogn og 1 Gaard i Vorning, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kapitlet i Viborg har faaet Befaling til at lade sine Befuldmægtigede give Møde ved Besigtelsen og underskrive og besegle den sammen med dem. J. T. 10, 374 b.

— Miss. til samme². Da Christen Skeel til Valløe har begæret 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Bieregraf By og Sogn, 1 Gaard i Allum³ By og Sogn og 1 Gaard i Svinding, alle i Sønderlyng Herred i Fusing Birk i Dronningborg Len, til Mageskifte for 1 Gaard Romalt i Chrstrup Birk og 1 Gaard i Aarup, skal de besigte begge Parters Gods og snarest indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Otte Marsvin til Dybeck, Befalingsmand paa Dronningborg Slot, om Besigtelsen. J. T. 10, 372 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 10, 373 b.

5. Maj (Odense). Miss. til Knud Ulfeldt. Der er opstaaet Trætte mellem Major Petersen og hans Soldater om deres Lønninger, idet de mener, at der er sket dem for kort og at de ikke har faaet saa meget, som de burde have haft fra den Tid, da de er antaget i Kongens Tjeneste, og de mener, at forskrevne Major bør gøre dem Rigtighed herfor og for Grunden til, at noget er unddraget dem. Knud Ulfeldt skal tilholde ham at gøre Rigtighed for alt, hvad Knud Ulfeldt har leveret ham

¹ Læsten, Sønderlyng H. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Malte Sehested. ³ Aalum.

til Betaling af hans Soldater, siden de er antaget, og, dersom det befindes, at han ubilligt forholder dem den Løn, hvormed der tvistes, skal Adressaten af hans Gage afkorte lige saa meget og give det til Soldaterne, da Kongen ingenlunde vil, at der skal ske dem nogen Uret af deres Officerer. J. T. 10, 375 b.

10. Maj (Glückstadt). Instruktion for Markus Vitt, Skibskaptejn. Naar han med Kongens Skib Den norske Løve kommer til Fæstningen Christianpris, skal han straks forfølge sig tilbage til København og blive dér indtil videre Ordre. Sj. R. 21, 54.

— Aab. Brev, hvorved denne Rasmus Jensen, Bøsemager, Indvaaner i Slagelse, faar Bevilling til alene at bruge Bøsemagerhaandværket i Slagelse. Hverken Klejnsmedene eller andre sammesteds maa befatte sig med Bøsemagerhaandværket. Rasmus Jensen har berettet, at Klejnsmedene i Slagelse gør Indgreb i hans Haandværk og uden Billighed gør ham stort Indpas deri, af hvilken Aarsag han er kommet i stor Armød. Han har derfor begæret at faa Bevilling paa, at han og ingen anden maa bruge dette Haandværk i Slagelse. Sj. R. 21, 54.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. En Del af Kronens Bønder i hans Len [Antvorskov og Korsør] har andraget om af Lenets Indkomst at faa laant noget Byg til Sædekorn. Kongen bevilger, at der maa overlades dem 6 Læster Byg, som han skal lade dem faa og siden igen modtage af dem, dog at det paases, at de leverer ligesaa godt Korn igen, som der leveres dem. Sj. T. 27, 171 b.

— Miss. til Mogens Arenfeldt [Mariager Kloster] om at lade Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, naar han forlanger det, faa 160 Læster Kalk, som han skal bruge til Kongens Bygninger. J. T. 10, 376 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har befalet Mogens Arenfeldt til Rugaard, Befalingsmand paa Mariager Kloster, at skaffe Adressaten 160 Læster Kalk, som skal bruges til Kongens Fornødenhed. Adressaten skal lade dem afhente hos ham. F. T. 5, 134 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Da Kronens Bønder i Lund i Lunde Herred under Lenet [Odensegaard] har andraget om Afslag paa deres Landgilde og Adressaten herpaa har erklæret, at de ikke kan blive ved deres Gaarde, medmindre Kongen vil be-

vilge dem det, skal han give dem saadant Afslag paa deres Landgilde, som han finder forsvarligt, saa at de kan blive ved Magt. F. T. 5, 135. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. Lensbreve og orig. kgl. Miss. til Lensmænd.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Ernst Normand faa 1300 Pipholter, som skal bruges til Vandværket paa Koldinghus. Udt. i Sk. T. 6, 455.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har befalet Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, at fremsende 1300 gode Pipholter, som skal bruges til Koldinghus Slots Vandkunst, skal Ernst Normand fragte og sende derhen en Skude, der kan transportere samme Pipholt. J. T. 10, 376.

— Miss. til samme. Han skal gøre Fortingning med en Stenhugger om, hvad der i det ringeste skal gives ham for at forfærdige Posten saavel som Rækværket omkring Brønden paa Koldinghus Slot, og snarest lade Kongen det vide. Denne vil saa give nærmere Ordre derom. J, T. 10, 376 b.

12. Maj¹ (—). Miss. til Gregers Krabbe. Lauridts Thommesen af Døsserup² i Løche Herred i hans Len [Riberhus] har berettet, at han for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk, som er beslægtet med ham i tredje Led, og at han efter Kongens Benaadningsbrev³ til Kongen og Hospitalet i Ribe har betalt 200 Rdlr., men at han af Fru Anne Rantzau til Thrøgborig forfølges til Ting^e, idet hun ligeledes begærer 200 Rdlr. og 1 Rosenobel i Bøder for samme Lejermaal. Hun har tilforn faaet Kongens Missive⁴ om, at eftersom han har betalt sine Bøder til Kongen og Hospitalet, skal hun lade ham være aldeles fri for hendes Tiltale, som Gregers Krabbe videre kan se af hans hosfølgende Supplikation. Han skal være Lauridts Thommesen behjælpelig med, at han bliver forskaanet for Fru Anne Rantzaus Tiltale i samme Lejermaalssag, da han efter Kongens derpaa udstedte Brev har betalt de tilbørlige Bøder til Kongen og Hospitalet. J. T. 10, 377.

¹ J. T. har: Marts. Da Kongen omkring den 12. Marts var paa Koldinghus, er Marts sikkert en Fejlskrift i J. T. for Maj. ² Døstrup, Lø H. ³ 5. April 1640. ⁴ 23. Dec. 1640.

16. Maj (Glückstadt). Miss. til Frands Lykke. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hr. Claus Daas to yngste Sønner paa Skiftet efter deres afdøde Forældre, og han har nu andraget om, at det maa blive befalet Verner Parsberg til Lynderup at paatage sig Værgemaalet for et af disse Børn, da han er beslægtet² med dem og efter Loven bør være deres Værge. Kongen har befalet denne at paatage sig Værgemaalet for Christian Daa paa Skiftet efter dennes afdøde Forældre og fremdeles forestaa det, medens Frands Lykke skal paatage sig Værgemaalet for Jørgen Daa og videre rette sig efter Kongens forrige Befaling. Sj. T. 27, 171 b.

— Miss. til Verner Parsberg. Kongen har for nogen Tid siden befalet Frands Lykke til Ofvergaard at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hr. Claus Daas to Sønner Christian og Jørgen Daa. Frands Lykke har nu andraget Kongen om at befale Adressaten at overtage og forestaa Værgemaalet for Christian Daa, da han er nærmere beslægtet med dem end Frands Lykke og efter Loven bør være hans Værge. Der gives derfor Verner Parsberg Befaling til den 23. Maj førstkommende at møde paa Borrebve i Sjælland, hvor Skifte og Deling efter afdøde Hr. Claus Daa og Fru Ingeborre Parsberg er berammet at skulle foretages, paatage sig Værgemaalet for Christian Daa, nøje paase, at der paa samme Skifte kun vederfares ham, hvad der er ret, og siden haandhæve og forsvare ham og hans Gods, rørligt og urørligt, i alle Maader, saavidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sj. T. 27, 172.

17. Maj (—). Bestalling for Anders Plattenslager som Fiolist med en aarlig Løn af 200 Speciedlr., fra 5. April sidstforleden at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 3. Maj for Edvard Adam som Harpenist]. Udt. i Sj. R. 21, 53 b.

— Aab. Brev, hvorved Peter Bagger³ og Peder Lauridsen, Borgere i Helsingør, som er forordnede til Hospitals-

¹ 27. April s. A. ² Han og Klavs Daas Hustru Ingeborg Parsberg var Søkendebørn, idet han var Søn af Niels Vernersen Parsberg († 1592), der var Broder til Ingeborg Parsbergs Fader Valdemar Vernersen Parsberg († 1607). ³ Overskriften kalder ham: Peder Bager.

forstandere i Helsingør, faar Kongens Samtykke til indtil videre Anordning at forvalte og forestaa samme Bestilling. Sj. R. 21, 55.

17. Maj (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene om, at Kongen har antaget denne Augustinus Otte som Smed i afdøde Hans Thruerings¹ Sted. Sj. T. 27, 172 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V, 236 f.).

— (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig² Landeskæt. [Enslydende med det aab. Brev af 18. Nov. 1640, dog at Skatten er dobbelt saa stor.]. (Nedenunder er skrevet:) NB. Varberg, Halmstad, Laholms og Christianopels Len blev forskaanet for halv Skæt. Sj. T. 27, 173. Origg. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense og (til Varberg Len) i Varberg Lens Ark. i RA. (Tr.: CCD. V, 87.).

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge³ om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 181. Origg. (til Holbæk) i Landsark. i København og (til Horsens, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 87.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at levere Drengeskatten, 600 Rdlr. in specie, til Niels Trolle til Trolholmb. Sj. T. 27, 181 b. (Tr.: KD. V, 237.).

— Miss. til Lensmændene i Danmark⁴ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskæt læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til N. N. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 18. Nov. 1640.]. Sj. T. 27, 176 b. Origg. (til Ifver Krabbe) i Varbergs Lens Ark. i RA. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til nedennævnte Kommissarier om, at Kongen har ladet udgaa aab. Breve til Lensmændene i N. Land om at levere de paabudte Skatter til Adressaterne. De skal modtage Skatterne, kvittere derfor og snarest levere dem i Kongens

¹ Han kaldes i Sj. T: Thruering, i Orig. Thruernich og ellers (i Skøde af 30. Okt. 1632) Truernicht. ² Sj. T. har i Overskriften: om dobbelt Skæt. ³ De opregnes alle med Skattebeløbene Fol. 182. ⁴ De opregnes alle med deres Len Fol. 179 f.

eget Kammer mod tilbørlig Kvittans. Næmlig: Tønne Friis om at modtage Skatten af Lensmændene i Jylland, Henning Valkendorf af dem i Fyen og Lavind, Hr. Tagge Thott O[ttesen] af dem i Skaane, Halland, Blekinge, Bornholm og Gulland og Niels Trolle af dem i Sjælland, Lolland, Falster og Møen. Sj. T. 27, 180.

17. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskate. [Ensydende med det aab. Brev af 18. Nov. 1640, dog at Skattens enkelte Satser er fordoblede.]. (Nedenunder er skrevet:) NB. udi Nordlandene og Vaardhus Len skal gives alene den 8tende Part og siden fremdeles halv. Sj. T. 27, 174 b.

— Miss. til Lensmændene i Norge¹ om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len, indkræve Skatten og levere den til Hr. Christoffer Urne til Asmarck, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 18. Nov. 1640.]. Sj. T. 27, 177 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Urne om at modtage Skatten fra hele Norge og straks sende den til Kongens eget Kammer, hvor der vil blive givet ham Kvittering derpaa. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 18. Nov. 1640.]. Sj. T. 27, 180 b.

—² Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge³ om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 182 b. (Tr.: CCD. V, 88.).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp. Sj. T. 27, 183. Orig. (til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 87.).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge⁴ om ovennævnte Skat. [Ensydende med Miss. til samme af 18. Nov. 1640.]. Sj. T. 27, 184. Orig. (til Dr. Johan Borckersen, Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om Præste-

¹ De opregnes alle med deres Len Fol. 176. ² Sted og Datum er glemt i Sj. T. ³ De opregnes alle med Skattebeløbene og Angivelse af, hvem de skal leveres til. ⁴ De opregnes alle med deres Stifter og Angivelse af, hvem de skal levere Skatten til.

skatten. [Ensydende med Miss. af 18. Nov. 1640 til samme.]. Sj. T. 27, 180 b.

17. Maj (Glückstadt). Miss. til Hr. Henrick Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, Fredrick Rantzau til Krapperup, Eyller Holck til Giedtsøeholm og Jacob Grubbe til Røgle. Der er opstaaet Trætte mellem Borkager By og Præstegaarden paa den ene Side og Kronens Bønder i Mannerup og Strandgaarden paa den anden Side om 12 Oldinges Afsigt, som har været indstævnet for Landsdommeren i Skaane, der har henvist Sagen fra sig til Ridemænd. Da Parterne har betroet Adressaterne at dømme om fornævnte 12 Oldinges Tov, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til Aastederne, indstævne begge Parter og Oldingene for sig med de Vidnesbyrd og andre Dokumenter, de kan have vedrørende samme tvistige Aasteder, da straks gøre et retfærdigt og endeligt Skel mellem fornævnte Byer og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sk. T. 6, 456.

— Miss. til Jacob Grubbe Lauridtsen om at paatage sig Værgemaalet for Gabriel Kruses Søner Envoldt Kruse, Erik Kruse og Niels Kruse paa Skiftet efter deres Moder Fru Agnette Thott, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret, og siden levere Værgemaalet til deres Lavværg. Udt. i Sk. T. 6, 455 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Kruse til Kiersgaard om at være Værg for fornævnte Gabriel Kruses to Døtre Jomfru Anna og Jomfru Margrette Kruse paa forskrevne Skifte. Udt. i Sk. T. 6, 455 b.

— Miss. til Eyller Holck og Christian Bülow om at være Kommissarier paa forskrevne Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Reliqua stylo consueto. Udt. i Sk. T. 6, 455 b.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Lauridts Skinkel til Gierskof. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Sophie Oldeland, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at give Møde paa samme Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistig-

heder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til samme Tid og Sted, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 135.

17. Maj (Glückstadt). Miss. til Henning Pogwisch. Der er for rum Tid siden udgaaet Befaling til Henrik Bilde til Tiersbeck og Jahan Brockenhuus til Lerbeck om at være Værger for Børnene af afdøde Frederik Markdanner paa Skiftet efter deres Farmoder, afdøde Fru Sophie Oldeland til Søegaard. Da dette Mandat endnu ikke er efterkommet, fordi den ene af Værgerne, nemlig Jahan Brockenhuus, af Sygdom har været og endnu er forhindret, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter paa samme Skifte, saa længe det varer, at paatage sig Værgemaalet for afdøde Frederik Markdanners 3 Døtre, Jomfruerne Berte, Anne og Sophie Markdanner, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er overstaaet, levere Værgemaalet fra sig til deres rette Lavværge. F. T. 5, 135 f.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at tilstille Christoffer Bring, forrige Skriver paa Malmøhus Slot, alt det Smør, som tilkommer Kongen af Skanderborg Len dette Aar. Han skal tage hans Kvittans derpaa og føre det til Regnskab. J. T. 10, 377 b.

— Miss. til Tønne Friis og Mogens Arenfeldt. Da Niels Friis til Skombstrup har begæret 2 Gaarde og nogen Jord paa Vitten Mark, kaldet Torsjord, i Hollumb¹ By og Sogn i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Hollumb og 1 Gaard i Beder, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Lauridts Ebbesen til Dunderup Lund og Erik Grubbe til Thille, Befalingsmænd paa Skanderborg og Aarhusgaard, om, naar Besigtelsen skal foretages, for at de kan give Møde paa Kongens Vegne. J. T. 10, 378.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, give tilkende, hvad han har at bemærke, og underskrive og besegle Besigtelsen med dem. J. T. 10, 379.

¹ Holme, Ning H.

17. Maj (Glückstadt). Lignende Miss. til Erik Grubbe om at give Møde ved samme Besigtelse. Udt. i J. T. 10, 379 b.

18. Maj (—). Miss. til Mester Lennert Blasius, Bygmester, om straks at begive sig til Koldinghus og Nygaard Slotte og besigte Bygningerne sammesteds. Hvad der behøves af Materialier til at reparere den Brøstfældighed derpaa, som nødvendigvis straks maa istandsættes, saavidt det kan ske i Sommer, derover skal han straks gøre et Overslag og tilstille Kongen det. Denne vil siden gøre videre Anordning herom. Sj. T. 27, 185.

— Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at Urtegaardsmanden ved Haven for Koldinghus Slot har været helt forsømmelig og uflittig i sin Bestilling og at han har forparteret Urterne ud af Haven, saa at der nu saa godt som ingen findes i Behold. Han har efter den forrige gamle Urtegaardsmand modtaget 500 Poder, hvoraf der nu kun findes hundrede nogle og fyrretyve. Ernst Normand skal tilholde ham at gøre Regnskab for, hvor fornævnte Poder og Urter er kommet hen, og hvis han ikke kan gøre det, skal han sende ham til Bremerholm for København og forordne en anden, dygtig Urtegaardsmand i hans Sted. J. T. 10, 379 b.

19. Maj¹ (—). Bestallinger for Lucas Hendricksen, Efvært Carstensen og Johan Folckersen som Kaptejner med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning for sig selvanden, fra Mikkelsdag 1640 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 55.

— Aab. Brev, hvorved Niels Bøgvad, Indvaaner i Kolding, faar Bevilling til at udføre 150 Øksne mod at erlægge den sædvanlige Told og Rettighed. Han har berettet, at han for nogen Tid siden har tilforhandlet sig disse 150 Øksne af Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, men derefter er der kommet Sygdom blandt dem, saa at de paa Grund af Sygdommen ikke i rette Drivetid er blevet drevet ud af Landet. J. R. 10, 131.

¹ Sj. R. har, sikkert ved en Fejlskrift: Marts. Brevet er indført mellem 17. og 22. Maj og dateret Glückstadt, men i Marts var Kongen i København, i Maj i Glückstadt.

20. Maj (Glückstadt). Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har akkorderet med Albret Baltser Berns, Kongens Faktor i Hamborg, om til Kongens eget Behov for Vinteren at levere 2000 Planker for Fæstningen Glückstadt for samme Køb, som de ellers takseres til paa Holmen; han skal indføre dem fra Nienstad. Naar der sker Henvendelse til dem hermed og han eller hans Fuldmægtig ankommer med Plankerne til Sundet, skal de lade ham passere toldfrit dermed. Sj. T. 27, 185.

— Miss. til Palle Rødsten til Lundsgaard og Henderick Gyldenstjerne til Svanhollumb. Danmarks Riges Raad har afsagt Dom, dateret den 8. Juli 1630, mellem Falck Lykke til Bollerup paa hans Søster Fru Anne Lykke afgangne [Frederik] Qvitzovs og hendes Børns Vegne¹, som da havde i Rette stævnet Eyler Høg til Dallund angaaende 1000 Rdlr. in specie med efterstaaende Rente, som fornævnte Fru Anne Lykke efter hendes Husbondes Død med stor Bekostning og Pengespild, idet hun har været indmanet for samme Penge, har betalt til Fru Helvig Pentz, dengang bosat i Haderslev. Afdøde Eyler Bryske til Dallund og Eyler Qvitzov til Lyckishollum var sammen med Fru Anne Lykkes afdøde Husbonde, en for alle og alle for en, Forlovere for disse 1000 Rdlr. Hovedstol for afdøde Morten Skinkel til Østerup. Fornævnte Eyler Høg var af Fru Anne Lykkes Broder paa hendes og hendes Børns Vegne igen manet, men holdt ingen Manelse, uanset at han imod hendes Broder, fornævnte Falck Lykke, da han blev manet, skriftlig har erklæret at ville holde Manelse. Eftersom det i Slutningen af ovennævnte Dom hedder, at der bør tiltages gode Mænd, som skal likvidere mellem samtlige Forlovere og fastslaa, hvor meget der er ubetalt af Hovedstolen, efter at samme Indførsel er sket i fornævnte Gaarde², hvorefter Eyler Høg siden skal tilfredsstille hende skadesløs, saavidt hans Part deraf beløber sig til, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, likvidere dem imellem, nøje undersøge hele Sagen, bilægge alle muligt opkommende Tvistigheder mellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet.

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Verge. ² Der nævnes ikke, hvilke.

Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til bestemt Tid og Sted, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 136.

21. Maj (Glückstadt). Miss. til Sten Bilde. Han har tilforn berettet, at han har taget Dom over en Pige, som har afbrændt en Bondegaard i hans Len [Rugaard], og har begæret at faa at vide, om han skal forholde sig efter denne Dom over Pigen. Han skal sende Pigen med den over hende afsagte Dom til Tugthuset i København. F. T. 5, 136 b.

22. Maj (—). Instruktion for Skibskaptejn Villem Efvertsen paa denne hans Rejse. Han skal straks med Kongens Skib Den hvide Bjørn begive sig fra København til Drammen i Norge og dér indlade forskellig Trælast, Master, Spir, Bjælker, Deler og hvad Trævare ellers kan sælges i Spanien. Saasnt han har Ladningen inde, skal han straks begive sig fra Drammen til Spanien, sælge sin Ladning saa godt og dyrt han kan og for Pengene købe Salt, laste sit Skib dermed og, saa snart det er tilladt, begive sig med fornævnte Skib Den hvide Bjørn til Fæstningen Glückstadt. Sj. R. 21, 55.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Han skal befale det ge-
vorbne Kavalleri og Infanteri, som er indkvarteret i Danmark, at begive sig til Fyrstendømmet Holstein, hvor hvert Kompagni skal indtage sit Kvarter, hvor de havde det tilforn. J. T. 10, 380.

25. Maj (—). Miss. til Hendrik Ramel, [Hofmester paa Sorø Akademi]. Denne Osevald Behling har andraget om Tildelse til at blive dér paa Stedet [Sorø Akademi] et Aarstid eller to for at forfremme sig i sine Studier. Adressaten skal lade ham underholde ligesom andre. Sj. T. 27, 185.

26. Maj (—). Miss. til Sten Beck, Rentemester. Han skal paa Kongens Vegne i København fragte et Skib, som skal løbe til Gulland, og dér indtage de Render, der allerede er boret, og dermed forføje sig til Glückstadt. Kongen har befalet Lensmanden dér [paa Gulland, Holger Rosenkrantz] straks at skaffe Ladning til Skibet, naar det ankommer. Sj. T. 27, 185 b. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade det Skib, som Sten Beck, Rentemester, sender derhen, straks

ved Ankomsten faa sin Ladning af Rønder, som allerede er boret. Udt. i Sk. T. 6, 456.

28. Maj (Glückstadt). Miss. til Jørgen von Ahlefeldt m. fl. Naar Enkedronningen af Sverrig¹ ankommer til ham, skal han skaffe hende hans egne Heste til hendes Vogn og de nødvendige Vogne og Heste til hendes Folk. Den Køkkenskriver, som hun har med, skal han for Betaling skaffe, hvad der behøves til Nødtørf. Ligeledes skal bestille Færgerne, saa de kan ligge færdige, naar hun kommer. J. T. 10, 380.

— Miss. til Henning Valkendorf. Naar Enkedronningen af Sverrig, Kongens Frænde, ankommer til ham, skal han skaffe hende hans egne Heste til hendes egen Vogn og Vogne og Heste til hendes medhavende Folk. Den Køkkenskriver, som følger med hende, skal han for Betaling skaffe, hvad der behøves til Nødtørf. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Niels Trolle [Roskildegård]. Naar Enkedronningen af Sverrig ankommer til ham, skal han til hendes egen Vogn skaffe hende hans egne Heste og de nødtørfelige Heste og Vogne til de Folk, hun har med sig. De skal føre hende til Kongens Hus Ibstrup, hvor hun skal have Kongens egne Gemakker. Hendes Folk skal indlogeres i de andre Værelser. Endvidere skal han for Betaling skaffe den Køkkenskriver, som er medgivet hende, hvad der til Nødtørf behøves. Sj. T. 27, 185 b.

— Miss. til Niels Trolle til Trolholmb, Embedsmand paa Roskildegård, og Christen Skeel til Valløe. Oluf Daa til Matstrup har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og Falck Gjøe til Hvidkiel om Oluf Daas Part af det Løsøre, som findes efter afdøde Tygge Brahe paa hans Gaarde i Sjælland, og har begæret, at dette Løsøre maa blive skiftet mellem dem i Nærværelse af gode Mænd, som kunde behandle de muligt opkommende Stridigheder. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar samme Løsøre skal skiftes mellem dem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald

¹ Maria Eleonora, Kong Gustav Adolfs Enke.

ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 186.

28. Maj (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Urne. Mauridts Styge har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe ham til at faa en Kaptejns- eller Løjtnantsplads, enten under det gevorbne Folk eller under Kongens eget Landfolk, da han længe har efterfulgt Krigen. Han skal eksaminere Mauridts Styge og, eftersom han befinder ham dygtig til, lade ham faa Charge frem for nogen anden, naar der bliver nogen ledig. J. T. 10, 380 b.

30. Maj (—). Bestalling for Claus Kaas som Løjtnant med en aarlig Løn af 100 Rdlr. in specie, fra dette Brevs Datum at regne. Udt. i Sj. R. 21, 55 b.

31. Maj (—). Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Henning Valkendorf for Betaling faa 4 store Dyr og 4 Raadyr, naar han anmoder derom. Udt. i Sj. T. 27, 186 b.

— Miss. til Falck Lykke til Bollerup, bestalter Obrister i Skaane, og Christoffer Mormand til Esperød, Skibshovedsmand. Kongen har for nogen Tid siden¹ forlenet Kuno Jockim Grabow til Wotkie², Skibshovedsmand, med Jerrestad Herreds Len, som afdøde Jørgen Hondorf har haft i Forlening. Fornævnte Kuno Jockim Grabow har nu berettet, at der under nævnte hans Len findes mange øde Gaarde, og at Borreby Hofgaard sammesteds er meget brøstfældig paa Bygningen, og har derfor begæret at faa udnævnt gode Mænd, som kan besigte de øde Gaarde og Borreby Hofgaard og hvad der er af Brøstfældighed paa den. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til bemeldte Len Jerrestad Herred, besigte, hvor mange øde Gaarde der findes, saavel som til Borreby Hofgaard, besigte Bygningerne dér efter den Afsigt, der er gjort af 8 Mænd, som har gjort Granskning derpaa, samt dømme mellem afdøde Jørgen Hondorfs Arvinger og Kuno Jockim Grabow om Brøstfældigheden og hvem af Parterne der skal staa til Rette for den, og give det beskrevet. Sk. T. 6, 456 b.

¹ 14. Maj 1640. ² Wuticke.

1. Juni (Glückstadt). Miss. til Niels Vind. Kongen har bevilget Niels Trolle til Trolholmb, Embedsmand paa Roskildegaard, at Bønderne i de danske Byer paa Amager maa skaffe ham Heste og Vogne, hver 2 Bonder Heste og en Vogn, som skal føre hans Gods fra Københavns Slot til Roskildegaard. De skal være beredt, naar Niels Trolle anmoder derom. Sj. T. 27, 186 b.

— Aab. Brev, hvorved Assens Færgemand fik Bevilling til at maatte byde 24 Par til sin Datters Bryllup. Udt. i F. R. 4, 243 b.

2. Juni (—). Oprejsningsbrev for Rasmus og Hendrick Unbehofverum paa Femern til, som om Sagen nylig var sket, paany at rejse Paatale i en vidtløftig Proces, som de paa deres afdøde Faders Vegne har haft med Arvingerne efter afdøde Jesper Mors i Rødby i Lolland om en Gældssag. De har berettet, at denne Sag er indkommet for Lauge Bilde til Hauerlycke, Landsdommer i Lolland og Falster, i hvis Fraværelse Jost Friederich von Pappenheim til Libanov, Befalingsmand i Halsted Kloster, har siddet i Retten. Han afsagde den Kendelse, at da de Dokumenter, som da blev fremlagt for ham, tilforn ikke havde været paakendt paa Hjemtingene og ikke heller var indført i Dommen, kunde han heller ikke med Billighed kende paa dem, førend der efter lovlig Proces først var afsagt lovlig Dom paa Hjemtingene, og han begrundede sin Dom paa Kongens Forordning, som formelder, at Underdommernes Domme inden 2 Aar bør indstævnes for deres Overdommere. Denne Forordning, erklærer de, har de ikke kendt, og de har derfor andraget om Bevilling til paany at maatte paatale denne Sag paa Herredstinget. Sj. R. 21, 55 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Det berettes, at de i Øresund har anholdt 31 Jernstykker¹, fordi der, som der berettes, ikke fandtes nogen sikker Certifikation ved dem paa, hvorhen de var bestemt. Da nu to Mænd af Fæstningen Glückstadt har givet Kongen deres Forpligtelse paa at ville skaffe en sikker Certifikation paa, at disse 31 Jernstykker skal leveres i Flandern til Kongen af Spaniens Tjeneste, har Kongen frigivet dem og

¹ Jernkanoner.

endvidere 12 Jernstykker, som endnu er tilbage og som fra Lübeck skal passere gennem Øresund og efter deres Forpligtelse ogsaa skal leveres i Flandern. Adresssaterne skal lade saavel de 31 Jernstykker som de 12, der endnu skal komme, passere gennem Øresund. Sj. T. 27, 187.

4. Juni (Glückstadt). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har afsluttet en Kontrakt med Albret Baltser Berens, Kongens Faktor i Hamborig, om den Salpeter, som han af Storfyrsten i Rusland har faaet Bevilling til at udføre fra Rusland i 10 Aar, af hvilken Salpeter Halvdelen skal overlades Kongen til den Pris, han har købt den for i Rusland, hvis Kongen vil beholde den, efter den af ham til Kongen derpaa udstedte Revers. Kongen har nu bevilget, at han maa beholde den Halvpart, der kunde tilkomme Kongen af den Salpeter, som han i Aar kan udføre fra Rusland, men til Gengæld skal Kongen i det tilkommende Aar have al den Salpeter, han kan udføre fra Rusland, for den Pris han køber den for dér, hvis Kongen vil have den. J. R. 10, 133. K.

5. Juni (—). Aab. Brev om, at Henrik Rafn, Borger i Kolding, har berettet, at han af Lensmanden Ernst Normand er forordnet til Stadsfændrik i Kolding, og da han af Borgemestre og Byfogden sammesteds har erfaret, at hans Formænd, de forrige Fændriker sammesteds, har været forskaanet for al kongelig Skat og Indkvartering, har han andraget om ogsaa at faa bevilget samme Fritagelse som hans Formænd. Da bemeldte Fændrik Rafn ikke nyder nogen anden Løn eller Besolding, bevilger Kongen, at han, saa længe han betjener samme Bestilling vel, maa være fri for al Skat, Indkvartering og anden Byens Tynge, som kan paalægges ham. J. R. 10, 133 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede IV, 3.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Denne Pofvel Madtsen, boende i Lunde By, Sogn og Herred i Odensegaards Len, har berettet, at han har lidt Skade ved Ildebrand, og da det af Adressatens Erklæring erfares, at det forholder sig saaledes, skal han lade Pofvel Madtsen være fri for et Aars Landgilde, for Ægt og Arbejde i et Aar og skaffe ham noget Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse. F. T. 5, 136 b. Orig. i Landsark. i Odense.

11. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1641 at regne, for Mogens Arenfeldt paa Mariager Klosters Len og Gislum Herred for en aarlig Afgift af 1500 gode enkende Rdlr. uden al Afkortning i nogen Maade enten for øde Gaarde og forarmede Bønder, Herredsfogder, Delefogder, Gaarde, som er udlagt til Officerer eller andre privilegerede Personer, som før hans Tid er blevet forlenet med noget af Kronens Gods, ej heller for at reparere Møller. Derimod maa de Afslag, som i 1629, efter at de kejserlige havde forladt Jylland, af de tilforordnede Kommissarier er gjort paa en Del forarmede Bønders Landgilde paa en vis Tid, aarlig kortes i Afgiften, men intet videre. Og da en Del Kirketiender hidtil har fulgt Lensmændene paa Mariager og de aarlige Intrader ikke er sat paa Kirkerne, saa at disse næsten er blevet ruineret derved, skal der herefter forholdes saaledes dermed, at hver Kirke især skal beholde sin Tiende og Indkomst, hvormed de herefter skal vedligeholdes tilbørligt ligesom andre Kirker. Lensmanden skal have nøje Tilsyn med, at Kirkernes Korn og Indkomst anlægges til deres Nytte og Fremtarv og skal aarlig lade Kirkernes Korn sælge til formuende Borgere i Købstæderne og til ingen anden. Lensmanden skal aarlig til Rentekammeret sammen med sit Regnskab indsende en Designation, af hvilken man kan se hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad og at der omgaaes tilbørligt dermed. Den visse Rente og Indkomst af Korn og andre Species af Gislum Herred skal han aarlig til St. Mortensdag fremsende og levere til Proviantskriveren for Københavns Slot efter Jordebogen. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Indtægten af den Kalk, der bliver gravet og brændt i Lenet paa Kronens Skove og Ved, skal altsammen komme Kronen til bedste. Han skal have nøje Tilsyn med, at Veje og Broer dér i Lenet vedligeholdes tilbørligt. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Han skal til Kongen aarlig dér i Lenet lade købe 25 gode Slagteøksne og til den 8. August sende dem til Skanderborg Slot, hvor de skal slagtes, saafremt Kongen ikke skal lade dem, som skal modtage dem, købe dem saa dyre, som de gælder dér, og Mogens Arenfeldt selv betale dem. [Iøvrigt med Artikl. 1—12, 16—18, 20 og den nye Artik. A.] J. R. 10, 134.

12. Juni (—). Miss. til alle Lensmændene i Danmark om snarest at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad de har

fremsendt af Penge af Kirkens Forraad til Opførelsen af de nye Kirker i København. Sj. T. 27, 187. (Tr.: KD. V, 237.).

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jægermesteren [Achim v. Brødw] om at lade Otte Brahe Stensen for Betaling faa 4 store Dyr og 8 Raadyr, naar han anmoder derom. Udt. i Sj. T. 27, 187 b.

— Aab. Brev om Afholdelse af et Marked 8 Dage før Fastelavn i Kolding. J. R. 10, 138 b. K. (Tr.: CCD. V, 88 og i Udt.: J. J. Fyhn: Efterretn. om Kolding S. 191).

13. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Raadmandsvalg i København. Sj. T. 27, 187 b. (Tr.: KD. V, 237 f.).

— Miss. til Hans Uldrick [Gyldenløve, Lensmand paa Kronborg] om at anvende sin største Flid paa straks dér i Sundet at skaffe 8 Styr mænd, der er forfarne paa Norge, og 7 Styr mænd, der er forfarne paa Østersøen, som kan være færdige til at indtræde paa Kongens Skibe, naar de ankommer dertil. Sj. T. 27, 188.

14. Juni (—). Instruks for Sigvard Gabrielsen til Kamboe, Admiral, paa den ham nu tilforordnede Rejse med Kongens Gesandter til Riga. Han skal straks med Kongens Skib Lindormen og de to medfølgende Skibe, den sorte Rytter og Havhesten, begive sig til Riga. Naar Kongens Gesandter og deres Følge er kommet i Land, skal han straks begive sig tilbage igen. [Iøvrigt enslydende med Instruksen af 27. April 1641 for Nickel Helmer Kock.]. Sj. R. 21, 56 b.

— Bestalling for David Daniel som Skibskaptejn med en aarlig Løn paa 200 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning for sig selvanden, fra Brevets Datum at regne. Udt. i Sj. R. 21, 57.

— Søpas for Richardus Smith, Skibskaptejn, med Kongens Skib, kaldet den Hollandske Galej, til Vestersøen. K. i D. Kanc. Konc. og Indl. til udfærdigede kgl. Sø- og andre Passer.

— Lignende Søpas for Markus Hvit paa St. Sophiæ, Corfits Ulfeldt, Tvis Kloster, paa Patientia, Borge Juel til Lungaard paa Norske Løve, Laurits Nielsen paa Hollandske Forgatt, Sifvert Gabrielsen, Admiral, paa Lind-

ormen, alle til Vestersøen, og for Mourits Brun paa Sorte Rytter og Peter Gorisen paa Haufhesten, begge til Østersøen. K. i D. Kanc. Konc. og Indl. til udfærdigede kgl. Sø- og andre Passer.

14. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Afholdelse af to Torvedage om Ugen ved Akademiet i Sorø. Sj. R. 21, 57, (Tr.: CCD. V, 89.).

— Miss. til Rentemestrene. Malte Juul til Giesinggaard, Befalingsmand paa Bøvling Slot, har berettet, at der paa Rente-kammeret er gjort Antegnelse ved de Gaarde, som Bønderlensmændene i Christianstad har haft fri for Landgilde, og at de samme Gaarde var forskaanet for at yde deres Landgilde i den Tid, da Hr. Jørgen Urne til Alsløf var forlenet med samme Len. Dersom samme Gaarde i Hr. Jørgen Urnes Tid har været forskaanet for Landgilde og det er godtgjort paa Rente-kammeret, skal Adressaterne ogsaa godtgøre Malte Juul det samme i hans Regnskaber. Sj. T. 27, 188 b.

— Miss. til Hans Uldrick [Gyldenløve, Kronborg]. Louys de Geer har begæret Bevilling til at maatte passere Øresund med en Del Stykker¹ og Kugler, over hvilke der hoslagt sendes ham en Fortegnelse. Kongen tillader, at hvis Louys de Geer eller hans Fuldmægtig ankommer til Sundet med samme Stykker inden 2 Maaneder, skal Adressaten lade ham passere med dem, men dersom han ikke ankommer inden den bestemte Tid, skal Adressaten afvente videre Ordre derom af Kongen. Sj. T. 27, 188 b.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage Jesper Knudsen, en Stifsøn af Hr. Jens², Sognepræst til Krummerup og Fulleberrig Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 27, 189.

— Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Fru Sophie Brahe, Enke efter Hr. Jørgen Lunge, for Betaling faa 4 store Dyr og 6 Raadyr til Jomfru Sitsel Lunges Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 189.

¹ Kanoner. ² Jens Frederiksen Splet, Præst til Krummerup og Fuglebjærg, Ø. Flakkebjærg H.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Vibe. Eftersom Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, og Gregers Krabbe til Thostelund af Kongen er forordnede til som Gesandter at rejse til Rysland og de i disse Dage begiver sig paa Rejse, skal Adressaten med det allerførste meddele Regeringen i Sverrig dette og med Flid urgere derpaa, at der meddeles ham Breve til Guvernøren i Rige og andre Officerer i Lifland, for at velbemeldte Kongens Gesandter med hele deres Følge ikke alene paa deres Rejse kan komme og passere frit, ubehindret og vel befordret dergennem frem og tilbage, dersom deres Rejse kan falde paa de Steder, men at der ogsaa maa vederfares dem alt godt og Ære for den gamle Korrespondents og Venskab, som har været mellem begge Rigerne. Sj. T. 27, 189.

— Aab. Brev om, at M. Hans, Sognepræst til Kielinge, og Hr. Hans, Sognepræst i Vald, begge Præster paa Gulland, som er kaldet til ringe Kald paa Gulland, faar Bevilling til fra disse Kald at kaldes til bedre Kald paa Gulland, naar saadanne bliver ledige, dog at der forholdes efter Ordinansen og de derom udgange Forordninger. Sk. R. 5, 339.

— Kvittansiarum til samtlige Arvinger efter afdøde Erik Rosenkrantz til Glimminge paa deres Røgnskab for Indtægt og Udgift af Halmstad¹ Slot og Len, hvormed afdøde Erik Rosenkrantz har været forlenet fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1637, da han er afgaaet ved Døden, for den visse og uvisse Indkomst, for Penge-, Mad- og Kornskatter, for det Inventarium og den Krigsammunion, som deres afdøde Broder og Svoger har modtaget ved Lenet og hvad der igen er udgivet, forskudt og ellers leveret derfra. Endvidere har de leveret 2 Forleningsbreve, som Erik Rosenkrantz har faaet af Kongen. De blev aldeles intet skyldige. Sk. R. 5, 339.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at paatage sig Værgemaalet for 2 af Holger Rosenkrantz's Sønner, nemlig Mogens og Oluf Rosenkrantz, paa Skiftet efter deres Moder², paase, at der kun sker dem, hvad der er Ret,

¹ I Overskriften har Sk. R. ved en Fejlskrift: Laugholm Slot. ² Lene Gyldenstjerne Mogensdatter († 1639).

og efter Skiftet levere Værgemaalet til deres Lavværge. Udt. i Sk. T. 6, 457 b.

14. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Christen Skeel om at paatage sig Værgemaalet for Ebbe og Corfidts Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 457 b.

— Lignende Miss. til Melckior Oldeland om at paatage sig Værgemaalet for Christian Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 457 b.

— Lignende Miss. til Stehn Beck om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 6, 457 b.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Knud Knudsen, Indvaaner i Odense i Fyen, der nu forleden Foraar, da han lod sine Øksne uddrive, er kommen for Skade og af Vanvare, da han i Altenaa afskød en ny Pistol, ramte og dræbte et Kvindfolk. Da han har tilfredsstillet samme Kvindfolks Forældre og hendes Slægt og Venner efter deres til ham givne Bevis, og da Kongen af den døde Piges Forældres samt Slægt og Venners skriftlige Meddelelse har erfaret, at samme Drab er sket af [Vanvare] og at de er tilfredsstillet derfor, samt af Dr. Habels, Kongens holstenske Landraads Erklæring, at dette er sandfærdigt, har Kongen nu bevilget, at forskrevne Knud Knudsen uden nogen Paatale herefter som tilforn frit maa bruge sin Købmandsnæring i Kongens Riger og Lande samt i Fyrstendømmet Holstein. F. R. 4, 244.

— Aab. Brev, hvorved Erick Qvitzow til Gieldskouf faar Bevilling paa Livtid paa en Kronens Eng, kaldet Vei-mark, i Herring Sogn i Fæste mod at han efter Jordebogens Formelding aarlig yder den sædvanlige Afgift, 1 Rdlr. Ifver Vind til Nørholmb, Øverste Sekretær og Embedsmand paa Lundnæs Sogn, har paa Kongens Vegne til ham fæstet denne Eng, som Hr. Christian Thommesen til Stoufgaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, nu sidst har haft i Fæste og har afstaaet til ham. F. R. 4, 244 b.

— Miss. til Henning Pogwisch og Lauridts Pogwisch om snarest at begive sig til Tiselholt og taksere Bygningen paa Tiselholt. F. T. 5, 137.

— Miss. til Henning Valkendorf og Henning Pogwisch. Da Hr. Christian Thommesen til Stougaard, Kansler og Befalingsmand

lingsmand i St. Knuds Kloster, har begæret 2¹/₂ Gaard i Kullerup og 1 Gaard i Lindeskouf, alle i Elfvested Sogn i Vindinge Herred, 3 Gaarde i Gislef By og Sogn og 1 Gaard i Gutved¹, alle i Gudme Herred, alt i Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte for 3 Gaarde² i Taarup i Frørup Sogn, 1 Gaard i Hundevad³, alle i Vindinge Herred, 1 Gaard i Trunderup i Sunds Herred, 1 Gaard i Orre⁴ i Gudme Herred og 4 Gaarde i Boetofte i Langeland og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard i Rønkeby i Gudme Herred, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. F. T. 5, 137 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, give til Kende, hvad han har at bemærke, og besegle og underskrive den tillige med de gode Mænd. F. T. 5, 137.

— Miss. til Claus Brockenhuus, Vincents Stensen, Falck Gjøe og Eyler Høg. Jørgen Mund til Tiselholt og Niels Harbou til Nyegaard har for nogen Tid siden erhvervet Kongens Befaling til Adressaterne om at være Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Fru Margrete Vind. Da det nu berettes, at denne Befaling ikke er efterkommet, fordi Jørgen Mund var indmanet, da han blev kaldet til samme Skifte, skal de rette deres Lejlighed efter snarest at efterkomme forskrevne Befaling uden nogen Forhaling eller Udflugt. Dersom Claus Brockenhuus til Brohollumb, Landsdommer i Fyen, paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til Tid og Sted, der bliver berammet, skal han levere denne Befaling til de andre gode Mænd, som skal have Fuldmagt til i hans Sted at tiltage en anden god Mand. F. T. 5, 139.

— Miss. til Dr. Morten Madtsen, [Biskop i Aarhus]. Christian Rantzau til Bredenburg, holstensk Raad og Embedsmand

¹ Gultved, Kværnerup S., Sunds H. ² I Miss. af 23. April ovfr. om samme Mageskifte tales der kun om 2 Gaarde, hvilket stemmer med Mageskifte af 6. Sept. s. A. Der nævnes ogsaa kun 2 Beboere. ³ Hudevad. ⁴ Oure.

paa Rendsborg Slot, har til Mageskifte faaet Kronens Part af Korntienden af Giesing Sogn og 1 Td. Havre af Giesing Kirke med 9 Ort 8 Sk. Cathedratium af Præsten i Giesing, hvilket alt tilforn var perpetueret til Bispens Embede i Aarhus, hvorimod Christian Rantzau til Kronen har udlagt 2 Gaarde, den første kaldet Vogenstrup, i Naur Sogn, den anden kaldet Seyer¹, i Seyer Sogn, begge i Hjerm Herred i Jylland. Disse 2 Gaarde med al deres Rente og rette Tilliggelse (som det er indført i Christian Rantzaus Skøde til Kongen) skal herefter følge Adressaten og de efterfølgende Superintendentter i Aarhus Stift i Stedet for det, som Christian Rantzau har faaet af Kongen og som var perpetueret til Bispens Embede. Sj. T. 27, 188. J. T. 10, 381.

14. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Qvitzov til Gielskouf paa Kronens Part af Korntienden af Sneberg, Rind, Herning og Asing Sogne, som Hr. Christian Thomsen har opladt for ham, hvoraf aarlig i Afgift skal svares: af Sneberg Sogn 12 Ørte Rug og 3 Ørte Byg, af Rind Sogn 11 Ørte Rug og 8 Ørte Byg, af Herning Sogn 9 Ørte Rug og 4 Ørte Byg og af Alsing Sogn 6 Ørte Rug og 6 Ørte Byg, alt at levere inden Fastelavn paa Lundenæs eller hvor det bliver anvist ham. Udt. i Tb. 132.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme Erik Qvitzov paa Kronens² Part af Korntienden af Sneberg Sogn, Asing Sogn og Rind Sogn, som Hr. Christian Thomsen har opladt for ham, hvoraf aarlig i Afgift skal svares: af Sneberg Sogn 16 Ørte Rug og 6 Ørte Byg, af Asing Sogn 8 Ørte Rug og 2 Ørte Byg og af Rind Sogn 12 Ørte Rug og 8 Ørte Byg, alt at levere inden Fastelavn til Kirkevængerne for hver Kirke. Udt. i Tb. 132.

15. Juni (—). Miss. til Niels Trolle om, at Kongen har bevilget Laurits Nielsen, Skibskaptejn, en Gaard, kaldet Kornerup³ med al dens Tilliggende, ligesom afdøde Fru Karen Pax har haft den før ham. Adressaten skal lade ham faa samme Gaard uden Fæste, dog at han aarlig giver Landgilden deraf. Sj. T. 27, 189 b.

¹ Sir, Sir S., Hjerm H. ² Dette maa være en Fejlskrift i Tb for Kirkens. ³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Konerup.

15. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Sigvort Urne. Kongen har paa Voldemar Christian Greve til Slesvig og Holsteins Vegne af Christen Skeel Jørgensen begæret 2 Gaarde, der ligger paa Taasinge og som Christen Skeel Albretsen har tilforhandlet sig. Denne har til Magelæg for dem begæret 2 til Øster Valløe liggende Gaarde i Svansbjerg i Herfølle Sogn med den Ørskyld, som ligger til den ene af disse Gaarde, og en anden Ørskyld, som ligger til de Højlærde i København og som bruges af Jørgen Andersen sammesteds. Dernæst har han begæret en fælles Kohave, som ligger under Valloegaards Takst, hvoraf Øster Valløes Part er takseret til Græsning til 30 Høveder og i hvilken der ligger en lille Sø, hvoraf Halvparten tilhører fornævnte Christen Skeel, fremdeles en lille Have, hvori der kan saas omtrent $1\frac{1}{2}$ Td. Byg, med nogle Frugttræer i, samt endnu et lille Stykke Jord omtrent paa $\frac{1}{2}$ Skæppe Land, som aldrig bruges til Eng eller til Korn. Til Mageskifte herfor tilbyder han først fornævnte 2 Gaarde paa Taasinge, dernæst af hans Gaards Takst enten noget af en af de 3 Vange, som ligger til hans Part, eller ogsaa en Sø, kaldet Nysø, som kan udstikkes og bruges til Hø og Korn og som af 8 Mænd er takseret til 190 Læs Hø og Korn, og endvidere en indelukket Humlehave, som er takseret til 4 Læs Hø, og en anden indelukket Have, kaldet Brøgislettet, som ligger tæt op til Øster Valløes Grave og er takseret til 2 Læs Hø. Det siges, at Vandet ikke kan udstikkes af Kongens Grave, uden at der skal graves ud igennem denne Enghave, og at fornævnte Sø saavel som begge Haverne ligger midt i Øster Valløes Ejendom straks ved Gaarden. Dersom fornævnte Gaarde og Gods ikke er tilstrækkeligt, tilbyder han at udlægge noget af en Gaard i Thorslund Lilløe straks ved Kongens Frihed, saa at der sker Øster Valløe Skel og Fyldest i alle Maader, hvorom der hoslagt tilsendes dem en Kopi af bemeldte Christen Skeels skriftlige Tilbud. De skal undersøge dette Godses Lejlighed og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Valløe og paa hvad Maade der efter hans Tilbud gavnligest kan skiftes. Sj. T. 27, 190.

— Miss. til Erik Krabbe, hvorved han fik Forlov til i nogle Uger at begive sig fra Fæstningen Christianopol

til Jylland, dog at han ordner alting saaledes, at intet for-
sømmes i hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 6, 457 b.

15. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Andres Bugen-
hagen faar Bevilling til fra Danmark at udføre 15 Stkr.
Ungfæ, der er paa 2. Aar, og 13 Kalve, som er lagt til paa
hans eget Fæ, medens han opholdt sig her i Danmark, dog den
sædvanlige Told og Rettighed dermed uforkrænket. J. R. 10, 139.

— Miss. til Niels Krag. Han har berettet, at saavel Laden
som Bryghuset paa Lund Gaard i Mors er ganske brøst-
fældige, saa at de maa genopbygges fra ny. Kongen tillader,
at han for den ringest mulige Pris til Genopbyggelsen af samme
Huse maa indkøbe følgende Tømmer, nemlig 16 Tylter 16 Alen
Træer, 36 Tylter 12 Alen Træer, 1700 Lægter, 28 Tylter Deler
og 150 Læs Tag til dermed at tække Husene, hvilket siden skal
godtgøres ham paa Renteriet. J. T. 10, 381 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Det berettes, at Jens Nielsen
Lyngbye¹ endnu ikke har udstaaet Kirkens Diciplin for de
Eder, som han har gjort i Menigheden i Æbeltoft, og
heller ikke lovlig har udført det, som han har tilsagt Sogne-
præsten Hr. Niels², saa at deraf kunde vides, hvem der havde
Ret eller Uret. Erik Grubbe skal tilholde ham at give sit Kalds-
brev fra sig og lade Sognemændene i Holm og Trandberg inden
6 Uger kalde en anden lovligt efter Ordinansen. Saafremt der
ikke gaar Kald inden 6 Uger, skal Erik Grubbe sammen med
Bispen paa Kongens Vegne indsætte en anden dygtig Person.
J. T. 10, 382.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev, hvorved Skipper Claus
Maas, bosat i Rostock, faar Bevilling til herefter igen
som tilforn frit og uhindret at besejle Kongens Lande
og Riger og drive Handel, naar han fortolder sine Varer rigtigt
efter Ordinansen. Han har berettet, at han forleden Høst i Aaret
1640 var fragtet fra Amsterdam til Rostock med adskillige Varer,
som han fortoldede rigtigt paa Toldboden i Øresund, men efter

¹ J. T. har ved en Føjlsskrift: Jens Nielsen i Lyngbye. Han under-
skriver sig i sin egenhændige Ansøgning af 30. April 1641: Jens Nielsen
Lyngbye og var fhv. Skolemester i Æbeltoft. (D. Kanc. Indl. t. Registr.
og henlagte Sager). ² Niels Pedersen.

at han havde fortoldet dem, blev han af Storm og Uvejr tvunget til at lette Anker, førend Visitøren havde besøgt ham. J. R. 10, 140.

15. Juni (Kronborg). Miss. til Hans Uldrick om at lade medfølgende Brev¹ om Payementpenge² læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Sj. T. 27, 192.

16. Juni (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Carl von Krakou, hollandsk Resident, har berettet, at han for den Forseelse og Exces, som nogle hollandske Skippere (i Aaret 1637 i Norge i Normøer) har begaaet, har tilfredsstillet Kongen, men at Elke Meynetsen³ af Horn, Jan Cornelisen Kalf af Seedan⁴, Jan Jansen af Medelbye⁵ og nogle andre endnu resterer med Betalingen af deres Kvota i den Sum, som han har udlagt til Kongen, hvorfor han begærer, at de Skippere, som ikke har erlagt deres Kvota til ham for samme Forseelse, maa blive arresteret i Sundet, naar de ankommer dertil, indtil de betaler ham, hvad han lovlig kan bevise at have udlagt for dem til Kongen for deres Forseelse. Det befales Adressaterne at opholde fornævnte Skippere, som skylder Carl von Krakou, hvad han har udlagt for dem, saa længe i Sundet, til enhver af dem har betalt ham pro quota. Sj. T. 27, 191 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Maren Johansdatter, Jacob Thomesens Enke, i København indtil videre maa være fri for Skat og al anden Bys og borgerlig Tyngelse. Sj. R. 21, 57 b. (Tr.: KD. III, 221.).

— Aab. Brev, hvorved Benedictus Bonaglia⁶, Bassist, og Augustinus Funtana, Altist, faar Bevilling paa en Forbedring af deres Løn fra dette Brevs Datum med 50 Rdlr. hver. Sj. R. 21, 58.

— Miss. til Niels Trolle om straks at lade forfærdige⁷ den Mur, der findes mellem Borgergaarden⁸ og Staldgaarden paa Roskildegaard. De Sten, som skal bruges dertil, skal han tage af dem, der er paa Stedet, dog at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 27, 189 b.

¹ Af 17. Juni s. A., se ndfr. ² Pagement, Blanding af Sølv og Kobber til Udmøntning. ³ Kaldes i Miss. af 23. Febr. 1638 Elickens Meiners. ⁴ Kaldes smsteds.: Sordam. ⁵ Kaldes smsteds.: Madeby. ⁶ Sj. R. har ved Fejlskrift: Bonagtia. ⁷ D. v. s.: istandsætte. ⁸ Borggaarden.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Ottesen om, at der aarlig af de Penge, som Holmens Kirke har paa Rente, skal anvendes 50 Rdlr. in specie til Vin og Brød til Kirken. Sj. T. 27, 191. (Tr.: KD. V, 238).

— Miss. til Lunde Kapitel. Da det berettes, at nogle af dets Residenser er ganske brøstfældige, og at der behøves en stor Sum Penge til deres Reparation, tillader Kongen, at de sælger samme Residenser for den højest mulige Pris og sætter Pengene paa Rente, for at de, som nu har bemeldte Residenser eller herefter faar dem, kan nyde disse Rentepenge. Sk. T. 6, 457 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott O[ttesen]. Denne Ellen Anders Knudsens har berettet, at hendes Husbonde for nogen Tid siden med en anden Foged har været paa Rejse til Lund. Paa Vejen mødte de nogle drukne Bønder, og en af disse Bønder blev skudt i den ene Arm og døde Andendagen derefter. For denne Gerning holdes hendes Husbonde i Arrest, men hun hævder, at det er tvivlsomt, om han har gjort samme Gerning eller den anden Foged, som var dér paa samme Tid, og hun andrager derfor om at faa bevilget, at han maa blive frigivet fra Arresten, for at han desto bedre kan føre sine Vidner i samme Sag til Hjælp for sig og ikke overiles med Retten. Adressaten skal ordne det saaledes, at forskrevne Anders Knudsen ikke ovriles med Retten, men at der gives ham Tid til at føre sine Vidner, og at der derefter gaas, hvad der er Ret. Sk. T. 6, 458.

— Miss. til Erik Grubbe. Peder Pedersen, forrige Borgemester i Aarhus, har andraget om for sin høje Alders Skyld at faa eftergivet sin Forseelse, idet han imod Forordningen Aar efter Aar er blevet i Borgemesterbestillingen. Kongen eftergiver ham denne Forseelse, dog at han herefter hverken maa beklæde Borgemesters eller Raadmands Sæde. J. T. 10, 382.

17. Juni (—). Bevilling for Pofvel Pofvelsen Guldsmid til at bruge sit Haandværk i København uden at gøre Mesterstykke. Sj. R. 21, 58. (Tr.: KD. III, 221.).

— (**Kronborg**). Bestalling for Niels Erlandsen, Skrædder i Børnehuset i København, som Teltmager. Sj. R. 21, 58 (Tr.: KD. III, 221).

— Miss. til Rentemestrene om, at denne Niels Erlandsen,

Skrædder i Børnehuset, tillige skal være Kongens Teltmager. Sj. T. 27, 193. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V, 238.).

17. Juni (Kronborg.). Aab. Brev om Forbud mod Indførsel af fremmede Penge af Payement. Sj. T. 27, 192. (Tr.: CCD. V, 89.).

— Miss. til Admiralitetsdommerne¹. De har tilforn² faaet Befaling til at dømme paa det Cornelis Jacobsen Jeppe af Flieland tilhørende Skib, som for nogen Tid siden er arresteret af Thomas Rasmussen, Visitøren i Fleckerøe. Da det nu berettes, at de ikke har villet dømme i bemeldte Cornelis Jacobsens Sag, da hans Navn ikke var indført i Kongens forrige Befaling, men kun Jacob Madtsens Navn og Gods var specificeret deri, gives der dem Befaling til i lige Maade at dømme bemeldte Cornelis Jacobsen og Thomas Jacobsen³ imellem. Sj. T. 27, 192 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss. 5.

— Miss. til Rentemestrene om at skaffe Kongens Søn, Grev Voldemar Christian alt, hvad han kan have fornødent paa den ham af Kongen befalede Rejse til Rysland. Ligeledes skal de skaffe Dronningen af Sverrige, hvad der kan behøves til hende og hendes Suite. Sj. T. 27, 192 b. Orig. (m. Datum: Kbhvn. 16. Juni) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at skaffe denne Hans Barckmand til Brug i den lange Sal (paa Kronborg Slot) saa mange Egeplanker og Fyrredeler, som der er fornøden dertil. Sj. T. 27, 193. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hans Uldrick. Louis de Geere har andraget om at maatte passere gennem Øresund med en Del Stykker⁴ og Kugler. Dersom bemeldte Louis de Geere eller hans Fuldmægtig inden 2 Maaneder ankommer til Sundet med bemeldte Stykker og Kugler, skal Adressaten lade ham passere dermed; dersom han tøver længere, skal han afvente Kongens Ordre derom. Sj. T. 27, 193.

— Miss. til Gunde Lange. Denne Brevviserske Johanne

¹ Orig. har: Sten Beck til Viebyegaard, Rentemester og Befalingsmand i HERRISVAD Kloster, samt de andre Admiralitetsdommere. ² 3. Maj 1641. ³ Fejlskrift i Sj. T. og Orig. for Thomas Rasmussen. ⁴ Skyts.

Søfrensdatter, boende i Ny Mølle i Aalborg, har berettet, at hun af Adressaten tiltales ved Retten for de $\frac{3}{4}$ af Skylden af fornævnte Mølle fra Aarene 1635 til 1638, som aarlig er kortet hende efter afdøde Hr. Otte Skeels Stedsmaalsbrev, og har begæret at faa denne Afkortning eftergivet. Kongen bevilger det, hvad han skal føre til Regnskab. J. T. 10, 382 b.

18. Juni (Paa det kgl. Skib St. Sophia.). Miss. til Jørgen Vind, Jørgen Seefeld og Reventlow. Dersom Kongens Søn Hr. Frederik, Ærkebiskop til Bremen etc., lader dem underrette om, at de hollandske Gesandter, som nu er i Stade, vil indlade sig paa Forhandlinger, skal de straks begive sig til Stade og dér igen begynde Forhandlinger med fornævnte hollandske Gesandter efter den forrige Instruktion, som Kongen har givet dem. Sj. T. 27, 193 b.

— Miss. til Jørgen Vind. Han skal have Tilsyn med Bremerholm for København, at Arbejdet, som er befalet at forfærdiges dér, gaar for sig. Endvidere skal han lade befale, at to af de mindste Skibe, som ligger færdige for København, skal komme ned til Kronborg og dér forrette, hvad Hans Uldrick Gyldenløve til Vindinge, Befalingsmand sammesteds, befaler dem. Desuden skal han have Opsyn med Flaaden, som ligger for København. Sj. T. 27, 193 b. Orig. (med Dateringssted: Kronborg) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

28. Juni (Bergen). Bestalling for Hendrick Rasmussen som kgl. Remsmider. Sj. R. 21, 58 b, Orig. i D. Kanc. Diverse Akter og Dokumenter vedk. Afregning og Kvittance III. (Tr.: KD. III, 221.).

— Aab. Brev, hvorved Hendrick Brun, Skibsløjtnant, faar sin Løn forbedret med 50 Rdlr. mere om Aaret, fra Pinsedag sidstforleden at regne. Udt. i Sj. R. 21, 58 b.

— Miss. til Sigvert Urne. Der er for nogen Tid siden udgaaet Befaling til Hr. Frederik Reedtz til Tyggstrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, og til afdøde Tygge Brahe til Matteredup, forrige Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, vedrørende Karbeckmindes Bygning, idet de med Hans Anemøller, Kongens Bygmester, skulde undersøge, hvorledes samme Bygning og Værk var forfærdiget, da der er opstaaet Trætte mellem Borgerskabet og Borgemestre og Raad i Vordingborg om samme

Bygning og Bekostningen ved den. Da det berettes, at samme Befaling paa Grund af Tygge Brahes Død endnu ikke er efterkommet, skal Adressaten sammen med Hr. Frederik Reedtz med det første tilendebringe denne Befaling. Sj. T. 27, 193 b.

28. Juni (Bergen). Miss. til Hr. Frederick Reedtz. Han skal lade det store Stenhus paa Beldringe Gaard istandsætte, baade Taget og hvad der ellers kan fattes derpaa, og siden akkordere med en Muremester om, hvad han skal have om Aaret for at vedligeholde fornævnte Stenhus og Husene paa Lade-gaarden. Endvidere skal han forhandle med en Glarmester om for noget vist om Aaret at vedligeholde Vinduerne i det nye Vordingborg Slot, alt for den ringest mulige Betaling. Adressaten skal føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 194.

— Miss. til Ifver Krabbe om, at han og de efterfølgende Befalingsmænd paa Varberg Slot herefter aarlig dér i Lenet til Kongens Fornødenhed lader købe 2 store hallandske Oste, de bedste, der kan faas, og aarlig levere dem til Kongens Køkkenskriver. Sk. T. 6, 458 b.

— Lignende Miss. til Niels Krabbe om aarlig i lige Maade at købe 2 Oste i Halmstad Len, „lydende Ord fra Ord som det forrige“. Udt. i Sk. T. 6, 458 b.

U. D. og St.¹ Miss. til nedennævnte Lensmænd om, at Kongen har befalet, at han af de i deres Len liggende Skove skal lade hugge N. Læs Bulved og N. Læster Bøgekul, fremskaffe og fragte Skuder dertil og snarest muligt faa det sendt til København. Nemlig: Niels Vind, Københavns Len, fr.² Baadsted 800 Læs Ved, 10 Træer til Læsset; Hr. Frederik Reedtz, Vordingborg, 2000 Læs Bulved og 30 Læster Bøgekul; Ventsel Rotkirk, Antvorskov, 2500 Læs Bulved; Hans Lindenov, Kalundborg, 500 Læs Bulved; Hans Uldrick, Kronborg, 1000 Læs Bulved; Hr. Tagge Thott Ottesen, Malmø, 2000 Læs Bulved og 50 Læster Bøgekul; Hr. Christoffer Ulfeldt, Helsing-

¹ Indført sidst i Juni Maaned. Det ses ikke, hvem der har udfærdiget og underskrevet Brevene. Brevet indledes med Ordene: „Giver jeg Dig venligen at vide“ og slutter med Ordene: „Hvilket jeg Dig i Hans Majts Fraværelse efter kongelig Befaling venligen vil lade vide“
² Formentlig: fra.

borg, 600 Læs Bulved og 20 Læster Bøgekul; Christian Bülow, Laholm, 1000 Læs Ved, leveres ved Baasted, siden derfra til København; Niels Krabbe, Halmstad, 400 Læs Bulved og 35000 Stk. „Stieved“; Ifver Krabbe, Varberg, 1500 Læs Bulved: Hr. Tagge Thott Andersen, Sølvitsborg, 1000 Læs Bulved og 300 Favne stakket Bøgeved; Erik Krabbe, Christianopol, 1000 Læs Bulved og 100 Favne stakket Bøgeved; Laurits Ebbesen, Skanderborg, 1500 Læs Bulved; Ernst Normand, Koldinghus, 1000 Læs Bulved; Hr. Just Høg, Kalø, 1000 Læs Bulved og Hannibal Sehested, Baahus, 1040 Favne Bulved. Sj. T. 27, 194 b.

1. Juli (Bergen). Aab. Brev, hvorved Hans Piper, Visiør i Øresund, faar Bevilling til at beholde den Prise, han i 1640 førte ned fra Norge. Sj. R. 21, 59.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Søfrensen Due fik Bevilling paa at faa det første ledige Præstekald i Danmark, dog at han bliver kaldet lovlig efter Ordinansen. Udt. i Sj. R. 21, 59.

— Aab. Brev om, at Johan Weber, Apotekersvend i København, har berettet, at afdøde Ursula Teichgrubers, Enke efter Christian Hunnius, har bebrevet til fornævnte Johan Weber alt hendes efterladte Gods og Formue og har begæret Kongens Konfirmation derpaa. Kongen bevilger, at fornævnte Johan Weber maa beholde alt hendes efterladte Gods og Formue uden nogen Molestation, Tiltale eller Forhindring i nogen Maade og gøre sig det saa nyttigt, som han kan, dog at al Gæld først betales af Boet. Sj. R. 21, 59.

— Miss. til Frederik Urne. Hr. Anders Nielsen, Sognepræst i Rind og Herning Sogne, har berettet, at den Præstegaard, han bebor, er helt brøstfældig, og har begæret at maatte faa bevilget noget Tømmer til Istandsættelse af Gaardens Bygning. Frederik Urne skal lade ham faa 2 gode, store Egetræer i den Del af Silkeborg Skov, der ligger nærmest ved hans Præstegaard. Han skal lade Træerne hugge og skære paa sin egen Bekostning, som det synes ham selv godt. Sj. T. 27, 195.

3. Juli (—). Miss. til Professorerne i København. Anne Jensdatter, Enke efter Peder Nielsen, fordum Laugmand i Bergen, har hos Kongen andraget om at faa bevilget Kongens

Stipendium til en Søn af hende, ved Navn Christoffer Pedersen, saa at han kan fortsætte sine Studier paa fremmede Steder. Da det berettes, at bemeldte Anne Jensdatter allerede har udsendt en anden Søn og har anvendt en stor Del af sin Formue til hans Uddannelse, saa at hun ikke er i Stand til, som hun ønskede, at underholde bemeldte Christoffer Pedersen paa fremmede Steder ligesom den anden Søn, skal Adressaterne lade bemeldte Christoffer Pedersen indskrive, og, saafremt det befindes, at han har gjort tilbørlige Fremskridt i sine Studier, skal de i Fremtiden lade ham nyde Kongens Stipendium til Fortsættelse af sine Studier paa fremmede Steder. Sj. T. 27, 195.

3. Juli (Bergen). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Sten Villomsen til Tousøe¹, Befalingsmand over Tune, Aabygge og Vemb Skibsreder, har berettet, at der er opstaaet Tvistighed mellem ham paa den ene og Laurits Dyr, Raadmand i Middelfart, paa den anden Side om noget Regnskab, som Sten Villomsen fordrer af Laurids Dyr for noget Kannikegods, som han har forvaltet for Sten Villumsen². Da denne Sag tilforn har været anhängig i Danmark og Sten Villomsen nu igen er indstævnet for den af Laurids Dyr til første Herredag i Danmark, skal Adressaten af bemeldte Laurids Dyr tage Forpligtelse for, at han stiller fornævnte Sten Villomsen nøjagtig Vissen og Borgen for al den af ham anvendte Omkostning, Skade og Forsømmelse fra Sagens Begyndelse og til dens endelige Udgang, saafremt han taber Sagen. Siden skal han tilstille Sten Villomsen samme Forpligtelse til Herredagen. F. T. 5, 139 b.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre og Raad i Mariager faar Bevilling til paa egen Bekostning at lade lave en Tønde og lægge den i Dybet paa Fjorden for Byen, for at den Søfarende i Storm og mørkt Vejrlig desto bedre og sikrere kan søge Fjorden eller sætte ved samme Tønde. Det tillades dem tillige af de Kalkskuder, som passerer dér igennem, at oppebære 1 Hvid af hver Læst Kalk, for hver Gang de søger Fjorden. J. R. 10, 132 b. K.

5. Juli (—). Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har for

¹ Thorshof, nu: Those, adelig Sædegaard i Tosnæs S., Ide og Markers Fogderi, Smaalønnenes Amt. ² Stedet synes forskrevet i F. T.

nogen Tid siden¹ givet Hans Nielsen, Borgemester i Odense, Bevilling til alene at sælge Rhinskvin dér, men denne Bevilling er af adskillige Aarsager blevet tilbagekaldt². Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at der siden den Tid ingen Rhinskvin er at faa i Odense hos nogen af Borgerskabet, skal han kalde Borgerne for sig og nøje undersøge, om nogen af dem vil paatage sig at indlægge og sælge Rhinskvin for sig selv efter Forordningen, saa den Rejsende og andre, som kunde behøve det, ikke af den Grund skal lide Mangel. Om deres Svar skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet. F. T. 5, 140.

8. Juli (Bergen). Miss. til Rentemestrene om, at Kongen indtil videre Anordning har fritaget Hendrick Thott til Boltinggaard, Befalingsmand paa Bergenhus Slot, for at fremsende til Provianthuset for København det saltede Kød, som hans Forleningsbrev paalægger ham aarlig at fremsende. Sj. T. 27, 195 b.

13. Juli (—). Miss. til Mogens Arenfeldt. Kongen har bevilget³, at Borgemestre og Raad i Mariager paa deres egen Bekostning maa lade gøre en Tønde og lægge den paa Dybet i Fjorden dér for Byen, og at de dertil af hver Læst, som en Skude er drægtig, maa oppebære 1 Hvid for hver Gang den søger Fjorden, efter det Brev, som Kongen har givet dem derpaa. Han skal holde nøje Tilsyn med, at Tønden bliver henlagt dér, og at de bevilgede Penge ikke anvendes til noget andet Brug. J. T. 10, 383.

15. Juli (Frederiksborg). Miss. til Sten Beck. Denne Skipper, ved Navn Jacob Douin⁴, af Lit⁵ i Skotland har berettet, at hans Skib, kaldet St. Peter, og hans Gods i samme for 2 Aar siden er gjort til Prise og tildømt Kongen, fordi han havde 5 Centner Krudt ombord. Han har nu andraget om at maatte faa Skibet igen. Kongen tillader, at han maa faa samme sit Skib St. Peter igen, og Adressaten skal lade ham faa det, naar han gør Fordring derpaa. Sj. T. 27, 196. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

¹ 10. Febr. 1639. ² 4. Juni 1640, hvorved ogsaa hans Bevilling til at sælge Rostocker Øl blev tilbagekaldt. ³ 3. Juli ovfr. ⁴ I Orig. kaldes han: Dawej. ⁵ Leith.

15. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Øresund. Denne Skipper, ved Navn Jørgen Kaster, af Dantzig har berettet, at de har anholdt hans Skib i Øresund, fordi han ombord havde 450 Skippd. Kugler, der ikke maatte passere dér igennem, førend de fik Kongens Befaling derom. Kongen tillader, at samme Skipper med fornævnte 450 Skippd. Kugler denne Gang maa passere dér igennem, dog at han erlægger den tilbørlige Told deraf. Sj. T. 27, 196.

— Miss. til Hans Uldrick om at lade det Gods, som ankommer til Øresund og som af den svenske Resident er certificeret at være svensk Gods, arrestere, indtil Kongen videre underretter ham om sin Vilje herom. Sj. T. 27, 196 b.

18. Juli (Antvorskov). Miss. til Sten Beck. En Mand, ved Navn Rasmus Ibsen, i Mørup¹ har berettet, at han paa sin Stifdatters Vegne har 500 Rdlr. at fordre hos en Kvinde, ved Navn Magdalene, Enke efter Lyder Bradsk, i København, hvorpaa han har faaet Borgmestre og Raads Dom og Byfogdens Indførsel i en hende tilfalden Arvepart, som det videre kan ses af hosfølgende Supplikation. Adressaten skal være fornævnte Rasmus Ibsen behjælpelig, saa at han straks og uden langt Ophold kan faa sin Betaling af fornævnte Arv, som staar under Forsegling. Sj. T. 27, 196 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

21. Juli (Glückstadt)². Miss. til Hr. Christian Thaamesen. Kongen har befaleet Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand over Dragsholm, at holde nogle af Kongens Skibe i Beredskab efter den derom udstedte Instruktion. Da der (maaske) til samme Skibes Fornødenhed skal bruges en Del Sodater, skal han sammen med Jørgen Vind forordne saa mange Soldater af det sjællandske Landfolk, som der behøves til Skibene, og paase, at alt efterkommes efter fornævnte Instruktion. Sj. T. 27, 196 b.

¹ Stedbetegnelsen findes kun i Overskriften i Sj. T., men hverken i Teksten dér eller i Orig. ² I det følgende er der som Dateringssted snart angivet Glückstadt, snart Glücksborg. Det er her overalt gengivet ved Glückstadt.

21. Juli (Glückstadt). Miss. til Jørgen Vind om, at Kongen har befalet Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler og Embedsmand over St. Knuds Kloster i Odense, sammen med ham, om det gøres fornødent, nøje at efterkomme den Adressaten givne Instruktion. Sj. T. 27, 197.

—¹ Miss. til Henning Valkendorf. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Missive om Afslag paa Landgilde, som nogle af Kronens Bønder i Lunde Herred i hans Len [Odensegaard] har begæret. I dette Missive har Kongen befalet ham at give nævnte Bønder et saadant Afslag, som han finder forsvarligt, og af hans Erklæring har Kongen set, hvad enhver af dem billig skal have i Afslag, nemlig: Anders Jørgensen i Atterup³ 1 Fjerdings Smør, Hans Jørgensen i Nannerup⁴ 1 Fjerdings Smør, 1 Ørte Rug, Knud Hansen i Egese⁵ 1 Fjerdings Smør, 6 Skpr. Byg, Anders Nielsen i Lunde 1 Skæppe Smør⁶, Oluf Hansen i Frembløse⁷ 1½ Pd. Byg, Hans Hansen i Raarup⁸ 1 Pd. Byg, Hans Nielsen i Engese⁵ 1 Pd. 2½⁹ Skpr. Byg, Knud Hansen i Lunde 1½ Pd. Byg og Niels Hansen i Allese¹⁰ 1 Pd. Byg. Kongen bevilger, at fornævnte Bønder maa være forskaaet for disse Afslag, hvilket han skal indføre i Jordebogen. F. T. 5, 140 b. Orig. i Landsark. i Odense.

22. Juli (—). Instruktion for Sigvard Gabrielsen, Søadmiral, med de ham tilforordnede Skibe paa Rejse til Østersøen. Han skal med de ham tilforordnede Skibe forføje sig til Østersøen og dér krydse mellem Sjælland, Skaane, Blekinge og Halland. Han maa ikke angribe nogen sammesteds uden nogen given Aarsag. Skulde det ske, at han af Vejr og Vind blev forsat ind under Svenskekysten, saa at han ikke kunde forbigaa at føre Merssejl, og han sammesteds mødte svenske Orlogsskibe, da skal han efter Fordraget i Tide, førend han kommer dem saa nær, sætte paa Merssejlene og gaa for en Vind eller løs Bogline og aldeles ingen Merssejl føre, saa længe det varer.

¹ F. T. har: Odense. ² 10. Maj 1641. ³ Fejlskrift i F. T. for Otterup. ⁴ Orig. har: Narup; ment er Norup. ⁵ Egense. ⁶ Ogsaa i Odense Lens Jordebog staar der: 1 Skæppe Smør. ⁷ Formentlig: Fremmelev. I Jordebogen findes ikke noget Fremløse, men heller ikke nogen Oluf Hansen i Fremmelev. ⁸ Orig. har rigtigt: Norup. ⁹ Orig. har: threj Skpr. ¹⁰ Allesø.

Han skal ogsaa have i Agt, at naar svenske Skibe møder ham paa de danske Farvande, skal de i lige Maade stryge for ham. Skulde det (hvad der dog ingen Formodning er om) falde saaledes, at han paa Danmarks Strømme møder enten Slupper, Galejer eller andre Skibe, af hvad Slags det end er, som sætter deres Kaas henad Smaalandene til, da skal han af yderste Magt og Formue hindre dem, saa at de ingenlunde kan naa deres Hensigt. Sj. R. 21, 59 b.

24. Juli (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene. Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at der forholdes ham Kvittering paa dette Aars Regnskaber for Dalum og Skinderup, fordi han paa Dalum Klosters Regnskaber har i Beholdning 180 Dlr., for hvilke han paa Kongens Vegne skal indkøbe Øksne, og han har derfor begæret at maatte beholde disse Penge til Øksenkøb. De skal lade ham faa Kvittering for Dalum og Skinderup Regnskaber. For de Penge, som han beholder til fornævnte Øksenkøb, skal han gøre Regnskab næste Aar. Sj. T. 27, 197. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at lade Eyler Ulfeldt til Eggeskouf, Resident i Spanien, faa sin Besolding, naar han anmoder om den, fra den Dag, hans Bestallingsbrev er dateret. Sj. T. 27, 197 b. Orig. (u. Dag) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane om at holde godt Tilsyn med Fæstningerne i Skaane, saa at alt, hvad der behøves i dem, kan findes i godt Beredskab. Sk. T. 6, 458 b.

— Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at N. Offenberg har opsagt ham de resterende 5000 Rdlr. fra Købet af Trollerup til Mortensdag førstkommende, og han begærer derfor at vide, hvorfra han skal faa Pengene til at betale ham med, da han ikke har nogen i Behold. Kongen vil lade levere ham disse 5000 Rdlr. F. T. 5, 141.

— Miss. til Falck Gjõe til Hvidkeld og Eyller Høg til Dalun. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at være til Stede paa Skiftet mellem Claus Brockenhuus til Naskou²,

¹ 8. Sept. 1640. ² Nordskov, Salling H.

Landsdommer i Fyen, paa den ene og hans Børn og samtlige Kreditorer paa den anden Side efter deres afdøde Moder Emmerentz Claus Brockenhuus's og bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Da det nu berettes, at denne Befaling kun er efterkommet hvad Kreditorerne angaar, men Børnene ikke er kommet til nogen endelig Ende med bemeldte deres Fader og Svoger, til ikke ringe Skade for dem, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed inden 6 Uger at indstævne Parterne for sig og da bringe alting til en endelig Ordning. Saafrømt nogen af dem, der er interesseret deri, (imod Forhaabning) skulde udeblive, skal de ikke desto mindre fortsætte og bringe alting til en endelig Ende, som om alle var til Stede, enten i Mindelighed eller ved endelig Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 141 b.

24. Juli (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Jens Bang, Borger i Aalborg, som forleden Vinter af Kongen har faaet Bevilling til at bebygge en Plads ved Stranden i Aalborg, men som nu har berettet, at der til samme Bygning behøves adskillige Materialer, som han ikke saa snart kan faa, faar Udsættelse med Forfærdigelsen af samme Bygning, indtil han kan faa, hvad der nødvendigt behøves dertil. J. R. 10, 139 b. (Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang. S. 156.).

25. Juli (—). Miss. til Ernst Normand. Herlof Mormand til Brandtholm har berettet, at Eskild Gjoe, som har haft Kronens Part af Korntienden¹, nu har overladt den til Herlof Mormand, som begærer den til Fæste. Ernst Normand skal lade Herlof Mormand faa fornævnte Kronens Part af Korn-tienden, dog for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. J. T. 10, 383.

— Miss. til Rentemestrene. En Del af Kongens Under-

¹ Af Brande Sogn, i hvilket Brandholm ligger, se Ansøgning (paa Tysk) fra Herluf Mormand i D. Kanc. Indl. til Registr. og henl. Sager c. 1640, i hvilken han omtaler, at han af Eskild Gjoe har købt Branholm i Jylland med tilhørende Kongetiende.

saatter, som handler paa Spanien, har berettet, at de forurettes og ilde medhandles i adskillige Maader, og Kongen har nu af Omsorg for sine Undersaatters Gavn og Bedste ved sin Gesandt ladet saadant forebringe for Kongen i Spanien og har dér faaet en Skrivelse til alle Øvrigheder og Tribunaler, hvor nogen Uret var sket, med visse Tilsagn om, at hvis det kunde gøres bevisligt, at nogen enten ved ulovlig Konfiskation af Skib og Gods, Arrest, Ophold i Kongens Tjeneste eller i andre Maader var forurettet, skulde der straks og uden Ophold ske enhver nøjagtig Restitution og Erstatning. Adressaterne skal underrette alle og enhver i København, som kunde have noget Krav i Spanien, herom og alvorlig tilholde dem at opsøge alle Breve og Dokumenter, intet undtaget, vedrørende deres Fordring og Krav og snarest indsende dem til Kancelliet, da der med de Dokumenter, som sidst blev medgivet Kongens Gesandt, kun er lidet eller intet at bevise. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

26. Juli (Glückstadt). Miss. til Eiler Ulfeldt, [Resident i Spanien.]. Hannibal Sehested til Nøragergaard, Embedsmand paa Baahus Slot, har erfaret, at Kongen i Spanien til Erstatning for den ulovlige Skade og Arrest, der er blevet tilføjet Kongens Undersaatter og Kongens egne Skibe¹ Christianshaufn, har erklæret i de næstfølgende 4 eller 6 Aar at ville give Kongen 100,000 Cahizes² Salt efter Kongens egen Anordning. Eiler Ulfeldt skal, saasnt det kan ske, begære Audiens hos Kongen i Spanien og paa Kongens Vegne takke ham derfor. Da Kongen er blevet underrettet saa sent derom, at de 4 næstfølgende Aar vil være altfor kort et Tidsrum til at føre Saltet bort, er Kongen til Sinds efter den af Kongen i Spanien givne Tilladelse at anvende 6 Aar dertil, hvert Aar efter den derom oprettede Kapitulation en Sjettedel. Eiler Ulfeldt skal straks og uden Ophold tilkendegive Kongen i

¹ Orlogsskibet „Christianshavn“ var af Kongen overladt Ostindisk Kompagni til Rejser paa Indien, se Miss. 14. og 15. Nov. og 9. Dec. 1636. Der skulde vel have staaet: Kongens Undersaatters og Kongens egne Skibe. Der nævnes iøvrigt kun Navnet paa dette ene Skib. ² Ældre spansk Rummaal. 1 Cahiz = 666 Liter.

Spanien dette, for at denne Frihed ikke skal blive betaget Kongen ved nogen Udsættelse. Da Tvisten om Kongens frie Fart paa Indien ikke er blevet behandlet til Ende, kan Eiler Ulfeldt føre Kongen af Spanien til Gemyt, at Kongen ingenlunde er til Sinds at give Afkald paa sine Rettigheder og paany hos nogen at søge det, som Kongen har besiddet saa lang Tid og tam bono titulo uden nogens Modsigelse. Kongen tror derfor ikke, at Kongen i Spanien er til Sinds at fastholde noget, hvorved der i Længden kan gives Aarsag til ny Misforstaaelse eller Ulæmpe, men regner meget mere med, at der af Kongen i Spanien herefter sker den Anordning til alle hans Officerer og Tjenere, til Lands og til Vands, at de skal afholde sig fra al fjendtlig Arrest og Ophold imod Kongens Skibe, som skal til Ostindien, som det tilforn er sket og det i sig selv er Billigheden gemæs. Alle Kongen i Spaniens Undersaatter kan til Gengæld vente en god Behandling hos Kongen. Herpaa kan Eiler Ulfeldt anholde om Svar, eftersom det nylig er blevet lovet Kongens Gesandt paa hans derom gjorte Begæring og skriftlige Instans til det spanske Hof. De dynckierkeske Gravamina¹, som er blevet henvist til Hoffet i Bryssel, er endnu ikke behandlet dér, fordi det ikke blev tilladt Gesandterne at faa Pas til Bryssel. Kongen er dog til Sinds med det første at lade ske Henvendelse derom til Cardinal Infante. Indtil da og til den forfattede Kapitulation om Trafikkens Frihed mellem begge Kroner træder i Kraft, skal Eiler Ulfeldt nøje paase, at ingen af Kongens Undersaatter paany forures, og desuden flittigt søge om, at enhver, som har lidt nogen Skade, maa faa den lovede Erstatning. Da Kongen ogsaa har erfaret, at Kongen i Spanien er til Sinds at sende et særligt Gesandtskab til Kongen af Danmark, kan Eiler Ulfeldt forsikre Kongen i Spanien om, at naar saadant sker, kan han hos Kongen vente et godt Svar og saadan Resolution, som det gamle Venskab og begge Kroners fælles Gavn kræver. Paa de to Propositioner angaaende Duca de Bregantziez Gesandter, Skibe og Folk, som Kongen i Spanien har ladet stille Kongen ved Hannibal Sehested, kan Eiler Ulfeldt paa Kongens Vegne svare Kongen i Spanien, at Kongen, førend han var anmodet derom, har forholdt

¹ Klager over Forurettelse af danske Undersaatter, se ndfr.

sig saaledes mod Duca de Braganzis Udsendinge, at han sikkert formoder, at Kongen i Spanien deraf noksom har fornummet Kongens gode Hensigt til at bevare det gamle og nu fornyede Ven-skab, og at Kongen paa sin Side ved alle forefaldende Lejligheder ikke vil undlade noget, som kan geraade til Kongen i Spaniens Respekt og al god Correspondentzes Konfirmation, eftersom Kongen er forvisset om al Kendskab, Fortrolighed og god Medhandling fra hans Side mod Kongens Undersaatte. Hvad angaar de Skibe og Folk, som Kongen i Spanien har begæret, da vil Kongen tillade de Undersaatte, som begærer at sælge deres Skibe eller at begive sig i spansk Tjeneste med dem, at gøre dette, naar blot de først faar tilsikret deres Betaling. Eiler Ulfeldt skal gøre Fordring paa, at enhver, som begærer at gøre dette, faar nøjagtig Forsikring herom. Men som Tiderne nu lader sig anse, da alle Kongens Naboer er i Vaaben og der daglig af Kongens Misundere foretages adskillige for Kongen og hans Riger og Lande præjudicerlige Traktater, kan Kongen rebus sic stantibus ikke blotte sig og sine Riger og afstaa til andre en Del af sine Skibe, som han selv daglig behøver til sit Forsvar. Alt dette skal Eiler Ulfeldt mundtlig meddele Conde Duque, hvorhos der medsendes en Skrivelse fra Kongen til ham, for at Eiler Urne kan overlevere den ved sin Audiens hos Kongen i Spanien. Sj. T. 27, 197 b.

26. Juli (Glückstadt). Miss. til Eiler Ulfeldt. Da Kongen har anset det for godt efter den nylig med Kongen i Spanien oprettede Overenskomst og Kapitulation at forordne Hendrick Villomsen til Konsul i St. Luca og de nærmest derved liggende spanske Havne, som Kongens Undersaatte plejer at søge, skal Eiler Ulfeldt efter den ham meddelt Instruks paa Kongens Vegne præsentere ham for Kongen i Spanien med Begæring om, at denne vil lade sig hans Person, som den, der er Kongens egen indfødte Undersaat, vel befalde. Af de 1600 Rdlr., som er bestemt til aarlig Løn for to Konsuler, skal Eiler Ulfeldt hvert Aar, saa længe han betjener denne Tjeneste, betale ham 1000 Rdlr. Da Kongen af Hannibal Sehested til Nøragergaard, Befalingsmand paa Baahus, har erfaret, at der tiltrænges en Konsul i St. Sebastian, tillader Kongen, at Eiler Ulfeldt forordner en Mand dertil og giver ham 600 Rdlr. aarlig i Løn. Sj. T. 27, 199 b.

26. Juli (Glückstadt). Instruks for Hendrick Villemssen i den ham betroede Stilling som Konsul i St. Lucar. Efter at han af Eyler Ulfeldt til Urup, Resident i Spanien, er præsenteret for Kongen af Spanien og approberet, skal han straks forføje sig til S. Lucar og dér hjælpe alle Kongens Undersaatter, som kommer dertil eller til nogen anden spansk Havn dér omkring for at søge deres Næring og drive deres Haandtering, til Rette, ramme deres Gavn og Bedste og forebygge og af yderste Formue forekomme deres Skade og Fordærv. Dersom der, imod Forhaabning, af de spanske Ministre skulde blive foretaget noget imod den nylig med Kongen af Spanien oprettede Kapitulation og gode Fortrolighed med Arrest og Ophold af Skibe og Gods eller anden ond Medhandling, skal han straks underrette Eyler Ulfeldt derom, som efter Kongens Instruks og Befaling skal meddele det til Hove. Dog skal han i lige Maade have nøje Tilsyn med, at Kongens Undersaatter paa deres Side ikke be- gaar noget mod i fornævnte Kapitulation, med falske Pas, ulovligt Maskepi med Spaniens Krones Fjender, forbudne Varers Ind- og Udførsel eller i andre Maader, hvorved der kunde gives Aarsag til Klage og Misforstaaelser, og med at ingen fremmede tilegner sig de Kongens Undersaatter forundte Privilegier; dersom saadant befindes, skal han uden Ophold avisere Kongens Resident derom, for at denne kan anbringe saadant paa de fornødne Steder og enhver kan blive tilbørligt straffet derfor. Da Kongen af Spanien ogsaa har bevilget Kongen Ret til i 4 eller 6 Aar at udføre 100,000 Cahizes Salt fra Kysten af Andalusien, fri for al Told og anden Rettighed, skal han nøje have i Agt, at dette efterkommes efter det Kongen givne Løfte og de derpaa givne Sedlers Indhold, og at Saltet straks efter Kongens Begæring leveres til den, der udsendes for at afhente det. Dersom nogen af Kongens Undersaatter med Kongens Tilladelse og Bevilling skulde blive til Stede for at afhænde deres Skibe til Kongen af Spanien eller for at begive sig i spansk Tjeneste med dem, skal han underrette Residenten derom og siden, naar Kontrakten derom sluttes, i Residentens Fraværelse være til Stede, hjælpe Kongens Undersaatter til Bedste og paase, at de ikke forurettes i nogen Maade, og siden trænge paa den lovede Betaling og Kontrakternes Fyldestgørelse eller, hvis den ikke følger til de bestemte Tider og Terminer, klage derover til Residenten. Ellers

skal han i Alting forholde sig saaledes, som han vil forsvare det overfor Kongens Resident og til sin Tid for Kongen. Sj. R. 21, 60.

U. D. Juli (Glückstadt). Miss. til alle tre Rentemestre. Da Kongen erfarer, at nogle af Kongens Undersaatter er blevet højt forurettet af de Dynkercker og Kongen er tilsinds nu med det første at lade ske Henvendelse til Cardinal infante om billig Restitution og Erstatning derfor og til den Ende ved Kongens Gesandt har tilvejebragt Kongen i Spaniens ekspres Befaling, skal Adressaterne tilholde alle i deres Len, som kan have nogen Prætension eller Fordring imod forskrevne Dynkerkere, at de med det allerførste til Kongens Kancelli indsender alle Dokumenter og Beviser en originali, intet undtaget, hvorved de mener at kunne godtgøre deres Pretension. Ligeledes skal Adressaterne lade forfærdige en Designation paa alle de Skibe af hollandsk Bygning, som findes hos Kongens Undersaatter i deres Len og som ikke er indkøbte til Dynkerkere, samt en Fortegnelse over alle indfødte Hollændere, som er bosatte dér, og indlevere den til Kancelliet, det snarreste det kan ske, i Betragtning af, at det maa formodes, at de for deres Personer og forskrevne Skibe nyder samme Friheder, som Kongens andre Undersaatter nyder i Spanien og dets tilhørende Lande og Riger og i Bryssel, efter det Tilsagn, som er sket til Kongens Gesandt. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

26. Juli (—)¹. Miss. til en Del af Lensmændene i Danmark og Norge. Da det berettes, at nogle af Kongens Undersaatter er blevet højt forurettet af Dynkierkerne, og Kongen er tilsinds at lade ske Henvendelse til Cardinal Infante om rimelig Erstatning derfor og i den Anledning ved sin Gesandt har tilstillet Kongen i Spanien en særlig Henvendelse, skal Adressaten tilholde alle dem i hans Len, som maatte have nogen Fordring mod fornævnte Dynkierkere, at de med det allerførste til

¹ Dette og det følgende Miss. af s. D. er indført mellem 29. og 30. Novbr. Ovenover er skrevet: „NB. Disse efterskrevne trende [d. v. s. tvende] Breve skulde tilforn have været indført“.

Kancelliet indsender alle de Dokumenter og Beviser in originali, intet undtaget, hvormed de mener at kunne godtgøre samme deres Prætension. Ligeledes skal han lade forfærdige en rigtig Designation paa alle de Skibe af hollandsk Bygning, som tilhører Kongens Undersaatter i hans Len og som ikke er indkøbt til Dynkierkere, samt en Fortegnelse paa alle de indfødte Hollændere, som er bosat dér, og som samtidig med det allerførste kan indleveres i Kancelliet, i Betragtning af, at Kongen for deres Personer og for fornævnte Skibe nyder samme Frihed, som Kongens andre Undersaatter nyder i Spanien med tilhørende Lande, og som de maa formodes at opnaa i Bryssel efter det Tilsagn, der er givet Kongens forrige Gesandt. Sj. T. 27, 268.

26. Juli (Glückstadt). Miss. til en Del af Lensmændene. En Del af Kongens Undersaatter, som handler paa Spanien, har berettet at de i adskillige Maader er blevet forurettet og ilde medhandlet dér. Kongen har nu af Omsorg for sine Undersaatters Gavn og Bedste ved sin Gesandt ladet saadant forebringe for Kongen i Spanien og dér faaet Kongen af Spaniens Skrivelse til alle Øvrigheder og Tribunaler og bestemt Tilsagn om, at hvis det kunde gøres bevisligt, at nogen enten ved ulovlig Konfiskation eller i andre Maader er blevet forurettet, skal der straks og uden Ophold gives ham nøjagtig Restitution og Erstatning. Adressaten skal underrette alle dem i hans Len og underliggende Købstæder, som kunde have nogen Prætension i Spanien, herom og alvorlig tilholde dem at opsøge alle Breve og Dokumenter, ingen undtaget, som vedrører deres Fordringer og Krav, og snarest indsende dem til Kancelliet, da der med de Dokumenter, som senest blev medgivet Kongens Gesandt, lidet eller intet er at bevise. — Byer, som har Prætension i Spanien og Dynkierken: Spanien: København, Helsingør, Nyborg, Aalborg, Ribe, Glückstadt, Bergen, Trondhjem, Frederikstad og Marstrand; Dynkierken: Bergen, Trondhjem, København, Ribe, Christiania, Horsens, Stavanger, Randers, Glückstadt, Aalborg, Mandals Len, Nyborg, Nedenæs Len, Aarhus, Frederikstad og Assens. Sj. T. 27, 268 b.

27. Juli (—). Miss. til Rigsraaderne om at rette deres Lejlighed efter at give Møde i Odense den 17. August i

det allerseneste, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 27, 200.

27. Juli (Glückstadt). Miss. til Knud Ulfeldt. Grev Pentz til Wansbeck, holstensk Raad og Guvernør i Fæstningen Glückstadt, har berettet, at der paa hans Regiment resterer ham 45,990 Rdlr., fra 30. Januar til 4. August førstkom-mende. Adressaten skal snarest betale denne resterende Sum. J. T. 10, 383 b.

28. Juli (—). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at Kommissarierne i Skaane har ladet sig indføre i Christoffer Ifversens Ejendomme og Huse og ladet sig dem tilvurdere ved Vurderingsmænd, fordi han har været Kavtionist for en Mand, ved Navn Peder Hansen, forrige Tolder i Bergen, og Christoffer Ifversen beretter nu, at dersom han ikke efterkommer det, som han har forpligtet sig til i sin Kavtion for Peder Hansen overfor Kommissarierne, vil bemeldte hans Vaaninger til 11. August førstkommende af en Mand, ved Navn Benedix Mortensen, blive afhændet efter Vurderingen. Desuden besværer han sig højlig over, at samme Vaaninger er sat til mindre end de kunde være værd. Adressaterne skal i Hr. Corfits Ulfeldts Fraværelse tilholde fornævnte Benedix Mortensen ikke at afhænde nogen af Christoffer Ifversens Vaaninger, men lade alting bero, indtil Kongen selv kommer. Sj. T. 27, 200. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Sten Bilde. Hans Markdanner til Søgaard har tilbudt Kongen til Købs noget Jordegods, som skal ligge belejligt til Skinderup. Sten Bilde skal undersøge, om samme Gods ligger belejligt for Skinderup, faa Prisen derpaa hos Hans Markdanner og snarest underrette Kongen derom, hvorpaa denne vil træffe videre Beslutning. F. T. 5, 141 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt. Naar han gør Afregning¹ med Soldaterne, skal han deri medtage Fortæringen for dem, der i

¹ Meningen er usikker, da Brevet er forskrevet. Teksten i J. T. lyder: Naar du med Soldaterne Afregning gør, haver den Fortæring i det, som der er medgangen paa den, som der er medgangen paa dem, som pro tempore haver ligget paa Elben paa vore Orlogsskibe.

en Tid har ligget paa Elben paa Kongens Orlogsskibe. J. T. 10, 384.

29. Juli (Glückstadt.). Miss. til Hendrik Ramel om at optage en Søn af Lorents Nissen i Ollemorstoft i Holstein i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 200 b.

29. Juli (—). Miss. til Hannibal Sehested. Jens Bang, Borger i Aalborg, har berettet, at to Skippere, nemlig Anders Brix og Jørgen Pedersen, begge af Marstrand i Norge, med to det spanske Saltkompagni i Aalborg tilhørende Skibe, kaldet Fortuna og David, er sendt til Spanien, og at disse Skippere med bemeldte Skibe er ankommet til Lisbona i Spanien, hvor de af Guvernøren er taget i Arrest for at tjene Kongen i Spanien, som han kan se af hosfølgende Supplikation. Jens Bang har derfor begæret, at bemeldte Skippere maa tilholdes at skaffe Bevis for, hvorledes det er gaaet til med fornævnte Skibe. Adressaten skal alvorligt tilholde Skipperne at skaffe fornævnte Jens Bang rigtigt og nøjagtigt Bevis for, hvorledes det er gaaet til med fornævnte Skibe, saa at han derefter kan søge Erstatning. J. T. 10, 384.

30. Juli (—). Miss. til Hr. Christian Thomesen og Rente-mestrene. En Mand, ved Navn Thomas Rasmusen, Visitør i Fleckerøen i Norge, har berettet, at han i adskillige Maader forurettes af Jacob Madtsen, Borgemester i Christianshavn, som de videre kan se af hans hosfølgende Supplikation. Adressaterne skal stævne Parterne for sig, nøje undersøge, om det forholder sig, som han opgiver, og dersom det befindes saaledes, hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret gemæs. Sj. T. 27, 200 b.

31. Juli (—). Miss. til Mogens Arenfeldt. Afdøde Ifver Krabbe til Albeck har faaet Kongens Befaling til at reparere Mariager Kirke og har dertil oppebaaret Penge af adskillige andre Kirker. Adressaten skal tage til sig de Materialer, Kalk, Sten og Tømmer, som før fornævnte Ifver Krabbes Død er indkøbt til Kirkens Bygning, saavel som de Penge, som endnu findes i Behold, naar Fru Dorette Juell leverer dem til ham, og kvittere hende derfor. J. T. 10, 384 b.

4. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Anne Mickelsdatter af Varning¹ faar Bevilling til at ægte Peder Andersen i Varning. Hun har for nogen Tid siden ladet sig trolove med en Mandsperson, ved Navn Madts Pedersen, i Karckoe², men han er derefter rejst bort derfra til Fyen, hvor han har indladt sig med en anden Kvindeperson og besøvet hende. Anne Mickelsdatter har derfor indstævnet ham for Kapitlet i Ribe Domkirke, hvor de lovlig blev skilt. Hun har nu begæret Bevilling til at maatte indgaa Ægteskab med Peder Andersen i Varning. J. R. 10, 140 b.

5. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene om, at de herefter aarlig tilligemed Dalums og Rugaards Regnskaber skal revidere Sten Bildes Regnskaber for Skinderup. Sj. T. 27, 200 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift. Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at han for nogen Tid siden³ har faaet Kongens Brev paa at maatte nyde alle de Tiender, som hans afdøde Fader⁴ har haft, men at Adressaten nu forholder ham Kronens Part af Brenderup Korntiende. Adressaten skal lade ham faa Kronens Part af Brenderup Korntiende for rimeligt Fæste og for den samme Afgift, som hans Fader har givet. F. T. 5, 142 b. Orig. i Landsark. i Odense.

6. Aug. (—). Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at skaffe Frants Pogwisch saa meget Vildt til hans Bryllup, som er fornødent. Udt. i Sj. T. 27, 201.

— Miss. til Jørgen Husfoged paa Haderslevhus om at lade Frandts Pogwisch, Embedsmand over Mariæ Kirkes Provsti, faa 200 Karper til sit Bryllup, naar han anmoder ham derom. J. T. 10, 385.

— Miss. til Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Han har berettet, at Sognepræsten til Rosenvold er død⁵, og har

¹ Det kaldes Vanning, Varning og Vannig. Ment er Varming, Seem S., Ribe H. ² Karkov, ligeledes i Seem S. ³ 18. Juli 1633. ⁴ Erik Stensen Bilde († ^{26/6} 1641). ⁵ Henrik Jørgensen, † Decbr. 1639.

derfor begæret at faa at vide, om Kongen selv vil forordne en anden Sognepræst til samme Kald eller om der skal kaldes en dertil efter Ordinansen¹. Kongen tillader, at der til fornævnte Kald maa kaldes en dygtig Person, lovligt efter Ordinansen. J. T. 10, 385. Orig.² i Landsark. i Viborg.

7. Aug. (Glückstadt). Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Holger Rosenkrantz til Demmestrup for Betaling faa 3 store Dyr og 5 Raadyr i Koldinghus Len til sit Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 201.

— Miss. til Vincents Bilde og Gabriel Laxmand. Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har berettet, at han af Falck Gjõe til Hvidkield som Befuld­mægtiget for afdøde Tygge Brahes Børn har tilforhandlet sig Vemmetofte Gaard i Sjælland med tilliggende Bønder, og at Falck Gjõe havde forpligtet sig til at ryddeligøre Gaarden for ham til 1. Maj sidstforleden, som Købebrevet videre formelder. Dette er, som han beretter, endnu ikke sket, fordi adskillige Kamre er optaget af Løsøre under Adressaternes Forsegling. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at rette deres Lejlighed efter, at advare Arvingerne³ derom og siden inden 4 Uger efter dette Brevs Datum begive sig til Vemmetofte og dér i Nærværelse af fornævnte Arvinger eller deres Befuldmægtigede ud af de af dem forseglede Kamre lade udtage Boet og alt i dem værende Løsøre og lade det altsammen indsætte i ét Kammer, for at Kamrene efter fornævnte Holger Rosenkrantz's Nøje og Vilje kan blive ryddelige. Sj. T. 27, 201.

¹ Ordet Ordinansen er glemt i J. T. ² Underskriften synes at være Kongens, og Brevet, der paa Bagsiden har Paategningen: Superintendent til Arhusen om en Sognepræst til Rosenvold at kaldis efter Ordinanzen, og som har været lagt sammen i Brevform, synes at være en Original, men har ikke været lukket med noget Segl. Paa Brevarkets 2. Side er indført det nedenfor gengivne aabne Brev til Dr. Morten Madsen af 9. Aug. 1641 om hans Datters Bryllup og paa 3. Side det nedenfor gengivne aab. Brev af 15. Aug. 1641 om Udnævnelsen af M. Christen Nielsen til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Aarhus. Ogsaa Underskrifterne under disse to Breve synes at være Kongens. Om der her foreligger 3 Origg. eller Kopier, lader sig næppe afgøre. ³ Efter Tyge Brahe († 22/8 1640).

7. Aug. (Glückstadt). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Kongen har bevilget, at Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, for en Afgift, der takseres af gode Mænd, maa faa Tienden af Brønderup By, som ligger i Gudberg Sogn, eftersom samme By paa én Gaard nær er hans egne Tjenere, skal Adressaten lade ham faa den for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. F. T. 5, 145.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Pogwisch om at takserer Gudbiert Tiende og sætte hver By især til en rimelig aarlig Afgift. F. T. 5, 143.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Edel og Anne Krabbe faar Bevilling til at være deres egne Værger og selv oppebære Indkomsten af deres Gods, dog at deres nærmeste Væрге paaser, at deres Formue ikke forkommes unyttigt, og at de ikke afhænder det dem arvelig tilfaldne Jordegods. J. R. 10, 141.

— Miss. til Otte Kaas til Namerup¹ og Christen Krag til Liungduniggaard². Niels Galde³ til Egebiere og Jomfruerne Edele og Anne Krabbe har berettet, at Jacob Krabbe til Vebnersholmb snarest agter at skaffe dem Rigtighed for deres Værgemaal, som han har haft under Hænder, og endvidere at de agter at holde Skifte efter deres afdøde Broder Godske Krabbe. Adressaterne skal rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Skiftet skal foretages og naar deres Værgemaal skal overleveres til dem, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 385.

— Lignende Miss. til Henrik Lange om at rette sin Lejlighed efter at være til Stede ved ovennævnte Overlevering af Værgemaalene og ved Skiftet paatage sig Værgemaalene for Jomfruerne Edele og Anne Krabbe, nøje paase at der kun vederfares dem, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er overstaet, overlevere Værgemaalene til dem selv. J. T. 10, 386.

¹ Nandrup, Nørre H., Mors. ² Lydumgaard, V.-Horne H. ³ Han var g. m. Barbara Krabbe, Søster til Edele og Anne Krabbe.

9. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Dr. Morten Madtsen, Superintendent over Aarhus Stift, der med det første agter at gøre sin Datters Bryllup, faar Bevilling til at indbyde flere til sin Datters Bryllup, end Forordningen tilsteder. Orig.¹ i Landsark. i Viborg. Udt. i J. R. 10, 141.

10. Aug. (—). Miss. til N. N.² om at rette sin Løjlighed efter straks med sit Regiment at marschere her ud [til Glückstadt], hvor han siden vil faa Kongens Ordre at vide. Han skal alvorligt befale sine Underofficerer under Marschen at have godt Opsyn med Soldatesken, at de ikke foruretter nogen af Kongens Undersaatter. Der tilstilles ham hoslagt Pas og aabent Patent, hvorefter de Lensmænd, til hvilke han maatte komme med sine Kompagnier, skal rette sig. Sj. T. 27, 201 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt. Friderick von Buchwald, bestalter Oberstlieutenant, har berettet, at hele det gevorbne Rytteri har 2 Maaneders Sold til Gode. Adressaten skal straks betale dem hvad der tilkommer³ dem, da de har faaet Befaling til at marchere. J. T. 10, 386 b.

11. Aug. (—). Miss. til Arent von Kullou⁴. Han har begæret at blive forløvet for nogen Tid til at rejse til Jylland for dér at forrette sine Ærender. Kongen tillader ham at rejse derover og blive dér en fjorten Dages Tid; siden skal han forføje sig tilbage igen. Sj. T. 27, 202.

12. Aug. (—). Bevilling for Hr. Fredrick Caspersen Foell⁵, Sognepræst paa Tudsnes, til at gifte sig. Udt. i Sj. R. 21, 61 b.

— Miss. til Jesper Brochmand om, at Hr. Frederik Caspersen Forll, Sognepræst til Udby, faar Tilladelse til at ægte et Kvindfolk, med hvilket han har begaaet Lejermaal. Sj. T. 27, 202. (Tr.: Dsk. KL. III, 286 f.).

13. Aug. (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, Gunde Lange til Bredeinge, Befalingsmænd paa Vestervig Kloster og Aalborghus Slot, Erik Juel til Hunsbeg og Mogens

¹ Om Brevet se Noten til Miss. af 6. Aug. ovfr. ² Adressaterne er ikke nævnt. Overskriften har: Herefter udgik tvende Breve om det gevorbne Folk. Se dog det efterfølgende Miss. ³ Dette eller et lignende Ord mangler i J. T. ⁴ Arnt v. d. Kuhla. ⁵ Wibergs Præstehistorie kalder ham: Forll eller Forel. Han var Præst i Udby, Tudse H.

Høg til Kiørgaardsholmb, Landsdommere i Nørrejyland. Der er opstaaet Trætte mellem Jesper Friis til Ørbecklunde paa den ene, og Axel Juul Nielsen til Biørnsholmb paa den anden Side om nogen Jord, som Ridemænd har redet fra Borregaards Mark til Biørnsholmb's Mark, og som endnu ikke er blevet delt dem imellem, fordi Ridemændene har redet en Del af Jesper Friis's Gaards Skiftejord fra ham til Borregaards Mark. Han mener, at der først bør ske Vederlag herfor af den Jord, som er tilredet dem, da han skal have Halvdelen af al den til Biørnsholmb liggende Mark, Ager og Eng og det tiloversblevne skal deles i to lige Lodder og skiftes tilbørligt mellem dem. Ligeledes skal der findes to Fællesgaarde, som hedder Vesterfalde og Padekier, og nogen Jord ved Trende Mølle, som tilkommer dem begge. Han begærer derfor, at deres Ager og Eng med alt rette Tilliggende maa lignedes, deles og skiftes mellem dem efter de Lodder, Skøder og andre Dokumenter, som hver af dem har, saa hver af dem kan vide¹, hvilken Part med Rette tilkommer ham. Desuden er der mere Tvistighed mellem dem om Aalekister og andet. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at begive sig til Biørnsholmb, stævne Parterne i Rette for sig dér, nøje undersøge Sagen, bilægge Tvistighederne om bemeldte Aasteder og hvad Trætte der ellers er dem imellem, i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 10, 386 b.

15. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved M. Christen Nielsen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Aarhus, faar Tilladelse til paa et Aarstid eller to at begive sig ud af Riget til fremmede Universiteter, dog at han forsyner Kirken med en anden dygtig² Mand, medens han er borte³, saa ingen Tjeneste forsømmes paa Grund af hans Fraværelse. J. R. 10, 141 b. Orig.⁴ i Landsark. i Viborg.

¹ Dette eller et lignende Ord er glemt i J. T. ² Orig. har: dygtig og skikkelig. ³ De sidste 4 Ord mangler i J. R. ⁴ Se herom Noten til Miss af 6. Aug. ovfr.

15. Aug. (Glückstadt). Miss. til Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giske Gods, Niels Trolle til Trolhollumb, Befalingsmand paa Roskildegaard, Rønnov Bilde til Sandbygaard og Olluf Daa til Holmegaard. Der er opstaaet Trætte mellem Laug Bilde til Hauflyckegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, paa den ene og Sten Bilde til Kiersgaard, Embedsmand paa Rugaard, paa den anden Side om Olsterup Hovedgaard med tilliggende Gods, der er tilfaldet Laug Bilde ved Arv efter hans afdøde Fader Erik Bilde efter en Kontrakt, der er afsluttet mellem Laug Bilde og hans Broder Sten Bilde. Laug Bilde føler sig nu brøsthølden i adskillige Maader, baade med Hensyn til Bygningens Brøstfældighed og til en Vandmølle, ved Navn Brend Mølle, som nu er ganske udbrudt og øde, ligesom han mener, at Skovene, som ligger til Godset, er regnet ham til et højere Beløb, end de er gode for, med videre, som han besværer sig over. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Olsterup Hovedgaard, indstævne Parterne for sig, nøje undersøge hele Sagen, bilægge Tvistighederne om Bygningen, Møllen og Skovene i Mindehødelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 5, 143 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, Nyborg, Hagenskov og Stjernholm Slotte, Henderick Bilde til Thiersbeck og Lauridts Ulfeldt til Haridtsløfgaard. Da Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, Lave Bilde til Haufreløckegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, og Jahan Brockenhuus til Lerbeck paa sin Hustrus¹ Vegne snarest agter at holde Skifte efter deres Fader, afdøde Erick Bilde, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, nøje undersøge Sagen, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder om Jordegods, Købstadgods, begge Hovedgaardenes,

¹ Helvig Bilde Eriksdatter.

nemlig Rørbecks og Kiersgaards, Avl og om fornævnte Arvegods, i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Ligeledes skal de begive sig til de til fornævnte Gaarde liggende Skove og undersøge, hvor mange Svins Olden de i Søkendeskiptet bør regnes til, da det menes, at en Del af dem er forringet, siden afdøde Erick Bilde fik samme Skove. Ligeledes skal de taksere Bygningerne paa fornævnte 2 Hovedgaarde samt den tilliggende Ejendom til, hvad de i Søkendeskiptet bør sættes for, saavel som taksere de i Odense liggende Gaarde i Penge. De skal give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. F. T. 5, 144.

16. Aug. (Glückstadt). Miss. til Lauge Bilde. Han har begæret at forløves over til Fyen, medens der holdes Skifte efter hans afdøde Fader. Kongen bevilger, at han maa rejse, dog at han igen indfinder sig, saa snart Skiftet er overstaaet. Kongen har befalet Just Frederick von Pappenheim til Libanow, Befalingsmand i Halsted Kloster, i hans Fraværelse at sidde Retten og holde Landsting. Sm. T. 6, 497.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage 2 Sønner af Hr. Peder Olufsen, Sognepræst i Sagendal¹ i Sagen Fogderi i Bergenhus Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 202.

— Miss. til Eyller Holck. Fru Hyldeborg Krafse, Enke efter Greve Holck til Raufnholt, har berettet, at hun med det første agter at holde Skifte og Deling med sine to Sønner efter deres afdøde Fader, og at hendes Broder Otto Krafse, som burde være deres rette Værge, er draget ud af Landet og tilmed ikke skal være vederhæftig nok til at forestaa fornævnte Børns Værgemaal. Der gives Eyller Holck Befaling og Fuldmagt til, naar Skiftet skal foretages, da at give Møde, paatage sig Værgemaal for Fru Hyldeborg Krafses 2 Sønner, nøje paase, at der vederfares dem, hvad der er ret, og, naar Skiftet er sluttet, modtage den Arvepart, der er tilfaldet hendes 2 Sønner og

¹ Sogndal Præstegæld, Bergenhus Len.

siden fremdeles forblive deres Væрге, indtil de kommer til deres Lavalder, saa at de selv tilbørligt kan forestaa samme Værgemaal. Sk. T. 6, 458 b.

19. Aug. (Haderslev). Miss. til Hans Uldrick. Han har nylig¹ faaet Kongens Missive om Arrest paa svenske Skibe og Gods, og Kongen erfarer nu, at han er tvivlraadig med Hensyn til, hvad Skibe og Gods, der skal forstaas derved. Kongens Mening er, at han kun skal arrestere og anholde de Skibe, som befindes at have falsk Passeport eller urigtige Certifikationer, men lade de andre passere frit og uhindret nu som tilforn. Dersom der kommer noget svensk Skib, hvis Certifikationer kunde synes tvivlsomme, skal han beholde deres Certifikationer, men dog lade Tolden oppebære af dem, dersom de tilbyder at erlægge den, for at der siden kan ske nøjagtig Information derom. Sj. T. 27, 202 b.

20. Aug. (—). Bestalling for Helmich d. Ferejum² som Skibsløjtnant med en aarlig Løn af 200 Kurantdr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra dette Brevs Datum at regne. Udt. i Sj. R. 21, 61 b.

— Miss. til Rentemestrene³. Naar der til Øresund ankommer 3 eller 4 svenske Orlogsskibe, som bevises at høre Kronen til, skal de træffe Anordning om at lade dem passere uhindret dér igennem. Sj. T. 27, 202 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle [Roskildegaard], Niels Vind [Københavns Len], Hans Uldrick [Gyldenløve, Kronborg og Frederiksborg], Jørgen Seefeld [Kristoffersen, Ringsted Kloster] og Hendrick Ramel [Sorø]. Da Kongen har befalet, at det gevorbne Folk, som ligger i Sjælland, nu straks skal rykke ud og forføje sig til Korsør, hvorfra det siden skal sendes til Christianpris Fæstning, skal Adressaterne tilholde Officererne over enhver Trup alvorligt at holde god Justits over deres Folk, saa der ikke sker nogen i deres Len Overvold i nogen Maade. Dersom saadant sker, skal de [Soldaterne] straffes vedbørligt derfor.

¹ 15. Juli 1641. ² Efter H. D. Lind: Christian den Fjerde og hans Mænd paa Bremerholm S. 308 (Nr. 421) hedder han Helmich de Færius (Færius). Lind kender ikke denne Bestalling. ³ Sj. T. har som Adressat kun Jørgen Vind, Orig. har som Adressater alle 3 Rentemestre.

Adressaterne skal sørge for, at de for rimelig Betaling kan faa, hvad de til Nødtørft behøver. Sj. T. 27, 202 b.

20. Aug. (Haderslev). Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk [Korsør og Antvorskov] med Tilføjelse af, at han skal bestille Skuder til 600 Mand til at føre dem fra Korsør til Christianpris. Sj. T. 27, 203.

— Miss. til Hans Uldrick. Han har faaet Kongens egen Befaling til at sende hid [til Haderslev] 130,000 Rdlr. Deraf skal han lade Kaptejnen, som ligger i Helsingør, faa 5354 Rdlr. til at betale sine Soldater omkring den 12. September, saafremt der tilkommer ham saa meget, hvorpaa der tilsendes ham den sidste Rulle. Dernæst skal han til Rente-mestrene levere 5354 Rdlr. Endvidere skal han ved en af Toldskriverne tilsende Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, 22,184 Rdlr. Resten skal han ved fornævnte Toldskriver lade føre til Kolding og levere dem til Kongens bestalter Krigskommissarius Ulfeldt¹. Dersom han ikke er til Stede, skal Toldskriveren med samme Penge begive sig til Kongen, hvor denne er at finde. Sj. T. 27, 203.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Kongen har befalet Hans Uldrick Gyldenløve til Vindinge, Befalingsmand paa Kronborg Slot, ved en Toldskriver fra Øresund at sende Adressaten 22,184 Rdlr. til dermed at betale det gevorbne Folk, som ligger i Fyen. Naar disse Penge tilsendes ham, skal han modtage dem og dermed betale Officererne i formeldte Fyen, hvad de har til Gode for dem selv og deres Folk indtil den 12. Septbr. Han skal af dem forlange den sidste Rulle, hvorefter de er mønstret, for at de saa straks efter Kongens Anordning kan rykke bort og forføje sig til de dem af Kongen befalede Steder. F. T. 5, 146 b.

— Miss. til Lensmændene i Fyen. Da Kongen har befalet, at det gevorbne Folk, som ligger i Fyen, nu straks skal forføje sig til Svendborg, hvorfra de skal sendes til Hellig-hafven, skal Adressaterne, hver for sig, tilholde Officererne over hver Trup at holde god Justits over deres Folk, saa der ikke sker nogen i deres Len Overvold i nogen Maade. Dersom

¹ Knud Ulfeldt Kristoffersen til Svenstrup, 1639 Generalkrigskommissær for de i Holsten garnisonerende Tropper.

saadant sker, skal han lade dem vedbørligt straffe. NB. Han skal træffe Anordning, saa at de for rimelig Betaling kan faa, hvad de nødtørftigt behøver. F. T. 5, 147.

20. Aug. (Haderslev). Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas med følgende Tilføjeelse ved NB.: Han skal bestille Skuder til ca. 1100 Mand til at føre dem fra Svendborg til Hellig Hafven. F. T. 5, 147.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Da Kongen har anordnet, at det gevorbne Folk, som ligger her i Riget, skal marschere ud af Landet, og at der derfor skal betales dem, hvad de maatte restere med, skal han tilholde Officererne over samme Folk og formane dem at have nøje Tilsyn med deres Soldatesca, at de paa Rejsen ikke gør sig skyldig i nogen Modvillighed mod Kongens Undersaatte, saafremt de ikke vil straffes tilbørligt (dersom de handler herimod). J. T. 10, 389.

— Miss. til samme om at tilholde Officererne ved det gevorbne Folk at holde deres egne Heste og Vogne i Beredskab, naar de ankommer til Haderslev¹, efter den dem givne Bestalling. J. T. 10, 388 b.

— Miss. til Niels Vind [Københavns Len], Ventsel Rotkirk [Korsør og Antvorskov], Hr. Mogens Kaas [Nyborg] og Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov], „hver sit Brev“, om, at de indtil videre Ordre aldeles intet Flæsk skal købe til Kongens Behov. Sj. T. 27, 203 b.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage 2 Sønner af Erick Nielsen, Sognepræst til Asperup Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 203 b.

— Aab. Brev, hvorved Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Embedsmand paa Bornholm, faar Bevilling til at lade sig vie til sin Brud Fru Karen Krabbe paa Adelen Hus i Odense. Sk. R. 5, 340.

— Miss. til Ifver Krabbe, hvorved der gives ham Tilladelse til at begive sig fra Varberg til Fyen² til Fru Karen Krabbes Bryllup. Udt. i Sk. T. 6, 459.

¹ D. v. s., at de derfra skulde benytte egne Heste og Vogne. ² Der har sikkert først staaet: Nyborg; ovenpaa dette er der saa skrevet: Fyen. Hendes Bryllup med Holger Rosenkrantz Akselsen, den rige, stod i Odense den 19. Septbr. 1641.

20. Aug. (Haderslev). Miss. til Wolf Hieronymus¹ om at ligge i Slotsloven i Varberg i Ifver Krabbes Fraværelse og have nøje Tilsyn med alting, saa det gaar ligelig og vel til. Udt. i Sk. T. 6, 459 b.

— Miss. til Niels Krabbe med Tilladelse til fra Fæstningen Halmstad at begive sig til Fru Karen Krabbes Bryllup. Udt. i Sk. T. 6, 459 b.

— Miss. til Patrick Dumbard om at ligge i Slotsloven i Fæstningen Halmstad, stylo consueto. Udt. i Sk. T. 6, 459 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Sten Bilde. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling vedrørende noget Gods, som Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Hinds-gavl Slot, har begæret til Mageskifte. Da det nu berettes, at det Gods, som han vil give Kronen, ikke svarer til Skylden af den Ejendom, som han begærer, tilbyder han at give en anden Gaard i Skrillinge³ i Vends Herred i Hinds-gavls Len. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til samme Gods og efterkomme den forrige Befaling vedrørende Besigtelsen. J. T. 5, 145 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjõe til Hvidkield. M. Henderick Mickelsen, forrige Provst i Haderslev, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham paa den ene og Hr. Jens⁴ Bang, Sognepræst til Flemløse Sogn i Fyen, paa den anden Side om Elisabeth Rickertsens Gaard i Odense, hvorpaa bemeldte M. Henderick mener, at der sker ham for stor Opskrift og Fordring af Hr. Jens, og at Gaardens Brøstfældighed burde tilskrives Hr. Jens alene, med videre. Da det fra begge Sider er betroet Adressaterne at dømme i Sagen, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge alle Tvistighederne om samme Gaard i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. F. T. 5, 146.

¹ Wolf Hieronymus von Kratz. ² 3. Marts 1641. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Skillinge. ⁴ F. T. har ved en Fejlskrift: Hans.

20. Aug. (Haderslev). Kgl. Konfirmation paa et af Niels Krag til Trudsholm, Befalingsmand paa Lund og Dekanus i Ribe Domkirke, under Datum Viborg den 18. Oktbr. 1640¹ til Steffen Nielsen, Raadmand i Varde, udstedt Fæstebrev, ved hvilket Niels Krag til denne paa Livstid fæstede den til Hastrup Kirke i Skads Herred i Riberhus Len liggende Ejendom, som afdøde Lauris Nielsen sidst havde i Fæste; dog at han aarlig giver den sædvanlige Afgift af den og ikke handler mod Recessen. J. R. 10, 141 b. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at Lauridts Vandel, Tolder i Aalborg, ikke har erlagt Afgiften af Tolden dér, som han har i Forpagtning, til 1. Maj sidstforleden, skal Gunde Lange tiltale ham derfor og forpagte Tolden til en anden vederhæftig Mand, som vil sætte Vissen og Loven for, at han vil levere Afgiften i rette Tid. J. T. 10, 387 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Lauridts Ebbesen til Donnerup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret 1 Gaard i Østerhouft, 1 Gaard i Giufskouf, 1 Gaard i Giufve, 1 Bol i Nouad², 1/2 Gaard i Store Karleskouf og 1/2 Gaard i Smidstrup, alle i Koldinghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Bredal i Nørvang Herred, 1 Gaard i Ernock³, 1 Gaard i Skioldbjerg, begge i Slavs Herred, 1 Bol i Vindesløuf i Tørrild Herred, og 2 Parter af en Gaard, hvoraf Kongen har den tredje Part, i Aas i Vor Herred, skal han med første Lejlighed undersøge dette Godsles Lejlighed og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 388.

— Miss. til Ifver Vind og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. De har tilforn⁴ faaet Befaling til at erklære sig om et Andragende fra Hr. Madts Hansen, Sognepræst til Thostrup og Horn⁵ Sogne i Lundenæs Len, hvori han erklærer, at han skulde være villig til at yde sin afdøde Formands Enke⁶ det aarlige Deputat, som han har lovet hende,

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: 1641. ² Formentlig: Nødvad, Lindeballe S., Tørrild H. ³ Læsningen er usikker, det ses ikke hvad der er ment. ⁴ 25. Juni 1640. ⁵ Thorstrup og Horne S., Ø.-Horne H. ⁶ Kristen Mikkelsens Enke Maren.

dersom hun ikke førte et saa uskikkeligt Levned med Drik. Da Kongen af deres Erklæring ser, at nævnte Enke forholder sig ganske utilbørligt og godt kan komme ud af det med Halvparten af det, som fornævnte Hr. Madts aarlig giver hende, men at hun anvender det daarligt, tillader Kongen, at han herefter ikke giver hende mere end Halvparten af det, hun har faaet tilforn, nemlig 4 Riber Tønder Korn, $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør og $2\frac{1}{2}$ Rdlr. Adressaterne skal meddele hende dette. J. T. 10, 389.

20. Aug. (Odense). Mageskifte mellem Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein. Kongens Søn, paa hvis Vegne Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, handler, og Kronen. F. R. 4, 245. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, faar Bevilling til at lægge et Birketing paa Taasinge. F. R. 4, 251, (Tr.: CCD. V, 89 f. Se Kr. Sk.).

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Jørgen Vind. Da Kongen agter at sende 2 Skibe, som nu har Befaling til at føre Tømmerlast fra Gulland til Taasing, straks tilbage igen til Gulland for dér igen at indlade Sten og Tømmer og føre det til Taasing, skal han, naar de har losset den første Last, skaffe dem saa megen Proviand, som de kan hjælpe sig med paa Rejsen til Gulland, derfra igen til Taasing og fremdeles tilbage til København. Sj. T. 27, 203 b.

— Miss. til Rentemestrene om at sende saa megen skaansk Kalk til Hr. Mogens Kaas til Støringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, som gøres fornødent til Reparation af samme Slot. Hvor meget der behøves dertil, kan de faa at vide af Kongens Bygmester i København. Sj. T. 27, 204. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Eiler Ulfeldt. Det berettes, at blandt de Fordringer og Prætensioner, som Kongens Undersaatter har i Spanien, den rigtigste og bedste er den, som afdøde Hr. Albret Skeel og hans Medkonsorter har mod nogle Borgere i St. Sebastian, da der i samme Sag allerede er afsagt endelig Dom for dem. Han skal snarest lade procedere i denne Sag, saa at den engang kan komme til Ende. Sj. T. 27, 204.

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Hr. Christian Thomesen og Jørgen Vind om Valg af en Raadmand i København. Sj. T. 27, 204 b. (Tr.: KD. V, 239).

— Miss. til Oluf Brockenhuus om at være Væрге for Enevold Kruse paa Skiftet efter hans Moder Fru Agnette Thott og paase, at der i Alting sker ham Skel og Ret, og derefter overlevere Værgemaalet til hans rette Væрге. Udt. i Sk. T. 6, 459 b.

Miss. til Hr. Tagge Thott. Han har haft 2 Ladegaarde i Forpagtning i Malmøhus Len, og da Tiden for denne var udløbet nu til 1. Maj sidstforleden, har han andraget om fremdeles at maatte beholde samme 2 Ladegaarde efter forrige Forpagtning. Kongen bevilger, at Forpagtningen forlænges i to Aar. Sk. T. 6, 460.

— Aab. Brev, hvorved Axel Brahe til Eskebjerg, som nu er i sit 19. Aar og ikke har naaet den Alder, som Forordningen fastsætter, faar Tilladelse til at rejse ud af Landet og begive sig til fremmede Steder. F. R. 4, 252.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Kierum Sogn i Hagenskov Len, som nu er ledig, for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. F. R. 4, 252.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenhollum, Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjærholm Slot, Erick Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Otto Skeel til Katholumb. Kongen har for nogen Tid siden¹ befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjøe til Hvidkield at paatage sig Værgemaalet for Axel Brahe² til Eskeberig og hans Søster Jomfru Christendtse Brahe, afhænde Godset til Betaling af Gælden, bringe deres Forhold til en god og mulig Velstand og siden overlevere samme Værgemaal til deres rette Lavvæрге. Da de nu mener, at de har efterkommet, hvad der var befalet dem, saavidt, at de bør kvitteres derfor, har de begæret Kongens Befaling derom

¹ 1. Novbr. 1640, hvor dog Arvingernes Navne ikke nævnes. ² Han var i Udlandet.

til Adressaterne. Der gives disse Befaling og Fuldmagt til snarest til bestemt Tid og Sted at indstævne for sig fornævnte Hr. Jørgen Brahe og Falck Gjøe med alle deres Forretninger og Regnskaber og afdøde Tyge Brahes Arvinger, som kunde have noget at sige eller prætendere deri, paakende de mulige Fejl eller Mangler, som maatte blive fremsat af de paa de Tider tilforordnede Værger, saa at der i alle Maader vedfares afdøde Tyge Brahes Børn, hvad Ret og Billighed medfører, være til Stede, naar bemeldte Værgemaal overleveres til den rette Lavvæрге og ellers forhandle mellem Parterne i Mindelighed om alle forskrevne Poster eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 5, 147 b.

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Sten Bilde paa Rugaard. Kongen tillader, at Fru Anne Brahe, Enke efter afdøde Eyller Qvitzov til Elfved, til Kronen maa udlægge det af hende tilbudte Gods i Lundensæs Len i Jylland til Vederlag for det, som hun bliver Kronen skyldig paa Regnskabet for Rugaards Len, hver Tønde Korn beregnet til 50 Rdr. F. T. 5, 148 b.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmænd paa Odensegaard og Rugaard. Da der er opstaaet Trætte mellem Baag Herred og Assens By i Fyen om Vedligeholdelsen af en Vej, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at skaffe sig Underretning om samme Vejs Beskaffenhed, indstævne begge Parter for sig, dømme mellem dem om, hvor meget det med Rette tilkommer hver af dem at vedligeholde, og give Parterne det beskrevet. F. T. 5, 148 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det gevorbnede Folk, som ligger paa Fyen, nu straks skal rykke bort, skal han i deres Betaling fradrage Betaling for den Skade, de har gjort, og levere Pengene til dem, som har lidt Skade. F. T. 5, 149.

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Henning Valkendorf. Han har berettet, at en hel By med hans Bønder ved hans Gaard

Klindsterup er brændt, og at han behøver en hel Del Tømmer til sin Bygning, hvorfor han har andraget om Bevilling til, at hver Kronens Bonde i det Len [Nyborg] til belejlig Tid maa age 2 Læs Fyrretømmer 4 Milsvej til samme hans Gaard. Kongen bevilger dette. F. T. 5, 149.

21. Aug. (Glückstadt). Miss. til samme og Dr. Hans Mickelsen. M. Henderick Mickelsen, forrige Provst i Haderslev, er paa Herredagen, der holdtes i Aaret 1636, blevet dømt til at erlægge en Del Penge til Hospitalet i Odense. Han hævder nu, at det er tilregnet ham at betale 54 Dlr. for meget. Dersom det befindes saaledes, skal de ordne det saaledes, at samme 54 Rdlr. snarest bliver tilbagebetalt ham af Hospitalet. F. T. 5, 149 b.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen om at lægge 1 Gaard i Frøbiergh paa Fyen, som Greve Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, har udlagt til Kronen og som Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, paa hans Vegne har tilforhandlet sig, ind under St. Knuds Klosters Len og indskrive den i Jordebogen. F. T. 5, 150.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Dr. Hans Mickelsen. Da Jesper Friis til Ørbecklunde, Oberst over det jydsk Regiment, har begæret Højheden til Ørbecklunde Kirke og til Gengæld har tilbudt at udlægge 1 Gaard i Krarup¹, til hvilken der er Skov til 6 Svins Olden, skal de snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget af Ørbecklunde Jus og Kirketiende tilkommer [Kronen?], og om det, som Jesper Friis begærer, kan bortskiftes mod den tilbudte Gaard. F. T. 5, 150. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen Krag og Jørgen Seefeld. Da Jesper Friis til Ørebeck Lunde, bestalter Oberst over det jydsk Regiment, har begæret 1 Gaard i Randumbye og 1 Gaard i Nesbye i Aalborghus Len i Jylland, alt i Aalborghus Len i Jylland, til

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Raarup. Saavel Orig. til dette Miss. som det originale Mageskifte af 12. Maj 1642 og Indlægget til dette har: Krarup.

Mageskifte for 1 Gaard i Gislum By og Herred og 1 Gaard i Houbroubye¹ i Aars Herred, begge i Aalborghus Len, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Gunde Lange til Brening, Befalingsmand paa Aalborghus Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 10, 389 b.

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Gunde Lange om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, give til Kende, hvad han har at bemærke, og besegle og underskrive Besigtelsen sammen med dem. J. T. 10, 390 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Pogwisch om snarest at foretage Likvidation mellem Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, og Hospitalet i Odense om Tiendelammene paa Taasing til de to Jus patronatus, som han nu sidst fik, for at al Herligheden alene kan følge Valdemars Slot. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at give Møde ved samme Likvidation og gøre Hospitalet fuldkomment Udlæg af det øvrige Gods, som han har tilforhandlet bemeldte Grev Valdemar. F. T. 5, 151.

— Miss. til Henning Valkendorf om at give Møde ved ovennævnte Likvidation og gøre Hospitalet fuldkomment Udlæg af det øvrige Gods, som han har tilforhandlet Grev Valdemar. F. T. 5, 150 b.

— Miss. til Morten Panock². Kongen har ved aab. Brev³ bevilget, at Henrik Rantzau til Møgelskier aarlig (naar der er Olden) fra Danmark til Fyrstendømmet Holstein til sin Gaard Schöneweide maa udføre 300 Svin, Kronens Told dog uforkrænket. Han befrygter nu, at Kongens Forordning om, at der maa udføres nogle magre Svin af Riget, skal være ham til Hinder. Da det er hans egne Svin og han vil lade dem udføre til sin egen Gaard, skal Adressaten lade samme 300 Svin passere uhindret, dog saa at han erlægger Kronens Told af dem. J. T. 10, 391.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Da Niels Friis til Farskouf

¹ Havbro, Aars H. ² Morten Panck, Tolder i Kolding. ³ 4. Juni 1640.

har begæret 1 Kapitelsgaard i Lornkier¹, 1 Ørte Byg af en øde Jord, som kaldes Thyrrestrup², som Kapitlet har fæstet, og nogen øde Ejendom paa Stouffrup³ Mark, alt Kapitelsgods i Ning Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Hollum⁴, en Halvgaard i Beder og 1 Gaard i Ingisløf⁵, alt i fornævnte Ning Herred, skal Kapitlet snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 10, 391.

21. Aug. (Haderslev). Miss. til Hans Dyre. Han skal holde til Stede den Kvindesperson Maren Ibsdatter, Mouridts Adloffs i Beckmand⁶, saa man kan være hende mægtig, naar det paaæskes⁷. J. T. 10, 392.

22. Aug. (—). Miss. til Christoffer Svenck og Peder Falck om at lade modtage de Kugler, som Kommissarierne i Skaane tilsender dem derfra, og levere dem andre i deres Sted. Sj. T. 27, 204 b.

— Miss. til Niels Trolle. Mickel Brun, som forrige Aar har været Kæmner i Roskilde, har berettet, at han ikke har kunnet faa indkrævet fornævnte Aars Drengeskate, som skulde have været erlagt til forgangen Mortensdag, saa hurtigt, at han kunde erlægge den til bemeldte Tid paa de forordnede Steder, og har begæret at maatte aflægge den nu. Niels Trolle skal af ham modtage samme Drengeskate med Mandtallet og gøre Regnskab for den. Sj. T. 27, 204 b.

— Miss. til Jørgen Vind. Det berettes, at nogle af Bønderne i Vindekilde By i Dragsholms Len har nogle Jorder i Dragsholms Slots Mark, men at kun en eneste af dem giver Landgilde deraf. Da Avlen dér til Slottet desuden er ringe, skal

¹ I Indl. til Skødet af 6. April 1643 nævnes dette Sted ikke, da den første Skrivelse fra Niels Friis ikke er bevaret. ² Efter Indlægget: Thyrrestrup paa Skade Mark, d. v. s. Skaade, Holme S., Ning H. ³ Maaske Stavstrup, Kolt S., Ning H. ⁴ Holme S., Ning H. ⁵ Ingerslev, Tiset S., Ning H. ⁶ Maaske Bækma, Aasted S., Horns H., Jylland, der ligger i Nærheden af Knivholt, som Hans Dyre ejede. ⁷ Hans Arenfeldt, g. m. Hans Dyres Datter Karen, havde i Skr. 10/8 1641 ansøgt om at faa dette Miss. udstedt, idet Maren Ibsdatter skulde forhøres som Vidne i Sagen om den af hans Hustru mod ham rejste Beskyldning for at have villet forgive denne.

Jørgen Vind modtage samme Jorder, som de har i Slottets Mark, og lægge dem ind under Slottets Avl, dog at han aarlig erlægger den Landgilde, som de har givet deraf, at der ikke sker Kronen nogen Skade i Jordebogen og at der siden efterhaanden igen skaffes dem anden Lejlighed. Sj. T. 27, 205.

22. Aug. (Haderslev). Miss. til Jørgen Vind. Bartholomæus Eisenhut, som har været Gartner paa Koldinghus Slot, er for nogle Forseelser dømt til at arbejde paa Bremerholm i Jern i et Aarstid. Kongen tillader, at Jørgen Vind lader ham komme paa fri Fod igen, saasnart dette Missive kommer ham i Hænde. Sj. T. 27, 205. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme og Hans Uldrick. Rørvig Sognemænd i Ods Herred i Dragsholm Len har berettet, at deres Klokke, som de havde sendt til Helsingør for at blive støbt om, er „bleven til Vands¹, og da de nu ikke har nogen Klokke, begærer de, at Kirkerne dér omkring maa hjælpe dem til en anden Klokke. Kongen tillader, at Kirkerne i deres Len [Dragsholm, Kronborg og Frederiksborg], som har nogen Formue, maa komme Rørvig Kirke til Hjælp med 2 eller 3 Speciedlr., eftersom de formaar det, til en anden Klokke. Sj. T. 27, 206.

— Miss. til følgende Rigsraader, nemlig: Hr. Jørgen Urne og Hr. Jost Høg i Jylland, Hr. Mogens Kaas og Hr. Hans Lindenov i Fyen og Lavind, Hr. Tagge Thott O[ttesen] og Hr. Christoffer Ulfeldt i Skaane, Halland og Blekinge og Jørgen Vind og Hans Lindenov i Sjælland og Smaalandene. De skal med det allerførste lade Adelen i Landet N. forskrive og foreholde dem samtlig paa Kongens Vegne, at de til næstkommende Herredag, som er berammet til at afholdes i København, skal sende nogle af deres Midte og forsyne dem med fornøden Fuldmagt til at raadslaa og beslutte med Danmarks Riges Raad om det, som Kongen vil proponere dem til Landets Bedste, nemlig: at eftersom denne farlige Tilstand og Krig endnu vedvarer i de tilgrænsende Lande, og endskønt Kongen ikke ved noget om nogen Fjendtlighed med nogen af sine Naboer, at

¹ Forlist paa Søen.

de dog til Rigets og deres eget fornødne Forsvar ud over den allerede givne Bevilling endnu i nogen Tid vil underholde de Soldater til Fods, som hver af dem har udskrevet blandt sine egne Bønder, og at de med Danmarks Riges Raad vil være betænkt paa yderligere Forsvarsmidler efter deres egen Erindring til Kongen, dersom der mod al Forhaabning skulde paakomme Kongen og hans Riger noget fjendtligt. Sj. T. 27, 205 b.

22. Aug. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som for nogen Tid siden¹ af Kongen har faaet til Mageskifte 3 af jordegne Bønder beboede Gaarde, nemlig 2 Gaarde i Skaarup By og 1 Gaard i Oubye², alle i Skaarup Sogn i Sunds Herred i Fyen, faar Bevilling til at tilforhandle sig Bondeejendommen af forbemeldte Bønder, som besidder samme 3 Gaarde, dersom de vil afstaa den til ham. F. R. 4, 252 b.

— Miss. til Sten Bilde paa Rugaard. Kongen har modtaget hans Erklæring om Gods, som [Hans]³ Markdanner til Rønninge Søgaard vil afhænde til Skinderup. Han skal snarest til Kancelliet indsende yderligere Erklæring om, hvorvidt fornævnte Gods er saa godt, at det kan bortskiftes mod andet Kronens Gods, og om, hvor højt samme Gods kunde være gaaet i Penge, naar det anslaaes i Hartkorn. F. T. 5, 151 b.

→ Miss. til Frandts Lykke. Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjõe til Hvidkiøld, har efter Kongens Befaling⁴ paataget sig Værgemaalet for Axel Brahe til Eskebjerg og for Jomfru Christentse Brahe baade med Hensyn til Afhændelse af Godset til Betaling af Gælden og til (saavidt muligt) at bringe deres Forhold til saa god Velstand som muligt; siden skulde de saa overlevere Værgemaalet til den rette Lavværg. Da de nu formoder, at det, som har været befalet dem, saaledes er efterkommet, at de bør have nøjagtig Kvittering derfor og de bør fritages for videre Tiltale, har de begæret Kongens Befaling til gode Mænd,

¹ 7. Jan. 1641. ² Ø.-Aaby, Skaarup S., Sunds H. ³ Fornavnet er glemt i F. T., jvfr. Miss. til Sten Bilde af 28. Juli 1641 ovfr. ⁴ 1. Nov. 1640 jvfr. 21. Aug. 1641 ovfr.

som kunde indstævne alle interesserede for sig til bestemt Tid og Sted og forhandle mellem dem om alle forefaldende Mangler og Tvistigheder. Naar samme Regnskab foretages og der gøres Rede for, hvad der er passeret i samme Værgemaal, skal Frandts Lykke rette sin Lejlighed efter selv at møde, paatage sig Værgemaallet for Jomfru Christentse Brahe, forestaa det saaledes og have Tilsyn med alting, det være sig med Indtægt eller Udgift for hendes solgte Gods eller i andre Maader, saa at der i alting sker hende Ret og fornævnte Hr. Jørgen Brahe og Falck Gjøe endelig kan faa Kvittering. Siden skal han overlevere hendes Værgemaal til hendes rette Lavværge. F. T. 5, 151 b.

22. Aug. (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg] om at lægge hele Jus patronatus til Gudbierg Kirke, saavel Kronens som Kirkens Part, med Præstegaarden, Skov, Byggested og andet, som det er taget i Søkendeskitte for 50 Tdr. Hartkorn, samt Landgilde, Korn og Penge, som følgende Bønder giver til Kirken, nemlig 6 Bønder og 1 Hus, hvor Kirkeladen stod, i Gudbierg By, 5 Bønder i Brenderup By, 1 Gaard, kaldet Ladgaard, med Skov til 4 Svins Olden, 1 Gaard med Skov til 10 Svins Olden og 1 Gadehus i Frøbjerg i Orte Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Skydebjerg By og Sogn i Baag Herred, endvidere 1 Gaard og 1 Gadehus i Ullersløf, 1 Gaard med Skov til 6 Svins Olden i Aufnsløf i Vindinge Herred, 1 Gaard med Skov til 5 Svins Olden og 1 Gadehus i Frøbjerg, hvilke 3 Gaarde og 2 Gadehuse Kapellanen i Svendborg skal nyde, og endelig 1 Gaard med Skov til 8 Svins Olden og 2 Gadehuse i Orte, til Præsten i Ringe, hvilket alt Kongen har faaet til Mageskitte af Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, og som Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har tilforhandlet sig paa hans Vegne, ind under Lenet [Nyborg], indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem, medens han skal lade Kapellanen i Svendborg og Præsten i Ringe faa det andet i Stedet for det, der er fraskiftet dem. F. T. 5, 152 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt om at give de 300 danske Fodfolk, som nu med det allerførste skal passere gennem Kolding, en Maanedes Sold, hvormed de kan behjælpe sig,

indtil de kommer til de Steder, som Kongen har befalet dem at begive sig til. J. T. 10, 392.

22. Aug. (Haderslev). Miss. til Gregers Krabbe. Da Jørgen Salmon, Ifver Hansen, Hans Simensen, Nis Jensen og Maren Jeppes i Aabekier¹ i hans Len [Riberhus] nylig ved Ildebrand har mistet deres Gaarde og anden Formue, skal han lade dem være forskaanet for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 392.

— Miss. til samme. Efterskrevne Borgere i Ribe, nemlig Peder Søfrensen, Laureds Bagesen, Peder Siertting², Jens Jensen, Johan Rettlef³, Cornelis Detlofsen, Anders Snoen⁴ og Peder Bagesen, har berettet, at de i det forløbne Foraar har beholdt hjemme 118 Øksne, som de selv havde græsset paa deres eget Græs. De har erlagt den tilbørlige Told af dem til Kongens Tolder, men kunde ikke faa Rum til dem i deres Skibe, hvorfor de har ansøgt om denne tilkommende Høst at maatte drive eller skibe samme 118 Øksne til de Steder, hvor de bedst kan afhænde dem. Kongen tillader fornævnte Borgere til førstkommende Høst at sælge samme 118 fortoldede Øksne til hvem de vil. J, T. 10, 392 b.

— Miss. til Rentemestrene om snarest at foretage og revidere Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, hans Regnskaber paa Taasinge. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

30. Aug. (Glückstadt). Pas for Hannibal Sehested til Nøragergaard, Embedsmand paa Baahus Slot, paa Rejse fra Glückstadt til København paa 4 Heste til hans egen Vogn og en Vogn med de fornødne Heste til hans Tjenere, for at han uden Ophold kan komme afsted. Sj. R. 21, 62.

— Miss. til Niels Vind. Borgemestre og Raad i Amsterdam har ladet forebringe, at en af Borgerne i Køge, ved Navn Anders Backer, skylder en af deres Medborgere,

¹ Obbekier, Ribe H. ² Efter deres Ansøgning (D. Kanc. Indlæg til Registr. og henl. Sager ca. 1641) hed han Peder Hierting. ³ Han hed Johan Rattloff. ⁴ Underskriften i nævnte Ansøgning lyder: Anders Suan. Underskrifterne er ikke egenhændige.

en Vinhandler sammesteds, ved Navn Arnold Bosmand, 1510 Gylden hollandsk og 12¹/₂ Styver, for hvilke Anders Backer ogsaa har forskrevet ham sin Gaard og Ejendom, og har begæret, at fornævnte deres Medborger, som nu ved sin Søn vil lade denne Gæld indkræve, maa blive hjulpet til Rette, saa at han engang kan faa sin Betaling. De paastaar, at han allerede to Gange med ikke ringe Omkostning forgæves har gjort Ansøgning derom. Han skal lade denne Sag vel undersøge og, hvis hans Gældsfordring befindes rigtig, hjælpe ham til Rette, saavidt det er Retten gemæs. Sj. T. 27, 206.

30. Aug. (Glückstadt). Miss. til Borgemestre og Raad i Amsterdam. Deres Skrivelse, dateret Amsterdam den 16. August i indeværende Aar, vedrørende et Gældskrav, som en af deres Medborgere, ved Navn Arnold Bosmand, har i Køge, er kommet Kongen vel til Hænde. Kongen har allerede paa tilbørlige Steder ladet gøre alvorlig Anordning om, at der, saafremt han rigtig beviser og godtgør sit Gældskrav, skal ydes ham nøjagtig Betaling. Kongen forventer, at de til Gengæld forhjælper hans Undersaatter, som maatte have noget at søge hos dem, til Rette, saavidt Retten medfører. Sj. T. 27, 206 b.

— Miss. til Fiskemesteren paa Kronborg [Niels Olsen i Hørsholm] om at lade Hr. Hendrik Hvitfeldt for Betaling faa 40 Karper, 40 Brasen og 40 Gedder, naar han anmoder derom. Udt. i Sj. T. 27, 207.

— Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Hr. Hendrick Hvitfeldt til sin Datters¹ Bryllup for Betaling faa 6 Daadyr, 2 store Dyr, 10 Raadyr og 30 Harer. Udt. i Sj. T. 27, 207.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Henrik Rantzau til Smol, holstensk Raad, har berettet, at Adressaten i sin Tjeneste skal have en Mand, ved Navn Mickel Petersen, som ogsaa har tjent Henrik Rantzau i nogen Tid. Han har dog i sin Tjeneste ikke forholdt sig, som han burde, og Henrik Rantzau har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaten om at suspendere Mickel Petersen saa længe, indtil han har affundet sig med Henrik Rantzau for sin begaaede Forseelse. Adressaten

¹ Jfr. Øllegaard Hvitfeldt, g. 1641 m. Joakim Gersdorff.

skal snarest indsende sin Erklæring herom til Kancelliet. Sm. T. 6, 498.

30. Aug. (Glückstadt). Miss. til Peder Bertelsen, [Landsdommer paa Møen]. Hendrik Rantzau til Smoel, holstensk Raad, har berettet, at Adressaten hidtil har betjent ham i en Retssag mellem ham og Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og har andraget om, at det maa tillades Adressaten at udføre samme Sag. Kongen tillader, at samme Sag maa udføres, indtil der falder endelig Dom i den paa førstkommende Herredag, dog at Adressaten indtil da ikke forsømmer noget i den ham betroede Landsdommers Bestilling. J. T. 10, 393.

1. Sept. (—). Miss. til Hr. Aksel Arenfeldt til Basnes, Niels Trolle til Trolholmb, Befalingsmænd over Giedske Len og paa Roskildeggaard, Rønnov Bilde til Sandbyegaard og Oluf Daa til Holmgaard. Der er opstaaet Trætte mellem Lave Bilde til Hafverløkegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, paa den ene Side og Sten Bilde til Kiersgaard, paa den anden Side for sig selv og for Jahan Brockenhuus til Lerbeck paa dennes Hustrus¹ Vegne om Olstrup Hovedgaard med tilliggende Gods. Denne Olstrup Gaard er tilfaldet fornævnte Lave Bilde som Arv efter hans afdøde Fader Erik Bilde i Henhold til en mellem fornævnte Lave Bilde og hans Broder, fornævnte Sten Bilde, afsluttet Kontrakt, men Lave Bilde føler sig nu brøsthølden i adskillige Maader, baade med Hensyn til Bygningens Brøstfældighed og til en Vandmølle, ved Navn Brendmølle, som skal være ganske udbrudt og øde; tillige mener han, at de til Godset liggende Skove er tilregnet ham højere end de er gode til, foruden andet, som han besværer sig over. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til fornævnte Olstrup Hovedgaard, indstævne Parterne for sig dér, nøje undersøge al Lejlighed dér vedrørende Olstrups Hovedgaards Bygning, fornævnte Mølle og de til Godset liggende Skove, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder om deres Mødrenearv² i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Par-

¹ Helvig Bilde Eriksdatter. ² Olstrupgaard havde tilhørt deres Moder Fru Mette Beck Lavesdatter († 1631).

terne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i den udeblivendes Sted. Sj. T. 27, 207.

1. Sept. (Glückstadt)¹. Miss. til Christian Bülow [Laholm] og Niels Krabbe [Halmstad] om at købe 10 Par treaarige Øksne, som har draget Ploven og dog ikke er uddrevet, og siden med 2 Bønderdrengene lade dem drive til Korsør; dog skal der først akkorderes med samme Drengene om, hvor meget de skal have om Maaneden, og der skal straks gives dem noget paa Haanden. (Nedenunder er skrevet:) De finge hver saadant et Brev. Sk. T. 6, 460.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har befalet Niels Krabbe til Skiellinge og Christian Bülow til Ingelstad, Befalingsmænd paa Halmstad og Laholm Slotte, til Kongens Behov at indkøbe hver 10 Øksne, som de siden af Bønderdrengene skal lade drive til Korsør. Ventsel Rotkirk skal have de fornødne Skuder og Foder i Beredskab, saa at de straks, naar de ankommer dertil, kan indskibes og overføres til Fæstningen Christianpris. Sj. T. 27, 208.

— Miss. til Axel Urup. Efter Kongens Befaling skal der tilsendes ham 20 Par Øksne fra Korsør til Vands. Naar de ankommer til Fæstningen Christianpris, skal han straks lade dem drive derfra til Fæstningen Glückstadt. J. T. 10 393.

3. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget Eiler Ulfeldt til Urup, Resident i Spanien, at han maa faa den ham forordnede Løn fra Bestallingsbrevets Datum, skal de paa hans eller hans Fuldmægtigs Begæring lade ham faa den fra den Tid, hans Bestallingsbrev er dateret. Sj. T. 27, 208.

— Miss. til Eiler Ulfeldt. Da Kongen er bekendt med Passenes Usikkerhed herfra til Spanien, saa han ikke med Sikkerhed kan vide, om hans Missive, dateret [26.]² Juli sidstforleden, vedrørende Transporten af de 100,000 Cahizes Salt, som Kongen af Spanien har forundt Kongen, og om andre af Kongens Forretninger er kommet ham i hænde, tilsendes der ham hoslagt en Kopi deraf, hvorefter han skal forholde sig, dersom Missivet ikke tilforn er kommet ham i Hænde. Sj. T. 27, 208 b.

¹ Ovenover er skrevet: Laurits Belovs Skrift. ² Tallet mangler i Sj. T.

4. Sept. (Glückstadt). Miss. til Tolderne i Øresund om at hjælpe Werner von Waldau, Kongens Raad, til Rette, saa at han med det allerførste med et godt Skib kan komme fra Helsingør til Königsberg eller Dantzic. Sj. T. 27, 208 b.

6. Sept. (—). Mageskifte mellem Fredrik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, og Kronen. Sj. R. 21, 62 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jørgen Seefeld [Kristoffersen] om at lægge 1 Gaard i Vетtersle By og Sogn og 1 Gaard i Tierebye i Thoeslof¹ Sogn i Ringsted Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frederik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, ind under hans Len [Ringsted Kloster], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. Sj. T. 27, 209.

— Mageskifte mellem Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, paa hans Datter Jomfru Christentses Vegne og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 5, 340 b². (Se Kv. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Elen Marsvin til Ellindsborg, Knud Ruds Enke, og Kronen. F. R. 4, 252 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hr. Christian Tommesen til Skovgaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, og Kronen. F. R. 4, 255 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 1 Bol eller Halvgaard med Skov til 4 Svins Olden i Urre² i Gudme Herred i hans Len [Nyborg], som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ellenne Marsvin til Ellensborig, Knud Ruds Enke, ind under Lenet [Nyborg], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. F. T. 5, 154.

— Miss. til samme om at lægge 2 Gaarde, hvoraf den ene har Skov til 36 Svins Olden og Paaløb til Stranden med Fiskeri, i Taarup i Frørup Sogn, 1 Gaard med Skov til 40 Svins Olden i Grønholdt, 1 Gaard med Skov til 9 Svins Olden i Hudvad, alle i Vindinge Herred, 1 Gaard i Trunderup i Sunds

¹ Fejlskrift i Sj. T. for: Terslev. ² Udenfor er skrevet: Laurits Belovs Skrift. ³ Oure, Gudme H.

Herred, 1 Gaard med Skov til 8 Svins Olden i Oure i Gudme Herred, alt i Fyen, 1 Gaard med Skov til 1 Svins Olden og 1 Gadehus i Bøetofte, 1 Gaard i Katsebøl, 1 Gaard i Sæbjerg¹ og 1 Gaard i Søvertorp, alle paa Langeland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Christian Thomesen, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, ind under hans Len [Nyborg], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 5, 154 b.

6. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Malte Juul til Giersinggaard paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Christianstads Len fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1639, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter. Han har leveret fra sig det Forleningsbrev, som han har faaet paa dette Len. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 343 b.

7. Sept. (Glückstadt). Miss. til Eiler Ulfeldt. Hvad Hans Søfrensen og Søren Terckelsen, Toldere i Aalborg og Glückstadt, har andraget om vedrørende deres Skib „Den forloren Søn“, som har været tilbageholdt i 4 Aar i spansk Tjeneste, uden at der er ydet nogen Betaling derfor, kan han erfare af hosføjede Supplikation og andre Indlæg. Da deres Krav og Fordring er helt rigtig og kan bevises med nøjagtige Dokumenter, hvorom de selv skal give ham nærmere Underretning, og da det derhos berettes, at Duca de Maqueda, som endnu er Guvernør i Cadiz, har taget deres Skib i Arrest, og at der er andre spanske Ministre til Stede, som noksom ved, hvor længe og ved hvilke Lejligheder deres Skib har tjent, skal Eiler Ulfeldt paa deres Vegne med Flid anholde om Betaling og Satisfaktion for den Tjeneste, de har gjort, hvilket ogsaa maa være saa meget lettere at faa, eftersom Kongen i Spanien nylig har tilsagt Kongen, at enhver af Kongens Undersaatter, som beviser deres Prætensioner, uden Ophold vil faa nøjagtig Satisfaktion og Erstatning. Sj. T. 27, 209.

— Beskærmelsesbrev for Christen Christensen, der har berettet. at han et Aarstid har tjent Hr. Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, som Foged paa

¹ Fejlskrift i F. T. for: Ræbjerg, som Mageskiftet har. Kr. Sk. har i Registret Revbjærg, der nu kaldes Rifbjærg, Simmerbølle S., Langeland.

hans 4 Gaarde og har indlagt sit Røgnskab til Revision, men skønt der, som han beretter, ikke blev paavist nogen Forseelse eller Utroskab deri, har han dog været fængslet i 18 Uger. Han agter nu at føre sin Sag til Landstinget, men frygter for paany at blive hæftet og fængslet. Der gives ham Til ladelse til frit og uhindret at udføre sin Sag med Lov og Ret, dog at han stiller nøjagtig Borgen for, at han ikke vil absentere sig til Sagens Afslutning, for at man kan være hans Person mægtig, hvis han overbevises om noget ulovligt. J. R. 10, 142 b.

8. Sept. (Glückstadt). Miss. til Hendrik Ramel om at optage Otte Jacobsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 27, 209 b.

9. Sept. (—). Miss. til Jægermesteren [Achim von Bredow] om at lade Ifver Krabbe til Stranbieregaard for Betaling faa 3 store Dyr og 7 Raadyr. Udt. i Sj. T. 27, 209 b.

10. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene. Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at han i Dalums Røgnskab har en Beholdning af 1963 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 5 Sk. 1 Alb., hvoraf en stor Del er blevet „bedaget“¹ Købmændene, som dér har købt forrige Aars Korn og Øksne, til førstkommende Mortensdag, men at det inden den Tid vil være fornødent at købe Øksne for mere end 1500 Rdlr. til Dalum Kloster. Han begærer derfor at fornævnte 1963 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 5 Sk. 1 Alb. maa godtgøres ham i dette Aars Røgnskab mod, at han fører denne Sum til rigtigt Røgnskab i tilkommende Aar. Kongen tillader dette. Sj. T. 27, 209 b.

11. Sept. (—). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Henning Pogwisch til Hollegaard. Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at en Gaard i Ladbye under Dalum Klosters Len nu i et Aarstid har staaet øde, idet den skal være sat for højt i Landgilde, saa at ingen tør overtage den. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Gaarden, nøje undersøge og taksere den dertil liggende Ejendom og Jord, siden sætte Gaarden til en rimelig Landgilde og give det beskrevet. F. T. 5, 155 b.

¹ Fastsætte en Dag, en Frist for.

U. D. (Glückstadt). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne til Giesgaard¹, Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, Niels Trolle til Troldholm, Befalingsmand paa Roskildegaard, og Henrik Lindenov til Ørs-kloster. Da Henrik Thott til Boltingaard, Befalingsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at han med det første agter at holde Skifte med sin Datter Jomfru Elisabet Thott, skal de rette deres Lejlighed efter at give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sk. T. 6, 460 b.

13. Sept. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har tilforn² befalet ham at have Skuder i Beredskab til 20 Par Øksen, som Christian Bülow til Ingelsted og Niels Krabbe til Skiellinge havde faaet Befaling til at tilsende ham. Da Kongen nu kun behøver 4 Par, hvorom han ogsaa har underrettet Christian Bülow og Niels Krabbe, skal han, naar de 4 Par Øksen og de 2 Dreng, som er med dem, ankommer til Korsør, straks sende dem med en Skude til Fæstningen Christianpris. Sj. T. 27, 210.

— Miss. til Christian Bülow [Laholm] og Niels Krabbe [Halmstad]. De har faaet Miss.² om, at hver af dem skulde købe 10 Par treaarige Øksne, som har draget Ploven og dog ikke var uddrevet, og med det allerførste ved Bønderdrenge lade dem drive til Korsør. Hver af dem skal kun købe 2 Par Øksne, da Kongen ikke behøver mere end 4 Par Øksne. De skal, som forberørt, ved 2 Bønderdrenge lade dem drive henad Korsør til, hvorfra Vendsel Rotkirk, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, skal sende dem videre, dog skal der akkorderes med fornævnte 2 Bønderdrenge om, hvor meget de skal have om Maaneden, ligesom der skal gives dem noget paa Haanden. Sk. T. 6, 461 b.

14. Sept. (—) Miss. til Knud Ulfeldt. Borgemestre og Raad i Itzehoe, Krempe og Wilster har paa egne og Borgernes

¹ Fejlskrift i Sk. T. for: Biersgaard. ² 1. Sept. ovfr.

Vegne samt for Klosteret Itzehoe og Indvaanerne i Krempe Mark¹ berettet, at de har forstrakt de Kompagnier, som en Tid lang har ligget i Garnison hos dem og har haft deres Mønstringsplads dér, samt deres Officerer med en god Del Penge efter Kongens egen Anordning. Knud Ulfeldt skal straks lade deres Regnskaber revidere og betale dem de rigtige Tilgodehavender, som de befindes at have hos fornævnte Kompagnier og deres Officerer. J. T. 10, 393 b.

15. Sept. (Haderslev). Miss. til Knud Ulfeldt. Han skal godtgøre Officererne deres Vognheste i deres Besolding, saa længe de er i Marken, som det ogsaa er sket tilforn, men naar de igen lægges i Garnison, skal han afkorte dem det. J. T. 10, 393 b.

17. Sept. (Kbhvn.) 8 aab. Breve om, at Præsternes Tjenere i de af dem selv beboede Præstegaarde i Danmark indtil videre skal forskaanes for Udskrivning til Soldater. J. R. 21, 66. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 90. Dsk. KL. III, 287. C. Friman: Stiftelser i Bergens Stift II, 222.).

(—). (**Glückstadt**). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Danmarks Riges Marsk, Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm, Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Niels Trolle til Troldholm, Befalingsmænd paa Vestervig Kloster, Malmøhus og Roskildegaard. Der har været langsommelig Trætte mellem Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, paa Kongens Vegne og Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Bratsberg Len, som Hovedmand paa sine egne Vegne og Jørgen Vind til Gundestrup, øverste Rentemester og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, og Ifver Krabbe til Vegholm om et Markeskel mellem Rørsbyegaard² Maglebye Husene og Torperne under Skoven og i Maglebye og Svendstrup paa den ene Side og Dinglebye³ Præst og Degn sammesteds med de interesserede paa den anden Side. Efter gode Mænds Henviisning og Kendelse har 12 Oldinger været paa de omtvistede Aasteder og gjort Markeskel og sat den første Hovedsten paa Fællesmarken Østen og

¹ Krempe Marsk. ² Fejlskrift for Rørspiildgaard. ³ Fejlskrift for Quidinge; se D. Kanc. Incl. til Reg. og henl. S. ⁸⁰/₁₂ 1639.

Sønden fra Rørsbyegaard; denne Hovedsten er igen optaget af de 12 Oldinger, og i dens Sted findes 3 løse Sten indkastet paa det sydøstre Hjørne, Rørsbye Vangdige, derfra i Øster Sønder med Maglebye Vang over Langveg og Tvermark og sat en Sidesten ved Viebacken og den anden Hovedsten ved Folle Flodevang-gærde; ogsaa den skal siden være optaget og hensat andetsteds. Tilmed berettes, at de 12 Oldinger efter Anmodning paa Aastederne ikke vilde fuldende deres Tov og Oldinggang efter Lovens 2. Bog 21. Kap., meget mindre har eragtet og adskilt alle de Aasteder, det lovlig var paalagt dem at adskille, ikke heller taget i Betragtning de Vidnesbyrd og andre Dokumenter, som angik Sagen, men tværtimod Retten og Aastedernes Beskaffenhed fragaaet Rørsbyegaard Maglebye de Huse og Torper under Skoven og i Maglebye Birk og Smidstrup¹ en Del af deres fælles Mark og Skovhugst i Maglebye Birk. Da denne Trætte nu igen den 23. Juni næstforleden fra Landstinget er indfundet for Ride-mænd, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig paa de omtvistede Aasteder, nøje undersøge Akterne og kende, om det Markeskel og dets Værk, som de 12 Mænd har gjort, er saa lovligt og retfærdigt, at det bør blive ved Magt, eller ogsaa, dersom der heri befindes de 12 Mænds Ulempe, at de da kender, at de bør staa til Rette derfor og igen ride og fastsætte et andet, retfærdigt Markeskel. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid og Sted, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre i deres Sted og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. (Udenfor er skrevet:) NB. Dette Brev skulde have været indført den 17. Sept. 1641. Sk. T. 6, 521 b.

17. Sept. (Glückstadt.). Miss. til Christen Skeel til Vallø og Otte Gjõe til Tureby. Holger Rosenkrantz til Demsterup, Befalingsmand paa Bornholm, har som Fuldmægtig for afdøde Tyge Brahes Børn af Falck Gjõe til Hvidkiøld købt Vemmetofte Gaard med tilliggende Bønder. Da der, uanset at Falck Gjõe i deres derom sluttede Købebrev har tilsagt Holger Rosenkrantz helt at ryddeligggøre Gaarden til 1. Maj, dog endnu findes adskillige Kamre med Løsøre under Forsegling,

¹ Sikkert Fejlskrift i Sk. T. for: Svendstrup.

gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, inden 3 Uger efter denne Befalings Dato og efterat de har underrettet afdøde Tyge Brahes Børn derom, at aabne alle de af dem forseglede Kamre, udtage alt deri værende Løsere, lade det stille sammen i ét Kammer, siden igen forsegle dette og give det beskrevet. F. T. 5, 156.

17. Sept. (Glückstadt). Miss. til Husfogden paa Haderslev om straks at fremsende de Heste, som Fogderne og Skriverne i Haderslevhus [Len] skal levere til Artilleriet. J. T. 10, 394.

18. Sept. (—). Miss. til Tønne Friis. Af hosføjede Supplikation fra Præsten i Løsing¹ kan han se, hvad denne har andraget om angaaende et Bol i Løsing og en Gaard i Korning, hvoraf Tønne Friis skal have frataget ham Ægt og Arbejde og lagt det under Slottet [Stjernholm], skønt det, som Præsten beretter, tilforn har fulgt dennes Formand. Tønne Friis skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om Gaardens og Bolets Beskaffenhed. J. T. 10, 394.

— (**Fulsbüttel**). Miss. til Ifver Børgesen. Han skal straks forføje sig til Pfulensbüttel med de Lunter, Krudt og anden Ammunition, som han har hos sig. Kongen formoder, at Biskoppen af Otin² dertil skaffer ham de fornødne Vogne (da Kongen har henvendt sig skriftlig til ham derom), som kan føre det fra Neuenstadt til Segeberg Slot, hvor Casper v. Buchwald³, holstensk Raad, siden skal forsyne Adressaten med saa mange Vogne, som han behøver for at føre Ammunitionen til Pfulensbüttel. Sj. T. 27, 210.

21. Sept. (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene. Hvad Diderick Krefting har berettet om sin Fordring og sine Regnskaber og om de Mangler, de har antegnet ham deri, kan de videre erfare af hans hosføjede Supplikationer. De skal snarest indsende Erklæring herom til Kongen. Sj. T. 27, 210 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Hendrik Rantzau til Smaal, holstensk Raad, har berettet, at det falder ham helt besværligt at stille sine Heste, som han i Danmark holder af sit dér liggende Gods, ved Kompagnierne, naar det befales Adelens Ros-

¹ Mag Ferdinand Payngk, Præst til Løsing og Korning, Hatting H.
² Eutin. ³ Amtmand i Segeberg.

tjeneste at begive sig til Fyrstendømmerne. Kongen bevilger, at han denne Gang maa være forskaanet derfor, saa at han ikke skal være forpligtet til, naar Sigvort Urnes Kompagni faar Befaling til at begive sig til Fyrstendømmet at møde med den Hest, han skal stille af sin Gaard Høbygaard¹ i Lolland, ved Kompagniet, førend det er ankommet til Fyrstendømmet Slesvig; dog skal han være betænkt paa da straks at gøre saadant. Sj. T. 27, 211.

21. Sept. (Glückstadt). Lignende Miss. til Mogens Arenfeldt om, at Henrik Rantzau til Smoel denne Gang ikke skal være forpligtet til, naar Mogens Arenfeldts Kompagni faar Befaling til at begive sig til Fyrstendømmerne, at stille den Hest, han skulde stille ved Kompagniet af sin Gaard Holgaard² i Nordjylland. J. T. 10, 394.

— Aab. Brev, hvorved Hendrick Rantzau til Smol, holstensk Raad, faar Tilladelse til fra sin Gaard Holgaard i Nørrejylland til Holsten at udføre 8 Mærfoler, dog mod at han betaler den sædvanlige Told paa de forordnede Steder. J. R. 10, 143.

— Miss. til Knud Ulfeldt³. Da Kongen har forundt Frederick von Bonvig, Generalmajor, det Regiment, som afdøde Marqvart Rantzau kommanderede, skal Knud Ulfeldt indtil videre lade ham som dets Øverste faa den maanedlige Besolding, som Marqvart Rantzau havde efter den med ham oprettede Kapitulation, og føre det til Regnskab. J. T. 10, 394 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. De skal i de næstfølgende fem Aar, fra 1. Novbr. næstkommende at regne, af alle dér igennem sejlende og trafikerende Undersaatter af General Herren Staterne oppebære samme Kronens Told i Øresund, som blev erlagt og opkrævet af dem i Aaret 1637, i alle Maader, intet undtaget. Sj. T. 27, 210 b.

22. Sept. (—). Forordning om den Told, som skal oppebæres i Øresund af Generalstaternes Undersaatter. Sj. T. 27, 216. (Tr.: CCD. V, 90 f.).

25. Sept. (—). Miss. til Knud Ulfeldt. Han har berettet,

¹ Højbygaard, Fuglse H. ² Hvolgaard, Nørvang H. ³ Overskriften har: Rytteriet an.

at Krigsretten har dømt to af Kongens Folk, nemlig en Løjtnant og en Barber, som har ligget i Garnison i Kolding og i Viborg, for nogle af dem begaaede Forseelser til at betale en Sum Penge til de fattige. Kongen tillader, at nævnte Bøder maa tilfalde Hospitalerne i de Byer, hvor Forseelsen er sket. J. T. 10, 395.

25. Sept. (Glückstadt.). Miss. til Knud Ulfeldt. Han skal indtil videre Anordning blive stille liggende for Altenav og tilholde Olluf Steffensen at afhænde de Deler, som han har bragt dertil, til Kongens Officerer, som ligger her, efter deres Begæring for en rimelig Pris. J. T. 10, 395.

U. D.¹ Sept. (—). Miss. til samme om straks at levere de 450 Rdlr., som er tilstillet ham af Kongens eget Kammer, til Oberst Schisbogen og give ham dem som Betaling for 3 Maaneder paa hans Besolding for Generaladjutantbestillingen, 150 Rdlr. beregnet for hver Maaned. Denne hans Besolding skal begynde fra dette Brevs Datum, og Knud Ulfeldt skal føre det til Regnskab. J. T. 10, 395 b.

U. D. Sept. (—). Miss. til Niels Teltmager om straks at begive sig tilbage til København med Teltene. J. T. 10, 395 b.

26. Sept. (Fulsbüttel.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov], Henning Valkendorf [Odense], Hr. Mogens Kaas [Nyborg], Ventsel Rotkirk [Korsør], Jørgen Seefeld [Ringsted] og Niels Trolle [Roskilde]. Kongen er nu til Sinds med det allerførste at begive sig til København. Dersom der i den Tid, i hvilken Kongen forbliver dér paa Slottet, tilsendes dem Breve til Kongen fra Amtsskriveren paa Haderslevhus, skal de uden Ophold med sikre Bud sende dem til N. N., som siden skal vide at befordre dem videre, saa at de saa snart som muligt maa blive leveret Kongen i Hænde. Sj. T. 27, 211.

U. D.² (Glückstadt.). Aab. Brev, hvorved Voldemor Daa paa Livstid faar Kronens Part af Korntienden af Alstrup Sogn og Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Vogen-

¹ Aaben Plads til Datoen. Indført mellem 25. Sept. og 1. Okt. ² J. R. har hverken Dag eller Maaned, K. har paa Bagsiden i Paaskriften: Sept., men ingen Dato.

sild Sogn; men saafremt Kongen selv vil bruge dem til sine Slotte, Klostre eller Gaarde, forbeholder Kongen sig at tage dem tilbage mod at tilbagegive ham det Stedsmaal, han har ydet derfor. Afdøde Hr. Claus Daa har haft dem i Fæste, og Hans Nielsen, Ridefoged paa Mariager Kloster, har som Fuldmægtig for hans Husbonde i dennes Fraværelse fæstet dem til det af Hr. Claus Daas Børn, hvem Bunderupgaard tilfaldt. Da nu Bunderup Hovedgaard paa Skiftet er tilfaldet Volmor Daa til Bunderup, Hofjunker, har Kongen efter hans Begæring bevilget ham disse Tiender. Han skal aarlig i betimelig Tid og inden Faste-lavn allersenenest af Alstrup Tiende til Kronen yde 5 Tdr. Rug og 5 Tdr. Byg og af Vogensild Sogn 10 Tdr. Rug, 6 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre og til Vogensild Kirke for dens Anpart 10 Tdr. Rug, 6 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre, at levere til Embedsmanden paa Mariager Kloster paa Kronens Vegne og Kirkens Part til Kirkeværgerne paa Vogensild Kirkes Vegne, hvis han ikke vil have dette Brev forbrudt. J. R. 10, 143 b. K¹.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henrik Lange og Mogens Juel. Hans Krabbe til Søgaard har berettet, at han en Tid lang har været Værge for sin Søsters² Søn Tyge Kruse og at han nu med det første agter at sende denne ud af Landet, og tilbyder at gøre ham Regnskab for den Tid, han har været hans Værge. Han har derfor begæret Befaling til Adressaterne om at være til Stede, naar han aflægger samme Regnskab. De skal rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar han aflægger Regnskabet, paase, at alting gaar ret til, og underskrive og besegle Regnskabet, naar det er aflagt, og den Kvittans, som forskrevne hans Søstersøn skal give ham. J. T. 10, 395 b.

2. Okt. (—). Miss. til Jørgen Seefeld om at rette sin Lejlighed efter at være Ritmester i afdøde Ifver Krabbes Sted. J. T. 10, 396.

— Miss. til Niels Parsberg om at rette sin Lejlighed efter at være Løjtnant hos Jørgen Seefeld til Visborggaard, Embedsmand paa Hald Slot. J. T. 10, 396.

4. Okt. (—). Aab. Breve om Borgeleje penge for Tiden

¹ Om det ved K. liggende K. af 28. April 1641 se ovfr. S. 459.

² Magdalene Tygesdatter Krabbe, Otte Kruses.

fra 1. Nov. 1641 til Paaskeaften, den 9. April 1642, med 9 Sk. paa hver Person om Dagen. [Enslydende med Brevene af 12. Oktbr. 1640, dpg at der for Æbeltoft er opført 10 i Stedet for 17 og at der udfor Laholm (5) er skrevet: Efter K. M. Brev efterladt til videre Besked.]. Sj. R. 21, 66.

4. Okt. (Kbhvn.). Pas for N. N. til Købstæderne i Sjælland, Lolland og Falster og tilbage igen for at indkræve Borgeleje penge. [Enslydende med tilsvarende Pas af 12. Okt. 1640.]. Sj. R. 21, 68¹.

— Aab. Brev, hvorved Niels Nielsen Sterumb², Bassis, faar sin Løn forbedret med 100 Kurantdlr., saa at han herefter faar 300 Kurantdlr. og 2 Hofklædninger saavel som det ene 100 Dlr., der er bevilget ham, fra Mikkelsdag at regne. Udt. i Sj. R. 21, 68 b.

— Bestalling for Thomas Hansen Aalborg som Skibsløjtnant med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 1. Jan. 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 68 b.

— Bestalling for Peter Petersen Foss som Skibskaptajn med en aarlig Løn af 300 Kurantdlr., fra 1. Sept. 1641 at regne. Udt. i Sj. R. 21, 68 b.

— Miss. til Otthe Krag og Lave Beck. Fru Karen Dyre Niels Arenfeldts til Ulderupgaard har andraget Kongen om Befaling til to gode Mænd om at aabne nogle Breve, som findes under Forsegling af hendes Fader Hans Dyre til N. og af hendes Husbonde og som nu findes her i København, og at tilstille hende mod hendes Revers, hvad hun begærer og agter at bruge nu til denne Herredag til at forsvare sin Sag mod fornævnte hendes Husbonde, som er indstævnet hertil. De skal straks i Niels Arenfeldts og Fru Karen Dyres Nærværelse aabne samme forseglede Breve, deraf udtage og tilstille Fru Karen Dyre mod hendes Revers, hvad hun begærer, til dermed

¹ K. til dette Pas ligger ved K. for Borgelejebrevet af 4. Nov. 1642, hvor Pas for dem, der skulde indkræve Borgelejepengene i Skaane, Halland, Blekinge, Fyen og Jylland, er opført i en Tilføjelse til Passet for Sjælland osv. ² Navneregistret til Sj. R. har: Sterum. Han hed Niels Nielsen Stirm.

at forsvare sin Sag, og siden igen forsegle de andre Breve. Sj. T. 27, 211 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland og Bispen. Maren Andersdatter, Enke efter Hr. Niels Christensen, forrige Sognepræst paa Gulland, har berettet, at hun efter sin Husbondes Død aldeles intet nyder af Kaldet til sin og sine Børns Underholding, og har begæret at faa bevilget noget vist aarligt af Kaldet til sit Ophold. Adressaterne skal fastsætte, hvor meget Præsten dér skal give hende aarlig i Afgift af Kaldet, saa længe hun forbliver i sin Enkestand og forholder sig skikkelig og vel, efter Kaldets Lejlighed og som det kan taale, og tilholde Præsten aarlig at levere hende, hvad han af dem bliver tilgjort at give hende. Sk. T. 6, 461 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om med den store Pram at lade afhente det Tømmer, som ligger i Nyborg. F. T. 5, 156 b.

6. Okt. (—). Bestalling for Jørgen Sidow som Diskantist med en aarlig Løn af 300 Kurantdr. og en Hofklædning, fra 1. Juli at regne. Udt. i Sj. R. 21, 69.

— Mageskifte mellem Sigvard Urne til Raarup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, for Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, og hans Søkende og Christen Skeel til Vallø, hvorved Sigvard Urne paa Grev Voldemar Christian og hans Søkendes Vegne faar 2 Gaarde i Nybylt¹ paa Taasing og paa Sjælland med Skov til 22 Svins Olden, 1 Enghave, kaldet Nysøe, og en anden lille Enghave, kaldet Bryggerstøt, med en Humlehave, som ligger lige derved, et Stykke Agerjord af en af hans 3 Vester Vallø Marker ved Valløby, kaldet Grønnegade, som mødes med Præstens Jord ved den vestre Ende og ligger Østen for Landevejen (dog har han forbeholdt sig Engen) og 1 Gaard i Torslundlille By i Rersløf Sogn i Tune Herred i Sjælland, hvorimod Kristen Skeel faar følgende Østervallø Gaarde, nemlig Østervalløes Part af den fælles Kohave, en anden lille Have, som støder op til fornævnte Kohave, og et lille Stykke Jord, 2 Gaarde i Svansbierig By i Herfølge

¹ Formentlig: Nyby, Bregninge S. paa Taasinge.

Sogn samt en Ørskyld, hvoraf der svares til de Højlærde i København, med Skov til 10 Svins Olden, og endelig 1 Gaard i Endesleuf. Sj. R. 21, 71 b¹.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen hvert Aar har ladet Kongen af Englands Falkefængere faa en Del Falke til Kongen og da denne har anmodet derom, skal de lade samme Falkefængere (naar de henvender sig hermed til dem) efter den tilforn udgivne Bevilling faa endnu en Del Falke og passere frit med dem. Sj. T. 27, 212.

7. Oktb. (—). Aab. Brev, hvorved det forbydes at indføre og faldbyde Sværdfegearbejde fra Østersøen til København. Sj. R. 21, 76. (Tr.: KD. III, 222.).

— Miss. til Jørgen Vind og Hans Lindenov. Afdøde Hr. Claus Daa til Rafnstrup og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har forrige Aar faaet Kongens Missive² om at revidere de af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, aflagte Regnskaber over Unionsskatten, som han har oppebaaret af Fyen og Langeland. Da dette er ikke sket, fordi Hr. Corfits Ulfeldt paa samme Tid blev sendt i Kongens Hverv, befales det Adressaterne at revidere Henning Valkendorfs Regnskaber paa bemeldte Unionsskat, som er forfalden til 1. Maj 1641, og kvittere ham derfor, hvorpaa han siden kan søge Kongens Kvitte- ring. Sj. T. 27, 212.

— Miss. til Hans Uldrick. Søren Mickelsen i Nifverød har berettet, at han for kort Tid siden ved Ildebrand har mistet sin Gaard og al hans anden Formue, og har begæret at faa noget Afslag paa Landgilden, noget Bygningstømmer til Genopbygning af Gaarden og nogen Frihed for Ægt og Arbejde. Adressaten skal lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde og skaffe ham noget Tømmer til at genopbygge Gaarden med. Sj. T. 27, 212 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Villum Thomesen, Landsdommer i Blekinge, har berettet, at en af de Bønder,

¹ Begge Brevene er medunderskrevet og besejlet af Ifver Vind til Nørholm og Kield Krag til Trudsholmb, Kongens Sekretær. ² Af 10. Aug. 1640.

med hvilke han for sin Bestilling er forlenet af Kongen, og som bor paa en omflydt Ø ved Havet, har tilholdt sig den Olden, der falder paa samme Ø. Han har derfor ladet Bonden tiltale og taget Dom over ham, ved hvilken samme Olden er fradømt Bonden og tilkendt ham. Uagtet denne Dom endnu staar upaataalt og urygget, tilholder Bonden sig endnu samme Olden, og Villum Thomesen har derfor begæret, at den til samme Gaard liggende Olden straks maa følge ham, dersom Bonden ikke straks tager Stævning over den Dom, der er gaaet i Sagen. Adressaten skal alvorligt tilholde Bonden straks at lade forskrevne Olden være Villum Thomesen følgagtig, med mindre han straks vil tage Stævning over den afsagte Dom. Sk. T. 6, 462.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Erick Qvitzov til Giøldskouf. Da Fru Hyldeborg Aschersleben, Enke efter Niels Skinkel til Søehollumb, har berettet, at hun snarest agter at skifte mellem sig og sin Søn Morten Skinkel efter sin afdøde Husbonde, skal de møde til Tid og Sted, som det bliver berammet, og overvære Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Ligeledes skal de indstævne Kreditorerne for sig til den berammede Tid og betale dem af Fællesboet, hvad de efter rigtige Breve og Beviser kan kræve med Rette. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid og Sted, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 157.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Fru Hyldeborg Aschersleben, Enke efter afdøde Niels Skinkel til Søehollumb, har berettet, at hun snarest agter at foretage Skifte mellem sig og sin Søn Morten Skinkel efter hendes afdøde Husbonde. Han skal give Møde til Tid og Sted, som bliver berammet, paatage sig Værgemaal for Frue Hyldeborg Aschersleben paa samme Skifte og nøje paase, at der paa Skiftet kun vederfares hende, hvad der er Ret. F. T. 5, 157.

— Lignende Miss. til Lauridts Skinkel om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaal for hendes Søn Morten Skinkel og efter Skiftet overlevere hans Værgemaal til hans rette Lavværge. F. T. 5, 158 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jockum v. Buchwald og Christian Normand om, førend ovennævnte Skifte foretages, at aabne og registrere det uskiftede, forseglede Bo, som afdøde Niels Skinkel har efterladt sig, og give det beskrevet. F. T. 5, 158 b.

— Miss. til Lauridts Skinkel til Giersskouf og Jørgen Kaas til Østergaard. Da afdøde Fru Anne Gyldenstjernes efterladte Børn alle er umyndige og Hans Markdanner til Søegaard som deres nærmeste Væрге efter Loven nu agter at paa tage sig Værgemaalet for dem, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at aabne hendes efterladte af gode Mænd forseglede Bo og ved rigtig Registrering overlevere det til ham. F. T. 5, 158.

— Miss. til Tønne Friis. Hr. Arfvid Clausen, Sognepræst til Halmstad i Landskrone Len, har berettet, at der paa hans Hustrus Vegne tilkommer ham en Arv i Horsens, og har andraget om Hjælp til at kunne faa denne Arv uden Vidtløftighed. Adressaten skal tilholde Borgemestre og Raad i Horsens at forhjælpe ham til samme Arv, saavidt den med Rette tilkommer ham, uden Vidtløftighed, og skal paase, at der vederfares ham, hvad der er Ret, for at Kongen skal blive forskaanet for hans videre Overløb. J. T. 10, 396 b.

8. Okt. (—). Aab. Brev om, at Erick Bager, Forvalter i Tøjhuset i København, har berettet, at han har en Sum Penge at fordre efter afdøde Christian Uldrick Gyldenløve, og har, for at han desto sikrere kan komme til sin Betaling, andraget om at faa bevilget Arrest paa de Penge, som hans [Christian Uldrick Gyldenløves] Fuldmægtig Lauridts Knudsen er pligtig at erstatte denne og hvormed han resterer af Rackestad Len, hvormed afdøde Christian Uldrick Gyldenløve har været forlenet, og af det derunder liggende Provsti og Gods. Kongen bevilger Erick Bager Arrest paa de Penge, hvormed Lauridts Knudsen resterer at betale af forbemeldte Len. Pengene skal blive staaende hos Lauridts Knudsen indtil Sagens Afslutning. Sj. R. 21, 69.

— Aab. Brev, hvorved Oluf Torbensen beskikkes til Forstander ved Baadsmændenes Sygehus i København. Sj. R. 21, 69 b. (Tr.: KD. III, 222 f.).

8. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Brevviserske Margrette Hansdatter faar Bevilling til at faa overdraget en Vaaning i Helsingør og al anden Arv, der er tilfaldet hende og hendes Broder, dog at hun sætter Borgemestre og Raad i Helsingør nøjagtig Borgen for at ville holde sin Broder skadesløs for, hvad der kan tilkomme ham af samme Arv, dersom han kommer hjem, og at holde samme Vaaning ved god Hævd og Magt. Hun har berettet, at der er tilfaldet hende og hendes Broder, der for 18 Aar siden er rejst ud af Riget og om hvem hun ikke har faaet nogen Underretning, hvorvidt han er i Live eller ikke, en Vaaning i Helsingør efter deres afdøde Fader Hans Kritt. Denne Vaaning er som Følge af, at hendes Broder, der var Hovedsmand¹ i samme Vaaning, var fraværende, hidtil blevet beboet af fremmede Folk og er i den Tid blevet forringet meget til stor Skade for hende, og hun har derfor som nærmeste Arving begæret at faa denne indrømmet mod at sætte nøjagtig Borgen for, at Gaarden holdes vedlige og at ville holde sin Broder skadesløs, dersom han kommer hjem, forsaavidt han er berettiget til samme Arv. Sj. R. 21, 71.

— Miss. til Rentemestrene. Hr. Jørgen Urne til Alsløf etc. har berettet, at de i Rentekammeret har gjort ham til Mangel 106 Rdlr. 32 Sk., som han har anvendt paa Bygningen og Flikkeri paa Vestervig Kloster, og har begæret at faa det godtgjort. Kongen bevilger dette. Sj. T. 27, 212 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Jørgen Vind til Gundestrup, Embedsmænd paa Helsingborg og Dragsholm Slotte. Der er opstaaet en langvarig Trætte mellem Borgemestre og Raad i Helsingør og en af deres Midte, ved Navn Ifver Pedersen, Indvaaner sammesteds, og da han nu til denne Herredag saavel mundtligt som skriftligt i sin Stævning har angivet adskilligt desforuden mod fornævnte Borgemestre og Raad, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at indstævne Parterne i Rette for sig, nøje undersøge hans Opgivelser vedrørende Borgemestre og Raad, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom

¹ Hovedmanden.

og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 462.

8. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jost Christensen i Hellislehn¹ i Mors faar Bevilling til at ægte Marie Mickelsdatter, som han har besøvet. Udt. i J. R. 10, 144 b.

— Kgl. Konfirmation paa det af Erik Grubbe til Tielle, Befalingsmand paa Aarhusgaard, under Datum Tielle den 24. Aug. 1641 udstedte Fæstebrev, hvorved han paa Kongens Vegne til Margrette Jacobsdatter², Enke efter Mogens Simon- sen, Ridefoged i Aarhusgaards Len, og hendes Børn paa Livstid fæster Stadsgaard i Ning Herred, mod at de bygger og forbedrer den og yder Skyld og Landgilde. Hendes afdøde Husbonde har den 2. Septbr. 1633 faaet Gaarden i Fæste, og hun har efter sin Mands Død nogle Gange hos Erik Grubbe anholdt om, at han paany skulde stede og fæste Stadsgaard til hende. men han har afslaaet det, eftersom det er imod Recessen og mod det af Kong Frederik II udstedte Brev, dateret Frederiksborg den 23. Okt. 1561, som befrier alle paa Kronens Gods boende Enker fra al Indfæstning, saa længe de sidder Enke. Hun har nu atter hos ham ansøgt om at maatte fæste samme Stadsgaard paa sin egen og sine Børns Livstid og tilbyder at give en rimelig Fæste af den, for at hun og hendes Børn ikke skal blive fortrængt fra samme Gaard, paa hvilken hendes afdøde Husbonde har anvendt største Delen af sine Midler, først til Udmindelse til den, som havde Gaarden i Fæste før ham, og siden til Forbedring af Gaarden. J. R. 10, 144 b. K.

9. Okt. (—). Privilegier for Skrædderne i København. Sj. R. 21, 76 b. (Tr.: KD. III, 223 f.).

— Bestalling for denne Brevviser Hans Jørgensen som Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len. Den Materie, som han graver til at syde Salpeter af, skal samles i Salpeterladen i Roskilde Len. For den opgravede Jord skal han for hver 70 Tdr. have 1 Rdlr. kurant af Lensmanden paa

¹ Maaske Fejlskrift i J. R. for Sillerslev, Ø.-Assels S., Sønder H. Mors. ² Navnet Jakobsdatter findes kun en Gang i K.

Roskildegaard og 6 Rdlr. for hver Centner ren, vel lutret Salpeter af Rentekammeret. Naar han retter Henvendelse derom til Kancelliet eller til Statholderen i København, skal der meddeles ham Pas til at føre den lutrede Salpeter frem. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 13. Marts 1639 for Johan Giestelsen m. Artikl. 1—6]. Sj. R. 21, 77 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for denne Johan Defelde som Kobberstikker med en aarlig Løn af 100 Rdlr. fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal være fri for Skat og al borgerlig og Bys Tyng. Han skal være forpligtet til at lade Kongen faa det Arbejde, han laver, for en rimelig Pris. Sj. R. 21, 75 b.

—¹ Miss. til Hans Boesen, Mønsterskriver. Da Kongen har anset det for godt, at Otte Brockenhuus til Sæberkloster, Sekretær, herefter og paa dette Tog maa holde 2 Heste, skal Adressaten aarlig lade ham faa Løn paa fornævnte 2 Heste ligesom Kongens andre Hofjunkere. Lønnen skal begynde fra dette Brevs Datum. Sj. T. 27, 213.

— Miss. til Jægermesteren [Achim v. Bredow] om at lade Morten Panck, Borgemester i Kolding, til sin Datters Bryllup for Betaling faa 1 Stk. stort Vildt, 2 Raadyr og 6 Harer. Udt. i Sj. T. 27, 213 b.

— Miss. til Rentemestrene. Niels Vind til Grundet, Befalingsmand paa Københavns Slot, har berettet, at han fra andre Lensmænd i Sjælland har faaet 101 Øksen, som de har indkøbt efter Kongens Befaling og som ikke kan opstaldes paa Kongens Ladegaard paa Grund af det ringe Foder, der findes paa Ladegaarden. De skal straks anordne, at disse 101 Øksne bliver slagtet paa Proviantgaarden her. Sj. T. 27, 213 b. Orig. i D. Kanc. indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hans Uldrick om at lade Valentin Gartner og Rasmus Jacobsen, som er antaget til at vare paa Haverne ved Frederiksborg², faa samme aarlige Løn, som deres Formænd har haft. Sj. T. 27, 213.

¹ Maanedens Navn er glemt i Sj. T. ² Overskriften har: Urtegaardsmændene paa Frederiksborg.

9. Oktb. (Kbhvn.). Miss. til Hans Uldrick. Nogle af Kronens Bønder i Hesselbjerg, Backebjerg og U-schaltdt¹ i Blegestrupe² Sogn i Kronborg Len har berettet, at de i indeværende Aar har haft stor Misvækst paa deres Korn som Følge af utimeligt Vejrlig og Sandfug, og har begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Da det ved Tingsvidne er bevist, at dette er sandfærdigt, skal de i indeværende Aar forskaanes for efternævnte Landgilde, som han ikke skal opkræve hos dem. Alle Hesselbjerg Mænd skal i indeværende Aar være ganske forskaanet for deres Byglandgilde, endvidere Laurits Olufsen i Hesselbjerg for $\frac{1}{2}$ Pd. Ruglandgilde, Peder Olufsen i Backebjerg for 1 Pd. Ruglandgilde og Oluf Smid i U-schaltdt for baade Ruglandgilde og Byglandgilde i indeværende Aar. Adressaten skal lade dem forblive ved forskrevne Landgilde og i indeværende Aar ikke lade opkræve mere hos dem³. Sj. T. 27, 214.

— Miss. til Jørgen Vind. Alle Kronens Bønder i Juderup⁴ i Ods Herred i Dragsholm Len har berettet, at de i indeværende Aar paa Grund af Tørke og Brynde har haft stor Misvækst paa deres Korn, og har begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Da det af Adressatens Erklæring og af Tingsvidner fremgaar, at deres Angivende er sandfærdigt, skal fornævnte Juderup Bymænd, som ialt er 20 Gaarde, være forskaanet for al deres Byglandgilde i indeværende Aar. Jørgen Vind skal lade dem være uanmodet for forskrevne deres Byglandgilde, ikke oppebære eller indkræve noget deraf hos dem og føre det til Regnskab. Sj. T, 27, 214 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Da Christen Skeel til Valle nu ved Mageskifte til Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, og hans Søkende har udlagt efterskrevne til hans Gaard Vester-Vallø liggende Jorder, Gaarde og Gcds i Sjælland: en Enghave, kaldet Nysøe, en anden lille Enghave, kaldet Bryggerslettet, med en Humlehave, som ligger lige derved, et Stykke Agerjord af en af hans 3 Vester-Vallø Marker, som ligger ved Valleby, kaldet Grønnegade, som

¹ Udsholt. ² Blistrup, Holbo H. ³ Meningen er modsat: Han skal opkræve den ikke eftergivne Landgilde og ikke mere. ⁴ Jyderup, Vig S., Ods H.

støder op til Præstens Jord ved den vestre Ende og ligger Østen for Landevejen (dog har han forbeholdt sig Engen), og 1 Gaard i Torslundlille By i Rørsløf Sogn i Tune Herred paa Sjælland samt 2 Gaarde i Nybylt¹ paa Taasinge, hvortil der er Skov til 22 Svins Olden, skal Adressaten lade de Gaarde, Jorder og Gods, som Christen Skeel udlægger her i Landet til Grev Voldemar og hans Søkende, indskrive i Øster-Valløe Jordebog og aarlig gøre Regnakab for den visse og uvisse Rente og Indtægt. De andre 2 Gaarde, der ligger paa Taasinge, skal han overlevere til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som efter Kongens Befaling aarlig skal gøre Regnskab for den visse og uvisse Rente og Indtægt af dem, da han har alt det andet Taasinge Gods i Forvaltning. Endelig gives der Sigvort Urne Fuldmagt til som Befuldmægtiget for Grev Voldemar og hans Søkende at give Christen Skeel fuldkomment Skøde paa det Gods, som han faar til Gengæld, underskrive det tilligemed to danske Sekretærer og besegle det med sit Segl. Sj. T. 27, 214 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne. Christen Skeel til Valløe har imod noget af sit Gods af Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, og hans Søkende faaet udlagt en Ørskyld² i Svandsberig By i Herfølge Sogn, hvoraf der aarlig gives 8 Skpr. Byg og hvortil der er Skov til 10 Svins Olden. Da samme Ørskyld har tilhørt de Højlærde i København, skal Sigvort Urne gøre dem Udlæg derfor i noget af Øster-Valløes Gods, som bedst og belejligst kan undværes derfra. Sj. T. 27, 215 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Christen Skeel til Valløe har mageskiftet 2 Gaarde, deraf den ene med Skov til 22 Svins Olden, i Nybyldt¹ paa Taasinge til Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, skal han, naar de 2 Gaarde overleveres, indskrive dem i Taasinge Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 5, 159.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Niels Erlandsen i

¹ Formentlig: Nyby, Bregninge S. ² D. v. s.: Jord til Værdi af en Øres Skyld.

Faarup har berettet, at han er sat til Herredsfoged i Herredsted Herred i Malmøhus Len. Denne Bestilling kan han ikke forestaa uden stort Besvær med Rejser og andet, men faar dog intet derfor, saadan som andre nyder, der betjener saadanne Bestillinger, da han er Kanniketjener til Lund og derfor ikke kan faa nogen Forskaansel paa Afgiften af sin Gaard, og han har derfor begæret at faa bevilget noget for sin Umage til Opretholdelse af hans Næring. Adressaten skal til hans Løn lægge ham Skylden af en Gaard, som maa være paa 1 Pd. eller lidt derover, hvilket han skal beholde, saa længe han bliver i denne Bestilling og forholder sig tilbørligt. Sk. T. 6, 462 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Hans Andersen i Lynbye¹ i hans Len [Odensegaard], hvis Gaard for kort Tid siden er brændt, har andraget om at forskaanes for dette Aars Landgilde og for Ægt og Arbejde og om at faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at hans Opgivelse er rigtig, tillader han, at han forskaanes for Landgilde, Ægt og Arbejde i dette Aar og maa faa noget Bygningstømmer til Genopbyggelse af Gaarden. F. T. 5, 159 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Hans Markdanner til Rønninge Søegaard har berettet, at nogle af Kronens og Kirkens Bønder i Rønnige By i Aasum Herred har nogle faa Agre og andet Jordsmon, der ligger i hans Gaard Søegaards Enemærke, og har begæret Tilladelse til at maatte faa dem til Mageskifte, mod at han gør Bønderne god Fyldest paa andre Steder, saa at de ikke skal have at besvære sig derover. Adressaten skal til Tinge lade opkræve uvildige Dannemænd, som kan rebe Jorden mellem begge Parterne, saa at der sker baade Hans Markdanner og Bønderne fuldkommen Fyldest baade paa Ager og Eng, og ellers holde godt Tilsyn med, at der ikke i nogen Maader sker Bønderne for kort. F. T. 5, 160.

— Aab. Brev, hvorved Jahan Brockenhuus til Lerbeck, som for nogen Tid siden har faaet i Fæste Kronens Part af Korntienden af Hafver² Sogn i Koldinghus Len, af Han-

¹ Lumby, Lunde H. Orig. har: Lyngbye. ² Hover S.

sted Sogn i Skanderborg Len og af Malling Sogn i Aarhus Len, og som har begæret at faa Afgiften af samme Tiender omslaaet i Penge, faar Bevilling til for hver Ørte Korn, baade Rug, Byg og Havre, at give 7 Ort. Lensmændene paa fornævnte Slotte og Gaarde skal aarlig modtage 7 Ort for hver Td. Korn, Rug, Byg og Havre. J. R. 10, 145 b. K.

9. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne, der ligger til Silkeborg Slot, at Frerick¹ Urne til Brentvedt, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at Ladegaardsmarken ved Silkeborg Slot er hel skarp, saa at der kun kan saas en ringe Ting Byg, og at det derfor endeligt er fornødent at tage Jord til Gødningen og gøre en Blanding deraf, som det baade er brugeligt hos dem og andetsteds i Jylland. Det befales dem derfor ikke at lade sig finde forsømmelig heri, men at gøre dette og hvad andet Frerick Urne paalægger dem til Slottets Fornødenhed. Den, som af Modvillighed forbryder sig herimod, skal forfølges med Lov og Ret, og der skal fældes Dom over ham til at gaa i Jern paa Bremerholm. J. R. 10, 146. K.

— Aab. Brev om, at da det berettes, at en Del jordegne Bønder i Silkeborg Len ikke lader deres Skove taksere, naar der er Olden paa Skovene, og derfor lader indsætte saa mange Svin, at de ikke kan blive fede, til stor Skade for Kronen og dem selv, hvorsomhelst Kronens og deres Skove ligger tilsammen, befales det herved Lensmanden, hver Gang der er Olden, at taksere Skovene og lade saa mange Svin indslaa paa deres Skove, som de bedst kan taale, dog at de jordegne Bønder selv beholder Oldengælden af deres Skove. J. R. 10, 146 b.

— Aab. Brev, hvorved Benedickt Pofvelsen af Island faar Bevilling til at ægte en Kvindeperson, ved Navn Holmfrider² Eynertsdatter, med hvem han er beslægtet i 3. Led, dog at han inden St. Hansdag førstkommende erlægger 200 Rdlr. in specie til Kronen, at levere til Befalingsmanden sammesteds. No. R. 6, 351. (Tr. i Udt. i NRR. VIII, 104).

¹ J. R. har Frich og Frøich. ² I No. R. kaldes hun Holmfrider og Holmfride.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederick Reedtz til Tyggestrup, Falck Gjõe til Hvidkield, Sigvort Urne til Raarup og Gabriel Laxmand til Frøslegaard. Da der er opstaaet Trætte mellem Christen Skeel til Vallø paa den ene og Niels Vind til Grundet, Embedsmand paa Københavns Slot, paa Køge Bys Vegne paa den anden Side om nogle Haver, som ligger for Køge og Gammel Køge, om de efter de forrige Kommissariers Dom er udlagt til fælles Græs og Vand, og om de Haver og Stræder, som efter de forrige Kommissariers Dom er indtaget, ikke igen bør udlægges, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til paa en bestemt Tid at begive sig til de omtvistede Aasteder, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. Sj. T. 27, 216 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz, Tønne Friis, Erick Juel og Otte Skeel. Kongen har forordnet dem til som Kommissarier at være til Stede, naar Værgerne for Axel Brahe til Eskebjerg og hans Søster gør dem Regnskab for deres Værgemaal. Ligeledes har Kongen befalet Frandts Lykke til Offrgaard midlertidig at forestaa Værgemaalet for Axel Brahes Søster, Jomfru Christentse Brahe. De har imidlertid udsat denne Dag til den 5. Okt. sidstforleden, da de skulde møde i København, men nu kan der intet udrettes, fordi den forordnede Værge, fornævnte Frandts Lykke, er udeblevet. Kongen har imidlertid tilladt bemeldte Axel Brahe at rejse fra Landet, og da han ogsaa agter at gøre det, og da der dog ikke kan ske noget, førend Værgernes Regnskaber er revideret, har Axel Brahe, for at han ikke skal lide noget Ophold, andraget om Befaling til Adressaterne om at foretage Sagen og, saavidt den angaar ham, føre den til Ende, selv om hans Søsters Værge ikke er til Stede, idet han selv vil tilendebringe det, der findes uforrettet. Der gives Adressaterne Befaling til snarest at efterkomme hans Begæring. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de andre have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. J. T. 10, 397.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om til Formynderne for afdøde Mester Felix Rotgieters Børn at betale 1500 Rdlr., som Kongen skylder dem. Sj. T. 27, 217.

— Aab. Brev, hvorved det tillades den eneste Datter af Hr. Mickel Pedersen, Sognepræst til Skaberslø i Skaane, at indlade sig i Ægteskab 1¹/₂ Aar efter dette Brevs Datum. Hr. Mickel Pedersen har berettet, at denne hans eneste Datter for omtrent 3 Aar siden er kommet i Ægteskab med en Person, som han for sin Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld har antaget som Medtjener, men da hun, førend hun kom i Ægteskab med bemeldte hendes Mand, blev lokket af en Karl, nemlig Jacob Paaske, har hendes Mand forladt hende og vil ikke længer have hende til Ægte. Hendes Fader har derfor ansøgt om Bevilling for hende til igen at indgaa Ægteskab med hvilken Mandsperson Gud og Lykken vil tilføje hende. Sk. R. 5, 356.

— Miss. til Gregers Krabbe. Denne Maren Splidts, boende i Ribe, har bekendt adskillig Trolddom. Hendes Bekendelse følger hoslagt, hvorefter han straks skal lade ske Eksekution over hende. Det menes ogsaa, at hun af Øvrigheden sammesteds eller andre har haft Medhold, hvorom han skal lade anstille nøje Undersøgelse. Dersom det findes saaledes, skal han med Lov og Ret forfølge det, saa vidt det kan ske, (saavel som det, som hun har vedgaaet og bekendt om andre). J. T. 10, 398.

13. Okt. (—). Miss. til samme. Han skal straks lade paa-gribe og holde fængslet den Kvinde, som denne Troldkvinde, der nu tilsendes ham, beretter at have lært Trolddomskunsten, og udføre Sagen mod hende ved Retten. Ligeledes skal han bestræbe sig for at faa fat paa dem, som er rømt. Hvis nogen af dem er rømt til Fyrstendømmet, maa de gribes dér. J. T. 10, 398.

— Aab. Brev, hvorved Peder Nielsen Gad, Herredsfoged i Bjæverskov Herred, boende i Orløse i Tersløf Sogn¹, faar Bevilling paa, at de Drengbørn, som han har eller herefter kan faa paa det Sted, hvor han bor², maa være

¹ Aarløse, Terslev S., Ringsted H. ² Han havde 26. Okt. 1633 faaet Tilladelse til at være Herredsfoged i Bjæverskov Herred, skønt han boede i Ringsted H.

fri for deres Fødested og ikke efter denne Dag som Vornede drives til Stavns, men maa nedsætte sig, hvor de vil i Sjælland. Sj. R. 21, 79 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Christian Prydtz som Toldskriver i Helsingør. [Ensyldende med Bestalling af 21. Maj 1635 for Mikkil Berntsen]. Sj. R. 21, 80.

— Bestalling for Tideman Hendricksen Duncker som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 22. Septbr. sidstforleden i nærværende Aar at regne. Udt. i Sj. R. 21, 94 b.

— Lignende Bestalling for Eylert Jorresen som Skibsløjtnant med samme Løn [150 Kurantdlr.] og fra samme Dag [22. Septbr.] at regne. Udt. i Sj. R. 21, 94 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster], Niels Trolle [Roskilde], Niels Vind [København] og Hans Uldrick [Gyldenløve, Frederiksborg og Kronborg] om straks med det allerførste at levere al Byglandgilden af deres Len paa Provianthuset, da der ligger Kongen stor Magt derpaa. Sj. T. 27, 217 b.

— Miss. til Dr. Niels Povlsen¹. Jockum Beck til Glad-sax, Befalingsmand over Christianstads Len, har berettet, at han efter Kongens Befaling har ladet overlevere til Adressaten Halvparten af Kirkernes Beholdning i Christianstads Len, for at den kunde blive anvendt til den nye Kirke i København. Da det berettes, at der behøves en stor Sum Penge til at reparere og forfærdige Christianstads Kirkes Taarn, Mure og Kirkegaard, skal Adressaten igen tilstille Jockum Beck de Penge, som denne har leveret ham, for at han kan bruge dem til Christianstads Kirkes Fornødenhed. Sj. T. 27, 217 b.

— Miss. til Christen Bentsen, Peder Hansen, Markus Radebant, Find Nielsen, Hans Frick, Christoffer Hansen, Bartholomæus Haagensen, Laurits Hammer, Morten Schuls, Hermand Thuesen og Rasmus Jensen, Borgere i København, om Revisionen af Ostindisk Kompagnis Regnskaber. Sj. T. 27, 218. (Tr.: KD. V, 239.).

¹ Dr. theol. Niels Povlsen Schandorph, Professor ved Kbhvns. Universitet.

13. Okt.¹ (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper Brochmand. Hr. Laurits Jonsen, Præst i Hammer, har berettet, at der endnu er en Del af Præsterne i Sjælland, nemlig i Københavns, Kronborg, Frederiksborg, Roskilde, Tryggevælde, Kalundborg, Dragsholm og Møens Len, som ikke endnu efter Kongens Anordning har ydet ham Hjælp for den Skade, som han har lidt ved Ildebrand i Aaret 1639. Adressaten skal foreholde Præsterne i forskrevne Len, at hver af dem efter Evne giver ham noget til Hjælp, for at han kan komme noget til Rette igen. Sj. T. 27, 232 b. (Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III, 123.).

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Jonas Heinemark, Tolder i Øresund, har berettet, at han i December Maaned 1635 i Rentekammeret har nedsat nogle Penge, af hvilke der er frastjaalet ham 253¹/₂ Rdlr. af en umyndig ung Person. Denne blev for denne Gerning dømt til Galge og Gren, men fordi han var umyndig, blev han benaadet med at gaa i Jern paa Bremerholm. Jonas Heinemark beretter videre, at Adressaterne har regnet ham disse Penge til Mangel, og han andrager om, at de maa blive ham godtgjort, da de er frakommet ham saa uformodet og tilmed paa et Sted, som han mente skulde være sikkert. De skal godtgøre Jonas Heinemark disse 253¹/₂ Rdlr. og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 462 b.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt og Christian Bülow. Da Fru Sophia Ranzau, Enke efter Mogens Gyldenstjerne til Fultofte, har begæret Nannis² og 1 øde Gaard sammesteds, alle i Fultofte Sogn i Froste Herred i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Hegenis By i Fultofte Sogn og 1 Gaard i Hurfvø By og Sogn, alle i Froste Herred, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal advare Lensmanden, under hvem Godset ligger, om, naar Besigtelsen skal foretages, for at han eller hans Befuldmægtigede kan give Møde ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 463.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe og Chri-

¹ Indført blandt Miss. af 23. Okt. ² Nunnæs, Fultofte S., Froste H. Der nævnes 2 Beboere, en jordeggen Bonde og en Lejebonde. Af Skødet fremgaar, at det drejer sig om 2 Gaarde og 1 øde Gaard.

stian Bülow til Ingelsted, Befalingsmænd paa Landskrone og La-holm Slotte, foretager ovennævnte Besigtelse og han advares derom, og tillige med dem besegle og underskrive den. Sk. T. 6, 463 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt og Dr. Peder Vinstrup. Hr. Niels Diricksen, Præst i Ilstrup og Bircke, har berettet, at hans to Kald Ilstrup og Bircke er helt ringe, at han kun kan saa ganske lidt, at det tilmed er Sandjord, og at baade Sæden og Tienden giver og renter helt lidt. De skal nøje undersøge samme Præsts Forhold og snarest indsende en Erklæring til Kancelliet om, ved hvad Middel Hr. Niels Diricksen kan hjælpes, dog saaledes, at der ikke afgaar Kronen noget. Sk. T. 6, 464.

— Miss. til Eyler Holck og Christian Bülow. Da de tilforn¹ har faaet Befaling til at være Kommissarier paa Skiftet mellem Gabriel Kruse til Engeltoft og hans Børn efter hans afdøde Hustru², skal de fastsætte og taksere, hvor meget han aarlig skal give hvert af sine Børn af den Arvelod, der er tilfaldet dem efter deres Moder, dog at de har i Agt, at Rostjenesen og anden Lejlighed kan bevilges deraf, saa at han ikke skal aflægge særligt Regnskab derfor. De skal give ham det beskrevet. Sk. T. 6, 464.

— Miss. til Ifver Krabbe. Kronens Bønder i Hiemble og Faueraas³ Herreder har berettet, at de i nogle Aar har givet hvert tiende Svin af de Svin, som de har sat paa Skoven, og har begæret, at de herefter, ligesom de tilforn har gjort fra Arilds Tid, maa give et godt Svin af hver Gaard, som har Skov, og et Svin af hver 2 Gaarde, som ikke har Skov, naar Olden er let⁴. Da Kongen af hans Erklæring ser, at det vil være Kongen tjenligt, tillader han, at der herefter maa forholdes med Oldensvin, som det er sket fra Arilds Tid. Sk. T. 6, 464 b.

— Miss. til Lauridts Skinkel og Falck Gjõe. De skal med det allerforderligste og inden Mortensdag førstkommende begive sig til Nybøllegaard, aabne og optage Besegling, Laas og Lukke efter afdøde Fru Riborg Brockenhuus, registrere

¹ 17. Maj 1641. ² Fru Agnete Thott Eriksdatter († 1640). ³ Himle og Favraas Herreder. ⁴ D. v. s.: lidt, ringe.

og lade vurdere hendes efterladte Løsøre og alt, hvad der findes efter hende, indstævne hendes Kreditorer, gøre dem Udlæg først i hendes Løsøre og siden i hendes Jordegods, saavidt enhver med Rette har at fordrø, nøjagtig betale Omkostningerne ved hendes Begravelse og, naar Gælden og Begravelsen er betalt, da overlevere det øvrige til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som er Værge for hendes Børnebørn Ludvig og Maxmillius Rosenkrantz, der nu er i Holland. De skal give det beskrevet og maa ikke begive sig derfra, før de har bragt det til en endelig Ende. F. T. 5, 160 b.

14. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for denne Brevviser Hans Kause som Sadelmager med samme Løn som hans Formand, nemlig 30 Dlr., en Hofklædning og 5 $\frac{1}{2}$ Dlr. hver Maaned i Kostpenge samt frit Hus og Vaaning, hvor og naar han med sit Haandværk og Arbejde er til Stede hos Kongen, fra 1. Maj sidstforleden at regne, Aarslønnen, Hofklædningen og Kostpengene at betale af Rentemestrene, medens Lensmændene dér, hvor han kommer hen med Kongen, skal skaffe ham frit Hus og Vaaning. Han skal i sit Arbejde rette sig efter, hvad Staldmesteren paa Kongens Vegne befaler ham. Sj. R. 21, 80 b.

— Miss. til Rentemestrene om straks paa sædvanlig Maade at revidere de af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, aflagte Regnskaber paa Taasing Gods, som han forvalter. Sj. T. 27, 218. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle og Gabriel Laxmand. Samtlige afdøde Hr. Claus Daas Arvinger har andraget om Kongens Befaling til gode Mænd om at bilægge i Mindelighed eller afgøre ved Dom de Tvistigheder, der muligt kunde opstaa mellem dem og deres afdøde Faders Skrifer Jørgen Mortensen om hans Regnskaber for Dragsholm Len, som han skal aflægge til dem paa Kongens saavelsom paa deres egne Vegne. Da de har begæret Adressaterne til at forrette dette, paalægges det dem snarest at efterkomme deres Begæring og give dem deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 27, 218.

— Kvittansiarum til Laxmand Gyldenstjerne til Giersgaard, forrige Landsdommer i Skaane, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helnekirke og Froste Herreds Gods i Skaane, fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1656 for de i samme Tid oppe-

baarne Pengeskatter. Han har leveret fra sig de for ham udstedte Forleningsbreve. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 344.

14. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, paa hans Regnskab for Indtægten og Udgiften af Skenderup og Trøllerups Gaarde i Fyen fra 1. Maj 1640 til 1. Maj 1641. Den visse Indtægt er Rente og Indkomst efter Jordebogen, den uvisse er Stedsmaal, Forlov, Oldengæld og Græsgangspenge; ligeledes har han gjort Regnskab for de to Gaardes Avl og Tiender. Rede Penge er modtaget for Øksne og adskillige andre Varer, som er afhændet. Udgiften har været Penge for Øksne, der er købt til at opsættes paa Foder dér paa Gaardene, endvidere Rentepenge af 6000 Rdlr., som resterer for Købet af Trøllerup Gaard, 6 pCt. om Aaret, endvidere Løn til Gaardens daglige Folk til Løn og Kost samt Betaling for adskillige Varer og Materialer til de to Gaardes Bygning, Tømmer, Deler, Kalk og adskillige andre Materialer, til adskillige Haandværksfolk og til Afkortning for øde og forarmet Gods og ellers i andre Maader. Han blev paa dette Regnskab skyldig 3046 $\frac{1}{2}$ Rdlr., 1 $\frac{1}{2}$ Ort 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb., 2 Skpr. Rug, 7 Skpr. Byg, 3 Skpr. Boghvede, 34 Øksne, $\frac{1}{2}$ Skippd. Bly, 150 Mursten, 200 Tagsten, 1 Klokke, 3 Udtræks-Egeskiver¹, 1 ottekantet Skive, 1 Skive med Opslag, 2 Kurvesenge, 1 Jernharve, 2 Plovjern, 1 Plovhammel, 3 Aag med Jernbeslag, 4 Hestemiler, 1 Plovhest, 1 Plovhoppe, 3 gamle Vindueskarne, 9 gamle Jern deri, 2 gamle Vinduer, 1 gammel Spade, 200 Fæstejernbaand til Øksen og 2 Hundelænker, for hvilket han stadig skal gøre Regnskab. F. R. 4, 262.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz og Henrik Lindenov. Hr. Tage Thott til Ericksholm, Embedsmand paa Malmøhus Slot, har berettet, at der i hans Len findes adskillige Møller og andet Gods, som i mange Aar har staaet øde, og at man for en Del af dem ikke ved Stedet, hvor de har staaet. Ligeledes er der i Malmø nogle Boder, som i mange Aar har været øde, og en Del Boder, der er nedbrændt. Dernæst er der en Del af Godset, som i lang Tid har været forarmet og øde, medens en anden Del af Godset i Løbet af nogle Aar er blevet

¹ Borde.

forarmet, dels som Følge af Misvækst, dels ved den smitsomme Fæsyge, ligesom noget er fordærvet ved Sand. For at dette Gods kunde blive ved Magt, har han givet noget af det Afslag paa en Tid og ellers under Forbehold af Kongens Godkendelse. Endelig beretter han, at nogle af Adelen i Malmøhus Len holder flere Bønder fri for Skat, end der ligger til deres rette Sognekirke, hvilket saa aarlig bliver til Mangel for ham. Adressaterne skal med det allerforderligste begive sig til fornævnte Aasteder, nøje undersøge Møllernes og Godsets Tilstand, foretage Undersøgelse om de Bønder, som Adelen holder fri for Skat, give det beskrevet og indsende denne deres Besigtelse til Kancelliet. Sk. T. 6, 464 b.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krabbe. Hr. Jacob Hansen, Sognepræst til Sletager og Quibilli Sogne i hans Len [Halmstad], har berettet, at der er et Bol, ved Navn Øster Sletager Bol, der er bevilget til fornævnte Præstekald for dets Ringheds Skyld, hvilket Bol findes indtegnet i Landebogen, men at han kun nyder Landgilden, nemlig $1\frac{1}{2}$ Pd. Smør, af dette Bol, og at Ejendommen bruges af Bonden, som residerer derpaa. Niels Krabbe skal undersøge Forholdene, og, dersom det befindes, at Bolet fra Arilds Tid har været brugt til fornævnte Præstekald, vil Kongen forunde Hr. Jacob Hansen det ligesom hans Formand. Sk. T. 6, 465¹.

— Miss. til Henning Valkendorf om, at Maren Jens Kanslers maa komme i Hospitalet i Odense. Udtog i F. T. 5, 161.

— Miss, til Hr. Jørgen Urne og Jørgen Seefeld. Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Jørgen Seefeld til Visborggaard, Embedsmænd paa Nyborg og Hald Slotte, har andraget om Befaling til gode Mænd om at være til Stede, naar adskillige af deres afdøde Svoger Niels Friis's Gældsbreve, som de har indløst, bliver fremlagt og skal kasseres af dem, og ligeledes om at revidere deres Regnskab paa den Afdødes Gaard, Gods og Løsøre, som de har solgt, og hvad de igen har udgivet. Adressaterne skal med det allerførste efterkomme dette, som forskrevet staar, og give det beskrevet. J. T. 10, 398 b.

¹ Tr.: L. B. Falkman: Upplysninger etc. II. 117 f.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld, Hr. Frederik Reedtz, Otte Brahe Stensen og Otte Brahe Pedersen. Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, paa sine egne, sin Moders¹, sin Brodersøn Knud Urnes² og sin Svoger Frederik v. Pappenheims³ Vegne, Sigvort Urne til Raarup, Embedsmand paa Tryggevælde Slot, paa sine egne og sin Broder Christoffer Urnes Vegne og Frederick Urne til Brentved, Embedsmand paa Silkeborg Slot, paa sine egne og Jomfru Margrette Urnes⁴ Vegne har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om følgende Sag: Der er tilforn⁵ udgaaet Befaling til afdøde Hr. Claus Daa og til Adressaterne Hr. Frederik Reedtz, Otte Brahe Stensen og Otte Brahe Pedersen om at være Kommissarier paa Skiftet efter deres afdøde Søn, Broder, Farbroder og Svoger Eiler Urne og deres Søster Fru Jutte Gyldenstjerne, og forskrevne gode Mænd har da dømt, at Fru Fru Jutte Gyldenstjerne skulde skifte med fornævnte Frederik Urne og Preben v. Ahnen⁶, der ikke havde underskrevet, besøget og samtykt i hendes Morgengavebrev, baade Jordegods, Løsøre og Gæld efter Dommens videre Formelding. Da dette Skifte endnu ikke er kommet til nogen endelig Ende og Hr. Claus Daa er død, befales det Adressaterne igen at foretage Kongens Befaling og enten i Mindelighed forlige Parterne imellem eller afgøre ved endelig Dom efter den forrige Dom baade Skifte, Registrering af Godset og Løsøret, tilstaaende eller bortskyldig Gæld⁷, Værgemaalss Udlevering og hvad der ellers kan lægges i Rette. Sj. T. 27, 218 b.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Da Kongen erfarer, at han i indeværende Aar har indkøbt flere Øksne, end der kan overstaldes paa Jungshofvet Gaard, skal han lade udvælge 24 af de fedeste og snarest sende dem til Københavns Slot for at slagtes dér. Sj. T. 27, 219.

¹ Margrete Grubbe Ejlersdatter, Enke efter Knud Akselsen Urne († 1622). ² I Miss. 13. Nov. 1642 om Skiftet efter Ejler Urnes Enke Fru Jytte Gyldenstjerne († ^{80/8} 1642) nævnes det, at denne Knud Urne var en Søn af Ejler Urnes Broder Aksel Urne. ³ Jost Frederik v. Pappenheim var g. m. Regitse Knudsdatter Urne. ⁴ Jfr. Margrete Eriksdatter Urne, Datter af Ejler Urnes Farbroder Erik Akselsen Urne. ⁵ 1. Juni 1640. ⁶ Preben von Ahnen var g. m. Ejler Urnes Søster Else Knudsdatter Urne. ⁷ Tilgodehavende eller Gæld.

15. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at da Instrumentisterne i Odense¹ har berettet, at der gøres dem stort Indpas af fremmede Instrumentister, baade i de underliggende Købstæder og i Landsbyerne, dem til største Skade og til Svækkelse af deres Næring, forbydes det alle andre Instrumentister at lade sig bruge til Bryllupper eller andre Gæstebud i Odensegaards Len, baade i Købstæderne og i Landsbyerne, end fornævnte Instrumentister i Odense. Disse skal derimod lade sig finde billige og tjenstvillige mod enhver i de Maader, det behøves, saa det ikke med Billighed kan paaklages. F. R. 4, 263.

— Miss. til Christoffer Stensen og Rubek Pors. Hr. Christian, udvalgt Prins, Kongens Søn, har til Kronen begæret nogle Adeliges Gods, som ligger samlet tvært overfor Nykøbing Slot, til et Enemærke med Skov, Græsgang, Jagt og anden Herlighed, nemlig af Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Fru Anne Sparre, Enke efter afdøde Laurits Grubbe til Gammelgaard, 3 Gaarde² i Turrebye³, 3 Gaarde i Sundbye, 1 Gaard i Navelstie og 1 Gaard i Greng, til Mageskifte, hvorimod Hr. Palle Rosenkrantz paa egne og Fru Anne Sparres Vegne tilbyder, særlig hvis Kronens Gods, som de begærer, beløber sig højere end deres Gods, yderligere at udlægge 3 Gaarde i Reersøe, 1 Gaard i Lille Musse, 1 Gaard i Veilebye, 1 Gaard Hielm og paa Falster 1 Gaard i Kippinge og 1 Gaard i Grimmelsted⁴, medens Hr. Palle Rosenkrantz paa egne og fornævnte Fru Anne Sparres Vegne iøvrigt til Vederlag begærer følgende Kronens Strøgods: 3 Gaarde og 4 Skpr. Land, som Mogens Degn bruger, alle i Øster Skiøring, 1 Gaard i Vester Skiøring, 2 Gaarde i Lille Sedinge, 2 Gaarde i Nørre⁵, 3 Gaarde i Bucke Hauge eller, i Stedet for den ene af dem, 1 Gaard i Nørre, alle i Aalholms Len, og 5 Gaarde i Høyebye i Halsted Kloster Len, alt i Lolland. Endvidere har højbemeldte Kongens Søn af Flemming Ulfeldt til Orrebyegaard begæret 2 Gaarde i Navelstie og 1 Gaard i Sundbye i Turrebye Sogn, hvorimod bemeldte Flemming Ulfeldt tilbyder yderligere at

¹ F. R. har først haft: Nyborg, hvilket af en anden samtidig Haand er rettet til: Odense. ² Der nævnes ikke Gaardens Antal, men kun Beboernes Navne. ³ Toreby, Musse H. ⁴ Grimmelstrup, Falster. ⁵ Nørre, Nebbelunde S., Fuglse H.

udlægge en Jord i Hielm, medens han iøvrigt til Vederlag begærer 2 jordegne Gaarde i Kalløe. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet fornævnte Hr. Palle Rosenkrantz og Just Frederick von Pappenheim til Libanow, Befalingsmand i Halsted Kloster, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen og give til Kende, hvad de har at bemærke. Sm. T. 6, 498.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz og Just Frederick von Pappenheim om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, give til Kende, hvad de har at bemærke, og tillige underskrive og besegle den. Udt. i Sm. T. 6, 501.

— Miss. til Rubeck Pors om at sidde i Landsdommers Sted i Lauge Bildes Fraværelse og skaffe enhver Lov og Ret. Udt. i Sm. T. 6, 501.

— Aab. Brev om, at Præsten paa Fur, Hr. Jens Christensen, som kun har et ringe Kald, til hvilket der hidtil ikke har været nogen Præstegaard, har haft i Fæste 2 smaa Gaarde af det Kannikegods, hvormed Ifver Vind til Nødrholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand paa Lundenæs Slot, og Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard er forlenet, af hvilke han aarlig har givet hver af dem 6 Tdr. Korn. Da samme 2 Gaarde med Kapitlets Samtykke af Ifver Vind og Jørgen Rosenkrantz under Forbehold af Kongens Samtykke er afstaaet til forskrevne Hr. Jens Christensen, tillader Kongen, at bemeldte 2 Gaarde med tilliggende Ejendom maa blive en fri Præstegaard for ham og hans Efterkommere, dog at den Gaard, som han bebor, holdes vedlige og ved god Hævd af ham. J. R. 10, 147. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev til Bønderne paa Fuer, der ligger under det Provsti, hvormed Jørgen Rosenkrantz til Kieldgaard er forlenet. Da Jørgen Rosenkrantz har berettet, at en god Del Skove, som findes paa Fuer, kunde være tjenlige til at opbrydes, pløjes og tilsaas, befales det dem, Jørgen Rosenkrantz's Tjenere, at opbryde, pløje og besaa samme Jord samt indhøste og ellers gøre det Hoveri, som de er ham pligtige. Den som forbryder sig herimod, skal forfølges med Lov og Ret og straffes som vedbør. J. R. 10, 147 b. K.

— Miss. til Niels Krag m. fl. Otte Marsvin til Dybeck,

Embedsmand paa Dronningborg Slot, har berettet, at han har været Væрге for Jørgen Marsvin til Avindtsberg og dennes Søster Fru Karen Marsvin efter deres afdøde Fader Peder Marsvin, og at han har tilbudt dem at bringe Værgemaalet til Afslutning, men bemeldte Jørgen Marsvin og hans Svoger Hening Pogwisch har ikke villet gaa ind paa at nævne gode Mænd, som kunde være til Stede ved Overleveringen af Regnskaberne for Værgemaalet. Han er derfor nødsaget til alene at begære Kongens Befaling til Adressaterne om at give Møde, naar samme Regnskaber og Værgemaalet overleveres. For at Otte Marsvin kan blive kvitteret for samme Værgemaal og komme til en endelig Ende dermed, skal Adressaterne give Møde ved Overleveringen af samme Regnskaber, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til berammet Tid og Sted, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted og dog efterkomme denne Befaling. J. T. 10, 399.

16. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Hr. Jørgen Christensen¹, Rektor Scholæ i Vordingborg, faar Bevilning til at være fri for al Skat og anden borgerlig og Bys Tyng. Han har berettet, at Borgemestre og Raad sammesteds besværer ham med Skat, naar den paabydes, og med anden borgerlig og Bys Tyng, fordi han dér i Byen har købt en lille Vaaning. Fritagelsen gælder, saa længe han beklæder denne Bestilling og selv bebør samme Vaaning. Sj. R. 21, 81.

— Miss. til Hans Uldrick. Denne Knud Pedersen i Stenholdt Mølle i Frederiksborg Len har berettet, at Fiskemester Johan Bøgvad har frataget ham den Hjælp, som han plejer at have af Dammene i Stenholdts Vang til bemeldte Mølle, hvorover han besværer sig og paastaar, at dersom han skal miste dette Vand, kan han ikke udrede den Landgilde af Møllen, som han hidtil har givet. Adressaten skal paase, at der i saa Maader ikke vederfares Knud Pedersen nogen Uret, for at han

¹ Overskriften og Navneregistret til Sj. R. har: Christoffersen. Han hed Jørgen Christensen Flensborg.

desto bedre kan blive ved Magt og levere sin Landgilde i rette Tid. Sj. T. 27, 213.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da der til Bygningen af Valdemars Slot endnu skal bruges 256 Stkr. Bjælker paa 24 sjællandske Alen og 168 Stk. Bjælker paa 20 sjællandske Alen, skal de lade dem bestille paa de Steder, hvor saadant Tømmer er at faa, og fragte Skibe, som kan føre Tømmeret til Taasing. Da der paa Holmen findes 240 Bjælker paa 17 Alen, som kan bruges til samme Bygning, skal de ogsaa dertil fragte Skib til Taasing, saa at de med det allerførste kan leveres dér, for at Arbejdet dér ikke skal blive forømt. Desuden skal de fra Gulland bestille en Ladning Bloksten, som kan bruges til Trappesten; hver skal være 5 sjællandske Alen lang, og de skal være dér til Foraaret. Stenene skal ruhugges dér paa Landet, for at der kan indtages desto flere af dem, og det skal nøje paases, at Stenene ikke brækkes. Sj. R. 27, 219 b.

— Miss. til Hans Boesen, Christoffer Svenck, Morten Mickelsen, Hendrik Møller, Jahan Thomesen, Jahan i Haven¹, Peder Falck i Arkeliet, Knud Christensen, Gotfrid Mickelsen og Hieronymus Philip Dyttenhamer. Da der er passeret adskilligt mellem en af Kongens Trompetere, ved Navn Hans Hanshen, og andre af Kongens Trompetere, idet førstnævnte skal have søgt Lag med Bødlen og Rakkeren i København, skal Adressaterne førstkommende Mandag tage den Sag for sig og efter Tiltale og Gensvar afgøre den ved Dom. Sj. T. 27, 220.

— Miss. til Hans Uldrick Gyldenløve. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Hans Hendricksen i Knagerup² en Plads i Hillerød. Da denne Plads igen er frataget ham, fordi Skolen er blevet bygget paa den, skal Adressaten give ham Vederlag for samme Plads paa andre Steder under Forbehold af Kongens Ratifikation. Sj. T. 27, 220.

¹ Formentlig: Delehaven. ² Knagerup er en Fejlskrift i Sj. T. for: Kragerup. Ogsaa i Sj. R. 1646 ¹⁴/₅ (Sj. R. 21, 482 b) og i D. Kanc. Indl. til Registr. samt henl. Sager 1642 ³/₅ kaldes han Hans Henriksen i Kragerup. I Kronborg Lens Jordebøger (1641—42) er han opført som Hans Henriksen i Kraagerup. Ment er: Krogerup, Asminderød S., Lyngø-Kronborg H. Se iøvrigt: Bjørn Kornerup: Frederiksborg Statsskoles Historie 1630—1830 S. 30 og Note.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Professorerne og Borgemestrene i København om, at Blasius Miller, Bartskeer og Indvaaner i København, skal afskediges som Værge for Vor Frue Kirke. Sj. T. 27, 220. (Tr.: KD. V, 239 f. H. Matzen: Kbhvns. Univ. Retshist. I, 230.).

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingborg. Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, har begæret at faa bevilget, at Kronens Part af nogle Tiender, som Hospitalet i Helsingborg raader over, nemlig Burløf Tiende i Bare Herred og Bosløf og Quistofte i Luggude Herred, af hvilke han allerede har den ene, maa følge ham og hans Arvinger til hans Gaarde i Allerup¹ og Boserup, naar der bliver Lejlighed dertil, idet han tilbyder derimod straks at give Hospitalet en Gaard i Giørerup. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Gaard kan være Hospitalet saa nyttig, at bemeldte Tiender herefter kan bevilges ham for Fæste og sædvanlig Afgift. Sk. T. 6, 465.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen. Da Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, har begæret 1 Gaard i Togerup i Bare Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Katstrup, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt sidstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Malmøhus]. Sk. T. 6, 465 b.

— Miss. til Niels Krabbe om at lægge 1 Gaard, Damstrup, med Skov til 40 Svins Olden, Store Damstrup, 6 Gaarde i Vadstedgaarde By, 1 Gaard i Gillerup med Skov til 20 Svins Olden og 1 Gaard i Skoubye, alt i Halmstad Len i Halland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eiler Holck til Giødsholm, ind under Halmstad Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 6, 466.

¹ Alnerup, Bare H.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Otte Thott. Da Erick Kaas til Lindskouf har begæret¹ 5 Gaarde i Læggebølle i Homlet² Sogn, 1 Bol i Hemmetved³, 1 Bol [i Kiædeby og 1 Bol i Hverken], nogen Jord, kaldet Havrskouf i Hodtslette⁴ Mark, 2 Bol⁵ i Fodslette, 1 Bol⁶ i Brandsbye og nogen Jord paa Heggebølle⁷ Mark, alt paa Langeland, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Gadehus⁸ i Liungese⁹ By og Sogn, 4 Gaarde¹⁰ i Fulsbølle Sogn og 2 Gaarde i Lindise¹¹ Sogn, ligeledes alt paa Langeland, og han, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, tilbyder at udlægge yderligere Gods, skal Adressaten undersøge dette Godses Løjlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Tranekær]. F. T. 5, 162.

— Mageskifte mellem Eiler Holck til Giedsøholm og Kronen. Sk. R. 5, 344 b. Orig. (Se Kr. Sk. Tr.: L. B. Falkman: Upplysningar etc. II, 319 ff).

— Mageskifte mellem Just Friis til Vaskergaard og Kronen. J. R. 10, 147 b og K. (m. Datum: 18. Okt. Genbrevet og K. dertil m. Datum: 16. Okt.). Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Befalingsmand paa Landskrone Slot, Laxmand Gyldenstjerne til Giersgaard, Christian Bülow til Ingelsted og Niels Krabbe til Skiellinge, Befalingsmænd paa Laholm og Halmstad Slotte. Der er opstaaet Trætte mellem Aage Nielsen og Henrik Nielsen paa Dalsholte Gaard paa den ene Side og Peder Tuesen og

¹ Teksten er meget forvansket og uforstaaelig, da forskelligt, bl. a. Stednavnene, er sprunget over. Ved Hjælp af Miss. af 11. Marts 1642 til Henning Valkendorf og Sti Pors om Besigtelsen og ved Sammenligning med disses Erklæring af 3. Maj 1642 i Besigtelser og andre Indlæg til Mageskifter ad ²⁰/₁₆ 1642 er Teksten her rekonstrueret saaledes, som den maa antages at skulle forstaaes. ² Humble. ³ Fejlskrift i F. T. for: Hennemved. ⁴ Fejlskrift i F. T. for: Fodslette. ⁵ Der er kun nævnt 2 Navne; det ses ikke, om det er Bol. ⁶ Kun et Navn er nævnt. ⁷ Formentlig Fejlskrift i F. T. for: Læggebølle. ⁸ F. T. har kun 3 Navne; efter Besigtelsen er det 2 Gaarde og 1 Gadehus, men Navnet paa Beboerne af dette sidste stemmer ikke med Navnet i F. T. ⁹ Lindelse. ¹⁰ Ogsaa her nævnes der kun 4 Navne, men ikke, om det er Gaarde. ¹¹ Formentlig: Lindelse. Besigtelsen har: Lindessøe.

Bent Mogensen paa Bellinde¹ Gaard paa den anden Side, begge Kronens Gaarde i Nørre Herred i Helsingborg Len i Skaane, om Markeskel, om hvilket der er afgivet 12 Oldingers Afsigt, som har været indstævnet for Landsdommeren, som igen har henvist det til Ridemænd. Da Parterne har tilbetroet Adressaterne at dømme paa fornævnte 12 Oldingers Tov, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til Aastederne, indstævne begge Parterne og Oldingerne for sig dér med hvad de maatte have af Vidnesbyrd og andre Dokumenter angaaende de omtvistede Aasteder, straks gøre et retfærdigt og endeligt Skel mellem fornævnte Gaarde og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan komme til Stede, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i den udeblivendes Sted. Sk. T. 6, 466 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe og Niels Krabbe. Da det berettes, at der er stor Brøstfældighed paa Baahus Slot og Fæstning, skal de, saasart det kan ske, paa Anordning af Hr. Christopher Urne til Asmarck, Statholder i Norge, og Hanibal Sehested til Nøragergaard, Embedsmænd paa Aggershus og Baahus Slotte, begive sig til Baahus Slot, besigte Brøstfældigheden baade paa Husene og paa Fæstningen sammen med Kongens Ingeniør og Bygmester, som har faaet Befaling til paa samme Tid at begive sig dertil, undersøge, hvad Mangel der maatte være paa Munitioen og al anden Forraad, der er fornøden til Fæstningens Sikkerhed, og siden indsende en udførlig Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 6, 467.

— Miss. til Thøne Friis. Kongen har af hans Beretning set, at der er stor Brøstfældighed paa Bygholms Ladegaard ved Stjernholm Slot, og at han anslaaer Bygfældigheden i Penge til 302 Rdlr. Kongen tillader, at han reparerer Bygfældigheden paa samme Ladegaard, saavidt som 200 Rdlr. kan strække til dertil, og fører det til Regnskab. J. T. 10, 400.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Kapitlet har forleden Aar 1639 faaet Befaling² til at erklære sig om, hvorfor afdøde M. Christoffer Christensens Moder Anne Nielsdatter ikke ligesom Arvingerne efter andre Indehavere af Vikariater

¹ Bellinge, Nørre-Asbo H. ² 30. Maj 1639.

nyder sit Naadensaar, og Kapitlet har herpaa erklæret, at det ikke kender noget dertil, da afdøde M. Christoffer ikke efter Kongens Forordning og Kapitlets Statuter har holdt nogen Prokurator¹ i Kapitlet, hvorfor de ikke har kunnet beskæftige sig med Sagen, at der ikke heller er funderet noget Naadensaar efter ham, og at Dr. Jacobus Fabricius, Kongens Livmedikus, uden Tvivl har oppebaaret Indkomsten efter sit Forleningsbrev². Da nævnte Anne Nielsdatter nu har begæret Kongens Befaling til Kapitlet om enten at tildømme eller fradømme hende Naadensaaret, paalægges det Kapitlet med det første at indstævne fornævnte Dr. Jacobus Fabricius, der er forlenet med samme Vikaarie, og hende for sig, afsige endelig Dom om, hvorvidt hun bør nyde Naadensaaret efter sin afdøde Søn M. Christoffer Christensen eller ikke, og give det beskrevet. J. T. 10, 399 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

U. D.³ Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper Brochmand. Simon Surbeck og Jacob Mickelsen om, at Ejendomme, der tilhører de fattige, Skolen og Præsteskabet i København, paa visse Betingelser maa afhændes. Sj. T. 27, 221. (Tr.: KD. V, 240 f.).

17. Okt. (—). Aab. Brev om, at Dr. Hans Reisner, summus Theologus paa Universitetet i København, vil lade den danske Bibel, som hans afdøde Fader⁴ lod udgaa i Prenten, oplægge igen i et bekvemt Format, da der næsten ingen Eksemplarer er at faa af fornævnte Bibel. Da der udkræves stort Arbejde og Bekostning til at oplægge den igen, bevilger Kongen, at fornævnte Dr. Johannes Resenius med største Flid og saa snart som muligt maa lade sin Faders danske Bibel oplægge igen (dog saaledes, at den tilforn gennemlæses og approberes af Teologerne og Professorerne i de orientalske og det græske Sprog her), og at ingen uden han og hans Arvinger maa eftertrykke den eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den hertil i de næste 10 Aar efter at Trykningen af hans Arbejde er afsluttet. Hvis nogen gør det, enten ved aabenbart eller hemmeligt Tryk eller Køb, skal han ikke alene straffes alvorligt

¹ Befuldmægtiget Stedfortræder. ² Af 31. Marts 1638, jvfr. 17. April 1638. ³ Indført mellem 16. og 17. Okt. ⁴ Biskop Hans Poulsen Resen.

af Kongen derfor, men ogsaa straks have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare eller kan overbevises om at have afhændet, og aflevere dem eller deres Værd, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til ham, der nu, som forberørt, oplægger fornævnte Bibel efter Kongens Bevilling. Sj. R. 21, 81 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jægermesteren [Achim v. Bredow]. Da Kongen er til Sinds snarest at sende de to unge Her-
rer¹ og Uldrick Christian til Sorøe, skal han hver Uge forordne dem det fornødne Vildt. Sj. T. 27, 221 b.

— Miss. til M. Christen Madsen, Slotspræst paa Københavns Slot, Hr. Hans Clausen, Sognepræst paa Amager, og Hr. Peder N., Sognepræst hart ved Slangerup. Mickel Hansen af Slangerup har berettet, at afdøde Madts Pofvelsen, deres Fader og fordm Borger sammesteds, har været hans tilforordnede Formynder og har forestaaet hans Fædrearv, og har derfor begæret, at de som afdøde Madts Pofvelsens Arvinger maa aflægge Regnskab for samme Formynderskab til Jahan Bøgvad, Kongens Fiskemester. Det befales dem inden 6 Uger efter dette Brevs Datum at klarere fornævnte Regnskab for Jahan Bøgvad og til ham overlevere Mickel Hansens fædrene Kapital med Rente tilligemed Regnskabet. Sj. T. 27, 221 b.

— Miss. til M. Enevold² i Roskilde. Af hans Beretning har Kongen set, at Kantordoms Residensen, som Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, er forlenet med af Roskilde Kapitel, er meget brøstfældig. Kongen tillader, at han lader samme Kantordoms Residens reparere i det Omfang, det kan gøres af et Aars Indtægt. Kongen anmoder derhos om, at Kapitlets Bønder til Residensens Reparation maa henføre de flest mulige Materialer, som behøves dertil, da han har bevilget, at samme Residens herefter altid maa bruges og forblive til Økonomiresidens, hvor Degnene i Roskilde, som tilforn har faaet deres Kost i Duebrødre, skal bespises. Sj. T. 27, 222.

¹ Hertugerne Frans Filip af Glücksborg og Hans Bugislavs af Nordborg; se C. F. Bricka og J. A. Fridericia: Kong Christian den Fjerdes egenh. Breve V, S. 34 o. fl. St. ² Mag. Enevold Nielsen Randulf, Sognepræst ved Roskilde Domkirke.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Han skal til Vedligeholdelse af Inventaret paa Antvorskov Slot indkøbe 2 Skippd. Hør paa de Steder, hvor det er billigst at faa. Hvad Fjer angaar, som han har begæret at faa, da har Kongen befalet Rentemestrene at skaffe ham 1 Skippd. hvert andet Aar. Sj. T. 27, 222 b.

— Miss. til Rentemestrene. De skal hvert andet Aar skaffe Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov og Korsør Slotte, 1 Skippd. Fjer til Vedligeholdelse af Inventaret paa Antvorskov Slot, naar han anmoder derom. Sj. T. 27, 222 b. Orig. (m. Datum: 19. Okt.) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om, at Kongen har bevilget Ventsel Rotkirk etc., at det, som hidtil er blevet bygget og flikket [paa Slottene], mens han har haft Antvorskov og Korsør Len, maa godtgøres ham, og ligeledes hvad det herefter er nødvendigt at reparere paa dem. Sj. T. 27, 222 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om, at Fru Anne Hundermark, Enke efter Frants Kaas, til Norges Krone for en Sum Penge, som hendes afdøde Husbonde var bleven Kronen skyldig paa Skattemandtallet af Nordlandenes Len, har skødet sin Gaard Indiur med tilliggende Gods, som ligger i Norge under de Len¹, hvormed Knud Stensen nu er forlenet. Kongen har tilskrevet Knud Stensen², at han skal lægge dette Gods ind under Lenet og aarlig gøre Regnskab for det i Rentekammeret, som de nærmere kan se af Kopien af Missivet til Knud Stensen. De skal forholde sig herefter, naar han overleverer sit Regnskab til dem. Sj. T. 27, 223. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jørgen Sadeler³, Provst paa Lolland, der paa sin egen Bekostning snarest vil lade trykke et Compendium Mosaicum samt et Compendium Biblicum og et Memoriale metricum Biblicum, som han har forfattet og som Universitetets Professorer [har godkendt]⁴, faar Bevilgning paa, at ingen maa eftertrykke eller, hvis de trykkes

¹ Nordlandenes Len. ² Miss. af s. D., tr.: NRR. VIII, S. 111 f. ³ Mag. Jørgen Theophilussen Sadolin, Præst i Stokkemark, Provst i Lollands Sønder H. ⁴ Dette eller noget ligende er glemt i F. R.

andetsteds, indføre dem her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han ikke alene straffes alvorligt derfor, men skal ogsaa have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til ham, som nu oplægger dem. F. R. 4, 263 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eiller Høg og Erick Kaas. Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjøe til Hvedkiold har berettet, at de Breve, som afdøde Thygge Brahe har efterladt sig, paa Grund af deres Mangfoldighed, Tidens Korthed og andre vigtige Aarsager ikke har kunnet blive registreret, men er forblevet under Besegling. Adressaterne skal snarest registrere de Breve, som paavises dem, og give det beskrevet. F. T. 5, 161.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at lægge 1 Gaard i Staxstrup By og Sogn i Hassing Herred i Ørum Len og 1 Gaard, kaldet Gammelgaard, i Vandborigh Sogn i Vandfuld Herred, begge i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Just Friis til Vaskergaard, ind under Lenet [Vestervig Kloster], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 10, 400 b.

— Miss. til Pros Mund. Menige Præster paa Færøe har berettet, at der dér findes en Del Løsgængere, som ikke har nogen bestemt Næring, men strejfer om paa Landet og tilføjer Almuen stor Skade ved Tyveri og anden Modvillighed. Pros Mund skal med Flid lade saadanne Personer eftersøge og sende dem, som han kan faa fat paa og som ikke har forset sig saa højlig, at de kan straffes paa Livet, velforvaret i Jern til Bremerholm for København. No. T. 7, 86 b. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II, 435 f. O. Stephensen og J. Sigurðsson: Lovsaml. f. Isl. I, 229).

18. Okt. (—). Skøde til Lucas Hammer paa et Hus i Farvergade. Sj. R. 21, 86 b. (Tr.: KD III, 224).

— Lignende Skøde til Mickel Kruse paa et Hus i Farvergade. Udt. i Sj. R. 21, 87. (Tr.: KD. III, 224 f).

— Mageskifte mellem Hr. Jørgen Urne til Alslof, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 21, 87 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hr. Tagge Thott Anderssen,

Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, og Kronen. Sk. R. 5, 348. Orig. (Se Kr. Sk.).

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lægge efterskrevne sine Gaarde og Gods, nemlig Korse-moe, Bollingholt, Egeberig, Tosteboe, Biørnstrup, Bromaaalle, Rumalle og Velyste, der hver har Skov til 24 Svins Olden, og Brinkemaalle, der har Skov til 12 Svins Olden, alle i Morum¹ Sogn i Lister Herred, 4 Gaarde i Lefvelunde, der hver har Skov til 20 Svins Olden, Fulesang og Kiregaard², der begge har Skov til 20 Svins Olden, Roelstrup, Hiordøe³, der har Skov til 16 Svins Olden, og et Stykke Jord og Lykke, kaldet Bunckelykke, der ligger udenfor Slottet næst op til Slottets andre Lykker, alle i Medelstad Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham, ind under Sølvitsborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 6, 467.

— J. R. 10, 147 b se 16. Okt.

— Miss. til Mogens Arenfeldt og Otte Skeel. Da Jørgen Kruse til Ryomgaard har begæret 2 Aarhus Hospital tilhørende Gaarde i Nimbtøfte By og desuden 3 Ørte Rug og 3 Ørte Byg, som Hospitalet har i en Gaard i Læind⁴, af hvilken han selv har Herligheden, til Mageskifte for 2 Gaarde i Perstrup By⁵, skal de med de første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal advare Lensmanden⁶ under hvem dette Gods ligger, naar samme Besigtelse skal foretages, for at han eller hans Fuldmægtig kan give Møde paa Hospitalets Vegne ved Besigtelsen, give til Kende, hvad han har at bemærke, og besegle og underskrive den tillige med dem. J. T. 10, 401.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Lasen i Røddinge og Niels Pedersen i Velrødt paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Rødinge Sogn, hvoraf der aarlig inden Fastelavn skal svares, saavel af Kronens som af Kirkens Part, 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg af hver, paa Steder, som Lensmanden befaler. Udt. i Tb. 207 b.

¹ Mørrum S. ² Kærregaard. ³ Jordø. ⁴ Læen, Glæstrup S., Nørre H., Dyrs. ⁵ Pederstrup, Nødager S., Sønder H., Dyrs. ⁶ Just Høg, Lensmand over Kalø Len.

19. Okt. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Sigvard Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, under Datum Roskildegaard den 28. Juni 1636 udstedt Fæstebrev paa Livstid for Jep Lauridtsen paa den Gaard „Vleyer“¹, som hans Fader, Lauridts Jensen sidst har beboet og som han godvillig har opladt til Sønnen, dog at han i betimelig Tid efter Recessen udreder dens tilbørlige Landgilde og Rettighed, holder Gaardens Huse ved god Hævd og Bygning og ikke tilsteder, at noget af dens Tilliggende bortvendes fra den. Sj. R. 21, 89.

— Kgl. Konfirmation paa et af Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, under Datum Roskildegaard den 27. April 1640 udstedt Fæstebrev til Hr. Peder Lauridtsen og hans Hustru Elline Tagesdatter paa Kiedtserups Kirketiende, som Hr. Thomas Thomasen, Sognepræst til Saabye og Kidtserup efter hans skriftlige, med egen Haand underskrevne Brev, dateret Roskilde den 13. April 1640, efter at hans Hustru Karen Nielsdatter, som havde Livsfæstebrev derpaa, var død, har opladt til Hr. Peder Lauridtsen, Sognepræst til Hvalsøe og Serckeløse Sogne. De maa nyde Kidtserup Kirketiende efter Karen Nielsdatters Død paa Livstid, dog at de hver for sig straks udgiver det sædvanlige Fæste deraf til Kirken, nemlig $2\frac{1}{2}$ Rdlr. af hvert Pund Hartkorn, og siden, naar de har faaet samme Kirketiende, paa de sædvanlige Steder og Tider yder den sædvanlige Afgift, hvor det anvises dem af Kirkeværgen. Sj. R. 21, 91.

— Bevilling for Hr. Jens Pedersen til at faa det første Kald, som han lovlig efter Ordinansen igen kan blive kaldet til. Udt. i Sj. R. 21, 89 b.

— Aab. Brev om, at denne Niels Tordsen, Kongens Bødker, ogsaa maa arbejde for Borgerne i København. Sj. R. 21, 89 b. (Tr.: KD. III, 225).

— Aab. Brev om, at Borgerne i Præstø, som har lidt Skade ved Ildebrand den 6. og den 19. Juli i indeværende Aar maa være skattefri i 4 Aar. Udt. i Sj. R. 21, 90.

— Aab. Brev om, at Byfogden i Køge Peder Zonne-

¹ Ment er efter Roskilde Lens Jordebøger Udlejre, Allerslev S., Voldborg H.

sen¹ fritages for Skat og al anden borgerlig Tynge, saa længe han forbliver i samme Bestilling. Udt. i Sj. R. 21, 90.

19. Okt. (Kbhvn.). Bevilling for Frants Pedersen til at gifte sig igen. Udt. i Sj. R. 21, 90.

— Aab. Brev, hvorved Christen Ostersen, Raadmand i Roskilde, der med stor Bekostning har ladet forfærdige en Bog, kaldet Glossarium Juridico Danicum, faar Bevilling paa, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg, eftersom han har lovet at ville forbedre den i Fremtiden. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Christen Ostersen. Sj. R. 21, 90. (Tr.: Chr. Ostersen: Glossarium Jur.-Dan. Kbhvn. 1641. Fortalen Fol. cij).

— Aab. Brev om, at Niels Madtsen, Kancellibud, aarlig maa faa 20 Rdlr. af de fattiges Blok paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 21, 90 b. (Tr.: KD. III, 225).

— Lignende aab. Brev, hvorefter Magdalene s. Lauridts Pedersens aarlig maa faa 20 Rdlr. af de fattiges Block paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 21, 91. (Tr.: KD. III, 225).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen agter snarest at sende de to unge Herrer² og Uldrick Christian til Sorø og har tilskrevet Hendrick Ramel til Beckeskouf etc. Befaling om at skaffe dem de nødtørftige Gemakker. Ventsel Rotkirk skal til Gemakkerne skaffe Borde, Bænke, Kakkellovne og hvad andet, der gøres behov, samt Sengklæder til deres Folk, som de har med. Ligeledes skal han betale den Arbejds løn, der bliver lovet Embedsfolkene³ for Istandsættelsen af Gemakkerne efter den Akkord, der bliver afsluttet med dem, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 223.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage Jens Rahes to Sønner Jacob Jensen og Hans Jensen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 223 b.

¹ I Navneregistret til Sj. R. kaldes han Peder Sonesen. ² Hertugerne Hans Bugislavs af Sønderborg-Nordborg og Frans Filip af Sønderborg-Glücksborg. Se Noten S. 588 ovfr. ³ Haandværkerne.

19. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hendrick Ramel om at optage 2 Sønner af Laurits Bastiansen i Trondhjem, Eiler Laursen og Oluf Laursen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 223 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Claus Bastiansen, Foged i Aggershus Len, Bastian Clausen og Brede Clausen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 223 b.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage 3 Børn af Dr. Niels Foss i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 226.

— Bevilling¹ for Hieronymus Knoff til at maatte faa sine 2 Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 226.

— Bevilling for M. Hans Svaan², Provst paa Samsø, til at maatte faa sine 2 Sønner i samme [Sorø] Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 226.

— Miss. til Sigvort Urne og Ventsel Rotkirk. Jacob Christensen, Indvaaner i Kalundborg, har berettet, at han som Følge af, at Værgemaalet for nogle umyndige Børn sammesteds er blevet paalagt ham, er geraadet i en vidtløftig Trætte med Borgemestre, Raad og Overformyndere dér. Adressaterne skal i Overværrelse af Hans Lindenov til Gaufnøe, Embedsmand paa Kalundborg Slot, indstævne alle dem, der er interesseret i Sagen, for sig, tage for sig de Domme og Vidner, der er drevet i Sagen, og ellers alt andet, hvad der kan bidrage til Sagens Oplysninger, for at der kan vederfares Parterne paa begge Sider, hvad der er Ret, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom og give det beskrevet. Sj. T. 27, 223 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott Andersen, Vincents Bilde og Eiler Holck. Gabriel Kruse til Hiuleberg har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham paa egne og hans afdøde Hustrus³ efterladte Børns Vegne paa den ene

¹ Dette og det følgende Brev har sikkert været udstedt som Missiver til Henrick Ramel, men er indført i Sj. T. som Bevillinger. ² Mag. Hans Jensen Svane, Præst i Besser og Onsbjærg, Provst paa Samsø. ³ Fru Agnete Thott Eriksdatter († 1640).

Side og Frederik Parsberg til Vogenstrup og Fru Ingeborre Parsberg paa den anden Side om den Arvepart i Penge og Løsøre, der er skiftet mellem dem efter afdøde Peder Basse og Fru Sophie Parsberg og som Frederik Parsberg har overtaget af samtlige Arvinger, men at han, efter hvad Gabriel Kruse meddeler, forholder denne den Del af Arveparten, som Gabriel Kruses afdøde Hustrus efterladte Børn kan have at fordre, uanset at den tit er æsket af ham, men at Gabriel Kruse Tid efter anden opholdes med langt Ophold og Forhaling med denne Arvepart. For at man engang for alle kan komme til Ende dermed, har Gabriel Kruse, Frederik Parsberg og Fru Ingeborre Parsberg andraget om og faaet bevilget Kongens Befaling til gode Mænd, som skal bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Adressaterne skal indstævne Sagen til bestemt Tid og Sted, bilægge alle Tvistepunkterne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Samtidig skal de ogsaa indstævne Fogderne paa Tranekær, Jungshoved og Sørup med deres Regnskaber, Jordebøger og Kvittanser fra den Tid, de er kommet i Peder Basses Tjeneste, og til han døde, samt klargøre for, hvad Løsøre der er blevet solgt fra Tranekær. Deres Afgørelse skal de give Parterne beskrevet. Sj. T. 27, 224.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax, Frederik Parsberg, Otte Skeel og Erik Grubbe om snarest at undersøge, hvorledes Bygningen paa Aastrup Gaard paa Sjælland er ved Magt, taksere den til, hvad der aarlig kan gives i Forpagtning af den, og give det beskrevet til Junger Kruse¹ til Hiermitslevgaard. Sj. T. 27, 225.

— Miss. til Niels Trolle. Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, har berettet, at han har en stor Restance staaende hos Bønderne i Roskilde Len og at han nu agter at lade den indfordre ved sin Fuldmægtig, hvorfor han andrager om, at denne maatte hjælpes dertil og i den Tid nyde frit Fordringskab. Niels Trolle skal være Sigvort Urnes Fuldmægtig behjælpelig, saa at han uden Vidtløftighed kan faa, hvad han billig og med Rette kan fordre, og lade ham faa frit Fordringskab, medens han indkræver samme Restance. Sj. T. 27, 225.

¹ Maa være Fejlskrift i Sj. T. for: Jørgen Kruse [Enevoldsen] til Hjermitslevgaard.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om straks at betale Peder Pedersen, Raadmand i København, de 100 Rdlr. Sølv, hvormed han har forstrakt Kongen i Aaret 1627. Sj. T. 27, 225 b. (Tr.: KD. V, 241).

— Miss. til Sigvort Urne. Da Øster Valløe og Vester Valløe Marker nu ved Mageskifte er adskilte og der til dem behøves enten Stengærder eller Grøfter, har Christen Skeel til Valløe begæret at faa bevilget, at Bønderne under Øster Valløe maa tilholdes at lukke til Halvs med ham, enten med et Stengærde eller en Grøft, baade paa de Steder, hvor der hidtil ingen Gærder har været, og dér, hvor der nu staa gamle, som ikke kan holde for Svin eller Kvæg. Sigvort Urne skal tilholde Valløe Bønder sammen med Christen Skeels Bønder at lukke eller indhegne bemeldte Marker enten med Grøfter eller med Stengærder paa tilbørlig Maade, saafremt de ikke vil straffes derfor. Sj. T. 27, 225 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der paa Roskildegård findes meget gammelt og ubrugeligt Inventarium, Køkkentøj, Kedler, Jernværk, 4 gamle Sengedyner og 4 Hoveddyner. Da det er ganske ubrugeligt og Niels Trolle til Trolholmb, Befalingsmand paa fornævnte Roskildegård, ikke vil modtage det, skal Sigvort Urne¹ lade de ubrugelige Kedler og Jernværket levere til Bremerholm og Dyrerne i Tugthuset. Sj. T. 27, 226.

— Miss. til Ifver Krabbe. Bent Svensen i Knapstered², Tore Giødesen i Aas, Oluf Nielsen i Vinterhylte, Laurits Biørnsen i Steeg, Bent Joensen i Bøge, Svend Callesen i Elmholdt og Kirsten Pedersdatter i Malning Gærde, alle i Varberg Len, har berettet, at deres Gaarde har meget ringe Avl, og har derfor begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde og Skatter, for at de kan blive ved Gaardene. Kongen bevilger,

¹ Som Lensmand paa Roskildegård før Niels Trolle. ² Fejlskrift i Sk. T. for: Krogsøred. I Varberg Lens Ekstraskatter 1642 findes under Rubrikken: Halve Skattegaarde i Favraas Herred opført: Laurs Biørnsen i Steg, Bent Svendsen i Krogsøred, Olle Nielsen i Vinterholte og Thorre Giødesen i Aas. De tre sidste er det ikke lykkedes at finde. Heller ikke i Jordebøgerne, der kun findes indtil 1633, er der fundet mere end de 4 ovennævnte Stednavne; Beboernes Navne er dog andre.

at de maa forskaanes for den halve Landgilde og for Halvdelen af de Skatter, som herefter bliver paabudt. Han skal ikke lade dem anmode om mere, men lade dem forblive ved Halvparten af deres Landgilde og halv Skat og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 468.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christian Bülow. Da Margrete Mormand, Enke efter Claus Gagge til N., har begæret 1 Gaard, kaldet Ferrild¹ og 1 Gaard, kaldet Attevar², $\frac{1}{2}$ Gaard i Høgerye, $1\frac{1}{2}$ Gaard i Vindalt, alle i Brerød³ Sogn, og $\frac{1}{2}$ Gaard i Nortrup i Ensløf Sogn, alt i Laholms Len, til Mageskifte for 3 Gaarde i Thørsvige⁴ og 1 Gaard i Laurid, alle i Knerød Sogn, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for 1 Gaard i Erketsholt i Vinge Sogn, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 468 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Henrik Ramel til Beckeskov, Hofmester paa det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 3 af Lunde Kapitels Gaarde, kaldet Saserup, til Mageskifte for Gods i en By ved Malmø, kaldet Zerløf⁵, skal Kapitlet snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 6, 469 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, har begæret Bevilling paa, at Kirkens Part af Korntienden af Bosløf og Quistofte Sogne i Luggude Herred i Helsingborg Len maa være ham følgagtig til hans Gaard Boserup for Stedsmaal og sædvanlig Afgift, mod at han forbedrer samme Kirketiender med 3 Tdr. Korn hver aarlig, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Forhøjelse af Tienderne kan være Kirkerne saa nyttig, at Tienderne kan bevilges ham for Fæste og sædvanlig Afgift. Sk. T. 6, 468 b.

¹ Laholms Lens Jordebog kalder den Færilt. ² Kaldes i Miss. af 29. Okt. ndf.: Attarye. ³ Brederød S., Tønnersø H. ⁴ Kiørsvig, Knærød S., Høgs H. ⁵ Sørslev.

19. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottosen om, at samme Gunde Rosenkrantz har begæret, at Kirkens Part af Bønløf¹ Sogn i Bare Herred i Malmøhus Len maa være ham følgagtig til hans Gaard Allerup² for Stedsmaal og sædvanlig Afgift, mod at han forbedrer Kirkens Tiende med 3 Tdr. Korn aarlig. Adressaten skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 6, 469.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Mickel Pedersen, Pligtskriver paa Varberg Slot, har berettet, at han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa denne Bestilling, som han har betjent i en 30 Aars Tid, og har begæret at maatte nyde noget for sin lange Tjeneste. De skal aarlig betale bemeldte Mickel Pedersen, saa længe han lever, Halvparten af den Løn, han tilforn har haft. Sk. T. 6, 469 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Birgette Aschersleben faar Bevilling til at være sin egen Værge, selv bruge Indkomsten af hendes Gods, sælge det Strøgods hun har og igen tilforhandle sig et samlet Stykke Gods, dog at alt sligt sker med hendes nærmeste Værges Samtykke. F. R. 4, 264 b.

— Proklama for Fru Maren Brockenhuus, der har berettet, at der efter hendes afdøde Mand³ findes adskillige Besværinger og Gæld, hvoraf hun kender en Del, men er uvidende om en Del, hvorfor hun har begæret Proklama, for at Kreditorerne, paa hvad Sted i Danmark de kan være, som har Tilgodehavende at fordre efter Breve, Regnskabsbøger eller i andre Maader, og de, som har Pant for deres Tilgodehavende, kan give dette til Kende inden Aar og Dag. Kongen paabyder herved alle i Danmark, som har noget Tilgodehavende at fordre hos forskrevne Maren Brockenhuus, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning [paa Landstinget], enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne i det Land, hvor de bor, saafremt de ikke vil have forbrudt deres Ret og Tilkrav. Landsdommerne skal siden give Fru Maren Brockenhuus skriftlig Underretning. F. R. 4, 264 b.

¹ Burlev, Bare H. ² Alnerup, Bare H. ³ Jørgen Aschersleben († 1625).

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf med flere¹. Der er for kort Tid siden² udgaaet Befaling til Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk, Hr. Mogens Kaas til Støf-ring, Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmænd paa Vestervig Kloster, Nyborg og Hagenskov Slotte, og Lauridts Ulfeldt til Herridtsløfgaard om at afgøre alle Tvistigheder, der kunde opstaa mellem Arvingerne efter afdøde Erick Bilde til Kiersgaard. Bemeldte gode Mænd mener imidlertid ikke, at de baade kan besigte Kiersgaard og Rørbeck og taksere deres Bygninger, Avl og Skove, dels fordi de ikke er bosiddende i samme Land og dels fordi de ikke baade kan dømme og taksere i Sagen, og har derfor begæret, at Arvingerne skulde erhverve en anden Kommission til andre gode Mænd, som først kunde give sligt beskrevet fra sig, og Arvingerne har derfor begæret Kongens Kommission til Adressaterne om at forrette dette. De skal forføje sig til fornævnte Kiersgaard, taksere dens Bygning, Avl og Skove lade taksere det Købstadsgods, der findes i Odense efter fornævnte Erick Bilde og straks give det beskrevet fra sig, førend de begiver sig til Gaarden, for at den forrige Taksering og anden Underretning, som staar under alle deres Forsegling, kan udtages i deres Nærværelse og fremlægges. Ligeledes skal de underrettes om, hvornaar Adressaterne vil besigte Skovene. Alt det skal de først foretage, naar Kongens tidligere Befaling³ til Hr. Axel Arenfeldt til Basnes og andre gode Mænd om mulige Tvistigheder om Olstrup Gaard og Gods her i Sjælland er fuldført. F. T. 5, 163.

— Lignende Miss. til Frederik Urne og Erick Grubbe om at besigte og taksere Rørbeck Bygning, Skov og Tilliggende, „lige saaledes lydende, uden alene der rørtes intet om Købstadsgods“. F. T. 5, 163 b.

—⁴ Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Christensen, Sognepræst til Fersløf og Volsted Sogne i Aalborghus Len, faar

¹ Overskriften har: Henning Valkendorf med flere fik tvende Befalinger om Sten Bilde og Lauge Bilde. Formentlig maa det første Miss. have været stilet til to gode Mænd, én til foruden Henning Valkendorf, ligesom det følgende Miss. ² 15. Aug. 1641. ³ Ligeledes af 15. Aug. 1641. ⁴ Brevet er ved en Fejlskrift i J. R. dateret 1643.

Bevilling til at nyde den Gaard¹, som ligger i hans Anneks i Volsted Sogn, kvit og fri for al Ægt og Arbejde paa Livstid, saa længe han bliver i samme Kald. J. R. 10, 150 K.

19. Okt. (Kbhvn.)². Mageskifte mellem Jesper Friis til Ørbecklund, Oberst over det jydsk Regiment, og Kronen. J. R. 10, 150. K. Orig. (se Kr. Sk.).

— Miss. til Ifver Vind om at lade det Inventarium³, der er leveret ham paa Lundenæs Slot, vurdere og sælge og føre Pengene til Regnskab. J. T. 10, 402.

— Miss. til Tønne Friis og Erik Grubbe. Margrette, afdøde Anders Bertelsens Enke, i Aarhus har berettet, at hun er geraadet⁴ i stor Vidtløftighed med Kapitlet i Aarhus om Domkirkens Regnskaber, som er forlangt af hende efter hendes Husbondes Død. Hun efterkom dette straks efter Befalingen, men blev ved adskillige Antegnelser og Beregning af høj Rente indviklet i en stor Gæld til Domkirken. Hun erhvervede saa Kongens Missive til Kapitlet i Aarhus om at bevise hende nogen Benaadning, hvilket dog ikke skete, da Byfogden gjorde Kapitlet Udlæg for en Del af Gælden. Sagen har siden været indstævnet til Landstinget, som har hjemfundet den [til Byfogden] til at paakendes dér. Paa Grund af Sagens store Vidtløftighed har hun nu begæret Kongens Befaling til to gode Mænd om at tage Sagen for sig. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at foretage samme Sag mellem Kapitlet og hende, forlige den i Venlighed eller ved Dom føre den til en endelig Ende. J. T. 10, 402.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Da det berettes, at hans Søster Jomfru Ide Arenfeldt er blevet melankolsk og at han er hendes ældste Broder, skal han anbringe hende i Huset hos en af sine Søstre og antage sig hendes Værgemaal. Det Gods, hun har i København under Forsegling eller som findes

¹ K. har først haft: hans Gaard, han i hans Anneks i forskrevne Volsted Sogn liggende, kvit og fri foruden Landgilde saa og Ægt og Arbejde. ² Brevet er ved en Fejlskrift i J. R. dateret 1643, Genbrevet dog rigtigt: 1641. ³ Overskriften har rigtigt: gamle Inventarium. ⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: hvorledes hun en gaard udi stor vitløftighed med Capitlet osv. Ogsaa i det følgende er der flere meningsforstyrrende Fejlskrifter, de er her rettet efter hendes Ansøgning af 20. Sept. 1641 i D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager.

andre Steder, skal han tage til sig. Af Indkomsten af hendes Jordegods eller af de Penge, hun har paa Rente, skal han lade hende faa, hvad hun behøver, og af hendes Formue hjælpe hende til hendes Nytte og Fremtarv. J. T. 10, 402 b.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested og Jørgen Seefeld. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at foretage Besigtelse af noget Gods i Dronningborg Len, som Christen Skeel til Valløe har begæret til Mageskifte af Kapitlet i Viborg. Da det nu berettes, at Kapitlet ikke vil nøjes med den tilbudte Gaard i Vorning, skal de snarest genoptage Besigtelsen og gøre Kapitlet Udlæg i Christen Skeels Gods i Hammershøj for saa meget, som fornævnte Vorning Gaard beløber sig til, og gøre Udlæg til Kirken og Præsten for saa meget Gods, som de har mistet. Endvidere skal de i Besigtelsen specificere, hvilket Gods i Dronningborg Len der tilkommer Kapitlet og hvilket Kronen og hvad Kirken og Præsten særskilt faar. De skal ellers rette sig efter den forrige Befaling og snarest indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 10, 403.

— Stadfæstelsesbrev for Hr. Peder Lauridsen og hans Hustru Ellen Tagesdatter paa Kiedtserup Kirke-tiende, som Hr. Tomis Tomesen, Sognepræst til Saabye og Kiedtserup Sogne, efter sin Hustrus Død har opladt til dem, for sædvanlig aarlig Afgift til Kirken og 2 Rdlr. af hvert Pd. Hartkorn til Indfæstning. Udt. i Tb. 18 b².

20. Okt. (—). Bestalling for denne Brevviser Jørgen Christensen som Skovrider i Dragsholm Len med en aarlig Løn af 16 gamle Dlr., en Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Lensmanden paa Dragsholm Slot. Det er ham under højeste Straf forment selv at skyde noget Dyr, lille eller stort. Han skal have nøje Tilsyn med, at der aldeles ikke hugges noget i Kronens Skove uden Lensmandens Bevilling, og skal give nøje Agt paa, at ingen af Skovfogderne lader hugge Træer i Lenet, uden at de i Forvejen er mærket og udvist. [Iøvrigt med Artikl. 1—4 og 6]. Sj. R. 21, 92.

— Bestalling for denne Brevviser M. Christoffer Bir

¹ 3. Maj 1641. ² Brevet er indført under 1642. Udenfor er skrevet: NB. hører til dennem Anno 1641.

som Bartskeer i Børnehuset, paa Holmen, Tøjhuset og Provianthuset i København med en aarlig Løn af 130 Kurantdr. og følgende aarlige Genant af Provianthuset: 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 8 Sider Flæsk, som vejer 10 Lispd. 6 Skaalpd., 2 Øksne og 2 Svin, alt fra 3. Pinse-dag [24. Maj] sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene. Hvad der behøves af Medicin og andet sligt, skal han altid holde beredt og færdig. Rentekammeret skal aarlig betale ham 400 Speciedr. til det, som kan forefalde at bruges til Kongens Folk paa Holmen, Tøjhuset og Provianthuset, der bliver kvæstet og kommer til Skade, men derimod maa han ikke tilskrive Kongen noget af den Medicin og hvad andet han skal bruge til samme Folk. Men dersom nogle af Kongens Folk bliver kvæstet eller kommer til Skade i deres egne Bestillinger eller i Drukkenskab eller andet saadant Tilfælde, skal de selv betale Bartskeereren. Sj. R. 21, 93 b.

20. Okt. (Kbhvn). Miss. til Bisperne¹ i Danmark. Da det berettes. at en Del Hospitalers Gods, Formue og Indkomst aarlig formeres og tiltager, saa at det vel vil være muligt at underholde flere fattige i dem, end der er fastsat i Fundatserne eller det hidtil er sket, skal de maae det saa, at der herefter, eftersom Hospitalernes Indkomst forøges, aarlig indsættes og underholdes nogle flere fattige i Hospitalerne i deres Stift ud over det i Fundatsen fastsatte Tal, dog at det derhos haves i Agt, at der beholdes saa meget af Indkomsten, at Hospitalernes Bygninger og Huse kan vedligeholdes nødtørftigt. Sj. T. 27, 226. Orig. (til Dr. Hans Borkardsen, Ribe) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Christen Bentsen og Johan Braehm. Denne Dirick Krefting har berettet, at Madts Pofvelsen af Randers for nogen Tid siden har erhvervet Kongens Befaling til Adresaterne om at likvidere den mellem ham og Madts Pofvelsen værende Gældsfordring. Grunden dertil er den, at man, siden der blev gjort Arrest paa de Penge, Dirick Krefting havde til Rest hos Kongen, ikke har hørt eller spurgt noget til ham, ej heller har villet give ham Lejlighed til aflægge Rigtighed om

¹ De opregnes alle med deres Stifter.

hans Gæld, uanset at han i Februar sidstforleden havde sin Søn og Tjener i Randers og tilbød Madts Pofvelsen Likvidation. Denne vilde imidlertid ikke levere noget rigtigt underskrevet Regnskab fra sig, saa at der ikke kunde udrettes noget med ham, ligesom han, Dirick Krefthing selv, tilforn heller ikke havde kunnet komme til Ende med ham, fordi han i Aaret 1637, da Madts Pofvelsen tilskrev ham om Betaling, var forhindret, idet han skulde klarere sit Regnskab paa Rentekammeret, saa at han paa den Tid ikke kunde komme til Randers. Endvidere har Krefthing ikke faaet Penge, men Proviant, som er forbrugt til Kongens Fornødenhed, men Madts Pofvelsen har til dem indsendt et Regnskab til Likvidation, hvori han forlanger 8 pCt., uanset at der i Rentekammeret ikke er tillagt Krefthing Renter, som denne beretter. Denne har derfor af Kongen begæret Befaling til Adressaterne om at kende paa Regnskabet, om samme Rente ikke kræves mod Kongens Mandat, og om der derfor bør tilkendes Madts Pofvelsen mere end Kapitalen. Adressaterne skal snarest fordre det omtvistede Regnskab for sig, kende derpaa og paa, om Kravet om samme Rente ikke er imod Kongens Mandat, og om Krefthing derfor bør betale mere end Kapitalen. De skal nøje paase, at der ikke vederfares bemeldte Krefthing nogen Uret. Sj. T. 27, 226 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Brevviser, Paul Klug i Christianstad, alene maa holde Apotek [i Christianstad]. Han skal være forpligtet til altid at holde i Forraad gode, ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes i et færdigt og velforordnet Apotek, og sælge dem til hvem der behøver dem for en billig og lidelig Pris, og ligeledes skal han lade sig befinde flittig og ufortrøden i, hvad han skal komponere og forfærdige til Patienter. For at alting kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en dygtig Apotekersvend i samme Apotek og ellers selv i alle Maader forholde sig, som en god og forfaren Apoteker bør, saa ingen med Billighed kan have at beklage sig over ham eller hans Apotek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Sk. R. 5, 353 b.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt. Da Otte Thott til Nes, Embedsmand paa Tranekær Slot, har begæret 2 Gaarde i Toge-

røed By i Seufde¹ Sogn og 1 Gaard i Ilstrup, alle i Færs Herred i Landskrone Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Røgehørsted², 1 Gaard i Tulstrup og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, 1 Gaard i Nøre-Menge³, alt i Landskrone Len i Skaane, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 469 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe og Dr. Peder Vinstrup. Det berettes, at Kirkens Part af Korntienden af Aagemone⁴ Sogn i Varberg Len er faldet, og at Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Bratsberg Len, har faaet den til Fæste af ham, Ifver Krabbe, under Forbehold af Kongens Behag, samt at Sognemændene har begæret den til Fæste med Tilbud om at give mere i Afgift af den, end der hidtil er givet. Han skal nøje undersøge Sagen og fastsætte, hvad Afgiften af samme Tiende aarlig bør være, saa at Kirken faar sin tilbørlige Rettighed. Siden skal Ofve Gedde, som har fæstet Tienden, beholde den. Sk. T. 6, 470.

— Miss. til Niels Krabbe og Bispen i Skaane [Dr. Peder Vinstrup]. Hr. Jacob Hansen, Sognepræst til Sletagger og Quibille Sogne i Varberg Len, har berettet, at der er et Bol, ved Navn Øster Sletagger Bol, der er bevilget til fornævnte Præstekald for dets Ringheds Skyld og som findes indtegnet i Landebogen, og at han kun nyder Landgilden, nemlig 1¹/₂ Pd. Smør, af dette Bol, men at Ejendommen bruges af Bonden, som residerer derpaa. Da det nu berettes, at bemeldte Bol benævnes anderledes i Jordebogen, nemlig Østre Sletagger, skal de undersøge, om fornævnte Bol, som i Artiklen kaldes Østersletagger, ikke er det samme, som Landebogen nævner, og dersom det befindes at være saa og det paa Grund af Formandens eller hans egen Forsømmelighed hidtil ikke er blevet brugt af dem, vil Kongen dog forunde Hr. Jacob Hansen og hans Efterfølgere det, eftersom det dog paa Grund af Kaldets Ringhed er lagt til dette. Sk. T. 6, 470 b⁵.

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Heuffde; ment er: Søfde. ² Raagehørsted. ³ Nørre Moinge. ⁴ Opføres i Varberg Lens Rgnsk. som: Aagomme. Ment er: Okome, Favraas H. ⁵ Tr.: L. B. Falkman: Upplysningar etc. II, 118 f.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at Møllebroerne ved Dallum, baade den lille og den store, er ganske brøstfældige, saa at der er stor Fare ved at køre over dem, hvis der ikke inden Vinter lægges nogle nye Bjælker under dem og nogle nye Fjæle blandt de gamle, og at den store Bro til Foraaret maa rives ned og gøres af ny. Han har nu anmodet om at maatte istandsætte dem og forespurgt, om han skal udvise Tømmer dertil af Dallum Skove og hvem der skal bære Omkostningerne. Kongen bestemmer, at han skal skaffe det nødtørftige Tømmer dertil af Dallum Skove, dog at han nøje paaser, at der ikke bliver hugget mere, end der er fornødent. Omkostningerne skal bæres af dem, der skal vedligeholde Broen og som har gjort det tilforn. F. T. 5, 164.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at hver Bonde paa Lolland, hvem han end tilhører, som bor paa en Fuldgaard, skal give 8 Sk. og hver Halvgaard 4 Sk. til Reparation af Raadhuset i Maribo. Befalingsmændene paa Lolland skal lade Pengene indkræve inden Paaske førstkomende og levere dem til en bestemt Mand, der er bosat i Maribo. Denne skal være forpligtet til at gøre Regnskab for dem, hvortil der skal gives ham en vis Tid. Borgemestre, Raad og Borgere i Maribo har berettet, at deres Raadhus er meget brøstfældigt og at Byen ikke er ved den Formue, at den kan lade det reparere, hvorfor de har begæret at faa bevilget, at det maa paalægges alle Bønderne i Lolland, Kronens saavel som Adelens, af hver Fuldgaard at give 8 Sk. danske og af hver Halvgaard 4 Sk. danske til Raadhusets Reparation, da det ganske Land Lolland, Kronens saavelsom Adelens Bønder, aarlig bruger Raadhuset til at holde Landsting paa, og aldrig nogen af dem har betalt en Skilling til Raadhusets Bygning eller Reparation, men har anrettet Skade derpaa, saa som ved at udstøde Vinduerne, sønderbryde Borde og Bænke og andet mere, til Bekostning for Byen. Og naar der enten skal holdes Kapitelsret, Landemode eller andre, adelige Forsamlinger dér i Byen, bruges Raadhuset ogsaa dertil. Sm. R. 5, 218 b.

— Miss. til Jørgen Orning. Da Marquor Kaas til Tide-
mandsholmb har begæret Huolet¹, Grenen, Vandkrogen og Stet-

¹ I Aastrup Lens Jordebøger kaldes Gaarden: Huolt, nu: Hult.

ruppe Krat¹, alle i Jerløf² Sogn i Jerløf Herred i hans Len [Aastrup] i Vendsyssel i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Linderrums By i Ugelt Sogn i Vennebjerg Herred i Vendsyssel, som ligger nærmere ved fornævnte Aastrup, skal han undersøge dette Godes Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 403 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange om at lægge 1 Gaard i Gislum³ By og Herred og 1 Gaard i Haufbrou By og Sogn i Aars Herred i Aalborghus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jesper Friis til Ørebecklund, bestalter Oberst over det jydsk Regiment, ind under Lenet [Aalborghus], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 10, 405.

— Miss. til Jacob Seefeld. Da Verner Parsberg til Lynderupgaard agter snarest at holde Skifte i Løsøre og Jordegods mellem sig og sine Børn efter sin afdøde Hustru Fru Ageta Seefeld, skal han rette sin Lejlighed efter at være Væрге for Jomfru Sophie og Jomfru Ingeborig Parsberg paa Skiftet, paase, at alting gaar ret til, give beskrevet, hvad der arvelig maatte tilfalde dem efter deres Moder, og siden overlevere deres Værgemaal til deres Fader Verner Parsberg, som efter Loven fremdeles bør forestaa det. J. T. 10, 404.

— Miss. til Mogens Sehested og Peder Gersdorff. Da Verner Parsberg til Lynderupgaard snarest agter at skifte Løsøre og Jordegods med sine Børn efter deres afdøde Moder Fru Ageta Seefeld og har begæret Befaling til to gode Mænd om at være til Stede ved samme Skifte, gives der dem Befaling til at give Møde paa samme Skifte, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald udebliver, skal den anden gode Mand, som kommer til Stede, have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 404 b.

¹ Sterup Krat. ² Fejlskrift i J. T. for: Jersløf Sogn i Jersløf Herred.
³ J. T. har ved en Fejlskrift: Gudtzlumb.

21. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Gabriel Akeleje¹ som Skibsløjtnant med en aarlig Løn af 150 Dlr., fra samme Dag at regne. Udt. i Sj. R. 21, 94 b.

— Miss. til Hans Uldrick. Louis de Gueer, som har et Skib med nogle Stykker og Kugler liggende dér i Sundet, har begæret frit at maatte passere gennem Sundet med dem. Kongen tillader, at Adressaten denne Gang lader fornævnte Louis de Gueer passere gennem Øresund med samme Stykker og Kugler. Sj. T. 27, 227 b.

— Miss. til Admiralitetet i København om, hvem af dem der skal give deres Domme beskrevet. Sj. T. 27, 227 b, (Tr.: CCD. V, 91).

— Miss. til Niels Vind om at lade Jan Ettersen, Indvaaner i København, af Skovene i Københavns Løn faa et Egetræ til Akslen i hans Valkemølle. Sj. T. 27, 227 b. (Tr.: KD. V, 241. C. Nyrop: Strandmøllen S. 24).

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage Dr. Johannis Laurenbergs 2 Sønner Sebastian og Vilhelb Laurenberg i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 228².

— Lignende Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Mester Bertel Knudsen, Sognepræst til Lyderup Sogn i Skaane, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 228.

— Lignende Miss. til samme om at optage Anders Søfrensen, Søn af Søfren³, Sognepræst til Thouløse, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 228.

— Kgl. Konfirmation paa en i Helsingør den 13. Marts 1640 foretagen Forhandling om Afstaaelse af nogle Helsingørs Hospital tilhørende Tiender til Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm, Embedsmand paa Malmø-

¹ Der er ment Gabriel Akeleje Ejlersen, se DAA I, S. 17 og DAA LV, S. 89. S. 88 smsteds. er Bestallingen fejlagtigt ogsaa tillagt Gabriel Akeleje Knudsen. H. D. Lind: Chr. IV og hans Mænd p. Bremerholm S. 308 Nr. 420 overfører denne Bestalling fejlagtig til Gabriel Knudsen A., som ikke var Søofficer. ² Dette Miss. er i Udt. indført to Gange her, før og efter de to følgende Udt. I det sidste er Sønnernes Navne nævnt. ³ Søren Andersen, Præst i Tølløse, Merløse H.

hus Slot. Efter Kongens Befaling har Henrik Ramel til Beckeskouff, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, og Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, Befalingsmænd i Børglum Kloster og over Froste Herred og Helnekirke, ført følgende Forhandling mellem Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm og Hospitalet i Helsingør om Tredingstienden af Høye Sogn, som han har begæret til Mageskifte. Ved Befaling, dat. Kbhvn. den 24. Maj 1639, er det meddelt Underskriverne Henrik Ramel til Beckeskouff og Gunde Rosenkrantz til Boserup, at Kongen til Magelæg har bevilget Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm noget Lunde Kapitel tilhørende Gods i Barsebeck By i Hersaggers¹ Herred mod noget af hans Gods i Høye By og Sogn i fornævnte Herred, og at han har begæret Tredingstienden af fornævnte ham tilskiftede Gods, der er tillagt og tilhører Hospitalet i Helsingør. Han tilbyder aarlig at tilfredsstille Hospitalet for denne Tredingstiende i godt Hartkorn af sin Sædegaard Barsebeck ved saa meget, som det kan eragtes, at Tredingstienden af de 2 Gaarde i Høye andrager. Kongen har derfor befalet dem snarest at begive sig til Helsingør og dér forhandle mellem Hr. Tagge Thott og Hospitalet og nøje paase, at der sker Hospitalet Skel og Fyldest for fornævnte Tredingstiende i Hartkorn efter dets Anpart, saa at dets aarlige Indkomst ikke forringes, og give det beskrevet til Kancelliet. For at efterkomme denne Befaling har Underskriverne begivet sig til Helsingør den 13. Marts sidstforleden, hvor da ogsaa var til Stede Frederik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, og Dr. Jesper Brochmand, Superintendent over Sjællands Stift, som ved kongelig Befaling var advaret om paa Hospitalets Vegne at være tilstede, naar denne Forhandling skulde ske, for at paase, at der skete Hospitalet Fyldest i alle Maader. Til bedre Underretning ved denne Forhandling fremlagdes en af Clemend Villumsen i Landskrone underskrevet Fortegnelse paa forskrevne Tredingstiendes Oppebørsel i 3 Aar, som han paa Hospitalets Vegne har oppebaaret i Kærven. Denne har Underskriverne summeret op og takseret det højeste Aars Oppebørsel i Hartkorn, efter Landets Løjlighed og skarp Egn, som

¹ Harjagers H.

der er deromkring, til 3 Skpr. af Traven af Rug og Byg, hvilket udgør $2\frac{1}{2}$ Tdr. Rug og $3\frac{1}{2}$ Tdr. Byg. Havre blev det af Bispen eragtet for godt at maatte anslaas i Hartkorn, eftersom det var Hospitalet gavnligst, hvilket ogsaa skete, og den blev anslaaet til $\frac{1}{2}$ Td. Rug. Den aarlige Afgift, som skal gaa af Barsebeck Gaard til Hospitalet, bliver saa 3 Tdr. Rug og $3\frac{1}{2}$ Tdr. Byg. Dette, som saaledes er takseret paa det højeste, gik Hr. Tagge, som tilbød hellere selv at tage Skade end at gaa Hospitalet for nær, godvillig ind paa, og skal fornævnte 3 Tdr. Rug og $3\frac{1}{2}$ Td. Byg herefter aarlig ydes i rette Tid af Ejerne til Barsebeck i en af Købstæderne Malmø, Landskrone eller Helsingborg og ikke andetsteds, til den Dannemand paa et af forskrevne Steder, som Forstanderen meddelor Barsebeck Gaard. (Sign. :) Henrick Ramel. Gunde Rosenkrantz. Da der sker Hospitalet nøjagtig Fyldest, stadfæster Kongen efter Hr. Tagge Thotts Begæring denne Forhandling i alle dens Punkter. Sk. R. 5, 354.

21. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Hr. Hans Hansen, Sognepræst til Svedal i Skaane, for sit Kalds Ringheds Skyld straks faar Kronens Part af Korntienden af Svedal Sogn, eftersom den er stedefalden, dog for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. Sk. R. 5, 355 b.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen. Da det berettes, at der hidtil har hersket stor Uskikkelighed i Malmø med Danskøl, idet enhver, uagtet al Borgemestre og Raads Taksering og Maltens Indkøb¹, har solgt det til saa høj en Pris, som han selv vilde, hvortil Aarsagen mest er den, at der hidtil ikke har været oprettet noget Bryggerlaug, skal han tilholde Borgemestre og Raad med det første at oprette et Bryggerlaug dér og siden nøje paase, at Bryggerne, som er i forskrevne Laug, herefter forsyner Byen med det fornødne Øl og sælger det til enhver til en rimelig Pris, eftersom Tidernes Forandring og Maltens Indkøb tilsteder det. Sk. T. 6, 470 b.

— Miss. til Sten Bilde. Han har faaet Bevilling² paa alle de Tiender, som hans afdøde Fader tilforn havde haft. Blandt disse er ogsaa Kronens Part af Korntienden af Brenderup Sogn, som af Kongens Forfædre er tillagt Superintenden-

¹ D. v. s.: Indkøbspris. ² Ved kgl. aab. Brev af 18. Juli 1633.

terne i Fyens Stift til deres Løn. Da Kongen ikke er til Sinds at svække deres Foundation eller forringe Bispens aarlige Løn, skal Sten Bilde igen afstaa samme Tiende til Bispen i Fyens Stift og uforment lade den være dem følgagtig, med mindre han kan have den med deres Minde. F. T. 5, 164.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Da afdøde Hans Oldelands Frue og samtlige Børn snarest agter at holde Skifte efter hendes afdøde Husbonde og deres Fader og har begæret Kongens Befaling til to gode Mænd om at være til Stede paa Skiftet, gives der dem Befaling til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed, eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 5, 166 b.

— Miss. til Lauridts Skinkel og Jørgen Kaas. De skal snarest begive sig til afdøde Frederick Markdanners Bo, aabne det og deraf udtage alle de Breve, som vedkommer afdøde Hans Oldelands Arvinger, registrere og nummerere dem og overlevere dem til Melckior Oldeland til Ugerslefgaard, Rentemester, og siden igen indlægge en Reversal over de udtagne Breve. F. T. 5, 164 b.

— Miss. til Henrick Gyldenstjerne. Da afdøde Hans Oldelands Frue og alle Børn agter snarest at holde Skifte efter fornævnte hendes afdøde Husbonde og deres Fader, skal han rette sin Lejlighed efter paa samme Skifte at være Væрге for Fru Engebore Gyldenstjerne, Hans Oldelands Enke, paase, at alting gaar ligeligt til, at der paa samme Skifte kun vederfares hende, hvad der er Ret, og siden levere samme Værgemaal til hende. F. F. 5, 164 b.

— Lignende Miss. til Lauridts Skinkel om at være Væрге for Jomfru Kiersten Oldeland paa samme Skifte og siden overlevere samme Værgemaal til hendes rette Lavvæрге, som efter Loven fremdeles bør forestaa og forvalte det. F. F. 5, 165.

— Lignende Miss. til Hendrick Podebusk om at være Væрге for Jomfru Thalle Oldeland paa samme Skifte. F. T. 5, 165 b.

— Lignende Miss. til Sti Pors om at være Væрге for Hans Oldeland paa samme Skifte. F. T. 5, 165 b.

21. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Falck Gjõe om at være Væрге for Jomfru Rigedtsø Oldeland paa samme Skifte. F. T. 5, 166 b.

— Miss. til Hendrick¹ von Podebusk til Kjørupgaard og Falk Gjõe til Hvidkiøld. Da Eller Holck til Gidtshollumb som tilfordnet Væрге for Grev Hendrick Holcks Børn har begæret denne Befaling til Adressaterne om at taksere, hvad der paa Skiftet er tilfaldet dem arveligt i Rafvenholdt Hovedgaard og tilliggende Gods, skal de snarest begive dem til fornævnte Rafvenholdt, dér taksere Halvparten af Raufnholdt Hovedgaard, som er tilfaldet forbemeldte Grev Holcks Børn paa Lod, saavel som Landgilden af det Jordegods, som ligeledes er tilfaldet dem, hvor højt der aarlig skal tilregnes Børnene deraf, og give det beskrevet. F. T. 5, 166.

— Miss. til Claus Brockenhuus, Vindtsens Stensen, Falck Gjõe Henricksen og Eiller Høg til Dallund. De har tilforn² faaet Befaling til at være Kommissarier paa Skiftet efter Jørgen Munds afdøde Hustru Fru Margrette Urne til Tidtselholdt. Da dette Skifte ikke kan komme til Ende, førend den vitterlig bortskyldige Gæld betales af Fællesboet, skal de ved første Lejlighed indstævne Kreditorerne og Parterne til bemeldte Tidtselholdt, naar Boet er aabnet af dem, og først give Kreditorerne Udlæg efter deres Beviser, forsaavidt hver fælles Gæld bør betales af Fællesboet, og ellers efterkomme, hvad Kongens forrige Missive til dem omhandler. F. T. 5, 167.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Falck Gjõe. Holger Rosenkrantz til Demmesterup, Befalingsmand paa Bornholm, har berettet, at han af dem³ som Befuldmægtigede for afdøde Tyge Brahes Børn har købt Vemmetofte Gaard i Sjælland med tilliggende Bønder, og at de har forpligtet sig til ganske at ryddeligøre den til næst forleden 1. Maj efter Ordlyden af deres Forpligtelse, men at dette endnu ikke er efterkommet, idet adskillige Kamre er indtaget til Løsøre under Adressaternes Forsegling. Han har derfor begæret Kongens Befaling til dem at om advare Arvingerne og siden snarest begive sig til Vemme-

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Henning. ² 17. Febr. 1641. ³ F. T. har: Eder. Efter Miss. af 17. Sept. ovfr. var det kun Falk Gjõe, der som Befuldmægtiget for Arvingerne havde solgt Gaarden til ham.

tofte, aabne de af dem forseglede Kamre, udtage det i dem værende Løsøre og indsætte det i ét Kammer, som efter Holger Rosenkrantz's Vilje kan blive ryddeligt og, saafremt Arvingerne eller deres Befuldmægtigede ikke møder, alligevel straks efterkomme denne Befaling. Adressaterne skal snarest advare afdøde Tyge Brahes Arvinger, siden med det første begive sig til Vemmetofte, i Nærværelse af Arvingerne eller deres Befuldmægtigede aabne de Kamre, der findes under deres Forsegling, udtage det Løsøre, som er indsat i dem og igen indsætte det i et andet Kammer, som anvises dem af Holger Rolger Rosenkrantz. Derksom Arvingerne eller deres Befuldmægtigede ikke giver Møde til den berammede Tid, skal Adressaterne alligevel alene efterkomme denne Befaling. F. T. 5, 167 b.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, Falck Gjøe Henricksen til Hvidtkield, Eller Høg til Dallund og Lauridts Pogwisch til Skundsager. Otte Skeel til Kathollumb har berettet, at han af Claus Brockenhuus i Nakskov, Landsdommer i Fyen, har købt Broehollumb Gaard med tilliggende Gods, og at de har kontraheret saaledes med hinanden, at 4 gode Mænd skulde taksere Broehollumb, hvilket endnu ikke er sket. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til fornævnte Broehollumb Gaard, forsvarligt taksere dens Bygning, som den nu forefindes, og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 5, 168.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre, Raad og Borgere i Aalborg indtil videre faar Bevilling til aarlig at købe og sise frit indføre 4 Læster Rostocker Øl til deres Gildehus. J. R. 10, 153 b. K¹.

¹ Som K er benyttet en Kopi af enslydende Bevilling, udstedt af Frederik II i Viborg den 17. Juni 1584, hvori Kongens Navn i Indledningen og Dateringen i Slutningen er rettet. Nedenunder Dateringen er skrevet: Dette er en ret Kopi af Orgenalen, som er bortkommen udi Fjendernes Tid, er derfor paa det allerydmygligste og underdanigste begærende, Hans Kongl. Maytt. os fattige Folk af Naade vil unde os derpaa et nyt Brev. Datum Aalborg den 28. Juni 1641. Borgemester og Raad i Aalborg.

22. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Terkelsen atter skal sidde Landstinget paa Møen. Han var tilforordnet at være Landsdommer paa Møen, men har i nogen Tid afholdt sig fra at holde Landsting dér, fordi han var geraadet i Trætte med Borgemestre og Raad i Stege. I denne Sag er der nu gaaet Dom paa Herredagen, og han er frikendt for deres Tiltale. Sj. R. 21, 95.

— Aab. Brev, hvorved Christian Gynster Hydtzing for sin lange Tjeneste faar Bevilling til indtil videre at være fri for alle Bys Bestillinger i Helsingør og for Indkvartering. Udt. i Sj. R. 21, 95.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har tilforn¹ faaet Befaling til paa Sorø at lade forfærdige de to unge Herrers samt Uldrick Christian Gyldenløves Gemakker. Han skal straks underrette Kongen om, hvorvidt han dér kan faa Sten, Tømmer, Kalk og de andre Materialier, der behøves dertil. Ellers vil Kongen sende dem fra København, saa der ikke sker nogen Udsættelse med Gemakkernes Færdiggørelse. Sj. T. 27, 228.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Denne Niels Block, Indvaaner i Skelskør, har berettet, at han saavel paa egne Vegne som for Kirken i Ringsted, for hvilken han var Værge i nogle Aar, medens han boede i Ringsted, har noget Tilgodehavende at fordre, og har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at hjælpe ham til Rette med samme Gældsfordring. Jørgen Seefeld skal hjælpe ham til Rette med hans retfærdige Gældsfordring, saavidt det er Lov og Ret gemæs. Sj. T. 27, 228 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget Hr. Carl Carlsen, Friherre til N²., den udkaarne Dronnings og Arvefyrstindes samt Sverrigs Riges respektive Formyndere, Regeringsraad og Admiral, at naar han anmoder Adressaterne om at lade en Del Jernstykker, Kakkelovne, Kugler og mere saadant, som bliver lavet i hans Friherreskab, passere frit og uhindret gennem Øresund vestpaa, det da frit maa passere. Naar saadanne Hr. Carl Carlsens Varer ankommer til Sundet, skal de

¹ Se Miss. af 19. Okt. ovfr., hvorefter det dog var Henrik Ramel, der skulde sørge for Gemakkerne og Ventsel Rotkirk skulde skaffe Møbler. ² Aaben Plads til Navnet, baade i Sj. T. og i Orig. Rigsadmiral Karl Karlsson Gyllenhielm var Friherre til Bergkvara.

passere frit og uhindret. Sj. R. 27, 228 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Ved Orig. ligger følgende af Carl Carlsson Gylldenhielm underskrevne og beseglede¹ Erklæring:) Nachdem von Ihr. Königl. May. zu Dennemarcken und deroselben verordnete H. H. H. Rätthe eine Certifikation der verfertigten Ammunition, so jährlichen in meyner Freiherrschafft Nye-Berqvare in Schmaland aus dem Eyserbruch Husebye fallen mögte und zu verschiffen wäre, begehret worden, als habe ich Endesbenannter die Warheit zu stewart hiermit wissentlichen machen wollen, dass solcher Provent oder Ausschaffung uff 2000 Skip-pund beynahe jährlichen sich erstrecken könnte etc. Actum Stockholm den 30. Octob. Ao. 1641. Carl Carlsson Gylldenhielm mpp.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Frederick Urne og Vincents Bilde. Der er tilforn udgaaet Befaling til Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb og Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld om en Trætte om nogle Regnskaber og Mangler, som er opstaaet mellem Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, og Arvingerne efter Frants Skriver, som har været Skriver paa Korsør Slot. Da det nu berettes, at denne Befaling af forskellige Grunde endnu ikke er efterkommet, skal de indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de tvistige Poster i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 229.

— Miss. til Jørgen Vind. Der er for nogen Tid siden udgaaet Befaling til afdøde Hr. Claus Daa, Hr. Tagge Thott Ottesen til Ericksholmb, Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Hr. Corfits Ulfeldt til Urup om at revidere Roland Crapeys Regnskab med ostindisk Kompagnis Bewinthebbere. Da bemeldte Hr. Claus Daa er død, skal Jørgen Vind indtræde i hans Sted og efterkomme samme til dem udstedte Befaling, dog at saadant ikke foretages, før Hr. Corfits Ulfeldt kommer hjem. Sj. T. 27, 229 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Christensen, Sognepræst i Øye paa Gulland, som for sit Kalds Ringheds Skyld for nogen Tid siden² har faaet Bevilling til dér paa Landet at

¹ Seglet er dog faldet af. ² 20. Okt. 1636 og 29. April 1637.

lade hugge 3000 Bloksten og lade dem udføre her til Riget, og som nu har andraget om at maatte sælge samme Bloksten til fremmede og udføre dem til fremmede Steder, faar Bevilling til hvert Aar i de følgende 6 Aar, fra dette Brevs Datum at regne, at lade hngge 3000 Bloksten og sælge og udføre dem til fremmede, dog Kronens Told uforkrænket dermed. Sk. R. 5, 356.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge [Thott] Andersen. Det berettes, at M. Peder Struck, Sognepræst til Astrup¹ i hans Len [Sølvitsborg], mod Kongens Forordning har solgt noget Fæ til en udenlandsk Købmand, at samme Fæ er tildømt Kongen og at Præsten hos Kongen har anholdt om at faa eftergivet samme Forseelse og blive forskaanet for videre Tiltale. Da Fæet er tildømt Kongen, vil denne have ham forskaanet for videre Tiltale. Sk. T. 6, 471.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Hr. Jonas Olufsen, Sognepræst i Kishalt² og Farholt Sogne i Helsingborg Len, har berettet, at han har en lang og besværlig Vej til sit Anneks, saa at han er nødt til at blive dér om Natten, skønt han næppe kan faa saa megen Plads hos Bønderne, at han kan behjælpe sig dermed, og at han ikke faar nogetsomhelst til Underholdning, og han har derfor andraget om at faa bevilget en lige ved Kirken i fornævnte Anneks liggende Gaard, kaldet Porckerholt, til Annekspræstegaard. Kongen har bevilget ham denne Gaard, dog paa Betingelse af, at han yder Landgilden deraf til Kongen. Adressaten skal lade ham faa fornævnte Gaard paa slig Betingelse. Sk. T. 6, 471.

— Aab. Brev om Handlen med Heste, Hopper, Foler og Plage paa Markederne i Holstebro. J. R. 10, 153 b. K. (Tr.: CCD. V, 92).

— Miss. til Johan Brockenhuus. Kongen har for nogen Tid siden³ bevilget ham Malling Sogns Tiende for Fæste. Sognemændene beklager sig nu højlig over, at han omgaas ubil-

¹ Fejlskrift i Sk. T. for: Asarum, Listers H., hvor Peder Bertelsen Struck var Sognepræst fra 1624 til ca. 1655. ² Fejlskrift i Sk. T. for: Hisholt, Høgs H., dengang Laholms Len, som til Anneks havde Favrholt, Nørre Asbo H., dengang Helsingborg Len. ³ 29. Dec. 1639, jvfr. 8. Jan. og 15. Febr. 1641.

ligt og strængt med dem, naar de yder deres Korn til ham, enten i Kærven eller i Skæppen. Han skal forhandle med dem om Leveringen af samme Korn, saa at de kan blive ved Magt og ikke med Rimelighed foraarsages at besvære Kongen med videre Overløb herfor. J. T. 10, 396 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten til Lundsgaard og Jørgen Seefeld til Visborg, Befalingsmand paa Hald Slot. Da Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Fru Sophie Friis, Enke efter Frederik Munk til Harridtskier, har berettet, at de snarest agter at skifte efter afdøde Jomfru Lisbet Friis, og har begæret Kongens Befaling til to gode Mænd om at være til Stede paa Skiftet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne for sig Parterne og afdøde Frederik Munks Børn og Svogre med deres Lavværger, som samme Tvistepunkter vedkommer, og være til Stede, indtil de faar afsluttet Skiftet. De skal bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom, saa de uden al videre Opsættelse kan komme til endelig Ende med samme Skifte, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde til berammet Tid og Sted, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 405 b.

23. Okt. (—). Aab. Brev om, at da Jørgen Koefoed, forrige Borgemester i Slagelse, har efterladt sig nogle smaa umyndige Børn, og da hans Brodersøn Simon Koefoed i Ystad efter Loven skal være deres Værge, bevilger Kongen, at fornævnte Simon Koefoed skal forestaa samme Børns Værgemaal, dog at han tilforn skal stille Borgemestre og Raad i Slagelse nøjagtig Kavtion for, at han vil forvalte samme Værgemaal forsvarligt til Gavn for Børnene. Sj. R. 21, 95 b.

— Aab. Brev, hvorved Søren Rasmussen Maler faar Bevilling til at gifte sig igen. Udt. i Sj. R. 21, 95 b.

— Kgl. Konfirmation paa en mellem Hr. Jost Høg til Giorsløf, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Kalø Slot, og Oluf Brockenhuus, Befalingsmand paa Lyse Kloster, afsluttet Overenskomst, hvorved Hr. Jost Høg under Forbehold af Kongens Godkendelse for en vis aarlig Afgift har afstaaet det tiloversblevne af Svenstrup Gods, hvormed han har

været forlenet og som ikke er bortskiftet til Roskilde Kapitel, til Oluf Brockenhuus efter den Overenskomst, som de indbyrdes har gjort derom og som de i Original har i Forvaring hos sig. Sj. R. 21, 96.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Jørgen Vind om at rette deres Lejlighed efter straks at revidere Kommissarernes sidste Regnskab om al den Bekostning, der er anvendt paa Fæstningerne i Skaane, fra den Tid at regne, da de sidst har gjort Regnskab derfor. Sj. T. 27, 229 b.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen og Jørgen Vind om straks at revidere Hr. Tagge Thott Ottesen til Ericksholms Regnskab over den i Skaane oppebaarne Skat fra den Tid, da han sidst gjorde Regnskab for den. Sj. T. 27, 232.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har for nogen Tid siden ladet forhandle med Arnoldus Calenius¹ af Cölen om at levere et Parti Rhinskvin til Kongens Behov. Da det nu berettes, at de, da samme Vin ankom til Øresund, har oppebaaret Told af den, skal de straks tilbagebetale fornævnte Arnoldus Cornelius, hvad han har givet i Told af forskrevne Vin. Sj. T. 27, 229 b.

— Miss. til nedennævnte af Adelen. Da Kongen har anset det for godt at gøre Brylluppet mellem Peder Vibe, Resident i Stockholm i Sverrig, og Jomfru Anne Chatrine Budde i København den 24. Oktober førstkommende og til den Tid har forskrevet en Del af Adelen, begærer han, at Adressaterne ogsaa vil møde til samme Tid og Sted med deres Jomfruer og samme deres Ægteskabs Begyndelse med Bøn til Gud den Almægtigste forhjælpe og med deres Nærværelse bepryde. Næmlig: Otte Marsvin, Fru Helle Marsvin², afgangne Gudde Galdis, Jørgen Arenfeldt og Fru Riborre Lindenov, Hr. Axel Arenfeldt, Fru Marie Ulfeldt, Fru Ellen Arenfeldt, Jørgen Urup, Fru Anne Ulfstand, Axel Urup og Fru Sidtsel Grubbe og Fru Else Friis. Sj. T. 27, 230.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embeds-

¹ Sj. har i Overskriften og først i Teksten: med Arnoldo Calenio, senere i Teksten: Arnoldo Cornelio, og i Registret til Sj. T.: Arnodo Carelenio. ² Fru Helvig Marsvin, Enke efter Gude Galde († 1626).

mand paa Helsingborg Slot, Hendrick Ramel til Beckeskouf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø, Befalingsmand i Børglum Kloster, Otte Gjøe til Turebye, Oluf Daa til Holmgaard og Gabriel Laxmand til Frøsløfgaard. Der er opstaaet Trætte mellem Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb, Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, paa den til Ringsted Kloster liggende Kronens Grunds Vegne og Fru Anne Basse, Enke efter Erik Thott¹ til Sanderup paa den ene Side og Rønnov Bilde til Sandbygaard paa den anden Side angaaende en Henvisning, som Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har gjort til gode Mænd om at kende om det Markeskel mellem Vrangstrup og Sandbye, som Lauridts Pedersen i Fensmark og hans Medfølgere 13 Oldinger har gjort, er saa lovligt paa alle Steder, som det bør være, eller om Pælene skal tages op igen og Skellet gøres anderledes, og om Vidnesbyrdene er saa trygge, lovlige og uvildige, som de bør være til at fundere et Markeskel paa, og endelig rejse eller fælde dem, samt om der bør tages Hensyn til de andre Vidnesbyrd, som ogsaa vidner om Skellet. Ligeledes skal de efter Vincents Bilde til Valbygaards Henvisning af 4. August kende paa, om de af fornævnte Otte Brahe den 15. og 22. Juli sidstforleden paa Tybjerg Herredsting førte Vidner om den omtvistede Holm i Dadet i nogen Maade angaar den Grund, som Rønnov Bilde efter sidste gode Mænds Dom den 26. Maj billigen og med Rette kunde tilholde sig og som skal udvises paa Aastedet i Dadet, eller om den omtvistede Holm, hvorom der er vidnet, eller Vidnesbyrdene derom vedkommer den Ejendom, som det otte Mænds Tov omhandler, der den 26. Maj er blevet stadfæstet af gode Mænd, eller om samme Holm ikke er udenfor de 8 Mænds Pæling og Forretning. Otte Brahe Stensen og de andre har derfor samtykt i at begære denne kongelige Befaling til Adressaterne om ved endelig Dom at føre samme Markeskel til Ende og at rejse eller at fælde fornævnte 13 Oldingers Tov, som de nu har svoret.

¹ Fejlskrift i Sj. T. for: Korfits. Erik Thott Klavsen til Hjuleberg († 1589) var g. m. Helle Eriksdatter Basse, medens Anne Eriksdatter Basse var g. m. Korfits Thott Klavsen († 1616) til Sanderup (Aarstad H.).

Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til de omtvistede Aasteder og kende og dømme paa fornævnte 13 Oldingers Tov, som disse nu har svoret, og enten rejse eller fælde det og siden fremdeles gøre rigtigt Markeskel med Sten og Stabel samt kende paa den omtvistede Holm i Dadet, som forbemeldt er, og give Parterne deres Kendelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. Sj. T. 27, 230 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Kongen har bevilget¹, at denne Christoffer Mout² maa oprette et Apotek i Næstved. Da det nu berettes, at han er kommet saa vidt dermed, at det kan visiteres, skal Adressaten tilholde Borgemestre og Raad i Næstved, at de ikke tillader Borger-skabet dér i Byen at gøre ham nogen Forfang imod de ham meddelte Privilegier, og at ingen Købmand eller Haandværksmand falholder Krydderier, som det tilkommer Apoteket at sælge. Men dersom nogle vil handle alene med Krudkræmmeri³, skal det ikke være forbudt; dog skal der agtes vel paa, at Borgerne ikke lader deres Tjenere staa i andre Boder med Krydderi, som om det var deres, medens det dog tilhører Borgerne. Sj. T. 27, 231 b.

— Miss. til Rentemestrene. Dorrete Mortensdatter, Jens Persens⁴ Enke, boende i Helsingør, har berettet, at hun for nogen Tid siden har faaet Kongens Befaling⁵ til gode Mænd om at dømme mellem hende og Fru Sophia Rantzau, Mogens Gyldenstjernes Enke, om de Tvistigheder, der maatte være mellem dem, og hun beretter, at samme Befaling til de gode Mænd lyder paa, at de skal foretage og fuldende Kongens Befaling, naar Fru Sophia Rantzau har faaet Kvittansiarum⁶ fra Renteriet. Andragerinden har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at de skal tilholde Fru Sophia Rantzau at forlange Kvittansiarum og fastsætte en vis Tid herfor. Det be-

¹ 1. Nov. 1640. ² Han kaldes Mout, Muett, Muett, Mueht osv. ³ Urtekram. ⁴ Orig. har: Jens Pedersen. Han var fhv. Fyrforvalter. ⁵ 4. Maj 1640, jvfr. Miss. af 18. Maj 1640 til Fru Sophie Rantzau. ⁶ For Varberg Len, hvormed Mogens Gyldenstjerne var forlenet 1610—1633.

fales dem at fastsætte en vis Tid for Fru Sophia Rantzau, indenfor hvilken hun endelig skal forlange sin Kvittansiarum, for at Dorrete Mortensdatter saaledes engang kan komme til Endelighed med hende. Sj. T. 27, 232. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. De fordrevne tyske Folk, som opholder sig i Køge, har berettet, at det nægttes dem dér i Byen at have den Sjælesørger, som de begærer og som kan betjene dem i deres Saligheds Sag. Dersom den Person, som de begærer til deres Sjælesørger, kendes dygtig af Superintendenten i Sjælland, maa Adressaterne aldeles ikke gøre dem nogen Forhindring eller Indpas derpaa. Sj. T. 27, 232 b. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. III, 201).

— Miss. til Roskilde Kapitel. Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har berettet, at der er stor Brøstfældighed paa Præstegaarden til St. Mickels Kirke i Slagelse. Kapitlet skal godtgøre St. Mickels Kirkeværger, hvad de af Kirkens Penge nødvendig bekoster paa Præstegaardens Reparation. Siden skal Præsten efter sit Kaldsbrev vedligeholde Præstegaarden. Sj. T. 27, 233.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen, Niels Trolle, Henning Valkendorf, Tønne Friis og Hr. Christoffer Urne. Kongen har befalet¹, at Unionsskatten, som udgives i N. Land, skal leveres til dem, og at de siden skulde levere den til Kongens eget Kammer. Kongen har nu bestemt, at de indtil videre Anordning skal levere den til Hans Boesen, Hofmønsterskriver, og tage Kvittans af ham derfor. Sj. T. 27, 233.

— Aab. Brev om, at hver Præst paa Gulland af Superintendenten skal have tilforordnet en Degn. Sk. R. 5, 356 b. (Tr.: CCD. V, 92 f.).

— Miss. til M. Oluf Foch [Stafroski, Superintendent paa Gulland] om at gøre den Anordning paa Gulland, at der sammesteds, ligesom det er i Brug andre Steder her i Riget, to Gange om Aaret, nemlig om Vinteren paa den sidste Onsdag i Februar og om Sommeren ved St. Hansdagstider, holdes Provste eller Landemode, paa hvilke Tider der kan afsiges endelig Kendelse i de Sager, som bør ordeles dér. Sk. T. 6, 472.

¹ 17. Maj 1641.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Mester Robert Skotte, Stenkulgraver, maa faa eftergivet de 245 $\frac{1}{2}$ Rdlr., som han har oppebaaret ud over det, der kunde tilkomme ham efter den med ham gjorte Afregning. De Stenkul, som han efter denne Dag graver og faar i Helsingborg Len, skal Adressaten straks lade betale ham efter den Kontrakt, som Hr. Corfids Ulfeldt til Egeskouf, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har oprettet med ham, og straks ved Maal lade modtage de Stenkul, som nu findes i Forraad i Helsingborg Len og som tilforn er betalt ham og er medregnet i den første Afregning. Sk. T. 6, 471 b.

— Miss. til Niels Krabbe om, at han efter Andragende faar Bevilling til at lægge 1 Gaard i Danstrup og Store Danstrup, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eyler Holck til Giedsholm, ind under Halmstad Ladegaard, dog skal Skatten herefter ydes af samme Gaarde ligesom den bliver paabudt, og Bønderne, som bor paa disse Gaarde, skal have deres Fæste erstattet, saa de ikke med Rimelighed skal kunne besvære sig derover. Sk. T. 6, 471 b.

— Miss. til Falck Gjød Henricksen. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Jomfru Ide Skinckel maatte være sin egen Værge, selv forestaa sit Gods og med sin Lavværges Samtykke afhænde det. Da hendes Broder¹ og rette Lavværge nu er død og hun staar i Handel for at afhænde en Del af sit Gods og tilforhandle sig andet, skal Adressaten, der i Forvejen er hendes rette Værge, nu i hendes afdøde rette Lavværges Sted sælge samme hendes Gods og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret og billigt. F. T. 5, 168 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen og Provsten i Musse Herred. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har berettet, at han i Radsted By og Sogn i Musse Herred i Lolland ved Radsted Kirke har funderet og bygget et Hospitalshus, nu kaldet Radsted Hospital, og til Underholdning af 6 fattige, som skal holdes dér, har skødet og givet noget af sit Jordegods og Penge efter Fundatens Lydelse. Og for at alting kan gaa des bedre og skikkeligere til og holdes ved Magt, har han begæret Kongens Missive til

¹ Niels Skinkel († 1641).

Adressaterne og hvem der herefter er Superintendent over Fyens Stift og Provst i Musse Herred, at de ved deres Visitation skal visitere samme Hospital, sammen med Sognepræsten revidere Hospitalets Regnskab og nøje paase, at dets Fundats holdes ved Magt og ikke forringes eller forkortes, heller ikke noget af Hospitalets Rettighed frakommer det. Dersom saadant skulde ske og de ikke kan raade Bod derpaa, skal de tilkendegive det til Lønsmændene paa Aalholm Slot, som enten med det Gode eller med Lov og Ret skal befordre Hospitalets Ret og Rettighed efter Fundatsen. F. T. 5, 169.

23. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jesper Lauridsen, Borgemester i Randers, har berettet, at der ved Arv er tilfaldet hans Stifdatter, ved Navn Margrette Axelsdatter, Halvparten i en Gaard med et Bo, i hvilken Jens Tomesen og Rasmus Pedersen bor. Denne Gaard er ganske brøstfældig, og det vil koste meget at lade den reparere, hvilket ikke er gavnligt for hans Stifdatter, hvorfor han har begæret Tilladelse til at afhænde hendes halve Gaard og Bo og anvende Pengene til hendes Nytte. Kongen tillader dette, dog at han har i Agt, at alting kan ske til Nytte og Fordel for hende. J. R. 10, 154. K.

— Miss. til Erik Grubbe. Peder Rasmussen, bosat i Aarhus, har berettet, at Adressaten har ladet ham tiltale ved Retten, fordi han skulde have ladet ringe med den store Klokke for et af sine Børn, som var afgaaet ved Døden. Da fornævnte Peder Rasmussen med Adressatens Erklæring, med Tingsvidne og med Klokkerens eget Vidnesbyrd beviser, at han ikke har begæret det, tillader Kongen, at Adressaten lader ham være fri og utiltalt for samme Sag. J. T. 10, 406 b.

— Miss. til samme. Hr. Jacob Hansen¹, Præst i Mariager, har berettet, at hans Broder, ved Navn Jacob Abelen, Bogfører i Aarhus, er død og har efterladt sig 6 umyndige Børn, for hvilke Børn han er anmodet om at være Værge. Herover besværer han sig, idet han hævder, at det ikke vil være gavnligt for Børnene. Erik Grubbe skal befale Borgemestre og

¹ Efter Wibergs Præstehistorie hed han Hans Jakobsen Abel og var Præst i Mariager 1618—1648.

Raad i Aarhus at forordne vederhæftige Værger for fornævnte umyndige Børn til at forestaa deres Værgemaal og forskaane Hr. Jacob Hansen derfor. J. T. 10, 406 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for denne Peter Hertz som Kongens Vildtskytte med samme Løn, som hans Formand har haft, fra Bestallingsdagen at regne, at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 21, 96 b.

— Miss. til Dr. Oluf Worm og M. Christen Stugaard. Kongen har bevilget¹, at denne Christoffer Mueht maa oprette et Apotek i Næstved. Da han nu har berettet, at han er kommet saa vidt dermed, at det kan visiteres, skal de paa hans Bekostning snarest og naar deres Lejlighed tilsteder det, begive sig til Næstved, revidere samme Apotek og undersøge, om der deri findes, hvad der er nødvendigt i et Apotek paa de Steder, saa at en Medikus kan kurere deraf og faa Recepter [ekspederet] deraf. De skal give ham beskrevet, hvorledes de har fundet det. Sj. T. 27, 233 b.

— Bestalling for denne Brevviser Morten Kallas som Skovrider paa Bornholm med en aarlig Løn af 16 gamle Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, fra dette Brevs Datum at at regne, at betale af Lensmanden paa Hammershus Slot. Det er ham under højeste Straf forment selv at skyde noget Dyr, lidet eller stort. Han skal nøje paase, at der ikke holdes Geder, som kan rende ind i Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Dersom han antræffer Geder paa Skovene, efter at det tilforn er aflyst og forbudt, maa han enten skyde dem ihjel eller drive dem til Hammershus Slot. Dersom han finder Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem ihjel, hvem de end tilhører. Han skal have nøje Tilsyn med, at der aldeles ikke hugges noget i Kronens Skove uden Lensmandens Bevilling, og at ingen af Skovfogderne lader hugge Træer i fornævnte Skove, uden at de tilforn er mærket og udvist. [Iøvrigt med Artikl. 1 og 2]. Sk. R. 5, 357.

— Miss. til Jockim Beck om, at Kongen har bevilget, at Borgerne i Fæstningen Christianstad maa sætte nogle

¹ 1. Nov. 1640.

Vejrmøller paa Volden og, dersom de begærer det, én paa hver Bastion, dog at det skal være god og fast Bygning. Sk. T. 6, 472.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jockim Beck om med det første at lade Christianstads Kirkemur forfærdige og dertil tage, hvad han har i Beholdning af Christianstads Lens Kirker. Ligeledes skal han lade Kirketaarnet gøre saa højt, som Klokkerne bør hænge, idet Lydhullet skal begynde lige ved Rygaasen paa Taget. Spidsen¹ skal være ligesom den Spids, som er paa H. Geistes Taarn her [i København]. Kongens Bygmester skal gøre Afrids og siden drage derop, besigte Værket og gøre Overslag over, hvad Materialier der hører dertil. Sk. T. 6, 472.

— Miss. til samme og Dr. Peder Vinstrup. Da det berettes, at Christianstads Kirke ikke har nogen synderlig Indkomst, undtagen af Begravelser, og at der ikke er gjort nogen Anordning om Stolestader dér i Kirken, men at enhver med stor Uorden søger Stolestade, hvor det lyster dem, skal de gøre en Anordning om, hvorledes der skal forholdes med Stolestaderne dér i Kirken og hvad der skal gives af hvert til Kirken, ligesom det sker her i København eller paa andre Steder. Sk. T. 6, 472.

— Miss. til Hr. Tagge Thott [Ottesen]. Da Jomfru Margrete Rosenkrantz Jacobsdatter har begæret 1 Gaard, kaldet Rye, i Allerup² Sogn i Malmøhus Len i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Quiløf³ By og Sogn i Rønneberg Herred, skal han undersøge dette Godes Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 472 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Jomfru Margrete Rosenkrantz Jakobsdatter har begæret 1 Gaard, kaldet Slus Aas, og 1 Gaard i Laurit⁴ By, begge i Allerum Sogn i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for 2 Gaarde i Fielborig⁵ By i Helsingborg Sogn og Len og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i denne By, skal han undersøge dette

¹ Spiret. ² Fejlskrift i Sk. T. for: Allerum. ³ I Indlæg til Mageskiftet af 8. Sept. 1647 kaldes det: Querløf i Saxtrup, Rønneberg H. ⁴ Kaldes i Helsingborg Lensregnskaber: Lauerød, Laurødt By, i Indlægget til Skødet Laurøds By og i Margrete Rosenkrantz's egenhændige Skrivelse smstds.: Laffuerø. Kronens Skøder har den under Formen: Larød. ⁵ Kaldes i Helsingborg Lensregnskaber og i Skødeindlægget: Følborne.

Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 472 b.

24. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holstein, Kongens Søn, faar Jus patronatus til Bregninge, Laande¹ og Bierrebye Sogne paa Thosinge. F. R. 4, 265. (Se Kr. Sk.).

U. D.² (—). Miss. til Stehn Bilde³, [Lensmand paa Sejlstrup]. Da Jens Bildt til Nes har begæret 2 Gaarde, 1 Bol og 3 Gadehuse i Bagstrup⁴ By i Hiøring Sogn i Vindberg⁵ Herred og 3 Gaarde, deraf 1 Selvejergaard, og 1 Bol i Gunderup By i Verløf⁶ Sogn i Børglum Herred, alt i Sejlstrup Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Aagaard, i Sejlstrup Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Rackebye By og Sogn i Børglum Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Stenum By og Sogn i Jersløf⁷ Herred, alt i Sejlstrup Len, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 407.

25. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Bartholomeus Haagensen, Borger i København, faar Bevilling paa de gamle Bygninger paa Falsterbo og Lindholm og Eneret til at tilberede Cement. Sj. R. 21, 96 b. (Tr.: KD. III, 225 f).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Maalet paa Favneved. Sj. T. 27, 233 b. (Tr.: KD. V, 241 f).

— Miss. til Knud Ulfeldt, Generalkrigskommissarius. Kongen har forordnet, at Hans Boesen, Hofmønsterskriver, skal oppebære alle Skatterne og levere dem til Adressaten, samt bevilget ham 30 Speciedlr. om Maaneden i Løn, hvorimod han ikke maa tilskrive Kongen nogen Bekostning for Transporten af Pengene. Adressaten skal hver Maaned lade samme Løn betale til ham og give ham tilbørlig Kvittering for de Penge, han leverer ham. Sj. T. 27, 234.

¹ Landet. ² Indført mellem Miss. af 23. og 25. Okt. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: Bildt. ⁴ J. T. har Bagstrup, der er en Fejlskrift for Bagtrup, som Sejlstrup Lens Jordebog har. Nu: Bagtorp, St. Hans S., Vennebjerg H. ⁵ Vennebjerg Herred. ⁶ Vrejlev S., Børglum H. ⁷ Nu i Børglum H.

25. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Patrick Dombar til Spannerup og Kronen. Sk. R. 5, 358. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at lægge Store Brandtvig Gaard i Tostrup Sogn i Helsingborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Patrick Dombar til Spanderup, ind under Lenet [Helsingborg], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt af den. Sk. T. 6, 473 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Lauridts Hansen i Bierregaard i Varberg Len har berettet, at hans Gaard og hvad han ellers ejede forrige Aar er brændt og at han da fik Kongens Befaling til Adressaten om at lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde og Skat, men at han endnu ikke er kommet saa vidt, at kan yde sin Landgilde og Skat for indeværende Aar. Af Ifver Krabbes Erklæring erfarer Kongen, at han paa Grund af Armod endnu ikke kan yde sin Landgilde og Skat. Kongen bevilger, at han endnu maa forskaanes for dette Aars Landgilde og Skat, hvad Adressaten skal føre til Regnskab. Sk. T. 6, 473.

— Miss. til Christian Bülow. Kronens Bønder i Ørninge, Renderløf, Strømme, Tøndersø og Holtebo i Laholms Len har berettet, at de resterer med noget af de i forgangne Aaringer paabudte Skatter, som de paa Grund af Armod ikke har været og endnu ikke er i Stand til at yde, hvorfor de har andraget om at faa disse Skatterestancer eftergivet. Da det af hans Erklæring fremgaar, at de paa Grund af deres store Fattigdom ikke kan yde deres Skatterestancer, har Kongen eftergivet dem disse. Han skal lade dem være ukrævet for dem, ikke oppebære dem af dem og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 473 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Jens Clemmentsen, bosat i Aarhus, har berettet, at Adressaten har ladet ham tiltale ved Retten, fordi han skulde have ladet flere Sørgekvinder bede til et af sine Børns Begravelse end Forordningen tillader. Da Jens Clemmentsen med Adressatens Erklæring og ved Tingsvidne beviser, at han ikke har indbudt dem, men at de af sig selv er kommet ind i hans Hus, tillader Kongen, at Adressaten lader ham være fri og utiltalt for samme Sag. J. T. 10, 408.

26. Okt. (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj sidstforleden at regne, for Oluf Brockenhuus paa det tiloversblevne

Gods, som ligger i Svenstrupgaard's Len og ikke er mageskiftet¹ bort til Roskilde Domkapitel, og som Hr. Just Hog til Giordsløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, sidst har haft i Forlening, nemlig 1 Gaard i Agerup², 1 Gaard i Virsted³, 3 Gaarde i Sneckerup, 1 Gaard i Gummerød⁴, 5 Gaarde i Stuberup, 7 Gaarde i Hegnet, 3 Gaarde i Tustrup⁵, 7 Gaarde i Kløvested, 3 Gaarde i Stenkelstrup, 1 Gaard i Lille Salbye og 4 Gaarde i Dalbye. Han skal svare 374 Rdlr. in specie, 1 Ort 16 $\frac{1}{2}$ Sk. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst. Han skal aarlig af fornede Træer og Vindfælder lade brænde 50 Læster Bøgekul og sende dem til Slotsfogden paa Københavns Slot, den ene Halvdel til Pinse, den anden Halvdel til Mikkelsdag. [Iøvrigt med Artikl. 10, 16—19 og den nye Artikl. C.]. Sj. R. 21, 98.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper [Brochmand]. Hr. Rasmus N., Præst til Aabye⁶ Sogn i Kalundborg Len, har berettet, at hans Præstegaard for nogen Tid siden er brændt, og har begæret at faa bevilget, at hver Kirke i Sjællands Stift maa kontribuere noget til Hjælp til Genopbygning af den. Adressaten skal af hver Kirke i Sjælland lade opkræve nogen bestemt Hjælp til Genopbygning af hans Præstegaard, som det synes ham selv bedst og som hver Kirke har Formue til, saa han snarest kan faa samme Hjælp. Ligeledes skal han henstille til Præsterne i fornævnte Stift, at hver af dem ogsaa kommer ham noget til Hjælp, da det er kristeligt, at den ene i saadanne Tilfælde undsætter den anden. Sj. T. 27, 234.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Kongen har forlenet Kaptejnen i Malmøhus Len og hans Efterfølgere med Esserum Gaard i Esserum⁷ Sogn i Bare Herred i Stedet for med Gislegaard i Vester Skeblinge i Oxie Herred. Af førstnævnte Gaard er Kronens Part af Tienden lagt til Lønningen for Superintendenten i Skaane Stift Dr. Peder Vinstrup,

¹ 26. Juni 1622. ² Agerup, Vigersted S., Ringsted H. ³ Vigersted, Ringsted H. ⁴ Fejlskrift i Sj. R. for: Gummerød. ⁵ I Svenstrupgaard's Lensregnsk. kaldes det (i 1619—22): Trudstrup, i Forleningsbrevet af 31. Maj 1622: Truestrup. Ment er: Truelstrup, Daastrup S., Ramsø H. ⁶ Rasmus Iversen, Præst i Uby, Arts H. ⁷ Esserup, Bare H.

og denne har derfor berettet, at han maa forvente stor Skade aarlig deraf, da bemeldte Esserum Gaard er den bedste i Sognet og Kaptejnen ikke giver Tiende af den, da han er en Adelsperson. For at Superintendenten og hans Efterfølgere ikke skal lide Skade derved, skal de herefter lade Kaptejnen, der bor paa Esserumgaard, aarlig tilstille dem en Designation over, hvad samme Tiende kan beløbe sig til, og siden tilfredsstille Dr. Peder Vinstrup og hans Efterfølgere. Sk. T. 6, 474.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen. Da Dr. Peder Vinstrup, Superintendent over Skaane Stift, har andraget om aarlig at faa nogen Hjælp af Brændsel, da han har stor Mangel derpaa, skal Adressaten lade ham faa 100 gode Læs Ved af Kronens Skove i Froste Herred, som Bønderne skal tilføre ham, naar Tiden er mest belejlig. Sk. T. 6, 474.

— Gælds brev til Borgemestre og Raad i København paa de Husarmes Vegne paa 10,563 Rdlr., som de har laant Kongen, Beløbet at betale, naar det paaæskes, til Mikkelsdag med 6 Rdlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 21, 101 b. (Tr.: KD. III, 227).

27. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Dorethe Daa faar Bevilling til at være sin egen Værge, sælge sit Strøgods og igen tilforhandle sig et Stykke samlet Gods, dog at det sker med hendes rette Lavværges Samtykke. Udt. i Sj. R. 21, 100.

— Proklama for Oluf Daa til Holme¹, som har berettet, at der efter afdøde Tyge Brahe² findes adskillig Gæld, baade kendt og ukendt. Det paabydes Kreditorerne, som har tilgodehavende at fordre efter Breve, Regnskaber, Bøger, eller som har Pant for Tilgodehavende, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne, som siden skal give Tyge Brahes Arvinger skriftlig Underretning. Sj. R. 21, 100.

— Aab. Brev, hvorved Achim von Bredow til Agersvold, Jægermester og Øversteløjtnant, faar Bevilling til, at en af Kongens Vornede, ved Navn Anders Pofvelsen, som er født paa Roskildegaaards Stavn, men som i nogen Tid

¹ Holmegaard, Hammer H. ² Tyge Brahe Akselsen († 22/8 1640) var Oluf Daas Svigerfader.

har boet paa hans Gods i et Møllehus, maa blive, bygge og bo paa hans Stavn og ikke forlade den uden hans Tilladelse. Det oplyses, at fornævnte Anders Pofvelsen ikke har lært andet end at hugge med en Økse og ikke ved at omgaas med Avl. Sj. R. 21, 101.

27. Okt. (Kbhvn.) Miss. til Jægermesteren [Achim v. Bredow] om at lade Niels Vind til sin Søsters¹ Begravelse for Betaling faa 4 store Dyr paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Udt. i Sj. T. 27, 234 b.

— Miss. til Jørgen Vind. Da det berettes, at der er stor Brøstfældighed paa Øster Valløe Gaard og ogsaa paa Grundvolden til den nye Bygning, skal han tilholde Kongens Bygmester med det allerførste at begive sig derhen og nøje undersøge, hvorledes samme Brøstfældighed bedst og med den ringeste Bekostning kan repareres, og give det beskrevet. Sj. T. 27, 234 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Han har begæret at faa Kongens Vilje at vide med Hensyn til følgende Poster: 1. Af det Bygningstømmer, som for nogle Aar siden er købt til Østervalløes Bygning, og af det andet fra de gamle Huse, som er nedbrudt, skal han lade det, der er tjenligt, bruge til Gaardens Bygning, det øvrige skal han lade afhænde til Bønderne for en rimelig Betaling. 2. Han maa lade Østervalløe og Lellinge Inventarium vurdere og sælge. 3. Da der findes stor Brøstfældighed paa Gaardens Møller, skal han tilholde Bønderne at arbejde paa Dæmningerne og istandsætte dem. Han skal lade Tømmerværket reparere med den ringest mulige Bekostning. 4. Ligeledes skal han lade Østervalløes Rug afhænde og føre Pengene til Regnskab. 5. Han har berettet, at 4 Bønder i Høgstrup nægter at gøre Hovning med Saaning og Pløjning ligesom andre Tryggvælde Bønder, idet de henviser til et kongeligt Benaadningsbrev, som de for nogle Aar siden har erhvervet. De skal herefter tilholdes lige med andre Tryggvælde Tjenere at gøre Hovning med Pløjning, Saaning og andet til Gaarden. [6.] For det Sidste, da en stor Del Kalk, som er indkøbt til Bygningens Fornødenhed, er blevet saa haard,

¹ Margrete Vind Nielsdatter, Niels Lykkes.

at den ikke kan maales, skal han, naar den skal forbruges, lade den brænde paany. Sj. T. 27, 234 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Uldrick. M. Søfren Pofvelsen, Sognepræst i Slangstrup, har berettet, at hans Kald er saa ringe, at han ikke kan have sin nødtørftige Underholdning deraf, og har derfor begæret at faa den første Tiende, som bliver ledig ved Slangstrup, for Fæste og sædvanlig Afgift. Adressaten skal lade ham faa den første Kronens eller Kirkens Tiende, som blive ledig næst ved Slangstrup, for rimeligt Fæste og aarlig Afgift. Sj. T. 27, 235. (Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III, 23.

— Aab Brev, hvorved det bevilges, at Hr. Jens Lauritsen maa kaldes til det første Kald i Kongens Riger, hvortil han lovlig efter Ordinansen kan kaldes. Han har berettet, at han i 2^{1/2} Aarstid har været Hr. Søfren Nielsens Medtjener til Querstrup¹ og Smidstrup Sogne, men da Hr. Søfren Nielsen er død, er han kommet fra dette Kald. Han har bevist, at han i den Tid, i hvilken han var Hr. Søfren Nielsens Medtjener, har skikket sig flittig, ærlig og vel. Sk. R. 5, 359 b.

— Miss. til Jockim Beck. Det berettes, at der fra hans Len [Kristianstad] til Kolberg er blevet udført 9 Stude og 2 Heste, som Henrik Ramel til Beckeskou etc. har foræret sin Søster, og at de, som har udført Studene og Hestene, ikke har faaet Bevilling dertil af Kongen. Denne tillader, at det maa passere for denne Gang, og at Tolderen, som ikke har haft det tilbørlige Opsyn dermed, maa forskaanes for al Tiltale; dog skal samme Stude og Køer fortoldes. Sk. T. 6, 474 b.

— Aab. Brev, hvorved Brevviseren Jens Nielsen faar Bevilling til at faa Skole- eller Kirketjeneste paa Lange-land, saafremt han kan kaldes lovlig efter Ordinansen. Kongen har for 3 Aar siden² efterladt ham den Forseelse, at hans Kvinde, som han havde ægtet, var kommet noget for tidlig, og bevilget, at han igen maatte kaldes til Kirke- eller Skoletjeneste, hvor han lovlig kunde kaldes, dog ikke i Fyens Stift. Han har nu berettet om sine ringe Vilkaar til at underholde sig med sin

¹ Querrestad, Ingelstad H. ² 9. Sept. 1638, hvor han kaldes: Jens Nielsen Køyberg.

Kvinde og deres smaa Børn og har begæret at faa Bevilling til at faa Skole- eller Kirketjeneste paa Langeland, som han mener vil falde med det første. F. R. 4, 266 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Stehn Bilde til Møllegaard den 26. Juli 1624 har faaet Tilladelse til at sælge ikke blot sit og sin Hustrus¹ Jordegods for dermed at betale deres Fællesgæld, men ogsaa det Gods, i hvilket hans Kreditorer har ladet sig indføre for Gæld, dog paa den Betingelse, at disse gav deres Tilladelse dertil eller han paa andre Maader kunde tilfredsstille dem derfor. Da det nu befindes, at samme Tilladelsesbrev er erhvervet ved vrang Beretning og at Kreditorerne ogsaa protesterer derimod, eftersom de ikke kan tilfredsstilles anderledes end ved den af dem erhvervede Indførsel, vil Kongen ikke have Tilladelsesbrevet forstaaet saaledes, at det skal komme nogen af Kreditorerne til Hinder eller Forfang, men enhver skal i Skoufgaard nyde, hvad de lovlige med Rette har tilegnet sig. F. R. 27, 267.

— Aab. Brev om, at Bønderne i en Mils Omkreds om Maribo skal søge Akseltorvet dér, indtil Paaske førstkomende. Sm. R. 5, 219. (Tr.: CCD. V, 93).

— Aab. Brev, hvorved Claus Christensen, Borger i Viborg, faar Bevilling til at drive Handel i Viborg med Rhinskvin og Franskvin², som han skal sælge til Borgerne og andre, som begærer det, for en rimelig Pris. Han skal efter Forordningen have Rhinskvin i et særligt Hus og Kælder og Franskvinen i et særligt og det ikke nær ved hverandre. Dog skal det være enhver Borger dér i Byen saavel som ham selv frit at optappe Vin i Pottetal. Lensmanden og Borgemestre og Raad sammesteds skal nøje paase, at der omgaas rigtig dermed, saafremt denne Bevilling ikke skal være forbrudt. J. R. 10, 154 b. K.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Kongen har bevilget, at Claus Chrestensen, Borger i Viborg, maa falholde rhinsk og fransk Vin i Viborg paa den Betingelse, at han falholder Rhinskvinen for sig i én Kælder og fransk Vin i en anden Kælder

¹ Margrele Norman de la Navité. ² K. har her haft: dog udi et andet Hus og Kælder liggende, fra hinanden. Dette er atter slettet.

og Hus. Jørgen Seefeld skal nøje paase, at samme Benaadning ikke bliver misbrugt. J. T. 10, 409.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Grubbe. Mogens Jensen i Terp, Delefoged i Vester Lisbjerg Herred under Aarhus Len, har andraget om for hans besværlige Tjeneste at blive forskaanet for at yde Landgilde af den Gaard, som han bebor. Adressaten skal, saa længe han er i samme Bestilling, lade ham være forskaanet for den halve Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 10, 408.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Valdemar Lykke til Grinderslev Kloster, Hofjunker, har begæret 1 Kirkegaard i Berumbye¹ i Grinderslev Klosters Sogn i Skivehus Len, som aarlig giver sin Landgilde til bemeldte Grinderslev Klosters Kirke, hvis Herlighed tilkommer ham selv, til Mageskifte for Landskylden af en Gaard i fornævnte Grinderslev By og Sogn, skal han undersøge dette Godsens Lejlighed og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Kirkegaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 10, 408 b.

— Miss. til Gunde Lange. Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, har andraget om Bevilling til, at efterskrevne Gaarde, der ligger til Aalborghus Slot, maa gøre Ægt og Arbejde til Panum² og yde deres Landgilde dér, nemlig 3 Gaarde og 1 Bol³ i Gioldstrup, 2 Gaarde i Thorup⁴ og 4 Gaarde i Klestrup. Gunde Lange skal snarest indsende Erklæring om, hvorvidt bemeldte Gaarde paa Grund af Ægt og Arbejde og anden Herlighed kan undværes fra Aalborghus Slot. J. T. 10, 409.

28. Okt. (—). Bestalling for Hans Boysen, Hofmønsterskriver, hvorefter han indtil videre aarlig skal modtage alle Unionsskatter fra begge Riger, kvittere for dem og paa sin egen Bekostning levere dem til Knud Ulfeldt

¹ Fejlskrift i J. T. for: Breum. ² Pandum Hovedgaard. ³ J. T. har kun Navnene. Gaardene, af hvilke flere har 2 Beboere, er her optalt efter Aalborghus Lens Jordebøger for 1640—41. For Geldstrup er der to Gange opført Mads Jensen, og muligvis skal der derfor her sættes 4 Gaarde og 1 Bol. ⁴ Taarup.

til Svenstrup, Generalkrigskommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, mod dennes Kvittering. Vogne til Transporten af Pengene skal skaffes ham af Lensmændene. Han skal have en maanedlig Løn herfor af 30 Rdrl., fra Mikkelsdag sidstforleden at regne, at betale af Krigskommissarius. Sj. R. 21, 102.

28. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at de Tømmermænd, som arbejder paa et Skib for Hans Mandixen, Borger i København, i den Tid forskaanes for Udskrivning. Sj. R. 21, 102 b. (Tr.: KD. III, 227 f).

— Aab. Brev, hvorved Christian Alenbrecht¹, Hans Vinberg² og Friderich Espach³, Borgere i København, faar Privilegium paa at forfærdige Leer, Skærknive, Partisaner, Piker o. a. desl. Sj. R. 21, 103. (Tr.: KD. III, 228 f).

— Miss. til Hans Uldrick. Kronens Bønder i Thisvilde i Kronborg Len har berettet, at de som Følge af Sandfug har lidt meget paa deres Avl, og har derfor begæret at faa bevilget noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen af hans Beretning har erfaret, at fornævnte Bønder af ovennævnte Aarsag ikke er i Stand til at yde deres fulde Landgilde, bevilger Kongen, at de herefter maa forskaanes for følgende Landgilde: Niels Munck af 2 Jorder for 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, Oluf Pedersen, Laurits Olufsen og Peder Villomsen for 4 Skpr. Rug og 3 Skpr. Byg, Rasmus Ibsen for 6 Skpr. 1 Fjerding Rug og 7¹/₂ Skp. Byg, af en øde Jord for 5 Skpr. Rug og 4 Skpr. Byg, Oluf Pedersen for 5 Skpr. Rug og 4¹/₂ Skpr. Byg, Jørgen Jensen Munck for 6 Skpr. 1 Fjerding Rug og 7¹/₂ Skpr. Byg, Laurits Olufsen for 5 Skpr. Rug og 4¹/₂ Skpr. Byg, Jep Villom for 7 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, Jens Jørgensen for 6 Skpr. 1 Fjerding Rug og 7¹/₂ Skpr. Byg, unge Laurs Olufsen for 6 Skpr. 1 Fjerding Rug og 7¹/₂ Skpr. Byg, Jahan Pedersen 4¹/₂ Skp. Rug og 3 Skpr. Byg, Peder Villomsen 5¹/₂ Skp. Rug og 6 Skpr. Byg. Adressaten skal lade dem være forskaanet for denne Landgilde og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 235 b.

— Skøde til Hans Jacobsen Skort, Ingeniør ved Fæst-

¹ Han kaldes ogsaa Albrecht og, i senere Breve: Alckenbrecht.

² Han kaldes i Sj. R. ogsaa Viberg. ³ Navnet gengives ogsaa som Espag og i det tilsvarende tidligere Privilegium af 26. Septbr. 1628 som Eschbech.

ningen Christianopol, paa en Kronens Plads i Christianopol, liggende ved Torvet. Pladsen har paa den vestre Side mod Torvet en Bredde af 33 Alen $1\frac{1}{2}$ Kvarter og har samme Bredde paa den østre Side mod Muren og dens Længde paa den nordre og søndre Side er 53 Alen 2 Kvarter. Sk. R. 5, 360.

28. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel fra Laholms Len af tilhugget Bygningstømmer. Sk. R. 5, 360 b. (Tr.: CCD. V, 93 f).

— Miss. til Niels Krabbe. Han skal herefter aarlig indtil videre lade Barbara, afdøde Gert Oserins Hustru, faa og faa tilstillet Landgilden af en Kronens Gaard dér i Halmstad Len, dog ikke af de bedste. Sk. T. 6, 474 b.

— Mageskifte mellem Hr. Hans Lindenov til Hundtslund, Embedsmand paa Hindsgavl, og Kronen. F. R. 4, 267 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Niels Harbou til Nygaard faar Bevilling til paa sin egen Bekostning ved hans Sognekirke at lade opsætte et lille Kapel til hans og hans Hustrus Begravelse. Lensmanden skal paase, at det sker uden Skade og Bekostning for Kirken. F. R. 4, 270.

— Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Karen og Hilleborrig Bilde faar Bevilling til at bortskifte deres Gaard i Bisboe med Tilliggende mod Skoufgaard med Tilliggende i Baag Herred i Fyen, dog at deres Broder Peder Bilde til Aran¹ som deres rette Værge paaser, at det gaar rigtigt til ved Mageskiftet, saa det kan være dem uden Skade. F. R. 4, 270 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om, at det Tømmer, som er blevet tilovers og ikke brugt til „den Steds“², som er opsat paa Nyborg Slot, skal bruges til et Slagtehus der paa Slottet. F. T. 5, 169 b.

— Aab. Brev om, at Forordningen om Øksenhandel³ og Bevillingen⁴ til Borgemestre og Raad i Ribe skal forstaas saaledes, at Borgerne i Ribe mod Forordningen af 1639 kun maa tilforhandle sig 500 Staldøksne i Vendsyssel og Ribe Stift. J. R. 10, 155. K. (Tr.: CCD. V, 94).

¹ Det ses ikke, hvad der menes. ² Overskriften har: som fra Spisen er blevet tilovers. ³ Af 8. Juni 1639, 4. ⁴ Af 6. April 1640.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe [Riberhus]. Kongen har for nogen Tid siden givet Borgemestre og Raad i Ribe Bevilling til frit Indkøb og Opstalding af Øksne i Vendsyssel og Ribe Stift. Kongen vil have denne Bevilling begrænset til 500 Staldøksne, som de aarlig maa tilforhandle sig i Vendsyssel og Ribe Stift og sætte til Fødning, dog at de aarlig leverer Gregers Krabbe en Fortegnelse paa, hvor mange Øksne og af hvem de er indkøbt og opstaldet. J. T. 10, 409 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjõe til Hvidkeld har begæret Kongens Befaling til Adressaten om, at han i førstkommende Snapsting i Viborg skal fremvise afdøde Tyge Brahes Beviser paa de Penge, som han har betalt til Otte Marsvin for det Eigby Gods, som han har købt af Fru Beate Gjõe og Jomfru Ane Gjõe. Han skal til førstkommende Snapsting lade Hr. Jørgen Brahe se disse Beviser. J. T. 10, 410.

— Miss. til Viborg Kapitel. Da det berettes, at der til Hospitalet i Viborg ligger adskillige øde Huse og Ejendomme, af hvilke Hospitalet ikke faar nogen Indkomst, tillader Kongen, at Kapitlet afhænder disse Huse og Ejendomme. Pengene, som det kan faa for dem, skal sættes paa Rente eller paa anden Maade anvendes til Bedste for Hospitalet. Kapitlet skal endvidere undersøge, om der i Hospitalet findes nogen, som kan eragtes ikke at være trængende, for at de kan fjærnes og andre optages i deres Sted, og Kapitlet skal fastsætte en bestemt Takst for, hvor mange Penge der skal gives hver Person om Dagen eller Ugen til nødtørftig Underholdning. Da det berettes, at de to Hospitalspræster til Vore¹ og Gislum Sogne ikke har saa megen Indtægt, at de kan leve vel deraf, skal Kapitlet forbedre deres Løn, saavidt det bekvemt kan ske, af Hospitalets Indkomst. J. T. 10, 410. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Pofvel Jensen, Sognepræst paa Jegendøe, og hans Efterfølgere, da Præstegaarden er saa ringe paa Avl, Jord og Ejendom, faar overdraget et lille

¹ Vorde, Nørlyng H.

Bol, kaldet Soedborg¹, som ligger straks ved Kirkegaardens Mark, frit for Fæste, Ægt og Arbejde, medens Landgilden skal leveres aarlig i rette Tid paa de tilbørlige Steder. Hr. Pofvel Jensen skal tilbagegive Bonden, som nu bebor Bolet, hans Fæste. J. R. 10, 155 b. K. Orig.

29. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Beate Lykke faar Bevilling til at være sin egen Værge, sælge sit Strøgods og igen tilforhandle sig et Stykke samlet Gods, dog at det sker med hendes Lavværges Samtykke. Udt. i Sj. R. 21, 104 b.

— Aab. Brev, hvorved afdøde Villem Mortensens Arvinger faar Bevilling paa, at Jens Olufsen af Gulland, som skylder dem en Sum Penge, maa holdes i Arrest indtil Afslutningen af denne Sag, medmindre han betaler dem eller paa anden Maade tilfredstiller dem. Villem Mortensens Arvinger har berettet, at der har været og endnu er Regnskab mellem Villem Mortensen og Jens Olufsen, og at Jens Olufsen i Villem Mortensens levende Live har aflagt et Regnskab, efter hvilket han skulde være ham en temmelig Sum Penge skyldig, men at han efter Villem Mortensens Død har aflagt et andet Regnskab, i hvilket han forlanger Penge af dem. De har procederet derom med hverandre ved Bytinget i København, hvorved Arvingerne er frikendt for Jens Olufsens Tiltale, medens han skulde svare dem til hans først overleverede Regnskab. Men nu da han mærker, at Processen er gaaet ham imod, agter han ikke at svare dem til deres Værneting herved, men paa Gulland, hvor hans Bopæl er. Hvis dette sker, mener de, vil det være til stor Forhindring og Ophold for dem i deres Skifte, og de har derfor begæret Kongens Arrest paa ham, da han nu er til Stede her, indtil Sagens Uddrag, for at de engang kan faa Skiftet afsluttet. Sj. R. 21, 104 b.

— Miss. til Eiler Ulfeldt om saa meget som muligt at hjælpe Raadmand Christen Bentsen eller hans Fuldmægtig til Rette i Anledning af den Skade, der er tilføjet hans Skibe af Biscayerne. Sj. T. 27, 236. (Tr.: KD. V, 242).

— Miss. til Jægermesteren [Achim v. Bredow] om at lade

¹ J. R. har: Solborrig, Orig. har 2 Gange i Teksten samt i Paaskriften paa Bagsiden: Soedborg, K. har Soedborg og Soedborrig.

Hr. Mogens Kaas uden Betaling faa 3 store Dyr og 4 Raadyr til sin Søns Bryllup. Udt. i Sj. T. 27, 236 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind og Hannibal Sehested. Kongen har befalet dem under Forbehold af hans Godkendelse at forhandle med de Borgere i Danmark og Norge, som var tilstede i København, om Kongens Salthandel i Hispanien, og der er nu sluttet følgende Punkter: 1. For hver Møye¹ Salt, som indtages i Spanien, skal der for den første Rejse gives Kongen 11 Rdlr. 2. De af Undersaatterne, som indlader sig i denne Handel, skal lade deres Skibe møde til Foraaret 1642 sidst i April i Fleckerøen, hvor der skal forefindes 3 kongelige Skibe til Konvoj, og, hvis den fortsættes, sidst i November om Efterhøsten. 3. Om noget af Borgerskibene findes forsømmelig med Hensyn til at indfinde sig til nævnte Tid, maa det følge efter paa egen Risiko. 4. Betalingen skal ske 3 Maaneder efter at Kongens Skibe er ankommet for København. 5. Hvad der af samme Salt indføres her til Riget og forbruges her, skal være toldfrit, men hvad der igen udføres til fremmede Steder og udskibes her fra Riget, deraf skal der gives den sædvanlige Told. 6. Og for at enhver af Undersaatterne skal befitte sig desto mere paa at tilvejebringe gode udmonterede Skibe, bevilger Kongen, at hvert Skib paa 16 Stykker² og derover skal være frit for Lastetold³ i Norge, hvert Skib paa 8 til 16 Stykker skal være frit for en Fjerdedel, men de paa under 8 Stykker skal regnes som umonterede og betale deres fulde Told. 7. At underholde Residenten og Konsulerne skal alene paahvile de Trafikerende uden nogen Omkostning for Kongen, hvorfor de ogsaa skal være betænkt paa af hvert af Skibenes drægtige Last at give, eftersom de tilsiger og efter den af andre Nationers Maniere, som findes mest praktikabel. 8. Fordelingen og Antallet af Skibe i begge Riger bliver saaledes: København og andre Steder i Sjælland 6⁴, Malmø og Skaane 4, Fyen og Smaalandene 3, Aalborg 3, Aarhus, Randers og Ribe hver 2; Norge: Trondhjem,

¹ I den endelige Forordning af 17. Novbr. 1641, hvori disse Artikler er indsat, staar der her: for hver fire Møye Salt. ² Kanoner. ³ Forordningen af 17. Novbr. 1641 har: frit for halv Ladetold i Norge. ⁴ Forordningen af 17. Novbr. 1641 har: seks eller fire.

Tønsberg, Frederiksstad og Sølvkompagniet hver 1, Fleckerøe og Christiania hver 2, Marstrand 4 og Bergen 10, hvert af disse beregnet til gennemsnitlig 400 Moyer, hvilket er 100 Læster. 9. Hvad Pas angaar, da skal der laves et Eksemplar med aabne Pladser til Navnene paa Skibene, Skipperne og Læsterne, hvorefter der skal trykkes saa mange, som der behøves til hver Rejse. De skal besegles og underskrives af Kongen og siden særskilt undertegnes og uddeles af Lensmændene dér, hvor Skibene udrustes, for at de kan opgive sig desto rigtigere og føres til Bogs efter den hispaniske Kapitulation. De skal ogsaa dér tage Seddel paa deres Ladning, hvorefter de skal betale det af dem indtagne Salt her i Danmark og Admiralen registrere Rigthigheden af deres Last og Ud- og Indladning hjem. Det saavel som begge de i Hispanien afsluttede Kapitulationer om Privilegierne og om Saltet skal trykkes og offentliggøres til Under-saatternes nærmere Efterretning. Paa alt dette skal de, som paa-tager sig Salthandelen, erklære sig inden Jul om, hvor mange Skibe der kan udrustes i hver By efter Fortegnelsen, og ind-levere det til Kancelliet til samme Termin. Kongen vil hermed have disse forestaaende Artikler, ratificeret i alle deres Punkter og Klavsuler. Sj. T. 27, 236 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Uldrick. Da det berettes, at Bryggeren paa Frederiksborg Slot ikke brygger saa godt Øl, at Folkene kan være tilfreds dermed, sendes der ham en anden fra Kongens Bryggerhus i København, som skal blive paa Frederiksborg Slot i den andens Sted. Denne anden skal han sende til København til Kongens Bryggers. Med ham, der kommer, skal Adressaten have nøje Tilsyn, at alting gaar tilbørligt til med Brygningen og Folket kan være tilfreds dermed. Sj. T. 27, 238.

— Miss. til Niels Trolle. Oluf Andersen, Anders Olufsen, Jep Christensen og Niels Pedersen i Manderup i Roskilde Bispegaards Len har berettet, at deres Gaarde med al deres anden Formue for kort Tid siden er brændt, og har begæret at faa bevilget noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen erfarer, at dette er sandfærdigt, bevilger Kongen, at de maa være forskaanet for indeværende Aars Landgilde. Niels Trolle skal lade dem være uanmodet for indeværende Aars Landgilde, forskaanet for et Aars Ægt og Arbejde, lade dem

faa noget Bygningstømmer til Hjælp af Roskilde Lens Skove og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 238.

29. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jens Høg til Vang, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Visborrig Slot og Len paa Gulland fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1633, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 360 b.

— Miss. til Jockim Beck og Ifver Krabbe Mogensen. Da Fru Margrete Mormand, Enke efter Claus Gagge til Arløse, har begæret 1 Gaard, kaldet Ferilt, 1 Gaard, Alteryø¹, 1/2 Gaard i Høgerye, 1 1/2 Gaard i Vindalt, alle i Brørød Sogn, og 1/2 Gaard i Nodtorp² i Ensløf Sogn, alt i Laholms Len, til Mageskifte for 3 Gaarde i Tiørsvige³ i Knærød Sogn i Laholms Len i Skaane og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Gaard i Erkedsholt i Vinge Sogn, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Christian Bülow til Ingelsted, Befalingsmand paa Laholm Slot, om, naar Besigtelsen skal foretages. Sk. T. 6, 474 b.

— Miss. til Christian Bülow om at give Møde, naar Jockim Beck til Gladsax, Befalingsmand over Christianstads Len, og Ifver Krabbe til Vegholm foretager ovennævnte Besigtelse, give til Kende, hvad han har at bemærke, og forsegle og underskrive sammen med dem. Sk. T. 6, 475 b.

— Miss. til Palle Urne og Gunde Rosenkrantz. Da Otte Thott til Ness, Embedsmand paa Tranekær Slot, har begæret 2 Gaarde i Togerød By i Søfvede Sogn og 1 Gaard i Ilstrup By og Sogn, alle i Færs Herred i Landskrone Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Rigehersted⁴ og 1 Gaard i Tulstrup i samme Len, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. Sk. T. 6, 476.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt om at give Møde

¹ Kaldes i Miss. af 19. Okt. ovfr.: Attevare. ² Nortorp, Nortrup.
³ Kiørsvig. ⁴ Kaldes i Besigtelsen: Røgeherstad.

paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og underskrive og besegle den sammen med ovennævnte Adressater. Udt. i Sk. T. 6, 476 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott og Christian Bülow. Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup etc. har berettet, at hans Sognepræst Hr. Oluf¹ i Fersløf har et Stykke Eng liggende indenfor hans Hovedgaard Fersløfsgaards Mark, og at Degnen sammesteds ogsaa har liggende et Stykke Eng, kaldet Haukierseng lige ved Siden af, og har begæret at maatte faa samme 2 Stykker Eng til Mageskifte for ligesaa gode Engstykker, der ligger Præsten og Degnen ligesaa belejligt. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til snarest at besigte begge Parters Gods og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig med samme Enge. Sk. T. 6, 475 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om snarest muligt at lade fremskaffe til København de Gullandssten, som Rente-mestrene har bestilt hos ham og som skal bruges til den Kirke, der bygges ved Baadsmændsboderne for København, og snarest indsende Erklæring om, naar samme Sten er færdighugget, for at der kan sendes Skibe efter dem. Sk. T. 6, 476 b.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov om at lægge hans Gaard i Skrøllinge² i Vends Herred i Fyen, som han har udlagt til Kronen, ind under Lenet [Hindsgavl], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 5, 170.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Hr. Hans Lindenov. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, har andraget om, at 2 gode Mænd af Raadet maa revidere hans Regnskab over, hvad han har modtaget af Kommissarietolden og i andre Maader og igen betalt til Officererne i Fyen, skal de snarest revidere hans Regnskab og kvittere ham derfor. F. T. 5, 170.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Hr. Christian Thomesen til Stougaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, har berettet, at der findes 2 Veje fra Svendborg til Nyborg,

¹ Efter Cawallin: Herdaminne hed han: Olaus Martini Crop og var Præst i Ferlev (ikke Ferslev), Gyngø H., ca. 1615—ca. 1643. ² Skrillinge.

af hvilke den ene gaar gennem hans til Lyckishollumb hørende Enemærke. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Cancelliet, om den ene Alfarvej, som gaar udenfor Hr. Christian Thommesens Enemærke, naar den vedligeholdes af menige Herredsmænd, ikke er ligesaa bekvem som den, der gaar gennem Lyckishollumbs Enemærke, saa at denne kunde afskaffes og den anden alene befales at bruges. F. T. 5, 170 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har berettet, at en Del formuende Folk, Fogder og andre, i de Sogne i Aarhus Stift, som han har Inspektion med¹, tilholder sig at have deres Begravelse for sig selv og deres Hustruer i Kirken, men ikke vil give noget derfor til Kirken, og har begæret, at dette maa forandres til nogen Forbedring af Kirkernes Indkomst. Kongen bevilger, at ingen uden Præsten og Kirkeværgerne herefter maa faa deres Begravelse eller Lejested, uden at de til Kirken betaler efter Stedets Lejlighed og en billig² Takst, som vil blive gjort derom. J. R. 10, 156. K.

[**29. Okt. (Kbhvn.).**]³ Miss. til nogle Lensmænd om at levere deres Lens Korn til efterskrevne Borgere: [Gunde Lange], Aalborg 450 Tdr. Rug, 2300 Tdr. Byg, [Sten Bilde Holgersen], Sejlstrup 700 Tdr. Byg, 800 Tdr. Havre, [Jørgen Orning], Aastrup 9 Tdr. Rug, 86 Tdr. Byg, 118 Tdr. Havre, alle til M. Valentin Sum og Maren Sal. Hr. Nelausis; [Henning Valkendorf], Odensegaard 1386 Tdr. Byg til Namen Hiordt; [Lavrids Ebbesen Udsen], Skanderborg 3500 Tdr. Byg og [Frederik Urne], Silkeborg 510 Tdr. Rug, 400 Tdr. Byg, 100 Tdr. Havre til Rasmus Jensen; [Just Høg], Kalø 1000 Tdr. Byg, [Erik Grubbe], Aarhus 50 Tdr. Rug, 600 Tdr. Byg, [Otte Marsvin], Dronningborg 850 Tdr. Rug, 1800 Tdr. Byg, 1500 Tdr. Havre, [Malte Juul], Bøvling 130 Tdr. Rug, 300 Tdr. Byg, 20 Tdr. Havre og [Iver Vind], Lundenæs 416 Tdr. Rug, 450 Tdr. Byg, alle

¹ Overskriften har: i sit Provsti. ² J. R. har: beuiling. ³ Dag og Sted er glemt i J. T., hvor Miss. er indført mellem 28. og 30. Okt. Brevets Tekst er bevaret i nedennævnte Origg. til Ernst Normand og til Henning Valkendorf, som begge er dateret 29. Okt. (Kbhvn.). En Del af Teksten i førstnævnte er dog forskrevet. Teksten er den i saadanne Breve sædvanlige.

til Østerske Kompagni; [Albrecht Skeel], Riberhus og Møgel-tønder 700 Tdr. Rug, 125 Tdr. Byg, 230 Tdr. Havre til Niels Aagesen; [Ernst Normand], Koldinghus 1800 Tdr. Byg, 2000 Tdr. Havre til Jacob Madtsen; [Just Høg], Hald¹ 150 Tdr. Rug, 1000 Tdr. Byg, 300 Tdr. Havre til Jens Jensen; [Otte Thott], Tranekær 300 Tdr. Byg til Jørgen Andersen; [Sten Bilde Erik-sen], Rugaard 49 Tdr. Rug, 150 Tdr. Byg og [Jørgen Brahe], Hagenskov 146 Tdr. Rug, 182 Tdr. Byg til Ifver Kier; [Tønne Friis], Stjernholm 90 Tdr. Rug, 400 Tdr. Byg, 250 Tdr. Havre til Lauridts Hammer. (Nedenunder er skrevet:) Lyder Ord fra Ord som det Brev pag². Udt. i J. T. 10, 420 b. Origg. (til Ernst Normand, med Paategn.: Er mig dette Brev ved Jacob Madtsens Tjener leveret den 27. Dec. Anno 1641, og med Paategning om at være læst paa Herredstingene i Koldinghus) i D. Kanc. Di-verse orig. Lensbreve og orig. kgl. Miss. til Lensmænd og (til Henning Valkendorf, iturevet, gnavet af Mus og beskadiget af Svamp) i Landsark. i Odense.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorefter Maren afgangne Hendricks aarlig maa faa 20 Rdlr. af de fattiges Block paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 21, 91. (Tr.: KD. III, 225).

— Aab. Brev om, at Madts Kristensen, Klokker ved Kirken paa Københavns Slot, maa nyde samme Genant som hans Formand og være fritaget for kongelig og borgerlig Skat og Tynge. Sj. R. 21, 105 b. (Tr.: KD. III, 229).

— Revers til Adelen i Danmark i Anledning af, at den endnu i 2 Aar vil underholde de af den stillede Soldater til Fods. Sj. R. 21, 105 b. Origg. i Rigsraadsbreve 52, VII—VII a. (Tr.: CCD. V, 94).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Boe Boesen, Ridefoged paa Koldinghus Slot, har berettet, at han har giftet sig i Slagelse, hvor hans Stifsøn Hans Pedersen har anbragt sin Fædrearv paa 460 Sletdlr. hos Borgemestre og Raad. Da han med sin Hustru nu har nedsat sig i Kolding, andrager han om, at samme hans Stifsøns Fædrearv maa være ham og hans Hustru følgagtig, for at de kan have tilbørligt Tilsyn med den. Kongen tillader, at han tilholder Borgemestre og Raad i

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Kald. ² Henvissningen mangler.

Slagelse, at de lader de 460 Sletdaler være ham følgagtig, dersom Borgemestre og Raad i Kolding vil tage Boe Boesens Stifsøns Fædrearv til sig, indtil Drengen bliver sin egen Værge, og give Borgemestre og Raad i Slagelse lovlig Kvittans derfor. Sj. T. 27, 236 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Christen Lomborg. M. Erick Olesen og M. Jørgen Fraem om at erklære sig om, hvorledes den Armilla Æquatoris af Størrelse efter Sekskanten bedst forfærdiges og har Bestand. Sj. T. 27, 238 b.

— Miss. til Hendrick Ramel om at optage Frederick Westhoff i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27. 238 b.

— Miss. til Niels Trolle. Han har berettet, at der tæt ved Roskildegaard ligger nogle Gaarde, som er udlagt til Officersgaarde, men som vel behøves til at gøre Ægt og Arbejde til Roskildegaard, idet der er saare faa til at gøre Ægterne, fordi Tune og Ramsøe Herreders Bønder er lagt til Køge til at gøre Rejser dér og Bønderne i de andre Herreder ligger langt fra Roskilde. Kongen tillader ham at lade fornævnte Officersgaarde, som ligger næst ved Roskildegaard, gøre Ægt og Arbejde dertil og til Gengæld til Officererne udlægge andre Gaarde, der ligger langt fra Roskilde, saa at Officererne faar ligesaa meget igen og der ikke afgaar Kongen mere end hidtil. Sj. T. 27, 238 b.

— Miss. til Hans Uldrick. Der tilsendes ham en Fortegnelse over nogle hollandske¹ Skippere, som nu i Sommer har ankret og sat under Augdesiden i Norge og som ikke har villet betale den paabudte Rosenobeltold. Han skal overlevere Designationen til Tolderne i Øresund, hvorefter disse skal afkræve samme Rosenobeltold af Skipperne, naar de ankommer dertil, og føre det til Regnskab. Sj. T. 27, 239.

— ² Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet dem at akkordere med Rasmus Jensen, Borger i København, om at levere noget Tømmer til Reparation af Broen mellem

¹ Overskriften har: Hollender, Skippere, i Teksten staar der kun: Skippere. ² Brevet er indført først i December. Nedenunder er skrevet: Denne Kopi skulde tilforn være indført.

København og Christianshavn, og han har nu begæret at faa bevilget et af Kongens Skibe, ved Navn Stumpet Dorrette, til at hente samme Tømmer fra de Steder, hvor han kan faa det, idet han tilbyder at ville give 1000 Speciedlr. i Fragt. De skal lade samme Rasmus Jensen faa Stumpet Dorrette for 1000 Speciedlr. til Fragt efter samme Tømmer, hvilke 1000 Rdlr. skal afkortes i hans Fordring. Tømmeret skal vurderes som sædvanligt, naar det kommer hertil, og derefter betales. Dersom Skibet maa blive liggende paa Grund af Forsømmelse fra hans Side, skal Skaden gaa ud over ham. Sj. T. 27, 269 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Bodil Olufsdatter, barnefødt i Rodbye¹ Sogn i Blekinge, faar Bevilling til at indgaa Ægteskab. Hun har været trolovet med en Person, nemlig Haagen Mogensen, men da hun blev krænket af en anden, ved Navn Las Andersen, har bemeldte hendes trolovede Fæstemand skilt sig fra hende ved Lunde Kapitels Dom. Hun har bevist, at hun fra den Tid, hvilket nu er 8 Aar siden, har forholdt sig ærlig og vel. Sk. R. 5, 361.

— Aab. Brev, hvorved Jurgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, som er forlenet med et Vikariat i Lunde Kapitel, kaldet Vicariat[us] altaris S. Christophori, faar Bevilling til, dersom han ønsker det, i levende Live at afstaa dette Vikariat til sin Søn Hak Vind, som straks maa modtage det paa Livstid. Dersom fornævnte Hak Vind dør, maa og skal Jørgen Vind igen selv beholde det. Sk. R. 5, 361 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz Byrgesen til Vosløfgaard, Falck Gjõe til Hvidkiøld, Oluf Daa til Holmegaard og Gabriel Laxmand til Frøsølfgaard. Da Henrik Thott til Boltinggaard, Embedsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at han agter at foretage Skifte paa hans Datter Jomfru Elisabet Thotts Vegne efter hans afdøde Hustru Fru Elisabet Hvitfeldt, gives der dem Befaling og Fuldmagt til straks her i København, hvor Parterne er til Stede, at indstævne dem for sig, overvære Skiftet, indtil det er sluttet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved

¹ Rødeby, Østre H., Blekinge.

endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, gives der de mødte Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblevnes Sted. Sk. T. 6, 477.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt. Naar der foretages Skifte af Henrik Thott til Boltinggaard etc. paa hans Datter Jomfru Lisebet Thotts Vegne efter hendes afdøde Moder Fru Lisebet Hvitfeldt, skal han give Møde som hendes tilforordnede Værge og paase, at der ikke vederfares det umyndige Barn nogen Uret. Sk. T. 6, 477 b.

— Miss. til Christian Eriksen og Eiler Holck. Da Kongen har forløvet Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, fra Bestillingen som Landkommmissarius i Skaane og i hans Sted forordnet Gabriel Kruse til Engestoft til samme Bestilling, skal Adressaterne give Møde, naar Landkisten bliver aabnet og Pengene talt og overleveret til Gabriel Kruse. Sk. T. 6, 477 b.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt. De Skatter, som efter Jul bliver paabudt i Skaane, Halland og Blekinge, skal han oppebære og siden levere dem til Hans Boyesen, Kongens Hofmønsterskriver. Sk. T. 6, 478.

— Miss. til Anders Bilde. Han har tilsendt Kongen adskillige Dokumenter vedrørende en Kvinde, ved Navn Reimerske, som paa Øsel i langsommelig Tid har været berygtet for Trolddom, og har spurgt, om hun efter de nye fremkomne Oplysninger paany skal antastes og pines eller om hun skal forvise fra Kongens Riger og Lande. Kongen tillader, at han maa forvise hende fra Kongens Lande, saavidt Kongen har at byde og befale. Sk. T. 6, 478.

— Miss. til Hr. Tagge Thott Andersen om i indeværende Vinter i Sølvißborg Skove at lade hugge 36 rene Bøgeknubbe, hver 4 Alen lang, og lade dem føre ned til Ladestederne. Udt. i Sk. T. 6, 478.

— Kgl. Konfirmation paa det Skøde, hvorved Niels Krag til Trudtsholm og Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmænd paa Lund Gaard i Mors og paa Hagenskov Slot, efter Kongens Befaling fra afdøde Knud Gyldenstjerne Prebensens Børn har afhændet Skoufsboe Gaard og Gods i Fyen

til deres Farbroder Henrick Gyldenstjerne til Svanholm til Betaling af deres Gæld. F. R. 4, 270 b.

30. Okt. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Casper Due og hans ægte Børn og Afkom ophøjes og forsættes i den adelige Stand. Han har i nogle Aar tjent i Kongens Soldateske og er endnu bestalter Kaptejn og har i samme sin Bestilling forholdt sig saaledes, at Kongen har haft synderlig Velgefal deraf. Desuden erfarer Kongen, at hans Forfædre har været af adelig Byrd og Stamme, fordum af Kongens Forfædre for deres Mandighed og ridderlige Gerninger er blevet begavet med aabent Skjold og Hjælm og i Rigens Krigstjeneste og Occasioner har ladet sig bruge og forholdt sig som ærlige Riddere og Svende. Af forberørte Aarsager og for Casper Dues egne gode Kvaliteter har Kongen anset det for godt igen at ophøje ham i den adelige Stand, som hans Forfædre har været i, saa at han herefter skal nyde fri Frelse og saadan fri adelig Frihed, som andre Riddere og Svende her i Danmark nyder, med samme Skjold og Hjælm, som tilforn er givet hans afdøde Fader. F. R. 4, 271.

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han skal efterhaanden lade istandsætte Broen ved Nyborg Slot, Møllebroen og Broen ved Skibsbryggen og føre det til Regnskab. Ligeledes skal han tilholde Borgemestre og Raad i Nyborg straks ved Stenkar eller i andre Maader at lade istandsætte Skibsbroen sammesteds bedre ud i Stranden, saa at Skibene kan lægge til dér og lade og losse, naar Vandet er lavt, og i hans Nærværelse gøre Anordning om Bekostningen ved dette Arbejde. F. T. 5, 171.

— Aab. Brev, hvorved Folmer Tomesen, Apoteker i Aarhus, fritages for alle Byens Bestillinger, som kan falde i Aarhus. Hvad Indkvarteringer angaar, bevilges det, at han maa være fri for at logere nogen i sit eget Hus, men han skal betale andre for at indtage dem. J. R. 10, 156.

— Aab. Brev, hvorved Fru Anne Cathrina v. Winterfeldt faar Bevilling til toldfrit at føre 4 Øksne, som hun har tilforhandlet sig i Nørrejylland, gennem Ribe. J. R. 10, 156 b.

— Miss. til Knud Ulfeldt om efter Antøgnelsernes Indhold at betale den Ammunition af Krudt, Bly og Lunter, som er overleveret til det gevorbne Folk. J. T. 10, 411 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Høg og Jørgen Seefeld. Jørgen Munk til Harriidskier paa egne og hans Søkendes Vegne og Frederik [Rantzau]¹ til Aasdal paa afdøde Johan Rantzaus Børns Vegne har andraget om Befaling til Adressaterne om dem imellem at skifte Stubergaards Hovedgaard med tilliggende Gods, først i 2 Parter, som er en Broderlod og 2 Søsterlodder, hvoraf Broderloden berettes at tilkomme afdøde Frederik Munks Arvinger og de 2 Søsterlodder Fru Anne Munk, Mogens Ulfeldts Enke, og afdøde Johan Rantzaus Børn. Naar de saaledes har delt det i 2 Parter, skulde de siden skifte fornævnte Broderlod mellem afdøde Frederik Munks Børn, saa enhver kunde vide, hvad der tilkommer dem. Adressaterne skal snarest indstævne Parterne for sig og skifte Stubergaards Hovedgaard med tilliggende Gods mellem dem og siden skifte Broderloden mellem afdøde Frederik Munks Børn, som ovennævnt. De skal have i Agt, at Fru Anne Munk, Mogens Ulfeldts Enke, og alle andre Arvinger indstævnes for dem, og hvis nogen af Parterne ikke møder, skal de dog afskifte deres Parter til dem. De skal bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 10, 411 b.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Nielsen og Morten Pedersen, boende i Holmoes² i Hofven Sogn i Lundenæs Len, har berettet, at der falder daglig og idelig Agen over Holmoes Bro, som de hidtil har holdt vedlige, saa at det vil falde dem altfor tungt videre at vedligeholde den uden nogen Hjælp. Ernst Normand skal paa deres Begæring til Vedligeholdelse af fornævnte Bro af de næstliggende Skove i hans Len [Koldinghus] lade dem for Betaling faa 2 Ege, dog at de selv skal lade dem affordre og føre bort. J. T. 10, 412 b.

— Aab. Brev, hvorved Johan Markusen Momme og hans Sønner Markus og Johannes Momme faar bevilget Eneret paa Livstid paa selv eller ved deres Fuldmægtig at

¹ Efternavnet er glemt i J. T. ² Hulmose, Gaarde i Hoven S., N.-Horne H.

fange saa mange unge og gamle Falke og Høge, som de kan faa, i Tornes Ting, Torskefjords Ting, Hunevadtsyssel, Myre, Borgesfiordt, Kiøse, Guldbringe, Arnes, Ranger Valde og Sidu Sysler paa Island, dog at der deraf til Kronen udgives den sædvanlige Told og Rettighed, som er ydet af Jens Andersen, Kongens Sølvpop, som for nogen Tid siden¹ har faaet Kongens Privilegium paa Falkefængeriet paa Island paa ovennævnte Pladser, og som nu paa Kongens Behag har afstaaet dette Falkefængeriet til Johan Markusen² Momme, der har andraget om at faa Bevilling derpaa paa Livstid for sig og sine Sønner. No. R. 6, 364 b. (Se NRR.).

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om ulovlig Handel med Kniplinger i København. Sj. T. 27, 288³. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V, 242 f).

— Miss. til samme. Kongen har givet⁴ Erik Juel til Hunsbeck, Landsdommer i Nørrejylland og Befalingsmand i Gudum Kloster, Bevilling til at bruge 7 Gaarde i Voxleuf og 2 Gaarde i Klestrup Lunde, alle i Hornum Herred, under Panum⁵ Gaard for en bestemt aarlig Afgift. Han skal hver 1. Maj, fra 1. Maj sidstforleden at regne, efter det i Rentekammeret gjorte Overslag for al deres Landgilde indbetale 95 Rdlr. 1¹/₂ Ort 3 Sk. 1¹/₂ Pending til Rentekammeret og siden være fri for videre Regnskab. Sj. T. 27, 239.

— Miss. til Claus Raufn, Byfoged i København, om, at han ikke maa udskrive Vognægt uden Kongens, Statholderens eller Rentemestrenes Pas. Sj. T. 27, 240. (Tr.: KD. V, 242).

— Miss. til samme. Kongen har befalet Dr. Jesper Brochmand, Superintendent over Sjællands Stift, at befale en Mand, ved Navn Niels Nelausen, at begive sig ud af Kongens Riger og Lande og ikke forblive i dem. Saafremt Niels Nelausen ikke retter sig efter, hvad der befales ham af Superintendenten, skal Byfogden straks lade ham tage og levere

¹ 15. Juni 1640. ² Overskriften i No. R. har: Markasøn. ³ Brevet er indført som første Brev i April 1642. ⁴ 27. Okt. ovfr. ⁵ Pandum, Vokslev S., Hornum H.

ham til Slotsfogden paa Københavns Slot, som indtil videre skal indsætte ham i det blaa Taarn. Sj. T. 27, 430 b¹.

1. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Arvingerne efter afdøde Niels Friis² har besværet sig over adskillige af deres Antegnelser [til Regnskaberne for Sejlstrup Len]³, nemlig: 1. Om Ødegods, som er fordærvet af Sand og Vand og i lang Tid ikke har været besat. Der skal forholdes dermed efter Kongens forrige Befaling til dem om Ødegods. 2. Om Landgilden af Delefogderne i Lenet og om Betaling til nogle af Tingskriverne for, hvad de har skrevet paa Kongens Vegne. Kongen bevilger, at de Delefogder, som fra Arilds Tid har nydt nogen Frihed eller har Kongens Brev derpaa, herefter endnu maa nyde saadant, de andre ikke. Hvad Tingskrivernes Betaling angaar, da er det usædvanligt, at der gives dem noget for deres Umage i Kongens Sager. 3. De Varer, som Lensmanden skulde have til sin Genant og ikke har kunnet faa af Jordebogen⁴, men som han har købt til Landekøb, har de ført til Mangel, idet de mener, at han ikke maatte tilskrive sig dem saa dyre som Landekøbet var, og endvidere at han har forbrugt en Del Ved til sit Hus's Fornødenhed. Saadanne Varer skal anslaaes efter Renteritaksten. Hvad Ved angaar, da er det ikke bevilget ham i hans Genant, og det skal derfor heller ikke godtgøres ham. 4. Med Penge- og Kornskatterne, som de ogsaa har ført til Mangel, skal der forholdes efter den derom udstedte Forordning og Skattebrevene. 5. De har ikke villet godtgøre ham, hvad han har indkøbt til Slottets Bygning. De skal godtgøre ham, hvad han med Kongens Missive beviser at have faaet Befaling til. 6. Kornet menes at være solgt til for ringe Pris. Dersom det befindes, at Niels Friis har haft Befaling til at levere Kornet til Købmænd og ikke har efterkommet det, da bør Kornet betaales med den Pris, som Købmændene skulde have modtaget det for; hvis ikke skal det godtgøres ham til den Pris, det er godtgjort de nær-

¹ Ovenover er skrevet: Disse efterskrevne Breve skulde tilforn være indført. — De andre her indførte Miss. er af 20. April 1642, Maj (u. D.) 1642 og 16. Novbr. 1642. ² Lensmand over Sejlstrup Len fra 1631 til hans Død 1639. ³ Regnskaberne gik til 1. Maj 1640. ⁴ D. v. s.: af Jordebogsindkomsten.

meste Lensmænd for. 7. For det sidste, hvad angaar de 14 Tdr. saltede Fisk, hvorfor der aarlig er ført til Regnskab 2 Rdlr. for Tønden, hvilket i nogle Aar skal være gjort til Mangel, i nogle ikke, da skal der forholdes dermed som fra Arilds Tid. Sj. T. 27, 240.

1. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anders Mogensen af Skaane, som 2 Gange har forset sig med Lejermaal, endskønt han har sin egen Ægtekvinde, og som derfor er dømt til at sidde paa Bremerholm, fordi han ikke vilde rømme Landet, maa løslades fra Bremerholm og blive i Landet, da han har optinget med Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm, Befalingsmand over Malmøhus Len; dog skal han yderligere optinge med nævnte Lensmand af sin yderste Formue. Sk. R. 5, 362.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Kongen har forløvet Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, fra Bestillingen som Landkommissarius i Skaane, skal Gabriel Kruse rette sin Løjlighed efter snarest at overtage fornævnte Landkommissariat, modtage Landkisten med Pengene og kvittere Hr. Henrik Hvitfeldt for dem. Sk. T. 6, 478.

3. Nov. (Odense). Miss. til Sten Bilde og Dr. Hans Mickelsen. Da det berettes, at Sognepræsten i Haderslev for nogen Tid siden er død og der endnu ikke skal være kaldet nogen anden Person, skal de lade Giert Jespersen, nu Skolemester i Nyborg, faa Haderslev Kald. F. T. 5, 171 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Henning Pogwisch. Sten Bilde til Kiersgaard har berettet, at de tilforn¹ har faaet Befaling til at taksere Kiersgaards Avl, Skove og Bygning og aabne Forseglingen over de Breve, som findes under Forsegling dér, dog at det ikke skulde ske, førend samtlige Arvinger var til Stede. Han har nu gjort opmærksom paa, at han vil lide stor Skade, dersom det ikke skulde foretages af dem, førend det kunde ske i alle Arvingers Nærværelse, da de er bosat forskellige Steder. Kongen tillader, at Adressaterne nu straks efterkommer Kongens forrige Befaling, dog at de giver Parterne det beskrevet. Dersom Sten Bilde begærer nogle

¹ 19. Okt. 1641.

af de Breve, som er under Forsegling, kan de levere ham dem mod hans nøjagtige Revers. F. T. 5, 171.

4. Nov. (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han skal alvorligt tilholde Kronens Bønder under hans Len [Nyborg] nu straks og inden Vinteren tillige med Skinderup Bønder at forfærdige et Stengærde, henved 500 Favne langt, mellem Driby¹ Mark og Trellerup Mark. F. T. 5, 171 b.

6. Nov. (Glückstadt). Miss. til Hans Boesen om straks at sende alt, hvad han har af Unionsskatten, til Knud Ulfeldt til Svenstrup, Generalkrigskommissarius. Sj. T. 27, 240 b.

7. Nov. (—). Miss. til Rentemestrene. De skal akkordere med denne Niels Erlandsen Teltmager og betale ham for den Tid, han nu er blevet brugt i Kongens Lejr², efter hvad der er fastsat i hans Bestalling derom. Sj. T. 27, 241.

— Miss. til Christian Rantzau om straks at sende til Fæstningen Glückstadt 6000 Rdlr. af de Penge, som nu er blevet leveret ham af Kongens Kammerskriver. J. T. 10, 413.

11. Novbr. (Fuhlsbüttel)³. Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har berettet, at Kronens Bønder, som ligger til Korsør Ladegaard, forholder sig meget modvillig mod det, som han paa Kongens Vegne befaler dem, baade med Hensyn til at sætte Stengærder om den Mark, som han har brudt op paa Halsskov, og med Hensyn til at pløje og saa paa fornævnte Mark. Han skal alvorligt befale Bønderne at omlægge denne Mark med Stengærde og pløje, saa og høste den, naar Tid er. Dersom de ikke efterkommer det, naar han befaler dem dette og hvad andet han kan befale dem paa Kongens Vegne, skal han tiltale og straffe dem vedbørligt. Sj. T. 27, 241.

12. Nov. (—). Miss. til Søfren Therkelsen, Tolder i Glückstadt, om, at Kongen har bevilget Albret Baltzer Berns, Kongens Faktor, at den Andel Salpeter, som han har liggende for Fæstningen Glückstadt, maa passere toldfrit. J. T. 10, 413.

¹ Dræby. ² Formodentlig Fuhlsbüttel Lejr, hvorfra de følgende Breve er dateret. ³ Dateringen er her: Fuhlsbüttel Lejr, i de bevarede Originaler: I Feltlejren i Fulisbüttel, ellers i Sj. T. som Regel kun: Fulisbüttel. Det gengives her altid ved Fuhlsbüttel.

12. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Knud Ulfeldt om at betale Kaptejn Stephens for hans egen Person samt hans underhavende Knægte, som nu ligger i Fæstningen Glückstadt, ligesom de andre Gevorbne. Deres Besolding skal begynde fra den 18. Septbr. sidstforleden, da de marcherede fra Kolding. J. T. 10, 413 b.

13. Nov. (—). Miss. til Mogens Pax til Thaarup, Embedsmand paa Holbæk Slot, Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld, Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb og Niels Trolle til Trolholmb, Befalingsmand paa Roskildegård. Borgerne i Korsør har beklaget sig over, at de forurettes af Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, idet han, efter hvad de paastaar, Tid efter anden indtager og indhegner deres Græsgang paa Halsskouf, som de har faaet Privilegium paa af de forrige Konger i Danmark og som Kongen har konfirmeret dem, som de videre kan se af Borgernes Opgivelse og de Privilegier og Friheder, som de paabe-raaber sig. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at rette deres Lejlighed efter at samles paa belejlig Tid og Sted, begive sig til Halsskouf, nøje undersøge, hvor meget der er indhegnet af Ventsel Rotkirk, om det er til Skade for Borgerne og mod deres Privilegier, indstævne Parterne for sig, bilægge Tvistighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 27, 241.

14. Nov. (—). Miss. til Knud Ulfeldt. Det berettes, at Generalmajor Bauer til sit Livkompagni har antaget Hopman Bentzfeldts Kompagni. Skønt forskrevne Bentfeldt saaledes ikke længere har Kompagniet, vil Kongen dog bevilge ham Kaptejns Løn i to Maaneder. J. T. 10, 413 b.

16. Nov. (—). Miss. til Claus Skriver paa Haderslevhus om at lade 200 fede Svin slagte og røge og lade dem blive dér paa Stedet. Udt. i J. T. 10, 413 b.

17. Novbr.¹ (—). Aab. Brev, hvorved Kongen efter An-søgning fra Johan Bram, Kongens Faktor og Indvaaner i

¹ Sammen med et Brev af 1. Maj indført mellem Brevene af 17. og 18. Okt.

København, konfirmerer følgende to Kontrakter: 1. Kontrakt, hvorved Underskriverne forpligter sig til, saafremt deres respektive Søn, Broder, Svoger og Morbroder Johan Braem, Borger i København, som lever i Ægteskab med Silla Bruns¹ Jacobsdatter og som ingen Livsarvinger har, skulde dø før hende, da ikke at forlange Arv eller Skifte med hende efter hans Død af, hvad han maatte efterlade sig, men hun skal beholde det selv altsammen, saa længe hun lever, om hun begærer det, dog saafremt Silla Bruns vil indgaa et andet Ægteskab, da skal der tilforn holdes lovligt tilbørligt Skifte. Men dersom hun bliver hensiddende i sit Enkesæde og der ikke er holdt Skifte mellem Johan Brams Arvinger og hende, naar hun dør, da skal Johan Brams og Silla Brams efterladte Formue skiftes mellem begge de afdøde Folks Arvinger i to lige Parter. Saafremt nogen af Underskriverne skulde dø i Tiden fra Johan Brams til Silla Bruns Død, skal deres Børn og nærmeste Arvinger træde i deres Sted. I lige Maade dersom nogen af de umyndige, for hvilke Underskriverne har underskrevet, til sin Tid vil protestere for deres Andel mod denne oprettede og underskrevne Kontrakt eller i nogen Maade paaanke den, da vil de, som har underskrevet og beseglet Kontrakten, aldeles ikke bifalde denne deres ubetænkte Ophav², men vil formane dem til et bedre Betænkende, og omend saa skete (hvad vi ikke formoder), at de ikke vil bekvemme sig, vil Underskriverne dog for deres Personer og for deres Arvinger, saavidt de er interesseret deri og berettiget dertil, holde og efterkomme denne Kontrakt efter dens Indhold fast og ganske uryggeligt, „saa sandt os samt og særdeles Gud og hans hellige Ord til evig Tid skal hjælpe. Amen“. Underskrevet og beseglet København Anno 1641³. Margrette Brams, Moder⁴, Gøddert Bram, Broder, Thomas Schultze, Svoger, og Gøddert Bram som Formyndere for sine to Søsterbørn, Cilie Maricke og Margrette Christensdatter. 2. Kontrakt, hvorved Underskriverne forpligter sig til, saafremt deres respektive Datter, Søster og Svogerske Silla Bruns Jacobsdatter skulde dø fra sin Hus-

¹ Sj. T. har flere Steder Silla Braems i Stedet for Bruns. ² Ophævelse. Protest. ³ Der er ikke angivet nogen Dato. ⁴ Slægtsbetegnelserne og andre Bemærkninger ved Underskrifterne er paa Tysk.

bonde Johan Bram, deres Svoger, da ikke at forlange, at Johan Bram, saa længe han lever, skal skifte, men skal paa Livstid beholde den Formue, som de har tilsammen og som befindes efter hendes Død. Men dersom han vil indgaa nyt Ægteskab, skal der tilforn holdes lovligt Skifte. Endvidere har Underskriverne samtykt i og med deres Søn og Svoger Johan Bram bestemt, at saafremt han dør først, skal Hvalfangerhandelen tilfalde hans Broder Gøder Bram alene, saa at han alene bruger og beholder samme Handel efter Kongens Privilegium (som lyder alene paa de to Brødrers Navn), men Redskabet derimod skal han overtage for en rimelig Betaling, der tilfalder Boet og til sin Tid begge Siders Arvinger efter en Registrering og Takst, der skal være underskrevet med deres respektive Søn og Svoger Johan Brams egen Haand. Naar han dør og siden Silla Bruns Død har hensiddet ugift, skal bemeldte gode Folk Johan Brams og Silla Bruns efterladte Formue skiftes mellem begges Arvinger i to lige Parter. Underskriverne har samtykt i, at deres Børn og rette Arvinger skal træde i deres Sted, om nogen af dem dør i Tiden fra Silla Bruns til Johan Brams Død. [Slutningen iøvrigt enslydende med Slutningen af ovenstaaende 1. Kontrakt.]. Underskrevet og besejlet København Anno 1641¹. Dorthe s. Jockum Bruns paa egne og sin Søns² Hans Bruns og Jockumb Bruns Vegne og i lige Maade for Sophie Brun, Gødert Bram³ for sig og sin Hustru, Hans Brun egen Haand og Jens Brun egen Haand. Sj. R. 21, 82 b.

17. Nov. (Fuhlsbüttel). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskæt. (Nedenunder er skrevet:) NB. Varberg, Halmstad, Laholm og Christianopels Len blev forskaanet for halv Skat. Sj. T. 27, 242. Orig. i (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 94 f).

— Miss. til Lensmændene i Danmark⁴ om at lade ovenstaaende aabne Brev om en almindelig Landeskæt læse og forkynde i deres Len, indkræve Halvparten af den til Fastelavn og den anden Halvpart til St. Hans førstkommende

¹ Heller ikke her er der angivet nogen Dato. ² Der nævnes dog 2 Navne paa Sønnerne. ³ Hans Underskrift er forsynet med tysk Tilføjelse. ⁴ De opregnes alle med deres Len.

og levere den til Tønne Friis¹ til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot. [Iøvrigt enslydende med de tilsvarende Miss. af 7. April 1640]. Sj. T. 27, 245. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

17. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Kommissarierne. Kongen har ladet udgaa aabne Breve til Lensmændene i N. Land, at de skal levere de paabudte Skatter til Adressaten. Han skal modtage Skatten af dem, kvittere tilbørligt derfor og, naar Skatten er tilstillet ham, snarest levere den til Hans Boesen, Hofmønsterskriver, og tage tilbørlig Kvittering af ham. (Nedenunder er skrevet:) NB. Af forskrevne Missive fik Tønne Friis en, at annamme Skatten af Lensmændene i Jylland, item Henning Valkendorf en, at annamme den af dem i Fyen og Lavinde, nok en til Hr. Hendrik Hvitfeldt, af dem i Skaane, Halland, Blekinge, Bornholm og Gulland, item Niels Trolle af dem i Sjælland, Lolland, Falster og Møen. Sj. T. 27, 248 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landeskate. [Ensydende med det aabne Brev til samme af 7. April 1640, dog at Skattebeløbene er fordoblede. (Nedenunder er skrevet:) NB. Udi Nordlandene og Varhuus Len skal en Odelsbonde alene give den ottende Part af sin Rente og saa fremdeles. Sj. T. 27, 243 b.

— Miss. til Lensmændene i Norge² om at lade ovenstaaende aabne Breve om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len. De skal indkræve Skatten og overlevere den til Hr. Christoffer Urne³, Halvparten til Fastelavn og den anden Halvpart til St. Hans førstkommende, visseligen uden nogen Forsømmelse. [Iøvrigt enslydende med Miss. til samme af 7. April 1640]. Sj. T. 27, 246.

— Miss. til Hr. Christoffer Urne om at modtage Skatterne overalt i Norge, baade af Lensmændene, Gejstligheden og Købstæderne, og, naar han har modtaget den, da straks sende den til Hans Boesen, Hofmønsterskriver, som skal give ham nøjagtig Bevis derpaa. Sj. T. 27, 248 b.

¹ Udenfor er skrevet: NB. I de andre Lande hos hver sin Commissie. ² De opregnes alle med deres Len. ³ (Nedenunder er skrevet:) I Hr. Christoffer Urnes Brev blev saa indført: og dennem tilligemed de andre Skatter, Halvparten til Fastelavn etc., paa de Steder befalet er levere.

17. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om, at der skal opkræves en almindelig Landeskatt, som han kan se af hosfølgende aabne Brev til Præsterne paa Gulland. Han skal straks levere dette aabne Brev til Superintendenten dér eller hvem der ellers i hans Sted er til Stede, og levere Pengene, ligesom de andre Penge og Skatter dér af Lenet, i rette Tid til Hr. Hendrik Hvidtfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot. Sj. T. 27, 249.

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp, at erlægge Halvparten til Fastelavn og den anden Halvpart til St. Hans førstkommende. Sj. T. 27, 249. Orig. (til Holbæk og Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn. og (til Grenaa, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsarkivet i Viborg. (Tr.: CCD. V, 95).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Udredning af en dobbelt Drengeskatt, hvoraf Halvparten skal udgives til Fastelavn, den anden Halvpart til St. Hans førstkommende i det allerseneste. Sj. T. 27, 250. (Tr.: CCD. V, 243).

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp, hvoraf Halvparten skal udgives til Fastelavn, den anden Halvpart til St. Hans førstkommende i det seneste. Sj. T. 27, 251. (Tr.: CCD. V, 95).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark og Norge om en mulig Hjælp paa 8 Rdlr. in specie, at betale Halvparten til Fastelavn og den anden Halvpart til St. Hans førstkommende. (I Brevet til Trondhjem blev indført:) dog skal Præsterne i Finmarken, som ingen Decimas har, forskaanes og de andre, som har Decimas, skal udgive, eftersom de har Formue til. Sj. T. 27, 251 b. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. V, 95. Dsk. KL. III, 287).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge, hvorved ovenstaaende aabne Breve til Provsterne og Præsterne om en Pengeskatt tilstilles dem. De skal indkræve Skatten og levere den til følgende Lensmænd: Dr. Jesper Brochmand i Sjælland til Niels Trolle, Dr. Hans Mickelsen i Fyen til Henning Valkendorf, Dr. Jahan Borekorsen, Ribe, Dr. Morten Madtsen, Aarhus, Dr. Hans Vandal, Viborg, og M. Christen Hansen, Vendelbo [Aalborg] Stift til Tønne Friis, Dr. Peder Vinstrup, Skaane, til Hr. Hendrik Hvitfeldt, M. Lodvig Munte, Bergen, M. Oluf Boesen,

Christiania, M. Thomas Chortsen, Stavanger, og M. Peder Skielderup, Trondhjem, til Hr. Christoffer Urne. Sj. T. 27, 252 b. Orig. (til Dr. Johan Borekorsen, Ribe) i Landsark. i Viborg.

17. Nov. (Fuhlsbüttel). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Kornskat til Flaaden. Sj. T. 27, 253. Orig. (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 95 f.).

— Miss. til alle Lensmændene i Danmark, „hvis Navne findes supra pag. 248“¹, hvorved ovenstaaende aabne Brev til Bønderne om en Kornskat til Flaaden kommuniseres dem. De skal straks og uden al Forsømmelse lade det læse og forkynde i deres Len, lade dem lægge og skrive for Kornskatten, saa at alting gaar ligelig og ret til, saa den rige hjælper den fattige. Siden skal de indkræve samme Hjælp, saa at de kan fremsende den til den bestemte Tid til Provianthuset for Københavns Slot saa snart som mulig, da der ligger Kongen og Riget stor Magt derpaa. Saafremt nogen i deres Len befindes saa forarmet og betrængt, at de ikke formaar at yde samme Kornskat, skal de forskaanes for den, og det skal godtgøres Adressaterne i Renteriet mod nøjagtigt Tingsvidne, som disse selv med egen Haand skal paategne. Sj. T. 27, 254. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Forordning om Salthandelen i Spanien. Sj. T. 27, 258 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede VI. (Tr.: CCD. V, 96—101).

— Miss. til Niels Trolle. Han har berettet, at en Del Bønder i Roskilde Len har Jorder, der ikke er tjenlige til Rugsæd, hvorfor han har begæret, at alle de af Roskilde Lens Bønder, som inden Tinge anmoder om at maatte give 1 Pd. Byg i Stedet for 1 Pd. Rug, maa faa Tilladelse dertil. Kongen bevilger, at han herefter aarlig af alle de Bønder, som begærer det til Tinge, i Stedet for 1 Pd. Rug, maa oppebære 1 Pd. Byg, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 27, 261 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz m. fl.². De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at give Møde, naar Værgerne for

D.v.s. efter Miss. til Lensmændene om den almindelige Landeskat Sj. T. 27, 245. ² Tønne Friis til Hesselager, Erik Juel til Hundsbeck og Otte Skøel; jvfr. Miss. af 21. Aug. 1641 ovfr.

afdøde Tyge Brahes Børn Axel Brahe og Jomfru Chrestense Brahe, nemlig Hr. Jørgen Brahe til Hvedhollumb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Falck Gjøe til Hvidkiøld, gør dem Regnskab for deres Værgemaal. Da det berettes, at en Del af samme Værgemaals Regnskab med andet endnu ikke er revideret og er optaget af dem til førstkommende Snapsing i Viborg for dér at bringes til Ende, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at give Møde, foretage samme resterende Regnskaber og Forretninger, saavidt de vedkommer fornævnte Jomfru Chrestentse Brahe, til fornævnte Tid og Sted og da føre Kongens forrige Befaling til Ende, selvom der ikke møder nogen paa hendes Vegne, give beskrevet, hvorledes hendes Forhold er beskaffen med Gods og Gæld og hvad der er forrettet til denne Tid i Sagen. F. T. 5, 161 b.

17. Nov. (Glückstadt). Miss. til Hr. Frederik Reedtz [Vordingborg]¹.

[I.]. Da Kongen har anset det for godt, at Lensmændene i Danmark herefter selv skal ansætte Toldere og Toldskrivere i deres Len, saaledes som de vil stande derfor, skal han i sit Len [Vordingborg] nu til 1. Maj førstkommende tilforordne Toldere og Toldskrivere, hvor det gøres fornødent, som han vil forsvare det, og tilholde enhver Tolder i rette Tid aarlig

¹ Hele dette Kompleks af Missiver har til fælles Overskrift: „Missive til Lensmændene i Danmark og Norge anlangendis Toldere og Toldskrivere at sætte, item om Restants. Det første til Hr. Frederik Reedtz“. Det indførte Brev er stilet til Hr. Frederik Reedtz, Vordingborg Len. Derefter følger Ordene: »Ligesaadanne Brev finge efterfølgende«, hvorefter alle Lensmændene opregnes med Angivelse af, om Brevet kun omfattede Afsnittet om Toldere og Toldskrivere eller tillige Afsnittet om Restancer. Endelig følger Afsnittet om Restancerne: „Herefter følger Restantsen paa hvis Tolderne som af efterskrevne Toldsteder i fornævnte Lensmænds Len rester med deres Regnskaber at forklare fra Philippi Jacobi Dag 1625 og til Philippi Jacobi Dag igen 1640“. I Gengivelsen er først meddelt Missive til Hr. Frederik Reedtz, som omfatter begge Afsnit. Derefter er opført Missiverne til Lensmænd, der kun fik Ordren om Tolderne og Toldskriverne, og endelig de Lensmænd, i hvis Len, der fandtes Toldere med Restancer og som derfor fik Missive „om begge Poster“. Endelig følger Afsnittet om Restancerne, der i Sj. T. er ordnet efter Byerne uden Hensyn til, hvilket Len de hørte under, og som her er gengivet i samme Rækkefølge.

at klarere [sit Regnskab] og fremvise rigtig Kvittans for, at han har klargjort det. Ti dersom der herefter sker nogen Fejl, vil Kongen vide det hos Adressaten og ikke hos ham¹.

[II]. Det berettes, at en Mand, ved Navn Hans Durich af Næstved resterer med 3 Aars Forpagtning af Kommissarietolden, fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1632, 160 Rdlr., og med at forklare Aarsregnskabet fra 1636 til Aarsdagen 1637. Dernæst resterer Præstø med at forklare Regnskabet for Kommissarietolden fra 1637 til 7. Jan. 1639. Adressaten skal tilholde enhver, som det tilkommer, inden førstkommende Jul i det allerseneste at betale, hvad de resterer med, og klarere deres Regnskaber, og dersom de ikke inden den Tid fra de tilforordnede Kommissarier fremskaffer rigtig Besked og Bevis til Adressaten om, at de har klargjort, skal han lade dem tiltale derfor ved Retten. Ti tager ingen Forsømmelse herfor. Sj. T. 27, 254 b².

17. Nov. (Glückstadt). Lignende Miss., „om Toldere og Toldskrivere alene og ikke om Restancen“ [d.v.s. Afsnit I], i Sjælland til Ventsel Rotkirk [Korsør og Antvorskov], Niels Vind [København], Hans Uldrick [Gyldenløve, Kronborg og Frederiksborg], Niels Trolle [Roskilde], Jørgen Seefeld [Kristoffersen, Ringsted Kloster], Sigvort Urne [Tryggevælde], Mogens Pax [Holbæk] og Jørgen Vind [Dragsholm]; i Fyen til Sten Bilde [Eriksen, Rugaard], Hr. Hans Lindenov [d.æ., Hindsgavl]; i Jylland til Gregers Krabbe [Riberhus], Jørgen Orning [Aastrup], Otte Marsvin [Dronningborg], Erik Grubbe [Lavridsen, Aarhus], Tønne Friis [Stjernholm] og Mogens Arenfeldt [Mariager]; i Skaane til Hr. Christoffer Ulfeldt [Helsingborg], Hr. Hendrik Hvitfeldt [Landskrone], Hr. Tagge Thott Ottesen [Malmø], Niels Krabbe [Halmstad] og Erik Krabbe [Kristianopol]. Sj. T. 27, 254 b.

— Lignende Miss., „om Toldere og Toldskrivere og om Restancen“ [d.v.s. Afsnit I og II], i Sjælland til Hr. Corfits Ulfeldt [Møen], Hans Lindenov [d.y., Kalundborg]; i Fyen til Henning Valkendorf [Odensegaard], Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov], Hr. Mogens Kaas [Nyborg]; i Lolland og Falster til

¹ Dvs.: drage Lensmanden og ikke Tolderen til Ansvar derfor.

² Fortegnelsen over Lensmændene begynder Fol. 255 og over Restancerne fol. 256.

Hr. Palle Rosenkrantz [Nykøbing og Aalholm], Just Frederik v. Pappenheim [Halsted Kloster], Otte Thott [Tranekær]; i Jylland til Gunde Lange [Aalborg], Jørgen Seefeld [Enevoldsen, Hald], Sten Bilde [Holgerson, Sejlstrup], Mogens Sehested [Skivehus], Christoffer Hvas [Ørum], Hr. Just Høg [Kalø], Malte Juul [Bøvling], Ernst Normand [Kolding]; i Skaane til Hr. Tagge Thott Andersen [Sølvitsborg], Christian Bülow [Laholm], Ifver Krabbe [Tagesen, Varberg], Jockumb Beck [Kristianstad], Holger Rosenkrantz [Akselsen, Bornholm], Holger Rosenkrantz [Børgesen, Gulland]; i Norge til Palle Rosenkrantz [Børgesen, Augdesiden], Hr. Oluf Parsberg [Trondhjem], Knud Ulfeldt [Tønsberg], Sten Villomsen, [Rosenvinge, Semb, Tune og Aabygge Skibrede], Jens Bjelke [Bergenshus], Ofve Gedde [Bratsberg], Hendrik Thott [Stavanger], Hr. Christoffer Urne [Aggershus], Hannibal Sehested [Baarhus], Hans Kønningham [John Cunningham, Vardøhus og Finmarken], Vincents Bilde [Brunlaug] og Niels Lange [Sembgaard og Eker]. Sj. T. 27, 254 b.

Bilag: Fortegnelse over Restancerne: Sjælland: Næstved¹: Hans Durich rester med 3 Aars Forpagtning fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1631 og med 1 Aars Regnskab fra 1636—37; Kalundborg: med Regnskab fra 1. Maj 1631 til 19. Okt. s. A., da Tolderen² døde, med Regnskabet fra 1. Maj 1637 til 3. Juli næstefter og baade med Regnskab og Penge fra 1. Maj 1639 til 1. Maj 1640; Stege paa Møen med Regnskab og Penge fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1635; Præstø¹ med Regnskab fra 1637 til 7. Jan. 1639. — Fyen: Bogense rester med Regnskab og Penge for 3 Aar, fra 1. Maj 1636 til 1639; Assens med Regnskab og Penge for 2 Aar, fra 1. Maj 1625 til 1627; Rudkøbing med Regnskab fra 1631 til 1633 og med Penge og Regnskab fra 1633 til 1640; Svendborg med Regnskab og Penge for 3 Aar, fra 1. Maj 1636 til 12. Marts 1639. — Lolland og Falster: Stubbekøbing rester med Regnskab for 3 Aar, fra 1625 til 1628; Saksøbing med Regnskab fra 1625 til 1628; Halsted Klosters Lens Havne med Penge og Regnskab fra 1. Maj 1625 til 1639; Nakskov med Regnskab fra 1639 til 1640. — Jylland: Aalborg rester med Regnskab fra 1636 til 1640; Hobro

¹ Se Miss. til Hr. Frederik Reedtz ovfr. ² Anders Madsen.

med Regnskab fra 1631 til 1639; Skagen med Regnskab fra 1627 til i September Maaned, da Fjenderne bemægtigede sig Landet, og for 1 Aar, fra 1629 til 1630 samt med Regnskab og Penge fra 1639 til 1640; Sæby med Regnskab fra 1. Maj 1627¹ til i September Maaned, og med 1 Aar, fra 1629—1630 samt fra 1633 til 1634; Skive med Regnskab fra 1627 til i September, da Fjenderne bemægtigede sig Landet, samt fra 1629 til 1630; Thisted ligeledes med Regnskab fra 1627 til i September og fra 1629 til 1630; Æbeltoft med Regnskaberne fra 1633 til St. Olai [29. Juli] 1635; Viborg fra 1629 til 1631 og med Regnskab og Penge fra 1632 til 1640; Lemvig med Regnskab fra 1639 til 1640; Vejle med Regnskab og Penge fra 1639 til 1640. — Skaane: Sølvitsborg By rester med Regnskab og Penge fra 1632 til 1636, og de under Sølvitsborg Len liggende Havne med Regnskab og Penge fra 1. Maj 1632 til 1638 samt med Regnskab fra 1638 til 1640; Laholm med Regnskab og Penge fra 1. Maj 1635 til 1640; Falkenberg med Regnskab og Penge fra 1. Maj 1628 til 1634 og fra 1639 til 1640; Christianstad med Regnskab fra 2. Decbr. 1636 til 1. Maj 1637 og med Regnskab og Penge fra 1638 til 1640; Simmershavn med Regnskab og Penge fra 1625 til 1631, med Regnskab fra 1631 til 1635 og med Penge og Regnskab fra 1638 til 1640; Varberg med Regnskab fra 1632 til 1633 og fra 1638 til 1640. — Bornholm: Hans Jensen, forrige Skriver, rester med Regnskabet fra 1630 til 1631 og med Regnskab og Penge fra 1638 til 1640. — Gulland: Hendrik Pedersen rester med Regnskab fra 1. Maj 1630 til 24. Okt. 1631, da han blev entlediget fra Tolden, 1816 Rdlr. — Norge: Lister Len rester med Regnskab fra 1. Maj 1626 til 1627; Nordmør med Regnskab og Penge fra 1637 til 1639; Jemteland med Regnskab fra 1633 til 1640; Tønsberg By og Lens Ladesteder, Gunde Lange, med Regnskab fra 1. Maj 1628 til 1632; Tønsberg By med Regnskab fra 1632 til 1640; Tønsberg Lens Ladesteder med Regnskab for 1637 til 1638; Frederikstad med Regnskab for 1627 til 1628, for 1629 til 1635 og for 1636 til 1637; Stavanger med Regnskab for 1639 til 1640; Langesund og Sanckedal² med Regnskab og Penge fra

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 1637. ² Sannikedal.

1625 til 1626; Sundmør¹ med Regnskab fra 1625 til 1629 og med Regnskab og Penge fra 1636 til 1640; Maaes² med Regnskab fra 1625 til 1629; Sundhorn Len³ med Regnskab fra 1628 til 1632 og fra 1632 til 1633 samt fra 1637 til 1640; Soens⁴ Ladesteder med Regnskab fra 1638 til 1640; de under Baahus Len liggende Havne: Odevald rester med Regnskab fra 1632 til 1. April 1636, fra 1637 til 1638 og fra 1639 til 1640; Kongelf med Regnskab fra 1632 til 1633 af Stackier og Sundørs⁵ Ladesteder; Noervigens⁶ Fogderi med Regnskab fra 1637 til 1638; Marstrand med Regnskab fra 1637 til 1638; Bergen med Regnskab fra 1637 til 1638, 8028 Rdlr.; Ryefolcke i Stavanger Len med Regnskab fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1640; Vardehus med Regnskab og Penge fra 1638 til 1640; Drammen med Regnskab fra 1639 til 1640; Laufvervigen med Regnskab og Penge fra 1625 til 1632; Oense⁷ Fogderi med Regnskab fra 1639 til 1640; Sandfiords Ladesteder med Regnskab og Penge fra 1625 til 1632 og fra 1633 til 1635; Christiania, Peter Ratke rester med at levere Regnskab fra sig fra 1636 [1. Maj] til 21. Oktober næstefter, da han blev entlediget fra Tolden; Hudrum, Drøback, Foulougs og Bragenes Fogderi med Regnskab fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1633, fra 1632 til 1633 er leveret 755¹/₂ Rdlr. Sj. T. 27, 256.

17. Nov. (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene, hvorved første Del af ovenstaaende Miss. til Lensmændene om, at de selv skal ansætte Toldere og Toldskrivere i deres Len [Afsnit I], kommuniseres dem med Tilføjelse af, at de efter den Tid ikke maa give Lensmændene Kvittans, med mindre de har rigtigt Bevis saavel af Rentekammeret som fra de tilforordnede Kommissarier og Tolderne har klareret og betalt for deres. Sj. T. 27, 258 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Gælds-brev til Kirkerne i Halmstad Len paa 1000 Sletdlr., som afdøde Erik Rosenkrantz den 30. Juni 1629 af forskrevne Halmstad Lens Kirkers Penge har indbetalt i Rentekammeret, at betale til Lensmanden paa Halmstad Slot eller den,

¹ Søndmøre. ² Moss. ³ Søndhordlen. ⁴ Sogn. ⁵ Det ses ikke, hvilke Steder, der sigtes til. ⁶ Nordvigen. ⁷ Onse.

som har dette Brev paa fornævnte Kirkers Vegne, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sk. R. 5, 362 b.

17. Nov. (Glückstadt). Miss. til Niels Friis og Christoffer Friis. Da Kongen har bevilget, at Jomfru Beate Lykke maa være sin egen Væрге og selv oppebære Oppebørslen af sit Gods, skal de beramme en bestemt Tid for Overleveringen af samme Værgemaal, være til Stede ved Overleveringen, paase, at der ved samme Værgemaals Overlevering kun sker hende, hvad der er ret, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give begge Parterne det beskrevet. J. T. 10, 414.

— Miss. til Verner Parsberg. Da Kongen har bevilget, at Jomfru Beate Lykke maa være sin egen Væрге og selv oppebære Oppebørslen af sit Gods, skal han overlevere samme Værgemaal til Jomfru Beate Lykke eller hvem der har Fuldmagt paa hendes Vegne i Nærværelse af Niels Friis til Farskouf og Christoffer Friis til Astrup, der er tilforordnet som Kommissarier ved Overleveringen af samme Værgemaal. J. T. 10, 414.

18. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Ifver Krabbe. Hr. Niels Aagesen, Sognepræst i Varberg, har berettet, at han for sit Kalds Ringheds Skyld ikke kan betjene Sognepræstebestillingen, medmindre der meddeles ham andre Midler, fordi hans Løn af Borgerskabet kun er ganske ringe, tilmed da Sognepræsten sammesteds, da Købstaden Varberg laa, hvor nu Ladegaarden er funderet, har haft meget mere i Indkomst af Tienden end nu. Da det saavel af hans som af den af Dr. Peder Vinstrup, Superintendent over Skaane Stift, afgivne Erklæring fremgaar, at Hr. Niels Aggesens Opgivelser er rigtige, tillader Kongen, at Ifver Krabbe lader ham faa Grimmetons Kirketiende, som ligger under hans Len [Varberg], saasnart den bliver ledig, for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. Sk. T. 6, 478 b.

19. Nov. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Der er for nogen Tid siden¹ udgaaet Befaling til Hr. Frederik Reedtz til Tryggestrup og Sigvort Urne til Raarup, Hofmarskal, Befalingsmand

¹ 1. Juni 1640 til Frederik Reedtz og Tyge Brahe († ²³/₈ 1640), hvorefter Hvervet maa være gaaet over til Sigvort Urne, da denne overtog Tryggevalde Len efter ham.

paa Vordingborg Slot og Tryggevælde Gaard, om at revidere det af Borgemestre og Raad i Næstved aflagte Regnskab over den Bekostning, der er anvendt paa deres Minde¹ og Indsejling for Næstved, bilægge de muligt mellem Borgemestre og Raad paa den ene Side og Borgerne i Næstved paa den anden Side opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da Sigvort Urne nu bruges i andre Bestillinger, saa at han ikke kan efterkomme denne Befaling, gives der Ventsel Rotkirk Befaling og Fuldmagt til i Sigvort Urnes Sted sammen med Hr. Frederik Reedtz med første Løjlighed at begive sig til Næstved, indkalde Borgemestre, Raad og Borgere dér paa et bestemt Sted for sig, bilægge de muligt mellem dem opkommende Tvistigheder om fornævnte Mindes Indsejling og Regnskabet derover i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet. Sj. T. 27, 261 b.

22. Novbr. (Fuhlsbüttel). Miss. til Anders Bilde. Denne Person, en af Otte Winterbergs Tjenere, boende paa Øsel, har berettet, at han er blevet højlig forurettet af fornævnte sin Husbonde, som det videre kan ses af hosfølgende hans Supplikation. Anders Bilde skal undersøge Sagen og, dersom hans Opgivelse befindes at være sand, hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret gemæs. Sk. T. 6, 478 b.

23. Nov. (—). Miss. til Christian Bülow. Fitt Pedersen, forrige Ridefoged paa Laholm Slot, har berettet, at han i Aaret 1635, da den nye Bro ved Laholms Slot blev bygget, af sit eget Tømmer gjorde en Forstrækning af 12 Egetræer, 14,15 og 16 Alen lange, efter den Seddel, der blev udstedt af Ifver Krabbe til Jordberg, Befalingsmand paa Varberg Slot, som da var forlenet med Laholms Slot, men at han nu ikke maa faa Vederlag for samme Træer af Kronens Skove, førend han har opnaaet Kongens Befaling til Adressaten derpaa. Kongen tillader, at Christian Bülow af Kronens Skove i hans Len lader ham faa fornævnte 12 Egetræer af samme Maal, dog hvor det er Skovene mindst til Skade. Sk. T. 6, 479.

24. Nov. (—). Miss. til Tønne Friis. Han har tilforn faaet Befaling til at levere Unionsskatten til Hans Boyesen, Hof-

¹ Karrebæksminde.

mønsterskriver. Da Kongen nu af Knud Ulfeldt til Svenstrup, Kommissarius og Befalingsmand over Tønsberg Len, erfarer, at Folket nu straks skal afbetales, og Tiden er for kort til at levere Unionsskatten til fornævnte Hans Boyesen, skal Tønne Friis nu straks sende alt, hvad han har af Unionsskatten, til Rendsborg, hvor Knud Ulfeldts Tjener skal modtage den og siden føre den videre. J. T. 10, 414 b.

24. Nov. (Fuhlsbüttel). Lignende Miss. til Henning Valkendorf. Udt. i J. T. 10, 415. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Axel Urup, at Kongen vil forunde ham fremfor nogen anden Oberst at føre det Regiment, som han har hvervet, naar Kongen nogen Tid bliver til Sinds igen at stille en Oberst i Spidsen for det og saafremt det skal blive i Fyrstendømmet Holstein. J. T. 10, 415.

25. Nov. (—). Miss. til Eiler Ulfeldt, Resident i Spanien. En af Kongens Undersaatter i Norge, ved Navn Jacob Santen Skipper, Indvaaner i Frederikstad, har berettet, at han den 16. Juli sidstforleden, da han med sit Skib og Gods vilde sejle til Rochelle i Frankrig, blev opbragt af en Biskayer og hans Skib og Gods gjort til Prise, som det videre kan ses af hans hosføjede Supplikation. Eiler Ulfeldt skal være fornævnte Jacob Santen eller hans Fuldmægtig behjælpelig med uden noget Ophold at faa sit Skib og Gods skadesløst igen. Sj. T. 27, 262.

— Miss. til Jørgen Seefeld og Dr. Hans Vandel. Det berettes, at en af Sognepræsterne til Sortebrødre Kald i Viborg, ved Navn Hr. Christen Clemmentsen, er død, og at den anden Sognepræst M. Peder Pedersen nu alene vil tilholde sig Kaldet efter et af Kongen tilforn udgivet Brev¹, men at Borgerne nu som tilforn vil have 2 Sognepræster i samme Kald. Kongen bestemmer, at fornævnte M. Peder Pedersen alene skal beholde Kaldet efter Kongens Benaadningsbrev, men at han skal holde en Kapellan, som skal kaldes af Sognemændene lovligt efter Ordinansen, og Adressaterne skal have god Inspektion med, at det bliver en dygtig og skikkelig Person, som kan betjene og forestaa Menigheden dér vel. J. T. 10, 415.

¹ 24. Febr. 1641.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Christian Holck og Peiter Reedtz. Kongen har bestemt, at de skal revidere følgende Regnskaber: 1. Knud Christensens, 2. Morten Mickelsens og hans Formænds, 3. Godfred Mickelsens, 4. Smedjeregnskaberne, 5. Delehavens Regnskaber, 6. St. Anne Bros Regnskaber med deres Tilbehør, 7. Tugthusets Regnskaber, 8. Tøjhusets Regnskaber med Rotgyternes og endvidere Regnskabet over den Munition, som til forskellige Tider er laant Borgerne; naar det er gjort, skal der leveres en Designation derover til Byfogderne i de Købstæder, hvor de, der har faaet sligt, bor, at de kan tiltale dem eller deres Arvinger. 9. Bygningsregnskab, 10. Hofapotekerens, 11. Vinskænkenes og 12. Kirkeskrivernes. De skal revidere og gennemse disse Regnskaber med Flid og efter deres Befindelse give dem Kvittering for dem. Sj. T. 27, 262 b.

— Miss. til nedennævnte Rigsraader om at kalde til sig Lensmændene i N. Land, under hvis Len der ligger Købstæder, og sammen med dem taksere Købstæderne dér, hver efter sine Forhold og Vilkaar, til saa mange unge krigsdygtige Karle, som de kan tilvejebringe. Disse skal nødtørfigt armeres af Købstæderne og siden flittig ekserceres til Landeværnet (om det gøres behov). Næmlig: Hr. Jørgen Urne og Gregers Krabbe i Jylland, Hr. Mogens Kaas og Hr. Hans Lindenov i Fyen og Smaalandene og Jørgen Seefeld og Hans Lindenov i Sjælland. Sj. T. 27, 263.

— Miss. til Hendrik Ramel om at optage to Sønner af Hr. Jens Pofvelsen, Sognepræst i Giøstinge¹ nemlig Gelle Jensen og Pofvel Jensen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 27, 263.

— Miss. til Lensmændene i Danmark. Da det berettes, at der her i Riget findes adskillige, som ikke er af Adel, men dog tilforhandler sig og bruger frit Adelsgoods, dels ved Køb eller Pant, dels ved Indførsel, skal de paa det nøjeste undersøge, om der i deres Len findes ufri Folk, der saaledes tilholder sig frit Gods, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at det Misbrug, som begaas med saadant Gods imod Haandfæstningen, i Tide kan afskaffes. Sj. T. 26, 263.

¹ Gyrstinge, Alsted H.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Miss. til Lensmændene over nedenævnte Købstæder: om Apotekernes Priser ved Salg af Speceri og Urter og fremmedes Ret til i Søstæderne at indføre Varer og afhænde dem i de næstliggende Købstæder. Næmlig: Hr. Tagge Thott Ottesen (Lund, Malmø, Ystad), Jockumb Beck (Christianstad), Niels Vind (Køge), Ventsel Rotkirk (Antvorskov), Hans Lindenov (Kalundborg), Henning Valkendorf (Odense), Hr. Mogens Kaas (Nyborg), Gregers Krabbe (Ribe), Jørgen Seefeld (Viborg), Erik Grubbe (Aarhus), Gunde Lange (Aalborg), Tønne Friis (Horsens) og Hr. Palle Rosenkrantz (Aalholm). Sj. T. 27, 263 b. Orig. til (Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. V, 101 f).

— Aab. Brev¹ om, at eftersom Adelen til Fædrelandets Forsvar har bevilget endnu i 2 Aar at ville udskrive Folk af deres egne Bønder og lade dem øksercere til Landeværn samt at give 8 Sk. af hver Td. Hartkorn og 2 Sletdlr. af hvert Hundrede, som de har paa Rente, til Lunter og Krudt til dem, og da alle Undersaatter er lige højt interesserede i Fædrelandets Velstand, Konservation og Defension, befales det med Rigsraadets Raad og Betænkende alle af Gejstligheden og Borgerskabet, som ved Indførsel eller i andre Maader har faaet Jordegods og endnu besidder det, ligeledes at overlevere en af dem underskrevet Fortegnelse over deres udestaaende Tilgodehavende til Landkommissarierne i Skaane og Fyen, til Stiftkommissarierne i Nørrejylland og til Lensmændene i Sjælland, for at disse til førstkommende Pinse-dag af dem kan oppebære samme Kontribution, nemlig 8 Sk. af hver Tønde Korn² og 2 Sletdlr. af hvert Hundrede, som Gejstligheden og Borgerskabet har paa Rente, saavelsom ogsaa hvad der i saa Maader skal udgives af de Højlærde, Gejstligheden og Borgerne i København, der skal levere det til hver sin rette Øvrighed, som siden skal fremsende den til de forordnede Steder. Saafremt nogen imod Forhaabning uagtet denne

¹ Ovenover er skrevet: Herefter følger tvende aabne Breve anl. Adelens Bevilling, de gjorde i København. Over de næste to Breve staar henholdsvis: Det andet aabne Brev, og: Det tredje aabne Brev. ² D.v.s.: Hartkorn.

alvorlige Befaling er forsømmelig med at erlægge denne Kontribution til den bestemte Tid, skal det være Land- og Stiftskommissarierne saavel som Lensmændene i Sjælland og de i København, hvem det tilkommer at rejse Paatale, frit og tilladt uden Dom eller Rettergang at tage fyldest Udlæg hos saadanne forsømmelige og genstridige af deres Bo og Varer, hvilke de selv begærer. Da denne Kontribution alene er bestemt til vort kære Fædrelands Bedste, skal enhver, som vægrer sig ved at erlægge den til rette Tid og den bestemte Termin, til Landkisten betale 50 Rdlr., som ligeledes skal indfordres af fornævnte Kommissarier og Lensmænd. Sj. T. 27, 264. K. i D. Kanc. Til Udfærdigelse renskrevne Kongebreve etc. 1 (i 3 Eksemplarer). Orig. i Varberg Lens Arkiv i RA.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Aab. Brev om, at eftersom Adelen ved deres Deputerede nylig til Gevær til Folket, som de har bevilget at ville udskrive af deres egne Bønder, og til Indkøb af Lunter og Krudt til at eksercere fornævnte Folk, har tilsagt i et Aar at ville give 8 Sk. dansk af hver Td. Hartkorn og 2 Sletdlr. af hvert Hundrede, nogen af dem har paa Rente ud over sin bortskyldige Gæld, saa befales det herved alvorligt og strængeligen enhver Riddermand eller andre, som nyder frelse Gods, at være betænkt paa at levere fra sig en af dem underskrevet rigtig Ekstrakt af deres Jordebøger med Sædegaarde, Skove og al Landgilde rigtigt anslaaet deri efter billig og sædvanlig Takst, samt en Fortegnelse paa al deres Tilgodehavende, for at den bevilgede Kontribution og Pengesum kan indkræves derefter af Stiftskommissarierne i Jylland, Landkommissarierne i de andre Provinser og Lensmændene i Sjælland til Pinsedag næstkommende. Saa fremt nogen trods sin Pligt og Skyldighed mod sit Fædreland forsømmer at gøre og efterkomme dette til bestemt Tid, skal det være Land- og Stiftskommissarierne og Lensmændene i Sjælland frit og tilladt straks at tage fyldest Udlæg for fornævnte Kontribution hos dem, der ikke betaler til den bestemte Tid og Termin af deres Jordegods, hvor de selv begærer det. [Slutningen enslydende med Slutningen af det foregaaende Brev om en Bøde paa 50 Rdlr. til Landkisten]. Sj. T. 27, 264 b. Orig. i Landsark. i Odense.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Aab. Brev om Udlevering af Adelens til Landeværn udskrevne, men af Stavnen bortrømte Bønder. Sj. T. 27, 265 b. K. i D. Kanc. Til Udfærdigelse renskrevne Kongebreve etc. 1. (Tr.: CCD. V, 102 f).

— Miss. til alle Lensmændene i Danmark. Der tilsendes dem nogle¹ aabne Breve, hvis Indhold de nærmere kan se af dem. De skal lade dem læse og forkynde i deres Len paa de tilbørlige Steder. Sj. T. 27, 266. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Lensmændene² i Danmark. Da Adelen ved deres Deputerede har bevilget at ville lade udskrive flere Soldater af deres Gods end hidtil til Rigets Forsvar, skal Adressaterne paa Kronens og Gejstlighedens Gods i deres Len af hvert Læg, som hidtil har underholdt en Soldat, udskrive endnu en ung Karl, som af de samme Officerer, under hvis Kommando de [Soldaterne] hidtil har været, 2 Gange om Maaneden, eller om muligt oftere, skal ekserceres saaledes, at de hver Gang inden Aften kan være hjemme igen hos deres Husbonde. Til Indkøb af Lnnter og Krudt skal Bønderne efter Sædvane gøre Udlæg. Hvad Geværet angaar, da skal Adressaten modtage det hos N. N. til N., saavidt denne (naar han først har forsynet de Soldater, der er i hans Len) da kan undvære af det, som er i Købstaden N., og forstrække Adressaten dermed. Hvad Gevær Soldaterne siden yderligere behøver ud over det, som fornævnte N. N. kan forstrække dem med, derom skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet. Naar de gamle Bøndersoldater skal udføres fra Riget, skal disse til Landeværnet ny udskrevne unge Karle blive hjemme. Det skal nøje paases, at de andre Bønder ikke besværes ubilligt i nogen Maade af Officererne eller Soldaterne,

¹ Overskriften har: samme aabne Breve, d. v. s. de foregaaende 3 Breve, hvilket ogsaa ses af en Paategning paa Orig. til Henning Valkendorf, hvor der paa Bagsiden er skrevet: „Kong. Maj. Missive at lade de aabne Breve forkynde anlangende Adelens Soldater, 8 Sk. af Td. Korn og 2 Sldr. af Hundrede Dl. ² De opregnes alle. Undtaget er de fire Lensmænd, der skulde udlevere Geværet. Til disse er med dem som Adressater dels indført et Missive, der er ganske enslydende med ovenstaaende til de øvrige Lensmænd, dels et særligt Missive om Udleveringen af Gevær.

enten naar der holdes Mønstring eller ellers til andre Tider. (Nødenunder er skrevet:) NB. Lensmændene i Sjælland, Lolland og Falster skal modtage Gevær hos Hr. Palle Rosenkrantz af det, som findes i Nakskov, de i Fyen og Lavinde hos Kommissarierne i Jylland, hos Erik Grubbe eller Gunde Lange af det, der findes i Aarhus og Aalborg, de i Skaane, Halland og Blekinge hos Hr. Tagge Thott Ottsen af det, som findes i Malmø By eller paa Slottet sammesteds. Sj. 27, 266. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz, Erik Grubbe, Gunde Lange og Hr. Tagge Thott Ottesen „om det samme, hver sit Brev“. Udt. i Sj. T. 27, 267 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Han har faaet Kongens Befaling til paa Kronens og Gejstlighedens Gods i hans Len [Nykøbing og Aalholm], som hidtil har underholdt en Soldat, at udskrive endnu en ung Karl og skaffe dem nødtørftigt Gevær af det, som ligger i Nakskov. Naar han har forstrakt sine egne Soldater i hans Len nødtørftigt med Gevær, skal han udlevere, hvad han endnu har i Beholdning, til Lensmændene i Sjælland og Lolland og tage Bevis fra dem paa, hvor meget enhver af dem faar. Sj. T. 27, 267 b.

— Lignende Miss. til Erik Grubbe [Aarhusgaard] om at udlevere Gevær til Lensmændene i Jylland af det, som findes i Aarhus. Udt. i Sj. T. 27, 268.

— Lignende Miss. til Gunde Lange om at udlevere Gevær [til Lensmændene i Jylland] af det, som er i Aalborg. Udt. i Sj. T. 27, 268.

— Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen om at udlevere Gevær til dem i Skaane, Halland og Blekinge af det, som er i Malmø By eller paa Slottet. Udt. i Sj. T. 27, 268.

— Lignende Miss. til Kommissarierne i Fyen om at meddele Lensmændene i Fyen og Lavinde Gevær. Udt. i Sj. T. 27, 268.

— Miss. til Hr. Tagge Thott [Ottesen] og Hr. Christoffer Ulfeldt om at kalde de Lensmænd i Skaane, i hvis Len der findes Købstæder, til sig og sammen med dem taksere Købstæderne sammesteds, undtagen Fæstningerne, hver efter sine

Vilkaar, til saa mange krigsdygtige unge Karle, som de kan tilvejebringe. Disse skal saa nødtørfigt bevæbnes af Købstæderne og siden flittigt ekserceres til Landeværn (om Behov gøres). Sk. T. 6, 480.

29. Nov. (Fuhlsbüttel). Forordning mod adskillig Uskikkelig, nemlig: 1. om adelige Kvinder, som ægter ufri Mænd, 2. om fremmede Adelsmænds Optagelse i den danske Adel, 3. om dem, der ved Pant eller Køb har tilforhandlet sig frelse Jordegods. 4. om ufri Mand, der ved Indførsel og Udlæg for Gæld har modtaget Adelsgods, 5. om Syn af letfærdige og besovede Kvindfolks døde Børn, inden de begraves, 6. om Forbud mod, at Præster ægter Kvindepersoner, der tilforn er besovet af andre, 7. om Oksenhandel. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede I¹). (Tr.: CCD. V, 103—06 og (St. 6.) Dsk. KL. III, 288).

— Aab. Brev, hvorved Oluf Nielsen af Hafboe i Skaane faar Bevilling til at inlade sig i Ægteskab med et Kvindfolk, ved Navn Bodil Pedersdatter, af Kerstentorp, med hvem han er beslægtet i de forbudne Led, dog at de efter deres yderste Formue, saavidt de kan taale, giver til de fattige i det nærmeste Hospital. Sk. R. 5, 363.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz om, at han efter Andragende forløves i nogen Tid for at begive sig til sin Søster Jomfru Beate Rosenkrantz's Bryllup, og at Kongen har befalet Christen Ericksen til Fligende i hans Fraværelse at sidde Landsting². Sk. T. 6, 479 b.

— Miss. til Christen Ericksen om i Gunde Rosenkrantz's Fraværelse at sidde Landsting og skaffe enhver lige Ret. Udt. i Sk. T. 6, 479 b.

— Miss. til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge³. Da det berettes, at der findes Løsgængere, som med Bøsser og andet Gevær løber om i N. N. Land imod den af Kongen udstedte Forordning af 23. Juli 1634, skal Adressaterne hver i sit Len undersøge, om saadanne løse Kumpaner

¹ Det ses ikke at være indført i Brevbøgerne. ² Sidde i Landsdommers Sted. ³ De opgøres alle i Sk. T.

findes dér og, dersom der findes nogen, da gøre sig den største Flid for at bemægtige sig dem og siden rette sig efter den nævnte Forordning. Sk. T. 6, 479 b.

29. Nov. (Fuhlsbüttel)¹. Kvittansiarum til Fru Anne Friis, Enke efter Lauris Lindenov til Ouvergaard, Høvedsmand paa Aarhusgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aarhusgaards Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1636, da han er død, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter, for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun har leveret fra sig det for ham paa dette Len udstedte Forleningsbrev. Hun blev aldeles intet skyldig. (Nedenunder er i J. R. skrevet:) Denne Kvittansiarum er udi Kong. May. Rentekammer registreret. Stehen Beck², (og i K.): Denne Kvittansiarum er udi Ko. Ma. Rentekammer registreret. Peder Hanssen, Peder Hansen Skielskør. Indført Absalon Hansen. Paa Kong. Maytt. vorres allernaadigste Herres naadige Behag er denne Kvittansiarum paa det underdanigste underskrevet af højbemeldte Kong. Maytt. underdanige Tjener Stehen Beck. J. R. 10, 152 b.

— Miss. til Christoffer Hvas. Karen Engelbretsdatter, barnefødt i Viborg, har berettet, at hendes afdøde Morbroder Peder Christensen i Hindtsels efterladte Hustru³ i sin Forvaring har adskillige af hendes Breve og Dokumenter, hvoraf bemeldte Karen Engelbretsdatter ret kan erfare, hvad der ved Arv er tilfaldet hende efter hendes Forældre, men at hun ikke kan faa disse Breve udleveret. Da Enken efter fornævnte Peder Christensen i Hindtsel, som skal have disse Breve, bor i Adressatens Len [Ørum], og da han tilforn har faaet Kongens Befaling herom, skal han alvorligt tilholde fornævnte Enke, at hun straks til bemeldte Karen Engelbretsdatter overleverer de Breve, som han kan se tilkommer denne med Rette, for at hun

¹ I J. R. er Brevet dateret: Kbhvn. 29. Nov., men Tallet er rettet fra 12 til 29. I K. er Dateringen: Kbhvn. 12. Nov., og paa Bagsiden: Fuhlsbüttel, 29. Nov. Det sidste er det rigtige. Ogsaa her er der foretaget en Rettelse i Dateringen, idet der synes at have staaet: 22. D, hvilket er rettet til den 29. Novembr. ² Der findes, som ovfr. meddelt, 3 Paa-tegninger paa K. Da de delvis er skrevet ved siden af hverandre, har Skriveren i J. R. misforstaaet Samhørigheden af Navne og Tekst. ³ Efter Miss. af 22. Marts 1642 hed hun Anne Jensdatter Peder Nørkiers i Hindsels.

derved uden videre Ophold kan forhjælpes til sin Arvedel og Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Overløb. J. T. 10, 415 b.

4. Dec. (Fuhlsbüttel). Miss. til Tolderne i Sundet om, at Louis de Geer af Sverrig maa passere med følgende Munition gennem Sundet: paa Skipper Dove Bockes Skib 26 Stykker paa 12 Pd., 5 Stykker paa 8 Pd., 2840 Kugler à 12 Pd. Stykket, 1019 paa 8 Pd., 1735 paa 4 Pd., 1926 paa 3 Pd., 703 paa 6 Pd., i Claus Aggers Skib 28 Stykker paa 12 Pd., 100 Stykker paa 8 Pd., 22 paa 6 Pd., 12 paa 4 Pd., 24 paa 3 Pd., 11 paa 2 Pd., 2 paa 1 Pd. og endvidere 150 Skippd. Kugler. Endvidere har han begæret Tilladelse til, at de 60 Skippd. Kugler, som Skipper Vibbe Larvilsen har haft ombord efter den Certifikation, som Adressaterne har dér paa Toldboden, maa indskibes i Dove Bockes Skib i Stedet for de 8300 Kugler, som Kongen vil beholde til sin Fornødenhed. Sj. T. 27, 269 b.

— Fredebrev for denne Anders Olufsen Rokkedrejjer, forrige Indvaaner i Malmø, som i Aaret 1637 i Malmø er kommet for Skade at dræbe en Mand, ved Navn Pofvel Mortensen, Indvaaner sammesteds, og som derfor af Borgemestre og Raad i Malmø er dømt fra sin Fred og at lide paa sin Hals derfor. Sk. R. 5, 363.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om straks at forføje sig til Glückstadt, hvor han siden vil faa Kongens Vilje at vide. J. T. 10, 416.

6. Dec. (—). Miss. til Sigvort Urne om at lade de Hendrick Blome til N., Hofjunker, tilhørende Heste afmarschere fra Kompagniet, naar han forlanger dem. Sj. T. 27, 270.

— Miss. til Otte Kaas og Mogens Juel. Palle Rosenkrantz til Vedslefgaard¹, Befalingsmand over Augdesiden, har berettet, at han for nogen Tid siden har købt Møltrup, som tilhørte afdøde Jomfru Mette Splid, og at den siden af Danmarks Riges Raad er tildømt ham. Da der findes adskillige Breve og Bøger paa nævnte Gaard, baade uden og under Forsegling, som ikke er registreret, har han begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at registrere samme Løsøre og Breve. Der gives Adressaterne

¹ Vesløggaard, Vester Han H.

Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at begive sig til fornævnte Møltrup, registrere Løsøre og Breve, overlevere dem til Palle Rosenkrantz og give det beskrevet. J. T. 10, 416.

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Henrick Bilde. Da Jørgen Munk til Harridtskier har berettet, at der snarest skal foretages Skifte mellem ham og hans Søskende af Stubergaards Hovedgaard og Gods, skal Henrick Bilde rette sin Lejlighed efter, naar Skiftet foretages, at være Jomfru Anne Munks Værge paa samme Skifte og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret. J. T. 10, 417.

— Lignende Miss. til Erick Lunov om at være Værge for Jomfruerne Eddede og Sophia Munk. Udt. i J. T. 10, 417.

14. Dec. (Fuhlshüttel). Miss. til Rentemestrene. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har berettet, at Kongen er blevet ham 1762 Rdlr. skyldig paa hans Regnskab for forleden Aar, og har begæret at faa disse Penge betalt. De skal betale ham fornævnte 1762 Rdlr., dersom de har Penge i Forraad, eller ogsaa saa snart de faar Penge. Sj. T. 27, 270.

15. Dec. (—). Miss. til Raadet om snarest og saa snart som muligt at begive sig til København, hvor Hr. Christian Thomesen til Stugaard, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds Kloster, videre vil proponere dem Kongens Vilje. Sj. T. 27, 270 b.

— Miss. til Kansleren [Kristen Thomsen Sehested] om at proponere Raadet Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 27, 270 b.

— Miss. til Gunde Lange og M. Christen Hansen. Philippus Julius Bornemand, tyske Sekretær, har berettet, at der paa sidstforleden Herredag skal være angivet for Kongen, at der ikke forholdes saa tilbørligt, som der skulde, med Regnskaberne for Kirkerne i Vendelbo Stift Indkøbet af de fornødne Materialer og Leverancer til dem og deres Administration. Da han er forlenet med dem, har han begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at gennemse Kirkebøgerne og erklære sig om fornævnte Kirkers Regnskaber, endvidere at kalde Kirkeværgerne for sig og forhøre dem om, hvorvidt Philippus Bornemands Fuldmægtig, Hans Søfrensen, Tolder i Købstaden N. N.¹

¹ Byens Navn er glemt i J. T. Der maa være ment: Aalborg.

nogensinde har befalet dem til Kirkernes¹ Reparation at købe Materialier af ham til en højere Pris end Kirkeværgerne kunde faa dem for hos andre Købmænd for rede Penge. Endvidere berettes det, at de, som har Kirkernes Tiende i Fæste for en aarlig Afgift, mener, at de efter Lensmandens Fæstebrev ikke er pligtige til at føre disse Tiender til Aalborg, hvor Kirkens Korn aarlig sælges efter Stiftslensmandens Takst, men yde det til Kirkeværgerne, som siden maa leje Vogne dertil paa Kirkernes Bekostning, saa hver Td. Korn kommer til at koste Kirkerne nogle 3 Mark og nogle 2 Mark, hvilket kommer Kirkerne til mærkelig Skade og Afbræk. Adressaterne skal tage Kirkebøgerne i Vendelbo Stift for sig, gennemse dem og siden erklære sig mod Kongen om samme Kirkeregnskabers Forhold, endvidere fordr Kirkeværgerne for sig og forhøre dem om, hvorvidt Philippus Bornemands Fuldmægtig nogensinde har befalet dem at tage Materialer, som kunde behøves til Kirkernes nødvendige Reparation, hos ham til en højere Pris end de kunde købe dem for hos andre for rede Penge. Endelig bestemmer Kongen, at de alvorligt skal befale alle dem, som har forskrevne Kirkers Tiender i Fæste for en aarlig Afgift, efter Provstens eller hans Fuldmægtigs Befaling at levere Tiendeafgiften i Aalborg i rette Tid og føre den derhen, saa Kirkerne herefter forskaanes for saadan Vognleje, da de ikke kan bære en saadan Bekostning uden deres største Ruin. J. T. 10, 417.

23. Dec. (Glückstadt). Miss. til Henning Pogwisch. Da Melckior Oldeland til Ugerslefgaard, Rentemester, og hans Medsøskende med det allerførste agter at holde Skifte efter deres afdøde Fader Hans Oldeland, skal han rette sin Lejlighed efter paa Skiftet at paatage sig Hans Oldelands Værgemaal, nøje paase, at der kun vederfares ham, hvad der er Ret, og, naar Skiftet er sluttet, levere Værgemalet fra sig til hans rette Lavværge. F. T. 5, 172.

— Miss. til Lauridts Skinkel og Jørgen Kaas. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at begive sig til afdøde Frederick Markdanners Arvingers uskiftede Bo, aabne det, udtage de Breve, der vedkommer Oldelanderne, registrere dem og levere dem til Melckior Oldeland til Ugerslefgaard, Rente-

¹ J. T. har Kirkens. ² 21. Okt. 1641.

mester. Da Hendrick Oldeland til Ugersløfgaard, Hofjunker, nu har begæret denne Befaling til Adressaterne, at de ligeledes skal levere ham de Breve, som kan tilkomme ham for hans Person, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at udlevere alle de Breve til Hendrick Oldeland, der kan tilkomme ham for hans Person, og tillige tilstille ham Kopier af alle de Breve, som de af Boet leverer fornævnte Melckior Oldeland, under deres Hænder og Signeter. F. T. 5, 172.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rodsten og Hendrick Gyldenstjerne. Da Melckior Oldeland til Ugersløfgaard, Rentemester, har berettet, at han og hans Søkende med det første agter at holde Skifte efter deres afdøde Fader Hans Oldeland, gives der dem efter hans Begæring Befaling og Fuldmagt til snarest muligt at begive sig til afdøde Hans Oldelands Bo, aabne det og registrere og taksere alt det Løsøre, som findes dér, saa at samme Registrering og Taksering kan fremlægges paa Skiftet og dette dermed kan komme til Ende, og give det beskrevet. F. T. 5, 172 b.

27. Dec. (Glückstadt). Miss. til Niels Trolle. Han har begæret af Boenderup¹ Landgilde at maatte forvare 6 eller 7 Læster Byg til dermed at hjælpe de mange øde og forarmede Gaarde dér i Lenet paa Fode igen. Kongen tillader, at han til Ophjælpning af Ødegaardene beholder 6 eller 7 Læster, som han siden igen skal indkræve hos Bønderne, dog med det Forbehold, at han ikke tilforn har faaet Kongens Befaling til at levere denne Landgilde paa Provianthuset for København eller til Købmænd. Sj. T. 27, 270 b.

28. Dec. (—). Miss. til Sigvort Urne. Jomfru Elisabet Godske og hendes Søster² har begæret at faa forundt et Sakristi i Limark Kirke i hans Len [Tryggevælde] til et Begravelsessted. Kongen tillader, at han maa lade fornævnte Jomfruer faa dette Sakristi, dog at de giver noget derfor til Limark Kirke. Sj. T. 27, 171.

30. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Thomas Ferendtsen, forrige bestalter Oberst, har berettet, at Kongen endnu

¹ Fejlskrift i Sj. T. for: Bøndernes (!), jvfr. Niels Trolles Skrivelse af 4. Dec. 1641 i D. Kanc. Indl. t. Reg. og Tegn. samt henl. S.

² Sikkert Jfr. Karen Godske Mogensdatter, der sammen med Jfr. Elisabet Godske 1650 gav Gods til Lidemark Kirke.

skylder ham 850 Rdlr. af hans Besolding, og at disse 850 Rdlr. efter Kongens Befaling skulde være betalt ham af Rentekammeret, men at denne Befaling ikke er efterkommet, som de kan se af det hosfølgende. De skal snarest erklære sig overfor Kongen, hvorpaa de siden videre vil erfare Kongens Vilje. Sj. T. 27, 271.

30. Dec. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Fru Margrette von der Lühe, Enke efter Jørgen Brockenhuus til Seberkloster, faar Jus patronatus til Seber Kirke. J. R. 10, 156 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III, 288 ff. C. Svanholm: Notitser om Seberkloster S. 9 f. Se Kr. Sk.).

31. Dec. (—). Miss. til Otte Marsvin. Han skal snarest lade Møllen og dens Møllegrav mellem Norderbro og Slottet [Dronningborg] istandsætte saaledes, som Kongens Bygmestre Lenart Blasius og Hans Anemøller har fastsat det. Om de dertil fornødne Materialer skal han akkordere med en bestemt Købmand, som kan levere ham dem, hvilket han skal betale af tilkommende Aars Indkomst af Lenet. Om Slotskirkens Reparation har Kongen bestemt, at hver Kirke i Jylland skal kontribuere 3 Rdlr. dertil. Disse Penge skal efter Kongens Befaling leveres ham af Stiftslensmændene og Bisperne og skal af ham anvendes til nævnte Kirkes Reparation. J. T. 10, 418.

— Miss. til Gunde Lange og M. Christen Hansen. Kongen har bevilget, at hver Kirke i deres Stift [Aalborg] til Reparation af Slotskirken paa Dronningborg Slot skal kontribuere 3 Rdlr., dog at de har i Agt, at den rige hjælper den fattige. Disse Penge skal Adressaterne levere til Otte Marsvin til Dybeck, Befalingsmand paa Dronningborg Slot. J. T. 10, 418 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld og Dr. Hans Vandel [Viborg Stift], Gregers Krabbe og Dr. Johan Borckersen [Ribe Stift] og Erik Grubbe og Dr. Morten Madtsen [Aarhus Stift]. Udt. i J. T. 10, 419.

— Miss. til Gunde Lange. Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, har andraget om at faa bevilget Forvaltningen af Akcisetolden i Aalborg. Kongen tillader, at han maa faa den, dersom han kan stille Gunde Lange Kavtion og denne er tilfreds med ham. J. T. 10, 419.

Rettelser og Tilføjelser.

1637—39.

- S. 995 Sp. 1 L. 16: Daan, Klaus van, kgl. Rotgieter, 557, læs: Daan se Dam.
S. 995 Sp. 1 L. 17 fr. n. tilføjes: 557.
S. 1021 Sp. 1 L. 6: († 1639) udgaar.
S. 1021 Sp. 1 L. 19—20: Mogens Jensen, læs: Mogens Jensen († 1639).
S. 1055 Sp. 1 L. 5 fr. n.: Anne Sparre, læs Anne Kaas.

1640—41.

- S. 17 L. 5 fr. n.: Hendrik Ernst Due er en Fejlskrift i J. T. Henrik Ernst havde paa Rejsen med Valdemar Christian i Udlandet taget den juridiske Doctorgrad, og Due maa sikkert være en Fejlæsning for D.u.i., Dr. utriusque juris. Koncepten er ikke bevaret.
- S. 50 L. 21: Jørgen Juel, læs: Jørgen Juul.
- S. 61 L. 13: Dr. Jørgen Schult, Fejlskrift i F. T. for: Dr. Christoffer Schult.
- S. 72 L. 4 fr. n.: Niels Friis, læs: Sten Bilde.
- S. 76 Note 2, læs: Jomfru Margrete Brockenhuus.
- S. 80 L. 11 fr. n.: Befalingsmand, læs Befalingsmænd.
- S. 100 L. 8 fr. n.: [Foged], læs: [Skriver].
- S. 111 L. 15 fr. n.: [Hr. Just Høg], læs: [Kristen Thomsen Sekested].
- S. 115 L. 7 fr. n.: Niels Lydersen, læs: Anders Lydersen.
- S. 125 L. 12: 1 Gaard, kaldet Kindgaard, i Thue, læs: 1 Gaard .. i Thise. Teksten i J. T. er en Fejlæsning af: een sind gaard .. udi Thise Sogn (jvfr. Mogens Sehesteds Erklæring af 21. Maj 1640 i D. Kanc. Besigtelser og andre Indlæg til Skøder og Mageskifter 1640 6/8).
- S. 125 L. 12 fr. n.: Lande, læs: Lange.
- S. 157 L. 9 fr. n.: om Hald Kirketiender, læs: paa Hald om Kirketiender
- S. 188 L. 18 fr. n.: Niels Krabbe [Laholm], læs: Niels Krabbe [Halmstad].
- S. 196 Note 2: Ment er Hammergaard o.s.v., læs: sikkert Fejlskrift i J. T. for Rammegaard, som hun ejede.
- S. 205 L. 16 fr. n.: Apotekerne, læs: Apotekeren.
- S. 209 L. 7: 25. Juni, læs: 29. Juni. Brevet skulde altsaa staa S. 215.
- S. 216 Note 1: Sofie Oldeland († 1636), læs: Sofie Oldeland († 13/9 1639).
- S. 225 L. 3 fr. n.: J. T. har Sofie Rostrup i Overskriften, Resdorff i Teksten. Muligvis er det et Medlem af den mecklenburgske Adelslægt Restorf.

- S. 234 Noten: Bønder, læs: Bønders.
- S. 237 L. 11 fr. n.: Skat for, læs: Skat af.
- S. 262 L. 14: Gunde Lange, læs: Otte Marsvin.
- S. 263 L. 8—9: [Kalundborg], læs: [Hindsgavl].
- S. 297 L. 14 fr. n.: Geistrup, læs: Veistrup.
- S. 330 L. 5: Hans Nielsen, læs: Hans Andersen.
- S. 343 L. 4: Jørgen Juul, læs: Jørgen Juul.
- S. 343 L. 15 fr. n.: Handrup, Fejlskrift i Sj. T. for: Haudrup. Ment er Ulve-
mosen i Havdrup, 'Tune H.
- S. 390 L. 2 fr. n.: Hr. Jørgen Kaas, læs: Hr. Mogens Kaas.
- S. 453 Note 7 L. 3 fr. n.: Katting, læs: Hatting.
- S. 466 L. 17 fr. n.: Fru Dorette Juul, læs: Fru Dorette Juul.
- S. 500 Note 1: Kværnerup, læs: Kværndrup.
- S. 501 L. 17 fr. n.: Alsing, læs: Asing.
- S. 514 L. 7 fr. n.: Trollerup, læs: Trellerup.
- S. 518 L. 18 fr. n.: Eiler Urne, læs: Eiler Ulfeldt.
- S. 523 L. 2 fr. n.: Fru Dorette Juul, læs: Fru Dorette Juul.
- S. 541 Note 7.: Hans Arenfeldt, læs: Niels Arenfeldt.
- S. 563 L. 15 fr. n.: Tøjhuset (Tyghuset), Fejlskrift i Sj. R. for: Tugthuset.
- S. 580 Note 5: Nørre, læs: Norre.
- S. 585 Note 9: Lindelse, læs: Longelse.
- S. 591 Note 4: Glæstrup, læs: Glæsborg.
- S. 631 L. 16: Skougaard maa være Skovsgaard, Espe S., Salling H., som Sten
Bilde ejede.
- S. 635 L. 4 fr. n. tilføjes: Tr.: Hofman: Fundat. III, 384.
- S. 642 L. 1: [Albrekt Skeel], læs: [Gregers Krabbe].
- S. 643 L. 8: Sekskanten, læs: Sekstanten.
- S. 660 L. 11: [Tønsberg], læs: Tunsberg, Semb og St. Olafs Kloster.
L. 12 Ordet: Aabygge udgaar.
L. 13—14: Bergenhus, læs: Stavanger, Stavanger, læs: Bergenhus.
L. 16: Bilde, læs: Bildt.

Navneregister.¹⁾

H. 5: Herred. S. 5: Sogn. D a t. 5: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

Aabo, Ormslev S., Ning H., 16.

Aaby, N.-, Vends H., 11, 297.

—, V.-, Salling H., 201.

—, Ø., Sunds H., 229, 281, 543.

Aabygge Skibrede, Norge, 208, 660, 679.

Aabyskov, Skaarup S., Sunds H., 26.

Aagaard, Sejlstrup S., Børglum H., 625.

Aage Skrædder i Malmø 103. — Nielsen p. Dalsholte 585.

Aagene se Okome.

Aagerup, Froste H., 199.

—, Ringsted H., 627.

Aal, V.-Horne H., 372.

Aalborg, Niels Mikkelsen, Mag., Præst ved Holmens Kirke, 55. — Thomes Hansen, Skibsløjtnant, 559.

Aalborg 8, 189, 225, 311, 353, 478, 521, 523, 612, 637, 660, 667, 670, 675 677. — Apoteker se Daniel Kalou. — Tolder se Hans Sørensen, Lavrids Vandel. — Borgere 50f., 98, 123, 135, 140, 151, 189 f.,

203, 221, 225, 235, 294, 340, 353, 478, 515, 523, 535, 550, 612, 674, 677. — Vor Frue Kirke 151. — Kompagnihus 98, 151. — Gamle Mølle 345. — Ny Mølle 507. — Gamle Staldgaard 353, 478. — Fjord 122. — D a t.: 426.

Aalborg (Vendelbo) Stift 69, 145, 225, 301, 464, 656, 674 f., 677. — Stiftskommissarius se Niels Jørgensen Friis, Gunde Lange. — Superintendent se Hans Vandal.

Aalborghus Slot og Len 43, 243 f., 276, 302, 325, 342, 349, 353, 369, 377, 387 f., 478 f., 606, 632, 641, 660. — Skriver se Rasmus Jensen.

Aale, Vrads H., 345.

Aalholm Slot og Len 109, 179, 660, 667, 670.

Aalum, Sønderlyng H., 331, 480.

Aare, Kristen, i Kolding, 319.

Aareslev, Villands H., 323.

Aarhus 8, 68, 89, 115, 223, 294, 311, 333, 360, 521, 637, 667, 670. — Apoteker se Folmer Thomsen. — Borgemester se Søren Jensen

¹⁾ Ved Personer eller Steder, som forekommer tit, anføres først de Steder, der er af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, er de ført sammen i Registret. — Ved de mindre kendte Herregaardes Navne er anført alle de Steder, hvor de forekommer; derimod er der som Regel ikke henvist til Steder, hvor en Person skrives til en almindelig kendt Gaard, til hvilken han plejer at skrives.

- Frost, Peder Pedersen. — Medikus se Peder Saxe. — Tolder se Søren Frost, Niels Sørensen. — Toldskriver se Jens Klemmensen. — Borgere 31, 89, 100, 115, 156, 205, 290, 304, 320, 332 f., 346, 354, 359 ff., 375, 402, 505, 600, 622 f., 626, 646. — Domkapitel 28, 32, 196, 219, 268, 332, 343, 349, 358, 360, 372, 384, 540, 586f., 600. — Præbenda corporis Christi 360. — Domkirke 304, 343, 384, 600, 641. — Organist se Johan Utrecht. — Gymnasium 268. — Hospital 44, 58 f., 133, 358, 466, 468, 591. — Vor Frue Kirke 525, 528. — Skole (privat) 156. — D a t.: 16, 139.
- Aarhus Stift 69, 225, 464, 467, 501, 641, 656, 677. — Superintendent se Morten Madsen.
- Aarhusgaard og Len (Havreballegaard) 100, 111, 139, 191, 276, 641, 659, 670, 672. — Ridefoged se Mogens Simensen. — Skriver se Hans Lavridsen.
- Aarløse, Ringsted H., 572.
- Aars Herred 459. — Minde 294.
- Aarstad (Arstad), Aarstad H., 106.
- Aarup, Baag H., 371, 425. —, Sønderlyng H., 331, 480. —, Ø., Sunds H., 324.
- Aarøe, Kristen Iversen, i Kolding, 108.
- Aas, Favraas H., 596. —, Vor H., 67, 305, 535.
- Aasager (Assager, nu: Asige), Aarstad H., 106, 131.
- Aasted, Horns H., Jylland, 541.
- Aastrup, Rinds H., 44. —, Vennebjerg H., 606. — Gaard og Len 105, 460, 595, 641, 659. — D a t.: 423.
- Aasum, Gærs H., 177.
- Abel, Hans Jakobsen (Jakob Hansen), Præst i Mariager, 622. — Jakob, Bogfører i Aarhus, 622.
- Abildhave ved Kalundborg 186.
- Abildgaard, Mandrup, 343.
- Abildskov, Hids H., 354.
- Abrahamstrup Slot og Len 68, 223, 300, 302, 450.
- Absalon Hansen, Renteskriver, 672.
- Adam, Edvard, Harpenist i Kongens Kantori, 475, 483.
- Adlof, Movrids, se Maren Ibsdatter.
- Adolf, Kongens Mundkok, se Bender.
- Adslev, Hjelmslev H., 386, 479.
- Agdrup, Børglum H., 125.
- Agersbøl, Nørvang H., 453.
- Agger, Klavs, Skipper, 673.
- Aggershus Slot og Len 208, 223, 660. — Foged se Klavs Bastiansen.
- Ahlefeldt, Anne, Henrik Langes, (27). — Balthasar, Amtmand p. Hanerau 162. — Emerentia, Johan Buchwalds, 426. — Godske († 1616), 425; jfr. Elsebe Hæcken. — Jørgen, Lensmand p. Haderslevhus, nævnes 37, 51, 85, 213, 263, 368, 371, 379, 381, 418, 491. — Kaj, Lensmand p. Flensborghus, 315, 322. — Katrine, Iven Buchwalds, 425. — Margrete Asmusdatter, 27. — Vibeke († 1628), Hans Kaas's, 123.
- Ahnen, Preben von, 579; jvfr. Else Knudsdatter Urne.
- Akeleje, Gabriel Ejlersen, Skibsløjtnant, 607. — Gabriel Knudsen, 607. — Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, 101, 189, 464. — Korfits Gabrielsen, 244 f., 394. — Sivert Gabrielsen, Lensmand over Verne Kloster, Admiral, 236, 238, 496, 513. — Torben Gabrielsen 99, 265.
- Albøge (Alby), Sønder H., Dyrs, 28.
- Alckenbrecht, Kristian, i København, 633.

Aldrup, Hovlbjærg H., 67.
 Aldum, Sdr., Hatting H., 32.
 Algier 435.
 Algustrup, Høgs H., 119.
 Alleg (Alby?), Gaard i Gørding H., 125.
 Allelev, Sønder H., Dyrs, 28, 412.
 Allerslev, Voldborg H., 592.
 Allerum, Luggude H., 624.
 Allerup, Aasum H., 159, 395.
 — Gaard i Sneum S., Skads H., 395.
 — se Alnerup.
 Allesø, Lunde H., 66, 79, 112, 513.
 Almø Gerd, Medelstad H., 132.
 Alnerup, Bare H., 584, 598.
 — (Allerup), Rønneberg H., 299.
 Als, Hindsted H., 325, 377.
 Alsing se Assing.
 Alsted, Alsted H., 154.
 Alstrup, Gislum H., 557f.
 Altenaa, Altenav, se Altona.
 Alteneck, Lorens, 327. — Lütke, i Tønder, 327.
 Altona (Altenaa, Altenav) 557. — Borgere 499.
 Amager 163, 273, 493.
 Amersfort se Hamsfort.
 Ammerbach, Frederik, Borgemester i Odense, 134, 138, 411.
 Ammermøller (Anemøller), Hans, Overbygmester (Overtømmermand) 167, 182, 323, 411, 507, 677.
 Amsterdam 503. — Borgere 378, 545 f.
 Andalusien 519.
 Anders (Andres, Andreas) N. i Benløse 398. — Andersen, Præst ved Holmens Kirke, 389. — Arvidsen i Favraas 470; jvfr. Gumbjerg Arnbjørnsdatter. — Bentsen af Skelskør 109. — Bertelsen, Rigens Skriver, Kannik i Aarhus, 304, 332; jvfr. Margrete. — Børgesen af Halland 134. — Gundersen, Skipper i København, 434 f.; jvfr.

Sidsel. — Hansen, Skriver p. Koldinghus, 42. — Hansen i Helsingør 133. — Hansen i Holmdrup 26. — Hansen i Unnerup 286. — Jakobsen i Tollund (Drabssag) 354. — Jensen i Lille Gesten 7. — Jensen se Skagbo. — Jensen, Præst i Tem, se Ørsted. — Jørgensen i Bakkebjerg 286. — Jørgensen i Otterup 513. — Klemmensen af Tønder 80. — Knudsen, Foged i Skaane, 505. — Kristensen, Præst i Refsnæs, se Larberg. — Kristensen, Ridefoged p. Borrebygaard 438 f. — Kristoffersen i Herstedøster 422. — Lassen i Bakke 243. — Lavridsen, Præst i Ansager 264. — Lydersen i Aarhus 115. — Madsen, Tolder i Kalundborg, 660. — Madsen i Lille Torup 396. — Mogensen, Kaptajn, 305. — Mogensen i Kullinggaard 103. — Mogensen af Skaane (Lejermaalsag) 650. — Nielsen, Præst i Rind og Herning, 509. — Nielsen i Lunde 513. — Olufsen, Rokkedrejer, i Malmø, 673. — Olufsen i Manerup 638. — Pedersen i Bøgvad 21. — Pedersen Mavsing 120. — Pedersen i Øster-Snede 38. — Petersen i Varde 361. — Povlsen, Toldskriver i Nykøbing p. Mors, 72. — Povlsen, p. Roskildegaards Stavn, 628 f. — Rasmussen i Torup 159. — Styggesen i Horsens 361. — Svendsen i Bue 243. — Sørensen, kgl. Renteriskriver, 36. — Sørensen, i Sorø Skole, 607. — Sørensen i Adslev 479. — Sørensen i Andsgaard 381.
 Andersen, Hans Jørgen von, 81. — Klavs von († 1632), 81.
 Andi, Sønderhald H., 28, 412.
 Andrarum, Albo H., 199 f.
 Andsø Gaard, Vrads S. og H., 381.

- Anemøller, Hans, se Ammermøller.
 Angel, Jens Diriksen, 44.
 Anholt 204.
 Anker Karstensen i Rendsborg 405.
 Anna af Pommern (Stettin), Enke efter Ernst af Croy og Arschoth, Marquis af Havré, 93, 416.
 Anne (Anna, Ane), Enke efter tyske Kancellis Forvalter Nikolaus Egebrecht, 92, 142 f. — Enke efter Rasmus Mikkelsen, i Roskilde, 356. — Brodersdatter i Døstrup 61, 330; jvfr. Lavrids Thomsen. — Eriksdatter, Enke efter Jørgen Pedersen Obel, 40. — Eskesdatter Povl Bysers, se Falk. — Floriksdatter se Rønno. — Folckers se Anne Eskesdatter Falk. — Jensdatter, Enke efter Peder Nielsen, Laugmand i Bergen, 509 f. — Jensdatter, Peder Nørkiærs i Hindsels, 672. — Madsdatter, Sjælland (Ægteskabssag) 247. — — Mikkelsdatter af Varming 524; jvfr. Peder Andersen. — Nielsdatter, Enke efter Kristen Kræmmer i Holbæk, 586 f. — Vestersdatter i Skaane (Ægteskabssag), 148. — Villumsdatter, Kristoffer Schult's, 71.
 Annicke N., Oldfrue p. Haderslevhus 196.
 Ansager, Ø.-Horne H., 264.
 Antvorskov Slot og Len 3, 254, 286, 291, 296, 307, 441, 465, 481, 508, 532 f., 589, 659, 667. — Berider se Ejler Pedersen, Hans Vilhelm von Harstal, Henrik Rotkirk. — Sadelmager se Goris Gorissen. — D a t.: 512.
 Arden, Hindsted H., 339, 369, 392.
 Arensbach, Erik Nielsen, Præst i Asperup og Rorslev, 329 f., 533.
 Arenfeldt, Aksel, Lensmand over Giske Len, 259, 328, 333, 343, 403, 416, 436, 529, 547, 599, 617; jvfr. Marie Ulfeldt. — Ellen (Eline), Jørgen Juuls, 417, 436, 617. — Jfr. Ide 258, 600. — Jørgen, 600, 617; jvfr. Rigborg Lindenov. — Mogens, 1641 Lensmand p. Mariager Kloster, 187, 245, 256, 466, 487, 495, nævnes 481, 511, 523, 556, 591, 659. — Niels 140 f., 311, 334, 359, 416, 541, 559, 679; jvfr. Karen Dyre.
 Arnt Berntsen i Varberg 254 f.
 Arness Syssel p. Island 648.
 Arrie, Oxie H., 147.
 Arstad se Aarstad.
 Arvid Klavsen, Præst i Halmstad, 563. — Markvordsen i Algstrup 119.
 Asarum, Lister H., 615.
 Asbo, Sdr., Herred, 210.
 Aschersleben, Jfr. Birgitte 598. — Hilleborg, Niels Skinkels, 562. — Jørgen († 1625) 598; jvfr. Maren Brockenhuus. — Jfr. Margrete 80. — Movrids, 334.
 Asige se Aasager.
 Asmild Klosters Len 190 f.
 Asminderup, Lyng-Kronborg H., 583.
 Asperup, Vends H., 11, 329, 400, 533.
 Assager se Aasager.
 Assels, Ø.-, Sønder H., Mors, 565.
 Assendrup, Tybjerg H., 267.
 Assens 8, 59, 65, 74, 161, 278, 311, 521, 538, 660. — Borgere 40, 221, 335, 371, 493.
 — Provsti 49.
 Asser Pedersen i Brand 392.
 Assing (Alsing), Hammerum H., 501, 679.
 Astelbo, Vends H., 400.
 Astrup, Hindsted H., 369.
 Attevere (Atterye), Brederød S., Tønnersø H., 597, 639.
 Attrup, Kær H., 34.

- Augdesiden Len, Norge, 357, 398, 643, 660.
- Ausaas, Sdr. Asbo H., 102.
- Avnslev, Vindinge H., 72, 544.
- Baag Herred** 538.
- Baahus Slot og Len 64, 223, 509, 586, 660, 662. — Arkelimester se Kristen Nielsen.
- Baalerup (Borup), Kvidbille S., Halmstad H., 131.
- Baaring, Vends H., 11, 380, 400.
- Baarslev (Baasløf, Bosløf), Luggude H., 36, 108, 584, 597.
- Baastad, Bjærg H., Skaane, 508 f.
- Baastrup, Nørvang H., 38, 86.
- Backer, Anders, i Køge, 545. — Se ogsaa Bager, Bagger.
- Baden, Emmerentse Pedersdatter († 1639), Klavs Brockenhuus's 215, 265, 515.
- Badt (Bandt, Boedt), Peder, i Mal-møhus Len, 122.
- Bager, Erik, Tilsynsmand over Børnehuset, 127, 563. — Se ogsaa Backer, Bagger.
- Bageskær, Hundborg H., 126.
- Bagge Baggesen i Varde 361.
- Bagger (Bager), Kristen, Herredsskriver i Fakse Herred, 59. — — Peter, Hospitalsforstander i Helsingør, 483. — Se ogsaa Backer, Bager.
- Bagtorp, Vennebjærg H., 625.
- Bakke, Viske H., 243.
- Bakke Kloster og Len 433 f.
- Bakkebjærg, Holbo H., 286, 567.
- Bakkebølle, Baarse H., 287.
- Ballum Birk 89, 307, 364.
- Marsk, Ballum S., Tønder H., 89.
- Balsby, Noseby S., Gærs H., 297.
- Balslev, Vends H., 11.
- Bamble Fogderi, Norge, 223.
- Bandsbøl, N.-Horne H., 98.
- Bandt, Peder, se Badt.
- Bang, Jens, i Aalborg, 135, 294, 515, 523. — Jens, Fru Birgitte Gyldenstjernes Tjener, 113. — Jens Nielsen, Præst i Flemløse, 20, 534. — Niels Hansen, Præst i Dalum og Sanderum, 338.
- Banner, Dorte, Kristoffer Krafses, 194. — Frans († 1575), 208.
- Barbara, Gert Osorins Enke, 99, 634.
- Barbariet 435.
- Barckmand (Berckmand, Borckmand), Hans, Snedker, Tilsynsmand med Snedkerarbejdet p. Kronborg, 176 f., 284, 420, 424, 506.
- Bardastrands Syssel p. Island 206.
- Barfod, Povl Jørgensen, Præst i Øsse og Næsborg, 212.
- Barkager (Borkager), Bjærg H., Skaane, 486.
- Barrit, Bjærg H., Jylland, 453.
- Barsebæk, Harjagers H., 608 f.
- Barsholm (Bardesholm) se Bordes-holm.
- Bartolomæus Haagensen, Proviantskriver p. Holmen i København, 23, 349 f., 573, 625.
- Basse (af Adel), Anne, Korfits Thotts, 106, 618. — Anne, Kristen Prips, 129. — Edel, Mikkel Hvas's, 129. — Hans Lavridsen 72, 129. — Helle († 1587), Erik Thotts, 618. — Jfr. Kirsten, 129. — Kristofer († 1637), 129; jvfr. Abel Norby. — Peder († 1639), Lensmand p. Tranekær og Jungshoved, 3 f., 7, 38, 128, 147, 246, 344, 399, 595; Jvfr. Sofie Parsberg.
- (ikke adelig), Niels, i Pjedsted, 334.
- Baste, Hans, i Pjedsted, 334.
- Bastian Klavsen, i Sorø Skole, 594.
- Båtsandar (Baadsand, Boesand), Gullbringe Syssel, Island, 169 f.

- Bauer, Frederik, Generalmajor, 652.
 Beate Thomesdatter i Viborg(?) 176.
 Beck (af Adel), Jokum Jakobsen, Lensmand i Kristianstads Len, 16, 75, 82, 168, 199 f., 242, 382, 449, 457; nævnes 21, 45, 81, 101, 125, 132, 143, 161, 187 f., 203, 210, 296 f., 323 f., 372, 394, 421, 446, 457, 573, 623 f., 630, 639, 660, 667; g. m. 1. Else Grubbe († 1631), 2. Else Friis. — Lave Sivertsen, Kancellisekretær, 559. — Jfr. Lisbet, g. 1640 m. Tage Thott Andersen, 288. — Mette († 1631), Erik Stensen Billedes, 547. — Sivert († 1623), se Lisbet Bilde. — Sten Sivertsen, Rentemester, Lensmand p. Bakke Kloster, 1641 p. Herrisvad Kloster, 240, 370, 433, 444, 450; nævnes 80, 140, 226, 267, 273, 279, 288, 305, 349, 358, 410, 461, 477, 490, 499, 506, 511 f., 672. — Se ogsaa Rentemestre.
 — (ikke adelig), Mathias Pedersen, i Varde, 361.
 Beder (Bedle), Ning H., 144, 336, 487, 541.
 Bedsted, Hassing H., 414.
 Beer, Berendt de, af Tønder (Tunder, Lunder), 35, 80.
 Behling, Osevald, p. Sorø Akademi, 490.
 Beldringe Gaard, Baarse H., 508.
 Bellinge, N.-Asbo H., 586.
 Bellingsholt se Bollingholt.
 Belov, Lavrids, Kancellisekretær, 548 f. — Sofie, Kristen Thotts, 28.
 Bender, Adolf, Kongens Mundkok, 93.
 Bendix Mortensen, Kommissarieskriver, 94, 522.
 Bendsholm, Medelstad H., 132.
 Benedikt Povlsen af Island 570.
 Benløse, Ringsted H., 398.
 Bent Jonsen i Bøge 596. — Mogens p. Bellinge 586. — Svendsen i Krogserød 596. — Tuesen i Egisholt 282.
 Bentzfeldt, Hopman (Kaptejn), 652.
 Berckmand, Hans, se Barckmand.
 Berens, Henrik, i København, se Maren.
 Bergen 77, 423, 521, 638, 662. — Laugmand se Peder Nielsen. — Tolder se Peder Hansen. — Borgere 94, 108, 223, 255, 509, 522. — D a t.: 507—511.
 Bergens Stift 69, 225, 656. — Superintendent se Ludvig Munthe.
 Bergenhus Slot og Len 660, 679.
 Berger Hallsen p. Island 170.
 Bergkvara, Ny-Friherskab, 614; se Karl Karlson Gyllenhjelm.
 Bernt Lambertsen, Skibskaptajn, 248. — Pedersen se von Deden.
 Bernts, Albert Baltser, dansk Faktor i Hamburg, 3, 220, 260, 489, 494, 651.
 Bertel Ladmager i Bragnæs 405 f. — Hansen i Randers 133. — Johansen, Glarmester p. Københavns Slot og i Rosenborg Lysthave, 457; jvfr. Karen Andersdatter. — Knudsen, Mag., Præst i Løderup, 607. — Nielsen af Bragenæs 261, 329.
 Besser p. Samsø 594.
 Bie, Peter, i Horsens, 5.
 Biering, Peder, Borgemester i Viborg, 366.
 Bild, Hans, 151.
 Bilde, Anders Eriksen, Lensmand p. Arnsborg Slot, 645, 664. — Anne, Ejler Brockenhuus's, 411. — Birgitte, Jens Mogensen Harbous, 32, 41. — Ejler 318, 321, 411. — Erik Stensen († 28/6 1641), 11, 294, 409, 524, 529 f., 547, 599; jvfr. Mette Beck. — Hans 326, 374, 419; jvfr. Beate Gjøre, Kirsten Lunge. — Helvig, Johan Brockenhuus's

- 529, 547. — Henrik Knudsen, 150, 234, 285, 299, 313, 487, 529, 674. — Jfr. Hilleborg Ovesdatter, 634. — Jfr. Karen Ovesdatter, 634. — Klavs, 182. — Lave, Landsdommer p. Lolland og Falster, 342, 474, 529 f., 547, 581; nævnes 440, 463, 493, 599. — Lisbet Stensdatter, Sivert Becks, 23, 288, 297. — Peder, 87, 226 f., 339 f., 634. — Rønnov 128, 420, 434, 529, 547, 618. — Sten Eriksen, Lensmand p. Rugaard, 524, 529, 547, 599, 650; nævnes 16, 33, 64 f., 76, 139, 163 f., 227 f., 232, 234, 245, 249, 258, 263(?), 275, 313, 344, 350 f., 369, 373, 400, 427, 445, 465, 490, 514, 522, 534, 538, 543, 551, 577, 605, 609 f., 642, 659. — Sten Holgersen, 1640 Lensmand p. Sejlstrup, 72, 109; nævnes 101, 105, 125, 127, 207, 263(?), 275, 317, 325, 388, 340, 368, 376 f., 391, 418, 458 ff., 625, 641, 660, 678. — Sten Mogensen, 250, 631, 650; jvfr. Margrete Norman de la Navité. — Tønne, 58, 129, 285, 313. — Vincens, 98, 129, 183, 218, 246, 267, 277, 285, 299, 410, 420, 434, 437, 444, 459, 525, 594 614, 618.
- Bildt, Jens, 625. — Jfr. Kirsten, 309. — Vincens, Lensmand over Brunlaug Len, 660, 679.
- Billund, Grene S., Slavs H., 125.
- Bing, Anders, 376. — Keld, 376; jvfr. Kirsten Splid.
- Bir, Kristoffer, Bartskeer i Børnehuset, p. Holmen, Tøjhuset og Provianthuset, 601 f.
- Birgitte Mogensdatter, Peder Jakobsens, 163.
- Birke, Færs H., 575.
- Birkholt, Varberg Len, 96.
- Bisbo, Baag H., 634.
- Biskaya 636, 665.
- Bjelke, Henrik, Hofjunker, Major, 427. — Jens, Norges Kansler, Lensmand p. Bergenhus, Onse og Nunne Kloster, 336, 660. — Ove, Kancellisekretær, 1641 Lensmand p. Bakke Kloster, 433 f.
- Bjellerup, Torne H., 147.
- Bjrerager, Hads H., 385.
- Bjerreby p. Taasinge 30, 72, 233, 625.
- Bjerregaard, Jens, i Ingerslev, 349. —, Varberg Len, 626.
- Bjerregrav, Sønderlyng H., 331, 480.
- Bjerssø, Bare H., 99, 147.
- Bjersgaard, N. Asbo H., 552.
- Bjæverskov Herred. Herredsfoged se Peder Nielsen Gad.
- Bjørn Bentsen i København 57.
- Bjørnemose, Sunds H., 209.
- Bjørnsholm, Slet II., 528. — Sogn, Slet H., 162, 359.
- Bjørnstrup, Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Bladstrup, Lunde II., 339.
- Blasius, Lennert (Leonhard) 1640 Overbygmester, 488, 677.
- Blekinge 70, 148, 160 f., 224, 237, 246, 274, 280, 300 f., 304, 464 f., 485, 513, 542, 559, 645, 655, 670 f. — Landsting 464. — Landsdommer se Villum Thomsen.
- Blickfeldt, Kristen Jensen, Rektor i Kristianstad, 478.
- Blidstrup, Holbo H., 286, 567.
- Block, Jakob, Foged hos Jørgen Hondorf, 174 f. — Jens, i Arden, Herredsfoged i Hindsted H., 392. — Niels, i Skelskør, 613.
- Blome, Henrik, Hofjunker, 673.
- Blære, Aars H., 320.
- Bocke, Dove, Skipper, 673.
- Bodel (Bodil), Kristensdatter i Jerlev, g. m. 1. Morten Bondesen, 2. Niels Ibsen, 5. — Olufsdatter af

- Rødeby 644; jvfr. Haagen Mogens, Las Andersen. — Pedersdatter, Oluf Niensens, af Kærstorp, 671.
- Boderup, Skyts H., 147.
- Boe Boesen, Ridefoged p. Koldinghus, 642 f.
- Boedt, Peder, se Badt.
- Boesand, se Båtsandar.
- Boetofte (Bøetofte), Langeland, 550.
- Bogense 8, 216 f., 311, 400, 660. — Byfoged se Frans Jørgensen. — Borgere 221, 240, 399 f., 412.
- Boholmen, Medelstad H., 132.
- Boller, Bjærge H., Jylland, 75.
- Bollicke, Ditmer, Kongens Berider, 63.
- Bollingholt (Bellingsholt, Bullingholt), Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Bolt, Mattis, Visitør i Storebælt, 60.
- Bonaglia, Benedetto, Bassist, 504.
- Bonde, Kristen Nielsen, Mag., Præst ved Aarhus Vor Frue Kirke, 525, 528.
- Bonderup, Københavns Len, 676.
- , Rinds H., 455, 458, 558.
- , Slagelse H., 259.
- , Torne H., 442.
- Bonvig, Frederik, Generalmajor, 556.
- Borbjærg, Hjerm H., 156.
- Borchgrevink, Melkior († 1632), kgl. Kapelmester, 268.
- Borchsenius, Johannes, Apoteker i Viborg, 12.
- Borckmand, Hans, Snedker, se Barckmand.
- Bordesholm (Barsholm) 84.
- Bording, Kristen Lavridsen († ²⁸/₃ 1640), Provinsialmedikus i Ribe, 66, 202.
- Borgfjord Syssel p. Island 648.
- Bork, N., N. Horne H., 1.
- Sdr., N. Horne H., 1.
- Borkager se Barkager.
- cellis Forvalter, Provst over Vendsyssels Provsti, 213, 472, 479, 674 f.
- Bornemann, Filip Julius, Tyske Kan-Bornholm 70, 222, 224, 237, 300 f., 304, 439, 464, 485, 655, 660 f. — Skovrider se Morten Kallas. — Toldskriver se Hans Jensen. — Landsting 464. — Landsdommer se Mads Koefoed. — Se ogsaa Hammershus.
- Borre, Møen, 285.
- Borreby, V. Flakkebjærg H., 118, 454 f., 483.
- Jerrestad H., 106, 174.
- Torne H., 97.
- Borrebygaard, Jerrestad H., 174, 439 f., 492. — Ridefoged se Anders Kristensen.
- Borregaard, Slet H., 528.
- Borum, Framlev H., 479.
- Borup se Baalerup.
- Gaard, Vor H., 4, 162.
- Boserup, Luggude H., 297, 584, 597.
- Bosløf se Baarslev.
- Bosmand, Arnold, Vinhandler i Amsterdam, 546.
- Bostelman, Matis, Skibsreder, 227.
- Betofte, Langeland, 453, 500.
- Bottrup, Hatting H., 327, 453.
- Braaby se Broby.
- Braabymaale se Bromaaale.
- Braagerup, Bare H., 147.
- Bradby se Broby.
- Braem, Gødert, Tolder i Øresund, 187, 289, 439, 653 f. — Johan, Kongens Faktor i København, 187, 348, 427, 435, 439, 451 f., 602, 652 ff.; jvfr. Silla Bruns.
- Braems, Margrete, 653.
- Braganza, Hertugen af, se Eduard.
- Bragenæs, Norge, 406. — Fogderi, 223, 329, 662.
- Brahe, Aksel Ottesen († 1616), 155, 335. — Aksel Tygesen, 537, 543,

- 571, 658. — Anne, Ejler Qvitzovs, 116, 150 f., 164, 255, 278, 317, 334 f., 342, 352, 393, 538. — Jørgen Stensen, Lensmand p. Hagenskov, 164, 298, 537, 635; nævnes 20, 40, 59, 65, 71, 99, 138, 150, 161, 184, 201, 209, 216, 228, 233, 246, 263, 265 f., 270, 275, 278, 281, 293, 311, 316, 324 f., 335, 344, 352, 358, 369, 371, 393, 400, 412, 465, 471, 488, 526, 529, 533 f., 537 f., 540, 543 f., 557, 562, 590, 599, 610 f., 640, 642, 645, 658 f. — Jfr. Kristense Tygesdatter, 537, 543 f., 571, 658. — Otte Pedersen 84, 91, 167, 403, 579, 614, 652. — Otte Stensen, 167, 274, 403, 420 f., 434, 496, 579, 614, 618, 652. — Sofie Pedersdatter († 1638), g. m. 1) Peder Munk († 1623), 2) Malte Sehested, 317. — Sofie Stensdatter, Jørgen Lunges, 478, 497. — Sten Jørgensen, 164. — Tyge Akselsen († $\frac{22}{8}$ 1640), Lensmand p. Trygvælde, 65, 79, 104, 112, 263, 274, 277 f., 298 f., 335, 410, 449, 491, 525, 538, 554 f., 590, 611 f., 628, 635, 658; nævnes 14 f., 27, 29, 42, 59, 91, 116, 126, 151, 167, 173 f., 199, 238, 246, 507 f., 663.
- Bramstrup (Brangstrup), Aasum H., 358.
- Brand, Lundenæs Len, 392.
- Brande, Nørvang H., 515.
- Brandeborg, Halmstad H., 131.
- Brandholm, Nørvang H., 515.
- Brandisløf, V., se Brønderslev.
- Brandsby, Langeland, 585.
- Brandsvig, St., N.-Asbo H., 131, 626.
- Brandt, Johan, i Aalborg, 98. — Kasper, Ridefoged p. Antvorskov, 254. — Kristian, Skibsløjtnant, 95.
- Brangstrup se Bramstrup.
- Brask, Lyder, i København, se Magdalene.
- Bratsberg Gaard og Len 660.
- Braunschweig 148, 303.
- Bredal, Erik Andersen, Mag., Kapellan p. Kristianshavn, 14. — Mads Andersen, Præst i Bredsten, 337
- Hammerum H., 124.
- Hatting H., 535.
- Brede Klavsen, i Sorø Skole, 594.
- Brederød, Tønnersø H., 597, 639.
- Bredow, Achim (Jockim), Jægermeister, 389, 393, 464; nævnes 263, 267, 288, 290, 293, (307), 330, 384, 389, (422), 429, 445, 461, 492, 496 f., 524 f., 546, 551, 566, 588, 628 f., 636.
- Bredsten, Tørrild H., 337.
- Bregne Herred i Blekinge 150.
- Bregnerød (Bregnryd) Bøgeskov, Gødelev S., Torne H., 245.
- Bregninge p. Taasinge, 30, 71, 233, 560, 568, 625.
- Breide, Barbara, Otte Urnes, 263.
- Frederik, se Helvig Pentz. — Wolf Jokimsen 256, 264.
- Bremen 364. — Borgere 452.
- Brems, Povl Jensen, Præst p. Jegindø, 635 f.
- Brend Mølle, Hammer H., 529, 547.
- Brendekilde, Odense H., 72, 424 f.
- Brenderup, Gudme H., 526, 544, 609.
- Vends H., 11, 294, 409, 524.
- Breum, Nørre H. Salling, 419, 632.
- Brick, Sten Nielsen, i Kristianshavn, 469.
- Bring, Kristoffer, Skriver p. Malmøhus, 115, 146 f., 258, 348, 372, 421, 487.
- Brinkemaale, Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Brix, Anders, Skipper, af Marstrand, 523.
- Broby (Braaby, Braadby), Ringsted H., 159.

- Brochmand, Jesper Rasmussen, Dr. theol., Biskop over Sjællands Stift, nævnes 14, 54, 69, 224, 252, 257, 274 f., 277, 397, 422, 434, (437), 527, 574, 587, 608, (620) 627, 648, 656.
- Brock, Jytte, Jørgen Skeels, 30, 155, 257.
- Brockenhuus, Jfr. Alhed, 312, 318.
— Ejler († 1602) se Anne Bilde. — Johan Jørgensen, Hofjunker, 459.
— Johan Keldsen 2, 78, 191, 214, 286, 299, 314, 327, 347, 349, 383, 487, 529, 547, 569, 615; jvfr. Helvig Bilde. — Just († 1640), 168, 192, 262. — Jørgen Ottesen († 1634), 40, 318. — Keld († 1616), 214. — Klavs Ejlersen, Landsdommer p. Fyen, 27, 76, 215, 265, 514 f., 612; nævnes 138, 159, 263 f., 371, 383, 425, 463, 500, 562, 611; jvfr. Emmerentse Pedersdatter Baden. — Maren, Jørgen Ascherslebens, 598. — Jfr. Margrete, 76. — Oluf, Kancellisekretær, 1641 Lensmand p. Lyse Kloster og Svenstrupgaards Len, 34, 238, 307, 537, 616 f., 626. — Otte, Sekretær 318 f., 566. — Rigborg Lavridsdatter († 16/9 1641), 575.
- Brogaard, Svenstrup S., Ø.-Han H., 125, 244.
- Broholm, Gudme H., 76, 612.
- Brokroge, Hans, i Roskilde, 36.
- Bromaale (Braadby Maale), Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Brotmand (Grotmand), Hans, Toldskriver i Viborg, 104.
- Brudager, Gudme H., 297.
- Brun (Bruun), Bertel, af Køln, i Hamburg, 229 — Hans, i København, 654. — Henrik, Skibsløjtnant, 95, 507. — Henrik Andersen, Mag., Præst til Vesterborg og Nordlunde, 50 f. — Jens, i København, 654. — Jens Hansen, Præst i Opmand og Vang, 203. — Jens, Kaptejn i Halmstad og Helsingborg, 443, 477 f. — Jokum (d. æ.)s Enke Dorte, 654. — Jokum (d. y.), i København, 654. — Margrete Madsdatter, g. m. Mag. Jørgen Theophilussen Sadolin, Præst i Stokkemark, 94. — Mikkel, Kæmner i Roskilde, 541. — Movrids, Skibsløjtnant, 248, 497. — Niels Andersen, Tolder i Haderslev, 50. — Silla Jakobsdatter, Johan Braems, 653 f. — Sofie, i København, 654. — Villum, Felt-skær, 77.
- Brunlaug Len, Norge, 660.
- Brusk Herred. Delefoged se Søren Jensen.
- Bryggerslettet (Brøgislettet), Eng-have ved Vallø, Bjæverskov H., 502, 560, 567.
- Brylle, Odense H., 72.
- Bryske, Ejler († 1614) 489.
- Brüssel 517, 520 f.
- Brøddegaden, Gaard i Rebbelbjærg, Bjærg H., Skaane, 478.
- Brøgislettet, Have ved Vallø, se Bryggerslettet.
- Brøndby, Luggude H., 103.
- Brønderslev (Brandisløf), V., Børglum H., 125, 426.
— Ø., Børglum H., 125, 244.
- Brøndumgaard, Salling S., Slet H., 370.
- Brønnestad, Gyng H., 243.
- Brørup, Malt H., 415.
- Brøserup, Albo H., 143.
- Bubelgaard, Indlev S., Vends H., 259.
- Buchmand se Bøckmand.
- Buchwald, Frederik, Oberstløjtnant, 77 f., 89, 220, 230, 321, 333, 397, 527. — Hans Adolf, se Anne Rantzau. — Iven, 425 f.; jvfr. Katrine

- Ahlefeld. — Johan, 426; jvfr. Emerentia Ahlefeld. — Jokum, 316, 334, 356, 563. — Kasper, Amtmand p. Segeberg, 555. — Klaus († 1638), 168 f., 262.
- Buck, Knud Jensen, i Hjarup, 79 f.
- Budde, Anne Katrine, Peder Vibes, 617.
- Budier, Jacques, i Glückstadt, 304.
- Bue, Viske H., 243.
- Bugenhagen, Anders (Andreas), i Laholms Len, 149, 181, 503.
- Bukkehave, Fuglse H., 580.
- Bullingholt se Bollingholt.
- Bunkeflod, Oxie H., 147.
- Bunkelykke, Medelstad H., 591.
- Burlev, Bare H., 584, 598.
- Busk, Frederik Hansen, øverste Hører i Roskilde Skole, 1640 Præst i Haraldsted, 145.
- Bursvig (Busvig) p. Gulland 244.
- de Busis (nache!), Herman, i Holland, 477. — Pillegrim, i Holland, 477.
- Busmand se Bøckmand.
- Busvig se Bursvig.
- Byeskier (Byasker) p. Island 170.
- Bygholm Slot og Len se Stjernholm.
- Bülow, Anne, Enke efter Povl v. N., 256. — Kristian, 1637 Lensmand p. Laholm, nævnes 23, 131, 149, 161, 176, 184, 187 f., 358, 444, 447, 486, 509, 548, 552, 574 f., 585, 597, 626, 639 f., 660, 664.
- Buesing, Klavs, Bartskeer i Haderslev, 47.
- Bysse Skov, Taarnborg S.; Slagelse H., 259.
- Bækgaarde, Lyngaa S., Sabro H., 42.
- Bækma, Horns H., Jylland, 541.
- Bæltet se Storebælt.
- Bøckmand (Buchmand, Busmand), Henrik, Kok, 14.
- Bøetofte se Boetofte.
- Bøg, Søren, Peder Gersdorffs Føged, 346.
- Bøge, Favraas H., 596.
- Bøgvad, Anders, i Kolding, 361. — Johan, Kongens Fiskemester, 458, 464, 582, 588. — Niels, i Kolding, 361, 488.
- , Egtved S., Jerlev H., 21, 355.
- Bølling, Egtved S., Jerslev H., 22, 473.
- Øster-, Bølling H., 13.
- Børge Olsen (Skaane) 290.
- Børglum Kloster og Len 60, 207.
- Børup, Elbo H., 429.
- Bøvling Slot og Len 32 f., 153, 158, 276, 305, 641, 660. — Rideføged p. Bøvling se Hans Kortsen. — Skriver se Hans Thomsen.
- Cadix 212. — Guvernør se Duca de Maqueda.
- Calenius (Cornelio), Arnoldus (Arnoldo), Vinhandler, af Køln, 617.
- Casimir, Jokim, i Sølvitsborg Len, 182.
- Chelmeier se Gelmeier.
- Christian III, Konge, 4, 380.
- Christian IV, Konge, 166, 172 f.
- Christian (V), Prins, (146 f.), 161, (258), 269, 310, 348, 427, 580.
- Christian, Hertug af Holsten-Gottorp, 434.
- Christine, Dronning af Sverrig, 400.
- Claudi, Kristoffer, Kongens Jæger, 461.
- Conte, Samuel le, af Hamburg, 40.
- Corvage St. Nicolai, Rusland, 77.
- Cothman, Ernst, Dr., se Elisabet Heins.
- Cramer, Niels Rasmussen, Præst i Allerup, 395.
- Crappé, Roland, Bewinthebber i Ostindisk Kompagni, 614.
- Crop, Oluf Mortensen (Olaus Martini), Præst i Ferlev, 640.

- Croy, Enkehertuginde, se Anna.
- Cunningham (Köningham) John (Hans), Lensmand p. Vardøhus, 312, 660.
- Cølen, Cort, i Assens, 40.
- Daa**, Jfr. Dorte, 455, 628. — Jfr. Hilleborg, 455. —, Jfr. Ide, 455. — Jørgen, 454, 483. — Klavs († 30/3 1641), Rigsadmiral, Lensmand p. Dragsholm Slot, 259, 284, 291, 430, 454 f., 458, 483, 558; nævnes 24, 98, 116, 164, 167, 224, 236 f., 240, 246, 261, 273, 290, 296, 300 f., 308, 312, 350, 384, 408, 420, 434 f., 437, 440 f., 561, 576, 579, 614; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Kristian, 454, 483. — Margrete († 1633), Ulf Gribs, 394. — Oluf, 298, 455, 491, 529, 547, 618, 628, 644. — Valdemar, Hofjunker, 558.
- Daastrup, Ramsø H., 627.
- Dabber (Dabers), Matthias, 93, 133.
- Dade (Dadet), Tybjærg H., 618 f.
- Dagstrup se Daugstrup.
- Dalby, Bjærg H., Fyen, 65, 79, 104.
- , Fakse H., 272.
- , Ramsø H., 627.
- Birk, Torne H., 442.
- Dalgaard, Navr S., Hjerm H., 124.
- Dallin, Walter, Skotte, 10 f.
- Dalsholte, N.-Asbo H., 585.
- Dalum, Odense H., 338, 605.
- Kloster og Len 16, 29, 127, 227 f., 232, 258 f., 349, 351, 432, 434, 514, 524, 551.
- Damstrup, Froste H., 131, 584, 621. — St., Froste H., 584, 621.
- Daniel Nielsen, Skibsløjtnant, Skibskaptejn, 248, 269.
- , David, Skibskaptejn, 496.
- Danstrup se Damstrup.
- Danton, Henrik, 38 f; jvfr. Gertrud Andersdatter Nygaard.
- Danzig 242, 454, 549. — Borgere 463, 512.
- Daue, Hans, se Due.
- Daugstrup (Dagstrup), Lunde H., 65, 79, 112.
- David Danielsen i Stege 114. —, Daniel (Gældssag), 92.
- Debel, Skads H., 264.
- Deden, Rudbeck, 426.
- , Bernt Pedersen von, 4, 38, 425 f.; jvfr. Elsebe Høcken, Karen Pors.
- Defelde, Johan, Kobberstikker, 566.
- Dehen, Jørgen, i Næstved, Trompetter v. sjællandske Kompagni, 468.
- Dellen, Johan Bøtger van, i København, 15. — Jørgen, i København, 15.
- Demmestrup, Høgs H., 358.
- Denis se Dines.
- Didrik Henriksen, Præst i Hammenhøj og Hannæs, 137.
- Dines (Dionysius, Dionys, Denis, Dinis, Dignis) Kristensen, 322. — Lydiksen af Læsø 134. — Madsen, Herredsfoged i Salling H., 201. — Sørensen i Vejstrup 53, 211.
- Dirks (Duncks) Jensen p. Amager 163; jvfr. Grete Jansen.
- Ditmarsken 273.
- Ditmars, Kaspar, Borgemester i Næstved, 361.
- Dittenhammer (Dyppenhammer), Hieronymus Filip, Kongens Herold, 583.
- Donslund (Dunslund), Slavs H., 212.
- Dorte Jørgensdatter i Randers 133. — Lavridsdatter i Randers 133. — Mortensdatter, Enke efter Fyrforvalter Jens Pedersen Grove i Helsingør, 91, 118, 619 f. — Nielsdatter, Jens Rasmussens i Heriskind, 382. — Thomesdatter, Sjæl-

- land (Lejermaalssag), 247. — Se Jokum Brun.
- Douin, Jakob, af Leith, 511.
- Dover 290.
- Draaby (Dræbye, Droby), Mols H., 245, 331.
- Dragsholm Slot og Len 90, 296, 350, 433, 444, 449, 541 f., 574, 576, 659. — Skovrider se Jørgen Kristensen.
- Drammen 271 f., 490, 662. — Toldskriver se Hans Hvid. — Borgere 30, 223.
- Dressel, Lenert, Fuglefænger ved Frederiksborg Slot, 279.
- Dresselberg, Mette († 1635), Frederik Parsbergs, 129 f.
- Dreyer, Jakob Hansen, i Kristianshavn, 339, 431.
- Droby se Draaby.
- Dronningborg Slot og Len 17, 50, 63, 276, 386, 601, 641, 659, 677.
- Dræby, Bjørge H., Fyen, 338. — Gaard 651. — Se Draaby.
- Drøbak Fogderi, Norge, 223, 662.
- Due (af Adel), Kasper Pedersen (adlet 1641), Kaptejn, 363, 646. — Manderup Jørgensen, 151, 234.
- Due (Daue, ikke adelig), Hans, af Lübeck, i Kolding, 39, 81. — Jens Sørensen, Præst, 509. — Mikkel, i Aarhus, 360. — Se Henrik Ernst.
- Dueholms Kloster og Len 67 f., 73, 140, 142, 213. — Skriver se Henrik Jørgensen.
- Duir, Detlev, i København, 261.
- Dumbar, Patrick, Major, 131, 457, 477 f., 534, 626.
- Duncker, Tideman Henriksen, Skibsløjtnant, 573.
- Dunkerque 145, 269, 384, 517, 520 f.
- Durich, Hans, Tolder i Næstved, 221, 659 f.
- Dyr, Lavrids, Raadmand i Middelfart, se Dyre.
- Dyre, Hans, 334, 342, 376, 541, 559. — Iver, 267. — Karen, Niels Arenfeldts, 311, 334, 342, 359, 541, 559. — (Dyr, ikke adelig), Lavrids, Raadmand i Middelfart, 376, 510.
- Dyppenhammer se Dittenhammer.
- Dørup, Hjelmlev H., 386.
- Døstrup, Hindsted H., 283.
- , Lø H., 61, 314, 330, 482.
- Ebbe Gregersen 79 f.
- Ebberup, Mads Andersen, Præst i Staby, 366.
- Eckernførde 461.
- Eduard, Hertug af Braganza, 517 f.
- Eftre (Efterød), Aarstad H., 131.
- Egby, Luggude H., 200.
- Egebjærg, Mørum S., Lister H. 132, 591.
- Egede (nu: Jomfruens Egede), Fakse H., 272.
- Egense, Lunde H., 513.
- Egesborg, Niels Jakobsen, Kapellan i Helnæs, 200.
- Eggebrecht, Nikolaus, Tyske Kancellis Forvalter, 142; jfr. Anne.
- Eggers, Herman, i Holbæk, 293.
- Egholm, Voldborg H., 358. — Sund ved Samsø, 135.
- Egisholt, Ørkeneds S., Gyngø H., 282.
- Egtvad (Eva), N.-Horne H., 22.
- Egtved, Jerlev H., 21 f., 355.
- Ehm, Hans, Kobbersmed, 289.
- Ehn, Hans Gregersen, Præst i Stavnning, 383; jvfr. Sofie Lagesdatter.
- Eisenach 43.
- Eisenhut, Bartholomæus, Gartner p. Koldinghus, 542.
- Ejby, Rasmus, i Benløse, 398. — Gods (?), 635.
- Ejler Jakobsen, Borgemester i Vor-

- dingborg, 132, jvfr. Margrete. — Laursen (Lavridsen), i Sorø Skole, 594. — Pedersen, Berider p. Antvorskov Slot, 9.
- Ejlert Jorresen, Skibsløjtnant, 573.
- Ejsingkær (Esingkier), Vildbjærg S., Hammerum H., 124.
- Ejstrup, Vrads H., 392.
- Eker Len, Norge, 660.
- Elbe, Flod i Tyskland, 64, 216, 269, 409, 522 f.
- Elbo Herred. Dele- og Skovfoged se Jep Pedersen. — Herredsfoged se Jakob Thomsen. — Skovrider se Hans Randulf.
- Elcke, Johan, i Odense, 361.
- Ellen (Elline) Anders Knudsens i Skaane 505. — Henriksdatter, trolovet m. Peder Jensen i Malmø, 144. — Tagesdatter, Sognepræst Peder Lavridsens i Hvalsø, 592, 601.
- Eleonora Maria, Enkehertuginde til Mecklenburg, 437.
- Elev, V.-Lisbjærg H., 349.
- Ellested (Elvested), Vindinge H., 453, 500.
- Elmholt (Emholt), St. Olufs S., Albo H., 324.
- , Favraas H., 596.
- Else Morten Pedersen i Bøgvad 355. — Hansdatter, Dr. Kristen Jensens, se Riber. — Hansdatter, Hans Nielsens, i Ballum Birk, 307. — Pedersdatter, Indehaver af Ø- og V.-Hassing Tiender, 123.
- Elsted, V.-Lisbjærg H., 349.
- Eltang, Brusk H., 417 f.
- Elvedgaard, Skovby H., 155, 335.
- Elvested se Ellested
- Emborg, Tyrsting H., 467.
- Emdruplund, Emdrup S., Sokkelunds H., 121.
- Emmerentse Pedersdatter se Baden.
- Enderslev, Bjæverskov H., 561.
- Enevold Klemmensen i Horsens 2. — (Nielsen), Præst i Roskilde, se Randulf.
- Engberg, Jesper Jepsen, Præst i Stubbekøbing, 447.
- Engelholm, Sdr.-Asbo H., 210.
- Engeltofte, Bjærg H., Skaane, 189, 255.
- England 38 f, 81, 239, 419, 463. — Konge se Karl I.
- Enslev, Tønnersø H., 597, 639.
- Erik Knudsen af Læsø 134. — Jørgensen i Odense 290. — Nielsen, Præst i Asperup og Rorslev, se Arensbach. — Olufsen (Olsen), Mag., Professor i Matematik ved Københavns Universitet, 283 f., 643. — Ottesen se Orning. — Simonsen i Odense 309.
- Eriknavr, Hatting H., 214.
- Erkesholt, Vinge S., Høgs H., 597, 639.
- Ermelundgaard p. Møen 443.
- Ernock (?), Slavs H., 535.
- Ernst, Henrik, forrige Præceptor for Grev Valdemar Christian, Professor i Jura og Etik ved Sorø Akademi, 12, 17, 678.
- Erritsø, Elbo H., 402.
- Esben Iversen (i Vamdrup) 8. — Kristensen i Jelstrup 105.
- Esbjærg Gaard, Jerne S., Skads H., 305.
- Esbønderup, Holbo H., 280.
- Esdromøllevad, Vadested mellem Kolding og Ribe, 4.
- Eserup, Bare H., 149.
- Esingkier se Ejsingkær.
- Eske Eliassen, Præst, se Nebsager.
- Espach, Frederik, i København, 633.
- Esperød, Herredstad H., 267 f.
- Esrom Mølle, Holbo H., 361, 424.
- Essen, Peter von, af Hamburg, 216.
- Esserupgaard, Esserup S., Bare H., 627 f.

- Ester Niels Koks Enke i København 251.
- Eutin. Biskoppen af, 555.
- Evad se Egtvad.
- Evert, Kaptajn i Sølvitsborg Len, 182.
- Karstensen, Skibskaptajn, 488.
- Everød, Gærs H., 323.
- Faaborg 326, 365. — Strandfoged og Visiter se Jep Jensen, Johan Hansen. — Borgere 74, 211, 365.
- Sogn, Skads H., 264.
- Faarup, Herrestad H., 569.
- Fabricius, Henrik, 372. —, Jakob, Dr. med., Hofmedikus, 127, 343, 372, 587. —, Johannes, Apoteker i Haderslev, 445. —, Kristian, Dr. jur. & med., 127.
- Faget, Henrik, Skipper af Lübeck, 290.
- Fajstrup, Sabro H., 401.
- Fakse Herred, Herredsskriver se Kristen Bagger.
- Falde, Ø.-, Slet H., 371.
- Falenkamp, Bernt Berntsen, Præst i Pjedsted, 367, 415.
- Falk, Anne Eskesdatter, Povl Bysers p. Vinderslevgaard, 406, 412. —, Peder Jensen, Arkelimester, 541, 583.
- Falkenberg 661. — Borgere 222.
- Falster 74, 104, 123, 221, 224, 237, 246, 274, 300 f, 463, 485, 559, 655, 659 f., 670. — Landsting 342, 463. Se Lave Bilde.
- Falsterbo 68, 625.
- Fangel, Odense H., 424 f.
- Farringløse, Ringsted H., 292.
- Farstrup, Slet H., 320.
- Farsø, Gislum H., 458 f.
- Faster, Bølling H., 13.
- Favraas Herred 575.
- , Favraas H., 470.
- Favrholt, N.-Asbo H., 615.
- Favrskov Mølle, Kerte S., Baag H., 35.
- , Sabro H., 42.
- Feldballe, Sønder H., Dyrs, 335.
- Birk, Sønderhald H., 191.
- Felix Rotgieter 408, 430, 572.
- Femern 493.
- Fenotzky (Fenofski), Sebastian, Skibsløjnant, 270.
- Fensmark, Tybjærg H., 618.
- Ferber, Johan, Præst i Eggebæk, Uggel H., 118.
- Ferdinand, Cardinal Infante, Regent i de Spanske Nederlande, 520.
- Fercrius (Ferrius), Helmich de, Skibsløjnant, 531.
- Ferlev, Gyng H., 324, 640.
- Ferlevgaard (Ferlevholm), Gyng H., 640.
- Ferrild, Brederød S., Tønnesø H., 597, 639.
- Ferringtofte (Fjerringtofte), N.-Asbo H., 278, 450 f.
- Ferritslev, Aasum H., 64.
- Ferslev, Fleskum H., 599.
- , Horns H., Sjælland, 194.
- Ferup, Andst H., 404.
- Festrem, Jokum, se Jestrem.
- Filborne (Fielborig, Følborne), Luggude H., 624.
- Filip IV, Konge af Spanien, (217, 493, 516—21, 548, 550).
- Fincke, Jakob, Professor ved Københavns Universitet, 285. —, Thomas, Dr. med., 127, 147.
- Find Nielsen i København 573.
- Finmarken 69, 656, 660.
- Fitt Pedersen, Ridefoged p. Laholm, 664.
- Fjelde, Musse H., 179.
- Fjeldsted, Vends H., 11, 72.
- Fjeldigemme(?) Fjerding, Halmstads Len, 23.
- Fjelkinge, Villands H., 323.

- Fjerding Eng, Als S., Hindsted H., 325, 377.
- Fjerringtofte se Ferringtofte.
- Flandern 493 f.
- Flejsborg, Aars H., 371.
- Flekkerøen, Norge, 230 f., 236, 238, 252, 284, 637 f. — Visiør se Thomas Rasmussen.
- Flemløse, Baag H., 20, 261, 456, 534.
- Fleng, Borbjerg S., Hjerm H., 156.
- Flensborg, Jørgen Kristensen, Rektor i Vordingborg, 582.
- 74, 315. — Borgere 77, 84 f., 87, 322. — Raadhus 322. — D a t.: 34, 73—89, 205.
- Floris Reinertsen (Rimmertsen) i København 272, 348, 435.
- Foch, Oluf, Superintendent p. Gul-land, se Stafrofski.
- Fodslette, Langeland, 201, 585.
- Foel (Forll, Forel), Frederik Kas-persen, Præst i Udby, 527.
- Fogelsløf se Fuglslev.
- Folkers, Anne, se Falk.
- Foldby, Sabro H., 390, 401.
- Foldingbro, Folding S., Malt H., 6.
- Follaug Fogderi, Norge, 223, 662.
- Folle Flodevangsgærde, Magleby, Kvidinge S., Sdr. Asbo H., 554.
- Folmer Thomsen, Apoteker i Aar-hus, 205, (260), 646.
- Fontana, Agostino, Altist, 504.
- Forl, Frederik Kaspersen, se Foel.
- Forkerle Gerd, Medelstad H., 132.
- Forll, Frederik Kaspersen, se Foel.
- Foss, Niels, Dr. med., 127, 594. — Peter Petersen, Skibskaptejn, 559.
- Fostrum, Jakob, se Jestrem.
- Fraem, Jørgen, Mag., 642.
- Frankfurt a. M. 303 f.
- Frankrig. Konge se Ludvig XIII.
- Frans Skriver p. Korsør Slot 404, 614. — Hansen i Broby 159. — Jørgensen, Byfoged i Bogense, 399 f. — Nielsen, Skibsløjtnant, 248. — Pedersen p. Sjælland (Egteskabstilladelse) 593. — Ras-mussen, Skovrider i Kalundborg Len, 87. — Rasmussen i Stentrup 26.
- Filip, Hertug af Glücksborg, 460, 588, 593, (613).
- Fraugdegaard, Aasum H., 430, 455.
- Fravsing, Lysgaard H., 408.
- Frederik II, Konge, 166, 190, 208, (241, 245), 395, 565, 612.
- , Ærkebiskop af Bremen, 507.
- III af Gottorp (35, 80).
- , Hertug til Lifland og Kurland, 444.
- Andersen, Tugtemester (?) for Jørgen Skeels Søn, Professor ved Sorø Akademi, 257. — Jør-gensen i Abildskov 354. — Kri-stoffersen i Nim 405. — Lavrid-sen af Næstved 106. — Melkior-sen, Sogndegn i Esbønderup og Nøddebo, 280. — Se ogsaa Fred-rick.
- Frederiksborg Slot og Len 68, 80, 121, 142, 223, 238 f., 286 f., 296, 300, 302, 320, 424, 428, 433, 444, 449 f., 465, 531, 542, 573 f., 638, 659. — Fuglefænger se Lenert Dressel. — Gartnere se Rasmus Ja-kobsen, Valentin Gartner. — Glar-mester se Hans Jakobsen. — Slotsfoged se Peder Ibsen. — Dyrehaven 194, 252; jvfr. Fryden-borg. — Jægergaarden 476. — Skole 341, 374, 583. — D a t.: 273 f., 423, 503, 511 f., 565.
- Frederikstad, Norge, 222, 521, 638, 661. — Borgere 665.
- Fredrick, Georg, Kongens Kornet-tist, 391.
- Fredskær, Smidstrup S., Brusk H., 338.
- Fredsted, Brusk H., 365.

Freer se Frær.

Fremmelev, Lunde H., 513.

Frenderup, Ods H., 350.

— Mark, Gyngø H., 23.

Frick, Hans, i København, 573.

Friis (Vaaben: Skaktavl), Anders

Jørgensen, Lensmand over Vemb,

Tune og Aabygge Skibrede, nævnes 116, 246, 409. — Anne, Lavrids Lindenov Johansens († 1635),

672. — Jfr. Anne Katrine Kristens-

datter, 116, 184. — Barbara (†

1638), Jørgen Seefelds, 311. —

Else, Jockum Becks, 617. — Gre-

gers Kristensen, 116, 184. — Hans

Kristensen, 116, 231. — Jfr. Inge-

borg Jørgensdatter, 13, 177. —

Iver Jørgensen († 1623), 470; jvfr.

Karen Munk. — Jørgen Kristen-

sen, 116, 231, 444. — Kristian Jør-

gensen († 1639), Kongens Kans-

ler, Lensmand p. St. Knuds og

Munkeliv Klostre, 116, 159, 163,

166, 470; jvfr. Barbara Wittrup.

— Jfr. Lisbet Albertsdatter, 13,

188, 196, 256, 616. — Mette, Hen-

rik Sandbergs, 470. — Niels Jør-

gensen († 1639), Lensmand p.

Sejlstrup, Stiftskommisarius i

Vendelbo Stift, 13, 41, 72, 87, 102,

106, 145, 177 f., 184, 234, 362,

390 f., 410, 418, 474, 578, 649, 678;

jvfr. Susanne Krabbe — Sofie

Frederik Munks, 616.

— (Vaaben: 3 Egern), Birte, Al-

brekt Skeels, 100, 213. — Jesper

Nielsen, Oberst, 129, 325, 341, 359,

528, 539, 600, 606. — Tønne Ni-

lsen, Lensmand p. Stjærholm,

nævnes 15, 18, 58, 69 f., 112, 119,

143, 178, 191, 196, 214, 224 ff., 237,

298, 300, 311 f., 327, 333, 381, 386,

396, 407—10, 413, 417, 444, 453 f.,

456, 467, 485, 487, 529, 537, 555,

563, 571, 586, 600, 620, 642, 655 ff.,
659, 664 f., 667.

Friis (Vaaben: 1 Egern), Just Jør-

gensen, 8, 126, 180, 191, 358, 388,

585, 590. — Kristoffer Jørgensen,

156, 191, 388, 663. — Niels Jørgen-

sen, 42, 44, 144, 191, 196, 358, 487,

540 f., 663.

— (Vaaben: 3 Agern), Jakob, 376;

jvfr. Helvig Skade — Peder Da-

nielsen, Skibskaptajn, 270.

— (ikke adelig), Hans Nielsen, Bor-

gемester i Ribe, 19, 217. — Johan,

Tolder i Ystad, 209. — Jørgen (†

1641), i Odense, 427, 445. — Si-

vert (Sigfred), Renteskriver, 1641

øverste Renteskriver, 248, 433.

From, Jakob, Fiskemester i Kol-

dinghus Len, 401, 466 f., 472 f. —

Jørgen, Professor i Matematik v.

Københavns Universitet, 276.

Frost, Søren Jensen, Borgemester

og Tolder i Aarhus, 31, 358, 375.

Froste Herred og Len 161, 576, 628.

Frust, Jokum, af Kiel, 218.

Frydenborg i Dyrehaven ved Fre-

deriksborg 252.

Frær (Freer), Hellum H., 339.

Frøbjærg, Baag H., 72, 539, 544.

Frøjk, Maabjerg S., Hjerm H., 159.

Frørup, Vindinge H., 453, 500, 549.

Frøs Herred 402.

Fuglebjærg, Ø. Flakkebjærg H., 497.

Fuglede, Lille, Arts H., 253.

Fuglede, St., Arts H., 253.

Fuglesang, Hardeberg S., Torne H.,

16, 75.

Fuglie (Fullie), Skyts H., 147.

Fuglsang, Medelstad H., 132, 591.

Fuglsbølle, Langeland, 585.

Fuglslev (Fogelsløf, Foulsløf), Søn-

der H., Dyrs, 28, 245, 412.

Fuhlsbützel 555, 651. — D a t.: 555,

557, 651—57, 663—74.

Fullie se Fuglie.

- Fultofter, Froste H., 574.
 Fur 581.
 Fusingø, Sønderlyng H., 213.
 — Birk 331, 480.
 Fuur 242.
 Fyen 10, 27, 29 ff., 33, 70, 81, 87, 163, 221, 224, 233, 237 f., 246, 274, 293 f., 298, 300 f., 363, 440, 463, 485, 524, 532 f., 538, 542, 559, 561, 637, 640, 655, 659 f., 666 f., 670. — Medikus se Kristoffer Schult.
 — Landsdommeri 424 f. — Lands-
 ting 463. — Landsdommer se Klavs
 Brockenhuus.
 — Stift 69, 225, 341, 389, 447, 464,
 630, 656. — Biskop se Dr. Hans
 Mikkelsen.
 Fürst, Mikael, Apotekersvend i Hel-
 singør, 174.
 Færgegaard, Torup S., Hundborg
 H., 126.
 Færøerne 590.
 Følborne se Filborne.
 Førslev, Bjørge H., Skaane, 255,
 478.
- Gaarslev, Holmans H., 359.
 Gaas, Kirsten, Erik Kaas's, 201.
 Gaaser, Kær H., 368, 460.
 Gabriel Jakobsen i Køge 242.
 Gad, Peder Nielsen, i Aarløse, Her-
 redsfoged i Bjæverskov H., 273,
 572.
 Gagge, Klavs Andersen († før 1636)
 se Margrete Mormand.
 Galde, Gude († 1626), se Helvig
 Marsvin. —, Niels Olufsen, 526;
 jvfr. Barbara Krabbe.
 Galt, Mogens 22
 Galten, Galten H., 192.
 Galtung, Lavrids, Skibskaptajn, 461.
 Gammelby, Holmans H., Mølle, 299.
 Gammelgaard, Vandborg S., Vand-
 fuld H., 9, 126, 180, 590.
- Gammerød, Ringsted H., 627.
 Gamtofte, Baag H., 40.
 Gaverslund, Holmans H., 328.
 Gedbjærg, V.-Horne H., 372.
 Gedde, Ove, Lensmand over Eger,
 Brunlaug og Tønsberg Len, 1640
 tillige over Bratsberg Len, 24 f.,
 71, 411, 432, 553, 604, 660.
 Geer, Louis de, Sverrig, 497, 506,
 607.
 Gelle Jensen, i Sorø Skole, 666.
 Gelmeier (Chelmeier), Hans, Skibs-
 løjtnant, 95.
 Gelstrup, Vokslev S., Hornum H.,
 632.
 Gensø, Lister H., 175.
 Gerlev, Horns H., 338.
 Germand Jonsen i Bølling, Her-
 redsfoged i Jerlev H., 22, 473.
 Gersdorff, Joakim, g. 1641 m. Jfr.
 Øllegaard Hvidtfeldt, 546. —, Pe-
 der, 346, 606.
 Gerskov Gaard, Skeby S., Lunde H.,
 344.
 Gert Jespersen, Skolemester i Ny-
 borg, 650.
 Gertrud Bytemers i Randers 133.
 — Andersdatter se Nygaard.
 Gesten, Lille, Gesten S., Andst H., 7.
 — Gaard, Nørre-Aaby S., Vends
 H., 11.
 Gillerup, Halmstad H., 131, 584.
 Gimlinge (Glemminge, Glimminge),
 V. Flakkebjærg H., 85 f.
 Ginding Herred, 385.
 Gislegaard, V. Skrevlinge S., Oxie
 H., 627.
 Gislev, Gudme H., 453, 500.
 —, Jerrestad H., 106.
 —, Skyts H., 149.
 Gislum Herred 495.
 —, Gislum H., 359, 540, 606, 635.
 Give, Nørvang H., 326, 535.
 Giver, Aars H., 243.
 Givskud, Nørvang H., 418 f, 535.

- Gjesing, Hjelmlev H., 369.
 Gjesinge, Sunds H., p. Taasinge, 30, 72.
 Gjessing, Sønderhald H., 501.
 Gjøe, Jfr. Anne 174, 635. —, Beate, g. 1641 m. Hans Bilde, 174, 326, 635. —, Eskil († 1573), se Sibylle Gyldenstjerne. —, Eskil, 263, 515. —, Falk Falksen, 309. —, Falk Henriksen, 208 f, 298, 371, 425, 465, 534, 537 f., 543 f., 554, 635; nævnes 129, 138, 150, 154, 164, 212, 215 f., 250, 263, 265f., 269 f., 348, 350, 352, 358, 375, 383, 393, 409, 491, 500, 514, 525, 571, 575, 590, 611 f., 621, 644, 658. —, Ide, Jens Juels, 101, 105, 458 f. —, Kristoffer, Lensmand i Lister, Nedenæs og Mandals Len, 192, 267. —, Margrete († 1637), Jørgen Høgs, 375. —, Otte, 128, 420, 434, 554, 618.
 Glad, Oluf, Skibskaptajn, 248.
 Gladvovius, Hinricus, Mag., Arkidiaakon ved Domkirken i Slesvig, 81.
 Glemminge, Glimminge, se Gimlinge.
 Glimminge, Bjørge H., Skaane, 478. —, Jerrestad H., 358.
 Glostrup (Globstrup), Oxie H., 147.
 Glumsø, Tybjærg H., 328, 420, 434.
 Glücksborg, Hertug se Frans Filip, Hans Bugislavs.
 Glückstadt, Fæstning, 64, 81, 90, 220, 260, 269, 277, 303 f., 436, 475, 489 f., 493, 521, 527, 545, 548, 651 f., 673. — Guvernør se Christian Pentz. — Post se Jens Køge. — Tolder se Søren Terkelsen. — Borgere 304, 347, 354, 364, 550, 651. — Kongens Have 54. — D a t.: 34—42, 206—27, 229—34, 256—69, 295, 302—06, 481, 484, 486—94, 512—30, 539, 545—557, 646, 651, 658—63, 675 ff.
 Glæsborg, Nørre H., Dyrs, 591, 679.
 Godske, Jfr Elisabet, 676. —, Jfr. Karen, 676.
 Goldschmidt (Goldskind), Herman, se Maria.
 Goris Gorissen, Sadelmager og Remsnider p. Antvorskov Slot, 9, — Jakobsen se Maren.
 Gotfred Mikkelsen (i København) 583, 666.
 Gottorp, Hertug, se Frederik III.
 Grabov, Køn (Kuno) Jokum, Lensmand til Jerrestad Herred, Skibskaptajn, 94, 101, 106, 174 f., 492.
 Graderup, Vends H., 11.
 Graverhuset, Vigerslev S., Skovby H., 339.
 Gravlev, Hornum H., 375, 466.
 Gregers Hansen, Borgemester i Køge, 280. — Simonsen i Rue 120.
 Grenaa 223, 300, 349, 656. — Borgere 363.
 Grene (Grein), Slavs H., 125.
 Grenen, Jerslev S., Børglum H., 605.
 Grete Jansen, Dircks Jensens, 163.
 Grettrup, Junget S., Nørre H. Salling, 112.
 Grevinge, Ods H., 350.
 Grib, Gertrud, 394. —, Ulf, 394 f; jvfr. Margrete Daa.
 Griis, Vibeke, Peder Munds, 21.
 Grimeton, Himle H., 663.
 Grimmelstrup, Falsters Nørre H., 580.
 Grimsbo Gaard, Ørkends S., Gyngø H., 282 f.
 Grimur (Grymer) Bergson, Fuldmægtig p. Island, 170.
 Grinderslev, Nørre H. Salling, 419, 632.
 — Kloster, Nørre H. Salling, 419, 632.
 Grindevig, Gullbringe Syssel p. Island, 169 f.
 Grindsted, Slavs H., 354 f.

Grotmand, Hans, se Brotmand.
 Grove, Jens Pedersen († 1639), Fyrforvalter i Helsingør, 91, 118, 619; jvfr. Dorte Mortensdatter.
 Grubbe, Edel Knudsdatter, Iver Krabbe Mogensens 102. —, Else Sivertsdatter († 1631), Jokum Becks, (457). —, Erik Lavridsen, Lensmand p. Aarhusgaard, nævnes 15 f., 44, 58, 89, 100, 111, 139 ff., 191, 205, 272, 276, 290, 294, 311, 320, 332 f., 346 f., 349, 359 f., 375, 383, 386, 402, 464 f., 467, 487 f., 503, 505, 565, 595, 599 f., 622, 626, 632, 641, 659, 667, 670, 677. —, Heli († 1637), Laurids Skinkels, 183. —, Jakob Knudsen, Løjtnant, 91, 187. —, Jakob Lavridsen 25, 183 f., 218, 358, 486. —, Jørgen Ejlersen († 1640), 288, 403 f., 431; jvfr. Lene Rud. —, Jfr. Karen Jørgensdatter, 24 f., 71. —, Lavrids († 1639), 109, 580; jvfr. Anne Sparre. —, Margrete (Merete) Knud Urnes Enke, 579. —, Mette, Aksel Eriksen Rosenkrantz's, 267 —, Regitze, Aleksander Raab v. Pappenheims, 290 f. —, Sidsel, Aksel Uge-rups, 617. —, Sivert († 1636), Lensmand p. Malmøhus, 146, 372, 421, 457.
 Grymer se Grimur.
 Grækenland (græsk) 587.
 Grænge, Musse H., 580.
 Græse, Engel (Ingel) Luciisen, Kapellan i Stege, 1640 Præst i Borre, 285.
 Grødstrup, Jerrestad H., 106.
 Grønbeck, Søren Jakobsen, Mag., Rektor i Malmø, 103. —, Oluf Andersens, Præst i Tem, 190.
 Grønholt, Lynge-Kronborg H., 287.
 — Gaard, Bovense S., Vindinge H. (?), 308, 453, 549.
 Grønnegade, Marker v. Vallø By,

Bjæverskov H., 560, 567.
 Guddbjerg, Gudme H., 341, 526, 544.
 Guden, Katrine, Nikolaj Gudens, 78.
 Gudensø, Tyrsting H., 467.
 Gulland 70, 78, 128, 130, 222, 224, 232, 237, 244, 279, 300 f., 322, 463, 485, 490, 498, 536, 560, 583, 620, 626, 640, 655 f., 660 f. — Tolder se Henrik Pedersen.
 — Slot og Len se Visborg.
 — Stift 69, 225. — Superintendent se Stafrofski.
 Gullandsfar, Mads, Byfoged og Tolder i Helsingborg, 210 f.
 Gullbringe Syssel p. Island 648.
 Gultved, Sunds H., 453, 500.
 Gundbjerg Arnbjørnsdatter, Anders Arvidsens, 470.
 Gunderup Børglum H., 625.
 —, Fleskum H., 478.
 Gundestrup, Luggude H., 299.
 Gunter (Gynter), Thønis, Fuglefænger, 121.
 Gustav Adolf, Konge af Sverrig, se Maria Elenora.
 Gutfeldt, Salomon, Kongens Livbarber (Kirurg), 269.
 Gyldenløve, Christian Ulrik († 1640), Christian IV's Søn, Hofmarskal, 165, 563. —, Jfr. Elisabet Sofia, Christian IV's Datter, 462. —, Hans Ulrik, Christian IV's Søn, Kongens Kammerjunker, 1641
 Lensmand p. Kronborg og Frederiksborg, 236, 239, 433, 444, 450; nævnes 449, 465, 476, 496 f., 504, 506 ff., 512, 531 f, 542, 561, 566 f., 573, 582 f., 607, 630, 633, 638, 643, 659. —, Ulrik Christian, Christian IV's Søn, 11, 25, 33, 64 ff., 139, 210, 226, 351, 588, 593, 613. —, Valdemar Christian, Christian IV's Søn, 12, 16 f., 30, 71, 127, 164 ff., 233, 325, 341, 452, 498, 502, 506, 536, 539 f., 544, 560, 567 f., 588, 625.

- Gyldenstjerne, Aksel († 1637), se Kristense Lindenov. —, Anne († 14/7 1641), Frederik Markdanners, 150, 216, 234, 239, 351, 563. —, Birgitte, Aksel Urnes, 113, 120, 124. —, Henrik Prebensen, 66, 150 f., 154, 210, 278, 297 f., 323, 352, 489, 610, 646, 676. —, Hilleborg, Knud Ruds, 113. —, Ingeborg, Hans Oldelands, 610. —, Jytte, Ejler Urnes, 290 f., 579. —, Karen, Niels Lykkes, 113. —, Knud Akselsen († 1636), Lensmand p. Hald, 645. —, Laxmand, Landsdommer i Skaane, 112, 188, 196, 256, 357, 498, 552 f., 576, 585, 616. —, Lene († 1639), Holger Rosenkrantz Akselsens, 357 f., 430, 498. —, Mogens Mogensen (d. æ. † 1639) 48, 91, 118, 619; jvfr. Sofie Rantzau. —, Predbjørn († 1616), 645. —, Sibylle († 1611), Eskild Gjões, 113.
- Gyllenhielm, Karl Karlsson, Friherre til Bergkvara, Rigsadmiral, 613 f.
- Gynge, Mikkel Pedersen, 245.
- Günther, Frederik, Tyske Kancellis Forvalter, 146, 185. —, Thönis, se Gunter.
- Gyrstinge, Alsted H., 666.
- Gysse, Erik, i Kristianopol, 465.
- Gæstegaard se Nimbgaard.
- Gørerup, Luggude H., 584.
- Gørslev, Bare H., 147.
- Gøteborg 212, 251.
- Haagen Knudsen i Ørnenaes 281 f. — Mogensen, i Rødeby (?), 644; jvfr. Bodil Olufsdatter.**
- Haakon (Hagen), Konge i Norge, 171.
- Haar, Anders, Kirkevæрге i V. Nebel, 141. —, Søren Sørensen, p. Nebbe Hovedgaard, Herredsfoged i Holmans H., 359.
- Haaslev, Viby S., Villands H., 323. — Se Haslev.
- Haastad, Torne H., 16, 147.
- Haasted, Villands H., 323.
- Haastrup, Salling II., Fyen, 261.
- Habels, Dr., holstensk Landraad, 499.
- Habo (Hafbo), Torne H. (?), 671.
- Hach, Vinhandler af Köln, 388.
- Hadersleben, Jens von, Oberst, 209.
- Haderslev 47, 50, 130, 213, 234, 472, 489, 532 f. — Apoteker se Johannes Fabricius. — Borgere 20, 47, 50, 66, 405 f., 445, 534, 539, 650. — D a t.: 1—25, 27—33, 36, 44—51, 58—74, 303, 531—38, 427, 540—45, 553, 651.
- Haderslevhus Slot og Len 6, 18, 33, 37, 51, 263, 371, 379, 381, 402, 418, 436, 555, 557. — Oldfrue se Annicke. — Slotsfoged se Jørgen Hansen. — Slotskriver (Amtsskriver) se Klavs Skriver.
- Hafbo, Skaane, se Habo.
- Hagen, Adolf Frederik von, fra Mecklenburg, 93, 116 f., 120, 127, 160, 185.
- Hagenskov Slot og Len 228, 263, 275, 293, 533, 557, 642, 659.
- Hak Sørensen i Malmø 55.
- Hald Slot og Len 112, 213, 275, 642, 660. — Kirketiender i Mors 157.
- Haldum, Sabro H., 144.
- Halkevad, Vadested mellem Kolding og Ribe, 4.
- Halland 70, 134, 148, 160 f., 224, 237, 246, 274, 280, 300 f., 304, 464, 485, 508, 513, 542, 559, 645, 655, 670 f. — Landsting 464. — Landsdommer se Knud Gabrielsen Akeleje.
- Hallendsskov, Skaarup S., Sunds H., 344.
- Halmstad Borgere 442, 563.
- Gaard (Fæstning) og Len 23, 49, 99, 161, 223, 247, 297, 300, 423,

- 431, 442 f., 446 f., 457, 477 f., 484, 498, 508 f., 534, 548, 552, 584, 621, 634, 654, 659, 662. — Arkelimester se Tyge Pedersen. — Kaptajn se Jens Brun, Hans Pedersen. — Vagtmester se Gregorius Zigeler.
- Halskov 651 f.
- Halsted Kloster og Len 109, 660.
- Ham, Didrik von, i Korsør, 118.
- Hamburg 39, 277, 303 f., 364, 463. — Faktor se Albert Baltser Bernts. — Borgere 34, 40, 81, 93, 133, 212, 216, 229, 260, 264, 304, 353, 361, 364, 463, 489, 494.
- Hammelev, Nørre H., Dyrs, 28, 412.
- Hammelhave ved Kalundborg 186.
- Hamnehøj, Ingelstad H., 137.
- Hammer, Lavrids, i København, 275, 573, 642. — Lukas, i København, 590.
- , Hammer H., 132, 574.
- , Vrads H., 196.
- , St., Skyts H., 55.
- Hammergaard, Vrads H., 196, 678; se Rammegaard.
- Hammerlev, Skyts H., 147.
- Hammerhus Slot og Len 239, 623. Se ogsaa Bornholm.
- Hammershøj Sønderlyng H., 601.
- Hamsfort (Amersfort), Kornelius von der, Apoteker i Odense, 83.
- Han Herred 340.
- Herreds Provsti 156 f.
- Handrup se Havdrup.
- Hanerau Gaard og Amt, Holsten, 162.
- Haneskov, Kviinge S., Gyng H., 45.
- Haning, Lavrids Jonsen, Præst i Hammer, 574.
- Hannæs, Ingelstad H., 137.
- Hans N., Præst i Kellinge, Gulland, 498. — N., Præst i Vall, Gulland, 498. — Albrektsen, Hattemager i København, 429. — Albretsen, Theolog, 289. — Andersen, Præst i Skærbæk, 85; jvfr. Lene Iversdatter. — Andersen, Kapellan i Tostrup og Uggerløse, 238. — Andersen i Lumby 569. — Andersen i Rorslev 330, 679. — Boisen (Boesen, Boysen), Hofmønsterskriver, 74, 78, 185, 258, 260, 459, 476, 566, 583, 620, 625, 632, 645, 651, 655, 664f. — Borkardsen, Dr. theol., Biskop i Ribe, nævnes 69, (85), 214, 225, 301, 337, 355, (368), 485, 535, 602, 656 f., 677. — Børgesen i Glumsø 420 f., 434. — Ebbesen, Raadmand i Odense, 321. — Egidisen, Mag., Skolemester i Aalborg, 123. — Eriksen i Præstø 421. — Gregersen, Præst i Stavning, se Ehn. — Haagesen i København 57. — Hansen, Præst i Svedala, se Tinckel. — Hansen, Borgemester og Byfoged i Lund, 439. — Hansen i Norup 513. — Hansen i Sellerup 316. — Hanshen, Kongens Trompeter, 583. — Henriksen i Krogerup 583. — Iversen i Vrannerup 377. — Jakobsen, Skibsløjtnant, 100. — Jakobsen, Præst i Mariager, se Abel. — Jakobsen († 1640), Præst i Haraldsted, 145. — Jakobsen, Glarmester paa Kronborg og Frederiksborg, 320, 428. — Jensen, Toldskriver p. Bornholm, 222, 661. — Jensen i Horsens 407, 417, 467. — Jensen i Kristianshavn 319, 341. — Jensen i Benløse 398. — Jensen i Sellerup Møllested 316. — Jensen i Varberg 48. — Jespersen i Haderslev 66. — Jostsen i Aarhus 361. — Jørgensen, Præst i Undals Præstegæld, Norge, 436. — Jørgensen, Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len, 565. — Jørgensen i Norup 513. — Klavsen, Præst i Taarnby, se Jæger. — Knudsen, Skibskaptejn, 248,

356. — Knudsen, Hospitalsmester i Odense, 20 f.; jvfr. Lisbet. — Knudsen i Merring 214 f. — Kortsen, Ridefoged p. Bøvling, 179. — Kristensen, Skriver p. Odensegaard, 400. — Lavridsen, Mag., Skolemester for Kongens Døtre, 226. — Lavridsen i Aabo, forrige Skriver p. Aarhusgaard, 16 f., 100. — Lavridsen i Benløse 398. — Lydersen, Skibskaptejn, 248, 277, 284. — Madsen i Odensegaards Len 159. — Mandixen i København 633. — Mikkelsen, Dr., Biskop i Fyens Stift, 35; nævnes 35, 40, 52, 60 f., 69, 71, 225, 341, 389, (412), 447, 456, 524, 539, (609 f.), 621 f., 650, 656. — Mikkelsen i Havneved 21; jvfr. Mette Villadsdatter i Obbling. — Nansen, Købmand [i København] 170 f. — Nickelsen i København 348. — Nielsen, Fuldmægtig for Jakob Madsen i Kristianshavn, 251. — Nielsen, Raadmand, Borgemester i Odense, 34, 83 f., 97 f., 189, 445, 511. — Nielsen, Ridefoged p. Mariager Kloster, 558. — Nielsen i Baastrup 86. — Nielsen i Ballum Birk 307; jvfr. Else Hansdatter. — Nielsen i Egense 513. — Nielsen i Gammelby Mølle 299. — Nielsen i Hulmose 647. — Nielsen i Vejstrup 53, 211. — Nissen i Hjortlund 334. — Nommensen af Tønder 35, 80. — Olsen, Kusk i Kongens Rustvognstald, 45. — Olufsen, Borgemester i Visby, 471. — Olufsen i Vilstrup 337. — Ottesen, Kannik i Lund, 329. — Pallesen, Strandfoged i Holmans Herred, 46. — Pedersen, Præst i Skaane, 250. — Pedersen, Præst i Bjerrebry, 233. — Pedersen, Løjtnant i Halmstad, 1641 Kaptejn smstds., 442, 457. — Pedersen i Slagelse 642. — Petersen (Peitersen), Major, 74, 85, 396, 422, 480. — Rasmussen i Gjessing 369. — Simonsen i Obbekær 545. — Sørensen, Præst i Ølgod og Streluf, 63. — Sørensen, Tolder i Aalborg, 550, 674, 677. — Thomsen i Viborg, Skriver p. Bøvling, 176, 179. — Troelsen i Pjedsted 334. — Villumsen i Odense, se Rosenvinge.
- Hans Bugislavs, Hertug af Nordborg 460, 588, 593, (613).
- Christian, Hertug af Sønderborg, 82, (227).
- Ulrik se Gyldenløve.
- St. Hans S., Vennebjerg H., 625.
- Hansted, Vor H., 569 f.
- Haraldskær (Herritskier), Tørrild H., Mølle 266.
- Haraldsted, Ringsted H., 145.
- Harboe, Mads Kristensen, Præst i Grindsted og Hejnsvig, 354 f.
- Harbou, Jens Mogensen († 1635), se Birgitte Bilde. — Niels, 383, 500, 634; jvfr. Karen Urne. — Peder, Skibskaptejn, 238, 277.
- Harder, Georg, Mag., fra Ditmarsken, Præst i Store Magleby, 273.
- Harstal, Hans Vilhelm, Berider p. Antvorskov Slot, 9, (441).
- Hasle Herred 135.
- , Hasle H., 349.
- , Ringsted H., 126.
- Bøserup, Vemmenhøgs H., 121.
- Haslev (Haaslev), Noseby S., Villands H. 323.
- Haslund, Galten H., 50.
- Hasnæs Birk 245.
- Hasse, Andreas, Skipper i Glückstadt, 364.
- Hasseris, Hornum H., 413.
- Hassing, V., Kær H., 123. — Ø.,

Kær H., 101, 123, 368.
 Hastrup, Nørvang H., 14 f. — Se Hostrup.
 Haumand, Hans, se Hofmand.
 Havbro, Aars H., 359, 540, 606.
 Havdrup (Handrup), Tune H., 343, 679.
 Havkærseng, Ferlev S., Gyng H., 640.
 Havlø(?), Medelstad H., 132.
 Havneved(?) 21
 Havnø, Hindsted II., 466.
 Havreballegaards Len se Aarhusgaard.
 Havris, Nørlyng H., 250.
 Havrskov, Jord i Fodslette S., Langeland, 585.
 Hedensted, Hatting H., 32.
 Hedvig, f. af Braunschweig-Lüneburg, Hertuginde til Stettin, Pommern, 95, 416.
 Hegelund, Søren Pedersen, Præst i Skærbæk, 85.
 Heggenæs, Froste H., 574.
 Heglinge, Froste H., 478.
 Hegnede, Ringsted H., 627.
 Heidenstrup, Erik († 1626), 100. — Jfr. Else, 99 f. — Ide Eriksdatter, g. m. Leo Bartholemeus Kempter, 265. — Niels Eriksen († før 1633), 100. — Reinhold († 1639), Lensmand o. Sejlstrup Len, 76, 99 f., 102, 106, 265, 391. — Jfr. Sara 75 f., 81, 265.
 Heiligenhafen (Hellighafen) 74, 532 f.
 Heinemark, Jonas, Tolder i København, 469, 574.
 Heins, Elisabet, Enke efter Dr. Ernst Cothman, Rostock, 149.
 Hejninge, Slagelse H., 136.
 Hejnsvig, Slavs H., 354 f.
 Helgoland 269.
 Hellerup, Favraas H., 432.
 Hellested, Stevns H., 267, 285.

Hellighafen se Heiligenhafen.
 Hellislehn se Sillerslev.
 Helms, Hans, russisk Gesandt, 453.
 Helnekirke Gaard og Len 161, 576.
 Helnæs, Baag H., 200.
 Helsingborg 8, 220, 292, 304, 311, 462, 609 — Byfoged og Tolder se Mads Gullandsfar. — Borgere 176, 199, 210, 222, 584. — Hospital 584. — D a t.: 223.
 — Slot og Len 161, 442, 508 f., 621, 626, 659. — Kaptejn se Jens Brun, Patrick Dumbar.
 Helsingør 8, 14, 134, 146, 236, 310, 386, 422, 521, 532, 542, 549, 564, 607 f. — Apoteker se Jakob Hogenwald. — Borgemestre se Peder Svendsen, Hans Pedersen Spormand. — Toldere se Øresund. — Toldskrivere se Lavrids Madsen Lime, Mikkel Berntsen, Povl Sørensen, Christian Prydtz, Lavrids Nielsen Randulf. — Borgere 57 f., 96 f., 117 f., 133, 174, 199, 234, 284, 307 f., 321, 397, 435, 437, 477, 483 f., 564, 573, 613. — Hospital 397, 607 ff. — Hospitalsforstandere 174, 483 f.
 Helt, Peder, Skriver p. Stegehus Slot, 147, 344.
 Helvig Jakobsdatter i Vordingborg 132.
 Hennegaard, V.-Horne H., 373.
 Hennemved, Langeland, 585.
 Henning Knudsen, Byfoged i Næstved, 251.
 Henrik Eriksen, Mag., Rektor i Odense, se Pontoppidan. — Henningsen [i København] se Maren. — Jørgensen († 1639), Præst til Rosenvold, 524. — Jørgensen, Skriver p. Dueholm, 321; jvfr. Maren Hansdatter. — Kristoffer- sen p. Gæstegaard i Nim 346. — Lavridsen, Præst i Tygelse og

- Klagstrup, 103. — Mikkelsen, Præst i Odense, se Tisdorph. — Nielsen p. Dalsholte 585. — Pedersen, Tolder p. Gulland, 222, 661. — Rasmussen, kgl. Remsnider, 507. — Villumsen se Rosenvinge. — Vulfsen, Enspænder, se Mecklenburg.
- Herfølge, Bjæverskov H., 502, 560, 568.
- Herlev, Lyng-Frederiksborg H., 47.
- Herman Turesen (Tuesen) i København 14, 57, 573; jvfr. Margrete, Kristen Pedersens Enke.
- Hernig, Henrik, 304.
- Herning, Hammerum H., 501, 509.
- Herrestad Herred Herredsfoged se Niels Erlandsen.
- Herrestad (Store), Herrestad H., 241.
- Herringe, Salling H., 26, 499.
- Herrisvad Kloster og Len 161, 220, 278, 428, 433, 444, 450 f., 461.
- Herritskier se Haraldskær.
- Hersing, Anders, i Grønholt, 308.
- Herskind, Framlev H., 382.
- Herslev, Brusk H., 310.
- Hersnab, Bjærg H., Fyen, 65, 79.
- Hertz, Peter, kgl. Vildtskytte, 623.
- Heslunde, Luggude H., 209, 297.
- Hesselbjærg, Holbo H., 286, 567.
- Hesselø 441.
- Hestbæk, Nørre H., Salling, 112.
- Heubelius, Guendelinus Henricus, Feltpræst, 373 f.
- Hielsøe, Lille, Varberg Len, 441.
- Hiemmerup se Hjerneverup.
- Hieronymus, Præst i Alsted, se Knop.
- Hillerød 583. — Skole se Frederiksborg.
- Himle Herred 575.
- Himmersyssel 34.
- Hindsgavl Slot og Len 293, 640, 659, 679.
- Hindsted Herred. Herredsfoged se Jens Block.
- Hinge, Lysgaard H., 406.
- Hisholt, Høgs H., 615.
- Hjallese, Peder Jensen, Kapellan i Bogense, 412.
- , Odense H., 338.
- Hjarup, Andst H., 79, 366.
- Hjelm, Ø, Musse H., 178, 580 f.
- Hjelmager, Skødstrup S., Ø.-Lisbjærg H., 140 f.
- Hjelmdrup, Egtved S., Jerlev H., 22.
- Hjelmsø, Tybjærg H., 421, 434.
- Hjelmsømagle, Ringsted H., 292.
- Hjerdrup, Gaard i Skanderup Sogn (?), Skanderup Len, 369.
- Hjerm Herred 152, 161. — Skovrider se Jakob Skovrider, Kristofer Pedersen.
- , Hjerm H., 152.
- Hjernerup (Hiemmerup, Hjermerup), Bjærg H., Skaane, 107, 255, 478.
- Hjerting, Peder, i Ribe, 545.
- Hjordø se Jordø.
- Hjort (Hiordt), Namen, i København(?), 641.
- Hjortdals, V. Han H., 309.
- Hjortholm, Langeland, 201.
- Mølle, Sokkelunds H., 363.
- Hjortlund, Nørvang H., 334.
- Hjølunde, Lyng-Frederiksborg H., 287.
- Hjørring, Borgere 61, 350.
- Hjørringgaard, Vennebjærg H., 459.
- Hobro 475, 660. — Borgere 221.
- Hoby, Torne H., 16.
- Hoffman, Peter, 1640 Rentemester p. Kronborg, 234.
- Hofmand (Haumand, Hoffman), Hans, ostindisk Kompagnis Forvalter, 58.
- Hogenwald, Daniel († 1637), Kongens Livbarber og Kirurg, 194. —

- Jakob, Bartskeer og Apoteker i Helsingør, 174.
- Hohenkirchen, Bajern(?), 439.
- Holbæk 8, 223, 310, 484, 656. — Borgere 293.
- Slot og Len 93, 239, 296, 465, 659.
- Holck, Ejler Kristensen, 107, 113, 131, 184, 200, 280, 394, 472, 486, 530, 575, 584f., 594, 611, 621, 645.
- Henrik Ditlevsen († 1633), Rigs-greve, 147, 197, 443, 472, 530, 611; jvfr. Hilleborg Krafse. — Kristen Henriksen († 16/3 1641), Lensmand p. Silkeborg, 14 f., 422; nævnes 49, 119 f., 158, 197, 275, 328, 332, 347, 381, 391 f., 406 f., 412, 444, 666. — Kristen Kristensen 422.
- Holger Gertsen, 1640 Præst i Store og Lille Fuglede, 253
- Holje, Gemsø S., Listers H., 175.
- Holland se Nederlandene.
- Hollufgaard, Aasum H., 3.
- Hollum se Holme.
- Hollænderbyen se Store Magleby.
- Holløse, Holbo H., 286.
- Holmans Herred 46 f., 377. — Skovfoged se Hans Randulf. — Strandfoged se Hans Pallesen, Peder Thomsen.
- Holmdrup, Sunds H., 26.
- Holme (Hollum), Ning H., 144, 332, 487, 503, 541.
- Holmegaard, Hammer H., 628.
- Holmen, Ø.-Skerninge S., Sunds H., 26.
- Holmfridur Eynertsdatter af Island 570.
- Holmgaard se Søholmegaard.
- Holst, Herman, Tolder i Øresund, 187, 289, 365.
- Holstebro 8, 311, 615. — Borgere 73, 124.
- Holsted, Malt H., 415.
- Holsten, Hertugdømme, 34, 74, 184, 190, 218, 327, 490, 499, 532, 540, 665. — Fyrste se Frederik III af Gottorp.
- Holtebo, Tønnersø S. og H., 626.
- Hondorf, Jørgen († 20/4 1640), 94, 101, 106, 174, 393, 492.
- Hoorn, Nederlandene, 504.
- Hornborstel, Johan, Dønnekemester, 348.
- Horne, Ø.-Horne H., 214, 535.
- Hornstrup, Nørvang H., 62.
- Hornum (Hvornum), Aars H., 283. —, Hornum H., 325.
- Horsens, Iver Børgesen, Underarkelimester ved Tøjhuset, 428, 555. — 8, 68, 196, 223, 300, 311, 333, 417, 484, 521, 667. — Borgere 2, 5, 40, 333, 361, 407 f., 410, 417, 467, 563. — Hospital 314, 453, 456, 466.
- Hostrup (Hastrup), Skads H., 535.
- Hove, Vandfuld H., 8, 126, 180.
- Hovedstrup (nu: Rodstenseje), Hads H., 385.
- Hoven, N.-Horne H., 647.
- Hover, Ning H., 327, 569.
- Hovlbjærg, Hovlbjærg H., 395.
- Hudevad, Aasum H., 453, 500, 549.
- Hudrum Fogderi, Norge, 662.
- Hulby, Slagelse H., 259.
- Hulmose, Gaarde i Hoven S., N.-Horne H., 647.
- Hulsman, Gerhard, Kaptejn, 429.
- Hult, Jerslev S., Børglum H., 605.
- Humble, Langeland, 585.
- Hummelure, Sabro H., 390.
- Hunavatn Syssel p. Island 648.
- Hundermark, Anne, g. m. 1. Frans Kaas, 2. Knud Stensen, 168 f., 262, 589.
- Hundslev, Kølstrup S., Bjærg H., Fyen 338 f.
- Hundslund, Hads H., 335.
- Hundstrup, Salling H., 229, 281, 324, 346.

- Hunningdal (Hundingdal), Hids H., 332.
- Hunnus, Christian, se Ursula Teichgrubers.
- Hurum (Hudrum), Norge, 223.
- Hurve, Froste H., 574.
- Husby, Smaaland, 614.
- Husie, Oxie H., 147.
- Husum, Daniel, Admiral, 252.
- Hvas, Kristoffer, Lensmand p. Ørum, 110 f., 370, 373; nævnes 67, 126, 144, 148, 157, 169, 311, 414 f., 660, 672. — Mikkel, 129; jvfr. Edel Basse.
- Hvenedige, Gaard, Hjerunerup S., Bjærge H., Skaane, 107, 478.
- Hverkenby, Langeland, 585.
- Hvid, Hans, Toldskriver i Drammen, 30. — Mathias (Mads) Andersen, Mag., Præst i Brenderup og Ore, 294, 409.
- Hvidding Herred 51.
- , Sønderlyng H., 366.
- Hvidhoved, Jens, i Kvandløse, Herredsfoged i Merløse H., 293.
- Hvidkilde, Sunds H., 465.
- Hvilbjærg, Holmans H., 367.
- Hvistrup, Førsløv S., Bjærge H., Skaane, 478.
- Hvit, Markus, se White.
- Hvitfeldt, Henrik, Lensmand p. Landskrone, 177, 179, 183, 267, 324, 546, 645, 650; nævnes 161, 235, 244, 280f., 311, 357, 437, 444, 454, 486, 574 f., 585, 603, 639, 655 f., 659. Se ogsaa Kommissarierne i Skaane. — Lisbet (†²²/₁ 1638), Henrik Thotts, 644 f. — Jfr. Øllegaard, g. 1641 m. Joakim Gersdorff, 546.
- Hvolgaard, Nørvang H., 556.
- Hvorum se Hornum.
- Hvorslev, Hovlbjærg H., 67.
- Hübertz, Katrine Villumsdatter, Enke efter Generalbygmester Hans Stenwinkel, (1).
- Hyby (Høysby), Elbo H., 370.
- Hygum, Vandfuld H., 156.
- Hyllie, Oxie H., 147.
- Hytzing, Christian Gynster, i Helsingør, 613.
- Høcken, Elsebe, g. m. 1. Godske Ahlefeldt, 2. Bernt Pedersen v. Deden, 425 f.
- Iæg (af Adel), Ejler Jakobsen, 155, 215 f., 250, 255, 265, 383, 411, 465, 489, 500, 514, 590, 611 f. — Jens Styggesen, Lensmand p. Gulland, 101, 105, 639. — Just Styggesen, Hofmester for Sorø Akademi, Rigens Kansler, 1640 Lensmand p. Kalø, 201 f., 204—7, 616, 627; nævnes 3, 60, 82, 101 f., 154 f., 160, 245 f., 253, 257, 273, 276, 363, 412, 464, 509, 542, 591, 641 f., 660. — Jørgen, 268, 375, 678; jvfr. Margrete Gjæe. — Mogens Jørgensen, 375. — Mogens Styggesen, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 1640 Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand over Viborg St. Hans Kloster og Asmild Kloster, 145, 190 f.; nævnes 20, 41, 67, 135, 180, 213 f., 225, 258, 294, 388, 464, 527f., 647.
- Høg (Høgh, ikke adelig), Jens i Benløse, 398. — Jørgen, Tolder i Svendborg, 269.
- Høgerye(?), Brederød S., Tønnersø H., 597, 639.
- Høgested, Herrested H., 134.
- Høgserød, Froste H., 199.
- Høgsted, Berglum H., 460.
- Høgstrup se Højstrup.
- Højby, Aasum H., 234.
- , Halsted Klosters Len, 580.
- Højbygaard, Fuglse H., 556.
- Høje, Harjagers H., 606.
- , Sunds H., 26, 369 f.

- Højen, Jerlev H., 345.
 Højer (Høyer), Jørgen, i København, 408, 430. — Kristoffer, Skibskaptein, 269.
 Højrup, Brusk H., 310.
 —, Vends H., 11.
 Højstrup (Høgstrup), Stevns H., 629.
 Høkbøbing (Høikøbning), Oxie H., 147.
 Hønborggaard, Malt H., 378.
 H., 378.
 Hørby, Froste H., 199.
 —, Hindsted H., 375, 466.
 Hørbygaard (Høybygaard), Tudse H., 117, 120.
 Hørsholm Gaard, Lyng-Kronborg H., 436. — Forpagter se Niels Olsen.
 Hørup, Ingelstad H., 147.
 Høybygaard se Hørbygaard.
 Høyebye se Højby.
 Høyer se Højer.
 Høysby se Hyby.
- Ibstrup (nu: Jægersborg), Sokkelunds H., 491.
 Ickingk, Henrik, 146.
 Ihms, Klavs, Kongens Konditor, 158.
 Ilstrup, Færs H., 575, 604, 639.
 Indien se Ostindien.
 Indlev, Vends H., 259, 380.
 Indrup, Ø. Lisbjærg H., 191.
 Indyr, Gildeskaals Præstegæld, Saltens Fogderi, Nordlandenes Len, 589.
 Ingeborg Jensdatter, Klavs Mules, i Odense, 26. — Nielsdatter i Køge(?), 280.
 Ingebret Bertelsen i Malmø 108.
 Ingel Luciisen se Engel Luciisen Græse.
 Inger Nielsdatter, Povl Nielsens, i Skaane, 143.
 Ingerslev, Ning H., 349, 541.
 Ingles, Robert, Engländer, 11.
- Isie, Vemmenhøgs H., 147.
 Island 169—73, 460, 570, 648.
 Italien 260.
 Itzehoe 84, 303. — Borgere 397, 552.
 — D a t.: 228 f.
 — Kloster 397, 553.
 Iver Børgesen, Underarkelimester, se Horsens. — Hansen, Skibskaptein, se Kolding. — Hansen, Raadmand i Kalundborg, 186. — Hansen i Obbekær 545. — Hansen i Pjedsted 334. — Jørgensen i Sallerup 316. — Madsen i Pjedsted 334. — Nielsen i Hejninge 136. — Pedersen i Helsingør 437, 564. — Pedersen i Pjedsted 334. — Thomsen i Pjedsted 334.
 Ivø, Medelstad H., 132.
- Jack, Albert, se Jacques.
 Jacobæus, Daniel, Præst i Kristianspris, 381.
 Jacques (Jack), Albert, Skibskaptein, 90, 216, 277.
 Jakob Skovrider i Hjerm H. 152. — Andersen, Kaptajn (til Fods), 366. — Andersen, Skibskaptajn, 248, 461. — Andersen, Skriver p. Kalundborg Slot, 290, 296. — Hansen, Præst i Mariager, se Abel. — Hansen, Præst i Sletager og Kvibille, 578, 604. — Hansen, Kappellan i Maribo, 155. — Hansen, Ridefoged p. Odensegaard, 263, 308. — Hansen, p. Skibet St. Kristoffer, 385. — Jensen i Gedbjærg 372. — Johansen, Slotsfoged p. Koldinghus, 18, 378. — Klavsen, Borgemester i Malmø, 6. — Kristensen i Kalundborg 594. — Madsen (Matthisen), Dr., Hofprædikant, 322, 341, 373. — Madsen i Kristianshavn, 251, 275 f., 337, 457, 476 f., 506, 523. — Madsen i København 310, 642. — Madsen i

- Hyby 370. — Mikkelsen, Borge-
mester i København, 196, 279, 348,
587, 641. — Thomsen, Kongens
forn. Vinskænk, Herredsfoged i
Elbo H., 82. — Thomsen i Køben-
havn, se Maren Johansdatter.
- Jan (Johan) Jansen, Skibskaptejn,
91, 237, 272. — Jansen, Skipper af
Medelby, 504. Se ogsaa Johan.
- , Kasper, Tømmermand, 43.
- Jasmund, Stenzel von, Skibshøveds-
mand, 33.
- Jegindø, Refs H., 143, 145, 635.
- Jelling, Tørrild H., 354, 391.
— Syssel. Provsti 86, 418 f.
- Jelstrup, Aars H., 105.
- Jemteland 98 f., 222, 661. — Lag-
mænd se Klavs Lavridsen, Knud
Lavridsen.
- Jens Jyde se Jep Jyde. — Kansler
se Maren. — Skibsbygger i Kol-
ding 294. — Tømmermand af Kol-
ding 5, 29. — Andersen, Rente-
skriver, 436. — Andersen, Kon-
gens Sølvpop, 205, 648. — Bun-
desen, Præst, 288. — Dinesen, Dr.,
Biskop, se Jersin. — Dolmersen,
Mag., 1640 Skolemester for Ulrik
Christian Gyldenløve, 226. — Fre-
deriksen, Præst i Krummerup, se
Splet. — Hansen, Præst i Opmand
og Vang, se Brun. — Hansen,
Renteskriver, 292. — Hansen i
Næstved 251. — Hansen, Bonde-
foged i Benløse, 398. — Hansen
i Gjessing 369. — Ibsen, Student,
412. — Ibsen i Skaarup 26. —
Jensen, Købmand i Aarhus, 359 f.,
642. — Jensen (Joensen) i Ribe
545. — Jensen, Degn i Raflunde
og Brøserup, 143. — Jensen i
Bandsbøl 98. — Jensen i Eistrup
392. — Jensen i Fravsing 408. —
Justsen p. Løve Gaard 399. —
Jørgensen i Tisville 633. —
- Klemmensen, Toldskriver i Aar-
hus, 354, 626. — Knudsen, Kap-
tejn i Ronneby 446. — Knudsen i
Nakskov se Margrete. — Knud-
sen i Frær 339. — Kristensen,
Præst i Fur, se Ørum. — Kristen-
sen i Aarhus 290. — Kristensen i
Ring Kloster 32. — Lavridsen,
Hjælpepræst i Kverrestad, 630. —
Lavridsen i Bølling 22. — Lav-
ridsen i Stabrand 335. — Madsen,
Præst i Kerte, 228. — Madsen i
Bogense 400. — Madsen i Pjed-
sted 334. — Mogensen se Harbou.
— Movridsen i Søby 335. — Niel-
sen, Præst i Flemløse, se Bang.
— Nielsen, Skolemester i Æbel-
toft, 331. — Nielsen, Lærer i
Svendborg, se Køyberg. — Niel-
sen, Vagtmester i Kristianopol,
149. — Nielsen i Benløse 398. —
Nielsen i Brøndumgaard 370. —
Olsen i Benløse 398. — Olsen i
Lille Hielsø 441. — Olufsen, Bor-
gemester i Ringkøbing, 364 f. —
Olufsen af Gulland 636. — Oluf-
sen i Hejninge 136. — Pallesen,
Præst i Solbjærg og Hasle Bøse-
rup, 121. — Pedersen, Præst p.
Sjælland, 193, 592. — Pedersen,
fhv. Fyrforvalter, se Grove. —
Pedersen, Student, 217. — Pe-
dersen, Fange p. Bremerholm,
145. — Pedersen i Hesselbjærg
286. — Pedersen i Løjtved 26.
— Povlsen, Præst i Gyrstinge,
666. — Rasmussen i Herskind 382;
jvfr. Dorte Nielsdatter. — Ras-
mussen p. Hjelmstrup, Kaptejn,
22. — Sørensen i Jerlev 345. —
Sørensen i Ring 536. — Thomsen
i København 408, 430. — Thom-
sen i Randers 622. — Thomsen i
Ovdrup 257. — Thomsen i Sunds-

- by 306. — Vognsen i Benløse 398.
— Ørresen i Fravsing 408.
- Jep Jensen, Strandfoged i Faaborg, 365. — (Jens) Jyde i Farringløse 292. — Jørgensen i Klakring (?) 12. — Kristensen i Mannerup 638. — Lavridsen i Udlejre 592. — Olesen i Unnerup 286. — Olufsen i Lemvig 156. — Pedersen i Børup, Dele- og Skovfoged i Elbo Herred, 429. — Rasmussen i Høje 26. — Villum[sen] i Tisvilde 633.
- Jeppe, Kornelis Jakobsen, Skipper af Vlieland, 506.
- Jerlev Herred 355.
—, Jerlev H., 5, 345.
- Jerrestad Herred 94, 101, 106, 492.
- Jersin, Jens Dinesen († 1634), Dr., Biskop i Ribe, 54.
- Jerslev Herred. Herredsfoged se Peder Jensen.
— Bro, Jerslev H., 426 f.
—, Børglum H., 606.
- Jesper Skomager i Hellested 285.
— Andersen, Ridefoged til Koldinghus, Hospitalsforstander i Vejle, 143, 337. — Hansen, Præst i Nyborg, se Stampe. — Jepsen, Præst i Stubbekøbing, se Engberg. — Knudsen, i Sorø Skole, 497. — Lavridsen, Borgemester i Randers 622. — Pedersen, Borgemester i Helsingborg, 176.
- Jestrem (Jerstrem, Festrem, Forstrum), Jokum, 378.
- Johan i Haven (Delehaven) 583. — Diriksen, Kanin- og Fasanvogter i Dyrehaven ved Frederiksborg, 194, 252. — (Jan) Ettersen i København 272, 607. — Feddersen, Foged p. Borreby, 118. — Folkersen, Skibskaptejn, 248, 488. — Giestelsen, Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len, 566. — Hansen, Visitør og Strandfoged ved Faaborg, 10, 211, 326, (365). — Henriksen, Skibslejtant, 95. — Klavsen i Horsens 407 f., 467. — Lambretsen, Skibslejtant, 237. — Olsen (af Ringkøbing) 387. — Pedersen i Tisvilde 633. — Thomsen (i København) 583.
- Johanne Jakobsdatter, Sander Hansens, p. Roskildegaard, 356. — Sørensdatter i Ny Mølle i Aalborg 506 f.
- Jokum (Jokim, Joakim) Jørgens, Kongens Kammertjener, 39. — Jon Oddursen p. Island 170.
- Jonas Olufsen, Præst i Hisholt og Favrholt, 615.
- Jonstrup, Gaard i Vollerslev S., Bjæverskov H., 15.
- Jordø (Hjordø), Medelstad H., 132, 591.
- Judichær, Søren Povlsen, Præst i Slangerup, 630.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Aksel, 311. — Børge, Skibshovedsmand, 496. — Erik Pedersen, Lensmand p. Gudum Kloster, 1640 p. Pandumgaard, Landsdommer i Nørrejylland, 67, 140, 142, 219, 387 f., 632, 648; nævnes 42, 159, 178, 191, 212 ff., 225, 258 f., 317, 321, 388, 448, 463, 527, 537, 571, 657. — Jens Hermansen († 1634), Lensmand p. Aalborghus, 426. — Jens Pedersen († 1636), 342; jvfr. Ide Gjæe. — Mogens Jensen 151, 180, 375, 558, 673. — Thoms Kristoffersen, 192.
- Jul, Simon, i Taabdrup, 416.
- Junget, Nørre H., Salling, 112.
- Jungshovéd, Baarse H., 7, 579, 595.
- Just Hansen i Odense 98. — Kristensen i Sillerslev (Hellislehn) 565; jvfr. Marie Mikkelsdatter.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Aksel Nielsen, 371, 528. — Dorte, Iver Krab-

- be Nielsens, 326, 466, 523, 679. — Jørgen Frandsen, 50, 343, 453, 678; jvfr. Ellen Arenfeldt. — Malte Iversen, Lensmand p. Bøvling, 550; nævnes 12, 32, 153, 158, 194 f., 276, 311, 497, 641, 660. — Ove, Hofjunker, Kammerjunker, 460.
- Jyderup, Ods H.**, 567.
- Jylland (Nørrejylland)** 5, 15, 27, 70, 73, 86 ff., 100, 110, 122, 214, 221, 224, 226, 230, 237, 246, 274, 280, 300, 340, 342, 382, 384, 416, 464, 485, 495, 503, 527, 542, 559, 570, 646, 655, 659 f., 666 ff., 670, 677. — Landsting 464. — Landsdommere, se Mogens Høg, Erik Juel, Niels Krag.
- Jyllandsby** se Snoghøj.
- Jæger, Hans Klavsen, Præst i Taarnby**, 588.
- Jørgen Møller i Nebel Mølle 105.** — Skriver, Borgemester i Odense, 31. — Andersen, (Købmand(?)), 642. — Andersen i Svansbjerg 502. — Bertelsen, Mag., Professor i Odense, se Taulov. — Frandsen i Køge 14 f. — Hansen, Slotsfoged p. Haderslevhus, 436, 524, (555). — Holgersen, Skibsløjtnant, 95. — Jensen, Smed i Klakring, 12. — Jensen i Krollerup 86. — Klavsen i Vejle 417. — Knudsen, Borgemester i Kolding, 319. — Kristensen, Rektor, se Flensborg. — Kristensen, Skovrider i Dragsholm Len, 601. — Mogensen i Velling 405. — Mortensen, Raadmand i Odense, 83. — Mortensen, Skriver p. Dragsholm, 576. — Nielsen Tømmer i Nakke 90; jvfr. Sidsel Pedersdatter. — Pedersen, Mag., Slotspræst, se Obel. — Pedersen, Skipper af Marstrand, 523. — Staalsen, Skriver p. Koldinghus, 276. — Villumsen i Odense, se Rosenvinge.
- Kaas (Vaaben: en Sparre), Anne, Albrekt Rostrups**, 112, 225. — Erik Mogensen, Koncellisekretær, 13, 37 f., 144, 590. — Jørgen Mogensen, 184. — Klavs Eriksen (var t 7/7 1640), 73. — Markvor, 605. — Mogens Eriksen, Lensmand p. Nyborg, 44, 129, 133, 153, 578, 637; nævnes 10, 30, 52 f., 65, 72, 81, 104, 108 f., 122, 134 f., 145, 161, 201, 211, 229, 246, 269, 273, 276, 278, 281, 292 f., 297, 307, 311, 324 ff., 346, 362 f., 366, 369, 390, 409, 420, 422, 424, 448, 452, 464, 471, 500, 526, 529, 532 f., 536, 538 f., 542, 544, 549, 557, 569, 594, 599, 634, 640, 646, 651, 659, 666 f., 679. — Mogens Eriksen til Aas Tidemandsholm og Nibstrup, 72 f. — Mogens Jensen († 1639), 140. — Otto Eriksen, 526, 673. — Jvfr. Sofie Mogensdatter, g. 1640 m. Frederik Parsberg, 153.
- (Vaaben: en Mur), Erik Hansen, Hofjunker, 122 f., 201, 585; jvfr. Kirsten Gaas. — Frans Hermansen († 1637), Lensmand i Nordlandene, 168 f., 262, 589; jvfr. Anne Hundermark. — Hans Andersen († 1632), 123; jvfr. Vibeke Ahlefeldt, Birgitte Norby. — Iver Hermansen, 140 f. — Jørgen Hansen, Hofjunker, 122 f., 563, 610, 675. — Klavs, Skibsløjtnant, 492. — Niels Hansen (f. 1628), 123. — Sofie Kirstine († 1638), Rudbeck Pors's, 123. — Staller Hermansen, 107, 184, 437, 478.
- Kadsebølle (Katsebøl), Langeland**, 550.
- Kag, Klavs, i Korsør (Tyverisag)**, 444, 462.

- Kalf, Jan Cornelissen, Skipper, af Sordam, 504.
- Kallas, Morten, Skovrider p. Bornholm, 623.
- Kallehave, Baarse H., 287.
- Kalou, Dániel, Apoteker i Aalborg, 151, 203.
- Kalslund Herred 6, 402.
- Kalundborg 8, 68, 186, 274, 311, 667.
— Borgemester se Mads Sørensen, Raadmand se Iver Hansen, Peder Hansen. — Tolder se Anders Madsen. — Borgere 186, 221, 594, 660 — Hestehavestræde 186. — Søgade 186. — Bleghave ved Kalundborg 186. — Hestehave 186. — Voldhave (Valdhaug) 186. — Vor Frue Kirke 186. — Vestervolden 186.
— Slot og Len 197, 235, 263, 286, 296, 319, 438, 508, 574, 659 f., 679.
— Skovrider se Frans Rasmussen.
— Skriver se Jakob Andersen. — Setaarnet 186.
- Kalø, Taars S., Musse H., 581.
— Slot og Len 111, 191, 204 f., 245, 276, 509, 641, 660.
- Kambo, Moss S., Smaalenenes Len, Norge, 236.
- Kardyb, Kobberup S., Fjends H., 325, 378.
- Karen Andersdatter, Enke efter Bertel Johansen, Glarmester, 457. — Engelbretsdatter af Viborg 672. — Lavridsdatter af Hunningdal 332. — Madsdatter, Peder Nielsens i Varde 413 f. — Nielsdatter, Sognepræst Thomas Thomsens i Saaby, 592. — Povlsdatter, Niels Nielsens i Kolding, 101.
- Karkov, Ribe H., 524.
- Karl I, Konge af England, (273, 561).
- Karlsson, Friherre, se Gyllenhielm.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 289.
- Karleby, Jerrestad H., 106.
- Karls Eng, Sønderup S., Hornum H., 325, 378.
- Karlskov, St., Nørvang H., 535.
- Karlslunde, Tune H., 356.
- Karrebæk, Ø. Flakkebjærg H., 305.
- Karrebæksminde, Ø. Flakkebjærg H., 167, 507, 664.
- Karstoft, Nørre, Hammerum H., 179.
- Karup, Bjærg H., Skaane, 478.
- Kasper Ditmersen i Næstved 133. — Hansen Tingskriver ved Sunds Herreds Ting 26.
- Kaster, Jørgen, Skipper, af Danzig, 512.
- Kastkær, V.-Horne H., 373.
- Kastrup, Hammer H., 132.
- Katrine, Enke efter M. Kornelius Knobeskur, 321.
- Katsebøl se Kadsebølle.
- Kattrup, Luggude H., 584.
- Kause, Hans, kgl. Sadermager, 576.
- Keld Nielsen, Præst i Ulvborg, 368.
- Keller, Balthasar, Basinstrumentist, 285.
- Kellinge, Gullands Nørre H., 498.
- Këllinghusen, Kort, i Flensborg, 87.
- Kempter, Leo Bartholomeus, Kaptejn, 265; jvfr. Ide Heidenstrup.
- Kerstentorp se Kærstorp.
- Kerte (Kierke), Baag H., 35, 228.
- Kerteminde 2, 122, 311, 313, 409. — Borgere 308, 409.
- Kertinge (Kørsinge) Gaard, Kølstrup S., Bjærg H., Fyen, 66, 210, 323.
- Kettenburg, Frans Henrik v. d. († 1640), 93, 97, 117, 120, 127, 160 185; jvfr. Dorothea Zählö.
- Kidehave (?), Baarse H., 287.
- Kidserup (Kiedtserup), Voldborg H., 592, 601.
- Kiel 168 f., 262. — Borgere 218.
- Kielkøsted, Villands H., 323.

- Kierke se Kerte.
- Kierulf, Hans, i Aistrup (?), 1. — Villum, Kongens Drabant, 213, 472.
- Kiesø, Gyngø H., 283.
- Killerup, Odense H., 234.
- Kingelstad (Kingelstrup), Luggude H., 36, 107.
- Kippinge, Falsters Nørre H., 580.
- Kirkeby, Sunds H., 425.
- Kirsten Andersdatter, Lavrids Madsens i Vellev, 390. — Pedersdatter i Malning Gærde 596. — Thomesdatter 314; jvfr. Lavrids Hansen af Døstrup, Niels Thygesen. — Thommesdatter i Sundby 306.
- Kiørsvig, Knærød S., Høgs H., 597, 639.
- Kjeldorph, Kristen Klemmensen († Okt. 1641), Præst ved Sortebrødre Kirke i Viborg, 665.
- Kjos Syssel p. Island 648.
- Kjølstrup, Vends H., 11.
- Klagstrup (Klogstrup), Oxie H., 103.
- Klakring, Bjærgø H., Jylland, 12.
- Klap se Klep.
- Klarskov, Taarnborg S., Slagelse H., 259.
- Klastrup, Hillerslev H., 67.
- Klavs Bartskær i Aarhus 402. — Skriver paa Haderslevhus, se Klavs Knudsen. — Bastiansen, Foged i Aggerhus Len, 594. — Ibsen, Hofjunkernes Dugsvend, 234. — Knudsen, Slots(amts)skriver p. Haderslevhus, 18, 652. — Kristensen Skriver i Viborg, 19. — Kristensen i Viborg 631. — Lavridsen, Lagmand i Jemteland, 477; jvfr. Thyre Kruse. — Madsen, Borgemester i Middelfart, 74.
- Klein, Hans Leonhard, Tyske Kancelliforvalter, 303.
- Klemen Smed i Brand 392. — Sørensens, Provst i Jelling Syssel og Lagmand i Tønsberg Len, 86, 418. — Villumsen i Landskrona 608.
- Klep (Klap), Gaard i Øster-Vandet S., Hillerslev H., 126.
- Klie, Joakim, Underskriver p. Lundenæs Slot, 45.
- Klim, Mads Pedersen, Præst i Roslev, 62.
- Klinckhammer, Villum, i København, 94, 255.
- Klingstrup, Sunds H., 26, 539. — Foged se Hans Kraft.
- Klitzingk, Gotfred, Urtegaardsmand i Kongens Have i Glückstadt, 54.
- Klogstrup se Klagstrup.
- Klug, Povl, Apoteker i Kristianstad, 603.
- Kløstrup, Vokslev S., Hornum H., 632. — Klæstruplund 387 f., 648.
- Kløvested, Ramsø H., 627.
- Knabberup, Skibet S., Tørrild H., 266.
- Knabstob, Søren Knudsen, Arkelmester p. Malmøhus, 249.
- Knap, Niels, i Trunderup, 189.
- Knarholm, Medelstad H., 132.
- Knarnov, Fleskum H., 325, 377.
- Knip, Hans, i Kristianshavn, 431, 469.
- Knivholt, Horns H., Jylland, 541.
- Knobeskur, Kornelius, M., i Helsingør, 321; jvfr. Katrine.
- Knop, Daniel, i Sorø Skole, 154. — (Knoff), Hieronymus Kristoffersen, Præst i Alsted, 154, 594. — Troels, i Sorø Skole, 154.
- Knud Gabrielsen se Akeleje. — Hansen, Mag., Rektor i Slagelse, 57. — Hansen i Egense 513. — Knudsen i Odense 499. — Kristensen, Skriver i Klædekamret, 185, 583, 666. — Lavridsen, Lagmand i Jemteland, 477; jfr. Gertrud Kruse. — Nielsen, skilt fra Lucie Jensdatter, 137. — Nielsen i Ran-

- ders 133. — Nielsen i Stavlund 385. — Pedersen, Borgemester i Ronneby, 114 f. — Pedersen, Møller i Stenholts Mølle, 582.
- Knudshoved 87, 122.
- Knærød, Høgs H., 597, 639.
- Kobberup, Fjends H., 378.
- Kock (Koch), Herman, Skovrider i Vejle, 306; se ogsaa Herman Ulrik. — Klavs, Kongens Ridderkok, 307. — Mads Nielsen, i Nyborg, 96. — Mathis, Foged p. Skinnerup, 462. — Nickel (Niels), i Kristianshavn, 251, 437. — Nickel Helmer, Skibskaptejn, 230, 271, 277, 341, 420, 543, 496. — Niels, se Ester.
- Koed, Sønderhald H., 82, 412.
- Koefoed, Jørgen, Borgemester i Slagelse, 616. — Mads, Landsdommer p. Bornholm, 464. — Simon, i Ystad, 616.
- Kolberg 630.
- Kolding, Iver Hansen, Skibskaptejn, 248.
- 4, 8, 29, 33, 39, 44, 65, 68, 74, 78, 86, 88, 117, 144, 223, 274, 298, 300, 311, 367, 381, 406, 408, 410, 416, 418, 484, 496, 532, 544, 652, 656. — Borgemester se Jørgen Knudsen. — Instrumentist (Spillemand) se Jokum Mejer. — Stadsfændrik se Henrik Ravn. — Tolder se Morten Panck. — Borgere 5, 29, 38 f., 44, 48, 81, 101, 108, 117, 144, 276, 294, 299, 319, 355 f., 361 f., 390, 400, 416, 418, 472 f., 488, 494, 540, 566, 642 f. — Hospital 355 f., 402. — Kirke 299. — Raadhus 101. — D a t.: 4, 290—301, 303, 305, 307—418, 425, 427.
- Koldinghus Slot og Len 10, 18, 31, 37, 42, 44, 47, 262 f., 267, 275, 311 f., 334, 348, 354 f., 379, 381, 385, 395 f., 413, 416 f., 467, 473 ff., 482, 488, 509, 525, 642, 647, 660. — Fiske­mester se Jakob From. — Gartner se Bartholomæus Eisenhut. — Hjulmand se Peder Nielsen. — Murermester se Mads Jørgensen Orm. Ridefoged se Boe Boesen, Jesper Andersen. — Slotsfoged se Jakob Johansen. — Slotsskriver se Anders Hansen. — Skriver se Jørgen Staalsen. — Slotssnedker se Frederik Slacke. — Dyrehaven 300. — Mølle 299 f.
- Kolind, Sønder H. Dyrs, 335.
- Kolslund Mark, Vindinge H. (?). 308.
- Kolt, Ning H., 541.
- Kongselv, Norge, 662. — Borgere 223.
- Kongsgaard, Viby S., Ning H., 139.
- Korfits Gabrielsen se Akeleje.
- Kornelis Detlefsen i Ribe 545. — Jakobsen, Skipper, se Jeppe.
- Kornerup, Sømme H., 252.
- Kornerupgaard, Sømme H., 252, 462, 501.
- Korning, Hatting H., 555.
- Kornum, Ø., Børglum H., 426.
- , Slet H., 320.
- Kornumgaard, Børglum H., 34.
- Korsemo, Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Korsør 8, 53, 59, 259, 310, 444, 531 f., 548, 552. — Borgere 118, 444, 462, 652.
- Slot og Len 286, 296, 481, 532 f., 557, 589, 651, 659. — Skriver se Frans.
- Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Erik, Lensmand p. Kristianopel, 156, 502; nævnes 125, 132, 149, 161, 188, 439, 509, 659. — Gregers, Lensmand i Riberhus Len, 1640 Gesandt i England, 1641 i Rusland, 203 f., 219, 239, 498; nævnes 5, 32, 35, 37, 43, 51 f., 54, 66, 80, 89, 111, 191, 202, 262, 275, 294,

- 305 f., 311, 327, 370 f., 373, 375—81, 385, 396 f., 402, 404, 407, 410, 418, 464, 473, 475, 482, 545 572, 635, (642), 659, 666 f., 677, 679. — Hans 46, 125, 558. — Helvig, Palle Splids, 376. — Iver Mogensen, Løjtnant, 71, 102 f., 107, 113, 138, 184, 187, 478, 553, 639; jvfr. Edel Grubbe. — Iver Nielsen († 1641), Lensmand i Mariager Klosters Len, 87, 180, 325 f., 375, 377 f., 466, 558; nævnes 17, 112, 143, 243, 319, 373, 376, 484, 523; jvfr. Dorte Juul. — Iver Tagesen, Lensmand p. Varberg, 533 f.; nævnes 64, 69, 96, 106 f., 119, 149, 152, 161, 177, 187 f., 224, 254, 303, 432, 441, 446 f., 471, 508 f., 575, 586, 596, 604, 626, 660, 663 f. — Karen Tagesdatter, Holger Rosenkrantz Akelsens, 533 f. — Magdalene Tygesdatter, Otte Kruses, 558. — Niels Tagesen, Lensmand p. Halmstad, 99, 113, 534; nævnes 23, 131, 161, 188 f., 297, 423, 431, 442 f., 446 f., 508 f., 548, 552, 578, 584 ff., 604, 621, 634, 659, 678. — Susanne († 1639), Niels Friis's, 41, 158, 264, 320, 410, 474.
- Krabbe** (Vaaben: 2 skraa Bjælker), Jfr. Anne, 526. — Barbara, Niels Galdes, 526. — Jfr. Edele, 526. — Godske, (var † 1641), 526. — Iver Jakobsen, Kancellisekretær, 1, 551. — Jakob 526.
- (ikke adelig) Kristen (dræbt) 17. — Niels (dræbt) 17.
- Krafse**, Hilleborg Kristoffersdatter, Henrik Holcks, 147, 193, 197, 343, 443, 471 f., 530. — Kristoffer († 1620), se Dorte Banner. — Otte Kristoffersen, 65, 530.
- Kraft**, Hans, Foged p. Klingstrup, 26.
- Krag**, Jørgen, Lensmand p. Dueholms Kloster 73; nævnes 67 f., 142, 306, 539. — Keld, Kancellisekretær, 1, 561. — Kristen, 12, 526. — Kristense, Fasti Staverskovs, 62. — Niels Mogensen, Landsdommer i Nørrejylland, 1640 Lensmand over Lund Gaard p. Mors og Jegindø, Dekanus i Ribe Domkirke, 143, 145, 190 f.; nævnes 20, 42, 178, 180, 202, 234, 294, 309, 372, 448, 503, 535, 581, 645. — Otte Nielsen, 559.
- Krag** (Kid), Vogn, 309.
- Kragelund**, Hindsted H., 325, 377. —, Nørvang H., 86.
- Krakow**, Karl von, nederlandsk Resident i Helsingør, (236, 279), 284, (365), 504.
- Krakowitz**, Mikael, Hoforganist, 285.
- Krarup**, Salling H., 539. —, Nødager S., Sønder H., Dyrs, 111.
- Krastrup**, Slet H., 41, 320, (578).
- Kratz**, Wolf Hieronymus v., 534.
- Krefting**, Diderik, af Bremen, 452, 555, 602 f.
- Kregel**, Kristen, Broksnider i Skaane, Halland og Blekinge, 148.
- Krejbjærg**, Vrads H., 392.
- Krempe**, Holsten, 19. — Borgere 552. — Marsk 553.
- Kreper**, Krespe, Henrik, se Krisp.
- Kreys**, Johan, Hertug Christian af Holsten-Gottorps Vinskænk, 434.
- Kribel**, Augustinus, Kongens Jæger, 461.
- Krisp** (Krespe, Kreper), Henrik, engelsk Købmand, 39, 81.
- Kristen**, Præst i Rold, se Kristen Jensen. — Albrechtsen i Sjælland 206. — Bentsen, Raadmand i København, 272, 451 f., 573, 602, 636. — Eriksen til Fligende 244, 278, 281, 645, 671. — Eriksen, Præst i Hinge og Vinderslev, 406 f. — Godskesen i Lille Gesten 7. — — Hansen, Mag., Biskop i Aal-

- borg (Vendelbo) Stift, 342; nævnes 69, 225, 301, 317, 359, 656, 674, 677. — Iversen, se Aarøe. — Jakobsen, Enspænder, 36. — Jensen († 1635) Dr., Hofprædikant, 39 f., 95; jvfr. Else Hansdatter Riber. — Jensen, Præst i Rold, 375, 466. — Jensen i Fredsted 364. — Jensen af Vester-Stræt 370. — Klemmensen, Præst i Viborg, se Kjeldorph. — Kristensen, Præst i Ferslev og Volsted, 599. — Kristensen, Præst i Øje p. Gulland, 614. — Kristensen, Oluf Parsbergs Foged, 550. — Kristensen Smed, Staldmester p. Rantzauholm, 74. — Lavridsen i Aalborg gamle Mølle 345. — Lavridsen af Hunningdal 332. — Madsen, Mag., Slotspræst, se Tausen. — Madsen i Aalborg 353. — Madsen i Lundtorp 370. — Mikkelsen, Præst i Torstrup og Horne, 214, 535; jvfr. Maren. — Nielsen, Mag., Præst i Aarhus, se Bonde. — Nielsen, Arkelimester p. Baahus, 56. — Olufsen af Svinsund 134. — Ostersen, Raadmand i Roskilde, 593. — Pedersen, Danske Kancellis Tjener, 322; jvfr. Margrete. — Pedersen i Sim [Birkefoged], 467. — Pedersen i Skern Mølle 367. — Povlsen, Danske Kancellis Tjener, 185. — Rasmussen, Visitør i Øresund, 1641 Skibsløjtnant, 199, 340. — Rasmussen i Viborg 339. — Simonsen, Byfoged i Lund, 79, (439). — Sørensen i Vartov 148. — Sørensen, Foged hos Jfr. Ide Arenfeldt, 258. — Thomsen i Sundby 306. — Thomsen se Sehested. — Thorsen (ufri), g. m. Maren Norby, 212.
- Kristiania 521, 638, 657. — Tolder se Peder Ratke. — Borgere 662. — Se ogsaa Oslo.
- Kristianopel 465, 634. — Borgemester se Niels Hansen. — Borgere 222, 465.
- Kristianopel Slot og Len 150, 161, 176, 188, 223, 300, 435, 439, 484, 497, 502, 509, 654, 667. — Arkelimester se Peder Povlsen Suder. — Ingeniør se Hans Jakobsen Skørt. — Kommandant se Aleksander v. Weissenstein.
- Kristianshavn 14, 112, 277, 431 f., 442, 457, 469 f. — Borgemester se Jakob Madsen. — Byfoged se Oluf Sten. — Borgere 14, 56, 230, 251, 276, 319, 337, 339, 341, 343, 431 f., 437, 441 f., 457, 469, 476 f., 506, 523. — Broen til København 644. — Vor Frelsers Kirke, 14, 56.
- Kristianspris, Fæstning i Slesvig, 43, 227, 381, 461, 481, 531 f., 548, 552. — Guvernør se Aksel Ugerup.
- Kristianstad 45, 603, 661. — Apoteker se Povl Klug. — Rektor se Kristen Jensen Blickfeldt. — Borgere 187, 222, 478, 603, 623. — Hospital 324. — Kirke 573, 624. — Slot og Len 82, 101, 161, 168, 187 f., 195, 287 f., 382, 446, 550, 573, 624, 630, 659 f.
- Kristiansø, Augdesiden, Norge, 357.
- Kristoffer Jæger se Meisner. — Didriksen, Renteriskriver, 287. — Hansen i København 272, 573. — Iversen, øverste Renteriskriver, 94, 140, 185, 255, 307, 432 f., 477, 522. — Jørgensen 101. — Kristensen, Mag., 586 f. — Pedersen, Skovrider i Hjerm H., 152, 161. — Pedersen, Student, 510. — Sørensen, Møller i Skaarup Mølle, 344.
- Krstrup Birk 331, 480.
- Kritt, Hans, i Helsिंगør, 564. —

- Margrete Hansdatter, i Helsingør, 564.
- Krogerup, Lynge-Kronborg H., 583.
- Krogerød, Aarstad H., 107.
- Krogserød, Favraas H., 596.
- Krollerup, Nørvang H., 86, 453.
- Kronberg, Simon, i Kristianshavn, 442.
- Kronborg Slot og Len 68, 80, 121, 142, 177, 223, 234 f., 284, 286, 296, 300, 302, 307, 320, 386, 420, 424, 428, 433, 444, 450, 457, 465, 506 ff., 531, 542, 573 f., 659. — Fiskemester se Niels Olsen. — Glarmester se Hans Jakobsen. — Rendemester se Peder Hoffman. — Tilsynsførende med Snedkerarbejdet p. Kronborg, 284. — D a t.: 234 f., 423 f., 504 ff.
- Kronewitz, Bartolomeus, Superintendent i Pommern, 439.
- Krummerup, Ø. Flakkebjærg H., 497.
- Kruse (af Adel), Jfr. Anne, 184, 486. — Enevold Gabrielsen, 184, 486, 537. — Erik, 184, 486. — Gabriel, 1641 Landkommisarius i Skaane, 107, 183 f., 218, 246, 255, 478, 486, 575, 594 f., 645, 650; jvfr. Agnete Thott. — Jørgen Enevoldsen, 58, 73, 125, 196, 205, 243 f., 256, 267, 317 f., 416, 436, 448, 466, 591, 595. — Jørgen Kristoffersen, 486. — Lavrids Tygesen († 1609), 73. — Jfr. Margrete, 184, 486. — Niels 184, 486. — Otte Mogensen (†1628), se Magdalene Krabbe. — Tyge Enevoldsen († 1629) 317 f.; jvfr. Karen Sehested. — Tyge Ottesen, 558. — Tyge Tygesen, 316 f., 448. — Vibeke, Christian IV's Frille, 444.
- (ikke adelig), Gertrud Hansdatter, g. m. Knud Lavridsen, Lagmand i Jemteland, 477. — Hans († 1625), Mag., Præst i Helsingør, 477. — Mikkel, i København, 590. — Thyre Hansdatter, g. m. Klavs Lavridsen, Lagmand i Jemteland, 477.
- Kuhla, Arent von der, Kongens Staldmester, 63, 527.
- Kullaberg, Brøndby S., Luggude H., 103.
- Kullen (Kulling), Luggude H., 103.
- Kullerup, Vindinge H., 453, 500.
- Kullinggaard, Brøndby S., Luggude H., 103.
- Kurland. Hertug se Frederik.
- Kvandløse, Merløse H., 293.
- Kverrestad, Ingelstad H., 630.
- Kvibille, Halmstad H., 131, 578, 604.
- Kvidinge, Sdr. Asbo H., 24 f., 553.
- Kvistofte, Rønnebjærg H., 36, 107, 584, 597.
- Kværlev, Rønneberg H., 624.
- Kværndrup, Sunds H., 453, 500, 679.
- Kückelsom, Aleksander von, Kongens Dansemester, Provst i Assens Provsti, 49.
- Küster (Køster), Henrik, Dr. med., Livmedikus hos Prins Christian (V), 60 f., 269.
- Kædeby, Langeland, 585.
- Kærgaard (Kærregaard), Medelstad H., 132, 591.
- Kærgaard, Torum S., Nørre H., Salling, 180.
- Kærsgaard, Vends H.; 530, 599, 650.
- Kærstrupgard p. Taasinge se Valdemarslot.
- Kærstorp (Kerstentorp), Oxie H. (?), 671.
- Kærum, Baag H., 537.
- København 8, 68, 74, 120, 146, 199, 220, 229, 251, 274, 310, 343, 363, 370, 386 f., 422, 461—64, 508 f., 521, 537, 561, 587, 637, 640, 648, 656, 668; nævnes 7, 29, 32, 37, 44, 90, 92, 99, 103, 121, 128, 135, 168, 211, 227, 231, 238, 272, 279, 284, 289,

292, 303 f., 306, 310, 312 f., 384, 398, 411, 436, 442, 446, 453, 455, 457, 460, 481, 488, 490, 507, 536, 542, 545, 557, 559, 571, 583, 608, 613, 617, 624, 637, 644, 667, 674. — Statholder se Korfits Ulfeldt. — Borgemestre se Jakob Mikkelsen, Reinholt Hansen, Simon Surbeck. — Byfoged se Klavs Ravn. — Raadmænd se Kristen Bentsen, Peder Pedersen. — Toldere se Jonas Heinemark, Lavrids Lavridsen. — Borgere 5, 14 f., 23, 29, 36, 45, 54, 56 ff., 73, 84, 94, 101, 112, 187, 194, 196, 199, 220 f., 243, 251, 254, 261, 272, 274—77, 279, 283, 285, 300, 304 f., 310, 349, 360, 363, 376, 391, 398, 408, 422, 427—30, 435, 437, 452, 465, 469, 484, 496, 504 f., 509, 512, 516, 565, 573, 584, 592, 596, 601 f., 625, 633, 636, 641, 643, 648, 653 f., 656, 666 f. — Admiralitetet 476, 607. — Baadsmandsboderne 218, 356 f. — Baadsmændenes Sygehus 563. — Forstander se Oluf Torbensen. — St. Anne Bro 218, 356 f., 666. — Broen mellem København og Kristianshavn, 643 f. — Det store Bryggers 286, 289, 638. — Byting 636. — Børsen 13. — Fortunen, Gæstgiversted ved Stranden (nu: Hotel Royal), 169, 262. — Lindholms Gaard 248. — Holger Rosenkrantz's Gaard 248. — Farvergade 590. — Grønnegade 248. — Springgaden 429. — Ved Stranden 169, 262. — Holmen (Bremerholm) 3, 23, 33, 56, 59, 95, 128, 138, 145, 177 f., 220, 237 f., 261, 285, 289, 391, 463, 488 f., 507, 542, 570, 574, 583, 590, 596, 650. — Bartskeer se Kristoffer Bir. — Delehaven 666. — Holmens Smedje 666. — Boderne overfor Bremerholm 285. —

Admiral se Erik Ottesen Orning. — Overskipper se Rasmus Tygesen Samsing. — Kirker 49, 146, 496. — Kirken Ved Baadsmandsboderne 640. — Vor Frue Kirke 584. — Helliggejst Kirke 624. — Holmens Kirke 55, 389, 505. — Slotskirken 56, 288 f. — Trinitatis Kirke 121. — Den nye Kirke 277, 296, 573. — Den tyske Kirke 422. — Krudtmøllen for København 391. — Ladegaarden 194. — Provianthuset 128, 193, 204, 276, 302 f., 391, 440, 449, 451, 461, 463, 495, 511, 566, 573, 657, 676. — Bartskeer se Kristoffer Bir. — Proviantskriver se Bartolomæus Haagensen, Morten Mikkelsen. — Rosenborg Have. Glarmester se Bertel Johansen. — Rundetaarn (det nye Taarn) 277. — Skole 57. — Tugthuset (Børnehuset) 127, 350, 490, 596, 666. — Bartskeer se Kristoffer Bir. — Skrædder se Niels Erlandsen. — Tilsynsmand se Erik Bager. — Tøjhuset (Arkeliet) 428, 666. — Bartskeer se Kristoffer Bir. — Forvalter se Erik Bager. — Arkelimester se Peder Jensen Falk. — Underarkelimester se Iver Børgesen Horsens. — Universitetet (de højlerde) 45, 144, 276, 283, 285, 361, 410, 412, 428, 502, 509, 561, 568, 584, 589, 643, 667. — Det medicinske Fakultat 289. — Vartov (Helliggejst) Hospital 134, 148, 194, 248, 284, 287, 422, 434. — Hospitalsforstandere 134, 148, 287. — Ny Vartov udenfor Østerport 254. — Vartovs Vejrmølle 254. — D a t : 43, 53—58, 80, 87, 90—205, 207, 211 f., 225, 235—56, 263, 270—73, 275—90, 297, 363, 419—22,

- 427—80, 482, 484 f., 494—506, 550 f., 553, 558—650, 672, 674, 676.
- Københavns Slot og Len 2, 13 f., 44, 135, 254, 296, 363, 388, 395, 433, 444, 448, 462, 465, 469, 493, 508, 531, 533, 573 f., 579, 593, 607, 627, 642, 659. — Glarmester se Bertel Johansen. — Klokker se Mads Kristensen. — Slotsfoged se Hans Merckel v. Schmalkalden, Joakim Waldburger. — Krudtmølle 43. — Valkemøllen 607. — Proviant-huset 110.
- Køge, Jens, Glückstadt Post, 347.
- 8, 242, 310, 571, 620, 643, 667. — Borgemester se Gregers Hansen. — Byfoged se Peder Sonesen. — Borgere 14 f., 56, 95, 242, 280, 439, 545 f., 592, 620.
- , Gammel, 571.
- Køler, Valentin Kristensen, Mag., Præst ved Vor Frue Kirke i Kallundborg, 186.
- Kølholt, Søren Knudsen, Tolder i Vejle, 89.
- Køln 303f. — Borgere 229, 388, 617.
- Kølstrup, Bjærge H., Fyen, 64 f., 210, 323, 339.
- Königsberg 549.
- Køningham, Hans, se John Cunningham.
- Kørsinge se Kertinge.
- Kørslet, Sdr. Asbo H., 25.
- Køster, Henrik, Dr. med., se Küster.
- Køyberg, Jens Nielsen, latinsk Lærer i Svendborg, 630.
- Ladby, Kølstrup S., Bjærge H., Fyen, 64, 551.
- Lading, Sabro H., 390.
- Laen, Glæsborg S., Nørre H., Dyrs, 591.
- Laholm 559, 661. — Borgere 222.
- Slot og Len 23, 55, 113, 149, 161, 177, 188, 223, 248, 250, 300, 446 f., 457, 484, 509, 548, 552, 633, 654, 660, 664. — Arkelimester se Joakim Reimers von Møllen. — Kaptejn se Hans Pedersen. — Ridefoged se Fitt Pedersen. — Fossebroen 447, 664.
- Landerupgaard, Brusck H., 337.
- Landet, p. Taasinge, 30, 72.
- Landskrone 8, 311, 609. — Borgere 199, 608.
- Slot og Len 161, 236, 659.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Frederik Gundesen, 430. — Gunde Frederiksen, Lensmand p. Tønsberg, 222, 321, 430, 661. — Gunde Hansen, Lensmand p. Aalborghus, 1640 Stiftskommissarius i Vendelbo Stift, 145; nævnes 50 f., 101, 105, 112, 120, 125, 140, 145, 151, 156 ff., 161, 168 f., 189, 191, 243 f., 257 ff., 262, 264, 276, 294, 311, 321, 339 f., 342, 345, 359, 369, 374, 376, 378, 388, 413, 458 ff., 464, 466, 506, 527, 535, 540, 606, 632, 641, 660, 667, 670, 674, 677. — Hans Gundesen 430. — Niels Gundesen, Lensmand p. Semgaard og Eker, 47, 430, 660. — Peder Hansen, 110.
- (Vaaben: 1 Rose), Henrik Kristensen, 12, 27(?), 110, 368, 526, 558. — Henrik Nielsen 27(?), 425; jvfr. Anne Ahlefeldt. — Iver Kristensen, 431. — Kristen Iversen, p. Sorø Akademi, 431. — Kristen Kristensen, 372.
- (ikke adelig), Søren Jensen i Randers, 133.
- Langebæk, Baarse H., 287.
- Langeland (Lavind) 3, 163, 220, 224, 238, 246, 300 f., 440, 463, 485, 542, 561, 630 f., 655, 670. — Landsting 463. — Landsdommer er Vincens Stensen.
- Langesund, Norge, 223, 271, 661.
- Langsø, Sønderhald H., 191.

- Langting, Ginding H., 358.
 Langtæret (Tærø(?)), Baarse H., 287.
 Langvadsdam (Damhussøen) og Bro 199, 246.
 Langø, Baarse H., 287.
 Larberg, Anders Kristensen, Præst i Refsnæs, 186.
 La Rochelle, Frankrig, 665.
 Lauremberg, Johannes, Dr., 607. — Sebastian, i Sorø Skole, 607. — Vilhelm, i Sorø Skole, 607.
 Laurid, Knærød S., Høgs H., 597.
 Laurvigen, Norge, 223, 662.
 Laurød, Allerum S., Luggude H., 624.
 Lave Gundesen, Præst til Randers Hospital 92, 395.
 Lavind se Langeland.
 Lavrens Bagesen i Varde 361.
 Lavrids (Lars, Las, Laurs) Lade-foged p. Ringsted Kloster 292. — Skytte i Vejle(?) 306. — Andersen, Hjulmand i Vartov, 134. — Andersen i Hyby 370. — Andersen i Rødeby(?) 644; jvfr. Bodil Olufsdatter. — Baggesen i Ribe 545. — Bastiansen i Trondhjem 594. — Bentsen i Sønder-Være 243. — Bjørnsen i Steg 596. — Ebbesen se Udsen. — Hansen, Hospitalsmester i Odense, 21. — Hansen i Bjerregaard 626. — Hansen af Døstrup 314; jvfr. Kirsten Tommesdatter. — Jensen, Præst i Bjerresø og Oxie, 99. — Jensen i Hejninge 136. — Jensen p. Nørgaard i Sterup 423. — Jensen i Udlejre 592. — Jonsen, Præst i Hammer, se Haning. — Knudsen, Christian Ulrik Gyldenløves Fuldmægtig i Rakkestad Len, 563. — Lavridsen, Tolder i København, 5, (220 f.). — Lavridsen, Tolder i Bergen, 94. — Madsen, Toldskriver i Helsingør, se Lime. — Madsen i Vellev 390; jvfr. Kirsten Andersdatter. — Mandiksen i Kristianshavn 442. — Nielsen, Skibskaptejn, 270, 277, 496, 501. — Nielsen i Kristianshavn 469. — Nielsen i Hastrup 535. — Olufsen i Hesselbjærg 286, 567. — Olufsen i Tisvilde 633 (2 Gange). — Olufsen, unge, i Tisvilde 633. — Pedersen i København, se Magdalene. — Pedersen, Herredsskriver i Skads H., 395. — Pedersen i Vejle, Tilsynsførende i Skovene ved Vejle, 31. — Pedersen i Fensmark 618. — Pedersen i Hejninge 136. — Pedersen i Holløse 286. — Pedersen i Unnerup 286. — Svendsen, i Lindholms Gaard, i Vartov, 248. — Svendsen, Skaane (Mened), Fange p. Bremerholm, 138. — Svendsen i Søby 233. — Svenningens i Krogerød 106. — Sørensen, Visitør i Norge, 356. — Thomsen i Døstrup 61, 330, 482; jvfr. Anne Brodersdatter. — Truelssen i Herlev 47.
 Laxmand, Gabriel, Kancellisekretær, 91, 94, 189, 410, 436, 525, 571, 576, 618, 644.
 Lee Nørgaard se Nørgaard, Lille. Leggebølle, Langeland, 585.
 Leipzig 303.
 Leith, Borgere 511.
 Lellinge, Gaard, Bjæverskov H., 289, 629.
 Lem se Nørlem.
 Lemmer, Sønderhald H., 28, 412.
 Lemtorp, Nørlem S., Skodborg H., 156 f., 368.
 Lemvig 311, 396, 661. — Borgere 156, 222, 367 f.
 Lendum, Nørre H., Salling, 125, 183.
 Lene Iversdatter, Enke efter Præst i Skærbæk Hans Andersen, 85. —

- Pedersdatter, Niels Povlsens, af Sølvitsborg, 96.
- Leo Bartholomeus, Kaptejn, se Kempter.
- Leopold (Vilhelm), Ærkehertug af Østrig, Ærkebiskop af Magdeburg, 164.
- Lepelmand, Ambrosius, Fiolist i Kolding, 48.
- Lerbæk, Tørrild H., 327.
- Lercke (Lerche), Mads Pedersen, Præst i Nyborg, 414. — Niels, 254.
- Levelunde (Løvelunde), Medelstad H., 132, 591.
- Levki, Mads, Hr., 134.
- Leydeboe, Just, i Malmø, 154.
- Lidemark, Bjæverskov H., 676.
- Lifland 498. — Hertug se Frederik.
- Lifstrup Hede, V.-Nebel S., Skads H., 62.
- Lime, Lavrids Madsen, Toldskriver i Helsingør, 96 f.
- Linæa, Gern H., 380.
- Lindbjærg, Himle H., 48.
- , Støvring H., 44.
- Lindeballe (Lilballe), Tørrild H., 28, 535.
- Lindelse, Langeland, 201, 585, 679.
- Lindenov, Birgitte, Otte Skeels, 73, 151. — Hans Hansen († 1620) 47; jvfr. Else Andersdatter Thott. — Hans Hansen († ved Vaadeskud før 1640) 47. — Hans Johansen (d. æ.), Lensmand p. Hinds-gavl, 1, 400, 534, 634, 640; nævnes 11, 197, 246, 273, 290, 293 f., 296, 311, 329, 382, 400, 409, 438, 440, 464, 510, 542, 659, 666. —, Hans Johansen (d. y.), Lensmand p. Kalundborg, 158 f., 423; nævnes 37, 235, 238, 246, 253, 263, 273, 286, 296, 310, 319, 464, 508, 542, 561, 594, 659, 666 f. — Helvig Ottesdatter (f. 1631), 97. — Henrik Ottesen, 97, 134, 187, 244, 299, (497), 552, 577. —, Kristense, Aksel Gyl-denstjernes, 42. — Kristian Ottesen, 97. — Lavrids Johansen († 1635), Lensmand p. Aarhusgaard, 100, 672; jvfr. Anne Friis. — Otte Ottesen († 1632), 97; jvfr. Vibeke Podebusk. — Otte Ottesen (f. 1629), 97. — Rigborg, Jørgen Arenfeldts, 617.
- Linderum, Vennebjærg H., 606.
- Linderup, Børglum H., 17.
- Lindskov, Vindinge H., 453, 500.
- Lindholm, Oxie H., 625.
- Lindskov Mølle, Møgeltønder S., Tønder H., 51.
- Linneest, Kongens Bygmester, 411.
- Lisbet, Enke efter Hans Knudsen, Hospitalsmester i Odense, 20. — Rikard Knudsens Enke, i Odense, 20. — Pedersdatter i Frøjk, 159.
- Lisbjerg Herred, V.-, 632. — Dele-foged se Mogens Jensen.
- , V-, V.-Lisbjerg H., 349.
- Lissabon 523.
- List p. Sild 35.
- Lister Dyb 35.
- Len i Norge 222, 661.
- Lokkerup, Oxie H., 147.
- Lolland 74, 88, 104, 123, 221, 224, 237, 246, 274, 300 f., 463, 485, 559, 605, 655, 659 f., 670. — Kommissarier se Jost Frederik von Pappenheim, Palle Rosenkrantz. — Landsting 342, 463. — Landsdommer se Lave Bilde.
- Sønder Herred 306.
- Lomborg (Longomontanus), Kristen, Professor i Matematik og Astrono-mi ved Københavns Universitet, 643.
- London 11.
- Longelse, Langeland, (585), 679.
- Lorents Nissen i Oldemorstoft 523.
- Lornkier, Ning H.(?), 541.

Lothringen 92.

Luca, St., Konsul se Henrik Villum-
sen Rosenvinge.

Lucar de Barameda, San, Spanien,
212, 518 f.

Lucie Jensdatter, skilt fra Knud
Nielsen, 137.

Ludskær, Gaard i Røjkær, Ulfborg
H., 125.

Ludvig XIII, Konge af Frankrig,
(83).

Lukas Henriksen, Skibskaptejn, 488.
— Villumsen i Odense se Rosen-
vinge.

—, Knud Ottesen, i Odense, 40.

Lumby, Lunde H., 569.

— Taarup, Lunde H., 65, 79, 112.

Lund, 8, 311, 505, 667. — Borgeme-
ster se Hans Hansen. — Byfoged
se Kristen Simonsen. — Borgere
15, 79, 438 f. — Domkapitel 24, 96,
103, 177, 199, 280 f., 329, 505, 549,
569, 597, 608, 644. — Præpositur
280. — Store Hammer Præbende
55. — Vicariatus Altaris S. Chri-
stophori 644. — Vicaria prima in
crypta 280. — Domkirke 269. —
Gymnasiet 15, 195.

— Stift se Skaane Stift.

— St. Peders Kloster og Len (Nun-
ne Kloster) 199.

— Gaard og Len p. Mors 143, 145,
191, 503.

Lundager, Lunde S., V.-Horne H.,
373.

Lundballe (?), Strammelse, Landet
S. p. Taasinge, 72.

Lundby, Slet H., 320.

—, Landet S., Sunds H., p. Taasin-
ge, 30, 72.

Lunde Herred 513.

—, Lunde H., 481, 494, 513.

—, Sunds H., 369.

—, V.-Horne H., 373.

Lundegaard, Lundehave, ved Kron-
borg 235.

Lundenæs Slot og Len 12 f., 50, 63,
125, 156, 168, 198, 276, 305, 469 f.,
538, 600, 641. — Underskriver se
Joakim Klie. — D a t.: 264.

Lunder se Tønder.

Lundtorp, Elbo H. (?), 370.

Lunge (Dyre), Jørgen († 1619), se
Sofie Brahe. — Kirsten, Hans Bil-
des, 326. — Jfr. Sidsel, g. 1641 m.
Henrik Lindenov, 497.

Lunov, Erik 45, 141 f., 474, 674. —
Kristoffer Nielsen († 1640) 140. —
Otte Lavridsen 126, 141 f.

Luschau, Markus, i Rostock, 23.

Lutke, Klavs, Løjtnant i Halmstad,
442.

Lübeck 85, 494. — Borgere 91, 290.

Lybke, Gert von, Krudtmager, 43.

Lyby, Froste H., 199, 281.

Lyderup se Løderup.

Lydumgaard, V.-Horne H., 526.

Lyhe, Margrete von der, Jørgen
Brockenhuus's 40, 158, 264, 677.

Lykke, Aksel Eriksen (†1640), 168 f.,
262. — Anne Eriksdatter, Frederik
Qvitzovs, 2, 212, 489. — Jfr. Anne
Hansdatter, 34. — Jfr. Beate
Hansdatter, 636, 663. — Erik
Hansen, Kancellisekretær, 28, 213,
373. — Falk Eriksen, Lensmand
p. St. Peders Kloster i Lund, 250,
267, 358, 442; nævnes 187 f., 199,
444 ff., 492. — Frands, 82, 454 f.,
483, 543 f., 571. — Hans Eriksen
168 f., 262. — Iver Eriksen 168 f.,
262. — Jakob († efter 1630), 169.
— Jørgen Eriksen († 1633), 212.
— Kaj 82. — Niels Ejlersen (†
1575), se Karen Gyldenstjerne
Mogensdatter. — Niels Jakobsen,
Ritmester, 78; jvfr. Margrete Vind.
— Valdemar Iversen 419, 632.

- Lykkesholm, Vindinge H., 271, 471, 641.
- Lyngby, Gærs H., 323.
- (Kongens), Sokkelunds H., 54, 57, 254. — Mølle 57.
- Lyngbye, Jens Nielsen, Skolemester i Æbeltoft, 503.
- Lyngerup, Horns H., 338, 458.
- Lyngsbæk, Mols H., 28, 412.
- Lyngsø, Gærs H., 288.
- Lütjenburg (Lychtenborg), Holsten, 218.
- Læsten, Sønderlyng H., 331.
- Læsø 29, 110, 134, 286, 379.
- Løderup (Lyderup), Ingelstad H., 147, 607.
- Løgstør 162.
- Løjtved, Sunds H., 26.
- Lønborg, N.-Horne H., 22.
- Bispegaard 403.
- Lønholt, Lyng-Kronborg H., 287.
- Løsning, Hatting H., 555.
- Løve Gaard, Gjerslev S., Løve H., 399.
- Løvelunde se Levelunde.
- Løvenbalk, Peder Pedersen, Mag., Præst i Viborg, 250, 665.
- Maabjerg, Hjerm H., 159.**
- Maarup, Hassing H., Mølle 414.
- Maas, Klavs, Skipper i Rostock, 503.
- Maass se Moss.
- Madeby se Medelby.
- Maderup, Skovby H., 339.
- Mads, Præst i Roslev, se Klim. — Andersen, Præst i Bredsten, se Bredal. — Andersen, Præst i Staby, se Ebberup. — Hansen, Løjtnant p. Fyen, 363. — Hansen, Præst i Torstrup og Horne, se Trane. — Jensen i Gelstrup 632. — Jensen i Pjedsted 334. — Jørgensen i Krejbjærg 392. — Jørgensen, Murermester, se Orm. — Kristensen, Klokker p. Københavns Slot, 642. — Kristensen, Præst i Grindsted og Hejnsvig, se Harboe. — Lassen, Tolder i Ribe, 51, 402. — Mortensen, Renteriskriver, 287. — Nielsen i Kolding 276. — Oudsen i Kolding 276. — Pedersen, Præst i Nyborg, se Lercke. — Pedersen i Trunderupgaard, Herredsfoged i Sunds H., 26. — Pedersen i Karkov 524. — Povlsen i Randers 451 f., 602 f. — Povlsen i Slangerup 588. — Povlsen i Fangel 424. — Sørensen, Borgemester i Kalundborg, 186.
- Magdalene, Enke efter Lyder Brask, i København, 512. — Enke efter Lavrids Pedersen i København, 593.
- Magleby, Kvindinge S., Sdr. Asbo H., 24, 553 f.
- Birk, Sdr. Asbo H., 24, 554.
- Store (Hollænderbyen), Sokkelunds H., 273.
- Magnus, Konge af Norge, 171 f.
- Malling, Ning H., 78, 327, 347, 383, 570, 615.
- Malmis, Rusland, 77.
- Malmø 8, 115, 278, 311, 577, 597, 609, 637, 667, 670. — Borgemester se Jakob Klavsén. — Rektor se Søren Jakobsen Grønbeck. — Borgere 6, 55, 103, 108, 115, 144, 154, 176, 199, 257 f., 609, 673. — Hospital 6. — Skole 103.
- Malmøhus Slot og Len 95, 122, 149, 161, 198, 372, 421, 457, 508, 537, 577 f., 584, 627, 659, 670. — Arkelmester se Søren Knudsen Knabstob. — Skriver se Kristoffer Bring. — Kirker 146 f.
- Malning Gærde, Favraas H., 596.
- Malt Herred 6, 371.
- Maltbæk, Niels Pedersen, Præst til Galten, 192.

Mammen, Anders Jensen, i Randers, 133.
 —, Middelsom H., 366.
 Mancinus, Joachimus, Dr. phil. og med. i Flensborg, 84.
 Mandals Len 521.
 Manley (Mandlein) Nikolaus, Skibskaptein, 248.
 Mannerup, Bjørge H., Skaane, 486.
 —, Voldborg H., 638.
 Maqueda, Duca de, Guvernør i Cadix, 550.
 Maren Goris Jakobsens i Kalundborg 186. — Henrik Berens Enke, i København, 73, 642 (?). — Henrik Henningsens Enke [i København], 197. — Enke efter Kristen Mikkelson, Præst i Torstrup og Horne, 214, 535. — Hr. Nilaus af Aalborgs Enke i København, 276, 398, 641. — Enke efter Otte Rasmussen, Borgemester i Varde, 18. — Enke efter Baltser Smidt i Visby, 471. — Jens Kanslers, i Odense Hospital, 578. — (Marie), Steffen Rodes Enke, i København, 29, 33, (84), 95, (373). — Andersdatter, Enke efter Niels Kristensen, Præst p. Gulland, 560. — Eriksdatter, Mag. Niels Jensens Enke, i Slagelse, 78. — Hansdatter, g. m. Henrik Jørgensen, Skriver p. Dueholm, 321. — Ibsdatter, Movrids Adlofs, i Bækma, 541. — Jeppes i Obbekær 545. — Johansdatter, Jakob Thomsens Enke, i København, 504. — Karstens i Haderslev 405. — Kristens i N.-Vilstrup 383. — Nielsdatter se Munk. — Sørens datter, Enke efter Morten Jakobsen, i Viborg, 250.
 Margaard, Skovby H., 177.
 Margrete, Enke efter Anders Bertelsen, Rigens Skriver, i Aarhus, (332), 600. — Enke efter Ejler Ja-

kobsen, Borgemester i Vordingborg, 132. — Jens Knudsens i Nakskov 440. — Kristen Pedersens Enke, i København, g. m.2. Herman Turesen, 14, 322. — Enke efter Hoftrompeter Hans Reinicke, 235. — Henrik Rosenmejers i København 391. — Akselsdatter i Randers 622. — Hansdatter i Hasseris 413. — Hansdatter i Helsingør se Kritt. — Jakobsdatter, Ridefoged Mogens Simsens 139, 565. — Jørgensdatter se Daa. — Klavs datter, Peder Jensens i Malmø, 144.
 Maria Herman Goldschmidts 429.
 — Eleonora, Dronning af Sverige, Enke efter Kong Gustav Adolf, 491, (506).
 Mariager, Borgere 510 f., 622. — Kirke 17, 319, 523. — Fjord 510 f. — Kloster og Len 112, 325 f., 373, 377, 466, 481, 495, 558, 659. — Ridefoged se Hans Nielsen.
 Maribo 631. — Borgere 155, 178, 605. — Raadhus 605.
 Marie Mikkelsdatter, Just Kristensens, i Sillerslev, 565. — Se ogsaa Maren, Maria.
 Mariæ Kirke Provsti i Oslo 524.
 Markdanner, Jfr. Anne, 286, 314, 487. — Jfr. Berte, 286, 314, 487. — Frederik († 1639), 58, 150, 154, 216, 285, 314, 352, 487, 610, 675; jvfr. Anne Gyldenstjerne. — Hans 2, 138, 150, 216, 234, 239, 261, 338, 351, 355, 543, 563, 569. — Henrik 285, 314. — Kasper († 1618), 216; jvfr. Sofie Oldeland. — Kasper Frederiksen (f. 1625), 285, 314, 522. — Kristoffer Frederiksen (f. 1633), 314. — Jfr. Sofie Frederiksdatter, 286, 314, 487.
 Markus Lavridsen, Skriver p. Varberg, 149.

- Marschalck, Baltasar, i Sorø Akademi, 207. — Frans, 207. — Jørgen, i Sorø Akademi, 207. — Levin († 1629), 207.
- Marselis, Gabriel d. u. af Hamburg, 264.
- Marstrand, Norge, 662. — Borgere 223, 521, 523, 638.
- Marsvin, Ellen, g. m. 1. Ludvig Munk, 2. Knud Rud; Lensmand p. Dalum Kloster, 52 f., 92, 228, 344, 369, 432, 434, 436, 549. — Helvig, Gude Galdes, 161, 417, 436, 459, 617. — Jørgen Pedersen, 582. — Karen, Henning Pogwisch's, 582. — Margrete, Jørgen Urnes, 416, 436. — Otte Jørgensen, Lensmand p. Dronningborg, 581 f., 617, 635; nævnes 17, 50, 63, 67, 119, 192, 256, 262, 276, 331, 340, 395, 416, 436, 480, 641, 659, 677, 679. — Peder († 1614) 582.
- Marta Hansdatter i Varberg 48.
- Mastrup, Haderslev H., 405.
- Mathias Jakobsen, Dr., Medikus i Aarhus, 343. — Vernersen, Skibsløjtnant, 181. — Villadsen i Kristianshavn 442.
- Matstrup, Tyrsting H., 299.
- Mavsing, Lysgaard H., 120.
- Mecklenburg 93, 97, 116, 120, 127, 185, 256, 346, 429, 437, 678. — Enkehertuginde se Eleonora Maria. — Henrik Vulfen, Enspænder, 346 f. 405.
- Medelby (Madeby, Middelburg?), Nederlandene, 504.
- Medelfar, Oluf Kristensen (Lejermaalssag), 350.
- Medelstad Herred 150.
- Meiners (Meynensen), Elke (Elike), Skipper af Hoorn, 504.
- Meinert (Meynert) Henriksen i Helsingør 284.
- Meisner, Kristoffer, i Skallerød, Kongens Jæger, 424.
- Mejer (Meier, Meyer), Jokum, Instrumentist (Spillemand) i Kolding, 473 f.
- Melkior, Kapelmester se Borchgrevinck. — Hansen, Fuldmægtig p. Island, 170 f.
- Meller, Jakob, Kaptejn i Skaane, 428; jvfr. Giesebrecht Modes.
- Merkel, Valentin Hansen, Præst i Lyngby, 54.
- Merløse Herred, Herredsfoged se Jens Hvidhoved.
- Merring, Hatting H., 214.
- Mesinge, Bjærge H., Fyen, 104, 159.
- Mette Kristensdatter, i Horsens Hospital, 314. — Sørens datter i Malmø 55. — Villadsdatter i Oblling 21; jvfr. Hans Mikkelsen i Havneved.
- Middelfart 8, 311, 380, 382, 400. — Borgemester se Klavs Madsen. — Raadmænd, se Lavrids Dyr, Sten Villumsen Rosenvinge. — Borgere 74, 376, 380, 510. — Se Medelfar.
- Mikael Feodorovitsj, Storfyrste af Rusland, (494).
- Mikkel Berntsen, Toldskriver i Helsingør, 96, 573. — Hansen af Slangerup 588. — Jensen i Viuf 413. — Nielsen i Silkeborg Len 328, 362 (?). — Nielsen se Tornekrans. — Pedersen, Præst i Skabersjø, 572. — Pedersen, Pligtsskriver p. Varberg Slot, 598. — Pedersen i Sekær 415. — Pedersen se Gyng. — Petersen, Henrik Rantzau's Tjener, 546. — Tygesen i Randers 235.
- Miller, Blasius, Bartskeer i København, 584.
- Modes, Giesebrecht, Enke efter Kaptejn Jakob Meller, 428.
- Mogens Degn i Ø.-Skærringe 580. —

- Jensen i Terp, Delefoged i V. Lisbjærg H., 632. — Klemmensen i Haneskov (Drabsmand) 45, 210. — Nielsen, Købmand [i København], 171. — Nielsen i Randers 235. — Simensen, Ridefoged p. Aarhusgaard, 139, 565; jvfr. Margrete Jakobsdatter. — Sørensen i Pejrup, Herredsfoged i Salling H., Fyen, 201.
- Mollerup se Møllerup.
- Moltzan, Jokum, 82. — Jost, 75.
- Momme, Johan Markussen, Falkefænger, 647f. — Johannes, Falkefænger, 647. — Markus, Falkefænger, 647.
- Mormand, Herluf 515. — Kristoffer, Skibskaptejn, 295, 492. — Margrete, Klavs Gaggés, 597, 639.
- Mors, Jesper, i Rødby, 493.
- Mors Provsti 156 f.
- Morsbeck se Mosbæk.
- Morten Bondesen i Jerlev 5; jvfr. Bodel Kristensdatter. — Hermansen, Præst i Skydebjærg og Orte, 293, 316. — Jakobsen, Vinhandler, i Viborg, 250; jvfr. Maren Sørensdatter. — Kristensen i Ansager 264. — Madsen, Dr., Biskop i Aarhus, 358, 527; nævnes 13, 58, 69, 225, 318, 331, 363, 406, 467, 500, (503), 524 f., 656, 677. — Mikkel-sen, Proviantskriver, 287, 583, 666. — Olufsen i Sellerup 316. — Pedersen i Hulmose 647. — Persen i Bøgvad 355.
- Mortenstrup, Hus i Kvidinge S., 25.
- Morup, Søren, i Bergen, 108.
- Mos Sø, Tyrstinge H., 467.
- Mosbæk (Morsbeck), Aars H., 243.
- Moss (Maass), Norge, 223, 236, 662.
- Mott, Aksel, se Movat.
- Mouth, Kristoffer, se Muth.
- Mov, Fleskum H., 325.
- Movat (Mott), Aksel, unge, Skibsløjtnant, 95.
- Muet, Kristoffer, se Muth.
- Mule, Hans Klavsen, 28. — Jens († 1633), Dr., Medikus i Odense, 45, 61. — Karen Klavsdatter, trolovet m. Dr. Oluf Jakobsen 219 f. — Klavs, i Odense, 11, 25, 33, 45, 60 f., 76, 88, 219, 241, 313, 318; jvfr. Ingeborg Jensdatter.
- Mund, Jørgen Klavsen, 26, 76, 100, 383, 500, 611; jvfr. Margrete Urne. — Peder Sørensen († 1608) se Vibeke Griis. — Pros, Lensmand p. Island, nævnes 173, 460, 590.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Niels Pedersen, Kaptejn i Skanderborg Len, 4 f, 152, 162.
- (Vaaben: 3 Roser), Jfr. Anne Frederiksdatter, 423, 674. — Anne Kristensdatter, Mogens Ulfeldts, 295, 647. — Jfr. Edel Frederiksdatter, 423, 674. — Frederik Jørgensen († 1634), 18, 616, 647; jvfr. Sofie Friis. — Jørgen, 20, 294, 355, 423, 647, 674. — Karen, Iver Friis's 470; jvfr. Sofie Brahe. — Peder († 1623), 317. — Jfr. Sofie Frederiksdatter, 266, 423, 674
- (ikke adelig), Gertrud Olufsdatter 34. — Jørgen Jensen, i Tisvilde, 633. — Maren Nielsdatter, Peder Pedersen Ridefogeds, i Foldby, 390, 401. — Niels, i Tisvilde, 633.
- Munkebo, Bjærge H., Fyen, 338, 351.
- Munkesøen ved Kalundborg 186.
- Munkholm, Hornum H., 368, 460.
- Munthe, Ludvig, Mag., Superintendent over Bergens Stift, nævnes 69, 225, 656.
- Mus, Lavrids, Tolder i Varberg, 152.
- Musholm, Vandborg S., Vandfuld H., 156.
- Musse Herred 621 f.
- , Lille, Musse H., 580.

- Muth (Mueth, Mouth), Kristoffer, Apoteker i Næstved, 203, 295, 619, 623.
- Mytling, Birgitte, Emmike Sparres, 15.
- Mynderup, Vrejlev S., Børglum H., 105.
- (Mønderup), Salling H., 229, 281, 346.
- Myre Syssel p. Island 648.
- Møen 224, 237, 300 f., 344, 485, 655, 659. — Landsting 464. — Landsdommer se Peder Bertelsen., Peder Terkelsen. — Se Stege Slot og Len.
- Møgeltorum, Torum S., Nørre H., Salling, 112.
- Møgeltønder 51.
- Slot og Len 203, 306, 642.
- Møinge, Nørre, Rønneberg H., 604.
- Møllen, Jokim Reimers von, Arkeli-mester p. Laholm, 55, 250.
- Møller (Müller), Henrik, Kongens Kammerskriver, 185, 329, 583. — Isak, Vinleverandør, 428. — Jørgen, Oberstløjtnant, 469. — Mathias, Skibsløjtnant, 181.
- Møllerup (Mollerup), Feldballe S., Sønder H., Dyrs, 335.
- Møltrup, Ulfborg H., 673.
- Mønderup se Mynderup.
- Mørum, Lister H., 132, 591
- Mørup, Alstrup H., 512.
- Nagelsti, Musse H., 580
- Nakke, Rørvig S., Ods H., 90.
- Nakskov 104, 153, 612, 660, 670. — Borgere, 95, 153, 440.
- Nandrup, Nørre H., Mors, 526.
- Navr, Hjerm H., 124 268, 501. — Mølle 156.
- Nealis, Martinus, Kongen af Englands Falkefønger, p. Island, 206.
- Nebbegaard, Holmans H., 359.
- Nebel, V.-, Brusck H. 105, 141.
- , V.-, Skads H., 62.
- se Tavlov-Nebel.
- Nebsager, Eske Eliassen, Præst i Navr og Sir, 268.
- Nedenæs Len 521.
- Nederlandene (Holland, Generalstaterne, Staterne) 59, 218, 236, 252, 272, 279, 284, 289, 303 f., 329, 365, 384, 408, 477, 504, 507, 520 f., 556, 576, 643. — Dansk Resident se Martin Tancke. — Resident i Helsingør se Karl von Krakow.
- Nedvad, Tørrild H., 535.
- Nehrhafen p. Gulland se Nærs Havn.
- Nerby (Siøby?), Sunds H., p. Taasinge, 30.
- Nettelhorst, Gerlof, Lensmand over Ide og Marker Len, 64.
- Neuenstadt se Nienstädt.
- Nevidshøj, Bare H., 147.
- Nibe 325, 378.
- Nicolai, Johannes, Organist i Kongens Kantori, 398.
- Niels Teltmager 557. — Aagesen (Auhesen) i København 54, 642. — Aagesen, Præst i Varberg, 663. — Andersen i Tørringe 177. — Andersen, Tolder, se Brun. — Bentsen, Dr. i Aalborg, 340 f. — Didricksen, Præst i Ilstrup, se Swerckmann. — Erlandsen, Skrædder i Børnehuset, 1641 kgl. Teltmager, 505, 651. — Erlandsen i Faarup, Herredsfoged i Herrested H., 568. — Gregersen i Børnehuset 350. — Hansen, Borgemeester i Kristianopol, 465. — Hansen i Allesø 513. — Hansen i Vejstrup 53, 211. — Ibsen i Aarhus 290. — Ibsen i Jerlev 5; jvfr. Bodel Kristensdatter. — Ibsen i Kristianshavn 469. — Iversen, Præst i Skrydstrup, 368. — Jakobsen, Ka-

pellan i Helnæs, se Egesborg. — Jakobsen(s Enke) 84. — Jensen, Mag., Præst i Slagelse, 78; jvfr. Maren Eriksdatter. — Jensen i Adslev 479. — Jensen i Ejstrup 392. — Jensen fra Havris, i Viborg, 250. — Jensen i Sastrup 349. — Jepsen i Hjortlund 334. — Jørgensen i Slæbækgaard, 26. — Knudsen i Hyby 370. — Kristensen, Præst p. Gulland, 560; jvfr. Maren Andersdatter. — Kristensen i Bottrup 327. — Lassen i Rødinge 591. — Madsen, Kancellibud, 593. — Madsen i Fredskær 338. — Madsen i Lønholt 287. — Mikkelsen, Mag., Præst ved Holmens Kirke, se Aalborg. — Mikkelsen i Silkeborg Len, 328. — Mikkelsen af Vester Vamdrup 8. — Mortensen, Færgemand i Vemmenæs, 154. — Nelausen i København, landsforvist, 648. — Nielsen i Kolding 101; jvfr. Karen Povlsdatter. — Nielsen, Tolder i Nakskov, 153. — Nielsen, Borgemester i Ringkøbing, 387. — Nielsen i Pjedsted 334. — Offersen i Erritsø 402. — Olsen, Forpagter af Hørsholm, Fiskemester p. Kronborg, 546. — Olsen i Benløse 398. — Pedersen, Præst i Galten, se Maltbæk. — Pedersen, Præst i Rudsvedby, 85. — Pedersen, Præst i Æbeltoft, 331 f., 503. — Pedersen, Skomagervend (i Kolding), 390. — Pedersen i Fajstrup 401. — Pedersen i Manne-rup 638. — Pedersen i Vællerød 591. — Povlsen, Prof. theol., se Schandorph. — Povlsen af Sølvitsborg 96; jvfr. Lene Pedersdatter. — Rasmussen, Bytjener i Køge, 56, 95. — Rasmussen, Præst i Allerup, se Cramer. — Rasmussen, Møller i Raflunde-Brøserup, 143.

— Rasmussen i Gjessing 369. — Svendsen, Skaane, (Mened), Fange p. Bremerholm, 138. — Sørensen, Præst til Heslunde og Risekatsløse, 209. — Sørensen, Renteriskriver, 1639 Tolder i Aarhus, 31, 354. — Sørensen i Stovby 8, 374. — Thomsen (i Stovby) 8. — Thomsen i Tem 119. — Thygesen 314; jvfr. Kirsten Thomesdatter. — Torsen, kgl. Bødker i København, 592. — Videsen i Pjedsted 334. Nienstädt (Neuenstadt, Neyenstadt, Nienstad) 19, 220, 489, 555. Nilaus, Hr., se Maren. Nimb, Niels, Borgemester og Tolder i Vejle, 88 f. —, Gaard i Skanderborg 405. Nimbgaard (Gæstegaard), Nim S. og H. 346, 405. Nimtofte, Nørre H., Dyrs, 58, 591. Ninicken, Johannes, Tenorist, 164. Nis Jensen i Obbekær 545. Niverød, Lyng-Kronborg H., 561. Norby, Abel, Kristoffer Basses, (var † 1640), 129. — Bendix, 212 f. — Birgitte, Hans Kaas's, 123. — Maren se Kristen Thorsen. — Oluf († 1639), 212. Nordlandenes Len 70, 354, 485, 589, 655. Nordlunde, Lollands Sønder H., 50. Nordmøre, Norge, 223, 504, 661. Nordskov, Salling H., 514. Nordsøen (Vestersøen, Vesterhavet), 271, 496 f. Nordvigens Fogderi, Norge, 223, 662. Norge 10, 39, 68—71, 77, 90, 108, 148, 171, 218, 221—24, 229 f., 232, 238, 242, 250, 260 f., 264 f., 279 f., 289, 300 f., 303 f., 312, 315 317, 322, 327, 337, 341, 353 f., 356, 364, 370, 387, 398, 423, 474, 484 f., 496, 504, 509, 520 f., 589, 637, 655 f., 658, 660 ff., 665.

- Norman de la Navité, Margrete, Sten Mogensen Bildes, 631.
- Normand, Ernst, Lensmand p. Koldinghus, 257, 278, 293; nævnes 5, 7, 10, 18, 21 f., 28 f., 33, 37 ff., 42, 44, 46 f., 50, 62 f., 81 f., 86, 105 f., 141, (143), 262, 275 f., 299 f., 310 f., 315, 328, 334, 337 f., 345, 355, 365 ff., 370, 374, 377 ff., 381, 385, 402 ff., 413, 415, 417 f., 429, 474 f., 482, 488, 509, 515, 535, 614, 641 f., 647, 660. — Kristen 563.
- Norre (Nørre), Fuglse H., 580, 679.
- Nortrup, Enslev S., Tønnersø H., 597, 639.
- Norup, Lunde H., 513.
- Noseby, Gærs H., 297.
— Villands H., 323.
- Notten se Nøtten.
- Nunne Kloster se Lunde St. Peders Kloster.
- Nunnæs, Froste H., 574.
- Nybolt, Hjerernerup, Bjærg H., Skaane, 478.
- Nyborg 8, 60, 87, 108 f., 122, 135, 290, 311, 341, 363, 471, 521, 533, 560, 580, 640, 667. — Skolemester se Gert Jespersen. — Borgere 10 f., 60, 96, 108 f., 145, 256, 341, 389, 414, 462, 646 650. — Flæskholmen 414. — Vor Frue Kirke 389. — Nermer Ø 414. — D a t.: 51 ff.
— Slot og Len 30, 53, 65, 71 f., 79, 104, 145, 201, 211, 233, 256, 276, 293, 307, 344, 346, 363, 420, 424, 471, 533, 536, 544, 549 f., 557, 634, 646, 651, 659.
- Nyby (Nybylt), Taasinge, 30, 560, 568.
- Nybøllegaard, Salling H., 575.
- Nygaard, Anders, Raadmand i Kolding, 38 f. — Gertrud Andersdatter, Henrik Dantons, 38 f.
— Slot, Brusk H., 488. — Mark, Ø. Starup S., Brusk H., 22.
- Nykirke, Ø., Nørvang H., 29.
- Nykøbing p. Falster. Borgere 14, 221. — D a t.: 241.
— Slot og Len 462, 580, 660, 670.
— Mors, Borgemester se Søren Jensen. — Organist se Villum Thomsen. — Tolder se Søren Jensen. — Toldskriver se Anders Povlsen.
— Borgere 72, 180, 306, 396.
- Nyraad, Baarse H., 287.
- Nürnberg 304.
- Nysø, Enghave ved Vallø, Bjæverskov H., 560, 567. — Sø, Bjæverskov H., 502.
— Enghave p. Taasinge, 560.
- Nærs Havn (Nehrhafen), Nærs S., p. Gulland, 471.
- Næsbjerg, Skads H., 212.
- Næsby, Slet H., 359, 539.
- Næsbyhoved Birk 65 f., 79.
- Næstved 8, 108, 114, 134, 311. — Apoteker se Kristoffer Muth. — Borgemester se Kasper Ditmers, Villum Davidsen. — Byfoged se Henning Knudsen. — Tolder se Hans Durich. — Borgere 93, 106, 114, 133, 153, 167, 193, 203, 221, 225, 242, 251, 295, 361, 468, 619, 623, 659 f., 664. — Apotek 203, 295, 619, 623.
- Nøbbelev (Nøbølle), Jerrestad H., 106.
- Nødager, Sønder H., Dyrs, 58, 111 f., 335, 591.
- Nøddebo, Holbo H., 280.
- Nørager, Sønderhald H., 28, 412.
- Nørgaard i Sterup, Børglum H., 423.
— Lille (Lee), Solbjærg S., Nørre H. Mors, 142.
- Nørkjer, Peder Kristensen i Hindsels, 672; jvfr. Anne Jensdatter.
- Nørlem (Lem), Skodborg H., 156, 368.
- Nørlund, Ravnkilde S., Aars H., 161, 459.

- Nørlyng Herred 379.
 Nørre se Norre.
 Nørrejylland se Jylland.
 Nørreskov. Stenderup S., N.-Tyrstrup H., 29.
 Nørreslette, Lunde H., 425.
 — Salling H., Fyn, 261.
 Nøtten (Notten), Ferslev S., Fleskum H., 105.
- Obbekær**, Ribe H., 545.
- Obel**, Jørgen Pedersen (var † 1640), Mag., Slotspræst p. Skanderborg, 46.
- Obling**, Jacob, Kapellan i Skærbæk, 380.
 — Sdr.-Bork S., N.-Horne H., 21.
 Odden, Vennebjerg H., 478.
- Oddevald**, Norge, 662. — Borgere, 223.
- Odense** 8, 26, 59, 74, 81, 98, 122, 154, 161, 189, 278, 298, 311, 323, 330, 417, 420, 436, 511, 521, 530, 533, 599, 667. — Borgemester se Frederik Ammerbach, Hans Nielsen.
 — Byfoged se Johan Rytter.
 — Raadmænd se Hans Ebbesen, Hans Nielsen, Jørgen Mortensen, Hans Sommer. — Rektor se Henrik Eriksen Pontoppidan. — Borgere 20 f., 27, 31, 33 ff., 40, 45, 76, 83 f., 88, 97 f., 154, 189, 216, 219, 241, 255, 261, 290, 309, 313, 318, 321, 335, 346, 351, 361, 411, 427, 445, 455 f., 499, 511, 578, 580. — Jørgen Mands Bro 83. — Elisabet Rickertsens Gaard 534. — Vestergade 83. — Gymnasium 31, 455 f. — Hospital 20 f., 35, 321, 351, 445, 539 f., 578. — Hospitalsmester se Hans Knudsen, Lavrids Hansen. — Adelen Hus 533. — Vesterport 83. — Provsti 202. — Provstigaard 202. — Raadhus 84. — D a t.: 110, 204, 290, 400, 450 f., 480, 513, 536, 650.
- St. Knuds Kloster og Len 26, 30, 72, 163, 166, 245, 539.
 Odensegaard Slot og Len (St. Hans Kloster) 65 f., 79, 112, 223, 233 f., 263, 276, 293, 300, 302, 335, 420, 424, 484, 557, 569, 580, 641, 659. — Ridefoged se Jakob Hansen. — Skriver se Hans Kristensen.
 Oens, Hatting H., 32.
 Offenberg, Kristoffer van, 139, 514.
 Okome (Aagene), Favraas H., 432, 604.
 Oksenbjærge, Ø-, Nykirke S., Nørvang H., 29.
 Olafur Jonsen, Laugrettesmand p. Island, 170.
 Oldeland, Hans Hansen († 22/1 1641), 154, 263, 313, 351, 610, 675 f.; jvfr. Ingeborg Gyldenstjerne. — Hans Hansen (d. y.), 610, 675. — Henrik, Hofjunker, 676. — Jfr. Kirsten 610. — Melkior, Kancellisekretær, 1640
 Underrentemester, 156 ff., 253, 499, 610, 675 f., nævnes 58, 78, 91, 154, 277, 285, 305, 313, 348, 358, 464, 499.
 Se ogsaa Rentemestre — Jfr. Regitse 611. — Sofie († 1639), Kasper Markdanners, 1, 58, 216, 239, 261, 314, 351, 486 f., 678. — Jfr. Tale 610.
 Oldemorstoft, Bov S., 523. — D a t.: 33.
 Oldenborg, Hertugdømme, 216.
 Ollund se Ølund.
 Olstrup Gaard, Hammer H., 529, 547, 599.
 Oluf (Ole), Præst i Ferlev, se Crop. — Smed i Udsholt 567 — i Heshunde 297. — Andersen, Bytjener i Køge, 95. — Andersen i Manerup 638. — Boesen, Mag. Superintendent over Oslo Stift, nævnes 69, 225, 656. — Hansen i Fremmelev 513. — Hansen af Sundby 122. — Jakobsen, Dr., 88, 219, 241.

- Jensen i Ringkøbing 361. — Knudsen, Præst ved Boller (Ut og Tyrsted), 75. — Kristensen se Medelfar. — Laursen (Lavridsen), i Sorø Skole, 594. — Nielsen i Birkholt 96. — Nielsen af Hafbo (Habo?) 671; jvfr. Bodil Pedersdatter. — Nielsen i Hjørnlunde 287. — Nielsen i Vinterholt 596. — Pedersen, Foged p. Island, 170. — Pedersen Rokmager, nu i Lund, 438 f. — Pedersen i Benløse 398. — Pedersen af Holje, i Sølvitsborg, 175. — Pedersen i Tisvilde (2 Gange) 633. — Steffensen i Glückstadt 354, 557. — Torbensen, Forstander v. Baadsmændenes Sygehus, 563. — Se Olafur.
- Olufs Sogn, St., Albo H., 324.
 Onsbjærg p. Samsø 594.
 Onsø, Fogderi i Norge, 662.
 Opmand, Villands H., 203, 296.
 Ore, Skovby H., 294, 409.
 Orm, Jens Hansen, i Linaa, 380. — (Vurm), Mads Jørgensen, Murermester p. Koldinghus, 400.
 Ormestrup (Ornestrup), Ottrup S., Luggude H., 36, 107.
 Orning, Bernt, Skibskaptejn, 461. — Erik Ottesen, Holmens Admiral, Lensmand p. Halsnø Kloster, nævnes 32, 145, (237 f.), 272, 505. — Jørgen Eriksen, Kancellisekretær, 395. — Jørgen Vilsen, Lensmand p. Aastrup, nævnes 41, 105, 125, 207, 390, 423, 458, 460, 605, 641, 659.
 Orte, Baag H., 72, 293, 316, 412, 544.
 Ortvad, Ringsted H., 293, 399.
 Oserin (Osorin), Gert, se Barbara.
 Oslo Stift 69, 225, 657. — Superintendent se Oluf Boesen.
 Ostindien 64, 516 f.
 Otte Jakobsen, i Sorø Skole, 551. —
- Rasmussen, Borgemester i Varde, 18; se Maren. — Thomsen, Præst i Haslund og Ølst, 50.
 —, Augustinus, Smed, 484.
 Otterup, Lunde H., 513.
 Ottrup, Luggude H., 36, 107.
 Ouderup se Ovdrup.
 Oure, Gudme H., 370, 453, 500, 549 f.
 Ouv, Henrik, i Flensborg, 77.
 Ovdrup (Ouderup, Ofderup), Slet H., 158, 257.
 Ove Sørensen i Aarhus 402.
 Ovrebey se Øvrebey.
 Ovsted, Vor H., 67.
 Ovstrup, Gern H., 407.
 Ovtrup, Morsø Sdr. H., 264.
 Oxie, Oxie H., 75, 99, 200.
- Paaske, Jakob, i Skabersjø, 572. — Søren Nielsen, Kapellan i Varde, 379.
 Padkær, Slet H., 528.
 Palstrup, Lysgaard H., 394.
 Paludan, Johannes (Hans), Notarius capitali juratus, i Viborg, 380.
 Panck, Morten, Borgemester og Tolder i Kolding, 416, 540, 566.
 Pandumgaard, Hornum H., 219, 331, 387 f., 632, 648.
 Pappenheim, Alexander Raab v., († 1631), se Regitse Grubbe. — Jost Frederik v., Lensmand p. Halsted Kloster, 579; nævnes 102, 104, 246, 306, 342, 493, 530, 581, 660; jvfr. Regitse Urne.
 Parsberg, Frederik Nielsen, 129 f., 153, 272, 293 (?), 399, 403 (?), 444; jvfr. Mette Dresselberg, Sofie Kaas. — Frederik Vernersen, 37, 116, 120, 127 f., 293(?), 403(?), 444, 595. — Ingeborg Valdemarsdatter († 10/4 1641), Klavs Daas, 430, 454, 483, 595. — Jfr. Ingeborg Vernersdatter, 606. — Niels, Løjtnant,

- 474, 483, 558. — Oluf, Lensmand p. Trondhjemsgaard, 208, 305, 384 f., 550; nævnes 67, 92, 98 f., 120, 137, 162 f., 326, 346, 386, 394, 660. — Sidsel, Jens Sparres, 272. — Jfr. Sofie Vernersdatter, 606. — Valdemar († 1607), 483. — Verner Frederiksen 130. — Verner Nielsen 112, 128, 272, 286, 311, 455, 483, 606, 663; jvfr. Agate Seefeld.
- Pattberg** (Pattenberg, Podtberg, Pudtberg), Willem von, Skibsløjtnant, 33.
- Pax**, Karen († før 1/8 1641), Erik Vasspyds, 252, 462, 501. — Kristoffer, 423. — Mogens, Lensmand p. Holbæk Slot, nævnes 93, 116, 120, 127, 129, 160, 185, 217, 239, 296, 311, 358, 444, 458, 465, 595, 652, 659. — Morten 345.
- Payngk**, Ferdinand, Mag., Præst til Løsning og Korning, 555. — (Pay), Peter, Kongens Destillerer, 127, 455, 465.
- Pechel**, Frans, [i Oddevald (?), 198, 261.
- Peder** (Petter), N., Præst ved Slangerup, 588. — Andersen, Løjtnant, 420. — Andersen i Varming 524; jvfr. Anne Mikkelsdatter. — Baggesen, Kongens Foged i Ribe, 294, 545. — Bertelsen, Landsdommer p. Møen, 464, 547. — Bondesen i Selserup, 316. — Boysen, Skipper, 76. — Bundesen i Malmø 6. — Ejlersen († 1641), af Vordingborg 445. — Gorrissen (Gurreesen), Skibskaptejn, 270, 284, 497. — Gregeresen i Kristianshavn 431, 441. — Haagensen i Sønnekuld 446 f. — Hansen, Major, 468. — Hansen, Renteskriver, 1641 øverste Renteskriver, 140, 433, 573, 672. — — Hansen, Skibsløjtnant, 98, 113.
- Hansen, Raadmand i Kalundborg, 186. — Hansen, Tolder i Bergen, 255, 522. — Hansen i Hesselbjærg 286. — Hansen i Skaarup 26. — Hansen i Vejstrup 53, 211. — Hansen Finsen i Skaarup 26 f. — Ibsen, Slotsfoged p. Frederiksborg Slot, 429. — Iversen i Faaborg 74. — Iversen i Bøgvad 355. — Jakobsen, p. Sjælland, 163; jvfr. Birgitte Mogensdatter. — Jensen, Kapellan i Bogense, se Hjallesø. — Jensen i Ø.-Kornum, Herredsfoged i Jerslev H., 423, 426 f. — Jensen i Malmø 144; jvfr. Eline Henriksdatter, Margrete Klavsdaughter. — Jensen, Kullen, 103. — Jensen i Benløse 398. — Jensen i Møllerup 335. — Jensen i Pjedsted 334. — Jessen, Amanuensis (Haandskriver) hos Resident Peder Vibe, 389. — Klavsen i Rødme 26. — Knudsen, Skibsløjtnant, se Skaaning. — Knudsen i Stege 309. — Knudsen i Unnerup 286. — Knudsen i Vork 401. — Kristensen († 1640), Præst i Karrebæk, 305. — Kristensen i København 57. — Kristensen i Hindsels se Nørkjer. — Lassen i Sellerup 316. — Lavridsen, Hospitalsforstander i Helsingør, 483. — Lavridsen, Præst til Hvalsø og Særløse, 592, 601; jvfr. Ellen Tagesdatter. — Lavridsen i Krejbjerg 392. — Madsen, Knivsmed i Hjørring, 61. — Madsen i Kerteminde 308. — Madsen p. Tornumgaard 415. — Mansen i Lindelse (?) 201. — Mikelsen i Skærup 22. — Mogensen i Kragelund 86. — Mortensen, Hospitalsforstander i Slagelse, 403, 419. — Nielsen, Præst ved Randers Hospital, 395. — Nielsen,

- Hjulmand p. Koldinghus, 472. — Nielsen, Laugmand i Bergen, 509; jvfr. Anne Jensdatter. — Nielsen i Randers 235. — Nielsen i Varde 413; jvfr. Karen Madsdatter. — Nielsen, Sjælland (Lejermaalssag), 247. — Nielsen i Farringløse 292. — Olufsen, Præst i Sogndal, 530. — Olufsen i Odense 98. — Olufsen i Bakkebjerg 567. — Pedersen, Raadmand i København, 596. — Pedersen, Borgemester i Aarhus, 505. — Pedersen, Præst i Viborg, se Løvenbalk. — Pedersen († 1641) i Foldby, Ridefoged i Skanderborg Len (Sabro H.), 390; jvfr. Maren Munk. — Pedersen i Nyborg 10 f. — Pettersen, Fange p. Bremerholm, 145. — Povlsen i Ferup 404 f. — Rasmussen i Aarhus 622. — Rasmussen i Skejby 349. — Sonesen (Zonnesen), Byfoged i Køge, 592 f. — Svendsen, Borgemester i Helsingør, 57 f. — Svendsen, Herredsfoged i Tørrild Herred, 354. — Sørensen i Ribe, 217, 545. — Sørensen i Beder 336. — Sørensen i Sællerup 316. — Sørensen i Viuf 413. — Terkelsen, Landsdommer p. Møen, 613. — Thomsen, Strandfoged i Holmans Herred, 47, 328. — Thomsen i Pjedsted 334. — Thomsen i Sundby 306. — Tuesen p. Bellinge 585. — Villumsen i Tisvilde (2 Gange) 633.
- Pederstrup, Sønder H., Dyrs, 58, 111 f., 591.
- Pedtz se Petz.
- Pejrup, Salling H. 201.
- Pentz, Adam Henrik, 1640 Hofmester for Grev Valdemar Christian, Kongens Søn, 19, 164 ff. — Christian, Greve, Amtmand p. Steinburg, Guvernør i Glückstadt, 303, 315, 326, 522. — Helvig, Frederik Breides, 489.
- Petersen, Major, se Hans Petersen.
- Petronius, Johannes, Organist, Altist(?), 206.
- Petz (Pedtz), Jakob, i København, 57, 101. —, Morten i København, 363.
- Pillegaard (Pilegaard?), Viby, Vends H., 11.
- Piper, Hans, Visitør i Øresund, 53, 199, 509.
- Pjedsted, Holmans H., 334, 367, 415.
- Plattenslager, Anders, kgl. Fiolist, 483.
- Plets, Martin, i København, 305.
- Podebusk, Henrik, 138, 151, 241, 316, 352, 610 f. — Vibeke, g. m. 1) Otto Lindenov Ottesen, 2) Knud Ulfeldt Kristoffersen, 97.
- Pogwisch, Frans, 524. — Hans Henningsen († 1630) 2. — Henning, 3, 27, 71, 79, 122, 138, 151, 215 f., 232 f., 298, 316, 324, 455, 487, 499, 526, 540, 551, 582, 650, 675; jvfr. Karen Marsvin. — Lavrids, 1, 155, 255, 425, 499, 612. — Otte Hansen, 48.
- Pokerholt (Porckerholt), Hishult S., Høgs H., 615.
- Polen. Konge se Vladislavs Sigismund.
- Polsens Mølle, Bageskær, Hundborg H., 126.
- Poltzenhagen, Peter, Smed i Kristianshavn, 442.
- Pommern 454. — Hertuginde se Anna, Hedvig. — Superintendent, se Bartolomeus Kronewitz.
- Pontoppidan, Henrik Eriksen, Mag., Rektor i Odense, 92, 335.
- Pop, Hans, i København 408, 430.
- Pors (Skadeland), Erik Hansen 45 f.

- Hans Madsen († før $\frac{7}{8}$ 1640), 46; jvfr. Anne Rønnov. — Jfr. Inger Hansdatter, 46, 139. — Karen, Bernt Pedersen von Dedens, 425 f. — Rudbeck Klavsen 122 f., 580 f.; jvfr. Sofie Kirstine Kaas. — Sti, 4, 37 f., 64, 144, 585, 610.
- Porthuus, Hans, i Aalborg, 50 f., 189.
- Povl v. N., se Anne Bülow. — Andersen († $\frac{15}{12}$ 1640), Mag., Præst i Assens, 335, 371. — Andersen, Præst i Astrup, Rostrup og Arden, 369. — Jensen, Præst p. Jegindø, se Brems. — Jensen, i Sorø Skole, 666. — Justsen, Løjtnant til Skibs, 441. — Jørgensen, Præst i Øsse og Næsborg, se Barfod. — Jørgensen i Bergen 108. — Lavridsen, Kongens Altist, Degn og Klokker ved Kristianshavns Kirke, 56. — Madsen i Lunde 494. — Mikkelsen, Skibskaptejn, 248. — Mortensen i Malmø 673. — Nielsen i Skaane 143; jvfr. Inger Nielsdatter. — Olufsen, Præst i Dalum og Sanderum, 338. — Povlsen, Guldsmed i København, 505. — Poulsen i Herstedøster 422. — Sørensen, Præst i Rye, se Sorte. — Sørensen († 1641), Toldskriver i Helsingør, 97, 117 f., 435.
- Preetz Kloster 397.
- Prip, Iver Kristiansen, Lensmand p. Reins Kloster, Provst over Thyholms Provsti, 148, 157. — Kristen († 1622) se Anne Basse.
- Promanditz, Hybert, af Lothringen, 92.
- Prydtz, Christian, Toldskriver i Helsingør, 573.
- Præstø 8, 102, 104, 311, 592, 659 f. — Borgere 221, 421, 592.
- Putkammer, Matthias, 96.
- Quarnbeck, Holsten, 418.
- Quidinge se Kvidinge.
- Quirin, Jacob, Humlevrager i Malmø, 176.
- Qvitzov, Jfr. Beate Ejlersdatter, 151. —, Jfr. Birgitte 150. — Ejler, († 1640), 116, 150, 155, 164, 173 f., 219, 232, 241, 255, 266, 270 f., 316 f., 342, 352, 393, 489; jvfr. Anne Brake. — Erik Ejlersen, 76, 150, 266, 352, 393, 499, 501, 562. — Frederik († 1624), (489); jvfr. Anne Lykke. —, Jfr. Ide, 150. —, Jfr. Karen, 151, 352. —, Jfr. Lisbet, 151. —, Jfr. Margrete, 151. —, Jfr. Mette, 150.
- Raaby, Froste H., 199, 281.
- Raabygaard, Sdr. Asbo H., 131.
- Raagehørstad (Rigehørsted, Røgehørsted), Rønneberg H., 604, 639.
- Raaholm, Vester, Medelstad H., 132. —, Øster, Medelstad H., 132.
- Rabe, Mathias, Bager i Kristianshavn, 442.
- Radebandt, Markus, i København, 36, 573.
- Radsted, Musse H., 621 f. — Hospital 621 f.
- Raflunde, Albo H., 143.
- Rafn se Ravn.
- Rahe, Hans Jensen, i Sorø Skole, 593. — Jakob Jensen, i Sorø Skole, 593. — Jens, 593.
- Rakkeby, Børglum H., 625.
- Rakkestad Len (Sogn), Norge, 563.
- Ramel (af Adel), Henrik, 1640 Hofmester for Sorø Akademi, Lensmand p. Børglum Kloster, 206 f., 296 f., 597, 630; nævnes 21, 101, 168, 253, 340, 431, 490, 497, 523, 530 f., 533, 551, 593 f., 607 ff., 613, 618, 643, 666.

- Ramel (ikke adelig), Ramler, se Rumler.
- Rammegaard, Vandfuld H., 196, 678.
- Ramsø Herred 643.
- Randers 213, 235, 521, 603, 637. — Borgemester se Jesper Lavridsen. — Borgere 85, 133, 213, 235, 340f., 395, 452, 602 f., 622. — Hospital 394 f. — Kirke 119. — Mølle(?) 119.
- Randrup, Hellum H., 375, 466.
- Randulf, Enevold Nielsen, Mag., Præst ved Roskilde Domkirke, 588. — Hans, Skovrider i Holmans og Elbo H., 379. — (Ranulf), Lavrids Nielsen, Toldskriver i Helsingør, 307 f.
- Rangarvalla Syssel p. Island 648.
- Rantzau, Anne, Hans Adolf Buchwalds, 330, 482. — Frans († 1632), Rigens Hofmester, 178, 443. — Frederik Frandsen, 20, 131, 294 f., 486, 647. — Gert († 1627), Lensmand p. Haderslevhus, Statholder i Slesvig og Holsten, 74. — Hans, Hofjunkere, 82. — Henrik Frandsen, 190, 540. — Henrik Jespersen, Ritmester, 88 ff., 555 f.; nævnes 2, 77, 144, 151, 191, 397, 546 f. — Johan Frandsen († 1638), 20, 295, 647. — Klavs, 84. — Kristian, Lensmand p. Rendsborghus, 28, 88, 412, 427, 500 f., 651. — Markvart, Generalmajor, Amtmand p. Hanerau, 34, 36, 162, 556. — Povl 84. — Sofie, Mogens Gyldenstjernes, 112, 118, 574, 619 f.
- Rantzausholm (nu: Brahetrolleborg), Salling H., 74.
- Ranum, Slet H., 359, 539.
- Rask (Rasch), Jørgen, Lutenist, 54, 391. — Niels [Rasmussen] i Emborg, 467.
- Rasmus Kræmmer i Næstved 93. — Bentsen i Randers 85. — Hansen, Skibsløjtnant, 95, 101. — Hansen i Lille Torlund, 392. — Henriksen p. Gulland 244. — Ibsen, Kongens Sadelknægt, 137. — Ibsen i Mørup 512. — Ibsen i Tisvilde 633. — Iversen, Præst i Ubby, 627. — Jakobsen, Gartner ved Frederiksborg, 566. — Jensen, Degn, 3. — Jensen i København 112, 275 f., 360, 422, 437, 573, 641, 643 f. — Jensen, Skriver p. Aalborg, 353, 478 f. — Jensen, Bøssemager i Slagelse, 481. — Jensen i Beder 336. — Jensen i Hjelmager 140 f. — Jensen i Hjerdrup 369. — Jensen i Starbrand 335. — Klavs i Kristianshavn 442. — Kristoffersen p. Holmen 26. — Lassen i Møllerup 335. — Lavridsen i Skaarup 26. — Mikkelsen i Roskilde se Anne. — Nielsen i Kolind 335. — Pedersen i Randers 622. — Pedersen i Høje 26. — Thomsen, Fuldægtig hos Jakob Madsen i Kristianshavn, 276. — Thomsen i Tem 119. — Tygesen, Overskipper paa Flaaden og Holmen, se Samsing.
- Rasmussen, Præst i Grenaa, se Sejer Rasmussen.
- Ratke, Peter, Tolder i Kristiania, 662.
- Ratlof (Retlef), Johan, i Ribe, 545.
- Ravn (Rafn), Bodel Madsdatter, 127. — Henrik, Stadsfændrik i Kolding, 117, 494. — Jens af Mastrup, 405 f. — Klavs, Byfoged i København, 194, 648. — Mads, i Køge, 127. — Niels, i Velling, 405.
- Ravnholt, Vindinge H., 611.
- Ravnsborg Gaard og Len 109.
- Ravnstrup, Tybjærg H., 455.

- Rebbelbjærg (Rubelbiærg), Bjærg
H., Skaane, 107, 478.
- Rebstrup Hovedgaard, Hornum H.,
325, 378.
- Reedtz, Frederik, Lensmand p.
Vordingborg, nævnes 7, 93, 102,
104, 167, 181 f., 206, 235, 286 f., 296,
310 f., 328, 403, 434, 444 f., 455,
458, 462, 465, 502, 507 f., 571, 579,
619, 658, 660, 663 f. — Peder, 666.
- Reerslev, Tune H., 356.
- Refsnæs (Rosnis), Arts H., 186.
- Reichwein, Jørgen, Kaptejn, 290,
362.
- Reimerske p. Øsel, Troldkvinde,
645.
- Reinholt Hansen, Borgemester i
København, 465.
- Reinicke, Hans (†¹⁷ 1640), Hof-
trompeter, 235; jvfr. Margrete.
- Reins (Rins) Kloster og Len 148,
208.
- Reinsperger (Rinsberg), Gabriel,
Oberstløjtnant, 203.
- Render (Rendøre), Odense H., 66,
79, 112.
- Renderløf se Renneslev.
- Rendsborg 43, 303, 665. — Borgere
405. — D a t.: 26, 34, 43, 51.
- Renneslev (Renderløf), Høgs H.,
626.
- Rennicke, Albrekt, i Holstebro, 73.
- Rerslev, Tune H., 560, 568.
- Rersø, Musse H., 580.
- Resen, Hans Hansen, Dr., Prof.
theol. ved Københavns Universi-
tet, 277, 587. — Hans Povlsen,
Dr. theol., Biskop i Sjællands
Stift, 587.
- Restorf (Rostrup), Sofie, Frue, 225
678.
- Restrup se Ristrup.
- Retlef, Johan, se Ratlof.
- Reventlow, N. N., 507.
- Revinge, Torne H., 147.
- Revn, Vejlbj S., Sønder H., Dyrs,
112.
- Rhinen 240.
- Ribe 4, 8, 43, 68, 202, 300, 311, 377,
402, 418, 484, 521, 637, 646, 667.
— Borgemester se Hans Nielsen
Friis. — Kongens Foged se Peder
Baggesen, Lavrids Struck. — Pro-
vinsialmedikus se Dr. Kristen
Bording. — Tolder se Mads Las-
sen. — Borgere 19, 43, 51, 62,
66, 202, 217, 294, 381, 402, 418,
545, 572, 634 f., 656. — Domka-
pitel 12, 51, 125, 202, 268, 314,
474, 524. — Domkirke 66. — De-
kanus se Niels Krag. — Gymna-
sium (268). — Hospital 61 f., 264,
307, 314, 330, 482. — St. Katrine
Kirke 66 f., 202. — Skole 125 f.
- Ribe Stift 43, 69, 224 f., 301, 464,
485, 634 f., 656 f., 677. — Super-
intendent se Hans Borkardsen,
Jens Dinesen Jersin.
- Riber, Hans Olufsen († 1615), Bor-
gemester i Horsens, 40 — (Sva-
ne), Else Hansdatter, Hofprædi-
kant Dr. Kristen Jensens, 39 f., 95.
- Riberhus Slot og Len 5, 18, 32, 37,
51, 54, 110 f., 203, 262, 275, 305 f.,
327, 373, 377, 380, 385, 396, 402,
642, 659.
- Ridder, Jørgen, se Rytter.
- Rifbjærg, Langeland, 550.
- Rigehørsted se Raagehørstad.
- Riga 453, 496, 498.
- Rikard Knudsen i Odense se Lisbet.
- Rind, Hammerum H., 501, 509.
- Ring, Tyrsting H., 336.
— Kloster, Vor H., 32.
- Ringe, Gudme H., 30, 72, 233, 544.
- Ringkøbing 8, 311, 409. — Borge-
mester se Jens Olufsen, Niels
Nielsen. — Borgere 361, 364, 387.
- Ringsted 7 f., 310. — Borgemester

- se Frans Schult. — Borgere 398 f., 613. — Kirke 613.
- Ringsted Kloster og Len 235, 256, 277, 286, 291, 296, 308, 387, 438, 465, 531, 549, 557, 565, 573, 618, 659. — Ladefoged se Lavrids. — Salpetersyder se Hans Jørgensen.
- Rinsberg, Gabriel, Oberstløjtnant, se Reinsperger.
- Ris, Vor H., 67, 305.
- Risebjærg, N.- Asbo H., 278, 450 f.
- Risekatsløse, Luggude H., 209.
- Ristrup (Restrup) Hovedgaard, Sæbro H., 112.
- Robert Villumsen, Skibskaptejn, se Williams.
- Rode, Steffen, i København, 65, 84, 342, 373; jvfr. Maren (Marie).
- Rodsten, Palle, 27, 129, 409, 489, 616, 677.
- Rodstrup, Hornum H., 387 f.
- Roed, Henrik, Kaptejn, 86, 88 f.
- Rorslev, Vends H., 329 f.
- Rold, Hindsted H., 375, 466. — Mølle 392.
- Rolfsted, Aasum H., 453.
- Rolstrup (Røvelstrup), Medelstad H., 132, 591.
- Rolund, Vends H., 11.
- Romalt, Sønderhald H., 331, 480.
- Romdrup, Anders Pedersen, Mag., Rektor ved Ribe Skole, 66, 202. —, Fleskum H., 243.
- Romler, Kristian, Møller p. Esrom Mølle, se Rumler.
- Romme, Ballum Birk, se Rømø.
- Romsdalen, Norge, 222.
- Romsø 122.
- Ronneby 103, 115. — Borgemester se Knud Pedersen. — Kaptejn se Jens Knudsen. — Borgere 114 f., 199, 446.
- Rosenkrantz, Aksel Eriksen († 1630), se Mette Grubbe. — Jfr. Anne 358. — Jfr. Beate 671. — Ebbe 358, 436f., 499. — Erik Akselsen († 1637), Lensmand p. Halmstad Slot, 49, 247, 267, 498, 662. — Gunde Holgersen, Landsdommer i Skaane, Lensmand i Helnekirke Len og Froste Herred, 297, 584, 597 f.; nævnes 75, 97, 159, 161, 241, 273, 278, 394, 463, (486), 574, 577, 608 f., 639, 671. — Holger Akselsen, Lensmand p. Hammershus, 49, 248, 267 f., 290, 357 f., 389, 436, 498, 525, 533; nævnes 239, 554, 611 f., 657, 660; g. m. 1. Lene Gyldenstjerne († 1639), 2. Karen Krabbe. — Holger Børgesen, Lensmand p. Gulland, 324, 339; nævnes 10, 18, 69, 78, 128, 130, 170, 182, 225, 232, 279, 310, 411, 463, 471, 482, 485, 490, 560, 640, 656, 660. — Holger Jørgensen 183, 191, 209, 274, 537, 571. — Jørgen Holgersen, Kancellisekretær, 110, 125, 180, 183, 243, 419, 455, 581. — Korfits 358, 436 f., 499. — Kristian, 357, 499. — Lisbet Folmersdatter († 1613), Anders Thotts, 248. — Ludvig Holgersen, 576. — Jfr. Margrete Jakobsdatter 624. — Maximilianus Holgersen, 576. — Jfr. Mette, 358, 499. — Mogens, 357, 498. — Oluf, 357, 436, 498. — Otte Kristoffer († 1621) 168 f., 262. — Palle Akselsen, Lensmand p. Aalholm og Nykøbing Falster, 134, 267, 580, 621 f.; nævnes 74, 87, 89, 94, 102, 104, 123, 132, 178, 203, 246, 358, 447, 546 f., 552, 581, 660, 667, 670. — Palle Børgesen, Lensmand p. Augdesiden 376, 389, 673 f.; nævnes 192, 644, 660.
- Rosenmejer, Henrik († 1641), i København, se Margrete.
- Rosenvinge, Hans Villumsen, i Odense, 27, 40, 97 f., 216. — Hen-

- rik Villumsen, 1641 Konsul i St. Luca, 518 f. — Jørgen Villumsen, i Odense, 361. — Lukas Villumsen, i Odense, 27, 361. — Sten Villumsen, Lensmand over Reins Kloster, 1640 over Tune Skibrede, 208, 336, 376, 510, 660. — Villum Mortensen († 1637), øverste Toldskriver ved Øresundstolden, 636.
- Rosenvold, Bjerge H., Jylland, 524 f.
- Roskilde 7 f., 193, 199, 310, 422, 462, 592, 643. — Byfoged se Samuel Samuelsen. — Kæmner se Mikkel Brun. — Raadmand se Kristen Ostersen. — Borgere 36, 193, 221, 356, 541, 593. — Domkapitel 14 f., 36, 90, 154, 166, 247, 268, 287, 338, 458, 465, 588, 590, 617, 620, 627. — Vicariatus S. Agathæ 458. — Vicariatus Altaris Ivonis 456. — Vicariatus Magnæ Imaginis, 455 f. — Domkirke 242, 257, 260, 322, 588. — Kronens Kapel 166. — Duebrødre Kloster (Hospital) 268, 588. — Kantordoms Residens, Økonomiresidens for Degnene, 588. — Regens 465. — Skole 145, 166.
- Roskildegaard og Len 143, 160, 199, 231, 296, 433, 444, 448, 462, 465, 475 f., 491, 493, 504, 531, 557, 565 f., 573 f., 592, 595 f., 628, 639, 643, 657, 659. — Salpetersyder se Hans Jørgensen. — Skriver se Sander Hansen.
- Roslev, Harre H., 62.
- Rosnis se Refsnæs.
- Rostock 98, 114, 152, 185, 503, 511, 612. — Borgere 23, 146, 149, 503.
- Rostrup, Albrekt († 1638), se Anne Kaas. — Sofie, se Restorf.
- , Hindsted H., 369.
- Rotkirk, Henrik, Berider p. Antvorskov Slot, 10. — Ventsel, Kongens Staldmester, Hofmarskal, Lensmand p. Antvorskov Korsør og Sæbygaard, nævnes 9, 16, 53, 118, 136 f., 206, 254, 259, 286, 291, 296, 310, 399, 403, 419, 444, 455, 462, 465, 481, 508, 532 f., 548, 552, 557 589, 593 f., 613, 642, 651. 659, 663 f., 667.
- Rubelbjerg se Rebbelbjærg.
- Rud, Jfr. Anne Knudsdatter, 431. — Borkart Ejlersen, 254. — Knud Eriksen († 1611), se Ellen Marssvin. — Knud Jørgensen († 1615), se Hilleborg Gyldenstjerne. — Lene, Jørgen Grubbes, 431.
- Rudkøbing 660. — Borgere 221.
- Rudme, Salling H., 26.
- Rudsvedby, Løve H., 85.
- Rue se Rye.
- Ruemaale (Rumalle), Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Rugaard Slot og Len (174), 227 f., 232, (241), 255, 263, 275, 339, 342, 350 f., 380, 445, 490, 524, 538, 642, 659.
- Rumler (Romler, Ramler, Ramel), Kristian Povlsen, Møller p. Esrom Mølle, 424. — Povl († 1639), Maler, Møller p. Esrom Mølle, 361, 424.
- Rusland 39, 77, 494, 498, 506. — Storfyrste se Mikael Feodorovitsj. — Gesandt se Hans Helms.
- Ry Birk 374. — Ridefoged se Henrik Split.
- Rybjærg, Nørre H., Salling, 112.
- Rye, Allerum S., Luggude H., 624. — (Rue), Tyrsting H., 120.
- , Voldborg H., 296. — Ryegaard 296.
- Ryfylke, Norge, 223, 662.
- Rynkeby, Bjerge H., Fyen, 72.
- , Gudme H., 453, 500.
- Rytter, Johan, Byfoged i Odense,

346. — (Ridder), Jørgen, Skibskaptejn, 270.
- Ræbjærg, Langeland, 550.
- Rødby, Borgere 221, 493.
- Rødeby, Østre H., Blekinge, 644.
- Rødinge, Færs H., 591.
- Rødme, Sunds H., 26.
- Røgehørstad se Raagehørstad.
- Røgle, Vends H., 11.
- Røjkær, Ulfborg H., 125.
- Rømø (Romme) 364.
- Rønne 304.
- Rønninge, Aasum H., 569. — Søgaard 569.
- Rønnov, Anne Florisdatter (var † 1640), Hans Madsen Pors's, 46.
- Rørbæk, Vindinge H., 530, 599.
- Rørspieldgaard, Kvidinge S., Sdr. Asbo H., 24, 553 f.
- Rørvig, Ods H., 90, 542.
- Røvelstrup se Rolstrup.
- Saaby, Kirke-, Voldborg H., 592, 601.
- Sabro Herred 401. — Ridefoged se Peder Pedersen.
- Sadolin, Jørgen Theophilussen, Mag., Præst i Stokkemark, 589; jvfr. Margrete Madsdatter Bruun.
- Saksager, Børglum H., 101.
- Saksild, Hads H., 385.
- Sakskøbing 660. — Borgere 178, 221.
- Sakstrup, Rønneberg H., 624.
- Salby, Lille, Ramsø H., 627.
- Salgaard, Kristen Lassen, Raadmand i Holstebro, 124.
- Sallerup (Sellerup), Oxie H., 147.
- Salling Herred 201. — Herredsfoged se Dines Madsen, Mogens Sørensen.
- , Slet H. 320.
- Salmon, Jørgen, i Obbekær, 545.
- Saltø (Solte), Karrebæk S., Ø. Flakkebjærg H., 305.
- Samsing, Rasmus Tygesen, Over- og Oberskipper paa Flaaden og Holmen, 135.
- Samsø 108, 319, 594.
- Samuel Kristensen, Løjtnant, 273. — Samuelsen, Byfoged i Roskilde, 193.
- Sanckedal se Sannikedal.
- Sandager, Sdr. Asbo H., 210.
- Sandagergaard, Skovby H., 212.
- Sandberg, Jfr. Helvig, 124, 267. — Henrik, 198, 267, 459, 470; jvfr. Mette Friis. — Ulrik († 1636), Lensmand p. Lundenæs, 198, 267, 367.
- Sandby, Tybjærg H., 421, 618. — Sandbygaard 434.
- Sandbygaard, Gyng H., 21.
- Sandefjord, Norge, 223, 662.
- Sander Hansen, Skriver p. Roskildegaard, 356; jfr. Johanne Jakobsdatter.
- Sanderum, Odense H., 338, 427, 445.
- Sanderup Gaard, Aarstad H., 106.
- Sannikedal (Sanckedal) Norge, 223, 661.
- Santen, Augustinus (Kannik?) 260. — Jakob, Skipper i Frederikstad, 665.
- Sasserup, Froste H., 597.
- Sastrup (Sostrup, Søstrup), V.-Lisbjerg H., 349.
- Saumur 151.
- Saur, Hans, fra Eisenach, Krudtmager, 43.
- Sax, Hartvig, Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 12, 402 f.
- Saxe, Peder, Dr. Medikus i Aarhus, 304.
- Saxse, Niels Madsen, Mag., Præst i Assens, 371.
- Schack, Anne († 1640), Klavs Uckes, 316.

Schandorph, Niels Povlsen, Mag., Dr., Prof. theol., 54, 147, 573.
 Scheberkul se Skjeberg-Kiil.
 Scheinfeld, Didrik Wachtmand, Proviantskriver, 78.
 Schielderup (Skjellerup), Peder, Mag., Superintendent over Trondhjems Stift, 69, 225, 657. Se Skjelderup.
 Schirmer, Samuel, Tugtemester for Fru Vibeke Kruses Datter, 475.
 Schisbogen, Oberst, Generaladjutant, 557.
 Schjøtt, Jesper, de Breiders Tjener, 378.
 Schmalkalden (Smalkal) Christian, p. Hjortholms Mølle, 363. — Hans Merckel v., Slotsfoged p. Københavns Slot, 363.
 Schmidt se Smidt.
 Schrøder, Marx, p. Gulland, 78.
 Schuffel, Jørgen, (Mester, arb. p. Taasinge), 71.
 Schuls, Morten, i København, 573.
 Schult (Schuldt, Skuldt), Frans, Borgemester i Ringsted, 399. — Gert, Fange p. Bremerholm, 145. —, Jørgen, Dr., Medikus p. Fyen, 411. — Kristoffer, Dr., Medikus p. Fyen, 60 f., 678; jvfr. Anne Vilumsdatter.
 Schultze, Cilie Maricke [Kristensdatter], 653. — Margrete Kristensdatter, 653. — Thomas, 653.
 Schöneweide, Holsten, 540.
 Sebastian, San, i Spanien, 518. — Borgere 536.
 Sebber, Slet H., 677.
 Sebberkloster, Slet H., 40, 677.
 Seefeld, Agate, Verner Parsbergs, 606. — Enevold Jakobsen, 375, 466. — Jakob Enevoldsen, 311, 455, 606. — Jørgen Enevoldsen, Lensmand p. Hald, 1641 Ritme-

ster, 180, 380, 382, 448, 558, 578; nævnes 12, 19, 78, 112, 126, 145, 152, 156 f., 191, 311, 346, 362, 390, 396, 437, 444, 464, 475, 480, 507, 539, 616, 647, 660, 667, 677; jvfr. Barbara Friis, Karen Sehested. — Jørgen Kristoffersen, Landsdommer i Sjælland, Lensmand p. Ringsted Kloster, 308, 463, 618; nævnes 91, 120, 137, 159, 162 f., 235, 246, 273, 275, 286, 291 f., 296, 310, 387, 399, 403, 438, 442, 459, 464 f., 477, 531, 549, 557, 573, 578 f., 601, 613, 620, 631 f., 659, 665 f. — Peder, 475. — Ulrik Jørgensen, 311. — Viffert Kristoffersen, 112.
 Seem, Ribe H., 524.
 Seest, Andst H., 366, 374.
 Segeberg Slot og Amt 555.
 Segget (Siget?) ved Kalundborg 186.
 Sehested (dansk Slægt), Jfr. Anne, 212 ff. — Hannibal, Lensmand p. Tranekær, 1640 p. Baahus og Gesandt i Spanien, 3 f., 37 f., 64, 236, 545; nævnes 92, 120, 137, 162 f., 217, 464, 509, 516 ff., 520, (521), 523, 586, 636, 660. — Karen, Tyge Kruses, 317 f., 386. — Kristen Thomsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Kalø, 1640 til Odense St. Knuds Kloster og Len, 163, 166, 202, 205, 270 f., 293, 471, 499, 501, 549 f., 640 f.; nævnes 28, 98, (111), 121, 191, 208 f., 273, 416, 477, 499, 512 f., 523, 537, 539, 617, 674, 678. — Malte Klavsen 154, 317, 480; jvfr. Sofie Brahe. — Mogens Klavsen, Lensmand p. Skivehus, 154, 180, 187; nævnes 62, 125, 144, 153, 156, 183 f., 242, 311, 317 f., 419, 448, 452, 475, 480, 601, 606, 632, 660, 678.
 — (holstensk Slægt), Adolf Frederik, 168, 262. — Kaj, 230. — Mo-

gens, Oberstløjtnant, 244. — Povl, Oberstløjtnant, 413 f.

Sejbjærg, Tørring S., Skodborg H., 126.

Sejlstrup, Børglum H., 625.

— Gaard og Len 41, 61, 72, 102, 106, 109, 263, 275, 391, 418, 460, 641, 649, 660.

Sejerslev, Nørre H., Mors, 142.

Sejr (Sejer) Albrechtsen (Drabssag) 321. — Rasmussen, Præst i Grenaa, 363.

Sekær, Holsted S., Malt H., 415.

Selde, Nørre H., Salling, 125, 183.

Sellebjærg, Bjærg H., Fyen, 129.

Sellerup, Holmans H., 316, 328. Se Sallerup.

Selms, Peter, i Hamburg, 133.

Sem, Aarstad H., 131.

Semgaard Len og Skibrede, Norge, 660.

Serkeløse se Særløse.

Serslev, Oxie H., 147.

Side Syssel p. Island 648.

Sidow, Jørgen, Diskantist, 560.

Sidsel Anders Gundersens i København 434 f. — Nielsdatter [i Nakke] 90. — Pedersdatter, Jørgen Nielsen Tømmers i Nakke, 90.

Sild 35, 80, 385, 475.

Silkeborg Slot og Len 49, 158, 168, 275, 332, 345, 347, 380, 391, 433, 444, 451, 509, 570, 641.

Sillerslev (Hellislehn), Mors, 565.

Simbert (Sibert) Jensen af Hamburg 212.

Simmerbølle, Langeland, 550.

Simmershavn se Sømmershavn.

Simon Knudsen i Døstrup Mølle 283. — Kristensen i Lemvig 156.

Simris, Jerrestad H., 106.

Sindbjærggaard, Mors Sdr. H., 213.

Sinklar, Kristen Andersen, Kancelisekretær, Lensmand over Hørje Len, 21, 281.

Sir, Hjerm H., 268, 501.

Sivert Gabrielsen se Akeleje. — (Søren) Nielsen i Linderup 17.

Sjælland 22 f., 29, 66, 74, 93, 193, 221, 224, 237, 246, 269, 274, 299 ff., 386, 424 f., 435, 455, 463 f., 485, 491, 512 f., 531, 542, 559 f., 566, 574, 637, 655, 659 f., 666 ff., 670. — Landsting 15, 463. — Landsdommer se Jørgen Seefeld.

— Stift 69, 217, 224, 464, 627, 656. — Superintendent se Dr. Jesper Rasmussen Brochmand.

Skaade Mark, Holme S., Ning H., 541.

Skaane 29, 70, 121, 148, 154, 160 f., 222, 224, 237, 246, 274, 280, 300 f., 304, 334, 386, 428 f., 463, 485, 513 f., 536, 542, 559, 617, 637, 650, 655, 659ff., 667, 670 f. — Kommis-sarier 94, 97, 188, 195, 209, 247, 255, 427 f., 435, 439—43, 445 f., 514, 522, 541, 574, 598, 617, 627, 645, 650. Se ogsaa Henrik Hvitfeldt, Gabriel Kruse, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. — Kaptejn se Jakob Meller. — Landsting 463. — Landsdommer se Laxmand Gyldenstjerne, Gunde Rosenkrantz.

— (Lunde) Stift 69, 224, 464, 656. — Superintendent se Peder Vinstrup.

Skaaning, Peder Knudsen, Skibsløjtnant, 113.

Skaarup, Sunds H., 26, 229, 281, 297, 324, 543. — Mølle 344, 370.

Skaarupøre, Skaarup S., Sunds H., 26 f.

Skabersjø, Bare H., 572.

Skade Helvig, Jakob Friis's, (376). — Kristoffer, 44. — Mads, 376; jvfr. Anne Splid.

Skader, Sønderhald H., 191.

- Skads Herreds Ting 62. — Herredsskriver se Lavrids Pedersen.
- Skafterup, Gaard, Hjerernerup S., Bjerge H., Skaane, 107, 478.
- Skagbo, Anders Jensen, p. Læsø, 29.
- Skagen 660. — Borgere 222.
- Skallerød Gaard, Holbo H., 424.
- Skamby, Skam H., 159.
- Skanderborg Slot og Len 18, 46, 110, 161 f., 276, 305, 396, 467, 487, 495, 509, 641. — Fiskemester se Jakob From. — Ridefoged se Peder Pedersen. — Slotsfoged se Henrik Split. — Dyrehaven 293, 384.
- Skanderup, Hjelmlev H., 369.
- Skarpenbergs Gods p. Mols 140.
- Skeblinge, V., se Skrevlinge.
- Skeby, Lunde H., 344.
- Skeel, Albrekt Kristensen († 1639), Lensmand p. Ribarhus, Kommissarius i Sjælland, 19, 91, 100, 536; jvfr. Birte Friis. — Jfr. Birte (Beate) Ottesdatter, 151. — Hans Ottesen († 1638), 151. — Jørgen († 1631), se Jytte Brock. — Jfr. Karen Ottesdatter, 151. — Knud Ottesen († 1638), 151. — Kristen Albrektsen, Kommissarius i Sjælland, 277, 299, 331, 343, 410, 454, 475, 480, 502, 554, 560, 567 f., 571, 596, 601. — Kristen Jørgensen 155, 465, 502. — Kristen Ottesen, Kancellisekretær, 91, 126, 277, 358, 499. — Otte Albrektsen, 110 ff., 205(?), 325(?), 376 f., 591, 612. — Otte Kristensen, 73, 151, 205(?), 325(?), 369, 507, 537, 571, 595, 657; jvfr. Birgitte Lindenov. — Jfr. Sofie Ottesdatter, 151.
- Skejby, Hasle H., 196, 349.
- Skelskør, 8, 310. — Borgere 109, 118, 613.
- , Peder Hansen, Renteskriver, 672.
- Skern, Bølling H., Mølle 367.
- Skerninge, Ø.-, Sunds H., 26.
- Skibbinge, Baarse H., 181.
- Skibby (Skifbye), Horns H., Sjælland, 193 f.
- Skiberup, Vemmenhøgs H., 134.
- Skibet, Tørrild H., 266.
- Skibsted, Hellum H., 375, 466.
- Skielderup, Niels, Mag., Prof. theol. ved Sorø Akademi, 257. — Superintendent. Se Schielderup.
- Skien 291.
- Skiffard, Nørre H. Dyrs, 28.
- Skinkel. Jfr. Abel Povlsdatter († 1638), 138. — Jfr. Ide, 138, 621. — Lavrids Nielsen, Kancellisekretær, 183, 218, 344; nævns 1, 64, 79, 212, 281, 324, 351 f., 486, 562 f., 575, 610, 675; jvfr. Helle Grubbe. — Morten Nielsen, 562. — Morten Povlsen († 1617), 489. — Niels, 316, 562 f., 621; jvfr. Hilleborg Aschersleben. — Povl, 138.
- Skinnerup (nu: Ulriksholm), Bjerge H., Fyen, 11, 25, 33, 210, 249, 313, 373, 514, 522, 524, 543, 577, 651. — Foged se Mathis Kock.
- Skive 8, 311, 661. — Borgere 222.
- Skivehus Slot og Len 153, 242, 660.
- Skivum, Aars H., 320.
- Skjeberg-Kiil (Scheberkul), Fjord ved Skjeberg, Norge, 223.
- Skjoldbjærg, Slavs H., 535.
- Skjoldlev, Sabro H., 401.
- Skjoldemose, Sunds H., 358.
- Skort, Hans Jakobsen, se Skørt.
- Skotland 10 f.
- Skotte, Robert, Stenkulsgraver, 621.
- Skottergaarden, Jord ved Aalborg, 363.
- Skotterup, Høgs H., 358.
- Skov, Kristen, Tømmermand i Kolding, 5. — Mikkil, Skibskaptejn, 270. — Peder, i Randers, 133.
- Skovbo, Lavrids Kristensen, i Randers, 133.

- Skovby Herred 339.
 —, Halmstad H., 131, 584.
 Skovdals Mølle, Jelling S., Tørrild H., 28.
 Skovgaard, Baag H., 631, 634, 679.
 Skovledgaard, Baarse H., 287.
 Skovsbo, Bjærge H., Fyen, 645.
 — p. Langeland 38.
 Skovsgaard, Salling H., 250.
 Skram (Fasti), Erik († 1607), se Anne Vind.
 Skrevlinge, V., Oxie H., 627.
 Skrillinge, Vends H., 534, 640.
 Skrumsager, N.-Horne H., 1.
 Skrydstrup, Gram H., 368.
 Skrynerup, Ferlev S., Gyngø H., 324.
 Skydebjærg, Baag H., 72, 233, 293, 316, 371, 412, 425, 544.
 Skytte, Jens Knudsen, Mag., Præst til Lønborg og Egtvad, 22.
 Skærbæk, Elbo H., 334.
 — ,Hvidding H., 85, 380.
 Skærup, Holmans H., 22, 377.
 Skødstrup, Ø. Lisbjærg H., 191.
 Skøløse(?), Trene S., Gærs H., 324.
 Skørring, Sønderhald H., 28.
 Skørringe, V., Fuglse H., 580. —, Ø., 580.
 Skørt (Skort), Hans Jakobsen, Ingeniør i Kristianopol, 633.
 Slacke, Frederik, Slotssnedker p. Koldinghus, 362.
 Slagelse 8, 310, 468. — Borgere 9, 45, 57, 78, 403, 419, 468, 481, 616, 642 f. — St. Mikkel's Kirke 620. — Hospital 45, 136, 259, 419. — Hospitalsforstander se Peder Mortensen. — Skole 57.
 Slaikier, Lavrids, i Kolding, 276.
 Slangerup 588. — Borgere 221, 588, 630.
 Slesvig 227. — Domkirke, Arkidia-kon se Hinricus Gladovius.
 —, Hertugdømme, 118, 184, 327, 556.
 Slet Herred 162.
 Sletager, Halmstad H., 578, 604. — Øster, Bol, Halmstad H., 578, 604.
 Slette, Nørre, Lunde H., 371.
 Slusaas, Allerum S., Luggude H., 624.
 Slæbækgaard, Kirkeby S., Sunds H., 26.
 Smaalandene 514, 542, 637, 666.
 Smalkal, Christian, se Schmalkalden.
 Smidstrup, Brusk H., 338.
 — (Smedstrup), Ingelstad H., 24 f, 376, 630.
 —, Tønnersø H., 23.
 —, Tørrild H., 535.
 Smidt (Schmidt), Baltser, i Visby, se Maren. — Rikard, Skibskap-tejn, 441, 496.
 Sne se Øster-Snede.
 Snede, N.-, Vrad's H., 391.
 —, Ø., Nørvang H., 50, 86, 453.
 Snefjældsnes Syssel p. Island 206.
 Snebjærg (Sneberg), Hammerum H., 501.
 Snekkerup, Ringsted H., 627.
 Snitloug (Snetlag), Hybert, i Aal-borg, 190.
 Snoghøj (Jyllandsby), Elbo H., 86 f., 402.
 Snorup Gaard, Hornum H., 219.
 Sodborg, Bol p. Jegindø, 636.
 Soderup, Merløse H., 338, 458.
 Soens se Sogn.
 Sofie til Slesvig og Holsten, Enke-hertuginde til Stettin og Pom-mern, 469.
 — Lagesdatter, Hans Gregersen Ehns i Stavning, 383.
 Sogns (Soens) Fogderi, Norge, 223, 662.
 Sogndal Præstegæld, Sogns Fogde-ri, Bergenhus Len, 530.

- Solbjærg, Nørre H., Mors, 142.
 —, Vemmenhøgs H., 121 f.
 Solte se Saltø.
 Sommer, Hans, Raadmand i Odense, 83.
 Sonnerup, Voldborg H., 296.
 Sordam, Nederlandene, 504.
 Sorg, Morten, Kongens Vinskænk, 388.
 Sorte, Povl Sørensen, Præst til Rye og Sonnerup, 296.
 Sorø Akademi og Skole (Kloster) 18, 82, 101 f., 111, 121, 144, 154 f., 207, 218 f., 253, 257, 340, 349, 431, 436, 490, 497, 523, 531, 533, 551, 588, 593 f., 607, 643, 666. — Hofmester se Just Høg, Henrik Ramel. — Kontrafejer se Abraham Wuchters.
 Sostrup se Sastrup.
 Spanien 217, 236, 260, 490, 516, 518 —21, 523, 536, 548, 550, 637 f., 657. — Konge se Filip IV. — Dansk Gesandt se Hannibal Sehested. — Dansk Resident se Ejler Ulfeldt.
 Spanske Sø 435.
 Sparre, Anne, Lavrids Grubbes, 580. — Emmike († 1638); jvfr. Birgitte Mylting. — Jens († 1632), 272; jvfr. Sidsel Parsberg. — Kristen 272.
 Sparresholm, Hammer H., 272.
 Speckie, Kristoffer, 432.
 Sperling, Otto, Dr. med., Medikus ved Børnehuset, Botanikus ved botaniske Have, 127.
 Spies, Abel, Kaptejn, 86, 88, 397.
 Spitsbergen 427.
 Splet, Jens Frederiksen, Præst i Krummerup og Fuglebjærg, 497.
 Splid (Fasti) Anne, Mads Skades, 376. — Kirsten, Keld Bings, 376. — Jfr. Mette († 1638), 376, 673. — Palle Jørgensen (1536), 376; jvfr. Helvig Krabbe.
 Splidts, Maren, i Ribe (Trolddoms-sag), 572.
 Split, Henrik, Slotsfoged p. Skanderborg, Ridefoged i Ry Birk, 374.
 Spormand, Hans Pedersen, Borge-mester i Helsingør, 57. — Peder, Mag., Professor i Københavns Universitet, 57 f.
 Stabrand, Sønder H. Dyrs, 335.
 Staby, Ulfborg H., 366.
 Stackier se Starkær.
 Stade 303, 408, 437 f., 507.
 Stadilø, Stadil S., Hind H., 266.
 Stadsgaard (nu: Konstantinsborg), Ning H., 139, 565.
 Stafrofski, Oluf Fochsen, Superin-tendent p. Gulland, nævnes 69, 225, (560, 620).
 Stagstrup, Hassing H., 9, 126, 180, 590.
 Stampe, Jesper Hansen, Præst i Nyborg († 1641), 341, 389, 414.
 Stampel, David, af Hamburg, 34. — Jokim af Hamburg, 34.
 Starkær (Stackier) Ladested, Ale H., Baahus Len, 662.
 Stavanger 521, 661. — Len 223, 660, 662, 679. — Stift 69, 225, 657. — Superinten-dent se Mag. Thomas Kortsen Wegner.
 Staverskov, Fasti († 1607), se Kri-stense Krag.
 Stavlund, Ginding H., 385.
 Stavning, Bølling H., 383.
 Stavstrup (Stovrup), Kolt S., Ning H., 541.
 Steffen (Staffen) Hansen (Stephanus Johannis), Mag., kgl. Historiograf og Professor i Historie ved Sorø Akademi, 144. — Madsen i Erik-navr 214 f., — Nielsen, Raadmand i Varde, 535.
 Steg, Favraas H., 596.

- Stege 660. — Borgere 114, 221, 285, 309, 613.
 — Slot og Len 147, 343 f., 443, 574.
 — Skriver se Peder Helt.
 Sten Villumsen se Rosenvinge.
 —, Oluf, Byfoged i Kristianshavn, 251, (319).
 Stenderup, Hatting H., 32.
 —, N.-Tyrstrup H., 5, 29, 74.
 Stengeltrup, Torslev S., Ringsted H., 126.
 Stenholts Mølle, Nøddebo S., Holbo H., 582. — Vang 582.
 Stenkelstrup, Ramsø H., 627.
 Stenløse, Odense H., 3.
 Stensby, Baarse H., 287.
 Stensen, Knud, Lønsmand over Nordlandenes Len, 589; jvfr. Anne Hundermark. — Kristoffer, Oberst, 74, 444, 580. — Vincens, Landsdommer p. Langeland; nævnes 64, 197, 201, 383, 463, 472, 500, 611.
 Stenstrup, Sunds H., 26.
 Stenum, Børglum H., 625.
 Stenwinkel, Hans († 1639), Overbygmester, se Katrine Villumsdatter Hübertz.
 Stephens, Kaptejn, i Glückstadt, 652.
 Sterum, Niels Nielsen, Bassist, se Stirm.
 Sterup, Børglum H., 423. — Krat 605 f.
 Stettin, Enkehertuginde se Anna. — Hertuginde se Hedvig.
 Stiby, Jerrestad H., 106.
 Stirm (Sterum), Niels Nielsen, Bassist, 559.
 Stjernholm (Bygholm) Slot og Len 214, 381, 396, 410, 555, 586, 642, 659.
 Stjovl, Sunds H., p. Taasinge, 30, 72.
 Stjær, Framlev H., 398.
 Stockholm 11, 251, 270, 614, 617. — Dansk Resident se Peder Vibe.
 Stokkemarke, Lollands Sdr. H., 94, 589.
 Storebælt (Bæltet). 60, 135.
 Storkiers(?) Ladested, Norge, 223.
 Stougaard (Stugaard), Kristen, Dr. med., 623.
 Stovby, Bjærge H., Jylland, 8, 374.
 Stovrup, Ning H., se Stavstrup.
 Stralendorp, N. N., i Sorø Skole, 121.
 Strammelse, Landet S., Sunds H., p. Taasinge, 30, 72.
 Strandgaarden, Mannerup, Bjærge H., Skaane, 486.
 Strandhuse, Eltang S., Brusik H., 418.
 Strands, Mols H., 28, 412.
 Strelluf (Streslef), Ø.-Horne H., 63.
 Strit Mølle, Mov S., Fleskum H., 325, 377.
 Struck, Lavrids, Kongens Foged i Ribe, 294. — Peder Bertelsen, Mag., Præst i Asarum, 615.
 Strygerhuset, Vigerslev S., Skovby H., 339.
 Stræt, Vester-, Slet H., 370.
 Stræbelstrup, Sdr. Asbo H., 102.
 Strømfelt, Johannes Fegræus, svensk Resident i Danmark, (422, 512).
 Strømme, Tønnersø S. og H., 626.
 Stub, Hans, i Næstved, 106.
 Stubbekøbing 123, 660. — Borgere 123, 221, 447.
 Stubbergaard, Ginding H., 20, 295, 423, 647, 674.
 Stubberup, Jerlev H., 345.
 —, Ringsted H., 627.
 Stugaard, Kristen, Dr. med., se Stougaard.
 Stygge, Movrids, 492.
 Suder, Peder Povlsen, Arkelimester p. Kristianopel, 56.
 Suhm, Valentin, Mag., Notarius publicus, 468 f., 641.
 Sundby, Morsø Nørre H., 306.

- Sundby Færge (Udesundby), Lyngge-Frederiksborg H., 204, 242.
 —, Musse H., 122, 580.
 —, N.-, Kær H., 382.
 Sundet se Øresund.
 Sundhord Len se Søndhordlen.
 Sundmør se Søndmøre.
 Sunds Herred. Herredsfoged se Mads Pedersen. — Herreds Ting 26. — Tingskriver se Kasper Hansen.
 Sundsby se Sundby.
 Sundørs(?) Ladested, Baahus Len, 223, 662.
 Surbeck, Simon, Borgemester i København, 422, 587.
 Svaløv, Rønneberg H., 278, 450 f.
 Svan, Anders, i Ribe, 545.
 Svane, Else Hansdatter se Riber. — Hans, Biskop, 40. — (Svanning), Hans, kgl. Historiograf, 40. — Hans Jensen, Mag., Præst i Besser og Onsbjærg, Provst p. Samsø, 594.
 Svanning, Hans, kgl. Historiograf, se Svane.
 Svansbjærg, Bjæverskov H., 502, 560, 568.
 Svavested Len 322.
 Svedala, Bare H., 147, 609.
 Svend Kallesen i Elmholt 596. — Kristensen i Lemvig 156. — Mogens i Krogerød 106. — Olsen, Skaane, Fange p. Bremerholm, 138. — Pedersen i Stubberup 345.
 Svendborg Andersdatter (Skaane) 290.
 Svendborg 8, 30, 52 f., 72, 311, 383, 420, 532 f., 640, 660. — Tolderse Jørgen Høg. — Borgere 221, 233, 269, 292, 544. — St. Nikolaj Kirke 52. — Kloster 76.
 Svencke, Kristoffer, Tøjmester, 185, 541, 583.
 Svenstrup, Aars H., 371.
 Svenstrup, Sdr. Asbo H., 553 f.
 —, Ø.-Han H., 125, 244.
 —, Ramsø H., 616.
 —, Vends H., 11.
 — Gaard og Len 565, 627. — Salpetersyder se Hans Jørgensen.
 Swerckmann, Niels Didricksen, Præst i Ilstrup og Birke, 575.
 Sverrick 22, 120, 175, 240, 389, 434, 453 f., 457, 498, 512 ff., 530, 673.
 — Konge se Gustav Adolf. — Enkedronning se Maria Eleonora. — Dansk Resident se Peder Vibe. — Svensk Resident i Danmark, se Strømfelt.
 Svinding, Sønderlyng H., 331, 480.
 Svinsund, Norge, 134.
 Syllen, Peter, i Hamburg, 361.
 Sæby 661. — Borgere 222, 350.
 Sæbygaard, Løve H., 399.
 Sædinge, Lille, Fuglse H., 580.
 Særløse (Særkeløse), Voldborg H., 592.
 Særslev, Oxie H., 597.
 Søby, Baag H., 233.
 —, Sønder H., Dyrs, 28, 335, 412.
 Sødrup, Hads H., 335.
 Søfde, Færs H., 604, 639.
 Søholmegaard (Holmgaard, Søholm) Elbo H., 82.
 Sølvitsborg 661. — Borgere 96, 175, 222.
 — Slot og Len 161, 182, 509, 591, 645, 660 f. — Kaptejn se Evert.
 Sømmershavn (Simmershavn) 661. — Borgere 222.
 Sønder H. Dyrs 335.
 Sønderborg 227. — Hertug se Hans Christian.
 Sønderby, Baag H., 200.
 —, Tved S., Hillerslev H., 126.
 —, Opmands S., Villands H., 296 f.
 Søndergaard i Torpet, Taars S., Børghlum H., 105.
 —, Arden S., Hindsted H., 339.
 Sønderho, Fanø, 473.

- Sønderup, Hornum H., 325, 368, 378.
 Søndhordlens (Sundhordlen) Fogderi, Norge, 223, 662.
 Søndmøre (Sundmør) Fogderi, Norge, 223, 662.
 Sønnekuld, Sølvitsborg Len, 446.
 Søren Andersen, Præst i Tølløse, 607. — Bertelsen, Præst i V. Lisbjærg, Skejby og Hasle, 349. — Hellesen, Møller i Ørkilds øverste Mølle, 201. — Jakobsen i Tollund (Abildgaard) 354. — Jensen, Borgemester og Tolder i Nykøbing M., 180, 306. — Jensen, Forpagter af Lyngsø Krudtmølle, 287 f. — Jensen p. Landerupgaard Delefoged i Brusik H., 337. — Jensen i Pjedsted 334. — Knudsen, Tolder i Vejle, se Kølholt. — Knudsen i Randers 133. — Kristensen, Skibsløjtnant, 113. — Kristensen af Malmø 55. — Kristiansen i Baastrup 86. — Markussen (Markvorsen), Møller ved Koldinghus Slot, 299 f., 474. — Mikkelsen i Niverød 561. — Mogensen, kgl. Fyrbøder, 193. — Nielsen, Præst i Kverrestad og Smidstrup, 630. — Nielsen i Hjerdrup 369. — Nielsen i Hyby 370. — Nielsen i Nødager 335. — Pedersen i Kristianshavn 469. — Pedersen, Præst i Skærbæk, se Hegelund. — Pedersen i Døstrup 283. — Pedersen [i] Ovstrup, Delefoged, 407. — Pedersen i Stjær 398. — Povlsen, Præst i Slangerup, se Judichær. — Povlsen i Kristianopol 465. — Rasmussen, Maler, 616. — Sørensen i Beder 336. — Terkelsen, Tolder i Glückstadt, 550, 651. — Troelsen i Pjedsted 334.
 Sørup, Ringsted H., 7, 129, 595.
 Søstrup se Sastrup.
 Søvertorp, Langeland, 550.
- Taaberød se Tobberød.
 Taabdrup Gram H., 416.
 Taagerup (Togerup), Bare H., 584. — (Tagerup), Jerrestad H., 106.
 Taarnborg Sogn, Slagelse H., 259.
 Taarnhave (? Toernehaug) ved Kallundborg 186.
 Taars, Børglum H., 317, 460.
 Taarup (Torup), Mesinge S., Bjærg H., Fyen, 104, 159.
 —, Vokslev S., Hornum H., 632.
 —, Frørup S., Vindinge H., 453, 500, 549.
 Taasinge 23, 29 f., 71, 130, 154, 232 f., 323, 325, 410 f., 502, 536, 540, 545, 560, 568, 576, 583. — Se Valdemarsslot. — Birketing 536.
 Taastrup (Tostrup), N. Asbo H., 131, 299, 626.
 Tagerup se Taagerup.
 Tancke, Martin, dansk Resident i Nederlandene, 303.
 Tanderup, Hammerum H., 151.
 Tange ved Kongens Lyngby, Sokkelunds H., 254.
 Taulov, Jørgen Bertelsen, Mag., Professor i Odense, 31, 154, 256, 261, 335, 455.
 Tausen, Kristen Madsen, Mag., Slotspræst p. Københavns Slot, 56, 289, 588.
 Tavlov, Elbo H., 83, 429. — Nebel, Tavlov S., Elbo H., 44, 370.
 Teichgrubers, Ursula, Enke efter Christian Hunnius, 509.
 Tem, Vrads H., 119, 190, 347.
 Terkilstrup, Aarstad H., 131.
 Termo, Otto, Kongens Jægermester, Lensmand over Lyseklosters Len, 92, 95, 153 f., 389.
 Terp, V. Lisbjærg H., 632.
 Terpet, Børglum H., 460.
 Terslev, Ringsted H., 126, 572.
 Thisted 8, 311, 661.
 Thomes (Thomas) Snedker i Ny-

- borg 462. — Ferendtsen, Oberst, 676. — Hallsen, Laugrettesmand p. Island, 170. — Hansen († 1640). Præst i Gimlinge, 86. — Hansen i Sellerup 316. — Jensen i Viborg Hospital 315. — Kortsen, Superintendent i Stavanger Stift, se Wegner. — Lavridsen, Præst i Tem, 190. — Nommensen, Skipper i Tønder, 35, 80. — Pedersen i Bonderup 442. — Pedersen i Pjedsted 334. — Rasmussen, Visitør i Flekkerøen, 476, 506, 523. — Rasmussen i Møllerup 335. — Thomsen, Præst til Saaby og Kidserup, 592, 601; jvfr. Karen Nielsdatter.
- Thorborg, Verner, Skibskaptejn, 270.
- Thordur Laurisen, Laugrettesmand p. Island, 170.
- Thorkild Olofsen p. Island 170.
- Thorshof (nu: Those), Tosnæs S., Ide og Markers Fogderi, Smaalenenes Amt, 510.
- Thott, Agnete Eriksdatter († 1640), g. m. ¹⁾ Lavrids Grubbe († 1616), ²⁾ Gabriel Kruse, 183 f., 189, (218), 486, 537, 575, 594. — Anders († 1595) 248; jvfr. Lisbet Rosenkrantz. — Jfr. Elisabet Henriksdatter, 552, 644 f. — Else Andersdatter, g. m. ¹⁾ Hans Hansen Lindenov († 1620), ²⁾ Korfits Ulfeldt Mogensen, 47, 249 f. — Erik Klavsén († 1589), 618; jvfr. Helle Basse. — Henrik, Lensmand p. Bergenhus Len, 511, 552, 644 f., 660; jvfr. Lisbet Hvittfeldt. — Korfits († 1616) 106; jvfr. Anne Basse. — Kristen se Sofie Belov. — Otte Tagesen, Lensmand p. Baaus, 1640 p. Tranekær, 92, 144, 430, 603, 639; nævnes 64, 241, 275, 425, 585, 642. — Tage Andersen, Lensmand p. Sølvijsborg 125, 132, 288, 590 f., 660; nævnes 150, 161, 175, 182 f., 218, 244, 267, 273, 281, 446, 509, 561, 594, 615, 645, 660; jvfr. Lisbet Beck Sivertsdatter. — Tage Ottesen, Lensmand p. Malmøhus, 430, 537, 607 ff.; nævnes 16, 24, 69 f., 79, 97, 103, 108, 125, 132, 134, 137, 146, 149, 154, 161, 176, 200, 209, 224 f., 237, 240 f., 244 ff., 257, 278, 300 f., 311 f., 357, 442, 446, 464, 477, 485, 505, 508, 542, 553, 568, 577, 584, 598, 614, 617, 620, 624, 628, 640, 650, 659, 667, 670. Se ogsaa Kommissarierne i Skaane.
- Thruering, Hans, Smed, se Truernicht.
- Thue, se Tise.
- Thyholms Provsti, 148, 157.
- Thøers Jord, Vitten S., Sabro H., 144.
- Tinckel, Hans Hansen, Præst i Svédala, 609.
- Tingerup, Merløse H., 338, 458.
- Tisdorph, Henrik Mikkelsen, Mag., Præst i Odense, fhv. Provst i Haderslev, 20 f., 534, 539.
- Tise (Thue), Nørre H., Salling, 125, 180, 242, 678.
- Tiselholt, Gudme H., 499, 611.
- Tiset, Ning H., 541.
- Tisvilde, Tibirke S., Holbo H., 633.
- Tjele, Sønderlyng H., 565.
- Tjæreby, Ringsted H., 126, 549.
- Tjærringe se Tørringe.
- Tobberød (Taaberød), Aarstad H., 131.
- Toernehaug se Taarnhave.
- Toftskov (Tøftskov), Feldballe Birk, Sønderhald H., 191.
- Togerup se Taagerup.
- Togerød, Færs H., 603 f., 639.
- Toggerbo, Vistofte S., Mols H., 111.
- Tollestrup, Aarstad H., 131.

- Tollund, Hids H., 354.
 Tolstrup Mark, Hornum By og H., 325, 377 f.
 Tommerup Hovedgaard, Kvidinge S., Sdr. Asbo H., 24 f.
 Tonder (Tunder) se Tønder.
 Torben Gabrielsen se Akseleje.
 Tore Gødesen i Aas 596. — Olesen i Torkelstrup 177.
 Toreby, Musse H., 580.
 Torkelstrup (Thorckerstrup), Oxie H., 177.
 Tornekrans, Mikkel Nielsen, 371.
 Tornumgaard, Lintrup S., Gram H., 415.
 Torp, Himle H., 48.
 Torsjord, Vitten Mark, Holme S., Ning H., 487.
 Torskefjords Ting, Bardastrands Syssel p. Island, 206, 648.
 Torslund, Lille, Vrads H., 392.
 Torslundelille, Tune H., 502, 560, 568.
 Torsnæs Ting, Snejældsnæs Syssel p. Island, 206, 648.
 Torstrup, Ø.-Horne H., 214, 535.
 Torsø Hovgaard, Solbjærg S., Vemmenhøgs H., 121 f.
 Torum, Nørre H., Salling, 112, 180. —, Lille, 112.
 Torup, Allerup S. Aasum H., 159. — Hundborg H., 126. — (?), Høgs H., 358. — Lille, Rinds H., 396. — Skamby S., Skam H., 159. — se Taarup.
 Tosnæs, Ide og Markers Fogderi, Smaalenenes Amt, 510.
 Tostebo (Tostebro), Mørum S., Lister H., 132, 591.
 Tostrup, Merløse H., 217, 238. — Se Taastrup.
 Totterup, Bare H., 147.
 Tranbjærg, Ning H., 503.
 Trane, Mads Hansen, Præst i Torstrup og Horne, 214, 535 f.
 Tranekær Slot og Len 3 f., 37 f., 64, 92, 128, 144, 275, 585, 595, 642, 660.
 Trellerup (Trollerup), Gaard, Bjærgø H., Fyen, 65, 338 f., 351, 373, 514, 577, 651, 679.
 Trend Mølle, Strandby S., Gislum H., 528.
 Trene, Gærs H., 324.
 Troels i Heslunde 297. — Pedersen p. Vaarbjærggaard 382.
 Troelstrup, Rinds H., 44.
 Trolle, Niels, Lensmand i Københavns Len, 1641 p. Roskildegaard, 296, 433, 444, 448, 493; nævnes 14, 24, 121, 146 194, 230, 236, 254, 273 f., 280, 289, 296, 310, 319, 341, 343, 348, 363, 391, 422, 435, 438 f., 454, 462, 464 f., 476, 484 f., 491, 501, 504, 529, 531, 541, 547, 552 f., 557, 573, 576, 595 f., 620, 638, 643, 652, 655 ff., 659, 676.
 Trollerup se Trellerup.
 Frømte Gerd, Medelstad H., 132.
 Trondhjem 69, 521, 627, 656. — Borgere 222, 594. — Gaard og Len 77, 208, 660. — Stift 69, 225, 657. — Superintendent se Peder Schielderup.
 Truelstrup, Ramsø H., 627.
 Truernicht (Thruering), Hans, Smed, 484.
 Trunderup, Kvibille S., Halmstads H., 189. —, Sunds H., 453, 500, 549. — Trunderupgaard, Sunds H., 26.
 Tryggevalde Slot og Len 15, 27, 238, 273, 299, 410, 433, 440, 444, 448, 574, 629, 659.
 Trægaard, Hans, i København, Forvalter for det ostindiske Kompagni, 58.
 Trøjborg, Tønder H., 330.

Tubæk Mølle, Skibbinge S., Baarse H., 181.
 Tudse Lund, Merløse H., 293.
 Tudsens, Tudse H., 527.
 Tulstrup Jerrestad H., 106.
 —, Rønneberg H., 604, 639.
 Tune Herred 643.
 — Skibrede, Norge, 208, 660, 679.
 Turø 52 f.
 Tustrup, Sønderhald H., 28, 412.
 Tved, Hillerslev H., 126.
 — Sunds H., 229, 281, 324, 346.
 Tværskov Mølle, Vigerslev S., Skovby H., 2, 339.
 Tybjærg Herredsting 618.
 Tyge Kristensen, (Vordingborg?), 132. — Pedersen, Arkelimester p. Halmstad, 56.
 Tygelse, Oxie H., 103.
 Tyrkiet 435.
 Tyrrestrup, Skaade Mark, Holme S., Ning H., 541.
 Tyrsted, Bjærg H., Jylland, 75.
 Tærø, Baarse H., 287.
 Tøftskov se Toftskov.
 Tølløse, Merløse H., 607.
 Tønder (Tonder, Lunder) 35, 80. — Borgere 133, 327, 353.
 Tønnersø, Tønnersø H., 626.
 Tønsberg 638, 661. — Borgere 222.
 — Gaard og Len 222, 660 f., 679.
 Tørrild Herred 355. — Herredsfoged se Peder Svendsen.
 Tørring, Skodborg H., 8, 126, 180.
 Tørringe (Tjerringe), Oxie H., 177.
 Tøstrup, Nørre H. Dyr, 28, 412.

Ubby, Arts H., 627.
 Ucke, Klavs, 316, 356; jvfr. Anne Schack.
 Udby, Tudse H., 527.
 —, Vends H., 11.
 Udlejre, Voldborg H., 592.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand

p. Skanderborg, Aakær og Salte, 535; nævnes 4, 18, 32, 46, 67, 152, 162, 276, 305, 335 f., 369, 385 f., 396, 398, 466 f., 479, 487, 509, 641.
 Udsholt, Holbo H., 567.
 Udø, Medelstad H., 132.
 Ugerup (Urup), Aksel, kgl. Ingeniør, Guvernør i Kristianspris, 36, 107, 113, 215, 617, 665; nævnes 34, 43, 227, 381, (461), 548; jvfr. Sidsel Grubbe. — Jørgen, 617; jvfr. Anne Ulstand.
 Uggerløse, Merløse H., 217, 238.
 Ugilt, Vennebjerg H., 606.
 Ulfeldt, Bjørn, Løjtnant, 99, 168, 187, 299, 382. — Ebbe, Hofjunker, 476. — Ejler, 1640 Resident i Spanien, 217, 514, 516—19, 536, 548, 550, 636, 665, 679. — Flemming Jakobsen, 580. — Jfr. Helvig Jostsdatter († 1638), 191. — Jakob Jakobsen († 1630), 209. — Jakob Mogensens 151, 179. — Knud Kristoffersen, Generalkrigskommissarius i Holsten, 1640 Lensmand i Tønsberg Len, 259, 340; nævnes 18, 34, 36, 40, 58, 85, 89, 137, 144, 146, 163, 184, 226, 244, 290, 297, 315, 322, 326, 362, 396 f., 480, 522, 527, 532, 544, 552 f., 556 f., 625, 632, 646, 651 f., 660, 665; jvfr. Vibeke Podebusk. — Korfits Jakobsen, Lensmand p. Møen, Statholder, 1640 Gesandt i England, 239, 436; nævnes 5, 22 f., 29 f., 44, 51, 64, 71, 98, 114 f., 120 f., 127, 133, 146, 153, 167, 181, 192, 199, 208, 218, 220, 225, (228), 232, 235, 240, 242, 246, 285, 288 f., 303, 310, 312, 319, 322, 347, 349 f., 357, 363, 365, 386, 388 f., 410 f., 440, 443, 447, 464, 470, 475 f., 522, 561, (566), 614, 621, (648), 659. — Korfits Mogensens, Skibshøvedsmand, Admiral, 47, 239, 248, 496; jvfr. Else Thott,

- , Jfr. Kristense, 199, 280, 549. — Kristoffer Knudsen, Lensmand p. Helsingborg, 24 f., 65, 280, 423, 640; nævnes 36, 103, 107, 113, 116, 131, 161, 176, 200, 210, 240, 246, 273, 292, 297, 311, 357, 394, 442, 446, 464, 477 f., 508, 542, 549, 553, 564, 597, 614 f., 617, 621, 624, 626, 659, 670. Se ogsaa Kommissarierne i Skaane. — Lavrids, 65, 409, 529, 599. — Marie, Aksel Arenfeldts, 615. — Mogens Jakobsen († 1616) se Anne Munk. — Mogens Jakobsen, Hofjunker, 200.
- Ulfstand, Anne, Jørgen Ugerups, 617.
- Ullemosen, se Ulvemosen.
- Ullerslev, Vindinge H., 72, 544.
- Ullerup, Elbo H., 83.
- , Hillerslev H., 359.
- H., 359.
- , Torne H., 245.
- Ulrik, Herman, Skovrider i Vejle, 306. Se ogsaa Herman Kock.
- Christian, Christian IV's Søn, se Gyldenløve.
- Ulstrup, Aars H., 320.
- Ulvborg, Ulvborg H., 368.
- Ulvemosen (Ullemosen), Havdrup S., Tune H., 343, 679.
- Ulvaks, Iver, 189.
- Unbehoverum, Henrik, p. Femern, 493. — Rasmus, p. Femern, 493.
- Undals Præstegæld, Mandals Fogderi, Norge 436.
- Ungarn 240.
- Unnerup, Holbo H., 286.
- Urne, Aksel Jørgensen, 45, 87, 309, 368, 458, 460. — Aksel Knudsen († 1626), 579; jvfr. Birgitte Gyldenstjerne. — Ejler Knudsen († 1640), 167, 271, 291, 579, 679; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Else Knudsdatter, Preben von Ahnens, 579. — Erik Akselsen († 1631) 579. — Frederik, Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 1641 p. Silkeborg, 91., 126, 271, 277, 433, 436, 444, 549, 579; nævnes 47, 80, 97, 121, 143, 174, 194, 199, 221, 224, 238 f., 278, 280, 286, 296, 308, 310, 341, 365, 373, 397, 420, 422, 424, 428, 437, 450 f., 457, 477, 509, 570, 599, 608, 614, 641. — Hans († 1625), 383. — Jørgen Knudsen, Rigens Marsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 271, 338, 458, 579, 590; nævnes 8, 22, 24, 36, 42, 44, (74), 76, 87 f., 98, 126, 178, 180, (230), 246, 257, 273, 311, 333, 362, 366, 413, 416, 429, 436, 451 f., 464, 490, 492, 497, 527, 529, 533, 542, 553, 564, 578, 590, 599, 617, 666, 673; jvfr. Margrete Marsvin. — Karen, Niels Harbous, 383, (634). — Knud Akselsen († 1622) 579; jvfr. Merete Grubbe. — Knud Akselsen 579. — Kristoffer Knudsen, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, 579; nævnes 69, 71, 224 f., 238, 273, 291, 301, 376, 485, 586, 620, 655, 657, 660. —, Jfr. Margrete Eriksdatter, 579. — Margrete Hansdatter († 1641), Jørgen Munds, 383, 611. — Otte († 1620), se Barbara Breide. — Palle, 75, 358, 639. — Regitse, Jost Frederik v. Pappenheims, 579. — Sivert Knudsen, Lensmand p. Roskildegaard, 1641 p. Tryggevælde, 271, 433, 444, 448, 579; nævnes 127, 142, 160, 185, 198 f., 231 f., 246, 252, 289, 292, 296, 310, 358, 420, 422, 428, 434, 437 f., 440, 459, 502, 507, 555 f., 560, 567 f., 571, 592, 594 ff., 618, 629, 659, 663 f., 673, 676.
- Urup se Ugerup.
- Uslerup se Veslerup.
- Ut, Bjørge H., Jylland, 75.

- Utrecht, Johan, Organist ved Aarhus Domkirke, 156.
- Utterslev, Sokkelunds H., 469.
- Vaar, Slet H., 231.
- Vaarbjørsgaard, Kær H., 382.
- Vadstedgaarde, Aarstad H., 584.
- Vagn Pedersen i Notten 105.
- Valby, Jerrestad H., 106.
- Waldau, Werner v., Kongens Raad, 549.
- Waldburger, Joakim, Slotsfoged p. Københavns Slot, 185, (649).
- Valdemar Christian, Christian IV's Søn, se Gyldenløve.
- Valdemarsslot p. Taasinge (tidligere Kærstrup) 23, (71), 130, 132, 232, 323, 342, 540, 583.
- Valentin, Gartner ved Frederiksborg, 566. — Kristensen, Mag., Præst i Kalundborg, se Køler.
- Valkendorf, Henning Henningsen, Lensmand p. Odensegaard, 209, 229, 281, 297, 324, 344, 346, 492, 526, 543; nævnes 1, 8, 11, 18, 20, 23, 26 f., 29 ff., 35, 45, 61, 64 ff. 69—72, 74, 88, 90, 112, 116, 120, 122, 129, 132, 138, 150, 154, 159, 161 ff., 174, 181, 187, 189, 197, 201, 208, 216, 219, 224 ff., 232 f., 237, 240 f., 245 f., 255, 263, 274, 276, 278, 280, 293 f., 300, 303, 311 f., 323, 325, 341 f., 351 f., 357, 361, 364, 400, 420, 422, 427, 440, 445, 455, 464 f., 471, 481, 484 ff., 491, 494, 499, 510, 513, 536, 538 ff., 544 f., 551, 557, 560 f., 568 f., 576, 578, 585, 599, 610, 612, 620, 641 f., 650, 655 ff., 659, 665, 667, 669 f., 674. — Kristoffer († 1601), Hofmester, 248.
- Vall, Gullands Sønder H. 498.
- Vallensved, Ø.-Flakkebjærg H., 160.
- Vallø, Bjæverskov H., 29, 174, 289, 440. — Vester-, 560, 567, 596. — Øster-, 502, 560, 568, 596, 629.
- Vallø By, Bjæverskov H., 560, 567.
- Walters, Georg, Kaptejn, 386.
- Vambaas, Lille, Gerd, Medelstad H., 132. — Store, 132.
- Vamdrup, Vester, Vamdrup S., Andst H., 8, 401.
- Vandal, Hans, Dr., Biskop i Viborg, nævnes 29, 69, 213, 225, 269, 374, 379, 466, 656, 665, 677.
- Vandborg, Vandfuld H., 9, 126, 156, 180, 590.
- Vandel, Iver, Mag., Professor ved Gymnasiet i Lund, 15 f., 195. — Lavrids Hansen, Tolder i Aalborg, 225, 235, 535.
- Vandet, Ø.-, Hillerslev H., 126.
- Vandkive, Gyng H., 199, 280.
- Vandkrog, Jerslev S., Børglum H., 605.
- Vandstad (Vastad) Hovgaard, Eftre S., Aarstad H., 131.
- , Hjerernerup S., Bjærg H., Skaa-ne, 107, 478.
- Vang, Villands H., 203.
- Wangeroog, Østfriesland, se Vran-gerø.
- Varberg 149, 254, 661, 663. — Bor-gere 48, 149, 152, 222, 254, 663. — Hospital 471.
- Slot, (Fæstning) og Len 48, 91, 161, 177, 187 f., 223 f., 254, 280, 300, 302 f., 304, 446 f., 471, 484, 508 f., 533 f. 619, 654, 660, 668. — Pligtskriver se Mikkel Pedersen. — Skriver se Markus Lavridsen. — Vagtmester se Jens Nielsen.
- Varde 8, 264, 311, 409. — Borgeme-ster se Otte Rasmussen. — Raad-mand se Steffen Nielsen. — Bor-gere 18, 59, 62, 264, 361, 379, 404, 407, 413, 535. — Byting 62. — Hospital 179, 264.
- Vardøhus Slot og Len 77, 223, 312, 485, 655, 660, 662.
- Varming, Ribe H., 524.

- Varegaard, Karup S., Bjærge H., Skaane, 478.
- Varschave (?) Bro, Tyrsting H., 467.
- Vasspyd, Erik († 1625), se Karen Pax.
- Vastad se Vandstad.
- Weber, Johan, Apotekersvend i København, 509.
- Vedby se Rudsvedby.
- Vedenø, Vederøe se Vejrø.
- Vedtofte, Baag H., 49.
- Wegner, Thomas Kortsen, Mag., Superintendent over Stavanger Stift, nævnes 69, 225, 657.
- Weinholt (Vindholt), Daniel, i Slagelse, 468.
- Weissenstein, Aleksander v., Oberstløjtnant, 334, 439, 441.
- Vejby, Holbo H., 286.
- Vejerslev, Sønder H., Mors, 142.
- Vejlby, Fuglse H., 580.
- , Sønder H., Dyrs, 28, 112, 412.
- , Vends H., 11.
- Vejle 8, 31, 68, 143, 223, 300, 306, 311, 484, 656, 661. — Borgemester se Niels Nimb. — Hospitalsforstander se Jesper Andersen. — Toldere se Søren Knudsen Kølholt, Niels Nimb. — Borgere 31, 88 f., 143, 306, 337, 417. — Byting 31.
- Vejmark, Eng i Herringe S., Salling H., 499.
- Vejrø (Vedenøe, Vederøe, Venøe, Verøe) 108 f.
- Sund ved Samsø 108, 122.
- Vejstrup, Gudme H., 53, 297, 679.
- Velds, Ørum S., Sønderlyng H., 386.
- Vellerup, Horns H., Sjælland, 194.
- Gaard, Vellerup S., Horns H., Sjælland, 194.
- Vellev, Hovlbjærg H., 390.
- Velling, Hind H., 405(?).
- , Tyrsting H., 405.
- Vellinge, Luggude H., 102.
- Vellyst, Mørum S., Lister H., 132, 591.
- Velrød se Vællerød.
- Vemmenæs Færgested, Taasinge, 154.
- Vemmetofte, Fakse H., 299, 410, 525, 554, 611 f.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Vendsyssel 34, 43, 340, 634 f. — Provsti 472, 479. — Provst se Filip Julius Bornemann.
- Venstermand, Jfr. Anne, 312, 318.
- Venø se Vejrø.
- Verden, Tyskland, 207.
- Verne Kloster, Norge, 208, 223.
- Verninge, Odense H., 66, 79, 104, 112.
- Verum, Mikkel Jensen, i Randers, 133.
- Verø se Vejrø.
- Weser, Flod i Tyskland, 81, 90, 216.
- Veslerup (Uslerup) Gaard, Gynge H., 282.
- Vesløggaard, V. Han H., 376, 673.
- Vestenbæk, Baarse H., 287.
- Vesterborg, Lollands Sønder H., 50.
- Vesterfalde, Bjørnsholm S., Slet H., 528.
- Vesterhavet, Vestersøen se Nord-søen.
- Vestervig Kloster og Len 126, 564, 590.
- Westhof, Frederik, i Sorø Skole, 643.
- Vetterslev, Ringsted H., 126, 549.
- White (Witt, Hvit), Markus, Skibskaptejn, 230, 481, 496.
- Vibbe Larvilsen, Skipper, 673.
- Vibbekind, Johan, i Slagelse, 468.
- Vibe, Peder, dansk Resident i Stockholm, 270, 389, 498, 617; jvfr. Anne Katrine Budde.
- Viborg 8, 311, 448, 475, 631, 661, 667. — Apoteker se Johannes Borchsenius. — Borgemester se Peder Biering. — Toldskriver se

- Hans Brotmand. — Borgere 12, 19, 104, 176, 179, 222, 250, 339, 366, 379, 631, 672. — Domkapitel 12, 17 f., 110, 224, 242, 268 f., 331, 379, 475, 480, 601, 635. — Domkirke 18, 110, 286, 379, 388, 474. — Gymnasitum (268). — Hospital 19, 314 f., 408, 635. — Sortebrødre (Søndersogns) Kirke 250, 665. — D a t.: 535, 612.
- Viborg Landsting (Snapsting) 41, 214, 309, 407, 417, 635, 658. — Stift 69, 225, 464, 656, 677. — Superintendent se Hans Vandal. — St. Hans Klosters Len 190 f.
- Viby, Udby S., Vends H., 11. —, Villands H., 323.
- Vidou, Peter, fra Tønder, i Hamburg, 133, 353, 361.
- Viebakken, Magleby, Kvidinge S., Sdr. Asbo H., 554.
- Vig, Ods H., 567.
- Vigerslev, Skovby H., 339.
- Vigersted, Ringsted H., 627.
- Vilbjærg, Hammerum H., 124.
- Villads N., Mestersvend ved Skibsbbygning, 19. — Andersen i Hejninge 136.
- Ville Pedersen i Østerhoved Gaard, Delefoged i Give S., 326.
- Villered, Jens, i København 254.
- Williams, Robert (Robert Villumsen), Skibskaptejn, 193.
- Villum Adriansen i Nyborg 256. — Davidsen, Borgemester i Næstved, 114, 134, 153, 193, 225, 242. — Evertsen, Skibskaptejn, 236, 490. — Mortensen se Rosenvinge. — Olsen i Herlev 47. — Thomsen, Landsdommer i Blekinge, 464, 561 f. — Thomsen, Organist i Nykøbing Mors, 396.
- Vilsgaard, Vejerslev S., Sønder H., Mors, 142.
- Wilster. Borgere 396, 552.
- Vilstrup, Brusk H., 310, 337. —, N., Tørrild H., 383.
- Vinberg, Hans, i København, 633. —, Favraas H., 470.
- Vind, Anne († 1639), Erik Skrams, 196. — Hak, 644. — Iver Jakobsen, øverste Kancellisekretær, Lensmand p. Lundenæs, 267, 375; nævnes 12 f., 22, 50, 63, 124, 156, 168, 214, 264, 276, 290, 360, 367, 375, 392, 469, 499, 535, 561, 581, 600, 641. — Jørgen, Rentemester, 1640 Lensmand i Herrisvad Klosters Len, 1641 p. Dragsholm, 24 f., 71, 240, 278, 433, 440, 444, 449 f., 553, 644; nævnes 78, 80, 120 f., 137, 140, 161 ff., 208, 220, 226, 267, 273, 277, 305, 349, 357, 386, 408, 410, 428, 437, 440, 450, 461, 464, 477, 507, 512 f., 531, 536 f., 541 f., 561, 564, 567, 614, 617, 629, 637, 659. Se ogsaa Rentemestre. — Kristian Iversen, 12. — Margrete († 1641), Niels Lykkes, 500, 629. — Niels Nielsen, Hofjunker, 1641 Lensmand i Københavns Len, 62, 433, 444, 448, 629; nævnes 462, 465, 493, 508, 531, 533, 545, 566, 571, 573, 607, 659, 667.
- Vindalt, Brederød S., Tønnersø H., 597, 639.
- Vindekilde, Ods H., 541.
- Vinderslev, Lysgaard H., 394, 406.
- Vinderslevgaard, Lysgaard H., 406, 412. —, Tørrild H.(?), 535.
- Vindholt, Daniel, se Weinholt.
- Vinding, Tyrsting H., 190.
- Vinge, Høgs H., 597, 639.
- Vinstrup, Peder Pedersen, Dr., Biskop over Skaane Stift, 627 f.; nævnes 15, 69, 195, 224, (241), 324, 575, 604, 624, 656, 663.
- Winterberg, Otte, p. Øsel, 664.
- Winterfeldt, Anne Katrina, 646.

- Vinterholt, Favraas H., 596.
 Vintersbølle, Baarse H., 287.
 Vintri Oxie H., 200.
 Visborg Slot og Len 130, 463, 639.
 Jvfr. Gulland.
 Visby, Gulland, 471. — Borgeme-
 ster se Hans Olufsen. — Borgere
 130, 471.
 Wisch, Henrik von der, 169. —
 Sivert von der († 1619), 169.
 Vistofte, Mols H., 111.
 Witt, Markus, se White.
 Vitten, Sabro H., 144, 196.
 — Mark, Holme S., Ning H., 487.
 Wittrup, Barbara Hansdatter, Kri-
 stian Friis's, 116, 231.
 Viuf, Brusk H., 413.
 Vive, Hindsted H., 368, 460.
 Viverup, Jerrestad H., 106.
 Vixstrup se Vejstrup.
 Vladislavs IV Sigismund, Konge af
 Polen, (92, 416).
 Vlieland, Nederlandene, 506.
 Vognstrup, Navr S., Hjerm H., 501.
 Vokslev, Hornum H., 321, 387 f.,
 648.
 Voldby, Nørre H., Dyrs, 28, 412.
 —, Vends H., 11.
 Volsted, Fleskum H., 599 f.
 Vonsild, Gislum H., 557 f.
 Vorde, Nørlyng H., 635.
 Vordingborg 7 f., 102, 104, 300, 310,
 656. — Borgemester se Ejler Ja-
 kobsen. — Rektor se Jørgen Kri-
 stensen Flensborg. — Borgere
 132, 221, 445, 507, 582.
 — Slot og Len 132, 181 f., 286 f.,
 296, 329, 465, 508, 658.
 Vork, Jerlev H., 401.
 Vorm, Jørgen Ernst, til Svenstrup,
 371.
 Worm, Jørgen, 362. — Ole, Dr.
 med., 127, 623.
 Vorning, Sønderlyng H., 331, 480,
 601.
 Vosnæsgaard, Ø.-Lisbjerg H., 196.
 Vraa, Ajstrup S., Kær H., 1.
 Vram, Ø.-, Gærs H., 323.
 Vrangerø (Wangeroog?) 269.
 Vrangetød Bøgeskov, Gødelev S.,
 Torne H., 245.
 Vrangsgaard, Baarse H., 287.
 Vrangstrup, Tybjerg H., 618.
 Vrannerup, Andst H., 377. — Møl-
 le 374.
 Vrejlev, Børglum H., 101, 105, 460,
 625.
 Vrigsted, Bjærg H., Jylland, 453. —
 Kær 453.
 Wuchters, Abraham, Kontrafejer p.
 Sorø Akademi, 102.
 Vurm se Orm.
 Vællerød (Velrød), Færs H., 591.
 Være, Sønder-, Viske H., 243.
 Yding, Vor H., 67, 305.
 Ystad 115, 154, 667. — Tolder se
 Johan Friis. — Borgere 209, 616.
 Zackarias N., Kapellan i Herrestad,
 241.
 Zigeler, Gregorius, Vagtmester p.
 Halmstad Slot, 423.
 Zitzevitz, Mathias, 101, 189.
 Zoëga, Hans, Mag., 45.
 Zühlo, Dorothea, Frans Henrik v.
 d. Kettenburgs, 93, 97, 185.
 Æbeltoft 503, 559, 661. — Borgere
 222, 331, 503.
 Øhave, Jord til Nyborg Slot, 256.
 Øje p. Gulland 614.
 Ølgod, Ø.-Horne H., 63.
 Øllufgaard, Skads H., 62.
 Ølsted, Hatting H., 327, 453.
 Ølund (Ollund), Lunde H., 64.

- Ølst, Galten H., 50.
 Ølsted, Hatting H., 32.
 Ønnerup, Vemmenhøgs H., 16.
 Ørbeck, Søren Jensen, Skibsløjtnant, 181.
 Ørbæklunde, Vindinge H., 539.
 Øresund (Sundet) 3, 83, 92 f., 95, 120, 187, 216, 218, 220, 230 f., 236, 252, 254, 260, 279, 284, 289 f., 365, 370, 416, 434, 437, 442, 457, 463, 476, 494, 496 f., 503, 506, 512, 531, 556, 607, 613, 617, 673. — Toldere 3, 83, 92 f., 95, 120, 218, 220, 234, 254, 273, 279, 289, 348, 365, 416, 419, 434, 437, 442, 444, 463, 469, 476, 489, 493, 504, 512, 549, 556, 561, 617, 643, 673. Se ogsaa Gørdert Braem, Herman Holst. — Toldskrivere 365, 416, 532. — Visitører se Kristen Rasmussen, Hans Piper.
 Ørkilds øverste Mølle, Sunds H., 201.
 Ørmelle, Vemmenhøgs H., 134.
 Ørndrup, Aars H., 371.
- Ørnenæs, Ørkeneds S., Gyng H., 281 ff.
 Ørninge, Vinge S., Høgs H., 626.
 Ørsted, Anders Jensen, Præst i Tem, 190, 347.
 Ørsø, Vemmenhøgs H., 121.
 Øsel 645, 664.
 Østed, Mads Jensen, i Randers, 133.
 Østergaard, Hovlbjærg H., D a t.: 395.
 —, Tulstrup S., Ning H., 327, 347.
 Østergarn (Østergaarden) p. Gul-land 471.
 Østerhoved Gaard, Give S., Nørvang H., 326, 535.
 Østerlund, Lunde H., 72.
 Østerslev, Villands H., 66, 210, 323.
 Østersøen 220, 236, 467 f., 513, 561.
 Østrupgaard, Lunde H., 371, 425.
 Øvreby (Ovreby), Halmstad H., 23.
 Ørum, Jens Kristensen, Præst p. Fur, 581.
 —, Sønderlyng H., 386.
 — Slot og Len 414 f., 660, 672.
 Øse (Øs), Skads H., 212, 375.

Sagregister.

Aaer 467.

Aag 577.

Aalekister 528.

Aaraad, svoret over, 354.

Adel. Ophøjelse i Adelsstanden 646.

Fremmede Adelsmænds Optagelse i den danske Adel 671. Adelen skal stille Bøndersoldater 246; vil i 2 Aar udskrive Folk af deres egne Bønder til Landeværnet og yde Penge til Gevær, Lunter og Krudt 667 f.; skal indsende Ekstrakt af deres Jordebøger og Fortegnelse over deres Tilgodehavende til Opkrævning af den udlovede Kontribution til Landeværnet 668. Revers til Adelen i Anledning af, at den i 2 Aar vil underholde Soldater til Fods, 642. Adelige Forsamlinger afholdes paa Raadhus 605. Breve Adelen vedkommende leveres til dem, hvem de vedkommer, mod deres Revers, 388 f. Forordning om adelige Kvinder, som ægter ufri Mænd, 671. Adelsjomfru maa være sin egen Værge 75 f., 80 f., 99, 139, 526, 598, 621, 628, 636, 663; maa sælge eller mageskifte sit Gods 34, 267; maa sælge sit Strøgods for at købe samlet Gods igen 124; maa sælge arvet Gods for at købe sig en Gaard 266; maa bortskifte Gaard 634; maa sælge eller pantsætte Gaard til Betaling af sin Gæld 177, 312. Adelsjomfrus Gaard overleveres til hendes Værge 196.

Betaling af Adelsjomfrus Gæld 27. Adelsjomfru maa med sin Formue blive i Boet hos sin Søster 431; skal for sit sælsomme Levned ind sættes i et Kammer paa hendes Værges Gaard 188 f., 196. Melankolsk Adelsjomfru anbringes hos en af hendes Søstre 600 f. Deputat fastsættes for Adelsjomfru 196, 256. Adelsjomfru gør sig skyldig i Uskikkelighed 13. Adelsjomfru borttrømt med gift Mand 27. Adelsdame maa give sin Datter Tape ter, Sparlagen o. a. til hendes Bryllup 288; faar tildelt Tømmer 407. Trætte mellem Adelsfrue og Adelsmand 42; mellem Adelsfrue og Præst 406; mellem Adelsfrue og Borgere 62. Adelsmænd (Adelsfruer) skal begive sig til Kongen 92, 135, 168, 273 f., 410, 416 f., 436, 442, 673; Adelsmænd skal begive sig til Herredagen i Norge og sidde Retterting 423. Adelige indbydes til Bryllup 617. Adelsmand fritages for Ridemandstov o. a. 293; faar Arrest i Adelsjomfrus tilgodehavende Penge til Erstatning for Kavtion for hende 318 f.; faar Bevilling til at bruge Handel og Vandel 220. Betaling for ung Adelsmands Optugtning 81. Ung Adelsmand maa rejse udenlands 82, 155, 164, 231, 257, 459, 537; vil uden Tilladelse rejse til Udlandet 431. Umyndig Adelsmand maa sælge sit Jordegods 200 f.

- Uvenskab mellem Adelsmand og hans Datter 394 f. Adelsmand tiltales for Forsøg paa Giftmord mod sin Hustru 311, 334, 342 f., 541, 559; for forbudte Midler med Troldfolk, Signen og Manen, 152. Trætte mellem Adelige 24, 71, 97, 259, 270 f., 321, 334 f., 434, 528, 546 f.; mellem Adelsmand og hans Foged 15, 346; og Bonde 188; og Købstad 571. Adelsmand skal selv udstede Obligation i St. f. den af hans Brødre udstedte 416. Se Stænder.
- Adelsgoods. Undersøgelse vedrørende Køb af frit Adelsgoods ved ufri Folk 666. Forordning om dem, der ved Pant eller Køb har tilforhandlet sig frelse Gods, 671; om ufri Mand, der for Gæld har modtaget Adelsgoods, 671. Udlagt Adelsgoods skal sælges til Adelen 18 f. Se Herregaard, Hovedgaard.
- Admiralitätsret se Rettergang.
- Akademiet i Sorø 155. Hofmester, Udnævnelse af, 206 f.; Kannikedomme tillægges Hofmesteren paa Akademiets Vegne 218 f. Se Just Høg, Henrik Ramel. Professor ved Akademiet faar Vikarie ved Dekani 257; maa rejse udenlands med ung Adelsmand 257. Ansættelse af Bogtrykker ved Akademiet 340. Kontrafejer se Abraham Wuchters. Gemakker og Inventar til Kongens Søn m. fl. paa Akademiet 593; Levering af Materialer dertil 613. Optagelse i Sorø Akademi og Skole 82, 101 121, 154, 207, 436, 490, 497, 523, 530, 533, 551 593 f., 607, 643, 666. Ung Adelsmand, som er forløvet og ikke vendt tilbage, skal give Møde for at tage lovlig Afsked, førend han forlader Riget, 431. Ung Adelsmands Gæld til Akademiet 431. Kongens Gælds brev til Akademiet omskrives til 2 Gælds breve 253. Rideundervisning 82. Afholdelse af Torvedage 497. Akademiets Bønders Soldaterhold 349.
- Akcise se Sise.
- Akseltorv. Bønder skal søge Akseltorv 631.
- Almue se Løsgængere.
- Ammenstue 153.
- Ammunition 614 f. Ammunition, laant Borgerne, skal indkræves af Byfogderne, 666. Granater 434. Kugler (Lod) 55, 434, 497, 512, 541, 607, 613, 673. Lunter 290, 555, 646, 667 ff. Se Bly, Krudt. Transport af Ammunition 555.
- Amtsskriver 303.
- Anker se Skibsinventar.
- Apotek. Apotekerprivilegier 203. Indpas i Apotekerprivilegier 174, 359 f., 619. Bevilling til Oprettelse af Apotek 295, 603. Nyoprettet Apotek skal revideres 623. Apotekernes Priser paa Speceri og Urter 667.
- Apotekere 12, 445. Apoteker maa holde Vinkælder 295; maa falde Vin, Brændevin o. a. fremmed Drik, men maa ikke drive andet Købmandskab, 205; fritages for Byens Bestillinger og for Indkvartering i eget Hus 646. Hofapoteker, se Hoffet. Apotekersvend 509, 603.
- Arkeli. Arkelimester, Bestalling 55 f., 249 f. Underarkelimester ved Tøjhuset, Bestalling, 428. Se Tøjhus.
- Arkiv. Breve under Forsegling skal udleveres 21; skal udleveres til Brug i en Retssag 559 f. Breve, udtagne af opbrudt Bo, skal tilbageleveres, 212. Bevillingsbrev

- brændt 392, Breve bortkommet ved fjendtligt Indfald 73; brændt ved Præstegaards Brand, bekræftes 414. Udstedelse af Genpart af Reversal over Klosters bortkomne Breve 73. Kopi af Mage-skiftebrev og Besigtelse skal meddeles 208 f. Lunde Kapitels Landbog, Palterne, 24 f. Registrering af Breve, indsat i Domkirke, 474; af Breve Adelen vedkommende i Domkirke 388 f.; Brevkister og Skrin maa aabnes til Udtagelse af Breve, Jordebøger og Dokumenter 129, 335; i Domkirke aabnes og Brevene udtages til dem af Adelen, hvem de vedkommer, 388. Brevkister (Brevskrin) maa aabnes til Udtagelse af Breve og atter forsegles 117, 155. Se Skifte. Arkivhvelving 209.
- Arrest paa uadelig Skyldner 39, 92, 179, 254, 405 f.; paa Skippere 279, 504. Skipper undvejet fra Arrest 35. Arrest paa Person for Gæld 405 f., 504, 636. Ridefoged, som har hindret Arrest paa Skyldner, skal skaffe ham til Stede igen, 254. Arrest i Penge 372, 563; ophæves 421; i Tilgodehavender 261, 318 f., 339 f., 452; ophæves 84; paa Skibe, Gods m. m. 10 f., 35, 93 f., 133 ff., 238, 250 f., 289, 364, 506, 512, 531; ophæves 80, 108 f., 227; skal ikke foretages 91. Trætte om Arrest paa Skibe 476. Arrest paa danske Skibe og Gods i Spanien 217, 515 ff., 521, 523; paa svenske Skibe med falske Papirer 531; paa ulovlige Egeplanke 175. Se Prise.
- Artilleri. Levering af Heste til Artilleriet 555. Se Skyts.
- Arv. Arvesager efter Kongens Børn 563; efter Adelige 41, 128 f., 178, 263—66, 274, 312, 362, 425 f., 529, 547, 594, 599; efter Borgerlige 118, 435, 563 f., 642 f., 652 ff., 672 f. Vedgaaelse og Fragaalelse af Arv og Gæld 41, 178, 192. Skifte af Arv trækkes i Langdrag 265 f. Salg af afdød Adelsmands Gods og Løsøre til Betaling af hans Gæld 362. Trætte om Arv 435, 529, 564, 594 f. Indførsel i Arvepart 512. Kommission i Arvesag tilbagekaldes, da Sagen skal indstævnes for Rigens Raad, 274. Arv flyttes til en anden By 642 f.; tilfaldet bortrejst Arving 564. Borgemester faar Tilladelse til at afhænde Halvdelen af Stifdatters Gaard og Bo 622. Arveafkald 376. Jvfr. Sjette- og Tiendepenge, Testamenter.
- Astronomi. Instrumenter: Armilla Æquatoris 643. Sekstant 643.
- Baade se Skibe.
- Baandstager 218.
- Bageri. Bagers 475 f.
- Balsambøsse 60.
- Bartskærere (Barber) 47, 174, 402. Bartskær afskediges som Kirkeværge 584. Bartskær ved Børnehuset, Holmen, Tøjhuset og Provianthuset, 601 f. Bartskærere til Flaaden 7 f., 310 f. Bartskærs Betaling for Kur 47. Kongens Folk, der kommer til Skade i deres egne Bestillinger eller i Drukken-skab, skal selv betale Bartskæren, 602. Barber dømt ved Krigsret 557. Se Hoffet. Bartskærkister 7, 310 f.
- Begravelse 52 f. Adelige Begravelser 177, 192, 196, 263, 422, 429 f., 576, 629, 634. Uadelige Begravelser 626, 641. Adelsfrues Begra-

- velse betales af hendes Bo 576. Sørgkvinder ved Begravelse 626. Begravelsessted (-kapel) for Adelige 177, 345, 384 f., 409, 634, 676. Betaling for egne Begravelse i Kirken 641. Kirkers Indkomst af Begravelse 624.
- Besigtelser i Anledning af Mageskifter 44, 64 f., 67, 71 f., 75, 79, 91, 101, 105, 107 f., 113, 125 f., 131 f., 144, 180, 213 f., 232, 234, 277, 280 f., 296 f., 324 f., 343 f., 369, 376 ff., 386, 400, 419, 458, 460, 475, 478, 480, 487 f., 499 f., 534, 539 f., 574 f., 580 f., 585, 591, 601, 639 f. Besigtelse, ved hvilken Lensmanden ikke var til Stede, skal foretages paany, 110 f. Kopi af Besigtelse skal meddeles 209. Besigtelse af Bys Mark 67; af Markeskel 24 f.
- Beskærmelsesbreve (Lejdebrev) 8, 12, 17, 61, 74 f., 77, 159, 251 f., 374, 387, 550 f.
- Beværtning. Eneret til at beværte ved Bryllupper og andre Gæstebud 14.
- Bibelen se Bogvæsen.
- Bibliotek. Universitetsbiblioteket skal levere historiske Dokumenter til Sorø Akademi 144.
- Bidsel. Bidselstænger 251.
- Birk. Oprettelse af Birketing 536. Birkebreve 13. Birkeskel 13.
- Biskop se Superintendent.
- Bjærgværker. Undersøgelse om Nedlæggelse af Jernbjærgværker 208.
- Blinde. Blind Præst 63, 228 f.
- Blomster. Indsamling af vellugtende Blomster 455. Enkelte Arter: Liljekonvaller 455, 464 f. Skovmærker 455.
- Bly 313, 357, 577, 646. Blyrender 357.
- Bod se Rettergang.
- Boder, øde, 577. Boder med Salg af Krydderier 619.
- Boghvede 313, 577. Boghvedegryn 263.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 54, 283 f., 587—90, 593. Bøger paa et solgt Adelsgoods 673. Bibelen 242. Hans Poulsen Resens danske Bibel 587. Jens Dinesen Jersin: Troens Kamp og Sejr 54. Erik Olufsen: Danske Kongers Portrætter og Historie 283. Kristen Ostensen: Glosarium Juridico Danicum 593. Jørgen Sadolin: Compendium Mosaicum, Compendium Biblicum, Memoriale metricum Biblicum 589. Munkebøger leveres til Universitetet, event. til Tøjhuset, 428. Bogførere 622. Bogtrykker 340.
- Bohave (Borde, Stole, Skabe o. a. m.). Bohave udleveres til Dækning af Gæld 120. Ødelæggelse af Borde, Bænke o. a. m. paa Raadhus 605. Borde (Skiver) 313, 462, 577, 593. Bænke 462, 593. Stole 462.
- Boliger, Kongens, Udlejning af, 234.
- Bordag 370.
- Borgeleje. Købstæder skal udgive Borgeleje penge 274, 558 f. Borgere skal være fri for Tiltale for Borgeleje penge, som de ved en Fejltagelse er krævet for, 292. Indkrævning af Borgeleje penge 274, 559.
- Borggaard 504.
- Brandlidte. Brandlidte Borgere fritages for Skat 123, 133, 592. Brændte Boder 577 f. Landsby brændt 538 f. Bønder skal age Bygningstømmer til brandlidte Landsby 539. Brandlidte Bønder 80, 121 f., 197; fritages for Landgilde 339, 369; for Landgilde og

- Skat 626; for Landgilde og faar Bygningstømmer 337 f.; fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 398, 545; fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde og faar Bygningstømmer 22, 47, 105, 119 f., 136 f., 383, 479, 494, 561, 569, 638 f.; faar Bygningstømmer 538 f.; Tømmer og Sten fra et nedbrændt Hus anvendes til Genopbygningen 32. Brandlidte Gejstlige se Præstegaard. Brandlidt Herredsfoged 392. Brandstiftelse 490.
- Breve. Se Arkiv.
- Broer. Broer i København 469, 643 f., 666; i Sjælland 181, 199, 246; i Skaane, Halland og Blekinge 247, 664; i Fyen 646; i Jylland 6, 204, 219, 426 f., 479, 647, 677; i Slesvig 371. Anlæg af Broer 664; Revision af Regnskab herfor 666. Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 6, 181, 199, 219, 247, 308, 371, 479, 495, 643 f., 646 f. Livsbrev paa Broafgift mod at vedligeholde Bro 426 f. Brokorn (Penge) til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 6, 371. Afgift af Heste og Kvæg til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Skibsbro 304. Agebro 186. Brokar, Istandsættelse af, 294.
- Broksnider. Eneret paa at være Broksnider 148.
- Bryggere. Afskedigelse af Brygger 638. Bryghus, Bryggerhus, 475 f., 503, 638. Kongens Bryggers 638. Bryghuset for København. Kobberpande 289. Levering af Byg til Bryggerhuset for København 289. Bryggerredskaber 41, 462.
- Bryllup. Adelige Bryllupper 92, 153 f., 288, 307, 380 382, 389, 464, 497, 524 f., 533 f. 546, 617, 637 671. Borgerlige Bryllupper 14, 34, 36 f., 39f., 55, 73, 92, 96, 98, 101, 134, 137f., 151, 154, 267, 290, 445, 493, 525, 527, 566. Forordning om Bryllupper 218. Dispensation fra Forordningen om Bryllupper 14, 34, 36 f., 39 f., 73, 92, 98, 101, 134, 138, 151, 154, 493, 527. Kongen gør Residents Bryllup 617. Adelsmand maa lade sig vie i Adelen Hus i Odense 533. Eneret til Beværtning ved Bryllupper 14. Se Dyrevildt, Instrumentister.
- Brændevin 205 214, 295. Danziger (dansk) Brændevin 114 f., 153, 193, 242.
- Brød 449. Brødbagning 307.
- Byfogder 56, 133, 193 f., 211. Kongens Foged, Antagelse af, 294. Byfoged fritages for Skat og Bys Tyng 399, 592 f.; faar bevilget en Del af det Kongen tildømte Sagfald 346; faar bevilget Jord 400. Klage over Byfoged 251. Byfoged faar Straf for underkendt Vurdering eftergivet 79; gør Udlæg for Gæld 600; skal indkræve Ammunition, der er udlaant til Borgerne, 666; maa ikke udskrive Vognægt uden Kongens o. a. Pas 648. Penge for Lensmands Øksnekøb maa deponeres hos Byfoged 257. Byfoged foretager Indførsel 512. Byfogeds Dom appelleret til Landsting 439. Se Købstæder.
- Byggeri. Kongens Bygmester 363, 411, 475, 586, 624, 629; se Hans Ammermøller, Lennert Blasius. Revision af Bygningsregnskab 666. Se Tømmer, Udførsel.
- Byting. Appel af Bytingsdom til Landstinget 407.
- Bælter. Guldbælte 60.
- Bøddel 583. Fremmede Mestermænd overfalder sagesløs Person 390.
- Bøder se Hospital, Lensafgifter.

Bødker, Kongens, 592.

Bønder. Adelen holder Bønder fri for Skat 578. Bonde faar Fæstebrev paa Jord 459. Bønderet i en Gaard 124. Bønder faar Bevilning til at købe Gaard 89. Kronens Bønder, bosat paa de fattiges Gods for København, maa blive boende dér, 229. Jord fra-dømt Bønder 396. Bønder maa ikke opholde sig i Københavns Forstæder til Driks efter Kl. 12 274. Bonde klager over Forurettelse ved sin Husbond 664. Bønder skal gøre Ægt og Arbejde 23. Bønder skal gøre Ægt og Arbejde til Kongsgaard 252. Bønder skal grave Grøfter mellem Skove 366. Bønder skal forfærdige Stengærde 651. Bønder skal lukke Marker med Grøfter eller Stengærder 596. Bønder skal dæmpe Flyvesand og vedligeholde Sandgærder 23, 210. Bønder skal gøde skarp Jord for at forbedre denne 570. Bønder skal vedligeholde Straatag og Ler 233 f. Bønder skal istandsætte og vedligeholde Landeveje 420. Bønder skal binde Sæden og sætte den i Neg i St. f. at rive den og sætte den i Stakke 154. Bønder skal køre for Adelsmand 471, 475. Bønder skal age Lensmands Løsere 418, 493. Bonde skal age Herredsfoged til og fra Tinge mod at fritages for anden Ægt og Arbejde 354. Bønder skal age Byggematerialer 588; skal age Kalk, Sten eller Sand, 17, 162. Bønder skal køre Materialer til Kirkers Reparation 387. Bønder skal age Brændsel 220, 461 f. Bønder skal age Tiende 51. Bønder skal age Tømmer 162. Bønder besværer sig

over Kørsel for Hofholdningen 391. Bønder klager over Tiendekørsel fra andet Len 402. Bønderne besværer sig over Holdægterne 228. Bønder nægter at gærde for Sand 297. Bønder viser sig modvillige m. H. t. Arbejde 651. Bønder viser sig modvillige m. H. t. Pløjning og Saaning 651. Bønder, der viser sig efterladende ved Høstarbejde, straffes med Bøder, 68. Bønder, der har vist sig modvillige m. H. t. Ægt og Arbejde, straffes med at gaa i Jern, 391. Bønder skal levere Korn 275. Bønder nægter at levere Korn til Herredsfoged 201. Bønder yder ikke Brokorn i rette Tid 371; skal levere Tømmer, Deler, Brændsel o. a. m. 26. Bønder lader ikke deres Skove taksere, naar der er Olden, 570. Trætte med Bønder om Olden 561 f. Bønder skal betale til Reparation af Raadhus 605. Bønder skal selv betale Tørvegravning og Kulbrænding 381. Opstaldning af Staldøksne hos Bønder 43 f. Bønders Soldaterhold 349. Bønder lægges i Læg for at holde Soldater 340. Gejstlighedens Bønder skal arbejde paa Fæstning 150. Bønder skal skaffe Hø og Strøelse til gevorbne Ryttere 333. Udskrivning af Kronens Bønder til Landeværn 669 ff. Udskrivning af Soldater af Adelen til Landeværn udskrevne, men af Stavnen borttrømte Bønder 669. Vornede Bøndersønner, der har begivet sig til Købstad, skal sendes tilbage til Kronens Len, 231 f. Køb af den vornede Rettighed til en Bonde 285. Vornede maa

- blive paa Stavn, hvortil han er flyttet, 628 f. Fritagelse for at drives til Stavns 572 f. Bønder skal gøre Hoveri 581. Bønder nægter at gøre Hovning 629. Bønders Jord lægges ind under Lensslot 541 f. Forarmede Bønder 42, 197 f.; se ogsaa Øde Gaarde. Bønder hjælpes med Sædekorn 424, 481. Bønder skal hjælpes med Brændsel, Bygnings- og Hjultømmer 21, 194. Trætte mellem Bønder og Herredsfoged 201. Se ogsaa brandlidte Bønder, Hunde, Tiender.
- Bøndergods, øde og forarmet, 577 f.** Selvejrbonde skøder Hus og Jord til Adelsmand 26 f. Jordegent Gods. Tilladelse til Køb af Bondeejendommen deraf 543. Tilladelse til Opførelse af et Hus paa Selvejrbondejord 473. Selvejergaard fritages for Ægt og Arbejde 366. Salg af fri Bondegaard, solgt til en Bonde, skal gaa tilbage 98. Bevilling til, at en Gaard maa overgaa til Bondens Børn 377. Kgl. Konfirmation paa Fæstebreve paa Livstid paa Gaarde 423, 565, 592. Livsbrev paa Gaard uden Ægt og Arbejde 374; mod Afløsning af Landgilde, Ægt og Arbejde ved Penge 16 f. Livsbrev paa Jord 256; paa Eng 499. Bøndergaardens Avl lægges under Lensslot 158. Fritagelse for Fæste 392 f. Bonde udmindet af Gaard 392 f. Rømningsmands Gaard bevilges en anden, hvis Hustruen afstaar den eller kan udmindes, 346 f. Tilladelse til at opbygge et Hus i en Fæstegaard 345. Bortfæstning af Bondegaard 424. Fæstebrev paa Livstid paa en Kronetoft 139. Gaard, brændt, som Fæsteren har genopbygget, overgaa efter hans Død til et af hans Børn, 415. Bønderlensmænds Fritagelse for Landgilde 497. Se Indfæstning, Mageskifte.
- Børn, Barn ligget ihjel 382.** Syn af letfærdige og besovede Kvindfolks døde Børn 671.
- Børnehuset** se Tugthuset.
- Børs 13.** Børsmester 13 f.
- Bøsser.** Bøssemagerhaandværk, Bevilling til, 481. Bøsseskytter se Skyts.
- Cement.** Eneret paa Tilberedning af, 625.
- Daab 52 f.** Kongen staar Fadder 203.
- Degne 56, 72.** Bevilling af siddende Degn til Sogne 212. Degne skal tilforordnes Præster 620. Mageskifte med Degn 134. Degn faar tillagt Kirkejord 143. Bispisning af Degne 588. Sognedegne 280. Sognedegn faar Jord, der er kommet fra Degnebolet, tilbage 280. Degneindkomst tillægges Skole 213. Degnebol 30, 72, 280. Degnerente 363.
- Delefogder 429.** Delefoged fritages for Landgilde 632, 649; for Landgilde, Ægt og Arbejde 337; for Afgift og Tyngte m. m. af deres Gaarde 326 f. Delefoged forhugger Skov 407.
- Diger 404 f.** Inddigning af Slotsmark 13.
- Domkapitler** se Kapitler.
- Domkirker 242.** Forleningsbrev paa Kronens Kapel ved Domkirken i Roskilde 166. Grav i Domkirke 385. Brevkister og Skrin i Domkirke 388; se Arkiv. Trætte om Domkirkens Regnskaber 600. Se Gudstjeneste, Skolevæsen.

- Drab paa uadelige 8, 12, 17, 45, 48, 61, 74 f., 77, 96, 159, 292, 306, 308, 321, 334, 336, 347, 354 374, 387, 499, 505, 673. Drab af Hustru 306. Drab i Nødværge 12, 45, 159, 308, 374. Straffen for Drab eftergives 48. Drabsmand befriet 306. Anklaget løslades for at føre Vidner i Drabssag mod ham 505. Mandslag 405. Vaadeskud 77, 499.
- Drabant faar Bolig 213, 472.
- Drukkenskab. Kongens Folk, der kommer til Skade i Drukkenskab, skal selv betale Bartsøkæren, 602. Drikfældig Præsteenke 535 f. Drukne Bønder 505.
- Drukning 327.
- Dyrevildt 393. Dyrevildt overlades til Adelige 92, 154, 266, 288, 290, 293, 307, 380, 384, 389, 422, 429 f., 464, 492, 496 f., 524 f., 546, 551, 629, 636 f.; til Borgerlige 96, 263, 445, 566. Levering af Vildt til Kongens Søn m. fl. 588. Levering af Vildt indtil Afslutning af Mageskifte 399. Enkelte Arter af Dyr: Store Dyr 92, 96, 154, 263, 267, 288, 290, 307, 380, 389, 422, 430, 445, 464, 492, 496 f., 525, 546, 551, 566, 629, 637. Daadyr 92, 263, 293, 445, 546. Daahind 384. Daahjort 384. Raadyr 92, 96, 154, 267, 288, 290, 307, 380, 389, 422, 430, 445, 464, 492, 496 f., 525, 546, 551, 566, 637. Dyrehave 293, 384. Tilsynsmand ved Dyrehave 194.
- Dæmning, Istandsættelse af, 246.
- Dødsstraf se Livsstraf.
- Dønnekemester, Antagelse af, 347 f.
- Døre 204, 323, 411. Dørgerigt 323.
- Eddike. Danziger (dansk) Eddike 114 f., 153, 193, 242.
- Eder 331 f., 503.
- Efterlysning af Person 210, 378 f.
- Ejendomssager. Afhændelse af fattiges, Skolers og Præsters Ejendomme i København 587.
- Ekspektancebreve paa Kannikedømmer og Vikarier 28, 39, 103, 269, 287, 303, 322; paa gejstligt Gods 260; paa Professorat 275; paa Provsti 39, 322; paa Prælatur 39, 303, 322; paa Præstekald 57, 193, 195; paa Tiender 123, 142 ff., 261, 269, 335, 369, 427, 466. Se Tiender.
- Enebærstager 182.
- Enemærke 25.
- Eng 43, 200. Eng sættes til en aarlig Afgift 67 f. Fæstebrev paa Livstid paa Eng 292 f. Se Mageskifte.
- Enspændere 36, 346.
- Faar 124, 203 f., 208, 262, 381, 439, 449, 451. Gældvædere 37, 381. Hamler (Beder) 262. Lam 203 f., 262 f., 381, 391, 449.
- Faktor, Kongens, i København; se Johan Braem; Kongens, i Hamburg, se Albert Baltser Bernts; Købmænds, 304. Se Gesandt, Resident.
- Falke. Eneret paa Livstid paa Falkefangst 647 f. Falkefangst paa Island 205 f., 647 f. Levering af Falke til fremmede Fyrster 273, 561. Falkefængere 273, 561.
- Fanger. Fangers Indsættelse i Blaa-taarn 649; paa Bremerholm 59, 138, 177, 590. Fanger løslades fra Bremerholm 56, 145, 542, 630. Løsladte Fanger skal forpligte sig til at blive i Kongens Tjeneste 145. Fange skal holdes til Stede 541. Fanger rømt 45, 251. Personer, der har ladet en Morder undslippe, dømmes til Jern paa Bremerholm, 56. Fange, der er dømt fri, men flygtet, skal lades paa fri

Fod, 210. Løskøbelse af Fanger i Barbariet 434 f.

Fasaner se Fuglevildt.

Fattigvæsen, Laan paa de Husarmes Vegne til Kongen 628. Aarlige Udbetalinger til fattige af Fattigblokken 593, 642. Afhændelse af fattiges Ejendomme i København 587.

Finanser se Pengevæsen.

Fisk 173, 397. Fersk Fisk overlades til Adelige 464, 524 546. Saltede Fisk 650. Enkelte Arter af Fisk: Aal 204, 449, 451. Bergfisk 193, 204, 391, 449. Brasen 546. Flyndere 204. Gedder 546. Hvillinger 203 f. Kabliau 204. Karper 524, 546. Laks. Ferske Laks 395. Spegelaks 395. Tørrede Laks 395. Rokker 204, 263. Sild 193, 391, 602. Skuller 203 f., 263. Torsk 193, 204, 391. Tunger 204. Fiskeri 204. Ulovligt Fiskeri 466 f. Bundgarnsstader 325, 377 f. Ruser 467. Fiskemester 280, 401, 472 f., 546, 582, 588; se Johan Bøgvad. Fiskedamme 469.

Fjer. Fjer til Slotsinventarium 589.

Fjerkræ. Gæs 124, 203 f., 208, 262, 391, 449, 451. Høns 37, 124, 204, 262 f., 381, 449, 451, 462.

Fjervildt se Fuglevildt.

Flaaden. Flaadens Udrustning 310. Flaadens Virksomhed 64, 269. Kornskat til Flaaden se Skat. Proviand til Flaadens Skibe 536. Flaadens Vedligeholdelse. Skibes Bygning og Istandsættelse 22 f., 29. Skibes Udrustning og Udsendelse 64, 536. Skibe skal holdes i Beredskab 512. To Smaaskibe sendes til Kronborg 507. Soldater til Brug paa Flaaden 512, 522 f., Tilsyn med Bremerholm og Flaaden 507. Transport af Gesandter 496. Transport af Trælast o. lign. 490 f., 536, 644. Bartskeerere til Flaaden

7 f., 310 f. Trompetere, Pibere eller Skalmøjblæsere til Flaaden 7 f. Hvervning af Søfolk til Flaaden 32 ff. Admiraler 230, 236, 239, 252, 284, 384, 496, 513, 638. Viceadmiral 284. Skibshøvedsmænd 236, 239, 341, 384. Skibshøvedsmænd skal hverve Skibsfolk 33 f. Skibskaptejner 47, 90 f. 193, 216, 230, 237 f., 248, 269 f., 277, 284, 295, 384, 461, 481, 488, 490, 496 f., 559. Skibskaptejn faar Pengegave for sine Rejser for Kongen 420. Skibskaptejn faar Gaard i Fæste 501. Skibskaptejn skal visitere Skibe 271 f. Andre Søofficerer 33, 95, 98, 100 f., 113, 181, 237 f., 248, 270, 273, 340, 507, 531, 559, 573, 607. Bestalling som Over- og Oberkipper paa Flaaden og Holmen 135 f. Fremskaffelse af Styrmand til Flaaden 496. Hvervning af Baadsmænd 306, 308, 327, 377. Baadsmænd lægges i Vinterlejr 178. Grasserende Sygdom blandt Baadsfolkene 289. Senge og Brændsel til syge Baadsfolk 289. Baadsmændenes Sygehus 563. Baadsmandsboliger (Baadsmandsboder) 640. Told og Kontribution til Baadsmandsboliger 356 f. Baadsmandsboliger, Opbyggelse af, 218. Baadsmandsboliger, Tildeeling af, 285. Bremerholm. Bremerholms Admiral 136. Se ogsaa Erik Ottesen Orning. Gammelt Jernværk leveres til Bremerholm 596. Bartskeer paa Bremerholm 601 f. Se Fanger. Overtømmermand se Hans Ammermøller. Skibstømmermænd 23. Delehaven 583. Den store Smedje. Kongens Smed se Anders. Revision af Smedjeregnskaber 666. Proviandhuset. Kornskat til Flaaden leveres til Proviandhu-

- set 657. Levering og Køb af Korn, Kød o. m. a. til Provianthuset 461, 573. Ydelse af Genant (Proviant) fra Provianthuset 193, 391, 461. Provianskriver 193. Bartskeer ved Provianthuset 601 f. Kgl. Skibe: Arken 269. Christianshavn 516. Delmenhorst 64, 236. Fides 64. Gabriel 90. Havhesten 271, 496, 498. Hollandske Fregat 252, 496. Hollandske Galej 496. Hvide Bjørn 490. Højehald 461. Kronens Galej 269. Lammet 239. Lindormen 239, 496 f. Marekatten 453. Marstrands Plage 252. Norske Løve 236, 481, 496. De to Løver 236. Nældebladet 236. Patientia 496. Rafael 236. Snarensvend 442. St. Sofia 496. Sorte Rytter 284, 496 f. Stumpet Dorte 644. Svanen 64, 236, 284. Trost 272. Esping 454. Pinke 476.
- Flyvesand se Sandflugt.
- Flæsk se Svin.
- Fløj 219.
- Fogder 118, 170, 594. Fogder i Len skal levere Heste til Artilleriet 555. Fogder paa adelige Gaarde skal indstævnes med deres Regnskaber i Arvetrætte 595. Trætte mellem Foged og Adelsmand om Fogdens Regnskaber 346, 551. Se Hunde. Bondefoged 398. Se Byfoged, Havnefoged, Ridefoged, Slotsfoged.
- Forlovere 168 f. Likvidering mellem Forlovere i Gældssag 489 f. Forlovere for en for Giftmordsforsøg mod sin Hustru beskyldt Adelsmand 342 f. Kavtionister for bortrømt Fange skal træde i hans Sted 45. Retssag om Forløfte for en Tolder 94, 522. Salg af Kavtionists Ejendomme udsættes 522. Vissen og Borgen 510. Se Gældssager, Indlager.
- Formynderskab se Værgemaal.
- Forordninger se Lovgivning.
- Fragt. Fragtning af Skibe 130, 364, 411, 490, 583, 643 f.
- Fredebreve 306 f., 499, 673. Svoret (dømt) fra sin Fred 8, 12, 17, 61, 74, 96, 354, 374, 387. Kirkefred oversvoret 406.
- Fredløshed. Svoret til sin Fred 45. Fredløse Folk maa af Præsterne admitteres til offentlig Absolution, men skal saa angives til Øvrigheden, 274 f.
- Fremmede. Ægteskab mellem Fremmed og dansk Kvinde 38 f. Forbud mod, at Kongens Undersaatter begiver sig i fremmed eller udenlandsk Tjeneste, 32 f., 90 f. Fremmedes Ret til at indføre og sælge Varer i Søstæderne 667. Se ogsaa Udlændinge.
- Fribyttere 384.
- Frø. Fuglefrø 279.
- Fuglefænger. Bestalling 279. Udnævnelse af, 121. Fuglegarn 279.
- Fuglevildt (Fjervildt) 121. Drosler 280. Fasaner 194. Kramsfugle 280. Fasan- og Kaninvogter, Antagelse af, 252.
- Fundats for Kronens Kapel ved Roskilde Domkirke 166. Krav paa Ved efter Fundatsen 351.
- Fyr. Fyrforvalter 91, 619; se ogsaa Jens Pedersen Grove.
- Fyrste, fremmed, 491.
- Fæ, Fædrift se Græsgang, Kvæg.
- Fælle, Fællesmark, 24 f.
- Fængsel se Fanger.
- Færgævæn. Færger til fremmed Fyrstinde 491. Færger forbeholdes Købmænds Transport af Øksne fremfor Hestekøbere og Prangere 53. Tilladelse til Besejling af Ladested ved Færge 242. Færgemand 493. Færgemænd skal

- befordre Kancellibude, Liggere m. fl. 199. Færgemand faar Penge for Genopbygning af brændt Færgegaard 154 f. Færgested 204.
- Fæstensgave, Strid om, 219 f., 241. Forordning om Fæstensøl 218.
- Fæstninger 195 f. Fæstningers Istandsettelse 150, 187 f., 246, 435, 442. Tilsyn med Fæstninger 514. Soldater skal for Betaling arbejde paa Befæstning 442. Penge sendes til Fæstning 651. Gevær til Fæstninger 445. Fæstningers Forsyning med Proviant 188. Undersøgelse af Fæstnings Munition og andre Forraad 586. Svind i Fæstningers Proviant 195. Fæstnings Forsyning med fersk Vand 43. Model af Fæstning 43. Ud nævnelse af og Bestalling for Fæstningskommandant 439 f. Der bevilges en Kaptejn i Fæstning i St. f. en Løjtnant og Vagtmesteren 443. Ingeniør faar Skøde paa Købstadgrund 633 f. Se ogsaa Hans Jakobsen Skørt. Løjtnanter i Fæstning maa bruge borgerlig Næring 442. Skriver 188. Antagelse af Vagtmester 149, 431. Afskedigelse af Vagtmester 423. Vagtmesterpost ophæves 443. Præst 381. Anlæg af Møller paa Fæstningsvold 623 f. Udenværk 104. Corps de garde 195. Fart (Overgangssted) 187 f. Se Arkeli.
- Gaard afstaaes til Kongens Søn 210. Kvittansiarum for Regnskab for en Kongens Gaard 313. Gaard opbrændt af Fjenderne 378. Gaard mistet for Mandslag 405. Fratagelse af Gaard m. m. for Vanrøgt 399, 438 f.
- Gadehus, Tilladelse til Opsætning af, 404 f.
- Gader 186. Stræde 186.
- Garn. Gjordegarn 9.
- Gartnere se Haver.
- Geder 87, 623.
- Gejrfugle. Fangst af Gejrfugle paa Island 205 f.; se Falke.
- Gejstligheden skal yde Kontribution til at holde Landeværnssoldater i 2 Aar 667 f. Udskrivning af Soldater af Gejstlighedens Gods 669 ff. Se Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Gesandter. Gesandt transporteres med Orlogsskib 496. Gesandt skal søge Arrest i Skibe og Gods ophævet 217. Gesandter til England 239; til Nederlandene 517; til Rusland (Riga) 496, 498; til Spanien 212, 217, 236 f., 517 f., 520 f.; til Tyskland 408, 437. Udenlandske Gesandter. Gesandters Audiens 518. Forhandlinger med fremmede Gesandter 507. Gesandter fra Nederlandene 507, 517 f. Gesandter fra Rusland (Moskva) 453. Se Faktor, Resident.
- Gift. Forsøg paa Giftmord 311, 334, 359.
- Gildehus i Købstad 612.
- Glarimester. Bestalling som Glarimester ved kgl. Slotte 320f.
- Gods. Godskøb til Kongens Børn 65 f., 174. Registrering af Løsøre, Breve og Bøger efter Godskøb 673 f. Se Adelsgoods.
- Granskningsmænd 24.
- Gryn 193, 204, 449, 451. Byggryn 391. Havregryn 263.
- Græsning 344. Privilegium paa Græsgang 652. Trætte om Græsgang 398, 652. Græsbed (Græsningsret) 400. Græsgang og Fædrift i Skove 366.

Grøfter 404 f. Gravning af Grøfter mellem Marker 596; mellem Skove 366.

Gudstjeneste. Latinsk Korsang skal afløses af danske Salmer og Læsning af Bibelen 242. Almuen, der ikke lader sig eksaminere af Superintendent og Provst, skal straffes for Helligbrøde, 274. Feltpræst maa bruge Kirkerne til Gudstjeneste 373. Skriftemaal. Præster maa admittere fredløse Folk til Absolution, men skal straks indberette det til Øvrigheden, 274.

Guld se Klenodier.

Gymnasium se Skoler.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.

Kongens Gæld for Godskøb til sine Børn 139. Prins Christian (V)'s Gæld se Pengevæsen. Gældssager. Adelige Skyldnere 27, 81, 84, 87, 91 f., 118 f., 168 f., 182, 191 f., 215, 259, 262, 266, 339 f., 352 f., 362, 373 f., 393 f., 430, 489, 631. Uadelige Skyldnere 20 f., 39, 42, 73, 78 f., 84, 93 f., 117, 149, 198, 254, 261, 332, 355 f., 361, 367, 407 f., 417, 440 f., 445, 451 f., 467, 493, 512, 636. Gældssager, islandske, 170—73. Udenlandske Skyldnere 10 f., 93, 116 f., 120, 160, 185. Udlændings Gæld skal betales, inden Arvingerne forlader Landet, 93, 116 f. Afdød Udlændings Gæld skal betales af Boet, inden Liget maa føres ud af Landet, 116 f. Renter af Udlændings Gæld skal dækkes ved Bohave 120. Gæld til Udlændinge 34, 39 f., 81, 93, 116 f., 120, 149, 160, 185, 216, 229, 361, 545 f. Udlænding maa indkræve Tilgodehavender i Danmark og Norge 229, 545 f. Udlændinges Tilgodehavender skal deponeres hos

Borgemestre og Raad 40. Indkrævning af Tilgodehavender 34, 40, 304, 353, 361. Likvidation af Gæld i adeligt Bo 266. Gæld skal betales af Boet før Skiftet 117 f., 191 f.; skal betales til Kreditors Arvinger 73. Kavtion for Gæld 84, 254, 271. Pant for Gæld 84, 250. Udlæg for Gæld 168 f., 185, 216, 262. Udlæg i Gods for Gæld 270 f. Gaard, udlagt for Gæld, skal takseres paany, 216 f. Gældssag søges henvist til fjærntliggende Værneting 636. Trætte om Gæld 20 f., 84, 636. Penge i Gældssag skal hensættes i Retten til efter Dommen 361. Se Adelsgoods. Udlæg i Obligationer 185. Se Arrest. Likvidation af Gæld mellem Adelige 250, 489 f.; mellem Adelsdame og Borgerske 619 f.; mellem Adelsfrue og hendes afdøde Husbondes Kreditorer 225; mellem Borgerlige 407 f., 417, 440 f., 445, 451 f., 467, 602 f. Salg af Gods og Løsøre til Betaling af Gæld 362; af Træer til Betaling af Gæld 367. Salg af Jordegods maa ikke komme Kreditorer til Skade 631. Indkrævning af Kirkes Gældsfordring 613. Gældsbreve 11, 73, 117, 160, 168 f., 185, 219, 253, 262, 298, 374, 407, 452. Gældsbreve for Kongens Laan 628, 662 f. Gældsbrev paa Kongens Vegne for Godskøb 139. Gældsbrev paastaas forfalsket 439. Kassation af Gældsbreve 578. Veksler, Vekselsbreve, 11. Kavtion 168 f. Se Forlovere, Indførsel, Indlager, Proklama.

Gærder. Opsættelse og Vedligeholdelse af Gærder 182, 210, 404 f., 596, 651; af Sandgærder 23. Bønder nægter at gærde for Sand 297. Stengærder 596, 651.

Gæsteri. Gæsteripenge 328, 395. Havre Hestegæsteri 124.
Gødning 570.

Haandværk. Tilladelse til at drive Haandværk uden at gøre Mesterstykke 505. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende (Betegnelsen er for nogles Vedkommende maaske kun et Navn): Bøsemager 481. Glarmester 428, 457, 508. Guldsmed 59, 273, 505. Hattemager 429. Hjulmænd 134, 472. Ladmager 405 f. Maler 616. Murer 71, 400, 508. Remmesnider 9, 507. Rokkedrejere 673. Rokkemager 438. Rotgieter 408, 430. Sadelmager 9. Skomager 390. Skrædder 103, 505 f., 565. Smed 74, 392, 442, 484. Klejnsmed 481. Snedker 176, 362. Stenhugger 132, 482. Teltmager 505 f. Træbælgemager 148. Tømmermænd 29, 119, 130, 132.

Haar 9.

Halm. Langhalm 313.

Hammermølle 420.

Hamp 468. Hampefrø 437.

Handel. Bevilling til at bruge Handel og Vandel 220. Fremmedes Ret til at indføre og sælge Varer i Søstæderne 667. Restitution og Erstatning kræves for Forurettelse af dansk Handel 515—21. Paa Grund af dansk Handels Forurettelse skal der optages Fortegnelse over alle hollandske Skibe og Hollændere i Danmark 520 f. Handel paa Island 169—73; paa Elben 409; paa Indien, Forurettelse af, 517; paa Nederlandene, Forurettelse af, 520 f.; paa Spanien, Forurettelse af, 515—21, 536, 550. Se Salt, Handelskompagnier. Danske Kompagni 14. Islandske Kom-

pagni 169—73. Ostindisk Kompagni 58, 516, 573, 614. Bewinthebers Regnskaber skal revideres 614. Det spanske Saltkompagni i Aalborg 523. Sølvkompagni 638. Østerske Kompagni 275, 360. Se Regnskaber.

Harer 92, 546, 566. Ulovlig Harejagt 113 f.

Harver 577.

Haver 43, 83 f., 186, 502, 560. Jorder indhegnet til Have 31. Kongens Have ved København, se Rosenborg. Kongens Haver ved Frederiksborg 566. Kongens Have i Glückstadt 54. Trætte om Have, udlagt til fælles Græs og Vand, 571. Hestehave 186. Kohave 26, 502, 560. Lysthave 457. Frugttræer 502. Urter (Planter) 488. Poder 488. Gartnere (Urtegaardsmænd) 566. Bestalling 54. Urtegaardsmand forsømmelig 488. Gartner dømt til at arbejde i Jern 542.

Havne. Besejling af Havne 169 f. Anlæg og Istandsættelse af Havne 507 f., 663 f.; Afgift (Syslingetold) hertil 167. Laan til Istandsættelse af Havn 167. Undersøgelse af Havns Istandsættelse 167. Ulovlig Udskibning af Egetømmer 175 f. Tilsynsmand med ulovlig Indskibning faar en Del af det optagne Gods 211. Skibsbro 646. Skibsbrug 646. Søstæder, Indførsel til, se Handel. Havnefogder 128, 463. Havnefogder skal have Tilsyn med Fortoldning 123.

Herberger. Bevilling til at holde fri Herberger 380, 468. Herbergering af Kongens Raader m. fl. 401.

Herredage i Danmark 49, 82, 463 f.; i Norge 423. Stævninger til Herredagene 510. Sager maa ikke indstævnes for Herredagen, uden at

- de tilforn har været for Herredssting og Landsting og der er gaaet Dom i Sagen, eller det er Sager, som bør ordnes endelig for Kongen og Rigets Raad, 463. Tilsladelse til at møde paa Herredagen for en anden 88. Sag udsættes til næste Herredag 90. Herredagsdomme 156, 254, 613.
- Herredsfogder 174. Herredsfoged faar kgl. Konfirmation paa Livsbrev paa Fæste af en Bro 426 f.; paa Livsbrev paa en Gaard 82 f.; faar Bevilling paa, at hans Fæstegaard maa gaa over til hans Arvinger 359; faar Bevilling paa Mølle 392; faar Livsbrev paa Tiende 82 f.; faar bevilget Skylden af en Gaard 568 f. Herredsfogeds Trætte med Bønder om Levering af Korn 201. Herredsfoged skal ages til og fra Tinge 354. Herredsfoged rømt 27. Herredsfoged og Herredsskriver skal personlig nedtage Misdædere, som han har dømt, for at de kan begraves hæderligt 27.
- Herredsskriver faar tillagt Afgift af Gaard 395; rømt og paagrebet, skal dømmes og Dommen forelægges Kongen 27 f.; dømt til Jern paa Bremerholm 59.
- Heste 190, 208, 272, 288, 305, 313, 416, 418, 439, 566, 615. Køb af Heste til Lensslot 33. Handel med Heste paa Marked 615. Forbud mod at føre Heste fra et Marked til en anden By til Forhandling overtraadt 418. Udførsel af Heste uden Bevilling 630. Transport af Heste over Færgsteder 53. Kongens Heste (Stod) 436. Køb og Leverance af Heste til Kongen 44, 460. Stald og Foder til Kongens Heste 307, 396, 400, 413. Foder-
- marskal, Kongens, 415. Lensmand faar bevilget et Hæs med gammelt Foder til sine Hopper 351. Jagtheste 393. Plovheste 577. Svedfukse 44. Vognheste 393. Hopper 66, 190, 272, 313, 418, 615. Plovhopper 577. Islandske Gange 460. Foler 615. Mærfoler 556. Fole gives som aarlig Afgift af en Ø 441. Plage 272, 615. Se Udførsel. Berider 82. Udnævnelse til Berider 9 f. Berider faar Bevilling paa Livstid for sin Løn og paa Skattefrihed 9. Foledreng 323. Sadelknægt 137. Hestetøj 9. Dækengjorde 9. Grimer, Klappegrimer, Krybbegrimer, 9. Hestemiler 577. Sadler 9. Hesteprangere, Hestekøbere, 53.
- Historie. Danske Kongers Historie se Bogvæsen, Rigens Historie 144. Historiske Dokumenter skal leveres paa Sorø Akademi 144. Historiograf, kgl., 40. Se Hans Svane.
- Hoffet. Leverance og Indkøb af Fødemidler o. lign. til Hoffet 37, 262 f., 395 f., 462. Transport af Bagage, Tøj, Tjenere o. a. 63. Flytning af Hoffet 557. Hoflager (Hoflejr, Vinterlejr) 46, 64, 262 f. Stald m. m. til Kongens Logement brøstfædig 382. Værelse til Kongens Folk brøstfældigt 382. Kørsel for Hofholdningen, Klager over, 391. Fremsendelse fra Len af Faar, Høns, Æg m. m. til Hofholdningen 381. Indkøb af Ost til Kongen 508. Der skal ikke købes Flæsk til Kongen 533. Indkøb af Vin til Kongen 617. Hofmester for Grev Valdemar Christian se Adam Henrik Pentz. Kongens Staldmester 64, 576. Se Arent von der Kula. Kammerjunker 236. Kammerjunker (hos Hertugerne),

- Bestalling, 460. Hofjunkere 10, 62, 82, 427, 459, 476, 566, 673. Hofjunkernes Dugsvend 234. Løn for Hofjunkeres Heste 566. Vinskænk, Kongens, se Jakob Thomsen, Morten Sorg, Vinskænkenes Regnskaber, Revision af, 666. Kammer-skriver, Kongens, 651. Kongens Kammertjener 39. Kongens Livbarber 269. Hofmønsterskriver 252, 459 f., 476. Hofmønsterskriv-eren skal oppebære alle Skatterne 625; se Hans Boisen. Hofmedikus se Læger. Hofapoteker. Revision af dennes Regnskab 666. Hoforga-nist 285. Hofprædikant 39 f., 46; se ogsaa Dr. Kristen Jensen. Præ-ceptor (Tugtemester Skolemester) for Kongens Børn 12, 17 f., 226; se Henrik Ernst, Jens Dolmersen. Gamle Hoftjenere faar Penge af Kirkeblokken 288 f. Kongens Kon-ditor 158. Sadelmager, Bestalling, 576. Sølvpop 205, 263, 648. Fyrbø-der, Kongens, 193.
- Honning 395, 451.
- Hor se Utugt.
- Hospitaler. Oprettelse af, 621. Ho-spital skal visiteres af Superinten-dent og Provst 621 f. Hospitals Regnskab skal revideres af Super-intendent, Provst og Præst 622. Kgl. Konfirmation paa Afstaaelse af Hospitals Tiender 607 ff. Un-dersøgelse om Hospitals Gæld 355 f. Tilladelse til at stifte Sen-ge i Hospital 434. Undersøgelse af Hospitalslemmers Traktement 356. Midlertidig Ordning af Udspisning i Hospital 397 f. Hospitaler skal underholde flere Fattige, da de-res Gods og Formue formeres, 602. Køb af Mølle til Hospital 35 f. Bøder, Gaver, Afgift o. lign. til Hospital 6, 19 f., 61, 179, 307, 314, 321, 402, 471, 482, 557. Vedlige-holdelse af Hospitalers Bygninger og Huse 602. Hospital maa sælge Boliger 456; maa sælge Huse og gammelt Tøj og Gods 136. Hospi-tal tilhørende Plads sælges til Su-perintendent 358. Hospitalsfor-standers Hus, tilvurderet de fat-tige for hans Gæld til Hospitalet, sælges for at undgaa Forringelse, 419 f. Ved til Hospital 351. Likvi-dation mellem Kongens Søn og Hospital 540. Trætte mellem Ho-spital og Borgere 62; og Debitor 20 f.; og Provst 539. Optagelse i Hospital 45, 134, 148, 248, 287, 314 f., 408, 422, 578. Anbringelse af tiggende Kvinder i Hospital for med Spinden at tjene deres Un-derhold 467 f. Kost bevilget til Fattige i Hospital 287. Underhold af Hospital til en svagelig 268. Hospitalsmedlemmer faar Penge i St. f. Fetalje 466. Undersøgelse af Hospitalsmedlemmers Trang 635. Fastsættelse af Hospitalsmedlem-mers Underhold i Penge 635. Ho-spitaler se Aalborg, Aarhus, Hel-singborg, Helsingør, Horsens, Kol-ding, Malmø, Odense, Ribe, Sla-gelse, Varde, Varberg, Vartov, Vejle, Viborg. Se Mageskifte, Ti-ende Hospitalsforstandere; Ud-nævnelse til, 483 f. Hospitalsfor-standers Afgang 397. Hospitals-forstander skal midlertidig over-tage Udspisning og Folkelønnin-ger 397 f.; fritages for borgerlig Skat og Tyng 337; faar Tiende 143; skal fæste Tiende til en an-den 174 f. Hospitalsforstanders Gæld til Hospital 403. Afdød Ho-spitalsmesters Gæld til Hospitalet 20 f. Hospitalspræst se Præsten. Hovedgaard. Køb og Salg af Hoved-

- gaard 465 f., 645 f. Solgt Hovedgaard ryddeliggøres 554 f., 611 f. Skifte af Hovedgaard 20, 294 f.; Trætte herom 529, 547. Taksation af Hovedgaard 465 f., 499, 595, 612; af Hovedgaards Forpagtningsafgift 595. Køb af Jord og Gaarde til Hovedgaard 11, 30 f., 33. Patronatsret skal lægges til Hovedgaard 30. Tiender skal lægges til Hovedgaard 30.
- Hoveri se Bønder.
- Hovgaard 121 f.
- Huder 393. Raa Huder 9.
- Huer. Guldkniplingshue 60.
- Humle 193. Humlehave 358, 502, 560. Humlevrager 176.
- Hunde 87, 623. Retsbestemmelser om Hunde 197. Præsters, Fogders og Bønders Hunde skal lemme 197. Hundelænker 577.
- Huse. Trætte om Hus, der hindrer Naboens Udsigt, 106. Erstatning for betalt Husleje 379. Manglende Betaling af Husleje 422. Fritagelse for resterende Husleje 197. Husfoged se Slotsfoged.
- Hvalfangst. Privilegium paa Hvalfangst 654. Hvalfangerhandel 654.
- Hæren. Forsvarsforberedelser 542 f. Generalmajorer 34, 162, 652; se Frederik Bauer, Markvart Rantzau. Generaladjutant 557. Oberster 209, 539, 556 f., 600, 665, 676; se Frederik Bonvig, Jesper Friis, Jens von Hadersleben, Falk Lykke, Christian Pentz, Markvard Rantzau, Schisbogen, Thomas Ferendtsen, Aksel Ugerup. Oberstløjtnanter 77, 89, 203, 220, 244, 333, 393, 397, 413, 439. Bestalling som Oberstløjtnant 334, 469. Se Frederik Buchwald, Jorgen Møller, Gabriel Reinsperger, Povl Sehested, Aleksander von Weissenstein. Øverste-
- vagtmeister 244. Majorer 74, 85, 244, 396, 422, 427, 468, 477, 480 f. Ritmestre 77 f., 144, 180, 187, 397, 558, Kaptejner 4, 22, 86, 88 f., 149, 182, 305, 362 f., 386, 397, 428, 477 f., 532, 627 f., 652. Kaptejnbestalling 441, 457 f.; kasseres 162. Kaptejn genantages 429. Kaptejn-løjtnanter 244. Andre Officerer 180, 187, 345, 363, 386, 420, 441 f., 457, 492, 557 f., 640. Fændrikker 457. Kornetter 187, 244. Underofficerer 144, 336. Feltskær 77. Trompeter se Instrumentister. Kongens Soldateska 120, 137. Grev Christian Pentz's Regiment 315, 522. Bentzfeldts Kompagni 652. Regiment overdrages til en anden Oberst 556. Antagelse af Officerer 492. Hvervning af Soldater 334, 440. Gevorbne Soldater 86, 102, 104, 408 f., 477. Knægte 188. Mønstring af det gevorbne Folk 184 f. Ammunition til det gevorbne Folk 646. Forlægning af gevorbne Folk 74, 78, 86 ff., 102, 104, 230, 490, 531 ff., 538. Gevorbne Folk skal ved Forlægning betale den af dem anrettede Skade 538. Officererne ved det gevorbne Folk skal ved Forlægningen holde deres egne Heste og Vogne 533. Skuder til Transport af Soldater 74, 532 f. Tømmer (Deler) til Soldater under Forlægning 557. Justits ved Forlægning af gevorbne Folk 531 ff. Gevorbne Ryttere 408 f. Gevorbne Rytteris tilgodehavende Sold 527. Foder til Rytteriets Heste 89. Gevorbne Ryttere skal have Hø og Strøelse af Bønderne 333. Heste skal afmarschere fra Kompagniet 673. Trætte mellem Borgere og indkvarterede Ryttere 43. Regimen-

terne skal betales for 31 Dage pr. Maaned 326. Betaling af Officerer og Knægte 652. Betaling til Soldater 188, 532. Regnskab over Soldaternes Afregning 195 f. Trætte mellem Officer og Soldater om disses Lønninger 480 f. Soldater fængslede 386 f.; se Krigsret. Infanteri og Rytteri 144, 244; se Indkvartering. Tildeling af Kompagni 366 f. Regiment forsynes med nyt Gevær 445 f. Cheferne skal selv svare til Geværet under deres Regimenter 444. Landeværn (staaende Hær) 181, 246. Adelen forpligter sig til at holde Soldater til Fods i 2 Aar 642, 667. Universitetet, Gejstligheden og Borgerne i København skal yde Kontribution til at holde Landeværns-soldater i 2 Aar under Bødeansvar 667 f. Taksation af Købstæderne til at stille unge krigsdygtige Karle, der skal bevæbnes og ekserceres til Landeværnet, 666. Uddannelse og Bevæbning af Soldater til Landeværnet 669 ff. Udskrivning af Soldater 667—71; Fritagelse herfor 553. Danske Regiment 34. Sjællandske Kompagni 468. Sjællandske Landfolk 512. Skaanske Regiment 187 f. Jydske Regiment 600. Det holstenske Folk 74. Antagelse af Officerer 22. Betaling af Officerernes Lønninger 293 f., 427, 557, 676 f.; af Officers resterende Løn 428 f. Afregning med Officerer 34, 36, 40. Kaptejn faar Traktement godtgjort 89. Godtgørelse til Officerer for Vognheste 553. Betaling af Krigsfolket 315, 544. Trætte om Soldaters Lønninger 422. Forstrækning til Kompagnier 553. Betaling af Kompagnis Gæld til Bor-

gere 85. Opbevaring af Soldaternes Gevær i Kirker 186. Soldater skal istandsætte Fæstning 187 f. Landeværnets Bevæbning 668 ff. Omlægning af Soldaterhold 349. Soldater af Landfolket skal bruges paa Flaaden 512. Afregning med Soldater, der har ligget paa Orlogsskibe, 522 f. Hytter til Soldater 135. Generalmønstring 76. Fritagelse for partikulær Mønstring 76. Mønstring af Soldater 186, 315, 670. Udeblivelse fra Mønstring 181. Mønstreruller 146, 188, 315, 532. Mønsterskrivere 566; se Hans Boisen. Se Indkvartering. Officersgaarde 345, 627. Udvisning af Officersgaarde 363 f., 478. Officersgaard lægges tilbage under Lenet 162. Officersgaarde lægges til Lenet og andre udvises 643. Livsbrev paa Officersgaard til Officer 4. Bortfæstning af Officersgaarde 182 f. Ombytning af Officersgaarde 149. Officersgaard ødelagt af Havflod 305 f. Generalkrigskommissarier se Kaj Ahlefeldt, Knud Ulfeldt, Kristoffer Ulfeldt. Krigskommissarier i Sjælland se Knud Ulfeldt; i Skaane 188, 195 f., 209, 514; se Kristoffer Ulfeldt; i Fyen 162 f.; se Henning Valkendorf; i Lolland se Jost Frederik von Pappenheim, Palle Rosenkrantz; i Jylland se Albrekt Skeel; i Norge se Kristoffer Urne. Regiments Tilgodehavende skal betales af Krigskommissarius 522. Krigskommissarius skal betale Lunter 290. Kvittansiarum for Krigskommissarieregnskab 162 f. se Pengevæsen, Skat. Hø 200, 328, 333, 403. Strøelse 333. Høhøst 68. Hølade 181 f. Høge. Eneret paa Livstid paa Høge-

- fangst 647 f. Høgefangst i Island 647 f.
- Højhedsret paa Kongens Strømme 237, 239, 453 f. Strygning af Topsejl, Løsen o. lign. 237, 239, 454, 457, 513 f. Tilladelse til igen at besejle Kongens Riger og Lande 279, 503 f. Tilladelse til at besøge Kongens Strømme Norden omkring Vardøhus 77. Tilsyn med Passage gennem Sundet og Højhedsretten 442. Ved engelske Skibes Passage gennem Øresund kræves Certifikat 463. Ved Passage gennem Øresund skal svensk Gods arresteres 512. Passage gennem Øresund tillades for svenske Orlogsskibe 531; for Skyts og Ammunition 434, 493 f., 497, 506, 512, 607, 613, 673; for Gods fra Hamburg 260; for Falkefængere 561; for Kakkellovne 613; for Salpeter 83; for Tømmer 3, 218, 220; for Vin 92 f., 95, 416, 434, 437, 444, 469; forbydes for Jernstykker 290.
- Hør 468. Indkøb af Hør til Slotsinventar 589.
- Ibenholt 60.
- Ild og Lys 333.
- Ildebrande 264. Se Brandlidte.
- Indfæstning (Stedsmaal). Enkers Fritagelse for Indfæstning 565. Strid om Indfæstning 202.
- Indførsel (Indvisning). Indførsel i Værges Købstadgaard som Sikkerhed for Myndlingenes Tilgodehavende 477. Indførsel i Gods 266. Indførsel i Adelsgoods ved ufri Folk 666, 671. Indførsel i Gods, Penge, Tiender o. a. for Gæld 87, 250, 309 f., 339, 407, 411 f., 489. Indførsel i Kavtionists Ejendomme 532. Indførsel i Skib 364. Trætte om Indførsel 2, 20.
- Ingeniører. Kongens Ingeniør 586. se Fæstninger.
- Indkvartering 81, 89, 102, 104, 146, 184 f., 333; Fritagelse herfor 19, 96, 284 f., 354, 401, 472 f. Fritagelse for Indkvartering i eget Hus (Apotek) mod at betale hos andre 646. Trætte om Logement til Officer 333. Forlægning af indkvarterede Soldater 74, 490; annulleres 257. Klager over Indkvartering 244. Ordning af Service for Indkvartering 244. Betaling for Indkvartering 144, 322, 396 f. Trætte om Indkvartering 333, 413 f. Ild og Lys og Logement til indkvarteret Officer 333.
- Indlager (Indmaning) 168 f., 262, 489, 500.
- Indvisning se Indførsel.
- Instruks (Ordinans, Ordre). Instruks for Grev Valdemar Christian og for Adam Henrik Pentz som dennes Hofmester paa Udenlandsrejse 164 ff.; for Kristen Thomsen Sehested og Jørgen Vind om Beredskab af nogle af Flaadens Skibe 512 f.; for Kaptejn 88; for Admiral paa Rejse i Vestersøen 384; for Admiral i Østersøen 496, 513; for Admiral til England 239; for Admiral til Norge 236, 252, 284; for Admiral til Spanien 236 f.; for Skibshovedsmand paa Rejse til Vestersøen 81; til Østersøen 461, 481; for Skibshovedsmand i Øresund 442; for Skibskaptejn til Elben 269; til Weseren 90, 216; til Vestersøen 271 f.; til Østersøen 453 f.; til Norge 230 f., 272, 284, 490; for Konsul 519 f.; for Toldere og Toldskrivere i Øresund 365.
- Instrumentister (Musikanter). Ene-

- ret paa Musik inden og uden Kirken, til Bryllupper, Gæstebud m. m. 473 f. Forbud mod at fremmede Instrumentister gør Byens Instrumentister Indpas 580. Kongens Musikanter faar Proviant (Genant) af Provianthuset 391. Fiolist 48, 483. Harpenist 475, 483. Kornettist 391. Lutenist 391. Pibere 8, 310 f. Skalmejblæsere 8, 310 f. Trompetere 8, 198, 310 f. Strid mellem Kongens Trompetere, fordi en af dem har søgt Lag med Bødlen og Rakkeren, 583. Kongens øverste Trompeter se Erhard Starcke. Hoftrumpeter 235; se Hans Reinicke. Trompeter ved Kompagni 468.
- Inventarium.** Inventarium paa kgl. Slotte og Gaarde, Vedligeholdelse heraf 589; Mangler heri 228; sælges 629. Manglende Inventarieregister paa Lensslot 432. Aflevering af gammelt og ubrugeligt Inventar 296, 596, 600. Inventarium af spiselige Varer 461. Inventarium til Kirke 14. Se Bohave.
- Is.** Isvanskeligheder 170.
- Jagt** 205. Ulovlig Jagt 113 f. Krybskytteri 306. Jvfr. Vildtbane. Jægermester, Kongens, Bestalling, 393; se Achim v. Bredow. Kongens Jæger, Bestalling, 461. Lønning for Kongens Jæger 461. Vildtskytte, Kongens, Bestalling, 623.
- Jern** 420, 577. Svensk Jern 120. Gammelt Jernværk 596. Fæstjernbaand 577. Stangjern 313. Jernværker Undersøgelse af, 264 f. Udenlandsk Jernværk 613 f. Se Bjærgværk, Højhedsret.
- Jordbær,** Indsamling af, 464f.
- Jordebøger** 128 f. Affattelse af nye Lensjordebøger, da Møntens Forhøjelse fejlagtig er overført til disse, 438. Ekstrakt af Adelens Jordebøger skal leveres til Indkrævning af Kontribution til Landeværnets Bevæbning 668. Indførsel af nyt Fæste i Jordebog 139. Trætte om Jordebog 97. Jordebogsafgifter forhøjes 198.
- Juveler** se Klenodier.
- Kakkellovne** 593, 613.
- Kalk** 17, 131, 162, 313, 469, 476, 523, 613. Brænding af Kalk 244, 629. Kalk leveres Kronen for Toldrestance 210 f. Afgift af Kalk 510. Norsk Kalk 211. Skaansk Kalk 536. Bevilling til Opsættelse af Kalkovn 244. Kalkskibe 510.
- Kammer,** Kongens, se Pengevæsen. Kongens Kammerskriver 146. Se Henrik Møller.
- Kancelli,** danske. Transport af Kancelliet 63. Kopier af Kongebreve skal indsendes til Kancelliet 3. Kancelliherremænd 63. Øverste Sekretær se Iver Vind. Sekretærer 373, 566; se ogsaa Melkior Oldeland. Kancellibude 199, 593. Tjener 185. Tyske Kancelli 185. Øverste Kancellisekretær se Frederik Günther. Kancelliforvalter se Filip Julius Bornemann, Nikolaus Eggebrecht, Hans Leonhard Klein.
- Kaniner** 194. Kanin- og Fasanvogter, Antagelse af, 252.
- Kannikedømme** se Kapitler.
- Kansler,** Kongens, se Kristen Thomsen Sehested. Kansleren skal proponere Rigsraadet Kongens Vilje 674. Rigens Kansler se Just Høg, Kristen Thomsen Sehested. Tysk Kansler se Ditlev Reventlow. Norges Riges Kansler se Jens Bjelke.
- Kantori** (Sangere), Kongens, 206,

398. Sangere: Altist 156, 206, 504. Altist beskikkes tillige til Degn og Klokker 56. Bassist 504, 559; se Niels Stirm. Diskantist 560. Tenorist 164; se Johannes Ninicken. Jvfr. Instrumentister.
- Kapel, Kongens. Kapelmester 268. Bas-Instrumentist 285. Lutenist 54.
- Kapel. Opførelse af Kapel ved Kirke 417 f. Kapel, forfaldent og øde, nedlægges, 52. Kapel opføres til adeligt Begravelsessted 177, 634. Se Begravelse, Domkirke.
- Kapellaner 195, 229, 238. Kapellans Kaldelse 14. Kongen udnævner Kapellan til Præst i Sogne, hvortil der er sket utilbørlig Kaldelse, 412. Ansættelse af en Kapellan i Stedet for en Sognepræst 665. Kapellan maa lade sig høre til Kald 285. Kapellan beskyldes for adskillige Forseelser 241. Kapellan, dømt fra sit Kald, maa faa Kald igen, 380. Kapellans Underhold 155.
- Kapitler se Aalborg, Aarhus, Bergen, København, Lund, Ribe, Roskilde, Slesvig, Trondhjem, Viborg. Kapitelsstatuter og andre Dokumenter om Læsø skal indsendes til Kancelliet til Undersøgelse 379 f. Kapitel udfærdiger Fundats for Kapel 166. Angivelser mod Kapitel 360. Kapitel maa sælge Hospitals øde Huse og Ejendomme 635; maa sælge Hospitalsplads 358. Kanonikat lægges til Professorat ved Sorø Akademi 17 f. Regnskab for Forvaltning af Kanonikat 12, 14 f. Regnskab for Kannikegods 510. Afgift af Naadensaar af Kannikegods 410. Forlening med Kannikedømme i Aarhus 218 f., 304, 372; i Lund 55, 329; i Ribe 12, 66; i Viborg 17 f., 286; med Prælatur i Aarhus 372; i Viborg 110. Kannikedømme og Prælatur overgaar efter Faderens Død til Sønnen 372. Kirker ligger til Prælatur 343. Residens forfalden 343, 360. Brøstfældige Residenser sælges 505. Kantordoms Residens reparerer og anvendes til Økonomiresidens 588. Kirketiender under Prælatur og Vikariat 372 f. Vikarier. Breve paa Vikarier: i Aarhus 28; i Lund 329. Anmodning om Bevilling af Vikarie 329. Overdragelse af Vikarie ved Dekani 257. Tilladelse til i levende Live at afstaa Vikariat til sin Søn 644. Indtægten af Vikarie, hvis Indehaver er død, tilfalder hans Moder for den Tid, hun har skattet og skyldet af det, 322. Naadensaar af Vikarie 586 f. Residens til Kanonikat og Vikariat maa sælges 36, 465. Præbender. Forlening med Præbende 55. Bevilling af Mensalia 329. Kapitelsret afholdes paa Raadhus 605. Notarius capituli juratus 380; se Hans Paludan. Arkidiakonat 196. Arkidiakon 81. Kanniker. Kannik, som ikke residerer ved Domkirken, skal nyde samme Privilegier og Friheder som de residerende Kanniker, 110. Kannik, der ikke bor ved Kapitlet, ligeledes, 286. Kannik, der er Professor, skal nyde samme Ret med Option o. a., som de residerende Kanniker, 17 f. Kannik, der er Landsdommer, ligeledes 474. Præst maa nyde samme Ret med Mensalia og andet, som de residerende Kanniker, 55. Trætte mellem Kapitel og Enke om Domkirkereg-

skaber 600. Kapitelgods. Kapitelsbønders Soldaterhold 349. Kapitelsbønder skal age Tiender 51. Kapitelskøb 344.

Kar. Karmærker 439.

Kavtion se Forlovere.

Kedler 596.

Kirker. Privilegier for Kirke 422.

Undersøgelse af Kirkers Administration 674. Kirkers Bygning skal behandles efter Forordningen 480. Opførelse af Kirker i København 121, 146 f., 495 f. Brøstfældige Kirker 413. Istandsættelse af og Bygningsarbejder paa Kirker: i København 277, 296, 640; Dronningborg Slotskirke 677; Kristianstad 573, 624; Mariager 17, 319, 523; Ribe St. Katrine Kirke 66 f., 202; Ringsted Klosters Kirke 387; Bjørnsholm (Slet H.) 162; Eltang (Brusk H.) 417 f.; Givskud (Nørvang H.) 418 f., Skejby (Hasle H.) 196; V.-Nebel (Brusk H.) 141; Vitten (Sabro H.) 196; Viuf (Brusk H.) 413. Undersøgelse af Køb af Materialer til Kirkers Reparation 674 f. Kirkers Vedligeholdelse 495. Erklæring skal indsendes om Kirke 119, 202; Indbrud i Kirke 377. Kirkers Indkomst 495; af Begravelser 624. Erklæring skal indsendes om Kirkes Indkomst 210. Kirkers Tilgodehavende, Indkrævning af, 49. Tiende skal lægges fra Sognekirke til nyopført Kirke 52 f. Kirker skal yde Hjælp til Opførelse af andre Kirker 146 f., 496, 624; til andre Kirkers Istandsættelse 49, 141, 148, 196, 319, 387, 413, 418 f., 523, 677; til Præstegaardes Genopbyggelse 341, 447 f., 627; til Anskaffelse af Kirkeklokke 542; til Anskaffelse af Messehagel 377. Optagelse af Laan hos

Kirker 146 f. Kirkers Gæld 66 f., 202. Undersøgelse om Kirkegældsbreve 202. Salg af Kirkers Korn 147. Kirkeblokke. Penge af Kirkeblok tildeles gamle Hoftjenere 288 f. Kirkestole (Pengebeholdninger) 147. Bønder skal søge deres rette Sognekirke og betale Tien- de til denne 156. Beboerne paa en Ø maa søge nyopført Kirke paa denne p. Gr. af Vanskelighederne ved at søge Sognekirken 52 f. Kirkens Disciplin 248, 503. Nægtelse af Adgang til Alterens Sakramente 179. Adelsdame oversvoret Kirkefred for hastige Ord til Præsten i Kirken 406. Kirkens Korn, Salg af, 344. Gravsteder i Kirker til Adelige 177. Sakristi bevilges adelige Jomfruer til Begravelsessted 676; se Begravelse. Se Patronatsret, Præster. Kirkeinventar. Alterklæder 377. Brød og Vin 52, 505. Kalk og Disk 377. Kalk og Disk, Messehagel m. m. bortstjaalet fra en Kirke 377. Anskaffelse af større Kalk og Disk til Kirke 299. Skabe til Opbevaring af Soldaternes Gevær i Kirker 186. Stolestader 177, 418. Ordning af Stolestader 50, 103, 624. Uskik- kelighed med Stolestader 62, 317. Klokker 577, 624. Kirkeklokke for- list 542. Klokke sendes til Køben- havn 120. Tiltale for Ringning med den store Klokke for et Barn frafaldes 622. Klokkere 56. Klok- ker faar Genant og fritages for kgl. og borgerlig Skat og Tynge 642. Kirkemur 624. Kirketaarn 624. Lydhuller 624. Kirkegaard (Begravelsesplads) nyanlagt 52 f.

Kirkegods. Kirkegaard maa forblive under Kirkens Forsvar og ikke bortskiftes 415. Kirkelade 544. Be-

- villing paa Kirkejord 38. Køb af Kirkejord 233. Fæstebrev paa Kirkejord 535. Kirkejord tillægges Degn 143; tillægges Kirke 67. Kirkeregnskaber 344. Kirkeskriveres Regnskab, Revision af, 666. Kirkebøger (Regnskabsbøger) 344, 674 f. Undersøgelse af Kirkeregnskaber 674 f. Kirkepenge har ikke kunnet sættes paa Rente 368.
- Kirkeværger 48, 141, 479. Kirkeværges afskediges 584. Kirkeværger skal afgive Erklæring om Indkøb af Materialer til Kirkers Reparation 674 f. Kirkeværger skal gøre Ægt 256.
- Kirurgi. Kirurg, Kongens, se Daniel Hogenwald.
- Klenodier (Guldkæder, Guldstifter, Guldkaster o. s. v.) 59 f., 240. Armbaand 241. Kronguld 240. Rhinsk Guld 240. Ungersk Guld 240. Halskæder 60, 241. Kontrafejer, Kongens, af Kronguld, 240. Kredensbægere 240. Perler 60, 240. Ringe 241. Guldringe 60, 240. Se Sølv.
- Klokker se Kirke.
- Klostre 397.
- Klædekammer, Kongens 347. Revision af Klædekammerregnskaber 666. Klædekammerskriver se Knud Kristensen. Klæder 219. Hofklædning 347.
- Kniplinger. Ulovlig Handel med Kniplinger 648. Gulkniplingshue 60.
- Knive. Skærknive 633. Knivsmed 61. Se Smedje.
- Kobber 289, 504. Kobberbjærgværk 148. Kobberpenge se Mønter. Kobberpande 289. Kobbersmed 289. Kobberværker, Undersøgelse af, 264 f.
- Kobberstikker, Bestalling, 566.
- Kollats for Skolemester 332.
- Kommissarius se Hæren, Skat.
- Konfekt. Konfektskaale 240.
- Konger. De danske Kongers Portrætter og Historie 283 f.
- Konsuler 217, 637. Udnævnelse af Konsuler 518 f. Se Faktor, Gesandt, Resident.
- Kontrafejer (Maler) 102; se Abraham Wuchters.
- Konvoj. Konvojering 64. 236, 252, 284, 384, 427 f., 637.
- Koraller 60. Koralarmbaand 60.
- Korn. Aflæsningsprisen for Landgildekorn m. m. 16. Kapitelskøb 440. Salg af Kirkers Korn 147. Salg af Stiftskorn 360. Prisen for Rug 63. Kornhøst 68. Se Bønder.
- Kort (Spillekort) 208.
- Kredens 203.
- Krig 404, 407. Gaard opbrændt af Fjenderne 378. Krigsret nedsættes 386 f. Kongen forbeholder sig Ret til Benaadning af en ved Krigsret fra Ære og Liv dømt 362. Krigsretsdomme for militære Forseelser 556 f.
- Kroer. Eneret til at holde Kro 380. Kro maa ikke udtappe Drikke paa Helligdage m. m. 380.
- Krongods. Bortforpagtning af Krongods 22. Forpagtningsbrev paa Krongods 436. Pantsat Krongods lægges atter ind under Lenet 291.
- Krud, Krudkræmmeri, se Krydderier.
- Krudt 55, 511, 555, 646, 667—71. Bevilling til Udførsel af Krudt 287. Krudtmølle 43. Brændeved til Krudtmølle 391. Bortforpagtning af Krudtmølle 287 f. Overlevering af Krudtmølle 288. Forpagter af Krudtmølle faar bevilget en Gaard 288. Krudtmager, Bestalling, 43.
- Krybskytter se Skove.
- Krydderier og Urter 360. Ret til Salg af Krydderier 619. Apoteker-

- nes Priser paa Urter 667. Krudkræmmeri (Urtekram) 619.
- Kræmmere 93. Kræmmer faar beslaglagt Kramgods udleveret 93 f.
- Kul. Brænding af Kul 381. Stenkul 621. Stenkulsgraver, Afregning med, 621. Bøgekul 508 f., 627.
- Kvæg 272, 305. Skade paa Kvæg 336. Afsløningsprisen for Kvæg 17. Fædrift 25, 344, 391. Salg af Staldøksne fra Kongens Gaard 342. Øksne, der ikke kan overstaldes, skal slagtes, 579. Kvæg skal brændemærkes ved Skifte 41. Kvæg bortdød for Bønder 336. Kvæg anretter Skade paa Korn 13. Daarlige Køer erstattes med Staldøksne 440. Fødenød 328. Kalve 503. Ungfæ 503. Kvier 190. Køer 190, 204, 449, 451. Stude 449. Udførsel af Stude uden Bevilling 630. Øksne 10, 193, 262, 278, 313, 381, 391, 602. Se Udførsel. Kvægsyge. Smitsom Kvægsyge 488, 578. Øksne, angrebet af Svaghed, maa slagtes, nedsaltes og udføres, 430. Fæhus, Øksenhus, 168.
- Kælder. Kældersvend 440.
- Køb. Køebalk, islandsk, 170. Købmænd. Udenlandsk Købmand 615.
- Købsteder. Opretholdelse af Købstadsprivilegier 66. Stadsret 343. Kopi af Stadsret skal indsendes 14. Købstads Laan (Forstrækning) til Kongen betales 350. Købstads Tilgodehavende hos Kompagni for Fortæring 85. Købsteder faar Udgifter til Baadsmænds Vinterlejr fradraget i Skatten 178. Købstads Restance til Renteriet 240 f.; eftergives 404, 407. Købsteder skal stille Bartskeerere, Trompetere, Pibere eller Skalmøjblæsere til Flaaden 7 f., 310 f.; skal stille, bevæbne og eksercere unge, krigsdygtige Karle til Landeværnet 666, 670 f.; skal yde Kontribution til at holde Landeværnsoldater i 2 Aar 667 f. Borgere fritages for Indkvartering 19, 284 f., 472 f., 494, 613. Trætte om Logement m. m. til indkvarteret Officer 333. Betaling for Indkvartering 396 f. Købsteder klager over Service til Indkvartering 244. Betaling af Købsteders Forstrækning til garnisonerede Kompagnier 553. Se Indkvartering. Købstad hjemstøgt af Ildebrand 123, 133, 592. Forordning om Øvrighedsbestillinger i Købstæderne overholdes ikke 320, 346. Borgemester 114, 132, 176, 186; Udnævnelse til, 399; Afskedigelse af, 19, 306. Tiltale mod Borgemestre, som er forblevet i deres Bestillinger mod Forordningen, 346. Borgemester fritages for Tiltale herfor 375, 506. Borgemester forlenet med Arki-diakonat 196. Borgemester fritages for Skat og Tyngse m. m. 19 f., 306, 337; fritages for sin Bestillings Skyld for Ægt og Arbejde af 3 Selvejergaarde 366; faar overdraget en Byens Have 83. Borgemester har opholdt Supplikant 280. Sag mellem Borgemester og Raad om Adelsmands Øksnekøb 257. Borgemestre og Raad faar Tilladelse til Kaldelse af Præst 371 f. Borgemestre og Raads Dom i Gældssag 512. Borgemestre og Raad skal dømme i en Sag 254, 307 f.; skal dømme i Sag mellem Borger og udenlandsk Raadmand 23; skal udlevere Skiftedokumenter 340 f.; stævnes til Herredagen 376 f. Trætte mellem Borgemestre og Raad og en af deres Midte 437 f., 564 f.; med

- udenlandske Borgemestre og Raad 146. Raadmænd 186, 535, 596, 636. Raadmandsvalg 496, 537. Raadmand bringer Byens Post og Render til Rette 83; maa lægge Render afgiftsfrit ind til sin Gaard 83; har Bonderet i en Gaard 124. Byfoged skal tiltale en Mand for Opførelse uden Tilladelse af Boder og Vaaninger 319, 341. Se Byfoged. Kæmner leverer Drengeskot for sent 541. Bytjener faar Oprejsningsbrev efter udstaet Straf 56, 95. Stadsfændrik 494. Trætte mellem Borgere og Lensmænd 652; mellem Borger og udenlandsk Borger 23; mellem Borgere og indkvarterede Ryttere 43. Borgere fritages for kgl. Skat og Bys Tyng 92, 235, 251, 295, 307, 362, 366, 400 f., 468, 472, 494, 504, 566, 582, 592 f., 642; for borgerlig og Bys Tyng og Bestillinger 85, 96, 284 f.; for alle Bys Bestillinger 613, 646. Overtrædelse af Købstads Privilegium paa Opkøb af Heste 44. Borgere har Privilegium paa Opkøb og Opstalding af Staldøksne 43 f. Købstads Privilegier paa Øksnehandel 381. Borgemestre og Raad faar Bevilling til Indkøb og Opstalding af Øksne 635. Borgere maa faa Tilladelse til Salg af Rhinskvin 511. Bevilling til sisefri Indførsel af Rostocker Øl til Borgernes Gildehus 612. Fremmedes Ret til Handel i Købstæder 667. Se Raadhus, Torvedag.
- Købstadgods.** Salg og Afstaaelse af Kronens Købstadgods 633 f. Trætte om Købstadgods 20. Borgere faar Tilladelse til at tilforhandle sig Gaarde 156; faar Tilladelse til at tilforhandle sig Kronens og Adelens arvelige Gaarde 367 f. Købstadgaard, der er takseret for højt, skal takseres paany, 269. Mageskifte af Købstadjord 149 f. Tilladelse til Bebyggelse af Plads 294, 478 f., 515. Privilegium paa Græsgang 652. Borger faar Bevilling paa et Stykke Jord, som han vil indhegne, 353. Trætte mellem Købstad og Adelsmand om Haver 571. Købstadregnskaber se Regnskaber.
- Kød** 397. Nødekød 193. Saltet Kød 430, 511.
- Køkken.** Kongens Køkken 121. Kokke. Kongens Mundkok se Adolf Bender. Ridderkok 307. Køkkenskriver paa Københavns Slot 395, 508. Køkkenskriver, fremmed 491. Køkkentøj 136, 596.
- Laase (Laasetøj)** 204.
- Lade.** Opførelse af Lade 403. Lade brøstfældig 503; blæst ned 153.
- Ladefoged** beskyldes for Drab 292.
- Ladegaarde.** Genopbygning af nedbrændt Hus i Ladegaard 32. Istandsættelse af Ladegaard 259, 586. Forpagtning af Ladegaarde forlænges 537. Gaard lægges ind under Ladegaard 621. Ægt og Arbejde til Ladegaard 651.
- Lagmænd** 509.
- Landekøb** 197, 470, 649.
- Landemode.** Anordning og Afholdelse af halvårlige Landemoder 620. Landemode afholdes paa Raadhus 605.
- Landeveje** se Veje.
- Landgilde** 600. Landgilde skal leveres paa Pravianthuset 573. Bønder yder ikke Landgilde 541 f. Forarmede Bønders Landgilde 197 f. Landgildebyg anvendes til Hjælp for øde og forarmede Gaar-

- de 676. Tildeling af Landgilde af en Gaard 634. Fritagelse for Landgilde 139, 337, 497, 632, 649. Nedsættelse af Landgilden 7, 106 f., 124, 140 f., 160, 214 f., 243, 257 f., 327 f., 336 f., 345, 370, 381, 392, 424, 441, 473, 481 f., 513, 551, 596 f. 633. Midlertidig Nedsættelse af Landgilden 286 f., 310, 315 f., 328, 334, 336, 383, 398, 479, 494, 561, 567, 569, 638 f. Midlertidig Eftergivelse af Landgilde 21, 105, 337 ff., 369, 386, 545, 626. Landgilderestancer 42. Eftergivelse af Landgilderestancer 53, 96, 211. Usandfærdig Opgivelse af Landgilde 177. Revision af Landgilde 67. Landgilde af Kronens Gaarde lægges til et andet Len 632. Landgilde af Bol lagt til Præstekald, men Bolet bruges af Bonden 578. Aarlig Indbetaling til Rentekammeret af en fast Sum i St. f. Landgilde 648. Der maa ydes Penge i St. f. Landgilde 16 f., 47, 49, 54; Havre i St. f. Penge 54; Rug i St. f. Penge 49 f., 54; Byg i St. f. Rug 385, 657. Landgilde leveres paa Provianthuset. 676. Møllelandgilde 362. Kornlandgilde 211. Landgildebyg 54, 567, 573. Landgildehavre 54. Ruglandgilde 49 f., 54, 567. Smørlandgilde 211, 578. Landgildekorn overlades Købmænd for bestemt Takst 54. Jvfr. Brandlidte Bønder, Jordebøger, Møller. Landgilderegnskaber se Regnskaber.
- Landebog 578, 604.
- Landkiste 145. Overlevering af Landkisten til den nye Landkommissarius 645, 650. Landkisten skal have Bøder for Nægtelse af at betale Kontribution til Landeværnet 668.
- Landsdommere 128, 463. Beskikkelse af, 190, 308. Landsdommer forløves for en Tid 342, 530, 671. Adelsmand skal sidde i Landsdommers Sted under dennes Fraværelse 278, 342, 438, 459, 530, 581, 671; fritages herfor 459; skal sidde i Landsdommers Sted, naar denne selv er interesseret i Sagen, 27, 189. Adelsmand skal sidde i Landsdommers Sted under dennes Sygdom 101. Landsdommer skal atter sidde Landsting efter Frikendelse ved Herredagsdom 613. Landsdommer maa føre Rets-sag mellem to Adelsmænd indtil Domsafsigelsen paa Herredagen 547. Se Proklama. Se Knud Gabrielsen Akeleje, Lave Bilde, Klavs Brockenhuus, Laxmand Gyldenstjerne, Mogens Høg, Erik Juel, Peder Bertelsen, Gunde Rosenkrantz, Jørgen Seefeld. Landsdommeris Omraade forandres 424 f.
- Landsforvisning. Landsforvist skal, saafremt han ikke efterkommer Befalingen, fængsles 648 f. Mand, der nægter at rømme Landet, dømmes til at sidde paa Bremerholm, 650. Landsforvisning ophæves 122.
- Landsting. Landsting afholdes paa Raadshus 605. Landstingsdomme 12, 15, 309 f., 371, 417, 439. Se Herredage. Landstingsbøger. Genpart af Domme skal leveres efter Landstingsbøgerne 214.
- Lavsvæsen. Oprettelse af Lav 609. Bryggerlav 609. Skrædderlav. Privilegier for Skræddere 565.
- Leding 124.
- Leer 633.
- Lejdebrev se Beskærmelsesbrev.
- Lejermaal se Utugt.

Len. Overlevering af Len 4, 38, 64, 72, 94, 144 f., 163, 191, 205 ff., 433, 444, 466. Overtagelse af Len 94, 433 f. Afstaaelse af Len fra Lensmanden til en anden mod en aarlig Afgift 616 f. Registrering og Taksering af Løsøre, Breve m. m. efter afdød Lensmand 410. Ægt og Arbejde af Kronens Gaarde lægges under et andet Len 387 f., 632; af Officersgaarde lægges til Lenet 643. Bøndergaardens Avl lægges under Lenslottet 158. Besigtelse af øde Gaarde 492. Lens Omraade forandres: p. Sjælland 111, 328 f., 350, 462, 549; i Skaane, Halland og Blekinge 134, 149, 584, 591, 621, 626; i Fyen og Langeland 104, 112, 346, 371, 424 f., 539, 544, 549 f., 640; i Lolland og Falster 178 f.; i Jylland 111 f., 124 f., 142, 156, 162, 191, 242—45, 305, 373, 590, 605; i Norge 589. Pantsat Krongods lægges atter ind under Lenet 291. Leverance af Korn, Kød, Kvæg o. a. m. til Hoffet 262 f. Salg af Stiftskornet i et Len 227. Betaling af Prins Christian (V)s Gæld til Slotsskriver ved Indvisning i Lenenes Korn m. m. 348. Lens opstaldede Øksne afhændes til Købmænd 349. Svin slagtes og røges 652. Udvisning af Hjultømmer til Bønderne 228. Levering af Bulved og Bøgekul til København 508 f. Lens Fogder og Skrivere skal levere Heste til Artilleriet 555.

Lensafigter. Afslag paa Lensafgift 208. Lensmands Arvinger faar en ham tillagt Afgift af Lenet 102, 106, 390 f. Fritagelse for Landgilde godtgøres Lensmanden 497. Afkortning for øde og brændte Gaarde m. m. i Lensafgiften 80.

Lensmand. Lensmand gør Udkast til Kongebreve 3. Lensmand begærer Kopi af Forleningsbrevet 227 f. Tilladelse for Lensmand til at være borte fra Lenet 49, 82, 99, 168, 207, 290, 324, 382, 389, 502 f., 527, 530, 533 f., 671. Adelsmand skal ligge i Slotsloven i Lensmandens Fraværelse 99, 101, 168, 382, 530, 534. Lensmænd skal oppebære Kontribution til Landeværnet 667 f. Lensmand faar Skatterestance slettet 312. Lensmands Skyld til Kronen paa Forlening 232. Lensmands Restance hos Bønder 595. Lensmændene skal udskrive Soldater blandt Bønderne 669 ff.; skal mønstre det gevorbne Folk i deres Len 184 f. Lensmand skal lade lave Skabe til Soldaternes Gevær i Kirkerne 186. Lensmændene skal selv ansætte Toldere og Toldskrivere 658 f., 662. Lensmand skal skaffe Heste, Vogne, Færger og Underhold til fremmed Fyrstinde 491. Lensmand nægter at skrive paa en Supplikation 413; skal hjælpe til at arrestere en Skyldner 254; skal sende Klokke til København 120; skal vedligeholde Kirker, hvis Patronatsret ligger til Lenet, 278; maa ikke bortfæste Kirketiender under Prælatur og Vikariat 372 f.; maa ikke bortfæste Kirketiender og foretage Opkrævning af Kontribution i Provstis Kirker 148, 156 ff.; skal sælge Korn fra Kronens Gaarde 289. Mandtal paa Bønder i et Len skal leveres til Lensmand i et andet Len 371. Lensmand skal levere Faar, Høns, Æg m. m. til Hoffet 381, 462; skal levere Korn til Provianthuset 276; skal levere Lenets Korn til

Handelsmænd 275 f., 641 f.; skal lade det Korn, som de ikke inden Vinteren kan levere paa det store Bryggers, gøre til Malt og levere det til Foraaret, 286; skal levere Byg til Bryggerhuset for København 289; skal indkøbe Havre til Kongens Heste 413; skal levere Havre til Kongens Heste 307, 396; skal levere Lenets Korn til Handelskompagni 275 f.; skal levere Smør til Dækning af Tilgodehavende hos Kongen 487; skal indkøbe Staldøksne 235 f., 238 f., 514. Lensmand fritages for Levering af salt Kød til Provianthuset 511. Lensmand skal betale Hvervepenge af Lenets Indkomst og af Toldkisten 377; skal levere Kampesten til Kirkebygning 296; skal lade indsamle Liljekonvaller og Skovmærker 455; skal lade indsamle Liljekonvaller og Jordbær 464 f.; skal fremsende Skibstømmere 65; skal forsyne nødstedte Bønder med Sædekorn, se Bønder; skal skaffe Heste og Vogne til Transport af Gods 7; maa bruge Slottets Træredskab 462; skal lade lave Senge til Folkene 228; skal befordre Kongens Breve 557; skal føre Sag om Jord, der er fradømt Bønder, 396; skal besigte Brokar 294; skal udlevere Hestetyv til anden Lensmand 418. Lensmand faar Kalk til Bygninger 481. Hæs med gammelt Foder bevilges Lensmanden 351. Lensslot skal gøres ryddeligt for den nye Lensmand 4, 37, 41 f. Trætte mellem Lensmand og Slotsskrivers Arvinger 403 f.; mellem Lensmand og Borgere 652; mellem Lensmand og Præst om Præstegaardsjorder 409. Klager

over Lensmand 652.

Lensregnskaber. Revision af Lensmænds Regnskaber 232; Mangler i, 291, 373, 381, 470, 564. Antegnelser 174, 197 f., 232, 247, 649. Restancer 241, 255, 262, 342. Pengebeholdning overføres til næste Lensregnskab 'til Øksenkøb 551. Eftergivet, men alligevel betalt Lensafgift tilbagebetales 248 f. Kongens Tilgodehavende paa Lensafgifter 430. Lensmands Gaard tilskødes Kongen for Skyld paa Skattemandtal 589. Indtægten af Produktionen af Kalk tilfalder Kronen 495. Lensmændene skal indsende Erklæring om Kirkernes Forraad af Penge til Opførelse af nye Kirker i København 495 f. Lensmand skal tage Hvervepenge af Lenets Indkomst 306; faar Godtgørelse for Istandsættelse af Slots Bygninger m. m. 153, 168, 564, 589, 649; for øde Gaarde m. m. 649; for brændte Gaarde, forarmet Gods og Misvækst 121, 194 f., 197 f.; for Svind og Tab i Fæstnings Proviant 194 f.; skal have betalt, hvad han af Lensafgifterne har sendt til Bremerholm og Provianthuset 128, 463; faar gadtgjort Mangler i Genant o. a. m. 649 f., faar gadtgjort Møllens Afslag i Skyld og Landgilde 414; faar gadtgjort andre Udlæg 137. Trætte om Lensregnskaber 576. Trætte mellem Lensmand og Skriver om Lensregnskaber 614; mellem Lensmænd om Gæld, betalt af Lenene, 403. Lensmands Enke maa udlægge Gods for hans Skyld paa Lensregnskab 538; Kvittanser: i Sjælland og Møen 343 f., 443; i Skaane, Halland og Blekinge 113, 457, 498, 550, 576 f.;

- i Fyen 434, 514; i Lolland og Falster 109; i Jylland 140, 672; paa Gulland 639. Lensmands Enke skal forlange Kvittans for Husbondens Lensregnskaber 619 f. Kvittans maa udstedes trods manglende Inventarieregister 432. Slotsskrivers Kvittans for Lensregnskab 372. Nægtelse af Kvittans 147, 438. Se Jordebøger.
- Letfærdighed** se Utugt.
- Lig.** Tilladelse til at føre Lig til Udlandet 97, 116 f., 185. Lig maa begraves i kristen Jord 127. Ligkiste betrækkes med Læder og beslaas med Messingsøm, Straf herfor eftergives, 135
- Liggere** 199.
- Liggepenge** 389.
- Lim** 9.
- Linned.** Linnedklæder 60.
- Livsstraf.** Dømt fra sin Hals for Drab 673. Dømt paa Ære og Liv 362. Livsstraf for Lejermaal og Ugudelighed 60; for at ligge sit Barn ihjel 382; for Tyveri 79, 574; for at forblive i fremmed Tjeneste 77. Benaadning for Livsstraf 382. Livsstraf forandret til Jern paa Bremerholm 574; til Bod og aabenbart Skrifte 382. Henrettede Misdædere skal nedtages af Herredsfogden, Herredsskriveren og 8 Mænd personlig, der har dømt dem, og hæderlig begraves, 27 f. Galge og Gren 27, 574. Halshugning 382.
- Lovgivning.** Kommission til at konferere Lovbøger, Recesser og Forordninger 159.
- Lys.** Lys og Ild 333. Svendelys 279. Lyspenge 195.
- Læder** 135.
- Læger.** Kongens Livmedikus, Hofmedikus, se Henningius Arnisæus, Jakob Fabricius. Livmedikus hos Prins Christian (V) 269; se Henrik Küster. Provincialmedikus se Kristen Bording. Medikus i Aarhus se Peder Saxe. Adelens Medikus i Fyen se Kristoffer Schult. Læger skal raadslaa om Kur for Sygdom, der er gængs i Børnehuset, 127. Omkostning ved Lægebehandling 142. Medicin 194, 602. Sedler over Medicin, som udtages af Læges Bo, skal leveres Kongen, 194.
- Lærred** 9.
- Lønninger** for Amanuensis hos Resident 389; Arkelimestre 55, 249 f.; Underarkelimester 428; Barber (Bartsvær) 602; Bassist 559; Berider 10, 63 f.; Bogtrykker 340; Diskantist 560; Fiolist 483; Fuglefænger 279; Fæstningskommandant 439, 441; Gartner (Urtegaardsmand) 54; Generaladjutant 557; Glarmester 320 f., 428; Harpenist 475, 483; Herredsskriver 395; Hofmønsterskriver 625, 632 f.; Instrumentister 285; Kongens Jægermester 393; Kammerjunker 460; Kobberstikker 566; Konsuler 217, 518; Landsdommer 308; Officerer 209 f., 334, 420, 427, 439, 441 ff., 457, 492; Organist 206, 398; Overskipper paa Bremerholm 135; Professorer 16, 455 f.; Præster 381; Remmesnider og Sadelmager 9; Rendemester 234; Underrentemester 253; øverste Renteskrivere 433; Resident 217, 514, 548; Sadelmager 576; Sangere 504; Skibskaptejner 237 f., 248, 270, 277, 295, 356, 496; Skibsløjtmanter 237 f., 248, 270, 273, 340, 573, 607; Skolemester se Tugtemester; Skovridere 87 f., 161 f., 601; Strandfoged 47, 366; Søofficerer 33, 47, 95, 98,

- 100 f., 113, 181, 193, 461, 488, 507, 531, 559; Tenorist 164; Tilsynsførende ved Snedkerarbejde 284; Tilsynsmand ved Dyrehave 194; Tugtemester (Skolemester) for Kongens Børn 226, 475; kgl. Urtegaardsmænd 566; Visitører 10.
- Løsaagtighed** se Utugt.
- Løsen** se Højhedsret.
- Løsgængere.** Løsgængere med Bøsse og andet Gevær skal arresteres 671. Løsgængere skal sendes til Bremerholm 590.
- Maal.** Maal og Vægt ved Fortoldning 254. Cahizes (spansk Rummaal, 666 Liter), 516, 519, 548. Moye (spansk Rummaal, $\frac{1}{4}$ Læst) 637 f.
- Mageskifter.** Mageskiftebreve 128. Kopi skal meddeles af Mageskiftebrev 208 f. Kgl. Stadfæstelse paa Mageskifte 192. Kongen begærer Gods til Mageskifte 543. Mageskifte af Adelsgaard 634; af Bøndergods 18; jordegent Bøndergods 543; af Eng 67 f.; af Gods i Kongens Vildtbane 67; af Tiender 71 f. Adelsmand bliver Kronen noget skyldig paa Mageskifte 333. Mageskifte mellem Kongens Søn og Kronen 536; mellem Adelsmand og Kongens Børn 560, 567 f.; mellem Adelsmand (Adelsdame) og Kronen 104, 110, 134, 140, 156, 183, 192, 212, 243, 245, 326, 333, 344, 348, 370, 427, 549, 585, 590 f., 600, 626, 634; mellem Adelsmand og Bønder 297, 569; mellem Adelsmand (Adelsfrue) og Hospital 44, 58 f., 133, 284; mellem Adelsmand og Kapitel 549, 590; mellem Adelsmand og Præst og Degn 134, 183, 296; mellem Præst og Bonde 264. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen, 8 f., 11 f., 16, 28 f., 36, 65 f., 105, 125 f., 199 f., 229 f., 323—26, 331, 338 f., 359, 368 f., 412, 452 f., 502, 535, 584 f., 597, 603—06, 624 f., 632; fra Hospital, Kapitel, Kirke, Præstegaard o. s. v., 125, 200, 324, 453, 597 f. Lensmand skal indsende Erklæring om Mageskifte mellem Adelsmand og Præst og Degn 640. Domkapitel skal afgive Erklæring om, hvorvidt noget af dets Gods kan mageskiftes bort, 32, 125 f., 199, 331, 338, 540 f. Hospital skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan bortskiftes fra Hospitalet, 264. Stiftsovrighed skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kirke, Hospital, Fattige o. s. v., 58 f., 539. Mageskifte af Købstadjord 149 f. Mageskifte maa afsluttes under Forbehold af Kongens Ratifikation 343. Lensmand skal indsende Erklæring om begærede Tiender 597. Se Besigtigelser, Skadesløsbreve.
- Maler** se Kontrafejer.
- Malt** 193, 286, 461. Se Sise. Maltgører 286. Maltøl se Malttold.
- Markeder** 53, 177. Tilladelse til at holde Markeder 496. Handel med Heste paa Marked 615. Indkøb af Heste før Markedstids Begyndelse 416. Forbud mod Indkøb af Heste 8 Dage før og efter Marked til Salg i andre Byer 418.
- Markeskel** se Skel.
- Marsk, Rigens**, se Jørgen Urne.
- Medicin, Medikamenter, Medikus**, se Lægevæsen.
- Mel.** Bygmel 414. Rugmel 414.
- Mened** 138, 247 f.
- Mesterman** se Bøddel.

Misvækst paa Sjælland 80, 121, 286 f., 567; i Skaane, Halland og Blekinge 119, 578; i Jylland 63, 310, 316, 328, 334 ff., 386.

Mjød 114 f., 153, 193, 242.

Mord. Forsøg paa Giftmord 311.

Morgengavebrev 335, 579.

Moser (Sig) 186.

Munition se Skyts, Vaaben.

Mur. Bymur 186.

Mus 195.

Musik. Se Instrumentister.

Mælk. Mælkedeje 440.

Møller 266. Bevilling paa Mølle 363.

Møller: i København 363; paa Sjælland og Møen 181 f., 273, 361, 363, 414, 424, 529, 547, 582, 629; i Skaane, Halland og Blekinge 282, 623 f.; paa Fyen og Lange-land 35, 201, 344, 369 f.; i Jylland 105, 119, 219, 283, 299 f., 325, 345, 367, 374, 377, 392, 506 f., 528, 677; i Slesvig 51. Mølle til Udboring af Musketter og Pistolløb 363. Bevilling paa Livstid paa Mølle uden Ægt og Arbejde 374. Bortfæstning af Mølle 424. Mageskifte af Mølle 156, 344, 369 f. Møller maa sættes paa Fæstningsvold 623 f. Mølle brændt 105, 299.. Genopførelse af Mølle mod Eftergivelse af Landgilde, Tildeling af Bygningstømmer 299. Istandsættelse af Møller 254, 607, 629, 677. Mølle skal vedligeholdes af Mølleren mod Afslag i Landgilden 424. Besigtigelse og Taksering af Mølle og Møleskyld 414. Undersøgelse om Avling, der er bortkommet fra Mølle, 367. Mølle ødelagt af Vand 201. Øde Møllær 577 f. Møllehus 629. Møllefald, Trætte om, 282. Skvatmøller

282. Valkemølle 607. Vandmøller 529, 547. Vejrmøller 254, 624. Se Krudtmølle, Hammermølle, Smedje. Vand fra Dammene til Mølle fratages Mølleren 582. Istandsættelse af Møllebroer 605, 646; Mølleledning 181 f., 201, 273, 629; Møllegrav 677. Istandsættelse og Vedligeholdelse af Møllehuse 201, 424. Kværn. Til-ladelse til at flytte Møllekværn 299 f. Maltkværn 300. Møllesten 105, 299. Stigbord 181.

Møllere. Møller faar Bygningstømmer 51, 105; faar Møllesten og Bygningstømmer til Genopbygning af brændt Mølle og 1 Aars Landgilde eftergivet 105 f.; maa beholde Græsning og Fædrift i Kro-nens Skov, skønt Møllen er mage-skiftet bort, 344; faar en øde Plads 474 f.

Møleskyld. Nedsættelse af Mølle-skyld 201, 414, 507. Mølleland-gilde 582.

Mønstring. Mønstring af Regiment 34, 315. Mønstringsplads 553.

Møntvæsen. Forordning om Nedsæt-telse af Guldmøntens Værdi 116. Møntens Forhøjelse fejlagtig over-ført til Lens Jordebøger 438. Ved Betaling til Soldater skal Guld-mønten udgives til den gældende lavere Pris, selvom den er mod-taget til en højere Pris, 315. Ud-møntning af Pagementpenge (Kob-ber og Sølv) 504. Forbud mod Ind-førsel af fremmed Mønt af Page-ment 506. Dobbelt Dukater 240. Gylden. Kronegylden 240. Hol-landske Gylden 546. Rosenobler 240. Rigsskilling 438. Skilling lybsk 396. Styver 546. Svenske Kobberpenge 240.

Naadensaar af Kannikedømme 410.
 Navn. Kvinde antager et andet
 Navn og gør sig stum 60.
 Notarius se Kapitel.
 Nødværge se Drab.
 Nøgler 204.

Obligationer se Forlovere.
 Okser. Oksehuder 9.
 Oldfrue 196.
 Oldingegang, Oldingers Tov, Trætte
 om, 244 f., 281 f.
 Ombuds brev 171. Ombudsmænd 172.
 Omslag, Kieler, 74. Omslagsregns-
 kaber 78.
 Oprejsningsbreve for Nederfældige
 56, 95, 206, 365, 370 f., 398 f., 405,
 499. Oprejsningsbreve til Sags
 Forfølgelse, uagtet den ikke er
 paakendt i rette Tid, 283, 292,
 308 f., 321, 334, 336, 354. Oprejs-
 ningsbrev til Genoptagelse af paa-
 dømt Sag 438 f., 493. Oprejsnings-
 brev for Toldforseelse 72 f. Se
 Fredebrev, Æresoprejsning.

Organist. Bestalling 206, 398. Or-
 ganist klager over Afskedigelse
 396. Organist maa holde Skole
 156. Hoforganist faar Bevilling
 paa en af Boderne for Bremer-
 holm 285; se Mikael Krakowitz.

Orgel 396.
 Ost, hallandsk, 508.
 Ostindisk Kompagni se Handelskom-
 pagnier.
 Overdrev. Trætte om Overdrev 259.
 Oversvømmelse se Vandløb.

Pasvæsen. Pas 251, 264 f., 270, 559.
 Pas paa Vogne og Heste 468, 545;
 for Skib 441, 457. Pas skal under-
 skrives af Toldere og Toldskri-
 vere i Øresund 365. Passenes
 Usikkerhed 548. Falske Pas 365,
 531. Jvfr. Søbreve, Søpas.
 Patronatsret. Patronatsret til Kir-

ker 177, 217, 227, 232, 278, 305,
 341 f., 677. Patronatsret for Sogne
 paa Taasinge tillægges Kongens
 Søn, Grev Valdemar Christian,
 625. Udlæg af Patronatsret 325.
 Køb af Patronatsret til Kirker 30.
 Patronatsret til Kirker mageskif-
 tes 66, 210, 323, 539, 544. Likvi-
 dation mellem Kongens Søn og
 Hospital om Tiendelam til Patro-
 natsret 540. Adelsfrue, hvis Mand
 har haft Patronatsret, begærer
 Kirkens Indkomst til hans Død,
 40 f.

Pengevæsen. Kronens Indtægt af
 Lenene, Restance herpaa 241. Ind-
 betalinger til Kongens eget Kam-
 mer 18, 58, 226, 353, 446; se Skat.
 Rentekammeret skal indsende
 Penge til Kongens eget Kammer
 18. Udbetalinger af Kongens eget
 Kammer 341 f., 557, 651. Indbe-
 talinger til Rentekammeret 114 f.,
 127, 134, 146 f., 153, 218, 242, 296,
 532, 648. Udbetalinger af Rente-
 kammeret 33, 135, 147 f., 198, 206,
 217, 226, 235, 248 f., 253, 258, 263,
 270, 285, 289, 291, 305, 348, 350,
 373, 389, 393, 408, 420 f., 428, 430,
 461, 572, 576, 596, 602, 651, 674.
 Rentekammeret skal betale Prins
 Christian (V)s Gæld til Slotsskri-
 ver 348. I Rentekammeret skal
 ved delvis Udbetaling af større
 Beløb det betalte Beløb udbetales
 efter særlige Ordinanser og af-
 skrives paa Tilkravsseden, 249.
 Lens opstaldede Øksne afhændes
 til Købmænd til Betaling af Kro-
 nens Gæld 349, 373. Renteskriveres
 Gods, pantsat for Gæld til Rente-
 riet, overtages af dette, 307. De-
 ponerede Penge, stjaalet i Rente-
 kammeret, erstattes af dette, 574.
 Arrest paa Tilgodehavende i Ren-

tekammeret 451 f. Arrest i Penge, som henstaar i Renteriet, 372. Klarering af Regnskaber til Rentekammeret 145. Udbetalinger af Hofmønsterskriveren 459 f., 476. Indbetalinger til Kommissarierne 532. Udbetalinger af Kommissarierne 427 f., 440, 442 f., 445 f., 522. Udbetalinger; af Kommissarietolden 334, 349. Udbetalinger af Toldkisten 32, 377, 400. Udbetalinger af Øresundstolden 437, 532. Forsendelse af Penge 435. Forstrækninger til Kronen 290 f., 350, 421, 596. Optagelse af Laan hos Kirker 146 f., 662 f. Kongens Gæld 146. Kronens Gæld, Overdragelse til en anden, 310. Udstedelse af Gældsbrief til de Husarme for Laan til Kongen 628. Kongens Gældsbrief til Sorø Akademi omskrives til 2 Gældsbreve 253. Opsigelse af Kongens Gæld 514. Gods sat i Pant for Kronens Gæld indløses 290 f. Betaling af Kronens Gæld 15, 174, 258, 263, 291, 305, 408, 421, 596, 674. Kronens Gæld kvitteres i Lenskorn 350. Indvisning i Kongens Staldøksne til Betaling af Kongens Gæld 44 f. Kongens Tilgodehavende (Udlaan). Kongens Tilgodehavende maa blive staaende paa Rente 430. Kongens Tilgodehavende paa Regnskaber 168 f., 262. Jvfr. Rentekammeret.

Pergament (Munkebøger) se Bogvæsen.

Perlemor 240.

Perler se Klenodier.

Plove. Plovhammel 577. Plovjern 577. Pløjning 651. Se Skel.

Porthus 475 f.

Portrætter se Konger.

Poste (Pumper) se Vandkunst.

Postvæsen. Besørgelse af Kongens Breve 557. Posten fra og til Hamburg o. a. St. 277, 303 f. Faktor skal fremsende Post 304. Soldater skal besørges Post 303. Postmester 304. Kongens Postbude 303, 389. Postbud faar aarlig en Hofklædning 347.

Prissager 122, 134 f. Skib anholdt, fordi det har Kugler ombord, 512. Skib prisedømt, fordi det har Krudt ombord, 511. Prise overlades Visitor 509. Prisedømt Skib tilbagegives Skipper 511. Trætte om Prisegods 199.

Professor (udenfor Universitetet) 154. Udnævnelse 17 f. Professor juris & ethices 17; i latinsk Sprog 455 f.; i Logik og Metafysik 15, 195. Professors Underhold, Forbedring af, 255 f. Professor faar Kannikedømme 17; faar Vikarie 455 f.; faar Vikarie ved Dekani 257; udnævnes tillige til Sognepræst 195; faar tillagt Tiende 335; fæster en Have 31.

Proklamaer 41, 182, 215, 226 f., 250 f., 271, 317, 474, 598, 628.

Prokuratorer. Prokurator (befuldmægtiget Stedfortræder) i Kapitel 587. Prokurator anvises en Borger i en vidtløftig Trætte 103 f. Prokurator 110; se Læsø.

Provster 154. Provsters Eksamination af Almuen 274. Provst skal visitere Hospital og revidere Regnskabet 621 f. Provst kræver Indfæstning af Kirkeenge 202. Trætte mellem Provst og Hospital om erlagte Penge 539. Herredsprovster 62, 359. Provstier. Forlening af Provstier 201 f. Overlevering af Provstigaard 201 f. Provstibog 409. Se Tiender. Provstemode 331. Anordning om

Afholdelse af halvaarlige Provstemoder 620.

Prædikant. Hofprædikant se Hoffet. Prædiken se Gudstjeneste.

Præst dømt fra sit Kald for Nægtelse af Sakramentet 478. Præst, dømt fra sit Kald, faar Underhold af Efterfølgeren, 316; maa faa Kald igen 293, 478. Benaadningsbrev for Præst, der har forsømt en Søndagsgudstjeneste, 268. Præstekalds Besørgelse i Præstens Fravær 528. Præst, der ulovligt har solgt Fæ til udenlandsk Købmand, faar denne Forseelse eftergivet, 615. Trætte mellem Præst og Præstekone 78; og Præsteenke 85; og Lensmand om Præstegaardsjorder 409; og Adelsmand 294; og Provst 534; og Skolemester 331 f. Præst nægter at efterkomme Kontrakt om Præsteenkes Underhold 85. Præster indstævnes for Herredsprovster i Giftmordssag 359. Præst har ikke kunnet sætte Kirkepenge paa Rente 368. Præster 186, 233. Præsters Kaldelse og Udnævnelse 524 f. Tilladelse til Kaldelse af Præst i Købstad 371 f. Kgl. Befordringsskrivelse til Præstekald 85 f., 92, 99, 145, 209, 217, 238, 253, 273, 285, 288 f., 305, 335, 498, 509, 630, 650. Tyske Folk maa faa [tysk] Sjælesørger 620. Mand, hvis Kvinde er kommet for tidlig, maa kaldes til Kirketjeneste 630 f. Sognepræst skal holde en Kapellan i Stedet for den afdøde anden Sognepræst 665. Se Ekspektancebreve. Præsters Ordination. Præst maa ordineres, skønt han ikke har den forordnede Alder, 54. Præst, som er utilbørlig kaldet af Sognemændene, da han ikke har Testimo-

nia, leverer Kaldsbrevet fra sig, 412. Indsættelse af Præst 273. Kollats 273. Præst afsat fra sit Kald for Trætte 75; maa faa Kald igen 75, 250, 592; skal holde Kapellan 195. Præster skal have tilfordnet Degne 620. Præst har mistet Synet 63. Præst maa overtage Værgemaal 56 f.; fritages for Værgemaal 622 f.; optugter ung Adelsmand 81. Forbud mod Præsters Ægteskab med Kvindepersoner, der tilforn er besøvet af andre, 671. Præster maa admittere fredløse Folk til Absolution, men skal straks angive det for Øvrigheden, 274; maa rejse til fremmede Universiteter 528. Tiltale mod Præst 62. Præst forser sig med Sakramentets Uddeling 62, 293, 316. Teolog, som har forset sig med Lejermaal, maa faa Kald, 350. Præst, som har forset sig med Lejermaal, maa faa Kald igen, 103, 200; maa indgaa Ægteskab, 527. Præst faar Forseelser eftergivet mod at betale Bøde 22. Præsters Løn. Præst faar Lønforhøjelse 381 f.; faar Skattnedsættelse 379. Præsters Underhold. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 137, 347, 575, 663; over Forringelse af sit Kald 121 f. Forbedring af Præsters Underhold 368. Præst faar bevilget en Gaard 366; faar bevilget Gaard til Annekspræstegaard 615; faar tillagt Gaard i Anneks sognet fri for Ægt og Arbejde 599 f. Bol, lagt til Præstekald, bruges af Bonden, 578, 604. Blind Præst faar tillagt Tiendeafgift og Tiende 63, 228 f. Præst faar tillagt Tiende 338, 347, 369, 374 f., 609, 663; et Bol 212, 635 f.; Gaarde 121 f.;

en øde Jord 137. Præst faar Til-ladelse til at hugge og udføre Bloksten fra Gulland for sit Kalds Ringheds Skyld 614 f.; fritages for Ægt og Arbejde af Fæste-gaard 347. Brandlidt Præst faar Skattefrihed i nogle Aar 337. Mageskifte med Præst 134, 183. Ti-endeafgift tillagt Præst 395. Af-hændelse af Præsters Ejendomme i København 587. Præster skal yde Hjælp til brandlidte Præster 341; til Genopbygning af Præste-gaard 627. Præsternes Medhjæl-pere skal gøre Ægt 256. Ægt og Arbejde frataget Præst 555. Præst ønsker Underhold til drikfældig Præsteenke nedsat 214. Offer 52. Se Hunde. Feltpræst maa bruge Kirkerne til Gudstjeneste 373; skal forsynes med Logement og Service i Kvarteret 374. Tyske Præster 620. Hospitalspræst 92, 395. Forbedring af Hospitalspræs-terens Løn 635. Slotspræster se Jørgen Pedersen, Kristen Mad-sen Tausen. Præsteenkers Under-hold 78, 560. Præsteenke fører ondt og forargeligt Levned med Drik og Tiggeri 214. Præsteenke mister Halvdelen af sit Deputat p. Gr. af Drikfældighed 535 f. Slotsprædikants Enke maa købe Hus ved Lensslot 46. Trætte mel-lem Præsteenke og Borger 94 f.

Præstegaarde og Residenser. Præ-steresidens (Præstebolig) 389. Op-rettelse af Præstegaard 581. Istandsættelse af Præsteresiden-ser 355. Istandsættelse og Vedli-geholdelse af Præstegaard 620. Præst faar ny Residens 354 f. Præstegaard brændt 50, 337, 341, 447 f., 574. Breve paa Præste-gaard og dens Tilliggende, brændt

ved Præstegaards Brand, stad-fæstes, 414. Kirkers og Præsters Kontribution til brændt Præste-residens's Genopførelse udbetales ikke, da den var Præstens Ejen-dom, 389 f. Præstegaardes Op-byggelse og Istandsættelse 50. Der maa ydes Tømmer til Repa-ration af Præstegaard 50, 415, 509. Annekspræstegaarde 354 f., 615. Annekspræstegaard forfalder 329 f. Trætte om Præstegaards-jord 294. Skeltrætte mellem Præ-stegaard og Bønder 486. Præster-nes Bønder forskaanes for Ud-skrivning af deres Gaarde 553.

Pumper se Vandkunst.
Pung, vævet af Guld, 60.
Pæl og Sten se Skel.

Raadhus 84, 101. Bønder skal betale noget vist til Reparation af Raad-hus 605. Landsting, Kapitelsret, Landemøde og adelige Forsam-linger holdes paa Raadhus 605.

Rakker 583.

Rebningssager. Trætte om Rebning af Bymark 369.

Recesser se Lovgivning.

Registrering af Bo se Arkiv, Skifte, Værgemaal.

Regnskaber. Revision af Formynder-regnskaber 58; af Godsregnskaber 545, 551, 576, 578; af Regnskaber-ne paa Taasinge Gods 576; af Handelskompagnis Regnskab 573, 614; af Hospitals Regnskab 622; af Regnskaber for Bygning af Kirke og Taarn 277; af Kongens Kondi-tors Regnskaber 158; af Regn-skab over Kontribution, forordnet til Underofficerernes Traktament, 336; af Krigskommissarernes Regnskaber over Fæstningers Istandsættelse 617; af Krigs[kom-

missarie]regnskaber 146, 640; af Købstadsregnskaber 140; af Landgilderegnskaber 258; af Regnskab over Havns Istandsættelse 167, 663 f.; af Omlagsregnskaber 78; af Proviantregnskaber 78; af Skifteregnskaber 58; af Regnskaber over Penge til Soldatesken (Krigskommissarieregnskaber) 120, 137; af Regnskab over Unionsskat 246, 440, 561, 617; af Værgemaalsregnskaber 657 f.; af forskellige Regnskaber 666; Paadømmelse af Mangler i Proviantskrivners Regnskaber 349 f. Trætte om Godsregnskab 550 f.; om Regnskab for Kannikegods 510. Kvittansiarum for Krigskommissarieregnskaber 409 f.; for Godsregnskab 577. Jvfr. ogsaa de særlige Regnskaber.

Render se Vandkunst.

Rentekammeret. Rentekammerets

Ind- og Udbetalinger se Pengevæsen. Rentemestre¹⁾ 1, 15, 18, 33, 47, 71, 80, 93, 95, 100, 102, 121, 128, 135, 137, 146 ff., 152 f., 168, 173, 194, 197 f., 208, 226 f., 232, 237, 246—49, 251, 253, 258, 261, 263, 270, 273, 277, 285, 289, 291, 296, 305, 307, 310, 312, 329, 336, 343, 347 f., 350, 356, 372 f., 389, 393, 404, 408, 414, 420 f., 430, 432, 438, 452, 460 f., 463, 469, 475, 484, 494, 505 f., 511, 514 f., 520, 522 ff., 531 f., 536, 545, 548, 551, 555, 564, 566, 572, 576, 583, 589, 596, 602, 613, 619, 643, 648 f., 651, 662, 674, 676. Se ogsaa Sten Beck, Melkior

Oldeland, Jørgen Vind. Underrentemester. Bestalling 253; se Melkior Oldeland. Rentekammeret skal revidere Regnskaber 336. Rentemestrene skal revidere Lensregnskaber 232; skal revidere Skinnerup Regnskaber 249, 524. Rentemestrene skal afgive Erklæring om Gæld, der ikke er betalt, 676 f.; skaffe Kongens Søn, hvad han skal bruge til Rejse, 506; skal skaffe Dronningen af Sverrig, hvad der behøves til hende og hendes Følge, 506; skal skaffe Fjer til Vedligeholdelse af Slotsinventar 589; skal skaffe Tømmer til Arbejde paa Kronborg 506. Rentemesterregnskaber, Revision af, 477. Uorden i Rentemesterregnskaberne 432 f. Kvittansiarum til Rentemestre 240. Renteskrivnerne skal skiftes til at føre Rentemesterregnskaberne skiftevis et Aar ad Gangen 432 f. Renteskrivers Forsikring for hans Restance 477. Øverste Renteskrivere se Sivert Friis, Kristoffer Jensen, Peder Hansen. Renteskrivere se Anders Sørensen, Jens Andersen, Kristoffer Didriksen, Mads Mortensen, Niels Sørensen. Se Pengevæsen.

Residenter 217, 270, 637. Amanuensis (Haandskriver) hos Resident, Bestalling 389. Resident i Nederlandene 303; i Spanien 514, 516—21, 548; se Ejler Ulfeldt; i Sverrig se Peder Vibe. Generalstaternes Resident 236, 365; se Karl von Krakow. Svensk Resident se Johannes Fegræus Strømfelt. Resident skal forhandle om Forurettelse af dansk Handel og Skibsfart 56 ff., 636; faar Arrest paa Skipper for Gæld 504. Resident nægter at fra-

¹⁾ Rentemestrene er i dette Bind, hvor der udstedes Breve til dem under et, opført i en Rubrik under Rentekammeret med Henvisning til de enkelte Rentemestres Navne, hvor disse er angivet i Missiverne. I saa Tilfælde er Sidetallet opført der.

- flytte Gaard, som han skylder Leje for, 422. Jvfr. Faktor, Gesandt.
- Rettergang. Retterting i Norge 423. Retterbod 171 f. Udlæg for ikke erlagt Kontribution tilladt uden Dom og Rettergang 667 f. Stadfæstelse af Domme 170—73. Underdommernes Domme skal inden 2 Aar indstævnes for Overdommer, 493. Paadømt Sag, i hvilken Dokumenter ikke er paa- kendt paa Hjemtingene eller indført i Dommen, henvises til Herredsting, 493. Beviser for Betaling af Godskøb skal fremlægges i Snapstinget 635. Bytingsdom 636. Se Herredage. Udnævnelse til Medlem af Admiralitetet i Søhandedssager 370. Admiralitetsdommerne tilsiges til at dømme i en Sag om arresteret Skib 506. Da Admiralitetet og dets Meddommere har afsagt forskellige Domme om en raderet Toldseddel, skal de give Møde hos Kongen i Kolding for at forsvare deres Stilling i Sagen, 348. Beskrivelse af Admiralitetets Domme 607. Adelsmand skal sidde i Dommers Sted 277. Dom paa 3 Mark for vrang Beskyldning 398. Se Krigsret. Stævning. Arvetrætte indstævnes for Rigens Raad 274. Lensmand i Norge stævnes for Herredagen i Danmark 376 f. 6 Ugers Kald og Varsel 452. Tilladelse til igen at føre Vidner i en Sag, hvor Vidnerne er blevet underkendt, 371. Falsk Vidnesbyrd 138. Tiltale for falsk Vidnesbyrd frafalder 192. Værneting 58. Tiltale ved rette Værneting 79 f. Laugrettesmænd 170—73. Landebog, skaansk, 121. Brevbrud 172.
- Domrov 172 f.
- Ridefogder 179, 263, 401, 558, 565, 642 f. Slotsfoged maa tillige være Ridefoged 374. Ridefoged faar Bevilling paa Gaard fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, 139. Ridefoged, som har hindret Arrest paa Skyldner, skal skaffe ham til Stede igen, 254. Ridefoged har frataget en Bonde Gods og Formue m. m. og fængslet ham under Paaskud af Gaardens Vandrøgt 399, 438 f.; gør sig skyldig i Vold 308 f.; har forstrakt med Tømmer til ny Bro 664. Ridefogeds Enke fritages for Ægt og Arbejde af den Gaard, hun bebor, 390.
- Ridemænd 282 f., 486, 554, 586.
- Ridemændstov. Trætte om Ride- mundstov 528. Fritagelse for Ridemændstov 293, 316.
- Rigsraadet. Rigsraadet skal give Møde hos Kongen 521 f., 674; skal møde til Herredag 464. Rigsraadet skal forhandle om Rigets Forsvar 542 f. Rigsraadsdom i Gældssag 489 f. Se Stænder.
- Ringe. Guldringe. Se Klenodier. Ringe til Seletøj 9.
- Rotgieter 572; se ogsaa Felix. Revision af Rotgieternes Regnskaber 666.
- Rotter 195.
- Rufoder se Hø, Strøelse.
- Rustning. Rostjeneste 76. Rostjeneste af Len 4, 16. Adelen Rostjeneste. Midlertidig Fritagelse for at holde Rostjeneste 298. Midlertidig Fritagelse for at stille Hest 555 f.
- Rømning 365. Drabsmand rømt 96, 347.
- Saaning 651.

- Sagefald. En Del af Sagefaldet til- lægges Byfogden 346.
- Salmer, danske, 242.
- Salpeter 83, 90 f., 288, 565 f., 651. Eftersøgning efter Salpeter i Skibe 216, 461. Beslaglæggelse af Salpeter 81, 90. Salpeter fra Rus- lænd, som tilkommer Kongen, overlades den, der udfører det, 494. Fortoldning af Salpeter i beslaglagt Skude 227. Salpeterlader 565. Salpetersydere. Bestalling 565 f.
- Salt 17, 364. Indførsel af Salt 490. Forordning om Salthandelen paa Spanien 637 f., 657. Salt leveres af Spanien som Erstatning for Forurettelse af danske Under- saatter 516, 519, 548. Bajsalt 204. Lyneborger Salt 204. Spansk Salt 490, 516, 519, 548, 637 f.
- Sand 17.
- Sandemænd 8, 12, 17, 62, 159. Sand- demænd fritages for Ægt og Ar- bejde 135, 335.
- Sandflugt (Flyvesand, Sandflod, Sandknog, Sandfug), 309, 381, 392, 473, 567, 633, 649. Bekæmpelse af Sandflugt 23, 210. Se Gærder.
- Sekstant 273.
- Selvmord 56, 95.
- Senge 434, 462. Kurvesenge 313, 577. Senge til syge Baadsfolk 289. Om- hæng til Sengehimmel 64. Seng- klæder 228, 593. Dynen 228. Ho- veddynen 596. Sengedyner 596.
- Signet 60.
- Sindssyge 401. Sindssyg indsættes i Tugthuset 350. Melankoli 600 f.
- Signen og Manen se Trolddom.
- Sise 204. Nedsættelse af Sise 465. Forvaltning af Sisetold 677. Sise af Øl. Fritagelse for Sise af Øl 185, 612. Bortforpagtning af Øl- sise 97, 251. Bedrageri ved Bort- forpagtning af Ølsise 230. Re- stance af Afgiften af Sise for fremmed Øl eftergives 152. Sise af Malt og Øl, der ikke er betalt af Borgerne, skal af disse beta- les til Tolderens Børn, 209. Se ogsaa Told. Sise af Kroer 380. Sisemester 193.
- Sjette- og Tiendepenge skal ikke betales af Arvinger i Fyrste- dømmet Slesvig, men kun af bo- siddende udenfor Riget 118.
- Skabe til Opbevaring af Soldaternes Gevær 186.
- Skadesløsbrev 127, 259 f.
- Skarnagernes Vogne 274.
- Skat. Udskrivning af Konge- og Landeskatter 68—71, 223 ff., 300—03, 484 ff., 654—57. Drengeskot 68, 243, 300, 484, 541, 656. Korn- skat til Flaaden 657. Udskrivning af Skat til Landets Forsvar 246, 667 f.; Forhandlinger herom, 408 f. Skattebreve ikke udsendt 312. Kontribution til Bygning ved St. Annæ Bro og Baadsmændsboliger 357; til Underofficerers Traktement 336. Indbetaling af Skat til Kon- gens eget Kammer 18, 58, 237 f., 291, 301, 312 f., 620; til General- kommissarius 18, 58, 226, 625, 632 f., 651. Fremsendelse af Skat 664 f. Stiftskommissarier skal op- pebære Kontribution til Lande- værnet 667 f. Stiftskommissarier i Jylland se Niels Friis, Gunde Lange. Landbokommissarier 145. Landbokommissarier i Skaane 645, 650; i Jylland 145. Landbokom- missarius forløves og en ny for- ordnes 645, 650. Landbokommis- sarier skal oppebære Kontribution til Landeværnet 667 f. Skat skal leveres til Kommissarierne 300 f., 484 f., 645, 655 f., 667 f.; til Hof-

- mønsterskriveren 620, 625, 632 f., 645, 655. Se Landkiste. Opkrævning af Kontribution i Provstis Kirker skal foretages af Provsten 148, 156 ff. Oppebørsel af Skat 435. Udlæg for ikke betalt Skat uden Rettergang 668. Nedsættelse af Skat 106 f., 119, 241 f., 300, 337, 379, 441, 596 f. Fritagelse for Skat 9, 626; for Skat og borgerlig Tyng 10, 19, 31, 362, 399 ff., 472. Forarmede Bønders Skat 198. Adelen holder Bønder fri for Skat 578. Restancer 145 f., 240 f. Eftergivelse af Skatterestancer 100, 404, 407, 626. Udgifter til Baadsmænds Vinterlejr fradrages i Skatterestancer 178. Restancer slettes 312. Kvittansiarum for Skat 100. Regiment betales af Unionsskatten 315. Unionsskat se Regnskaber. Kornskat til Flaaden 302 f. Kvægskat 106 f.
- Skel. Markeskels Sættelse, Trætte herom, 24 f., 282, 420 f., 434, 486, 553 f., 585 f., 617 ff. Markeskel afstabet 24 f. Afpløjning (ulovlig Frapløjning m. m.) 259. Oldinges Tov (Afsigt, Oldingegang) 486, 553 f., 586, 618 f. 8 Mænds Tov (Pæling) 420 f., 618. Indhegning af Marker med Stengærder og Grøfter 596. Sten og Stabel 619. Pæl, Pæling 618.
- Skibe (Skippere). Skibes Drægtighed, Forordning om, 277, 280; falsk Opgivelse af, 261, 279. Fordeling af Skibe til Salthandelen paa Spanien 637 f. Trætte om Skibshandel 321. Skib, som ved Dom er tilkendt en Mand, maa være sikkert og frit paa Strøm og Havne, 364 f. Tilladelse til at sælge et beskadiget Skib til Holsten 319 f. Anmodning om Skibe og Folk til fremmed Tjeneste 518. Skibe tages i Arrest for at tjene fremmed Konge 523, 550. Skuder til Transport af Soldater 532 f. Fragtning af Skibe se Fragt. Dansk Skib opbragt og gjort til Prise 665. Dansk Skib og Skipper taget af Barbareskerne 434 f. Vurdering af prisdømte Skibe 272. Se Handel. Øksenskibe se Øksne. Skibsforlis 385. Bojert 144. Galejer 29, 514. Krejert 117. Pramme 23, 560. Slupper 514. Skibscertifikater 463. Jvfr. Flaaden. Skippere. Skipper sejler bort med befragtet Skib og sælger det 364. Arresterede Skippere maa igen besejle Kongens Riger og Lande 279.
- Skibsbygning. Bygning af Skibe 65; af Galejer 29. Skibsbygger 29. Skibsbygger skal besigte Brokar 294. Mestersvend 19. Skibstømmere skal sendes til en anden By 65; forskaanes for Udskrivning 633.
- Skibsfart. Søfarende Folk tager Hyre hos Fremmede 32. Skibscertifikater og Pas, falske, 531. Se Prise.
- Skibsinventar o. lign. Ankre 23. Ankertov 169. Blokke 136. Jernfang 136. Master 231. Urigtig Maaling af Master 261. Takkelage, Sejl, Tov o. s. v. 136, 513. Skibsvisitører se Told.
- Skifte. Skifte efter Adelige 1, 13, 20, 41, 46, 58, 76 f., 91 f., 99 f., 112 f., 116, 118 f., 122 f., 128 ff., 138, 140, 150 f., 154 f., 164, 167 f., 178, 183 f., 189, 191 f., 196 f., 212 f., 215 f., 218, 232, 234, 239, 241, 246 f., 255, 261, 265, 267 f., 278, 285 f., 294 f., 298 f., 311 f., 314, 310 ff., 334 f., 351 ff., 356 ff., 375 f., 383, 393 f.,

399, 411 f., 423, 425 f., 436 f., 454 f., 471 f., 474, 483, 486 f., 491, 498 ff., 514 f., 525 f., 529 f., 537, 547, 552, 562 f., 575 f., 579, 590, 594 f., 599, 606, 610 f., 616, 636, 644 f., 647, 650 f., 674 ff.; efter uadelige 57 f., 60 f., 71, 108, 117 f., 176, 194, 340 f., 408, 429 f., 652 ff., 672 f.; efter Udlændinge 127, 160; mellem Søkende 267 f. Bobehandling uden Arv og Skifte 652 ff.; skal foretages straks, selv om ikke alle Arvingerne er mødt, 650 f. Se Testamente. Registrering af Bo 196 f., 298 f., 316 f., 563, 575 f.; af Løsøre 41 f., 676; af Breve i Bo 154, 298, 334 f., 474, 590, 610. Forseglet Bo aabnes 129. Løsøre i forseglede Kamre skal indsættes i ét Kammer 525. Forseglingen af Breve aabnes 650 f. Aabning af Bo til Udtagelse af Regnskaber og Breve 255. Udlevering af Breve fra Bo 610, 672 f., 675 f. Kopier skal leveres af Breve vedrørende Arveafkald 376. Breve og Dokumenter, udtagne af opbrudt Bo, skal tilbageleveres, 212. Udtagelse af Sedler paa Medicin af Bo 194. Skifte skal føres til Ende, uanset at en indstævnet Adelsmand ikke møder, 212 f. Skiftekommissarius fritages for Registrering af Bo 197. Overlevering af Skifteregister 176. Udlevering af Skiftedokumenter 340 f. Genpart af Skiftetbreve m. m. skal leveres til Værge 60 f. Domme m. m. i Skiftesag skal gives beskrevet 138 f. Skifte af Hovedgaard 647. Taksation af Adelsmands Ydelse til hans Børn af deres Mødrene 575. Taksation af Hovedgaards Bygning og Tilliggende i Anledning af Skifte

112 f., 151, 155, 189, 192, 267 f., 358, 455, 529 f., 599, 611, 650 f.; af Løsøre 298 f., 575 f., 676. Skifte af Løsøre 491. Udlevering af Løsøre til Kreditor 411 f. Kreditorer skal indstævnes til Bo til Betaling 611. Gældskrav i Bo 91 f., 108. Udlæg i Bo for Gæld 127, 160. Betaling af Gæld i et Bo 352 f., 393 f. Akkord med Kreditorer i et Bo 265. Gæld skal betales af Boet, før Skiftet foretages, 117 f., 562. Revision af Skifte 57 f. Skifteafkald 122 f. Skiftetrætter 108, 267, 334 f., 425 f., 491. Jvfr. Værgemaal. Skilderhuse. Skilderkjortler (Skilderkapper) 195. Skilsmisse. Skilsmisse bevilget flygtet Drabsmands Hustru 96. Fraskilt maa gifte sig igen 137, 247. Jvfr. Ægteskabssager. Skind 393. Skiver se Bohave. Skolevæsen. Skole 334. Danske Skoler 30. Oprettelse af Skole, Erklæring om, 29. Bevilling til Opførelse af et Skolehus i Landsby, da Forældrene ikke vil holde Børnene i Købstadskole, 401. Penge til Skole 373 f. Skolers Midler skal forbedres 363. Sogne tillagt Skole 213. Organist maa holde Skole 156. Undervisning i Skrivning og Læsning 401. Afhændelse af Skolers Ejendomme i København 587. Skoleholder. Mand, hvis Kvinde er kommet for tidlig, maa kaldes til Skoletjeneste, 630 f. Latinskoler (Gymnasier) 583. Fundats for Gymnasier, Arbejdet herpaa udsættes, 268 f. Tilsyn med Skole (Gymnasium) 257. Gymnasier faar tillagt Penge 341. Se Professorer. Regens til Skoleper-

- soner 465. Introduktion af Rektor i Domkapitlet 269. Rektor faar Befordringskrivelse til Præstekald 335, 478; faar Ekspektancebrev paa Præstekald 57; paa Vikarie 103; fritages for al Skat og borgerlig og Bys Tyng 582; maa resignere 103. Konrektor 456. Lektor (Læsemester). Læsemesters Residens 245. Hørere 166. Øverste Hører 145. Hører tillægges Degnerente 363. Skolemester faar Præstekald 14, 650; faar Livsbrev paa Tiende 123. Trætte mellem Skolemester og Præst 331 f., 503. Skolemester, som har fremsat Eder i Menigheden, skal afgive Kaldsbrevet, 503. Skolemesters Kollats udsættes til efter Undersøgelse mod ham 332. Skoleperson, der har forset sig med Lejermaal, faar Bevilling til at kaldes til Degnekald, 3. Peblinge 166. Jvfr. Akademi.
- Skorsten, Opsætning af, 382.
- Skove. Skove opbrydes, pløjes og tilsaas 581. Selvejrbondeskov 367. Selvejrbondeskov, forhugget, faar Ydelsen af Ved nedsat 402. Strid om Indgræftning og Lukke af Skov 366. Trætte om Skov 529; om Oldingers Tov i Skov 244 f. Græsning og Fædrift i Skov 344. Trætte om Græsning og Fædrift i Skov 366. Taksering af Skove til Oldensvin 570. Fastsættelse af Bønders Afgift af Oldensvin 575. Trætte om Olden 561 f. Tilladelse til Salg af Træer til Betaling af Gæld 367. Skovhugst 323. Bevilling til Skovhugst 645. Fri Skovhugst tilsaas Bønder 465. Skovhugst til Flaaden 22 f., 29. Skovhugst til Brændsel o. a. til Lensslot og Bøndergaarde 233 f. Ulovlig Hugst af Egetræer 175 f. Transport af Pæle og Ris 187. Transport af Ved 508 f. Udvisning af Brændsel, Tømmer o. lign. 74, 158, 187, 194, 254, 337 f., 351, 355, 363, 367, 407, 415, 479, 509, 605, 647, 664. Nedsættelse af Ydelsen af Ved 402. Vanskelighed ved at faa Brændeved 220, 461 f. Tildeling af Ved 31, 74. Livsbrev paa Ved for Afstaaelse af Gaard 25 f. Brændsel til Arbejde for Kongen 424; til Adelsdame 407; til syge Baadsmænd 289. Levering af Brændsel til København 461 f. Hugst af Bulved i Lenene til København 508 f. Brænding af Bøgekul til København 508 f., 627. Ulovlig Hugst og Salg af Brændeved 103. Se ogsaa Brandlidte, Bønder. Skov forhugget 407. Vindfælder og fornede Træer 31, 462, 627. Bulved 508 f. Bøg 363. Bøgekubbe 645. Bøgeved 509. Stievede 509. Eg 175, 254, 363, 509, 647. Olden 462, 530. Se Geder, Hunde.
- Skovfogeder 87, 429, 601, 623. Skovfogder skal have Tilsyn med Kongens Vildtbane 47.
- Skovridere 306 f. Bestalling 87 f., 161 f., 601, 623. Skovrider faar tillagt Bolig 152; og Erstatning for betalt Husleje 379.
- Skrifte, aabenbart, 382, 406. Fritagelse for aabenbart Skrifte 19, 179.
- Skrin med Guldkæder o. a. m. bortkommet 59 f., 444, 462.
- Skrivere 31. Skrivere til Registrering af Breve Adelen vedkommende 389. Skrivere i Len skal levere Heste til Artilleriet 555. Rigens Skriver se Anders Bertelsen. Amtsskriver 18, 557. Kommissarieskriver 195. Køkkenskri-

ver, Kongens, 31. Proviantskrivers
se Bartholomæus Haagensen. Se
Regnskaber. Slotsskriver se Slotte.
Skriverdreng 61. Skriverstue 55.
Skvatmøller se Møller.
Skyts. Forskellige Sorter af Skyts:
Stykker (Kanoner) 55, 497, 607,
637, 673. Jernstykker 290, 493 f.,
613. Bøsseskytter 55. Bøsseskytter
skal opsætte Stillads i Slotssal 420.
Skælden, Trætte om, 94 f.
Skælme 379. Jvfr. Løsgængere.
Skøder 245. Skøde til Kongen paa
Bøndergods 120. Kgl. Skøde paa
Købstadgaard og Grund 112, 431 f.,
442, 457, 469, 590, 633 f. Kgl. Kon-
firmation paa Skøder 26 f., 185 f.,
645 f.
Slotte. Fremmed Fyrste indlogeres
paa kgl. Slot 491. Slotte, Klostre,
Gaarde o. s. v.), Byggearbejder
paa: Baahus 586; Beldringegaard
508; Borregaard Hofgaard 492; Bygholm se Stjernholm; Bøvling 153, 158; Dalum
Kloster 228, 259; Jægergaarden ved
Frederiksborg 476; Halmstad 247;
Hammershus 239; Kalundborg 197;
Koldinghus 488; Kronborg 176 f.,
284, 420, 424, 506; Kærstrup (p.
Taasinge, nu: Valdemarsslot, se
ogsaa dette), 322 f., 410 f.; Lund
Gaard p. Mors 503; Lundenæs 168,
469; Lønborg Bispegaard 403; Ny-
borg 363, 536, 634; Nygaard 488;
Roskildegaard 160, 475 f., 504; Ru-
gaard 228, 351; St. Hans Kloster
(Odensegaard) 233; St. Knuds Klo-
ster 245; Skivehus 153; Stjernholm
410, 586; Valdemarsslot 23, 130, 132,
232, 583, se Kærstrup; Vallø, Øster,
629; Visborg Slot 130 f.; Vording-
borg 181 f., 508; Ørum 415 f. Fru-
erstue 130. Hølade 181 f. Kornlof-
ter 131. Slagtehus 634. Smedje 182.

Se Inventar.
Slotsmark inddiges 13.
Slotstjenere. Slotsfoged (Husfoged)
185, 374, 429; faar Kostpenge i St.
f. Bispising 18; maa tillige være
Ridefoged 374. Slotsfogeds Børn
maa faa en til ham fæstet Gaard
paa Livstid 378. Slotsskriver 115,
179, 276, 400, 440, 487, 576, 652.
Slotsskrivers Tilgodehavende hos
Kongen skal henstaa i Renteriet
372; betaales af Rentekammeret 348.
Trætte mellem Slotsskrivers Ar-
vinger og Lensmand 404, 614.
Kvittans for Slotsskriver 290.
Slotsskrivers Restance hos Bønder
42. Slottets Pligtskriver afskediges
med halv Løn 598. Underskriver
45. Slotsprædikant se Præster.
Glargmester 428, 457. Antagelse af
Murermester paa kgl. Slot 400 f.
Slotssnedker 362.
Sluser 201.
Smedje 182. Bevilling paa Smedje,
Bore-, Slibe- og Poleremølle til
Fremstilling af Skydevaaben 57.
Privilegium paa at forfærdige
Skærknive, Partisaner, Piker o.
a. desl. 633. Se Holmen.
Smør 124, 193, 203 ff., 328, 381,
391 f., 395, 449, 451, 487, 513, 536,
602, 604. Prisen paa Smør 258,
470.
Snedkere. Snedkerarbejde, Tilsyns-
førende med, Bestalling, 284.
Sparlagen 288.
Specerier. Tilladelse til at sælge
Specerier 468. Ulovligt Salg af
Specerier 295. Apotekernes Priser
paa Specerier 667.
Spejl 60.
Spillemand se Instrumentist.
Spinden. Omløbende tiggende Kvin-
der skal indsættes i Hospital og
tjene deres Underhold ved Spin-

- den 467 f. Spindepenge 124. Spinderokke 468.
- Stalde. Kgl. Stalde 9. Stald til Kongens Heste 400. Ridestald paa Lensslot 9. Stald ved Kongens Logement brøstfældig 382. Stald blæst ned 158. Staldgaard 504. Folestald 9. Rustvognstald 45. Staldmester, Kongens, se Hoffet. Berider, Kongens, Bestalling 63 f. Se Ditmer Bollicke. Kusk .45. Staldtøj 63.
- Statholder se Korfits Ulfeldt.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten 17, 613. Levering af Sten og Kalk fra Gulland til Slotte m. m. 322 f. Udførsel af Sten fra Gulland 232, 536, 583, 640. Bevilling til Hugning af Bloksten p. Gulland 614 f. Bloksten 583, 614. Kampesten 296. Mursten 131, 469, 577. Rusten 130. »Steel«-Sten 292. Trappesten 583. Tagsten se Tag. Stenhugger 132.
- Stift. Stiftsskriver skal levere Stiftets Korn, Penge og Regnskab til Lensmanden 145. Stiftskommissarius, Udnævnelse af, 145 f.
- Storm og Uvejr 108 f., 122, 135, 504.
- Straffe. Jern 95, 391. Kag 333.
- Strand. Strandfoged 10, 35; Udnævnelse til, 46 f., 365 f.; skal have Tilsyn med Kongens Vildtbane 47; faar midlertidigt Afslag paa Landgilden 328.
- Stranding 320. Strandingsgods se Vrag.
- Stænder. Adelen skal sammenkaldes for at forhandle om Rigets Forsvar 542 f.
- Sukker. Ulovligt Salg af Sukker 295.
- Superintendent 463. Superintendents Løn 128. Superintendent faar Erstatning for mistet Tiende 627 f.; faar tillagt Gaarde for bortmageskiftet Tiende 500 f.; faar Tiende 342. Tiende, tillagt Superintendent, men frakommet Embedet, tilbagegives, 609 f. Superintendent faar Brændsel 628; faar overladt en Hospital tilhørende Plads 358. Visitats. Superintendents Eksamination af Almuen 274. Superintendent skal visitere Hospital og revidere Regnskabet 621 f. Superintendent, udenlandsk, 439.
- Svin 190, 208, 230, 262, 328, 391, 395, 449, 602. Svin slagtes og røges 652. Brændsvin 203 f., 370, 451. Afløsningsprisen for Brændsvin 16. Oldensvin (Skovsvin) 124, 263, 570. Fastsættelse af Bønders Afgift af Oldensvin 575. Bolsvin 449. Se Udførsel. Flæsk 122, 193, 533, 602.
- Sværdfe gere. Forbud mod Indførsel og Falbyden af Sværdfegearbejde 561.
- Sygdomme. Smitsomme Sygdomme 127; Undersøgelse af, 289. Sygehus, Baadsmændenes, 563. Forstander se Oluf Torbensen. Se Kvæg.
- Sø mageskiftes 502.
- Sølv 504. Rusølv 15, 240. Forgyldt Sølv 240: Mænget Sølv 240. Forarbejdet (gjort) Sølv 219, 240. Sølvbægre, Sølvfade, Sølvkander, Kommentgen (Sølv-), Sølvkonfekt-skaale, Sølvskib m. m. 240.
- Søm 9, 357. Loft søm 469. Lægtesøm 313. Messingsøm 135. Spiger 131, 136, 469.
- Sømærker. Afmærkning af Sejllob ved Sømærker 510. Setaarne 186. Borgemestre og Raad faar Tilladelse til Opkrævning af Afgift af Skuder til Anskaffelse af Sotønde

510 f. Udlægning af Sætønder 510 f.

Søpas (Søbreve) 251, 260, 354, 384, 454, 496 f. Søpas for Skibe til Salthandelen paa Spanien 638. Søbrev for Skib og Tømmerlast 242.

Søterritorium se Højhedsret.

Taarn 239, 277, 363.

Tag til Tagtækning 503. Tagsten 469, 577. Skifersten 357, 363. Skifer-tækker 357, 363.

Talg 9, 262.

Tapeter, broderede, 288.

Teglovn, Livsbrev paa, 254 f.

Telte 557. Teltmager 557, 651.

Testamenter, adelige, 74; borgerlige, 652 ff. Kgl. Konfirmation paa Arvekontrakter 652 ff.; paa bebrevet Gods og Formue 509.

Tiender. Fæstebreve paa Livstid paa Tiender: i Sjælland 174 f., 193 f., 267, 269, 356, 466; i Skaane, Hal-land og Blekinge 48, 102 f., 106, 255; i Fyen og Langeland 1, 3, 201, 228 f., 338, 351; i Jylland 1, 5, 78, 123, 158 f., 161, 309, 320, 327, 370, 372, 374 ff., 466, 478, 501, 557 f., 591. Kgl. Konfirmation paa Fæstebreve paa Tiender 383, 592, 601; Fæstebrev paa Tiende, til-vejbragt ved vrang Beretning, kasseres, 132; tilbagekaldes 174 f. Bortfæstning af Kirketiender un-der Provsti 148, 156 ff., 279, 472; under Prælatur og Vikariat 372 f. Tiende opladt til en anden 158, 174 f., 264, 309, 372, 375, 515. Tiender lægges til Hovedgaard 30; skal følge Ho-vedgaards Arving 255, 327, 458 f. Overdragelse af Tiende til Arving 272. Tiende overgaar efter Inde-haverens Død til hans Hustru 361,

424; til Børnene 344. Tiende lagt til andet Len 208. Bevilling paa Bispetiende 243. Adelsmand be-gærer Tiende 597 f. Superinten-dent forholder Adelsmand Tiende 524. Adelsmand faar Tiende for Fæste og Afgift 526, 537. Adels-person, der har faaet Tiende til-bage til Hovedgaard og har betalt Bønderne deres Fæste dobbelt igen, forskaanes for at yde videre Fæste, 347. Tiende tillagt Adels-personer 193 f.; Bønder 194; Ho-spital 445; Præst 190, 369, 374 f., 395, 609, 630, 663; Skolemester 123; Superintendent 342. Tiende, fra-kommet Superintendent, tillægges igen denne, 609 f. Superintendent faar Erstatning for frakommen Tiende 627 f. Gaarde tillægges Su-perintendent i St. f. bortmage-skiftet Tiende 500 f. Tiende over-føres til en ny Kirke 52 f. Kirke-tiende begæres til Mageskifte 539. Hospitals Tiende begæres mage-skiftet mod Gaard 584. Kgl. Kon-firmation paa Afstaaelse af Hospi-tals Tiender 607 ff. Se Ekspektan-cebreve. Mageskifte. Sognemænde-ne begærer Tiende 604; maa faa Tiende 86, 427, 445. Tiende gives den højstbydende 432. Taksering af Tiende 526. Trætte om Tiende 5. Undersøgelse vedrørende Tien-der 210, 412 f., 604; Kirkers Tien-der og deres Transport 675. Er-klæring forlanges om bortfæstede eller ledige Tiender 394. Trætte om Levering af Tiende 479 f. Tien-de ydes i Kærven 48 f., 608, 616; i Skæppen 616; Strid herom 203; maa ydes i tærsket Korn i Skæp-pen og ikke i Kærven 368; skal betales til Sognekirken og ikke til Købstadkirken, skønt Gaarden ejes

- af Købstadsborgere, 156. Tiendeafgift maa ydes i Penge 49, 383, 569 f.; maa sælges efter Landekøb 63; tillagt Præst 395; blind Præst 63. Sognemænd klager over ubil­lig Behandling ved Ydelse af Tien­dekorn 615 f. Bønder skal ikke føre Tiende udenfor Herredet 459. Slotstjenere skal age Tiende 51. Klage over Tiendekørsel, skønt der betales Fripenning, 402. Tredings­tiende 608. Tiendelam 540.
- Tiggeri. Tiggende Kvinder skal an­bringes i Hospital og skaffe sig Underhold ved Spinden 467 f.
- Ting. Fritagelse for at sidde Her­redsting 385. Beskrivelse af Ting­bøger til Brug i Sag 355. Tingfo­ged 282. Tingskriveres Betaling 649. Tingsvidner 198.
- Tjære 136; gullandsk, 128, 463, 471. Skattetjære 128.
- Tobak 208. Eneret paa at sælge To­bak tilbagekaldes 189.
- Told 204. Toldordinans 83, 114 f. Forordning om Toldforhøjelse paa Ud- og Indførsel 208. Told skal ikke tages af Varer, der er fortol­det i Norge, 289. Told, betalt for Gods til Kongen, tilbagebetales, 187. Betaling efter den gamle Told 83. Toldforhøjelse for be­stemte Varer 208. Toldnedsættelse 465. Toldfrihed 92 f., 95, 260, 432, 434, 437, 444, 488, 637; for Salpe­ter 651. Tilladelse til frit Salg af fortoldede Øksne 545; til toldfri Udførsel af Øksne 646; af Øksne i St. f. nogle ikke udførte, men for­toldede Øksne 402 f. Se Højheds­ret. Udbetalinger af Tolden 120 f.; 234 f. Undersøgelse om betalt Told 360. Malttold 134, 153, 193, 242. Told af Heste, Svin, Faar, Gæs, Kort og Tobak, 208; af Salpeter 90, 227. Told af Tømmer maa er­lægges i Planker 3. Told, oppe­baaret af Vin til Kongen, tilbage­betales, 617. Restance af Øksnetold 50 f. Øltold. Akkord om Overdra­gelse af Tolden fra fremmed Øl 114 f., 133 f., 153, 192 f., 225, 235, 242; se ogsaa Sise. Rosenobel­to­ld. Nægtelse af at betale Rosenobel­to­ld 643. Syslingetold 167. Lastetold 637. Smaatold (Kommissarie­to­ld), Restancer 659—62. Proces om Restance 94. Udbetalinger af Kommissarietolden 208 f.; til Offi­cerslønninger 293 f., 439, 640. Told til Bygningen ved St. Annæ Bro og Baadsmandsboliger 218, 356. Told i Købstæder: Aalborg 535, 677; Aarhus 114; Faaborg 10; Hel­singør 133 f.; Malmø 115; Nakskov 153; Næstved 114, 167, 193; Ronne­by 113 f.; Roskilde 192 f.; Stege 114; Ystad 114, 209. Tilladelse til at fortolde Tjære hos Havnefoged i en Havn, hvor der ikke er no­gen Tolder, 471. Smaa Toldsteder ophæves 123. Se Havnefoged. Ulovlige Havne 10. Bortforpagt­ning af Told 535. Se Pengevæsen. Toldsedler, Affattelsen af, 365. Toldsedler skal leveres til Skibs­visitør 60. Raderet Seddel indle­veret i Toldbod 348. Toldsegl 365. Toldforseelser. Penge for urigtigt fortoldt Gods tildømt Kongen 356. Toldsvig 261. Skibe arresteret for Toldsvig 238. Bekæmpelse af Toldsvig 10. Belønning for Aaben­baring af Toldsvig 329. Tilsyn med at Heste og Kvæg ikke drives over ulovlige Vadesteder, 305; Tilsynsmand dermed afskediges. 326. Told i Sundet. Forordning om Told i Øresund af Nederlænderne 556. Toldrulle, hvorefter Tolden i

Øresund skal opkræves af Englænderne, 419. Varer skal fortoldes i Sundet efter samme Vægt og Maal, som gælder paa Afskibningsstedet, 254. Instruks for Toldere 365. Tolderne i Øresund skal give Møde hos Kongen ved Forhør om en raderet Toldseddel 348. Toldere og Toldskrivere skal underskrive alle Pas og Toldsedler 365. Tolden maa kun modtages i rede Penge, ikke i Forsikringer, 476. Undersøgelse om Tolders Forhold 476. Bælttolden. Skuder, der paa Grund af Uvejr er løbet forbi Toldsted og ikke er visiteret og derfor er arresteret, frigives, 108 f., 122. Visitation af Skibe 271 f. Skibsvisitor 476. Bestalling 10, 60. Skibsvisitor maa antage en Medhjælper 53; faar tildømt Penge for urigtig fortoldet Gods 356; udnævnes til Skibsløjtnant 340; skal arresteres 271 f. Skibsvisitor i Øresund se Kristen Rasmussen, Hans Piper; i Bæltet se Mathias Bolt. Toldere 128, 210 f., 463, 674; Udnævnelse af, 5 f., 31, 88 f., 180; Afskedigelse af, 180. Toldere og Toldskrivere skal ansættes af Lensmændene 658 f., 662. Tolder skal aflægge Ed til Lensmanden 51 f. Afstaaelse af Bestilling som Tolder 88 f. Tolder faar overdraget Forvaltningen af Sisetold 677; faar frastjaalne Penge erstattet 574. Sag om Kavtion for Tolder 255, 522. Tolder fritages for Indkvartering 354. Baad til Tolder 10. Gaard til Tolder 291. Toldere skal opkræve Afgifter til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Skibsbro 304. Tolder skal købe svensk Jern 120 f.; skal skaffe kgl. Raad Skibsløjlighed 549. Toldere resterer med

Told 94. Tolderes Restancer skal betales inden Jul eller Tolderne tiltales 659—62. Tolder, der ikke har erlagt Afgiften, mister Forpagtningen, 535. Tolder maa leve-re Kalk for resterende Told 210 f.; undlader straks at nedlægge Penge i Toldkisten 180, 269; Toldere resterer med Toldregnskaber 220—23. Tolder gør sig skyldig i Embedsforsøelse 269. Se Øresund. Tolders Dreng skriver falsk Pas 365. Toldskriver, Udnævnelse af, 30; Bestalling 96 f., 573. Instruks for Toldskrivere i Øresund 365. Toldskrivere og Toldere skal ansættes af Lensmændene 658 f., 662. Toldskrivere skal underskrive alle Pas og Toldsedler 365. Gældskrav paa afdød Toldskriver 117 f. Toldskriver faar Forsøelse ved Toldens Modtagelse eftergivet 72 f.; gør sig skyldig i Falsk 307 f. Toldkister, Udbetalinger af, se Pengevæsen. Torv. Afholdelse af Torvedag 349, 497. Tov, Hyssing, Liner, Merling, Sejl-garn 136. Trapper. Trappetrin 323. Trolddom. Undersøgelse af Trold-domssag 572. Troldkvinde landsforvises 645; skal fængsles 572. Forbudte Midler med Signelse og Maning og Troldfolks Besættelse 152. Trolovelse 90. Træer se Skov. Træløst se Tømmer. Tugthuset (Børnehuset). Indsættelse i Tugthuset 350, 490. Gamle Dynner leveres til Tugthuset 596. Bartskaar ved Tugthuset 601 f. Forvalter ved Tugthuset se Erik Bager. Revision af Tugthusregnskaber 666.

Tyveri af Skrin med Klenodier m. m. 444, 462. Indbrud i Kirke 377. Tyv udleveres til Lensmand i et andet Len 418; dømt til Galgen eller i Jern 574; henrettet 79; Hestetyv 418. Se Ære.

Tøjhuset i København. Levering af Munkebøger dertil 428. Revision af Tøjhusregnskaber 666. Tøjmaster, Kongens, se Kristoffer Svencke. Underarkelimester se Arkeli. Bart-skær ved Tøjhuset 601 f.

Tømmer (Bjælker, Brædder, Deler, Lægter o. a. m.), 3, 104, 130 f., 135, 162, 187, 194, 220, 231 f., 313, 407, 469, 489 f., 503, 583; forskrives fra Gulland 410 f., 482, 490 f.; fra Norge 410 f. Indkøb og Leverancer af Tømmer til Kongen (Kronen) 130, 177, 220, 323, 410 f., 420, 489, 583. Privilegium paa Køb og Salg af Tømmer i Norge 327. Tømmer til Flaaden 22 f., 29; til Krudtmølle 288; til Lensslot 634; til Præstegaards Istandsættelse 509. Levering af Tømmer til Militær 557. Afhentning af, 560; Transport af, 130, 187, 323, 536. Udførsel af Tømmer, Render o. a. fra Gulland 130, 232, 536; Tømmer fra Norge 230 ff., 337, 398, 490; fra Sverrig 232; af Egetømmer fra Holsten 218. Ulovlig Udførsel af Tømmer 230 f. Se Udførsel. Egetømmer 158, 327, 337. Ulovlige Egeplanker skal registreres 175. Ulovlig Udskibning af Egetømmer 175 f. Egetræer til Bro 664. Egetræ til Møl-leaksel 607. Egefodtræer 158. Ege-løsholter 158. Egeplanker 411. Egestolper 158. Fyrretømmer 158. Hjultømmer 407. Barkholter 3. Knapholt 323. Murleder 323. Pip-holt 10, 18, 482. Ris 187. Vognskud 323, 411. Vogntømmer 407. Tøm-

ermænd 411. Overtømmermand skal fortinge om Tømmer til Slot 323. Tømmermand maa ved Render lave Vandforsyning til Fæstning 43; sendes til Tilhugning af Tømmer 5.

Tørv. Tørvegravning 62, 381, 392.

Udførsel. Ulovlig Udførsel fra Norge 230 f. Tilladelse til Udførsel af Afdøds Formue 185; af Hopper 66, 416; af Mærfoler 556. Udførsel skal foregaa gennem bestemte Byer 4. Udførsel af Faar 439; af Heste 44, 97, 190, 439; af Hopper 190, 196; af Kalk 244; af Krudt 287; af Køer og Kvier 190; af Stude og Heste uden Bevilling 630; af Svin 190, 230, 540. Udførsel af Tømmer 212; se Tømmer. Forbud mod Udførsel af Baandstager 218; af Bygningstømmer 634; af Kvæg (Undt.: 97, 503); magre Svin 462; af Øksne (Undt.: 59, 65, 75, 95, 181, 215, 225, 256, 378, 402 f., 429, 432, 488, 646). Se Kvægsyge.

Udenlandsrejser 164 ff. Se Adelsmand.

Udlandet. Udenlandsk Tjeneste, Forbud mod at gaa i, 77. Udlændinge maa faa egen Sjælesørger 620; arresteres og hjemsendes 82. Se ogsaa Fremmede.

Udskrivning se Hæren.

Ukrudt 385.

Umyndige se Værgemaal.

Universitetet. Universitetets Afgift af Naadensaaret af Kannikegods 410. Universitetet skal approbere nyt Oplag af Bibelen 587 f.; skal gennemse Munkebøger 428. Universitetet skal yde Kontribution til at holde Landeværnsmediciner i 2 Aar 667 f. Facultas medica skal undersøge grasserende Sygdom 289. Pro-

- fessorer 57. Udnævnelse af, 276. Professorat i Matematik (Mathe-
seos) 276, 283 f.; i orientalsk og
græsk Sprog 587; i Teologi 54. Ma-
gister skal forfremmes til ledigt
Professorat 45. Professor faar Ene-
ret paa Trykning af en Bog 283 f.
Se Bibliotek. Studenter. Studier
ved fremmede Universiteter 528.
Understøttelse (Stipendium) til
Studier udenlands 509 f.
- Urter se Have, Krydderier. Urtebod.
Tilladelse til at holde Urtebod
468. Urtegaardsmand se Have.
- Utugt. Letfærdighed. Syn af letfær-
dige og besovede Kvindfolks døde
Børn 671. Falsk Udlægning af Bar-
nefader 247 f. Lejermaal 3, 200,
350. Lejermaal mellem Nærbeslæg-
tede 61, 90, 482. Adgang til Alte-
rens Sakramente nægtes for Lejer-
maal 179. Straf for flere Gange
begaat Lejermaal 60. Person, der
har begaaet Lejermaal 2 Gange,
løslades fra Bremerholm, men skal
aftinge for Forseelsen, 650. Straf
for 2 Gange begaaet Lejermaal
forandret fra at rømme Landet til
Fængsel paa Bremerholm 650.
Straf for Lejermaal eftergives 90,
332 f., 442 f., 482. Person, der har
forset sig med Lejermaal faar Til-
ladelse til at indgaa Ægteskab, 61,
137. Adelsdames Krav paa Lejer-
maalsbøder afvises 482. Kvinde,
skilt for Hor, maa igen indgaa
Ægteskab, 148 f. Person, der flere
Gange har begaaet Hor, faar
Straffen eftergivet mod at genop-
bygge brændt Bondegaard, 122.
- Vaaben. Bevilling til Fremstilling af
Musketter, Pistoler m. m. 57, 363.
Tilladelse til Salg af Musketter
101 f. Gevær 55, 671 f. Ansvar for
Gevær 444. Anskaffelse af nyt Ge-
vær 445 f., 668 ff. Reparation af
Gevær 445. Bøsser 671. Musketter
57, 101 f., 363, 446. Partisaner 633.
Piker 446, 633. Pistoler 57, 499.
Pistoløb 363.
- Vadesteder, ulovlige, 305.
- Vagt, Fritagelse for, 19.
- Vandflod (Stormflod, Havflod) 181,
202, 305, 404, 407, 473. Vandløb
(Oversvømmelse) 201, 649.
- Vandkunst (Vandledning, Brønd-
værk, Vandværk) 10, 18, 182,
234 f., 482. Vandforsyning af By,
Bydel o. lign. 43, 83, 248, 429.
Brønde 482. Poste 83, 235, 482.
Bønninger (til Pumper) 235. Pum-
pelæder 136. Render (Rør) 43, 83,
182, 235, 490 f. Blyrender 357.
Rækværk omkring Brønd 482.
Rendemester, (Rørmester, Vand-
kunstner), Bestalling 234 f.
- Vandmøller se Møller.
- Vanføre 314 f.
- Varsel se Rettergang.
- Ved 206, 279; Leverance og Trans-
port af, 391, 461 f. Favneved,
Størrelsen af og Maal paa, 208,
625. Se Skove.
- Veje (Landeveje, Stenbro). Undersø-
gelse vedrørende Veje 640 f. An-
læg og Vedligeholdelse af Veje
59, 161, 198, 204, 219 278, 308, 420,
422, 462 495. Trætte om Vedlige-
holdelse af Vej 538. Huse (til Op-
syn) ved Kongevej 254. Agevej 186.
- Vejrmøller se Møller.
- Vidnesbyrd se Rettergang.
- Vikarer se Kapitler.
- Vildt se Dyrevildt.
- Vildtbane, Kongens 67, 75, 389, 399,
461. Tilsyn med Kongens Vildt-
bane 31, 46 f., 306, 379. Indheg-
ning af Vildbanen 182. Afstaaelse

- af Gaarde til Vildtbanen 293. Ulovlig Jagt i Kongens Vildtbane 378 f. Tiltale for ulovlig Jagt i Kongens Vildtbane frafaldes 113 f. Se Mageskifte.
- Vin 190, 205, 444. Køb af Vin til Kongen 617. Bedømmelse af Vin, leveret til Kongen 388. Betaling af Vin leveret til Kongen 428. Privilegium paa Udsækning af Vin 468; af Vin og fremmed Øl 465; Privilegium paa Udsækning af Vin tilbagekaldes 189 f., 510 f. Bevilling til Handel med Rhinskvin og Franskvin, dog fra hver sin Kælder, 631 f., Borgere maa sælge og tappe Vin i deres Huse, men ikke sælge ud af Husene, 199. Borger, som sælger Vin, gør Indgreb i Apotekers Privilegium ved at sælge Krydderier 359 f. Priser paa Vin 388. Fransk Vin 295, 465, 468, 631. Rhinskvin 92 f., 189, 388, 416, 437, 469, 511, 617, 631. Spansk Vin 295, 465, 468. Amer 388. Vinhandler 388, 546. Vinkælder 250. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 468. Vinskæk 434, 437. Vintappersvend gør sig skyldig i Bedrageri 250 f.
- Vinduer 204, 313, 428, 508, 577, 605. Vindueskarne 313, 323, 411, 577.
- Vise igen 60.
- Visitor se Told.
- Visitats. Provstevisitats 331.
- Vitriol 279.
- Vogne. Vogne skal forlænges til 3 sjællandske Alen 106 f. Købstads Vognægt fastsættes 380. Vognægter maa ikke udskrives af Byfogden uden Kongens o. a. Pas 648. Kørsel for Hoffet 391. Vogne til Transport af Kongens Staldtøj 63; til Transport af afdød Lensmands Løsøre 418. Rustvogne 436. Skarnagernes Vogne 274. Vognmænd 380. Voks 263.
- Vold. Voldssag 371. Voldeligt Overfald 283, 308 f., 390. Undersøgelse af Voldshandling 385.
- Vrag og Strandingsgods 204, 385, 475. Vragrettighed 378.
- Vægt. Vægt og Maal ved Fortoldning 254. Harbopund 392.
- Værgemaal; for Adelige 13, 46, 58, 71, 76 f., 81, 94, 99 f., 116, 130, 138, 141 f., 150 f., 184, 188 f., 196, 216, 234, 239, 256, 261, 263 f., 272 f., 278, 285 f., 298, 311, 313 f., 318, 352 f., 356 ff., 375, 394, 423, 436 f., 448, 454 f., 470, 472, 483, 486 f., 498 f., 526, 530 f., 537 f., 543 f., 558, 562 f., 571, 581 f., 600 f., 606. 610 f., 621, 628, 645, 657 f., 663, 674 ff.; for uadelige 45, 56 ff., 60 f., 127, 176, 198, 332, 405 f., 408, 428, 430, 439, 477, 572, 588, 594, 616, 622 f. Kongebrev om Værgemaal bortkommet ved Ildebrand 264. Borgemestre og Raad skal forordne Værge for umyndige Børn 622 f. Overdragelse af Værgemaal til en anden 263 f., 285 f., 318, 483, Overtagelse af Værgemaal 142. Fritagelse for Værgemaal 45, 60 f. Overlevering af Værgemaal 100, 138, 141 f., 272, 448, 526, 537 f., 543 f., 663. Værge maa sælge Adelsjomfrus Gods 621. Værgemaalstrætte 594. Regnskab for Værgemaal 470, 558, 571, 588, 657 f. Overlevering af Regnskab for Værgemaal 581 f. Taksation af Hovedgaard i Anledning af Værgemaal 272 f. Værge faar overleveret Myndlings Gaard 196. Værge faar Skadesløsbrev for Udbetaling paa sin Myndlings Vegne 127. Indførsel i Værges Købstadgaard som

Sikkerhed for Myndlingenes Tilgodehavende 477. Udbetaling til Formyndere fra Rentekammeret 572. Taksation af adelig Jomfrus Gaarde og Gods til Fastsættelse af Deputat for hende 256. Formynderskab for Myndlings Gods 39; maa sælge noget af Myndlingens Gods og Løsøre til Betaling af Boets Gæld 298. Formynderskab faar bevilget Arrest paa Myndlings Debitor 405 f. Tilgodehavende paa Formynderskaber 198. Revision af Formynderskaber 57 f. Overformyndere 594. Værgemaalsspenge 57. Tredjehjelp 61.

Værneting. Se Rettergang.

Æbler 263.

Ædelsten (Diamanter, Rubiner, Smaragder) 60, 240; se ogsaa Klenodier.

Æg 262 f., 381, 449.

Ægter. Kirkeværgers og Præsternes Medhjælpere skal gøre Ægt ligesom de andre Bønder 256. Ægt og Arbejde. Nedsættelse af Ægt og Arbejde 119. Midlertidig Fritagelse for Ægt og Arbejde 21, 96, 398, 479, 494, 545, 561, 569, 638 f. Fritagelse for Ægt og Arbejde 47, 135, 139, 335, 337, 347, 354 f., 366, 382 f., 385, 390, 401, 468 f., 599 f. Der maa ydes Penge i St. f. Ægt og Arbejde 16 f. Ægt og Arbejde af Gaarde begæres til Brug ved bortforlenet Gaard 321. Ægt og Arbejde af Officersgaarde lægges til Lenet 643. Ægt og Arbejde frataget Præst og lagt under Len 555. Ægt og Arbejde af Kronens Gaarde lægges til et andet Len 387 f., 632. Se Vogne.

Ægteskabssager. Forordning om adelige Kvinder, som ægter ufri Mænd, 671. Bevilling til igen at indgaa Ægteskab 593, 616. Ægteskabstilladelse for Beslægtede 6, 21 f., 163, 290, 307, 321, 326, 401 f., 470, 570, 671; Betaling herfor nedsættes 330. Ægteskabstilladelse for forlokket Pige 572; for trolovet, krænket Pige 644; for fraskilt Kvinde 137, 148 f., 390; for Kvinde, der er skilt fra sin Trolovede p. Gr. af hans Utroskab, 524. Ægteskabsbevilling for en Mand, hvis Fæstemø ikke har holdt sit Løfte, 144; for en Mand og den Kvinde, han har besøvet, 143, 565; for Mand og den af ham besøvede Kvinde, der var trolovet, 314; for en Præst, der har begaaet Lejermaal, 527. Utilberligt Forhold mod Hustru 402. Ophævelse af Ægteskab og Tilladelse til at indgaa nyt for Kvinde, hvis Mand er flygtet for Drab, 96.

Ære. Dømt fra Ære og Liv 362. Ærerørige Ord. Skældt for Tyv 405. Fremmede Mestermænds Overfald paa sagesløs Person skal ikke være denne for nær paa hans gode Navn og Rygte 390. Æresoprejsning. Se Opfejningsbrev. Ærter 122, 193.

Ø. Livsbrev paa en Ø 441; Trætte om, 283.

Øde Gaarde 197 f., 649; Besigtelse af, 492; genopbygges 21, 122; besættes 140., 231 f.; søges besat mod Bevilling af Bygningstømmer 252; mod Nedsættelse af Landgilden 551.

Økser 577.

Øksne se Kvæg.

Øksenhandel, Forordning om, 671; Undtagelse herfra 66; Fortolkning af, 634. Privilegier paa Øksnehandel 381. Bevilling til Indkøb og Opstaldning af Øksne 635. Lens opstaldede Øksne afhændes til Købmænd 349, 373. Sag mellem Borgemestre og Raad og Adelsmand om Øksnekøb 257. Tilladelse til Indkøb og Udførsel af Foderøksne 88, 256. Købmænd maa faa Færger til Transport af Øksne fremfor Hestekøbere og Prangere 53. Foderøksne 88. Græsøksne 429. Slagteøksne 37. Staldøksne 59, 95. Kongens Staldøksne 44 f. Indkøb af Øksne til Kronen 47, 54, 514, 548, 551 f. Øksne, indkøbt til Kongen og som ikke kan opstaldes

paa Ladegaarden, skal slagtes paa Proviandgaarden, 566. Salg af Kronens Staldøksne 29. Tilladelse til Drift af Staldøksne 59. Indkøb og Opstaldning af Staldøksne 43 f., 235 f., 238 f. Transport af Øksne 548, 552. Øksenlade (Øksenstald) 259. Øksenskibe 64; Konvojering af , 384. Se Udførsel.

Øl 295. Eneret til at falholde fremmed Øl 98, 465; tilbagekaldes 189, 511. Dansk Øl, for høj Pris derpaa, 609. Fremmed Øl 114 f., 134, 152 f., 242. Danziger Øl (Danskøl, Danstøl) 114 f., 134, 153, 193, 242; Maltøl 114 f.; se Told. Rostocker Øl 98, 114, 185, 189, 612. Tysk Øl (Tystøl) 114 f. Se Sise, Told. Østers 37.